

Гуршумов Элдар

РУБАЙЊО РУБАЙЛӘР

5 - мүн китоб

Гуршумов Өлдар

**РУБАИО
РУБАЙЛЭР**

5-мүн том

Израил, 2013

Гуршумов Эльдар (07.12. 1940)

Член Союза писателей Израиля и Азербайджана С 2003г. – председатель Союза писателей, выходцев с Кавказа. За небольшой период собрал плеяду талантливых поэтов, писателей и публицистов. Творческий псевдоним Эльдар Эльдарзаде родился в 1940 г поселке Красная Слобода Кубинского района Азербайджанской республики. В 1964 году окончил физико-математический факультет пединститута. В 1962 году муз.школу и в 1969 году по классу композиции и по классу вокала народную консерваторию. Преподавал в мед. училище, занимал должность зав. кафедрой в институте усовершенствования учителей и старшего редактора в дирекции музыкальных коллективов и фондовых записей в Госкомитете Азербайджанской ССР по телевидению и радиовещанию. Талантливый поэт прекрасный музыкант, композитор, исполнитель народных песен и мугамов. Свои произведения исполняет под аккомпанемент тара.Э.П. Гуршумов автор 5-ех сборников стихов:"Божественные синагоги Тальхума", "Горькие слезы матери", "Божественные строки", «70 весён в 70 лет» и "Рубаят" в общей сумме 4100 страниц. Он исполнитель стихов на диске «Аудио антология горско-Еврейской литературы». Сейчас готовится к изданию 6-ая книга стихов Э. Гуршумова из 800 страниц.

В 1998г. репатрировался в Израиль. С 2000г. до 2004г. до переезда в г. Кирьят-Моцкин из г.Ришон-ле-Циона работал преподавателем музыки в Бар-Иланском университете, а так же был солистом и таристом оркестра университета. Исполнял и пел песни своих и песни Азербайджана.

Женат, имеет 3 детей и 6 внуков.

Әлдар Гуршумов

РУБАЯТ

Сборник стихотворений на горском-еврейском и на азербайджанском языках

РУБАЙЛАР

5 - книга

Израиль, 2013

גורשומוב אלדר פינחסוביץ' ראש חבר הסופרים של יהודים הרריים בישראל משנת 1999. תוך תקופה קצרה אסף בארגון שהוא עומד בראשו כ-80 משוררים, סופרים ועיתונאים מוכשרים. (כ-20 מהם מחוץ לארץ.) נולד ב-07.12.1940 בכפר קראסניה סלובודה שבאזרבייג'ן. בשנת 1962 סיים בית ספר למוסיקה.

ב-1964 סיים את לימודיו באוניברסיטה הפדגוגית של אזרבייג'ן (הפקולטה לפיסיקה ומטמטיקה) וב-1969 סיים את קונסרבטוריון ע"ש אוזאיר גאג'יבקוב (פקולטה להלחנה וזמר). עבד בתור העורך הראשי של מחלקת המוסיקה ברשות הטלוויזיה והרדיו של רפובליקת אזרבייג'ן. החל משנת 1998 מתגורר בישראל. משורר מוכשר, מוסיקאי נהדר, זמר של שירי העם ומוגמים. את שיריו הוא שר בליווי כלי זמר עממי בשם טאר. אלדר גרשומוב הינו מחבר של 5 ספרי שירה בשם "בתי הכנסת השמימיות של טאלחום", "ככי מר של האם" "70 אביבים-70 שנה", "שירים נשגבים" ו"רובאייט" בשפות הקווקזית והאזרבייג'נית. שירים רבים מתוך ספריו מוקדשים לאנשי רוח מפורסמים. קרין של שירים בתקליט "אודיו אנתולוגיה של ספרות קווקזית". בזמן הקרוב הולך לצאת לאור ספרו החדש של אלדר גורשומוב בן 800 עמודים. כמו כן בשנת 2000-2004 היה מורה למוסיקה וסולן בתזמורת של אוניברסיטת בר-אילן.

גורשומוב אלדר, נשוי, אב לשלושה ילדים וסב לשישה נכדים.

Дорогой читатель!

Ты держишь в руках пятый том, последний из задуманной автором «Пятерицы» - собрания произведений великолепного горско-еврейского поэта Председателя Союза горско-еврейских писателей Израиля, члена Союза писателей Азербайджана Эльдара Гуршумова.

Каждый том – весьма объемный. Но не думай, читатель, что, так как первый том издан был в 2005 году, все это огромное творческое наследие создано за 8 лет. Нет. Я хорошо помню, как в начале 2003-го года Эльдар Гуршумов появился на Съезде Всемирного Конгресса горских евреев с объемным портфелем, набитым, как потом оказалось, небывалым количеством страниц с напечатанными, а иногда и написанными от руки своими произведениями. Тогда он скромно поинтересовался о возможности публикации своего творчества. Это означало, что он отобрал самое, на его взгляд, интересное и заслуживающее внимания из своих стихотворений. Я вместе с другими просматривал эти записи и тогда уже удивился тому, как много успел создать этот прекрасный поэт, и как же так случилось, что он в течение всех этих творческих лет пока еще практически ничего из этой своей поэзии не издал в виде книги. Но они так и не вошли в первый том.

За эти прошедшие после Конгресса годы в многочисленном роду Гуршумовых произошли ужасные трагические события, потому первые два тома книги – это еще не те стихотворения, которые он нам представлял в дни Конгресса. Это, в основном, - посвящения тем самым горестным событиям: трагически погибшим племяннику поэта известному меценату Талхуму Гуршумову, заложившему в свое время в израиль-

ском городе Тират-а-Кармель камень на месте строительства будущей синагоги, и сыну Талхума Зауру Гилалову (Гуршумову) – первому Президенту Всемирного Конгресса горских евреев, который следуя заветам отца и построил этот великолепный Храм-синагогу и назвал ее в его честь «Бейт-Талхум». Потому так и называются эти первые два тома "Худолүјә нимазһој Тәлһүм" ("Божественные синагоги Талхума") и "Тәлһә һәрсһој дәдәј" ("Горькие слезы матери"). Конечно, в эти первые два тома помимо горьких и назидательных стихов, вошли также и его знаменитые газели, и четверостишия, и именные посвящения. Но в основном, то, что он нам представлял тогда на Конгрессе, началось публиковаться уже с третьего тома под названием «Худолүјә чәркәһо» («Божественные строки»). Так и получилось, что огромный творческий поэтический труд автора, ожидавший в течение многих лет своей публикации, вот так вдруг сразу и был представлен нам, благодарным ему читателям.

Кстати, уже в первой своей книге автор впервые представляет себя читателю также и в жанре поэмы под названием «Ләләј Әлдар ән Тәлһүм». В следующих книгах он еще дважды вернется к этому жанру: поэма "Тәлһә һәрсһој дәдәј" (Книга 2-я, стр. 12) и поэма "Әри 70 сали" (Книга 4-я, стр. 26). И, думаю, и здесь в полной мере проявляется его талант.

Со второй своей книги Эльдар Гуршумов представляет свои поэтические произведения уже и на азербайджанском языке, являющимся вторым его родным языком. И пока это лишь четверостишия и рубайи, но уже в четвертой книге азербайджанской поэзии Гуршумова уделена практически половина всего тома. Все это еще раз говорит о многосторонности таланта поэта. Кстати, хорошо известно, что в своем песенном творчестве автор исполняет музыкальные произведения совершенно сво-

бодно на обоих этих языках.

Безусловно, основное направление в творчестве поэта – это лирика с философскими рассуждениями, это – назидания мудрого аксакала своей молодежи, выраженные в различных поэтических формах. Но есть еще одна важная черта: стихи его весьма весьма музыкальны. Как-то я писал о его творчестве: "Читаешь стихи Эльдара Гуршумова и слышишь музыку. Это и понятно: он не только прекрасный поэт но и талантливый музыкант. Читаешь его стихи и вместе с ним восхищаешься тем, что восхищает его, влюбляешься в тех, в кого влюблен он, смеешься, а иногда и плачешь вместе с ним. Эльдар Гуршумов – поэт, имеющий свое лицо. Даже если под его стихами не указан автор, читатель сразу же говорит: "Это - Эльдар Гуршумов". Далеко не о каждом поэте, к сожалению, можно сказать эти слова".

И это действительно так. На слова его стихов народ еще сложит немало песен. Обратите, например, внимание на его торжественную оду “Эри 25-сали чуһурһој Кавкази” (Книга 1-я, стр. 571), в которой так и слышится мелодия наших песен. И таких примеров – множество в его “Пятерице”. Прослеживая за произведениями Эльдара Гуршумова от тома к тому обнаруживаешь не только более отточенное поэтическое мастерство, но и как бы более глубокий уход поэта в философские рассуждения, причем в весьма понятной для любого ранга читателей форме. И уже о нем говоришь, что Эльдар-мюаллим не просто талантливый поэт, но и, как определяла в прошлом советская литературная критика, является достойным "инженером человеческих душ". В своих стихах он ненавязчиво напоминает нам об устоявшихся традициях нашего народа, заключающиеся, в первую очередь, в сильной любви к своим родителям, глубоком почтении к старшим по возрасту, веро - и этнотерпимости. На его стихах молодежь учится жизни, перенимая жизненный опыт поэта. И за это мы, старшее поколение, глубоко благодарны поэту: он взял на

себя многие наши заботы о молодом поколении, и в совершенстве владея родным языком, становится гораздо ближе других ко всему нашему наследию.

Четвертая книга Эльдара Гуршумова называется «70 вёсен в 70 лет» и была подготовлена к 70-летнему юбилею поэта. Как уже отмечено, она содержит произведения на двух языках - на азербайджанском и на родном джуури. Это автор дает понят сразу же с первых страниц, то есть с первых же двух стихотворений, которые вообще как бы определяют основное направление тематики нового сборника. Помимо этого в этих первых двух стихотворениях, которые предваряют все остальное собранное в книге, в том числе и отзывы благодарных читателей, отображена та канва, которая пронизывает практически все содержимое. Это – удивительный оптимизм, несмотря на приближающийся преклонный возраст и с возникающими в связи с этим недомоганиями, и непреходящая в течение последних двух десятилетий боль за раненную Родину – за Азербайджан, не возвративший пока еще оккупированные врагом свои земли. В обоих этих стихотворениях отражена и философия жизни, с которой поэт всегда обращается к читателю.

Первое стихотворение «Əj, nəçogi», («Эх ты, болезнь»), написанное на родном языке, хорошо понятно людям, близко знающим поэта. Автор как бы сетует на то, что состояние здоровья последних лет («нэчоги» можно перевести и как «болезнь», и как просто «нездоровье») не дает ему возможности полностью отдаваться избранному делу. Но все равно угрожает он болезни, говорит, что она, испугавшись его, удалится. Поэт и корит ее, и стыдит ее за то, что она так прочно прицепилась к нему. «Хоть постесняйся, - говорит он, - ведь я же поэт».

(“Шоһирмәндә Әлдәр хәлгүм, эз сүрхә бәхш Кәлә Худо,

Һич нә букә хәчәләт кәш әз пишәјмә, әј нәчоги!”).

А вот второе стихотворение, написанное на азербайджанском языке, “Азәрбајчан бирләшәндә” (“Когда вновь объединится Азербайджан”) - это не только боль за Карабах, это – восторженный гимн будущему своей Родины.

Не хочется давать подстрочный перевод: он, как правило не звучит так поэтично, как задумал поэт. А перевести произвольно можно, но в погоне за сохранением рифмы и ритма теряется поэзия автора. “Я воин той страны, в которой родился, - заявляет автор, - но воин, вооруженный пером”. (Помните, у Маяковского: “Я хочу, чтоб к штыку приравняли перо...”). Поэт заявляет, что, когда восстановится вновь Азербайджан, только тогда он сможет со спокойной совестью покинуть этот мир. (“Чәннәтә дә пак кедәрәм Азәрбајчан бирләшәндә”).

А начинает автор этот четвертый том с поэмы, подводящей определенный итог жизни и творчества поэта за период в течение этих своих 70-ти лет. Он образно, красивыми четверостишиями, говорит, что из себя представляет и каким должен стать человек, достигший семидесятилетнего возраста. Кстати, каждое четверостишие так и заканчивается словами “Достигший семидесяти лет ” (“Ә 70 сал расирәкор”). И в то же время поэт ненавязчиво, как бы между прочим, рассказывает и свою творческую и жизненную биографию. Автор проводит некоторый анализ и оценку идейного смысла своего творчества, как бы заново смотрит уже с высоты пройденных 70-ти лет на окружающий мир, на события, на людей, на себя, в конце концов. Еще ранее в альманахе “Мирвори” поэт посвятил своему юбилею очень сильное стихотворение «Боришмиш ни бошум» (“Не примирюсь”).

Как всегда, в четвертую книгу также включены знаменитые

гуршумовские “бәндәһо” – стихотворения с повторяющимися сочетаниями слов и с определенной рифмовкой. Они, так же, как и его двустихия и четверостишия, читаются с большим интересом. Книга также содержит и персональные посвящения. Безусловно, украшением книги являются рубаи и газели поэта. Кстати, и вторая часть поэтического сборника также содержит и газели, и рубаи, двустихия и четверостишия, но написанные уже на азербайджанском языке.

И вот издан последний в этой «Пятерике» том, который включает только рубаи поэта, созданные им на двух языках. Думаю, читатель, что и эта книга будет прочитана с таким же огромным интересом.

Хочу поделиться еще одной стороной значимости этого поэтического сборника лично для меня, как первого составителя словаря джуури: Эльдар Гуршумов вошел в историю поэзии горских евреев как человек, подаривший своему народу не только чудесные стихи, но и много чисто горско-еврейских слов, обогативших лексику родного языка.

Его произведения легко читаются, и, кажется, что все это удастся и самому автору весьма легко. Но за всем этим ощущается огромный творческий ищущий труд поэта. Этот автор – изюминка горско-еврейского поэтического творчества, и, в то же время, прекрасный азербайджанский поэт. Желаем ему успеха в его дальнейшей творческой деятельности. И с огромным интересом будем ждать выхода в свет новых его произведений. Считаю, что книги Эльдара Гуршумова должны находиться в каждом доме, где любят азербайджанскую и горско-еврейскую поэзию. А таковые есть практически в любой семье.

Читайте стихи Эльдара Гуршумова, великолепного поэта, замечательного сына своего народа.

Проф. Агарунов Михаил Яковлевич

**70 - појиз, 70 - васал,
Јорбијори эри һәр сал!**

*Председателю Союза писателей
горских евреев в Израиле
Эльдару Гуршумову*

Поздравление

Уважаемый Эльдар!

Правление Федерации Союза Писателей Государства Израиль сердечно поздравляет Вас, своего коллегу, известного поэта, с семидесятилетием.

Желаем Вам доброго здоровья, благополучия, хорошего настроения и, конечно же, много новых книг.

Марк Азов, Елена Аксельрод, Анатолий Алексин, Игорь Бяльский, Марк Вейцман, Илья Войтовецкий, Эльдар Гуршумов, Лорина Дымова, Александр Каневский, Григорий Канович, Юлия Канэ, Марк Котлярский, Фелиск Кривин, Эли Люксембург, Ицхак Мерас, Зинаида Палванова, Дина Рубина, Леонид Финкель, Вадим Халупович, Светлана Шенбрунн, Давид Шехтер, Яков Шехтер, Александр Шойхет

Эфраим Баух – председатель Федерации Союзов Писателей Израиля, Лауреат премии Президента Израиля

Леонид Финкель – ответственный секретарь Союза русскоязычных писателей Израиля, Лауреат премии им. Юрия Нагибина

Тель-Авив, декабрь, 2010 года

Кавказская газета

Почетная грамота

**За многолетнюю ежедневную работу на благо
Горско-еврейской общины, за огромные заслуги
В деле её укрепления и процветания**

Награждается

Председатель Союза писателей-выходцев с Кавказа

Эльдар Гуршумов

8 сентября 2009 года, Нетания, Израиль

Йонотан МИШИЕВ

**Чүн мэлһәмә дод Һәсәлиш —
Ширин кирошд 70 - салиш !**

**С семидесятилетием!
С юбилеем тебя, Друг!**
*(К юбилею выдающегося
Горско- еврейского поэта)*

В пожилом возрасте не всегда, к сожалению, удастся навестить друга. Так и сейчас, из-за ухудшения здоровья не сумел заехать и поздравить с 70-летием прекрасного человека, со старшим поколением семьи которого я знаком более 60-ти лет, председателя нашего Союза писателей, замечательного поэта Эльдара Пинхасовича Гуршумова. Вот и решил поздравить его через нашу «Кавказскую газету». Для этого взял и перечитал заново его стихи последних лет. И всё: немогу оторваться от них, забыв о необходимости писать поздравление. У меня в этот момент находились мои близкие. Стал читать им одно за другим плоды творчества Эльдар-мюаллима, причем на двух языках: на своем – родном, и на азербайджанском. Одно за другим, одно за другим, выбирая для слушателей наиболее чувственные наиболее значимые для современного восприятия. Здесь посвящения близким и назидательные двустушия любовь к Родине и боль Карабаха. Хотел сразу же отобрать понравившиеся для публикации в газете в качестве запоминающихся образцов, да невозможно: трудно отобрать наилучшее среди замечательных пло-

дов его творчества. И мы все давно знаем о его творчестве, слушая его песни-стихи на различных меджлисах.

Но широко он стал известен в народе лишь после выхода в свет объемных трех книг его стихотворений. Поэзия Гуршумова воспитывает добрые чувства, которые учат нас любить и понимать жизнь. Читая и перечитывая произведения Гуршумова, мы каждый раз открываем для себя что-то новое. Как-то я писал о нем так: «Читаешь стихи Эльдара Гуршумова и слышишь музыку. Это и понятно: он не только прекрасный поэт, но и талантливый музыкант. Читаешь его стихи и вместе с ним восхищаешься тем, что восхищает его, влюбляешься в тех, в кого влюблен он, смеешься, а иногда и плачешь вместе с ним. Эльдар Гуршумов – поэт, имеющий свое лицо. Даже если под его стихами не указан автор, читатель сразу же говорит: "Это – Эльдар Гуршумов".

Далеко не о каждом поэте, к сожалению, можно сказать эти слова". Это был отзыв на первую книгу поэтического творчества Эльдара Гуршумова "Худолүжэ нимазһој Тәлһүм" ("Божественные синагоги Тальхума").

Спустя короткое время появляются еще два сборника его стихов - "Тәлһә һәрһој дәдәј" ("Горькие слезы матери"), включающую одноименную горькую и назидательную поэму, и «Худолүжэ чәркәһо» («Божественные строки»). В этих книгах наиболее ярко раскрыт многосторонний

талант Эльдара Гуршумова.

Помимо поэмы, в них включены знаменитые гуршумовские "бэндəһо"—стихотворения с повторяющимися сочетаниями слов и с определенной рифмовкой. Они, так же, как и его двустихия и четверостишия, читаются с большим интересом. Книги содержат также и персональные посвящения и несколько поэтических произведений, написанных на азербайджанском языке.

Эльдар-мюаллим не просто талантливый поэт, но и, как определяла в прошлом советская литературная критика, является достойным "инженером человеческих душ". В своих стихах он ненавязчиво напоминает нам об устоявшихся традициях нашего народа, заключающихся, в первую очередь, в сильной любви к своим родителям, глубоком почтении к старшим по возрасту, веро- и этнотерпимости. На его стихах молодежь учится жизни, перенимая жизненный опыт поэта.

Иногда в толковых словарях рядом с каким-либо словом стоит указание, написанное курсивом *поэт*, то есть это слово—не обыкновенное, это слово—поэтическое. Так вот, вся поэзия Эльдара Гуршумова пронизана его удивительно благозвучными поэтическими словами.

Однако не все, что он создал за многие десятилетия удалось вобрать в изданные три тома.. Я знаю что на днях увидит свет четвертая его книга под названием «70 вёсен в 70 лет» («70 васал э 70 сал»). Само название этой будущей книги говорит о том, что автор проводит некоторый анализ и оценку идейного смысла своего творчества, как

бы заново смотрит уже с высоты пройденных 70-ти лет на окружающий мир, на события, на людей, на себя, в конце концов. Этому посвящено очень сильное, на мой взгляд, стихотворение «Боришмиш ни бошум» («Не примирюсь»).

Эльдар Пинхасович поделился со мной содержанием новой книги. Этот сборник стихов выйдет объемом более 55-ти печатных листов. Чуть меньше половины объема – стихи на азербайджанском языке, которым он владеет в совершенстве остальное – на джуури.

Эльдар Гуршумов вошел в историю поэзии горских евреев как человек, подаривший своему народу не только чудесные стихи, но и много чисто горско-еврейских слов, обогативших лексику родного языка.

Замечательный певец, замечательный оратор, замечательный поэт. Удивительно, как он находит нужные слова как умело нанизывает он их в своей речи, в своих стихах, в своих песнях одно за другим. И они – его речь, его песни, его стихи – становятся такими же прекрасными, как нить жемчуга, собранная искусным специалистом. Только природный талант и упорный труд создают такие жемчужины творчества.

Несомненно, Эльдар Гуршумов – талантливый человек, как в поэтическом творчестве, так и в музыкальном. Но ведь стоит вспомнить и о том, что лишь при его руководстве Союзом горско-еврейских писателей Израиля этот самый Союз из не

большой «могучей кучки» в 12-15 человек превратился в солидный коллектив, насчитывающий более 50 - ти прозаиков, поэтов, публицистов и других пишущих горско - еврейских деятелей, проживающих в Израиле. И это сумел сделать Эльдар Гуршумов, оставаясь в то же время весьма принципиальным руководителем.

Все что сказано выше относится к его творчеству. А мне хочется еще отметить то, что Эльдар Пинхасович Гуршумов своим общением с людьми да и всей своей многолетней жизнью доказал, что он правильный человек и верный друг. Недаром в своем стихотворении он пишет: “э Худо боглујэ дузэ бәндәјүм”. Уж кому-кому, а мне хорошо известно, как он умеет подставить другу плечо, как он всегда оказывает помощь в трудную минуту.

Эльдар Гуршумов – человек, строго соблюдающий Божьи заповеди. Это он впитал с молоком матери. Но, одновременно, он непримирим с теми, кто от-ступает от этого праведного пути.

Нашим людям хорошо известны представители замечательного рода Гуршумовых. Отмечу лишь некоторых из них. Один из старших братьев – Гуршумов Сасун Пинхасович – был известнейшим в Азербайджане врачом-кардиологом. Стоит сказать, что он в течение многих лет работал главврачом в правительственном пансионате. Он также известен как поэт, писавший стихи под псевдонимом «Бәһруз». А после выхода на пен-

сию стал популярным Бәһруз-һәкимом—специалистом по профессиональному лечению травами. Известен и другой его старший брат – Рашбиль Гуршумов, юрист, вышедший на пенсию в звании полковника юридической службы. Навсегда сохранится в памяти народной благотворительная деятельность Тальхума Гуршумова и его сыновей, один из которых – Заур – стал Президентом Всемирного конгресса горских евреев. (К сожалению, жизнь его рано трагически оборвалась, мир его праху). Этой семьей, помимо всех прочих благотворительных деяний, построены 2 великолепные синагоги в Москве и в Израиле.

Эльдар Гуршумов является главой большой семьи. У него замечательные дети, прекрасные внуки, которые по праву гордятся своим отцом и дедом.

Дорогой и уважаемый Эльдар Пинхасович! Поздравляя Вас с 70-летним юбилеем, желаю Вам, в первую очередь, крепкого здоровья на всю дальнейшую жизнь, а также благополучия всей Вашей семье! Успехов Вам в творческой деятельности, а также на поприще руководства Союзом горско-еврейских писателей Израиля!!!

*Профессор Михаил Агарунов –
член Союза писателей Израиля
«Кавказская газета», ноябрь, 2010*

ШТОРМ

(Талантливому поэту Эльдару Гуриумову)

Неделю ночами я читал книгу – «Божественные Синагоги Талхума – Таира», наслаждаясь строками и Разнообразными формами стихов и поэм горско-еврейского поэта Эльдара Гуриумова. Я понял, что передо мной современный поэт-новатор, которого я не встречал в нашей горско-еврейской поэзии за всю свою долгую литературную жизнь.

Бушует шторм над морем вольно
Слетают чайки со скалы,
Где злобно бьются лбами волны
У древних стен Нарын – Калы.
И, помогая шторму, тучи
Всё заволакивают высь
То обнимаясь с горной кручей,
То, с кручи опускаясь вниз.
А ветер, глядя, словно кричит,
Свистя и поднимая вой,
Летит прохожему навстречу,
Чтобы вступить в неравный бой.
Но человек идёт, смеётся
И ветру подставляет грудь,
Как будто не гроза, а солнце
Ему указывает путь!

Лазарь Амиров (1935 – 2007) – поэт, был членом Союза писателей Израиля, «Кавказская газета», декабрь, 2005

Яркий, творческий человек

Не всем творческим людям дано преодолевать свой юбилейный рубеж на пике расцвета и неувыдающего оптимизма. Эльдар Гуршумов – один из них. Он родился в поселке Красная Слобода в Азербайджане, где сама природа способствует проявлению таланта, который Эльдар получил сполна то ли по наследству, то ли от самого Всевышнего. Так, он и начал свой жизненный путь, окончив в начале музыкальную школу по классу тара – старинного народного инструмента, затем народную консерваторию в Баку по классу вокала и композиции. Он, сложившийся, уже профессиональный музыкант, полностью прикипевший к исполнительству, решил испытать себя на поприще точных наук и окончил факультет физики и математики Бакинского пединститута. Педагогическая деятельность дала ему опыт широкого общения с людьми, и там его карьера быстро наращивала темп. Вскоре Эльдар Гуршумов стал заведовать Кафедрой в Бакинском институте усовершенствования учителей. Все же природное призвание возвратило его в мир искусств. Продолжая заниматься песенным и исполнительским творчеством, он определился как мастер-поэт и певец, сам себе акомпанирующий на таре, выступающий с профессиональным оркестром народных инструментов радио-телевидения. Его голос стал популярным среди любителей и профессионалов азербай-

джанского народного искусства. Творчество Эльдара Гуршумова неоднократно отмечалось грамотами и призами. Вскоре он получил должность старшего редактора а дирекции музыкальных коллективов и фондовых записей в Госкомитете Азербайджанской Республики по телевидению-радиовещанию. Неумный характер и стремление расширить жизненные горизонты приводят к тому, что он переезжает в Москву и в 1998 году репатрируется в Израиль.

Все творчество Эльдара Гуршумова посвящено его народу, родным, друзьям, любимому Азербайджану и Израилю. В Израиле его творчество засверкало новыми гранями: он нашел для него благодатную почву. Выпустил несколько сборников стихов и проявил свои организаторские способности, став председателем Союза кавказских писателей. Его духовная жизнь наполнилась смыслом обетованной земли и свой семидесятилетний юбилей Эльдар Гуршумов встретил в полной гармонии чувств и радостей жизни.

Пожелаем ему крепкого здоровья и дальнейших успехов в его ярком творчестве.

*Председатель Совета старейшин
Общины горских евреев США
Рашибиль Шамаев
Президент Культурного центра
общины горских евреев США
Яков Абрамов
Главный редактор газеты «Новый
рубеж» Ноберт Евдаев*

Хубэ шоир – Өлдар Гуршумов

*Мэ и широрэ нүвүсдэм ари 70 сал томом бираји
Лублиј, ән јәки, әзу һохмолүјә кукһој хәлг һисди-
һо вә чәнд салһо ә Чәһм нүвүсһој Чуһурһој доғи
Исроил сәрбәрәһи сохдәниһо – Өлдар Гуршумов!*

Өлдар бирор, ә дүлмә чәнд хубә војкә дәри;
Рузһојтү хош кирошдә домонош ә гәд шори.

Нүвүсдәјһо шиरोһо әдәј кәшдә дүнјорә,
Өз вәкирә кукһој хәлг, тү әдәј хәбәр дорә.

Ө Исроил оморәј нум јүрәш һәзиз дошдәј,
Нә Шоһ доғ, нә Гудјоләш әз јор нә вәдәшәндәј.

Тү кошдәјһо дорһорә нисди ә дүнјоһ гимәт,
Ө бәһәрһој әнуһо дәри севки нә мүһбәт.

Тү јә чүр фәлсәфәји , һәр кофтү јә хәзинә,
Данусдәј варавундә, зиндә сохдәј зуһунә.

Ө дүл амбарһо дәри хундәјһо мәһәниһо,
Тәһәриф тар зәрәјтү домунди ә зуһунһо.

Чун соғи – саламати әз хосдәјмуш винош тү,
70 чүни, әј Өлдар, сади бисдиш зиһош тү!!!

*Рашибил Бен Шәмәј – шоир, тәрчүмәчи,
мәһлүм. Јәки әз Чәһм нүвүсһој
Исроил нә Азәрбајҗон. Амерка*

Өз һүмүр Шоһдог

(Әри 70сали бүзүркәјә шоһир, һүрмәтлүјә
Кук хәлг иму – Әлдар Гуришумов)

*Мә адам аз дәдәј һәсүл аморә 70 сали руз иш-
мурә симантубусохдә. Худә ишмурә чунсоги, сәрсоги
дорә аз сәрмишбәһ ишму, аз сәр чәһмәт иму кам нә
сохо! һүмүр ишму, рузһошму и миһид Тәнукоји-
рә хуно товушлу кәрдо! Чутарз әришму нүвүс-
дәһо ә ширә куфдирәмжә, мә әришму аз һүмүр
ән Шоһдог јә бәхшә һүмүр, чунсоги хосдәнүм! У ти-
чә галам ишму һич вәхд аз дәс ишмунә оғдәно! Кәлә-
тәјә Офуррәжор, тәвәссәр, кумок ишму кәрдо!*

*Ә ишму һәмишә кәлә һүрмәт бәсдәһиһо вә
ишмурә, јә һәсүлдорә кука хуно, аз дүли-чунә ән
хүшдә лап амбар хосдәһиһо Шәбәтәј Ағарунов!*

Өз һәјили ә һәвәс шәјр дәбирә,
Өз пәнчәј дәс гәләмә пәс нә күрдит.
Коф синәрә ә сәр вәрәг вәчирә
Шоһирә аз бәхш ХУДО вәкүрдит!

Кирошдә рәһ – сук нә бири јә вәхдиш,
Чәнд нәхоһһо чәвг вәнкәсди ә һәрә.
Өз хәрәби домундәткә ә чәһдиш,
Имој дијә винирәнүт Рәһбәрә.

Гүбә ә хәритә һисдикәш јә хол,
Ишмурә рүһ дори әри дүл нә чун.
Өз мәнзәрәј Шоһдог, аз зүм-зүм Гудјол
Тар ә дәс вәчәсди, мәһни ә зуһун.

Өз сэрвэт эгули шире эз бинэ
Ө кин хэлг је сүрхэ сундуга норэйт.
Һэмишэ точ сохдэ Тирој эн динэ,
Ө зуһун дэдэји гимэтэ дорэйт.

Һич вэхд пуч нэс бирэ кэширэ чофо,
Чунки эз дүлини нүвүсдэ һэр шэјр.
Дананда эз хундэ вэкүрдэ софо,
Һүрмэтэ расундэ э фурм мичэј хэјр.

Рәһһо очуг бисло эри чуһурһо,
Ө Сион пој дэно кэлэтэ, һэјил.
Ө инчо винирүт нэзники – дурһо,
Кавказиш мәскән күрд э гэд Исројил.

Чүрһэт һэр кэс нисди сохдэ рәһбэри,
Талантэ вичирэ эз гэриш чәһмэт.
Өкэр шохир Кавказ э Сион дэри,
Ундэ, пуч нэ бири кэширэ зәһмэт.

Ө дүнјој эн шире ишму зирвэлү,
Эри хэлг һүрмәтит, һәм нурлу чирог.
Эришму чунсоги, Әлдар Гүбэлү,
Һәм је бэхш хосдәнүм эз һүмүр Шондог!

*Шабтај Агарунов – шохир, чэрроһ,
Јэки, эз Чәһм нүвүсһой Израиль нэ
Азербайчан
7 декабр, 2010 сал, Бат-Йам*

ОФДОРИ

*Әри 70 сали Кәлә шоир, нә хубә Рәһбәр
Чәһм нүвүсһој чуһурһој-доғи ән Израил,
нән әз Чәһм нүвүсһој ән Азәрбајҗон јәкијү
һисдиһо – Әлдар Гуршумов, әдәм ХУДО-
лујә чун соғиһо, мозолмәндә зиндәкуни-
һо вә кифләтбәндә шориһо арзу сохдә!!!*

Шоһирлик јә гисмәти, ХУДО түрә бәхш дори,
Чуһурһој доғимурә ә һәрәјү фирсори.

Ә Гүбә чум вокундәј зомон-зомон нүвүсдәј,
Дирәкорһо куфдирә и Гуршумов Әлдари.

«Худолујә Нимазһој Тәлһүм»ә мә хундәнки,
Дүлмәрә у шәјирһо әдәј дорәни шори.

Нүвүс-нүвүс у күзәл шәјирһо, мәһһниһорә,
Вәки ә дәс зән тараш сәс дәшән ә руј Хори.

Пәхүрһо, наданһорә дүлү бијору губор,
Әгүлмәндһо һәмишә әз дәс уһо бизори.

Симах Шејда данусдә нүвүсдә шәјирһојтү,
Бирор, ә чәнд зуһунһо, ә ләһһо офдори.

*Симах Шејда - шоир, тәрчүмәчи јәки әз
Чәһм нүвүсһој Израил нән Азәрбајҗон
7 декабрь, 2010 сәл
Керманија*

РУБАЙЊО

1

Нэсазлү нүшдәјкәш ә пишој гопу,
Әри һәр рәһкирор дүлә мәвоку.
Сабурмәнд бисдокә чәнд гәдәр инсон,
Мозолиш моруху әз сәнг ән соку!

2

Дәрдәчәр-дәрдәчәр нүшдә-вәхүшдә,
Кулләһој залумә мәзән ә хүшдә.
Ә ХУДО боворим бисдокә әкәр,
Мәрдүмәш мидани күкәлү күшдә!

3

Боворим нисдикә ә дуст, ә һәрмәһ,
Сәдиги хүшдәрә мәкүш әз тәмәһ.
Дәрд дүлә очмиш сох ә куш ән ХУДО,
Вокордун бәдбәхтә ә палашә рәһ.

4

Јә чүпәш ә кујә нә шәндә вәһдә,
И сүрхә хосијәт ә мичәј һәгг дә.
Хүшдәни сәс дүлиш мидәшнәвуну:
«Ә кәрәк бирәнки нијофи бәгдә.»

5

Тәрмәһә нишәнүт ә зиндон кирош,
Човобә тәнлү ди ә инсон кирош.
Әз Тирой ән Миши мидани хундә:
“Бугозә нибурут ә имкон кирош.”

6

Әз дүли зәрәнүт хәндәј шорирәш,
Әз һәсүл күрдәнүт дәбәј һорирәш.
Дәвронһо ә ХУДО сәдиг мундәји,
Күһнәлү, тазалү мәкуј хорирәш.

7

Кумәкчи ән һәчәл хундәнүт хүрәш,
Ә гәдәр буј-бухун рундәнүт јүрәш.
Сәдигә Овроһом имбисдока сог,
Әз пәнчәј әлчәгһо импарунд түрәш.

8

Һәр сәбәһ согирә виниш бул кәнәш,
Әз чәннәт кәм мәдан гәјгуј күлшәнәш.
Ә хори ХУДОј һәгг пој нокә дүшмә,
Әз чумһо кур биһил килкул Вәтәнәш.

9

Јә мәнүм, јә мәнүм куфдирә һәр вәхт,
Ә хүшдә күвәнмиш нијо боши сәхт.
Ә хотур ән ХУДО әри оморәш,
Ә булә тәһәриф амбар мәсох чәһт.

10

Хун сәрә мәвошән ә бәһсәвоз тү,
Сифрорә мәдәшән ә нәһсәвоз тү.
Ә тирјох добоги од бирә чикәш,
Хорирә бүл мезән ә мәһсәвоз тү.

11

Сәдигһо әз хуби һәрәлү нибу,
Һочизһо чүн икид нәрәлү нибу.
Әз Тирој ән ХУДО руј вәкүрүһош,
Әри кор ән чәһмәт шәрәлү нибу.

12

Әз бәди палусдә чәнәвән надан,
Инсон әри хүшдә нијо бу садан.
Мәһдонә мәлһәмлә әри дод дирәш,
Гәдүр дәндүһорә әз човони дан.

13

Ноһоглу хэндүстә һорсүзиш мәбош,
Дәвләтә хәрчундә ворсүзиш мәбош.
Сүрхә рәһ һәсмурә тә ә чум дирә,
Әз нимаз гуй бирә, хорсүзиш мәбош.

14

Һәр чүклә никәрә бәнд мидав бирә,
Әз хунәј чордоғһо кәнд мидав бирә.
Ранкбәранк дошдәји космосә ХУДО,
Дү дүнјоһ әјәкиш тән нидав бирә.

15

Доһорһо мачару, доғһо мүчүмү,
Сәрһорә гәришүг мүјлү гүчүмү.
Ә пишој чум ХУДО фурсә дорәнкиш,
Шәһәрһо нисд имбу әз куч һүчүмү.

16

Әз дәһәм мундәнки гәндәјә дәндәш,
Шәфткәмәр микәшдү сәргузә бәндәш.
ХУДОј һәгг әз хәлғһо руј чарундәнки,
Дәдәјһо ниданү икидә зәндәш.

17

Тәгсирә ә кәрдә вәкүрдкәш бәндә,
Һовунә әз кәрдән ниданү шәндә.
Ә мүгүр бијовһо әз тәрchoј ХУДО,
Ә ловһој ән хәлгиш мијору хәндә.

18

Әз һәдәт ә гирог вәдарафдәкор,
Ә хунәј ән хүшдә нәс дарафдә шор.
Һәлүсди чум норә ә Тирој Миши,
Кипәлү мүнүшү ә пишој ән јор.

19

Фэрг нисди оһили, жэ човони тү,
Сугдэлү нисдиһо кук зомони тү.
ХУДОј һэгг тэ күрдэ эз һолтү хэбэр,
Ә зэвэр вэбошку һүрмэт шони тү.

20

Јэки нисд, дүдү нисд дэрдһој ән һилом,
Јэ бәндэ бочлүни, жэ бәндэ — овом.
Шүкүр сох э ХУДО әз дүли-чуниш,
Бил гисмэт нэ бошку лүкүлүјэ хом.

21

Лиһэлү рихдәнки палаша булог,
Ә савзај күлбәнди нэс кәширә дог.
Тәшнэлү кәшдәнки э хори ХУДО,
Софә ов моруху эз чалмај һәр дог.

22

Ә сәр пој, һәжилбәнд, јэкәм нэ рафдә,
Сүлмәј гәдимирә түтәм варафдә.
Гәнәтсүз пар зэрә думонә хунош,
Хориму э чәрхиш чүтам дарафдә?!

23

Јэ гәрдә вәкүрдә, дү бо нијо дүт,
Тирорәш э сәјәг нубо бијо дүт.
Ә пишој чум ХУДО әри вәрзирә,
Човонәш э вәхтү тубо бијо дүт

Әзувунчәрхмәдикофһисдинисдәш,
Ә әгүл нэ бијор мигдор дивисдәш.
ХУДОрә војисдкә, әри сүрхә чун,
Зэвәртә мошону сал сади бисдәш.

25

Фикирлү појисдә һәл мәсох дүләш,
Кәрәклү һисоб сох рихдә шеһ күләш.
Әз корһој физика гурмиши һилом,
Үлчүрә нә бәрдә мезән әнкүләш.

26

Тәкәј ки, ә сугдә дәдәј бәнди тү,
Һәчи дан јә сүрхә мозолмәнди тү.
Бәбәрәш ХУДОлү шор сохдә чикә,
Офтолүш, мәнкәлүш бијо хәнди тү.

27

Шүбһәлү мәдәниш ә мәнк, асдараш,
Јәки һүндүр вичи, јәкикә – сараш.
Тәнүјә аташлү сухдә куфдирә,
Һич чиро нисохи руј нә асдараш.

28

Сәбәби ворвори әри чүмүсдә,
Ә чумһо нур нори әри нүвүсдә.
Һозорбо шүкүр сох ә ХУДОј һилом,
Күлһорәш чун дори әри зүһүсдә.

29

Јә бојкәш ә дүнјо нијој тазадан,
Чумтүрә мәдәкош ә рәһ ән садан.
Әз ховһош саламат әри вәхүшдә,
Гәдүр вокошиһо нәфәстүрә дан.

30

Һәрдән һәјручәјүм, һәрдән гурбунум,
Дананмәнд никују, јә кәм дуркунум.
Әз дүли, әз чуни сохдикәш хоһиш,
Чәннәтә нә дирәш, чүтам бурбунум?!

31

Ја појлү нәс кәшдә ә тәһәр дү пој,
Бигәдүр нивәрзү ә хуб бошу тој.
Ә һүрмәт һәсүли нәс нүшдәкә түш,
Әз ХУДО ја бојкә рәһмирәш мәхој.

32

Һәмишә дуртә пој әз бәдә хәсәр,
Имидһо нисдикәш әкәр тәвәсәр;
Ә һүчәт појјсдә ә Рабирәвоз,
Курундә бетона мәвәнкән ә сәр.

33

Мүшкүллү, ә мүрүм имбурбуну чәһт,
Појһојү ә гиров мијофдону сәхт.
Ичкирәш хуб хосдкә әз чун зијодлу,
Пијони аксиом нијо бу һич вәхт.

34

Ғәлоли нивини ә сифрој зобу,
Ләмбәлү сук имбу һәзијәт тобу.
Әкәрдә вәкүрдкә миҳәнәтирәш,
Доруни пәшмуни лугонд бијо бу.

35

Бисәдиг мундәнки ә руј ән Тиро,
Гирлигон сохдәнки чиро-бәчиро,
Локоһој ән хунһо тәмиз нә бирә,
Бәгшләмиш нисохут ә һәрчо киро.

36

Пәләмүрд һочизи тәјтә шор дорә,
Дәс-појә вәчирә әри кор дорә,
Рурундә нәсдакә хомә хорирә,
Тәхүләш ә хирмон нидав вор дорә.

37

Сэр эн дүлэ фуругундкэ һэр овом,
Һэдэтбэндлү нэзник мэнүш э кил хом.
Өгүлмэнди бул нисдикэ э гобуш,
Хэрфурмирэ гэтүр данит э һилом.

38

Бэдбэхтлүжэ рёһ хунирэ мара түш,
Пиллэ-пиллэ э сэр һүрмэт вара түш.
Тэ пэрт бирэ э һэрэлуг наданһо,
Чүн Офтоји э пэсэј дог дара түш.

39

Өз гутури сэр нэ күрдэ хорэјүш,
Гудузбэндэ күшдэ-күшдэ ворэјүш;
Һүрмэт дэсэ эри сэрзир нэ сохдэ,
Һэр пэнчэрэ пэнч энкүшди чорэјүш.

40

Сэр сифрорэ һаримбэндлү дэкүрдэш,
Шулугбэнди хосијэтэ вэкүрдэш,
Өз силлэјтү чуркум докэш гутинэ,
Имидлүрэ нитэрсуни тэ мүрдэш.

41

Микробдорэ тэ чавусдэш гушун тү,
Ө гэд тижон, э сэр аташ душун тү.
Биһолбэндлү тэ пэришон бирэјү,
Һэр залумэ э чикэјүш нушун тү.

42

Сад чиро таза чи омокэш э хош,
Өз бинэ һэ точи – «јэрпэги нэ ош».
Ө сифро норэнки э тэмэһэвоз ,
Ө пишој гиногһо сихилмиш мәбош.

43

Хүшдэрэ вэнкэсдэ э сад чиро һол,
Э пишој чумһојмэ мэпој чүн хэјол.
Инсофтү мүрвэтлү имбисдокэ дуз,
Согломэ јэ инсон ничарусд э лол.

44

Рујэ фуругундэ нэ пој э сэрмэ,
Бил дэкиш нэ бошу хушэ тәһәрмэ.
Э һүрмэт нивэрзү и хосијэттү,
Э нумтү эдәши – сэркушэ шәрмэ.

45

Эзир пој домундкәш сад чиро дијор,
Хүшдэрэ мәфурмун эз һәр бәдидор.
ХУДОрә војисдкә эз дүли әкәр,
Эз зир сәнгәлугиш соглом мәдиरोј.

46

Э гэд вишэ пәһниникәш јәнчигир,
Э сәр рәһһо вэдәбәрдә һәр чигир.
Пишпонгули зәрә-зәрә кәшдикәш,
Эз дәс ХУДО әчә мурај, ој фәгир?

47

Эз нәрмәнди куч бурбундкә һәр гудуз,
Руј эн Хори эз булули нибу дуз.
Эз сәр сифро кәм нисдикә нун-пәни,
Тү э хәһәл ковләји бош шәв нә руз.

48

Сәррафа јә парчоһ кәј э тәхт вәри,
Һәр нәхүј әнкүшдү э һәд тәвәри.
Вәтәнү әјилмиш нисдикә э јод,
Милләтүш э дүнјоһ эн бәхтәвәри.

49

Эз дэһшэт гисгончи сохдэ сад параш,
Мүнүк нидокунут э сэр һэр јараш.
Эз фүрсэт эн рачи түш дорэ гэрор,
Э чилит мэчарун хунһој дамараш.

50

Э һэдэт нэ дэри эз дэс парундэ,
Сад нэриш јэ догэ нидав сарундэ.
Имкон бирэ-бирэ, куш нэ дошдэкор,
Јэ рузэш миданү э сал чарундэ.

51

Тэкэј ки, симичи сэгэтлү имбу,
Винирэ кор-борһо сәһэтлү имбу.
Јэ чуму дэвлэтэ, јэ чум һэрс дикэ,
Нимэлит руз дирэш һэдэтлү имбу.

52

Милјонһо, милјардһо кэј э мүһүс дэ,
Јэ кэлмэј Сифирэ нидав нүвүсдэ.
Э војэј эн шүвэр нэ күнчүсдкэ зэн,
Энчэг э тэрсэвоз мидав зүһүсдэ.

53

Дорихмиш нэ бирэ эри хосдэкор,
Эз пулиш, эз молиш нидај дирэ шор.
Һэјиф ки, э дүнјоһ дүборэ нијој,
Дәһәм имбурузэ э сәбәһ мэдор.

54

Војисдэ чубон бу, војисдэ јэ хон,
Хосијэт нидору нэ шүһрэт, нэ шон.
ХУДОји човобдоһ эри эн һилом,
Эз гэрбол микрору хуб-хэрэб инсон.

55

Дэрдэчэр мэдэниш эз чэһт хошитү,
Јэ лэпэј эн нунэш нијо воши тү.
Әшг Вэтэн чарусдкэ э рүхүһо хун,
Хилоскор эн хокко бијо боши тү.

56

Һэр рузэ шорэлү эри дирэ сэхт,
Әз сој јэ дэгдэгэ пэс мәмун эз чэһт.
Оморэј васала кузэт сохдәкор,
Дәһәм зимистурэ ни чуру һич вэхт.

57

Догуног бирәнки софтэш әјәки,
Дуркунэ э шәфти бофтэш кәләки.
Зән-шүвәр кошдәтһо күлһо нэ мүрдә,
Сүрхэ рәһ боришә офдэш кәрәки.

58

Согломә фикирэ нивәнүт э дәм,
Хубирэ ниданү әвәз сохдә кәм.
Һәр әвлод дэдәјә хосдәникә сэхт,
Әзини мүһбәтә гимәт һисд бәкәм?

59

Кәрәкә човобә тә кәјки нидү,
Горинэ нивичү – сабур имидү.
Ә һәрә тапанча, нәштәр нә бирә,
Әз хуши буһо кор мәлһәмиш мидү.

60

Сурлујә бинәји һәр таза кодә,
Тәхсиркор нә сохит нәзникә, јодә.
Фәрг нисди човони, јә нобкә пири,
Тилисим хостәјиш э дәс ХУДО дә!

61

Јаңалмиши пој шэндикә дүборә,
Ә гәд хунчә күләш нидав донорә.
Ә јор хүшдә боворимбәнд нә буһош,
Ә сәр кәллә күләш мидав вонорә.

62

Ә сәр аташ чәх бирәнки хәхәј һәл,
Рүгән мидав чизиш зәрә һәләһәл.
Пәхүрмәндһо һозор војкә вәкүрдкәш,
Мозол әз һүрш нијо хәндү һич мәһәл.

63

Ә әшгәвоз ә чәмән-чүл һә шәнүм,
И гисмәтә дијә ә күл нишәнүм.
Әз булә шор әри хәбәр овурдәш,
Түрә – түсүз чүтар ә дүл дәшәнүм?

64

Дүл гунширә әри сохдә пара тү,
Мәрдә хуно ә микләј кор дара тү.
Нәлојиги сәр күрдәнки ә хунә,
Сәр вәкүрдә, ә чој-чикәш мара тү.

65

Сүрхә мәһәббәтә тәјтә војүндә,
Бүтүн зиндәкуни ә бәһс ујун дә.
Ә дүл вәпичикәш сәхтә курунди,
Әнчәг јә кәлмәј јор мидав појүндә.

66

Догә думон вәкүрдәнки сәрәсәр,
Воришиһо бәһәм бирә тәвәсәр.
Һәрә-һәрә тәкәрк-вәрфиш рихдәнки,
Гәм нијору нә зарали, нә хәсәр.

67

Вичдонэ шовундэ эз нэфс чиро пој,
Ә мийточ мэдәмун э гәрибэ чој.
Ә сәһәт јә чәнд бо офдокәш әјор,
Шоробэ тој мәки һич мәһәл э чој.

68

Рузикор ән һилом кәј мидәкүрү,
Әз Офто сојәрә һич нивәкүрү.
Әз рури-буриһош тә хилос бирә,
Әз гулум-гуншиһош војкә мәкүрү.

69

Әз чура дорикә чәләгиһојтүш,
Вәкәндә бијовку әләгиһојтүш.
Ә чикәј ән һәммә коф сохдә вәһдә,
Сәнәһәт ләһәји јәләгиһојтүш.

70

Рачиһој һүмүрә әри дирә шән,
Ичкирәш, дурәрәш әз јор вәдәшән.
Әз дәврон субоји тә дәс вәкүрдә,
Хүшдәрә э һүкүм гәрор мэдәшән.

71

Шәв-нимәшәв һәрдән чурај зәрәки,
Ә мәрдмазар тор дәкүрдә, һәрә ки.
Хушбәхтирәш әри бәһәм винирә,
Әз хәрәбиш дәс вәкүрдә кәрәки.

72

Әкәр нушундуткәш э гәриш гәфәс,
Ә пишој кәләтә нишовунут дәс.
Әз зәрә пәнчәјү јон рафдкә дәдәј,
Ә пәсәј кәмәрүш сәнг мишәнү кәс.

73

Бэхт-мозол нүшдэнки э гопуј дэрү,
Эз сүрх зијод имбу кэлмэј хэбэрү.
Гул-гэнэт дорэнки мэхэббат чуна,
Сэјриһој тэбиэт дүлэш мэхэрү.

74

Хориму үшүгбэнд дорэји вэрэг,
Һәм Офто, һәми Мэнк фирсорэни бэрг.
Онкурһој тэһэнки – чәһм астараһо,
Доруһо Богбонуш – ХУДОји энчэг!

75

Э сэр эн чор дувор вэрикэ бунтү,
Шикојэт нэ бошку эз гэдүр чунтү.
Зәһлэбэр бисдокэ јә һовур экэр,
Эз чумиш мәдиоров хуриһо нунтү.

76

Рачиһој эн һәсүл нэ дэкэ э тум,
Јәкирәш хош нијов эз кэлмэј бәднум.
Јарашуг кәшдэнки әри руј – сифәт,
Нијо зијод вини гошә э сэр чум.

77

Вәһдәлү тәкәј ки, гуллуг нисохи,
Имбуруз бор дүһо – сәбәһ јә шохи.
Эн софә рәһмјәти дэкэ э дүлтү,
Хубирәш әри хәлг гәзонч мисохи.

78

Э һүрмәт ниварај, эз мәнүм-мәнүм,
Э коф буһо чикэ бијо нүши күм.
Эз палтар вокундәш кузкилү мэхош,
Нобкә, э пәсәјтүш мошовунут дүм.

79

Кэлмэрэ нэ корэ киһо тараз но,
Хүшдэрэ мәбурбун кэдэрэ хуно.
Нэбукэ эз пәси э һол-әһволтү,
Кумәки нисоху сач чиро муно.

80

Ә сәр һүрш, ләһәјтү нэ појисдкә динч,
Јә ләшкәр мәхлугәш мисохи киринч.
И мәһәл эз зәрә гопозһој ән сәр,
Ә тәһәр соворәш бујтү имбу гинч.

81

Рузикор ән һүмүр кирошдәкәш шән,
Кәләкәд бирәрәш эз јор вәдәшән.
Һәр инсон э сабур нәсда расирә,
Нәһләти кәмкәсәш э шор мәдәшән.

82

Әз богчәј хәләјиг борә вәс чирә,
Әз чум нифушәнү јәкиш дәскирә.
Тәһәди сохдикәш эз бим бәхшләмиш,
Сабурлу рафдај вәхт дәкиш нәс бирә.

83

Јә кәмләј куш дошдә, шин мәрә инсон,
Ә динчи нивәрзү шүбһәлүјә шон.
Гумоләт хүшдәрә э киров норә,
Ә пәсәј гәзончһо э рәһ мәјофдон.

84

Нәхонһој имидә тә э сурр шәндә,
Әз сабур гәзонч сох – хошиһој чәндә.
Һәмишә пишотә вәхүшдә эз хов,
Ә чумһо мидани нурә дәшәндә.

85

Эз јор мәшән вәкүрдәјһо никирә,
Ә јә чүпләш һич мәчарун јә тирә.
Јәһәлмиши ә хок дорә һочизә,
Бочлу буһо, бијо дору тикирә.

86

Возиһорә һәдәт мәдор соворлу,
Ә кәлмәјтү јәкиш нибу боворлу.
Эз ХУДОји тәсдиг бирә руз виниш,
Бил рәһтүрә хәлгиш винү һоморлу.

87

Әгүлмәнд ә һисоб нәс күрдә салаш,
Һәр кәлмә әз ләһә имбошу талаш.
Пириһо әз сәрһәд кирошдә вәхтиш,
Һәмишә мувәһтү бил бошу палаш.

88

Һәсүлә ковундкә әз товнәј нәчәг,
Ә һочиз суј мәзән әз воһнәј әлчәг.
Эз Тирој ән Миши вәкүрдә кучә,
Дүлјүрә чиро сох әз ковнә әнчәг.

89

Бәрәкәт хундәнки лүгәј ән нунә,
Шолуми мидәбу ә гәриш хунә.
Тә кәј ки, мојәј дәс нә дапарусди,
Эз товнәј ән гәзонч мәләрзун чунә.

90

Вокоруш сохдә вәхт кирошдәһорә,
Ә фәјдә ничару нимдошдә чорә.
Ә дәс-пој офдорә, сәрә куфдәнкиш,
Әврүшүм мувәһиш мишәнү ворә.

91

Рузикор зиндәкун нә бирә ә хош,
Соғирә тум мәсох ә тәһәр хошхош.
Ә дүнјоһ дүборә нијој куфдирә,
Ә дүлһо зүһүһо сәнәһәткор бош.

92

Ә хушкәвоз гимәт дорә нәмишә,
Әз бодолог ә дуртә кәш гәмишә.
Ә сал һумүр амбар фикир нә дорә,
Ә һәр чикә һурмәтлү бош һәмишә.

93

Јовош-јовош парс күрдәнки зәритү,
Ҳисоб сох ки, ә мәһрәкә дәри тү.
Китоб әшгәш гили мәсох тә мүрдә,
Нобкә дүнјоһ ширин нијов әритү.

94

Пәс мундәнки әз гилигһој тәмәһи,
Дәрд мијору вошкунәвој сәбәһи,
Әз ним-ноһог тор кәшүһо чум рузиш,
Сурог мидү әз хушкиһој чәпәхи.

95

Әдәблү-әрконлу бурбун јәхәнәш,
Әз кәрми-хиники дорун сәр-тәнәш.
Фәсилһо јәкирә дәкиш сохдәнки,
Рузбәруз рач бошку зиндәкун кәнәш.

96

Сәрсонлүјә пој зәрәнки ә бәхтиш,
Кумәк нибу нә гизмиши, нә чәһтиш.
Гудузирә һомор дошдә – рәһәлү,
Биинсофлу воһнә мәкәшд јә вәхтиш.

97

Ә үзкә сифәтһо чумшур мәдәниш,
Кумәкә мийһтијор нисоху шәниш.
Әз дәрдһо, әз гәмһо чиро сохдә зу,
Шүвәрә бәхтијор мисоху зәниш.

98

Ә кузкиһо суј зәрәнки чатитүш,
Күлә хуно зутә нијо пачи түш.
Мити мундә ә сабурһој ән ХУДО,
Тилтә-тилтә гүч мүвүчү рачитүш.

99

Әз күркһо, чоғолһо нүвүсдә һәчи,
Гудурмиш нә бошку шоһир бивәчи.
Әгүл сәр нәсдакә вәдәрәхширә,
Ә гүдрәт Физүлиш расуһо әчи!?

100

Ә чуткә норикәш хүшкә бүмүздә,
Җол-әһвол кәрәки әри чүмүсдә.
Бәд буһо ноләрә кәшикәш әкәр,
Әз гисмәт зәвәртә нидав зүһүсдә.

101

Гуг сәрјү ә хори кәј ки мирасү,
Гувотјуш, һәвәсјүш зутә марасү.
Јәболуг әјортү мүһкәм дор, инсон,
Догуноғ бирәкор ә руз нирасү.

102

Залумикә ә фурм дүшмә дәркујүш,
Сәр дорд мүдү әз болушһој пәргујүш.
Ә биһәгги ХУДО гәриш бирәнки,
Күлә хуно зу импачу шәркујүш.

103

Һәггирә Һорәлү дәпарун әз бәрг,
Нурһорә курәлү нә торун ә гәрг.
Ә һүкүм пуләвоз ә тәхт нүшдәнки,
Дуркурәш – дузәлү нә хорун ә хәлг.

104

Хәрәбдорһо ә Һәрәј хәлг кәм дәкәш,
Әз һәд зијод ә гәрг нијлү гәзәбәш.
Гәрәнтујә торикирә хосдәкор,
Ә руј үшүг һәсрәт мүјлү чум кәсәш.

105

Гудузикәш кәдәбәндә һәр чоһил,
ХУДОхоһә дүллү бошку пир-чоһил,
Рузәј дәрә гили сохдә килитлү,
Һәр садана ә лов хунәш мәдәјил.

106

Гәрбол зәрә ләпәлүрәш, бушһорәш,
Ә фурм гәјмог вәчирәнүт хушһорәш.
Әз осдугу хилосикәш зуһунһо,
Һич мәһәлиш дәнк нисохут кушһорәш.

107

Курунд-курунд пој норәнки зимистуш,
Човгунбәндлү һој дорәнки зимистуш,
Сузов-сузов вәрф мәчүнү рәһһорә.
Әһвол нидү сој чорәнки ә бисдуш,

108

Ичкиһорә әнчирәнки пәјләлүш,
Фикирһорә дәкиш мәсох Һәјбәлүш.
Әз һүрмәтһој ән бүзүрки офдорә,
Гопу-гопу пул мәчини Һәјбәлүш.

109

Ја кәсиш нә куфдә гопуј дәртүрә,
Ә кушһо пур мәсох ләшкәр һәр чүрә.
Хушә коф нәсдакә куфдирә зуһун,
Лојиги ә сәнгиш зәни сәртүрә.

110

Һүмүр зиндәкуни расикәш ә сад,
Кузкиј һәрүсвори нијо бошу чат.
Гәјгукәш дәбәлү бисдокәш ујог,
Һәдәтә әз хушдә нидав сохдә рад.

111

Әз гәтрәји кәј ки дүлиш миләрзү,
Хушәј бичин нивәпүчү ә дәрзү.
Хубә әгүл нә ворихдкә әз мувәһ,
Бәрдә кору ә јә ләмбәш нивәрзү.

112

Ә сәр сифро әри норә булә нун,
Шоһдоглурә ә тәпәлү нә сарун.
Тәһәдирәш әз дәс сабур парундә,
Шәки дүләш ә дузовлу нә чарун.

113

Гоһум-гәрдәш нә бирәји рәһкирор,
Мүрдәһорә сохдәнүткә јорбијор;
Әз дү-јәки дур појисдә ә мәчлүс,
Рүһ чәһмәтә нијо кәнү дү бирор.

114

Амбарданһо кура бирә ә лоју,
Мәлһәм буһо чорә нисдкә ә поју;
Синихмишә ночог буһо одоми,
Нур Офторәш ә чум дирә нивоју.

115

Биһүрмэтэ кор дирэнки лэпэсүз,
Дэрэј догэш воһнэ мәки тэпэсүз.
Эз тэрсихо э нун сэвкэнд дорэјиш,
Э сэр сифро чиро мәнүш бэбэсүз.

116

Һэзизмэнди нэ дэрикэ э хунтү,
Эз гэээби суј мидэбу э чунтү,
Хосијэтэ чусдэкорһо јэ бојкэш,
Гисмэт бирэ, нивомуну э нунтү.

117

Кэлэкэдлү кэј э шори мирасүт,
Коф ләһэрэ кэј аташлү марасүт;
Ңилләј дүлэ – ов нэ һово данусдэ,
Эз пэхүри э хушбэхти нирасүт.

118

Мэст нэ бирэ эз Һасэлһој пэтэки,
Һэр чундурэ э фурм лүһүф мэдэки.
Бэдбэхтирэ Һэсонт нисди чорэјү,
Тэ дир нисди эз хэрэби дэс вэки.

119

Сипирэ дон кэј ки, бәһэр ән муји,
Ә һэр јэтән коф Һонирэ никуји.
Шэв тэ сәбәһ гуј зэрәнки әри хов,
Ә пәһники сэр синэрэш микуји.

120

Сухтэкэлэ појисдәнки э гэрзү,
Һэзизэ дуст, кэј эз и Һол милэрзү;
Дэсэ э чиб нэ донока јэ бојкэш,
Дүлсухијү э јэ ләмбэш нивэрзү.

121

Һәсәлә дориһо ширәј күл имбу,
Инсонә доруһо пишәј дүл имбу.
Әхирү нә буһо дуразә рәһәш
Ә гәтрә буравһо јә мүшкүл имбу.

122

Дананһо сурр әлмә әз нубо дирә.
Наданһо хүр гәмә әз тубо дирә.
Сог һүмүр синәмиш сохдәм куфдирә,
Саданһош чур гура әз ХУДО дирә.

123

Фәрг нисди, тәмбәлә нимәчуни тү,
Әз сәдиг Овроһом нијо муні тү.
Рәһмирә әз ХУДО әри вәкүрдәш,
Тирорә әзбәрбәнд бијо хуни тү.

124

Лүкәһо нүшдәнки әз бәһәр бори,
Богбонлу мүрүхү әз дүлтү шори.
Ҳофт шүкүр куфдирә ә нумәј ХУДОш,
И сала һәмишә ә јор мидори.

125

Јә чүклә рәһмүрә јә кәс нә дирә,
Ә дүлһо һозор чүр фәткә дәбирә.
Хүшдәни ән ХУДОш мидәшновуну:
Мәлкомут – һәсүлбәнд нидану бирә.

126

Ә бәхил нәгәсди бисдорикә тој,
Нифрирә ниимбу нә мигдор, нә сој.
Пәшмуј сохдә кофһо әри нә бирәш,
Ә зуһун ләһәјтү фикир ди һәр бој.

127

Ә таза фикирһој хәјри домундә,
Рәһәти нә сохдә, һисдкәш вомундә,
Ә пишој әгүлмәнд коф рухундәнки,
Јә кәлмәш човобсүз ниданү мундә.

128

Нуборә мәвәки әз һәмәл гудуз,
Чубониш һич мәһәл нәс кәшдә сәргуз.
Ә вәкир бирәјтү нә дәкә дәһәм,
Әз хәлгиш мидани вирихдә јә руз.

129

Јә дәһәм нәдәри әз ночог мундә,
Ләшәјү чүн кобоб ә дог вомундә.
Хурдәјү, бәрдәјү әз зәһәрикә,
Кәнәш чорә офдә әз Тиро хундә!

130

Әз гәриш куфәрә бошуһо бәдбәхт,
Әри инсонјәти сохдәникә чәһт;
Имидә әз дүли дорһорә хуно,
Чумһорә мидану шорундә јә вәхт.

131

Әз мәһтәл хокисдә, гуч дирәкорһош,
Богбонә дәрд дорә пуч бирә дорһош.
Әз һәсму ингәдә киләји мәсох,
Әз у рәһ кирошдә күч бирәкорһош.

132

Дурәрә пуф мәзән әз тәлһә кијов,
Мофдони ә әгүл бијов-нәбијов.
Хүшдәнтү ә губи дарафда мәһәл,
Чорәлү бирәкор нәзникиш нијов.

Ә пәсәј җә кәсиш һилләрә мәки,
 Лүһүфһој мүрүмә гуралү дәки.
 Ә пишој нум ХУДО һәјручә бирәш,
 Чоһ-чолол ичкирә әз әгүл вәки.

134

Јәки нисд, дүдү нисд азарһој һилом,
 Јә нәфәс кәширә һәр хуб, һәр овом.
 Ә Тирој ән ХУДО җә бојкәш сәр кәш,
 Гәләти нә сохит чүн Тово, Одом!

135

Дәшорә ә һовун миһид мәдәнит,
 Раби кәрк нә күшдә пара мәкәнит.
 Әз гәриш зимиһој сүрхә сүнбүлһош,
 Әләгә һәмишә әз күк вәкәнит.

136

Иһтибор бошуку ә корһој ХУДОш,
 Мозолһо бәхш имбу әз шорһој ХУДОш.
 Магнитлү чәлбикә Тироһо ә дәс,
 Хушбәхти мирүхү әз дорһој ХУДОш!

137

Әз булог рихә ов нәфт нидав бирә,
 Әз дәдәј бирә кук шәфт нидав бирә.
 Ә һүкүм ән ХУДО вәрикә, әнчәг,
 Әз чүкүм зәрдә руј – тәфт мидав бирә.

138

Кәләји ән һилом сәр күрдә әз кәм,
 Дәрдәчәр сирoji нәс бирә әз гәм.
 Әз ХУДО ән кәлә бәхшә бирәјиш,
 Офторә күшүһо дәрјоһ һисд, бәкәм?

139

Ә микләј ән мәјду поисдә вәхтшош,
Тәхсирә мәвәни ә кәрдән бәхтшош.
Хүшдәни ХУДОј һәгг нә бирә кумәк,
Ә пучи мадаров кәширә чәһтшош.

140

Ғәрәкәт нә сохдә ә товнәј мозол,
Әз војә коф нибу ә тәһәр ән лол.
Ә вишә мичару лүкәһој дорһош,
Дәһәмиш нивини әз бәһәрһој кол.

141

Сәр јә коф һәлүсти бирәнки гизмиш,
Бошуһо бәдирә нисохи пузмиш.
Догуног дирәји хунәј динчирә,
Дүлтүрәш әз чикә мисохи гупмиш.

142

Варасда нәсдакә әз боләј хуни,
Јә бојкәш ә Һәрә мәсох зобуни.
Кумәки нивини әз мол-дәвләтиш,
Дорә зәһм ХУДОрәш нивотовуни.

143

Әз һүкүм ә тәһәр чуркум парусдә,
Хәндәһош, кирјәһош ә һәдд тараз дә.
Јә ләшкәр гушунә сохдикәш һәзүр,
Әз пәнчәј ән Һәчәл нидај варасдә.

144

Гәчәглү појисдә ә сәр һәр тиниш,
Дәндүрә ә тәһәр кордә мәвиниш.
Мүрүмлү зәрәнки јә кил кулләрә,
Чумһорә имбәсдү нәрлүјә чиниш.

145

Ә ХУДО нә дорә һәлә гәрдирәш,
Чурај дүл микәшү һәлә дәрдирәш.
Фојдә нисд, човонһо һәзүрчовоби,
Оһилмәнд миданү кәләмәрдирәш.

146

Хүшдәрә бәрдәнки ә суј совориш,
Шәһәмбәнд һәл бирә обур јә һориш.
Гәләтә күрдәји әз мичәј күкү,
Кумәки әријү Офуррәкориш!

147

Лолбәнди рәһорә тәјтә күрдә тох,
Ә тәһәр хојәј кәрк мәвәди рох.
Зуһунтү дијәшдәш тич бу куфдирә,
Әчәһо рафдикәш әз ХУДО коф сох.

148

Ә синәј дог-дәрә кәј һәмәл мијов,
Әз һәр күл кијовлуг буј һәсәл нијов.
Рәһ вихдәј әгүлиш һәгг бу куфдирә,
Ә пәсәј һәр кориш бил мәсәл бијов.

149

Јәки бәһәрә чи, јәкикә дор кошд,
Јәки дүлә вокунд, јәкикә сурр дошд.
Һозор бо шүкүр сох ә ХУДО, ој дусд,
Моһогул, мивини рузтү хуб ки рошд!

150

Әгүлә вир сохдә әз ичкијә-мәст,
Сәртүрә ә хомут хәри мәдәбәст.
Хүшдәни ән ХУДО нә вәтовусдә,
Хунијә гутинәш имбоши әз гәст.

151

Ә жарај халг, тәлһә чорәш зәрәнки,
Әз чумһоју сүрхә корәш һәрә ки.
Гәләтирә тә фубәрдә әз бугоз,
Ә вәһдәјү тәнбиһ дорәш кәрәки.

152

Ә синәј чүл-чәмән гәләм дәзәрәш,
Ә чәннәт бәмзәр сох мәлһәм мәзәрәш.
Күлһорә әз күкү вәкәндә чикә,
Ә богтү руј мәди һәрәмзәдәрәш.

153

Ә кофһој Тироһо тән оморәјиш,
Тәкрарлү нәс бирә шән соворәјиш.
Ә гисмәт јә һүмүр офдорә чикә,
Дәс вәки әз һәмәл ән оворәјиш.

154

Вәкирлү мундәнки әз шон ән пирош,
Шоһирбәнд руз мәвин әз зомон чирош.
Пәнч метро зәвәртә ог нә бәрдәји,
Ә дәс-пој мәјофдон ә гәзонч кирош.

155

Әз Тиро бошуку сәр күрдәј нубош,
Әз виһдә дур мәбош ә хотур тубош.
Тә имој јә хәбәр нисди куфдирә,
Суррлүјә дүнјоһи чәннәт ән ХУДОш.

156

Ә хотур гуј бирәј бәдә садантү,
Согбәнди ән чунәш мәсох талан тү.
Кирошдә рәһһорә чәрх дарафдәји,
Хүшдәни Хорирәш јә кәми дан тү.

157

Тәбиәт сабурсуз нибурбуну ҳор,
Богбонсүз э вишәш бор дорәни дор.
Зијодә гәдәрсүз гозонч сохдикәш,
Имидсүз һүмүриш никирору шор.

158

Чусдә бәгдә зәһәрбәнди наданаш,
Ә коф мәки тәлү пура сазанаш.
Чорәсүзи әз хиртәкү күрдә вәхт,
Чүн ҳәринәј хәрһо мидү азанаш!

159

Мүрүмә чусдәнки рүхшәндки јобу,
Сәһәрһој һәзобиш лугонд нијо бу.
Јә соглү, јә гоглү күч бирә вәһдә,
Дәкиши дү дүнјош һәсонт бијо бу.

160

Әз хумор бәтәртә мәсди дорәкәш,
Әз хүшдә бихәбәр гәсди норәкәш,
Һә кәнәш әгүлә әри соф дошдә,
Ә хотур миһидһо нәфс ди шоробәш.

161

Хүшки вәкүрдә вәхт дурәш, бүкүрәш,
Тәбиәт хосдәнки думонәш, хүрәш
Әз ХУДО киләји сохдәјә вәһдә,
Сип-сијә мозолә бәхш мидү түрәш.

162

Сүпүлә чоғундә әз говрәј гуров,
Дәһшәтә һәрсәлү мэдәшән чуров.
Дәстәбош чугулһо бисдокә јә бәд,
Садибисд һүмүрүш дәһәмсүз муrow.

163

Мәһүлүм нисдикә јә дуг шәритүш,
Әз үзкә кәс нијов дәрди – сәритүш.
Дүлшорә одоми нисдикә һовур,
Әз дүшмә бәтәртә имбу әритүш.

164

Әз Офто хушк буһо, ә тәһәр кијов,
Әз миһточ тәшнәји ә билог мијов.
Чиб дусдәш тип-тиһи вүнүһо фәрсүз,
Чәтин ки, јә бојкә ә сурог бијов.

165

Нә һилләрә, нә кинһорә мәки тү,
Ә сәр обур пәрдәј һорә дәки тү.
Ә мәнк шәви ухшәрикәш рачи руј,
Товуширәш әз Офтоји вәки тү.

166

Дәрдәчәллү чүмүсдәкәш чум нә гош,
Зәһми рују дур мундикәш әз бихош,
Кәләтәрә вәкир дошдә нәсиллү,
Билојигә һүчәт мәсох һич јәбош.

167

Биһәјолу рүхшәнд сохдкә ә дузиш,
Ә һәглүһо нәс күнчүсдә сәргузиш.
Әкәр ХУДО разиникә әз суртү,
Дүлтү курунд бил нә буку јә рузиш.

168

Зәһәрлү дәм докәш јодһо ә «чон»тү,
Пәлүрә нә вәни ә сүрхә шонтү.
Одохлу рузбәруз кәј ки шор мијов,
Ә һичош гуј нибу дүллүјә контү.

169

Мизузэрэ вэкэндэји эз дэртүш,
Базуһорэ тэјтэ бурра хэбэртүш;
ХУДОсүзэ корһо дирэ бэхилбэнд,
Бэдиһорэ пој нэјору э сэртүш.

170

Эз һэдэтбэнд эн фэсилһо коф норэ,
Васал нидав һол хэзонэ соф дорэ.
Вэрф нэ ворүш нэс рихдэкэш һэвэслү,
Руз зимистуш думон күрдэ Офторэ.

171

Чэнгэдэ э вичдон бәһәм сабур дэ,
Нуботсүз јэ бэндэш бәкәм э тур дэ?
Чорэјтү нисдикэ эри «һој» дорэ,
Чумһорэш мидани э фэм овурдэ.

172

Гэлхэнди појһорэ пэс мәјил эз чәһт,
Әнкүлһој чүрһэтэ дарамлү бэсд сэхт.
Эз күмүр бэтэртэ сијэ бирәнки,
Ә сэр эн кәмәриш мәнкәнү гәсд-бәхт.

173

Пәсэво вокордун дәстәһој күләш,
Эз когоз-кугузу буш сох дэхүләш.
Чичинәј һәсүлү һәрим бирәји,
Ә аташ биномус мәсухун дүләш.

174

Ширинэ бор дорэ э чум дирэ тү,
Бигисмәт буһорэ нидај чирэ тү.
ХУДОј һәгг ихтијор дорикэ әкәр,
Бивәхтиш мидани күчмиш бирэ тү.

175

Бэрэкэт нэ дэкэш э мийточ тобу,
Мәһәној софијуш гәлиз нијо бу.
Әри варајисдә һәрүс сәјәги,
Һәр мичәј ән дүлиш тәмиз бијо бу.

176

Мәндә мәјил гәриш дүлү доглурәш,
Хәлг нивоју бибәһәрә боглурәш.
Гоглу мидав э дәс нә пој офдорә,
Ә гуг вәјил әгүл сәрјү соглурәш.

177

Јә фојдә нијору хәјр һүршләмишиш,
Нуборә хуб вәки әз Тирој Мишиш.
Гуј бирә, сур мәбош әри һәр воһнә,
Вокошдә зу бијә э јон сојмишиш.

178

Тәкәј ки, һәмәлјү бәһәрлү нибу,
Чофоһој тәрсәнкоһ сәһәрлү мибу.
Зуһунәш тичәлү дошдәникә кәј,
Кәширә нәфәсјүш зәһәрлү мибу.

179

Бихәләф сифәтә тәлһлү шәрзундә,
Чәһмәтә э сәјәг шоһвор ләрзундә.
Әгүлмәнд буһорәш бүтүн сог һүмүр,
Бијовһо кәлә суд ХУДО тәрсундә!

180

Бишәрәф сәркуллу офдорә әз тәхт,
Һүршлүјә ранкһоју тә бирә рәһәт; –
Огују һисдикә э тәһәр шоһмар,
Һәглүрәш миданү кәзирә һәр вәхт.

181

Ә дәһәм мәһдони дәкәш зиһуну,
Ә һилом әбәди јакиш нимуну.
Тәфәһәт дирәји ә тов нә торик,
Ә һәсрәт үшүги Офтош мимуну.

182

Гувотһој согирә ә хәрә зәрәш,
Ә чилит бәјәһо мәдәни сәрәш.
Ә пишој ән чумһо вәди нә бирә,
Хәрәбә фикирһо пир сохдә нәрәш.

183

Әз ховһо бирәнки вәһшлүјә хәбәр,
Шәккәлү мәдәниш ә зир нә зәвәр.
Мизузә нә вәкә ә гопуј хунә,
Ҳитјоти нәс дошдә зәр-сүрхијә дәр.

184

Хубијә никирә тәјтә расундә,
Вәкирә һүрмәтә нивој назундә.
Билојиг бошуһо нәфсә нә күшдә,
Ҳәлолә әһволә нидај сазундә.

185

Үшүгә мозолһо тә нә бири гәһт,
Ә Офто руј күрдә, нур дәшән ә чәһт.
Әз микләј ән чәһмәт кәвүлсүз рафдә,
Хүшдәрәш әз хүшдә дур мәшән һич вәхт.

186

Појундә нәсдакә пишој гәсдирә,
Хәрәбһој губирә әри вәс дирә; –
Ә пишој дәр-дугоз һәзүр појисдә,
Мозолиш нимноһог гисмәт нәс бирә.

187

Шолијәһи әри рихдә әз тәнү,
Мичәј һорә һәрбој нијо чәнк зәнү.
Тирозулу нә бирәнки бәхш бәбә,
Балаһорәш ә дүјәки мәнкәнү.

188

Ҳәлолирә ә руј софтә зәрәнки,
Һозор чиро һәмәл бофдә һәрәки.
Дүл сухундә зијодикә әз гәдәр,
Әри дордиш мәлһәм офдә кәрәки.

189

Парустәнки һол-әһволәт һомуни,
Шәклү мундә, нәбу горбол шовуни.
Һозор чиро софо кофһо куфдикәш,
Чузлабура нәзник һишдә һовуни.

190

Зијоди нәсилһо тәјтә дәм дирә,
Ә һәсму руј күрдә мијни гәмчирә.
Хосдәхунд сохдәнки дү нүмкүрдәрә,
Војкәһој ән ХУДОш сәрбәһәм бирә.

191

Әнчәг јә ХУДОји сәбәбкор ән шор,
Колә сиб шохворсүз нәс рихдә әз дор.
Моһогул, бәгдәвој чәнд салһо бәгдә,
Киснәјиш, тәшнәјиш тәрк бири әз јор.

192

Кәмәрә ә Тиро тә нә вәдорәш,
Ә милјон ничарну мигдор һозорәш.
Хүшдәрә – чичвәкәш хундәнки мәрдүм,
Јә ХУДО ә чорә мидав оморәш.

193

Чүкләһо бәнд буһо ә дузи вози,
Зиндәкун суј дорә ә хуби-хоси,
Нәкуми јә дуглә гәләт бирәнкиш,
Тартапил мисохи ә губи – гози.

194

Лүһүфһој зулмәтә кәј мидәкири,
Әз сијә – торә рәһ фәткә мәкири.
Сифәт гутинәрәш әри тов дорә,
Әз күмүр сипирә ранк нивәкири.

195

Әз конһој ән дүлү мэкәш һүчүмәш,
Әдәблү-әрконлу вәки гүчүмәш.
Рузһорә гәрәнтү әри нә дирә,
Сириглү тох мәки дәрһој дү чумәш.

196

Әз әгүл данани нисдикәш овом,
Ә һилом мәдәниш ә сәјәг јә хом.
Ә бәнд муј гәјчирә туш зәрә вәһдә,
Мозоләш мидани вир сохдә томом.

197

Әз нолә парусткәш кәширә охтү,
Тәһсирә лүкүрә нә зәно лохтү.
Әз һәсму һәзүрә нухоруш рихдкәш,
Шүгәмә чүн Хори булул мәсох тү.

198

Чункирһо фубәрдә дәһәм мәсдирә,
Хунхурһо шумордә рәгәм гәсдирә.
Әз хори тә һәсму хуби сохдикәш,
Јә кориш бәхилсүз бәһәм нәс бирә.

199

Ә дүлтү нә дәкә холиси – хоши,
Кәмәрә гуз нишдә гисоси – воши.
Сад чиро имидә сохдикәш тимор,
Әз бивәхт мүрүмһо хилос нибоши.

200

Војәһој парчоһи дәкәш ә мич нәфс,
Бил фасон нә дүку һәр јәтән кичбәс.
Ә дәрјоһ вор-дәвләт үзкүм зәрәнкиш,
Бидордлу ниданү зүһүсдә һич кәс.

201

Мүрүмлү чусдәнки әз коврә дәрдә,
Хәјолһош чумһорә ә хов дәбәрдә.
Әз сәртү пәртәво нәсдакә дорә,
Фикирһош миданү ә говрә бәрдә.

202

Һомборлу-һомборлу пур сохдә кинәш,
Ә пәнчә кәрдундә нәс бирә чинәш.
Сурбәндһој ән дүлтү нисдикә очуг,
Әз парс ниворуху гәфәс ән синәш.

203

Гизишмиш бирәнки әз кор һәнәки,
Һәлүсти чүл зәрә, сәрә мәдәки.
Әри «нәһ» куфдирәш һәјб кәширәкә,
Јә корәш әз хүшдә зәвәр мәвәки.

204

Гәрболсүз рундәнки имидһо чүләш,
Ширинә ширәһо од мидү күләш.
Тәхсирә әкәрдә вәкүрдә бәгдә,
Пәсини һүмүрһо чат нидү дүләш.

205

Зэркэрлү нэ бирэ русмуј сиригшош,
Эз дүли никүрү хэндэј гилигшош.
Әсирһој торики бирикә чумһо,
Кәрдәнгир мимуну чәһми пилигшош.

206

Хосдәји Вәтәнә ә дүл мидәнүт,
Тик күрдә һәләмә ә гуг сәр мәнүт.
Ә мүшкүл нәфәсә зијод вәкүрдәш,
Дүшмәрә ә чорә һорој низәнүт.

207

Јә кәмләј гәлпәрә вәкүрдкә әз руј,
Јә дәһәм нидәбу ә кофһој гурбуј.
Әз дүлиш мофдону јә сәнгә хуно,
Сипири вәрфирәш мидәкүрү муј.

208

Килитә вәникә ә ләһәј ән бәд,
Саданһо нидиров әз дәр ән бәләд.
Ә нимәј һүмүриш пој нә донорә,
Мәјдурә тәмиз сох әз ләшкәр гәләт.

209

Мәһәној воһнәһо күк шәндкә хүрдә,
Гувотһој суроғһо ә зани мүрдә.
Јә хәбәр нисдикә чунлу-чикәрлү,
Нәчоги һәсрәтәш мидани күрдә.

210

Хәспушһорә кәј ки, ә сәр мәчинү,
Кәндүмлүјә сүнбүл бошку бичинү.
Дурәбәндлү кәширәји оғурәш,
Согломә чун зәһәр нијо вәчинү.

211

Имидэ бурранки һэмэл чэтини,
Нэ дан ки, һэсонто э сэр эн тини.
Нэгүлэ кофһорэш эри кунчундэ,
Эз сабур эн ХУДО бор бијо чини.

212

Тәһноји рафдәнки корһој дәмәки,
Хушбәхти нәс рихдә эз үкәј тәки.
Ә гәриш бишбогһо нә гобһој сүрхиш,
Җәлолэ чиһорә хурдә кәрәки.

213

Гәрәгәч бошуһо низиһү рәһәт,
Бул бәһәр рихүкү эз дор мәсләһәт.
Ә миклә мүһүчүз эри нә мундә,
Дустһорә әјәки нә фурух һич вәхт.

214

Бүј дәһәм нә дәкә э чи эн гобу,
Ә парса һовунһош тәмәһ нидобу.
Ә тәһәр астара, ә тәһәр эн Мәнк,
Сүрхә тәхт парчонһош зәрмәһ бијо бу.

215

Ә пишој хәләјиг офдорә һәр вәхт,
Сијәрә чиро сох эз гәрбол эн бәхт.
Эз ХУДО пәһники ки күрдкә һәмәл,
Гисмәтү ниимбу парчонһүјә тәхт.

216

Җәлоллу буррикә кордоһој тичтү,
Ә ховһо мичару һәр зәрә мичтү.
Ә ләһәј эн хәлгиш эри офдорә,
Рафдә рәһ појһорә ХУДОлу вич тү.

217

Мичэјү нисдикэ э һэсүл хошку,
Рәһмиһо нирихү эз рүһэј вошку,
Эз дәстү јэ күләш нэс вәкүрдәкә,
Әри дүлә дорәш шәкһојтү бошку.

218

Дүлһорә мәст сохдкәш эз рачһој шәни,
Эз ошуг бирәјиш чар нијо зәни.
Гәргүшлү бисдокә ловоһој духдәр,
Јәбојкә э лоју појтүрәш мәни.

219

Ә лиһәһо суј дорәнки инсофуш,
Чәшмиш бирә, дәһәм мәни э софуш.
Палашијү гәрг бирикә һүмүрлуг,
Әзимбәгдә куш нә вәни э кофуш.

220

Биһолбәндлү вәдовусткәш гучоглу,
Ә һәр војкә туш нирасу нәчоглу.
Ә минчи рәһ нәфәсмүрлү офдорә,
Хүшдәнијүш дүм мошону э чоглу.

221

Ә вәһдәјү чорә дирә сүмәриш,
Эз һәмәлһој тәбиәти һүнәриш.
Ә кәрмијо рүхшәндијү нә бирә,
Эз хиники сәрни вихдә дүл нәриш.

222

Хокһој хори мәһрүм нисдкә эз нәмиш,
Әри киснә нә дәрд имбу, нә гәмиш.
Говун, гәрпүз э бисдуһо буликә,
Дәһәм миду һәр-һәвүчһој мөлһәмиш.

223

Эз шидрај эн кэмэр ворихдэ энкүл,
 Инсониш импачу э тәһэр эн күл.
 Э һэрэ гирлигон нэбу куфдирэ,
 Хәбәрдор бошуку эгүлиш эз дүл.

224

Гобугә никүрү дэгмәј бимхоши,
 Э һәвәс нијору бәхшәј нимдоши.\
 Тә сурог ховһорә вәкүрдә чумһо,
 Һә кәнәш нимәлит вәһшһо имбоши.

225

Хушһоллу ниимбу руј зәрдијәтиш,
 Э чолә мәнкәнү гәсд дәрдијәтиш,
 Хүшдән Офуррәкор кумәк бирәнки,
 Бәрәкәт моруху эз мәрдијәтиш.

226

Бинәдор күкһорә сәһәр нә дүкәш,
 Сәргузлу импоју борлүјә лүкәш.
 Шидраһој кәмәрә әри соф дошдә,
 Эз кучтү зәвәртә мәвәки јүкәш.

227

Бәдирә вичирә эз тумә-тумһо,
 Әри һәл бирәји һәдәтһој мумһо;
 Эз дүлиш нисдикә сохдәјһо шори,
 Э нуриш ничару үшүгһој чумһо.

228

Дод һәсәл ворихдкәш эз хоши-хоши,
 Э дәһәм домундкәш нунһој ловоши;
 Эз хүкүм эн ХУДО оморә вәһдә,
 Эз пәнчәј һәчәлиш хилос нибоши.

229

Эз һәсүл зәркәри кор дирә вәһдә,
Ә бәди момуну зәрә нәхшәјүш.
Эз дүли, әз чуни шор бирә бәгдә,
Омонәт мумуну дорә бәхшәјүш.

230

Тәбиәт јос күрдә әз чурај күлһо,
Ә овул офдорә чәмәниш, чүлиш,
Һоројә тә чусдә чорәј әгүлһо,
Тов-тови рачирә пачундә күлиш.

231

Хосдәји Вәтәнә әри дәб норә,
Нә дан ки, ковләји ә сој гушун дә.
Јә дәрјоһ ән овә күрдикәш чорә,
Шәһмәләј ән дүлә нидај нушундә.

232

Зу күрдә кәрәки пишој бәдирә,
Ә гилиг бијовку офдумһој дәбә.
Эз кукһо, духдәрһо һүрмәт нә дирә,
Дүнјоһ торик имбу ә чумһој бәбә.

233

Ә гәриш мәһәләј ән сугдә хунә,
Бәһәрә нәс чирә бидор бирәкор.
Ә чүлиш, ә кәрми сухундә чунә,
Дурулов мизәнү чинор дирәкор.

234

Чунтүрә һәл мәсох, чүн шәһәм-мумһо,
Ихтилот мәвәнкән әз мозол, әз бәхт.
Чәнгәдә нурбәндлү бисдокәш чумһо,
Дүлтүрә фәм сохдә нидани һич вәхт.

235

Бэрэкэт чусдэнки һүвсэлэј кэдэр,
Сүнбүлэш э зир пој нијо воши тү.
Гэлхэндбэнд појисдэ э пэсэј кэмэр,
Дүлшори эн хэлгиш бијо боши тү.

236

Доруј эн һиломтү домундкэ э шэк,
Имидһош, сабурһош э коф дэбошкү.
Томболлу бисдокэш түртүрэ пинчэк,
Номусиш, гијрэтиш токи соф бошкү.

237

Чәһмәтә нур дүһо Офторэ хуно,
Ә фурм һүндүрә дог тикиш мивүнү.
Нәһләти овурдкэ чүх дорә һәјблү,
Ә Вәтән лох буһо никиш нивүнү.

238

Ә пәсә мундэнки һәр дог, һәр дәрәш,
Тә әхир рафда рәһ э ник дэбош тү.
Хәрәбһо, хубһорә гәрбол нә зәрәш,
Әз товнәј чунсоги хиник мәбош тү.

239

Әз гопуј һәр хунә мәрд дарафдаји,
Хубирә нивини әз бәдһәсүл түш.
Әз локој әнкүшдһо зәһлә рафдаји,
Јодһо нијо зәнү э саз эн дүлтүш.

240

Мәһүлүм нисдикә шәри дирәјтү,
Әз салһој оһили боботи мүрдә.
Ә ХУДОш нәзникбэнд әри бирәјтү,
Әз шонһош одлуни шоботә күрдә.

241

Дог-дэрэрэ ов никэрэ тэ күрдэ,
Руј һэсмурэ сијэ думон дэкүрдэ.
Јакикәјкә эз һэдәтһој точириш,
Әз гозончтү бәхш нидани вәкүрдэ.

242

Әз Тиробәнд кәј ә ХУДО момунут,
Әз сәдиги – Овроһомлуш мумунут.
Зәрдә кәндүм бул бирәнки салбәсал,
Әз нунһоју мәһәниһош мухунут.

243

Әз гонун гирогтә кәј ки мизүһүт,
Човонә һүмүрә һэдәриш мидүт.
Әз дүл кирошдәрә ә бим данусдә,
Әз ХУДО гејритә хәбәриш нидүт.

244

Ә синәјтү пар зәрәнки Офтоји,
Әз нузукә чит бошуку бофдәји.
Чунсогирә әри дошдә чүн алмаз,
Сәрин мундә әз кәрмиһош софтәји.

245

Кәј ки, тәвәр ә сәр һүзүм мачару,
Һәр кутукиш ә парчаһо ничару.
Бүј кәрмә нун вәкүрдәнки хунәрә,
Аташ тәнүш ә күмүрһо мичару.

246

Чорә нисдкә тәјтә хүшкә чун дорәш,
Әз бор-бәһәр нә бурбундкә һинорәш;
Рујә һәсму әри бәрдә хәбәрә,
ХУДОј һилом бүј-бухун до чинорәш.

247

Ә синәј дог кәј чәрхдуду мухурут,
Әз дәрәјүш битәмәһи нихурут.
Кәшдә-кәшдә ә гәд савзәј ән чүлһо,
Буйһој күлһош ә виниһо мохурут.

248

Вичәлү фәм сохдә чәмәнә, чүлә
Мәлһәмиш һисдикә тарај пүлпүлә;
Согә чун нә буһо нимәлитлүһо,
Бәһәмиш нивинү һәр војкәј дүлә.

249

Ә кофәвоз бимәрд јара зәрәки,
Обурмәндә ә бәхтәвоз чорә ки.
Ә һәрәлуг јә коф-кәләч нә бирә,
Ә әшг јориш лојиг бирә кәрәки.

250

Гәрболлу нисдикә һәммә ә хоштү,
Вичирә һадәтһој гәдимә дош тү.
Доһорһој һүндири чарусдкәш әкәр,
Ә чум хәлг, зиндәдог вәди мәбош тү.

251

Јә дор нә дәзәрә әз хок бүли тү,
Ә һилом чар мазән, – кәлә дүли тү.
Товушлу нә бирә рәһһој ән һүмүр,
Әз чумһо мәдиоров хәндәкүлитү.

252

Дүлтүрә бочлу дан ә тәһәр дәвиш,
Рәһәти нәс дирә нә руз, нә шәвиш.
Сифројтү дәһәмсүз әри нә мундә,
Хисирә нә дәмун тәјтә пишнәвиш.

253

Эз чикэ ничүмү нэ зэрэ һүлиш,
Нэ сухдэ һүзүмһо нэс бирэ күлиш.
Оммо ки, э сәһиб хәбәр нэ дорэ,
Әбәди појундэ кор-борэ дүлиш.

254

Лолирэ дошдәкәш э сәјэг сазан,
Мозолэ кошдәкәш э тәһәр садан,
Эз сәјлов һәсмуһо ләзәт вәкүрдә,
Эз дәрдној инсонһо шор бирэ нәдан.

255

Инсонјәти нэ рихдәнки эз јобу,
Ә тәбиәт нэс күнчүсдә битобу.
Ә сәр күлһош кәширәнки чофорә,
Инчимишлү гэд нијо бу китобу.

256

Һәркој ки, бәдирәш – дәрјо мухуни,
Сок чумәш э вәхтү бијо рухуни.
Имидһо эз сабур гәһри бирәнки,
Сәр јә коф гэд дүләш нијо сухуни.

257

Ковләји суј нидү э гәриш гәфәс,
Һәмишә соф бошку – кәширә нәфәс.
Сад бо э зарали офдокәш инсон,
Кәнәш эз хосијәт дүширә һәвәс.

258

Бор-бәһәр нэ рихдкә эз чофој зәһмәт,
Хәндәј лов бул нибу э гисмәт бәдбәхт.
Сәр күрдә эз дәврон Ҳово нэ Одом,
Һә кәнәш руј Һони тор бирә һәр вәхт.

259

Эз һәрчү ширини һәсәл нә шәкәр,
Биһоли ирхијү дүмбәлүш мибу.
Согломи нисдикә инсонә әкәр,
Һомборһој сүрхијү ләмбәлүш нибу.

260

Игрорлу нисдикә јә кор, јә пишә,
Эз мојә зијодтә нун-ов нидиров.
Чүн аслан шоһикәш ә дијор вишә,
Эз сәрәдордијүш јәлов мәдиров.

261

Борлујә појизһо һисди бофчирә,
Бүхтүрә мәвәнит ә сәр васалһош.
Корлујә пәсәво нисди куфдирә,
Бушлугә мәдәнит ә микләј салһош.

262

Эз һәрәм хәрәбһо гәм дәкүрдәнки,
Офдодор бијо бу һитијот сирһош.
Эз дәһәм шоробһо дәм вәкүрдәнки,
Чәнкәсур нијо бу ихтилот пирһош.

263

Сијә рузһо чәндлү – чәндлү дирәји,
Гозончиһој зиндәкуниш гәм мибу.
Гәтрәјәти ночогбәндлү бирәји,
Кәлмәј «мүрүм» әз зиндониш кәм нибу.

264

Нимазһорә ә чој хорлу дирәнки,
Јә дәгдәгәш ә мәст ән шән нидобу.
Коф бәбәһо јорбијорлу бирәнки,
Ә кон дүлиш һәсрәт Вәтән мидобу.

265

Ә мәјду офдорә ә тәһәр фәләк,
Кәшорә сәкәлү мәки әз әтәк.
Хүшдәрә сәхт гудуз бәрдикә әкәр,
Ә мүрдә мәһәлиш хәлг мизәнү чәк.

266

Мозолбәнд Тиролу тә пој вәчирәш,
Ә һәрим нә чарун рәһ сәдигирәш.
Әз пулһо, әз молһо һошир бирәји,
Әз ХУДО нидани чәннәтә дирәш.

267

Сәгәтлү мәст бирә ә һүндүри сәс,
Бочиһлү гәст мәвич ә нундири дәс.
Бәһәм нә расирә ә буј-бухуниш,
Дәгмәрә мәвәни ә чункири кәс.

268

Ә мүшкүл вәнкәсдә сәгәд гүборәш,
Ә губи мәдара һич вәхт дүборәш.
Һәчи һомор сох ки, рәһһој никирә,
Инчимиш нә бошку фәгир – фүгорәш.

269

Нухоруш ә бодјә хилов бирә вәхт,
Әри ләзәт дирә нијо сохи чәһт.
Мичәһој һәсүлһо нә дәкә ә хун,
Әзи дәрд бирјони чү соху бәдбәхт?

270

Рачиһо һәсрәти әри ободиш,
Согломи зомуни әри суј одиш.
Булкирә фубәрдә ә һәсәләвоз,
Ночоги «шәкәр»ә мәсох зијодиш.

271

Хэбэрэтэр нэ расирэ э хошку,
Боришмишэ тэ күнчүндэ јэ вошку.
Куриндирэ э сэр дүшһо вэкүрдэ,
Тэлһэ азар гисмэт чэндэк нэ бошку.

272

Шэфдэ гунши кэј ки, сәһиб дэр түни;
Бэдбэхт нэсда хэјрү чүни, шэр чүни.
Чунбэрлүһош э тэшнэј чэнк домүндкэ,
Мозолмэндэш һозор бүхтү эрчүни?

273

Ә тироһо суј зэрэнки китобу,
Пәнчэј дэсјү э гәриш хун нидобу.
Тәлолирэ эз ХУДОји чүсдэ шор,
Ширинијүш э кишмиш нун мидобу.

274

Ә дусд киро бушовикэ әнкүлүш,
Әз сәнг алмаз сәхтэ имбу гэд дүлүш.
Сәдигирэ чүлкэ хуно шушдэ шор,
Ә шәк-шүбһэ ниофдону эз һүлүш.

275

Кэј фәгирэ булог чумјү тар имбу,
Һәчи дан ки һүндүријү сар имбу.
Хәчәләти кон дүлјүрә бәрдә вәхт,
Кузәт мәсох һол-әһволу чар имбу.

276

Ә фурм Тиро нэ бирэнки нубојмуш,
Ә суј куллә дәгигбәнди тубојмуш.
Јә хушә руз, чунэј гәлпә вәдорә,
Ә рәһмјәти сәдигбәнди ХУДОјмуш.

277

Ә чикәј шәш бурбундәкәш зәр – дүдү,
Ә кучәвоз нијо чунәш гәрди дү.
Булә сифро винирәнки нәчогиш,
Гәтмәгәриш хурдә чиһош дәрд мүдү.

278

Кутәһә буј винирәнки чинорәш,
Ә сал киро нијо күши һинорәш.
Әри соги кәрәкикә рузбәруз,
Амбархәндә ә мәһрәкә ки норәш?

279

Никиј гәләтирә тә хосдә ловгош,
Боворим нәс мундә ә сохдә шоһвош.
Ә гәриш парчаһһо сәбәб нә бирә,
Дуркуни миданү вәнкәсдә доһвош.

280

Офуррәкор нә бурбундә јә сәбәб,
Локолүји ә бәһәрһо дә ә дәб.
Ә и дүнјоһ нәфәс кәшә инсонһош,
Јә һорлүни, јә нәбукә – биәдәб.

281

Хәјолбәндһој һәјилирә күрдә гәл,
Зомон һүмүр тәјтә әхир бирә һәл;
Ә тов хунә сухдә јәлов аташаш,
Нәбу әз јор вәдәшәни һич мәһәл.

282

Расирәнки ә шүһрәтһо нә шонһош,
Дәбәбәндлү зијод мибу имконһош.
Милјон салһо сабурмәндлү кирошдә,
Әз ранк пуштһо јә чүр нибу инсонһош.

283

Зәһмијә хосијәт дорәкә кәјфә,
Сәнгә дүл имбошу пәсә-пишојүш.
Ә сузов суј мүдү сәјрәкә вәрфә,
Ә чәннәт ничару бәзәкә чојүш.

284

Ә һәрә нә дәкәш чапар нә бору,
Мәрдмазар буһорәш әгүл нидору.
Чәнкбәчәнк гуншиһо лохлу бирәнки,
Әз дорун ән дүлүш шор микирору.

285

Ә шинә зуһун киро хојүһо,
Јә дир, јә зуш ә мәнкәнә мофдону.
Һәр дәгдәгә чумнәвәкир војүһо,
Лүгә-лүгә хүрдиш имбу кофдону.

286

Әз судум мүрүми хилос нә бирә,
Әз шори јә мичәш ә дүл нидобу.
Шәвәлү, рузәлү ә јос дәбирә, –
Ноләјү чар имбу әз дорд һәзобу.

287

Аташ Офто нур дорәји дәрбәдәр,
Јә мисголәш нидај дирә дәһәмлү.
Астараһо сухдә-сухдә ә зәвәр,
Ә руј хориш вәди бирә шәһәмлү.

288

Ә чум хүшдә биһолирә нә дирә,
Гијмәтлүјә чорәлү дан динчирәш.
Коһлибәндлү ә хәјолу нә бирә,
Ә дү чикә чиро мијни минчирәш.

289

Кэрəһој шитирə əз шир палундə,
Зијодлу дирəнки дү чүмиш тухлуг;
Јə чүплəј əн гутə ə тир чарундə,
Зимилəрз мəвəнкəн ə гəриш мохлуг.

290

Ə бодһој бивəчи тəјтə бирə гəрг,
Биһоли əз бугоз нијо вəпүчү.
Јəкимүн бирəнки ə хэрəби хэлг,
Дү чумиш нəм нибу əз товнəј күчү.

291

Əз ички чусдəкə мичəј мəстирə,
Əгүлиш нидəбу ə гəриш гобу.
Чунəлү палундкə рушум хəстирə,
Онилə пирјəтиш ə дəб мидобу.

292

Дијнə руз əз дəстү вədарафданки,
И дүңјоһ чэрхһорə никүрү киров.
Батмишə Офтоји ə хов рафданки,
Мəнкиш зур-зур-и ə кор мəдиров.

293

Дурдумогə кəј ки ə руј мəјили,
Мујһој сэрə мидај дирə дəнбədəн.
Локо зэрəш ə хурдə шир һəјили,
Оһилирəш əз чум миллəт мəвəнкəн.

294

Шопкəј сэрə кəј ə зир пој дəшəндə,
Гəлпəј дүлə кəј рихричиш мисохут;
Тик вичдонə сəрдэрəво фушəндə,
Əри гудуз јозугбəриш нисохут.

295

Сојә дошдә хоројә сәс һәширә,
Һич нидану хәјир чүни, шәр чүни.
Ә куч боләрәвоз нәфәс кәширә,
Гәрәвош согдорһо мундәш әрчүни?

296

Әз Тиро тән дирә рәһм зүһүшорә,
Ә сурог тазајиш хәјр нә шәр дәбош.
Тә чумһо винирә чәһм нүвүшорә,
Әз әлмһој зомониш бихәбәр мәбош.

297

Тәфүргә зәрәнки әз һол лолиһо,
Ә һүнәр гудузмәнд хониш ниворов.
Чүк-чонә кәшдәнки әз һәлолиһо,
Әз гәбәр базубәнд «чубон»иш моров.

298

Ә минәт, ә синәт вомундә вәһдәш,
Рујбурә шулугәш ә вәч никүрүт.
Дәрдлүрә вәјишдкә ә бәгдә-бәгдәш,
Јә әтәк тәмәһһош әз гәч мимүрүт.

299

Думон пишонирә дәкүрдә бәгдә,
Ночоги лов имбу әз зәһми ләрзү.
Хубирә ә һисоб нә күрдә вәһдә,
Ләшәјә сәр-тәнүш ә чүп нивәрзү.

300

Сүрхә вәлк Тирорә гәрглу чирәнкиш,
Дузә коф нирүхү әз зүһун биһор.
Офтоји ән һәсму бәрглу бирәнкиш,
Овилдор буһорә чү хәндә, чү шор?

301

Эз зир судум нивэдиров хүшдэкүш,
Э пирјэти рәһ мокуну рузбәруз,
Курундирә вәнорәнки э сәр дүш,
Э һәсрәтиш мидомуну гузбәгуз.

302

Јә дәбә э һәдәт шәрһол дәрикәш,
Соголмиш нәбуһо јарај ән кофи.
Кәлмәһој сүрхирә гәрбол зәрикәш,
Эз дәдәј ширинтә јә тој нијофи.

303

Митилү һисоб сох бухунә – бујәш,
Бирази ән нәфсә гәсд мәди э чар.
Эз ХУДО бәхш буһо јә вичә рујәш,
Сә гәтә ранк зәрә, э артист мәчар.

304

Зәрдундә гутинәј тәфтирә гузлу,
Эз јор мәдәшәни бәләдһојтүрәш.
Дузһорә шәфт мидај, шәфтирә – дузлу,
Һәр јәтән нибәхшү гәләтһојтүрәш.

305

Ворушһо бәһәмлү нә рихдә чикә,
Думонә чаралу бәрдә ворвориш.
Хүшкиһо нәмирә тә вихдә чикә,
Тәл сохдә нәс бирә дәрдә һор-һориш.

306

Динчирә хорундкә э ховһорәвоз,
Эз тәхүл ән чүјһо нијо бу ордиш.
Согломә чи хурдкә э овһорәвоз,
Эз ләшәј ләшкәрһо дур имбу дордиш.

307

Эз дүли, эз чуни нур парусдикэш,
Һозорбо тип-талаш нэхш миди шорә.
Ә пәсә-пишоју дачарусдикэш,
Эз хүшдә јә салаш бәхш ниди јорә.

308

Кәрдәнә гир мәки әри гудузһо,
Бәрәкәт рүхүку эз бәл-гәлһојтүш.
Шорилү – никилү кирошдкә рузһо,
ХУДОрә хош мијов эз һәмәлһојтүш.

309

Сог һүмүр эз рују зәһм дирә чикә,
Хәрәби сохдәји бочиш бидини.
Ширинә хәјолһо чәһм бирә чикә,
Эз хубә коф ләһә точиш мивини.

310

Әшглүјә чумһојтү бәдә рәһ дикә,
Обурә дур мәјил эз әдәш һәјо.
Гоб сабур пур бирә вәдәрәхшикә,
Ә бәдкуј дүшмәһо фурмундәш мәјо.

311

Эз әгүл гәләти мәрч хосдә чикә,
Сәбәбһој әнкәләш нидав бурбундә.
Әри кәс дуркунә хәрч сохдә чикә,
Хүшдәрәш, садвојнә, мидав фурмундә.

312

Эз човгун рузикор сәгәт мүрдәнки,
Офтојиш кәрәки әри товусдә.
Гүд-гүди сохдәрә һәдәт күрдәнки,
Дуркунә рәһмирәш ки вотовусдә?

313

Чүп э чум дарафдкэ јэ тирэ хуно,
Чорэјү нэбуһош дэрд мидав бирэ.
Ҳочизлү кэшдэнки фэгирэ хуно,
Һэр килэх вэнүһош мэрд нидав бирэ.

314

Тэвэссэр, Һэзизлү, тэ дошдэ јорэ,
Доруни гэлпирэш бурунтэ дирэ.
Вокоруш сохдэнки кирошдәһорэ,
Дорд зәнһо эз мэрдһош курунтэ бирэ!

315

Појһорэ э гүрбэт дэшэндәкорһо,
Бәхтһорэш нидаүн гәнәтлү дирэ.
Зәнһорэ э һүрмәт вошэндәкорһо,
Ә пишој чум ХУДОш чәннәтлү бирэ.

316

Пысирэ бәһэрэ нибу соф чирэ,
Кутэ пој-дәслүрэш мәшг нидав бирэ.
Хосдәји мәһәббәт сури куфдирэ,
Сипирэ мујлүрэш әшг мидав бирэ.

317

Ә сифрој дәһәмһо нә дәчарусдә,
Әз вичдон мәрджәтиш пура тухтә бош.
Ә тәһәр пәрвонә тә вәчарусдә,
Рачирэ дирәнкиш кура чум мәбош.

318

Ә јәһ чарусдәнки рак тәкбәндлүһо,
Овозәш мәст мәхој эз күјлүјә сәс.
Ҳитијот дошдәнки чүн шәкбәндлүһо,
Чирәш гобул мәсох эз укәјә дәс.

319

Мәст бирәји әри мүһбәт-гәсдикә,
Јә дәгдәгәш чумә нијо фурмуни.
Ә дүл зәнһо рәһһо очуг нисдикә,
Гушә хуно пар зәрәјтүш дуркуни.

320

Нәшумо әз гобуг тә вадарафдә,
Сад һәмәл мидобу ә лүкүј – лоху.
Әгүлмәнд бошуһо, тә мүрдә рафдә,
Коф зәнә ә буру түртүр нисоху.

321

Саррафһо ә лојтү чәһм бирә бәгдә,
Нунтү нә вәбошку ә сәр ән заниш.
Салһојтү ә пири расундә вәһдә,
Сипири муј сәри – мичәј дананиш.

322

ХУДОлу мундәји митиһој тоби,
Һәр инсон хүшдәрә әдәј вәс дирә.
Војисдә сарраф бош, војисдә Раби,
Күк әгүл әз бинә дәкиш нәс бирә.

323

Офтојилү од һүрмәтә вошәндкәш,
Әз ХУДОји мәһлүм имбу дузи кор.
Лап хүшдәрә әз һәсмуһо дәшәндкәш,
Әз зәһмијү дәкиш нибу рузикор.

324

Чәнәрә сәхт мидошдуткә бушдорһо,
Әгүлмәндиш ә чәрмә руј нивомунд.
Дуркунһорә нибисдокә кушдорһо,
Јә зуһуниш ә һәл сохдә нидомунд.

325

Пачунди јор түрә эз гэсд эн тубо,
Ә һәрәш бурбунди битој дәрдә тү.
Сәһибкор һисдиһо – эз дәс эн ХУДО,
Рүһүрәш дүздирә нидај бәрдә тү.

326

Широһо ә китоб тәјтә варафдә,
Гәриби кәширә ә гәд сундугчәш.
Ә дәс мүһбәтлүһо тәјтә дарафдә,
Ә һәсрәт домундә күлһој ән богчәш.

327

Әз шори – һәрсәлү кирисдә хүрдә,
Од – шони ән никиш әз гучогини.
Һәр војә сохдәрә дүрүст нә күрдә,
Бивәхти пинәкиш әз нәчогини.

328

Гимәтү нә буһо сәрһорә хуно,
Әгүлмәнд чиролу норә софһорәш.
Пишово рафдәнки сәрворә хуно,
Пәсәво мәвәки дорә кофһорәш.

329

Ловоһој мунәрә тәрк дирә чикә,
Гәргүшәш ә хүшдә гисмәт мәвәчи.
Ә сајлов ворушһо гәрг бирә чикә,
Ә јәлов аташһош иһтибор әчи?

330

Күлһорә буј сохдкәш ә тәһәр Одом,
Мүһбәтү нә бирә никүрү дәстә.
Нәрази мундәјиш әз корһој һилом,
Чумһорәш әбәди микүрү – бәсдә.

331

Чүрчүпһо э чумһо дэмундэ чикэ,
Өри һәр чүклэ кор тубо нијо бу.
Әјәкиш боворим нэ мундэ чикэ,
Сәһибүш, һәрмәһүш ХУДО бијо бу.

332

Һәзизбәнд дошдәји ширинэ чунэ,
Чор дувор әријү чәннәт нэ бошку.
Бијәзән тә мундэ духдәрһој хунэ,
Ә шүвәр рафдәји э дәб дәбошку.

333

Рачирә әз ХУДО дирәји чикэ,
Возилү нијо бу һәјој утончәг.
Хотурхоһ чәндиһо бирәји чикэ,
Һәр зәнә шүвәрјү бијо бу әнчәг.

334

Ә һәсму вошәндә партә винирә,
Ә һүчәт гәсдәвош дәрд нијо боши.
Хүшдәрә бәхтәвәр тәјтә винирә,
Өри кор ән хунәш мәрд бијо боши.

335

Минәтә вәнорә э сәр ән кәрдән,
Палтара мокуну әз вихдиһо мод.
Ә гиног рафданки, һәрәбир, һәрдән
Мәрдә чој мивоју, зәнә – ихтилот.

336

Јүнкүли кәшдәнки әз мүһүс зәһмәт,
Ләзәтә ничуру дәһәмә хунош.
Нимәлит нүшдәнки э мәчлис чәһмәт,
Нимәјү һәл имбу шәһәмә хунош.

337

Нэсазирэ бурбундэнки һомунтү,
Гувот појһо бијо бошу зомунтү.
Торикмэнди пишој чумэ нэ күрдэ,
Ө вәһдәјүш ә бим чорэ домун тү.

338

Әз дуркуни нэс хосдәкә јә рачә,
Јә арзуләш нидомуну әз бәһәр.
Ө үшүг чум тој никири бирача,
Зиндәкуниш никирору сад тәһәр.

339

Чунсоги хүшдәрә дәһүд нә дирә,
Мүһточлу мәвәмун ә нәфс бочоног.
Јә дидиз хунәрә сәһиб нә бирә,
Тәмизи нивини әз һис тузоног.

340

Пишоһој ән нәфсә нә күрдә вәһдә,
Ө пәсәј һоширһо ә чојиш мирај.
Ө лүгәј хүшкә нун вомундә бәгдә,
Үшүг чум нә бирә ә лојиш нирај.

341

Гуллугһој богбони виникә дортү,
Ө чикәј сад бәһәр – һозор мәдиоров.
Өз һәсәл ширинтә бисдокә јортү,
Тијнә нун хурдәјиш әјор нидиоров.

342

Ө һозор назавоз һәрүс бирәкор,
Кохә-коһ нијо бу сәјәг нүмкүрдә.
Өз хунәј ән бәбә һәсүл дирәкор,
Шүвәрә әз хунә нәс вәдәкүрдә.

343

Вичдонтурэ вэкүрдикэ гизмиши,
Дүл јәккэрэ мәјил дирэ сихмиши.
Кәлмә-кәлмә, хундә-хундә рузбәруз,
Сәдиглү мун, – ә Тироһој ән Миши.

344

Шәфти кировундә һәрбој битобсуз,
Хәрәби мәбурбун сојсүз-һисобсүз,
Тиһорут мивини хунәј бәкирә,
Мумуни сифросуз, мумуни гобсуз.

345

Јарашмиш нәс дорә чура дор ә бог,
Хунәрәш нә вокун ә тәһәр чордог.
Зу гәләм зәрәнки чәнд лүкәһорә,
Ә рачи тәбиәт мәјо бодолог.

346

Тәһәди чар мәди бофдәјһо корәш,
Мидани вир сохдә офдәјһо шорәш.
Јә чәнди инсонә лап фурмундикә,
Әз јор мәвәдәшән Офуррәкорәш.

347

Ә һүрмәт расирә әз мичәј шону,
Түкүмлү бирәнки ә чикәј хону; –
Дәдәјә ә вәчтү нә күрдә вәһдә,
Әхири мојәјтүш әз дәс мофдону.

348

Кәләтәј хүшдәрә ә бод норә вәхт,
Біјо чиро сохи нәрмирә әз сәхт.
Тү рујә чарундә, нә вокошдикә,
Оһ-ноләј ән дәдәј мәнкәнү әз тәхт.

349

Винитү зэвэро һисдикэш жэ кэм,
Дэдэжэ һочизбэнд мэвэнкэн э гэм.
Нэвэһо, нишрэхо бул бирэ чикэ,
Дэдэж эн дэдэжһош һисоб нисд бэкэм?

350

Өрэг рихдэ, һич пэсэво нэ рафда,
Эз сал – тэ сал пиллэ-пиллэ варафда,
Ружэ ХУДО – рәһтү нэзник бирэ вэхт,
Сэрмонголлу эз тики ки дарафда?

351

Тэ кэј ки, појисдэј э сэрпоји тү,
Јэ үзкэ тэшвишэ нијо воји тү.
Фикирһо, хэјолһо бул бирэ чикэ,
Эз дэдэј бирэјкэш бэхш ХУДОји тү.

352

Ө миклэј дү залум мәмун һэрәки,
Винирэш һәмишэ гуз ки, дэрә ки.
Тэјтэ пој донорэ инчимишиһо,
Рүвәһәш јә кишә гәјгу кәрәки.

353

Ләпәрә вичирә эз дурку, эз дуз,
Фурмундә һич мәјо э коф һәр гудуз.
Эз бэхш Офуррәкор вәчирә әгүл,
Эз хосдәј Тиро бош тә мүрүмә руз.

354

Јәһәлмиш мәбош һич, тә чум хос дирә,
Ө чоләј һәр кулэ сүрх нәс дәбирә.
Өрэг нә рухундә, гисмәт бирәнкиш,
Эз ХУДО бэхшә дан чорәј дәскирә.

355

Э судум јәсири офдорә бәгдә,
Бәкәм инсонјәти э дузов һәгг дә?
Э рузһој ковләји әри расирә,
Э ХУДО шикојәт расун и вәһдә.

356

Сад түһмәт омокә әз бәкү, хону,
Әгүлмәнд әз һәвәс нијо офдону.
Саломон парчоһә овурдә э јор,
Әз ХУДО мирасү данани шону.

357

Мүһүчүз дирәнки хәлгһој ән һилом,
Биконә нә мундәт э Ҡово, Одом.
Әз ХУДО тәрсирә, сүпүл чоғундәт,
Сад миллјард мүзүһү хори Овроһом!

358

Дәрзәрә э гујуг чарундәкорһо,
Догһорә э тәпә сарундәкорһо,
Э јор нә күрдәткә кәлә ХУДОрә,
Әз судиш ниданүт парунда шорһо.

359

Јә диглә возирәш һәвәс кәрәки,
Јә түндә вәһширәш гәфәс кәрәки.
Әз тараф ән ХУДО оһилә-пирә,
Әри чунә дошдәш нәфәс кәрәки.

360

Нум дәдәј күрдәмунд зуһун ән һәјил,
Кофһоју э ХУДО бошуку мәјил.
Сәһибә хош мијов әз дүли-чуни,
Дор бәһәр ниимбу һүзүм нә гәјил.

361

Хуморэ чумһорэ нушу дорэ вэхт,
Ә тәһәр сүрхә күл очмиш бирэ вэхт.
ХУДОрә хош дорә и чүр мәнзәрә,
Ә хотур бәндәһо гәйгу норә сәхт.

362

Әз пинтиш бәтәри чүлкијә рујһо,
Јә түндә вишәји гир-гирә мујһо.
Јә кәлә кузкини ә пишој ХУДО,
Ә пәнчәј дәс дәри һиломә сујһо.

363

Нәшәрһи вәкүрдә әз нифриш бәди.
Гәд дүлү кузкилү бирәни вәди.
Човобә кәшдәнки зәһми ән ХУДО,
Нәкуми әз һилом мурав әбәди.

364

Шәрәфү һисдикәш гәдәрлү, сојлү,
Ә чәһмәт һәмишә бијо бу һојлү.
Јә кәмләј вохурдкә ә хотур ХУДОш,
Дирәкор ниимбу дијә дү појлү.

365

Дәдәјлү хосдәнки холә нә һәмәш,
Јә нәсил руз мијнү әјәки һәмәш.
Әз дорун дүл хүшдә шор имбу ХУДО,
Мәлһәмлү мәкүрү әз чојник дәмәш.

366

Ә дорун ән әлмһо тәјтә дарафда,
Ә һүндүр-һүндүрһо тәјтә варафда,
Космосә ХУДОлу әри фәм сохдә,
Ә кәрми ән Офто ки нәзник рафда?

367

Ја дәрәш нә куфтә дору нә дара,
Әз күкү тәмиз сох и чүр азара.
Дәбәлү вәди бош ә пишој ХУДО,
Ә хүшдә мәвәчи һәјбһој базара.

368

Әз инфаркт күрдикә пишәј зуһуну,
Кон дүлә ләхсәлү нијо чумуну.
Ә Тирој ән Мишиш нүвүсди ХУДО:
«Кәләтә һәмишә точ бијо муну.»

369

Лапаткә вәкүрдә ә дәстү јә бо,
Зәһмәт кәш, богчәрә бил зән дү-сә бо,
Әз кумәк ән ХУДО, јә чәнд сал бәгдә,
Әз зарһој ән сүрхи мокуни һәбо.

370

Сәртүрә гуз күрдә һочизлү нә пој,
Дәрһој ән корирә вокун тојбәтој.
Зәһм ХУДО һәлүсти муrow әз сәртү,
Нәритү лов имбу ә нәзник нә чој.

371

Кинлү вонорикә ә сәр гәчәг һәд,
Вишәһо нитәрсү әз јә нәчәг-бәд.
Ә ХУДОш боворим бисдокә түрә,
Парчоһлү микәшди әз вәшәрһ чәһмәт.

372

Нифрирә мәвәчи ә гәд кишәјтү,
Әз обур гүч бошку очор пишәјтү.
ХУДОрә ниимбу инчимиш сохдә,
Нобкә кәчәл имбу түндә вишәјтү.

373

Ја минут нүшдикә ә јобурәвоз,
Ә бәди раст нијој ә обурәвоз.
Ә ХУДОј кәлә Мәрд хәбәр нә дорәш,
Чәнкәсур ки бирә ә сабурәвоз?

374

Ә хубә рәһмәлү домундкә чумтү,
Локој ән Мәчнунә мәзән ә нумтү.
Хәјоллу һорој зән Сүрхә ХУДОрә,
Бил кују, мәрзүми ә нәсил тумтү?

375

Ковләји һәсмурә Вәтәнтүш мүјнү.
Доһвосүз динчирә бәдәнтүш мүјнү.
Дү чумә торики вәкүрдә чикә,
Әз ХУДО, чүн Ванга, сәр-тәнтүш мүјнү.

376

Вәһшилү вәхүшдкә әз нур сәбәһи,
Обурә вәкүрдкә зәһләј тәмәһи;
Әз ХУДОј ән һилом хәбәрәтәрсүз,
Хорирәш пәсәво ки чәрх до әхи?

377

Одоми фурмундә гәрәбәч-пучһо;
Ләпәрә әсирлү дорәт ә гучһо.
Алмаза гобугә, ој ХУДОј һилом,
Очорсүз вокунди комини кучһо?

378

Ә дәрјоһ үзкүмлү зүвүһо чәһһош,
Рихшәнд нәс сохдәнүт ә марһо, бәһһош.
Ә фикир домундәм, ој ХУДОјмә, чон!
Мәрд әрчү чун дорә ә пәнчәј јәһһош.

379

Ө чәһмәт нә бурбун зәбујәтирәш.
Ө һәдәт мәвәнкән һәбујәтирәш.
Өз һүкм ән ХУДО гәрор вәкүрдә,
Ө говрә имбәри јәбујәтирәш.

380

Растлү бош, дузлу бош ә вәхthoj һүмүр.
Рүхшәндлү мәдәниш ә чәһthoj һүмүр.
ХУДОј һәгг әз һәр кор хәбәрдор бирә,
Нәмә хок нә бурбун ә бәхthoj һүмүр.

381

Хүрдәлү, дүрүчлү бисдокәш тәһгир,
Өз пәнчәј биномус никүрүт әлгир.
ХУДОјму разилуг нә дорә чикәш,
Өз товнәј мүрдәјиш мәбош тәмәһкир.

382

Өтәкә пур сохдә ә сәнghорәвоз,
Чәнкәсур нибошут ә һәнkhорәвоз,
Хүшдәни һәсәләш ХУДО бәхш дори,
Тәлоли нихурут ә чәнkhорәвоз.

383

Ө мүгүр рачә јор офдорә вәһдә,
Нә данки, дуркуниш ә мичәј һәгг дә.
Өкәр соф нисдикә әшглүјә мүһбәт,
ХУДОрәш чү човоб миди тү бәгдә?

384

Чәһтиhoј дамарho әз әнкүл имбу.
Нәгәсди чүмүho тән ән чүл имбу.
Шоһир ән һәјилho буho јә пирәш,
Һәр таза шәјирјү һә јүнкүл имбу.

385

Сурр дүлэ вокундэ лов-чар мэсох тү.
Расара мазундэ манчар мэсох тү.
Ә пишој чум ХУДО сәргуз мундәнкиш,
Хүшдәрә сухундэ пачар мэсох тү.

386

Әгүллү-әгүллү куш дор кәлмәрәш,
Ә һәрәј ән дү дәр мәки бәл нәрәш.
Ә тәһәр шоһирбәнд дәһно зәрәнки,
Мисволу һисоб сох гучог гәлмәрәш.

387

Һич мәһәл ә хүшдә мазән дәгмәрә.
Ә мүгүр һор бијор һәјој ләгбәрә.
Ә нишон ән ХУДО офдорә вәһдәш,
Коф ләһәш һәлүсти мидав чәг зәрә.

388

Виронә бирәкор бајгушә хуно,
Кәләтә сәс мидү сој бушә хунош.
Түршләмиш фәрзундә ХУДОј Сәһибә,
Зу лула микәшдү јә мушә хунош.

389

Һәмишә нуш нибу дәбәј мазәндә,
Дәдәјһо чүр-бәчүр һәјилһо зәндә.
Чикәрү сухдәнки әз гәрги кәрмиш,
Һәрс чумә ә фурм ов һәнчирә бәндә.

390

Гәчәг нидав бирә һәр тәрсундәкор,
Бәхтәвәр һиломи шор вәрзундәкор.
Ношумо ә русму вомундә вәһдәш,
ХУДОј һәгг ә косиб нәс фәрзундә хор.

391

Сәрсонлу нүшдәкор гәмиш мухуру.
Пијонлу кәшдәкор дәмиш мухуру.
Әз пишој чум ХУДО пәһни бирә вәхт,
Әз хокһој ән говрә нәмиш мухуру.

392

Ошугһо сазһорә зәрәнки әшглү,
Шәфәмһој шориһо имбу вәшәрглү.
Һәммә сәр мизәнү ә шүһрәт ХУДО,
Јә мүргиш ниданү мундә нәшәрһлү.

393

Тирорә моч сохдә, ә пәнчәј дәс ки,
Садана хоһинә әз хүшдә пәс ки.
Әгүлә гәрбол зән әз кофһој Тиро,
Әнчәг јә ХУДОрә сүрхијә вәс ки.

394

Ә һәсрәт домундә әри руз шобот,
Јә мигләј вәхт түрәш кировун бобот.
Гәлхәндә Сәһибтү - ХУДО бирәјиш,
Гәддара дүшмәһо пуч имбу ә бод.

395

Сокити дирәнки динчиш гәм нибу,
Күмүрһо нә сухдә чојиш дәм нибу.
Ә гәриш һәрмәһһој ән һәримјәти,
Пулһо бул бирәнки чәнкиш кәм нибу.

396

Дәндүһо низәлү, ухлу бирәнки,
Зуһунә гилинчлү, тичлү дирәнки,
Ворәлү кәширә мујһој ән сәрә,
Әз күкиш мәкәнү ә һәд зирәнки.

397

Мазалај хэхэрэ сәриш нибошу.
Бунсүзә хунэрә дәриш нибошу.
ХУДОј һәгг гувотә бурбундә вәһдә,
Доһорһо ә доғһош гәриш имбошу.

398

Овәлү мәдушун гәзәбһој дүләш,
Ә чумһо мәдәкун хокистәр күләш.
ХУДОрә әз фикир вәдәшәндәкор,
Ә рим-хун чарундә зиһим әгүләш.

399

Һәр һәрсә рихдәнки ә сәјәг ән дәг,
Дуркурә вихдәнки әз мичәј ән һәгг,
Ә тәһгир дүшмәһо вомундә вәһдәш,
Имидә ә ХУДО бәсдәнүт әнчәг.

400

Тә әхир расирә һүмүр ән зиндон,
ХУДОсүз әһволә нимуну имкон.
Әз кәрмә сәһроһош әри гуј бирә,
Ә појһо ә минәт мәмуну инсон.

401

Ношумој соворә чүларз ә ноф дә,
ХУДОј һәгг һәр чүрә сириглү бофдә.
Әз хојәш муј кәшдә бирәнки чәтин,
Әз софиш һә һочу һәјб нидав офдә.

402

Јә һилом инсонә хәрәб – хубини,
Вәкирә гунширә мәку зобуни.
Фикирһо дүлтүрә сихмиш сохдәнкиш,
Ә ХУДО ә минәт чүларз нимуни?

403

Хүшкиһој ләһэрэ тэјтэ тарундә,
Чавусдәј лүгэрэ тэјтэ парундә,
Әз һэрэ јә мигиш нә кирошдәнки,
Сифэтэ ә дү руј нибу чарундә.

404

Сәррафһо әз нәдан әгүл нидүздү,
Пуллурәш әз дәвләт имбошу мүздү.
Ә ХУДО шикожәт сохдәнки дуркун,
Аташлү мусуху сәр-зир бүмүздү.

405

Гилинчә вәкүрдә ә чәнк нә дара,
Лүһүфә дәкүрдә ә мәнк нә вара.
Чәнд гәдәр ширинтә бисдокә ховиш,
Вичәлү нә пәјмун һүндүрә, сара.

406

Һозор чүр һәмәл дә ә гәриш сурһо,
Доһвош ширин бирә әз дурә-дурһо.
Бәднуми һиломә вәкүрдә вәһдә,
Вичдонәш һәл дирә әз һол обуһо.

407

Ә мәчлис чүләлү ниимбу нүшдә,
Садана күләлү ниимбу күшдә.
Курунди ән дүнјоһ рихдәнки ә сәр,
Әз шидрај кәмәриш имбу дәнүшдә.

408

Гәрәнтү нә бошку рузһој бәбәјтүш,
Нәфсәлү вәс бошку дузһој бәбәјтүш.
ХУДОрә дәрдәчәр мәсох ингәдәр,
Ә говрә марасү гузһој дәбәјтүш.

409

Ә Мәчнун чарусдә, фурс мәди хүшклү.
Гуморә нибәрү һәр јәтән пүшклү.
Әз ХУДО јәдикор мундиһо кофи;
Ә пишој ән куллә чү соху мүшдлү?

410

Шәндәнки һәдәтә әз түтүнкориш,
Тәһәриф шушдәнки әз фасондориш,
Дошдикә һәјб-һорә әз Офуррәкор,
Обуртү чар имбу ә бүтүн хориш!

411

Гәдәгән бошуһо кофлү чирәнкиш,
Пијоздог бүнүһо софлү дирәнкиш,
Әз чычәј ән һүмүр дуллу имбоши;
Ә кәбә суј дүһо бофлү бирәнкиш.

412

ХУДОрә шинохдкә човонһош, пирһош,
Ә полад мичару шалбанһош, тирһош.
Әз хори нисд имбу чәнкәсурлуһо,
Кијовә михурут асланһош, ширһош.

413

Әз догһо, әз сәнгһо јә шәһәр нибу.
Әз оврог, әз согот јә тәвәр нибу.
Әз Тиро миңидлү мәст хундәкорһош,
Әз шобот ән ХУДО бәхтәвәр мибу.

414

Ә һәммә духдәрһо наз нидав бирә.
Әз һәр чүр дор-морһо саз нидав бирә.
Хосдәкор дәстәлү күл овурдәнкиш,
Ә һәр күнч ән хунә ваз мидав бирә.

415

Эз һэвэс мавэнкэн нубо хундэрэ,
Ә дүнјоһ чар мазэн тубо хундэрэ.
Ә үлүк осдугу офдокэш аташ,
«Аксиом» һүмүр дан ХУДО хундэрэ!

416

Јә инсон нијофи эз дэдәј зијод,
Вәшәрглү бәрг ниди эз сојәј биод.
Әз Тиро јәдикор чүтам мундикә;
Ә лов хәндә мәбәр эз кирјәј ән јод.

417

Кофһорә сәнгәлү ә кәс мәшән тү,
Кәлмәрә эз бугоз мәстлү дәшән тү.
Сәдиги Овроһом чар бирә чикәш,
Бил ХУДО разилуг соху эз шән тү.

418

Шүгәмә кәшдәкор эз чум мофдону,
Әз шүһрәт мофдону, эз нум мофдону.
Тә хушәз зәрәјү ә күлсәбәһиш,
Ләпәјү тәһсирә эз тум мофдону.

419

Рузбәруз кирисдә ниданү инсон,
Соғ һүмүр пысирә нибу ә зиндон.
Әз әгүл ән Тиро пәшму бирәјиш,
Ворушлу рүхүку рәһмијә имкон.

420

Пәсмуни кәлирлү нисоху түрәш,
Кәсмуни һәмүрлү мисоху түрәш.
Јә һүмүр ә гисмәт дәри куфдирә,
Пәшмуни вәкирлү нисоху түрәш.

421

Ө дәрдно мэдэшэн гулум-гунширэш,
Өз пәнчэ буш мәсох һүлгум хунчирэш.
Өз Тирој эн ХУДО мидани хундә;
Тәһәди очмиш сох дүкүм нунчирэш.

422

Һәр күрдә расара ә дәс воч мәсох,
Ө мүгүр бивәчи кучә боч мәсох.
Ө мәчлис рабиһош Тиро күрдәнки,
Бигһорә пуч хундә, рушә точ мәсох.

423

Өри мәсләһәтиш ја Тиро бошку,
Өри нәсиһәтиш ја Тиро бошку,
Ө динчи нүшдәнки әз нум эн ХУДО,
Гәзончһој рәһәтиш ја Тиро бошку.

424

Ичкирә нә хурдә хуморлу мәбош,
Возирә нә бәрдә гуморлу мәбош,
Микрофон вәкүрдә тост куфдирәнкиш,
Зуһунту нә күрдә шуморлу мәбош.

425

Тәлолбәнд ниданү әһвол гәчәгә.
Кулләшәнд күт мидав тичи нәчәгә.
Өз ХУДО зәвәртә ја парчоһ нибу;
Һисдикәш ә зир пој шишит әлчәгә!

426

Хәмирә нисохут әз орд кәпәки.
Хосдәкор дәс нидү ә фурм чәпәки.
Өз ХУДО ичозә вәкүрдә бәгдә,
Ичкирәш ә вәхтү хурдә кәрәки.

427

Ә хунәј әбәди рафдәнки инсон,
Ә хубиш-хәрәбиш нијофу имкон.
Јә парчоһ ән үлкә букәш ә соги,
Имоһој сарај нисд – говрәјә зиндон!

428

Мукум ки: – Пәшмуни мәјор әри хәлг,
Ә човгун зиндәкун бил нә бошут гәрг.
Човоб до: – Мә кинүм ә пишој ХУДО?
Ә рәһмһој Сәһиб дә һәм үшүг, һәм бәрг!

429

Појундум әлчәгә: – Хун мәсох нәһог,
Бәкәм әјор нисди пијоздог, сирдог!?
Муку ки: – Тәрс нибу әз кулләшәнтүш,
Һич мәһәл раст нијов кутлүјә дү дог.

430

Хубә руз дирәкор ә кифләтәвоз,
Рујбәруј раст нијов ә гәфләтәвоз.
Хүшдәрә мүкүшү әз товнәј ХУДО,
Шоботәш мүкүрү ә һәфтәрәвоз.

431

Јә вишә вәнчикәш әз тичәј нәчәг,
Су-јәлов дәшәндкәш ә ләшәј әлчәг,
Әз һәсмүј ән ХУДОш јә сәс шинирүм:
«Ләгәб сука бәбәш – «пәмбә»ји әнчәг.»

432

Мозоллу нисдикә гош әнкүшдәри,
Хубиһо ә әнкүл пәндүмиш дәри.
ХУДОсүз ниимбу јә мичләј чорәш,
Човобуш ә Сифир ән Нимаз вәри.

433

Нэштэрэ мэвэни э сэр дамар хун,
Бил хэлэ бивэхти учмиш нэбу чун.
ХУДОрэ чэдвэли э һисобэвоз,
Э пишо офдорэ нэ дэ э гонун.

434

Э чолэ туш мэни зир эн појтүрэ,
Э нолэ мэнкэни нэзник, чојтүрэ.
ХУДО хуб шинохдэ иһтиборсүзэ,
Эз говрэ војисдэ шинү «һој»түрэ.

435

Э пулһо, э молһо фурмундэ мэбош,
Э иблис сурр мэди сог һүмүр јэ бош.
Эз ХУДО пәһники тәјтә гәсд сохдэ,
Э фурм јэ соворэ э элгир дэбош.

436

Хэлһо тэмарузи эри сәс ХУДО,
Сифирһо һәсрәти эри дәс ХУДО.
Э гәриш гонунһој эн мозолмәндиш,
Тәһәнит күрдәји рәһми эз ХУДО!

437

Јәки зәһмәт кәши, јәкикә чавусд.
Э јәки парс варафт, јәкикә парусд.
Э ХУДО јә һофтбо шүкүр куфдурум!
Јәки э чәннәт рафд, јәкикә чарусд.

438

Эз дигләвозиһо сэр күрдэ һәјил,
Э шәфти һич мәһәл нәс мундэ мәјил.
Сог кәрдо ХУДОјму, хәјоләш дори;
И дәврэ һәмишә э раф чум вәјил.

439

Килитлэмэ коф мэвэнкэн, э јормэ.
Обур-һәјо мәскән күрди э һормэ.
Муштулугэ ХУДО зутэ вәкүрди,
Әзим бәгдә хүшки нијов э дормэ.

440

Чүкә-чүкһо э мүһүчүз мимуну,
Чәнкәсурһо эз гирлигон нимуну.
Зәһмһој ХУДО э һүршәвоз тој бири,
Имид бәдһош э русмуһо момуну.

441

Јә фурмикә дәкиш нибу зомонһо,
Мәчнун сәјәг хутә нибу човонһо.
Ә рәһ бәди хүшдән ХУДО чапар зә,
Јәрли-диблү һә хок мибу амонһо!

442

Кәләтәрә нәбу кири пишорәш,
Ариф тәһәр вәсү имбу ишорәш.
Әл-виләјәт «бәникору» хундәнки,
Ә һүрмәтү лојиг мәки бишорәш.

443

Тол-әһволә зир-зимини нә чусдә,
Коф-кәләчә мәјил э чој парусдә.
ХУДОлүјә тәрчоһо були э һилом,
Осдугурәш кушдлу нибу чавусдә.

444

Сәрбәһәмә кор дирәнки зирәнки,
Хүшдән дүлиш хилос имбу эз тәнки.
ХУДОј һилом тич мисоху әгүлә,
Хокһој күлиш гисос нибу эз чәнки.

445

Мэнклүжэ рујтүрэ эри винирэш,
Хунчэлү пур сохдум јэ чэнд синирэш.
Обурлу дэр куфдим э фурм хэзмуни,
Чун дорум тэ «һәри» јорэ шинирэш.

446

Һофт иглим бэхш нори э сэр Гүбәјмә,
И мәскән нә бири һич вәхт үкәјмә.
Әз кәлмәј ән ХУДОш пәс нә домундәм,
Ә Бокуш, ә Хәјфаш сугди чикәјмә!

447

Инсофлу нә бирә јэ духдәр хунәш,
Ә сәр зани хүшдә нидору нунәш.
Ә рачә јә һәрүс суј зәрә вәһдә,
Ә дундуг чоһилһо нивәјлү чунәш.

448

Сурәтлү э дүлмә мибофум түрәш,
Гуншилү әз чуммә нијофум түрәш.
Тәјтә әзи һилом күчмиш нә бирә,
Әз ховмә һәсрәтлү мијофум түрәш!

449

Әз дәрдтү э зәһәр чарусди нунмәш.
Әз һолтү әз үшүг парусди чуммәш.
Ә ХУДО э минәт вомундәм кәнә,
Әз бимтү, һисоб сох, варасди чунмәш.

450

Ихдилот мүһбәтә э јор дәшәндә,
Дигләһој һәрчорә чүфт шәндә-шәндә,
Ә пишој чум ХУДО сәргуз појисдә,
Мидај әз бәдәниш рүһ вәдәшәндә.

451

Пүрсүрүм: – Һәмишә әри бирә соф,
Хүшдәрә әз чичо бурбундә инсоф?
Човоб до: – ХУДОјә сури куфдирә,
Инсофәш нивини ә тәһәр ән коф.

452

Ә хосдәј дүләвоз Һәрүс бијовһо,
Ә күлһо мичару чәмән кијовһо.
Чәннәтлү марајү фәм сохдәј ХУДО,
Ухшәриш мизәнү ә шәнки ховһо.

453

Зомонә бурбундкәш чән чүр вәзијәт,
Зиндәкун нијо бу ә фурм Һәзијәт.
Әз гонун бирәји Һәр коф кәләтә,
Токи гәргүшәлү нәбу нәсијәт.

454

Мукум ки: – Ә чикәј Мәнк дирәм түрә,
Әз бәхтһој асдара шән чирәм түрә.
Човоб до: – Офторә әрхәјтү хундә
Әз шори ән ХУДОш јор бирәм түрә.

455

Куфдурум: – Ә садан боворим мәсох,
Чәнд чиро Һәјнә дә ә гочорһој шох.
Муку ки: – Вишәлү, богчәлүнүм мәш,
Дорһорәш әримә чийиз Һисоб сох.

456

Ә хорој зәрәнки фикир нә дори,
Һисоб сох, јә сәнгә әз сәр додори!
Нә дан ки, әз ХУДОш руј мичаруни,
И шонә зәвәро киһо водори?

457

Вишәрә од нибу чәмәнсүз, чүлсүз,
Богчәрә сәнгәлут мукујут күлсүз.
Чәнд гәдәр сурһорә дошди тәбиәт,
Һәр һәрүс шор нибу рафдикә дүлсүз!

458

Кирошдә рузһорә әвәзү әчи?
Точјәти һониһо әз коми вәчи?
Ә микләј рәһ мунди нимәлитлүһо,
Әз рихдә һәрчошу тубо ки вәчи?

459

Пишнәви ән рузиш мәхусун чумә,
Тәмбәлә пәләмүрд мухунут нумә.
Корсүз нәс појисдә Офтоји һилом,
Түш әри кут мундә мәсох һүчумә.

460

Сад чиро һовунә чәнкбуллу мәсох.
Әз гичәј ән бәбә сәнг дуллу мәсох.
Әз зәһмһој ән ХУДО хок имбоши тү,
Хүшдәрәш ә говрә сәркуллу мәсох!

461

Түршмәзәјә хосијәтү бирәкор,
Нәрмәлүјә дүлү нидав дирә шор.
Сәбәһиһош ә рәһм ХУДО момуну.
Богбонбәндлүш һәсрәт мурав әри бор.

462

Бирорбәндлү дәс дорәнки һовурә,
Ширинбәндә һәсәл мүдү ховурә.
ХУДОш шорлу фәм сохдәнки әз зәвәр,
Ә сәр Тирош мочлу мүјнү ловурә.

463

Ја кэлмэ кофтүрә нә шини кушмә,
Ә гутур чарусди хор-хорәј хушмә.
Әј Сәһиб ән һәһо, әј Офуррәкор,
Ә зәһәр чүтамтә суј нәдү нушмә?

464

Ә далда појисдә куллә нә шәндәм,
Хүшдәрә ә гәриш аташ дәшәндәм.
Вичдониш ә рәһм дә, әј Сәһиб һилом,
Дүл чүтам нә пачу әз рүхшәндә гәм?

465

Куфдурум: – Пәрвонәј ән јор имбошум.
Човоб до: – Ә һәр коф бовор нибошум.
Куфдурум: – Имидә ә ХУДО бәсдәм,
Човоб до: – Ә дәстү совор нимдошум.

466

Мукум ки: – Бинәлү, бунлу мачарум.
Куфди ки: – Ә мозол, ә бәхт мичарум!
Мукум ки: – Гонуни коф Офуррәкор!
Куфди ки: – Әз ХУДО һич вәхт ничарум!

467

Кимиһо һүмүрә јодлу зиһисди,
Бәһзиһо һәзоблу, бодлу кирисди.
Ә һәсрәт һошири домундәкориш,
Ә товнәј чунсоги һич додлу нисди.

468

Хәбәрчи бирәкор гәмиш мухуру,
Әз гәрги кәрмиһо дәмиш мухуру.
Әз дү пој кут буһош, ә чоги киро,
Әри чү ә вәхтү кәмиш нихуру?

469

Хушбэхти нијору Һәјблүјә корһо,
Ә хүшки вошәнди борлүјә дорһо.
Томошәј мәһтәлһо һәл сохди дүләш,
Гисмәт киһо бири Тиројә Һорһо?

470

Куфдири: – Зу мијој әз дорә вәһдәш,
Сүфрәрә вокурдә күл бини бәгдәш.
Чәкәвәк Һиломә кәширүм түсүз,
Әз полат сәхтәји чунмә ингәдәш?

471

Мукум ки: – Ов булог сәринтә бирә,
Мидам ә түрәвоз ә дог вәбирә.
Куфди ки: – Кәләтә ХУДОји әнчәг,
Јә лүнкәш нишәнүм сурог нә бирә.

472

Мукум ки: – Куш дошдә ә кофмә һәмә,
Зимисту бәјәрә мәфурух әмә,
Куфди ки: – Әзтү јор ниимбу һич вәхт,
Һәминон кәрмирә гимәт нисд бәкә?

473

Чәндбо гурдәләмиш сохум гәд дүлә?
Чәндбо ә гәрболһо кәшүм әгүлә?
Һәкәнәш ә сәр «нәһ» појисд вәфосүз,
Чон, ХУДО! Ки дүзди зиһим Һәсүлә?

474

Әз хүшкә никәрә кәнәш ов мијов,
Әри чәнд нәчоги мәдиоров кијов.
Түш чәһти сохдәнки әри дур бирә,
Әз и дог ә чуммә чүларз хов бијов?

475

Әгибәт вир бири әз пәнчәј дәстү,
Думонлу, хүрлүни һовој нәфәстү.
Ә сабур вәјишдә кур сохдәј мәрә,
Имоһој хутә бош ә кирјәј сәстү!

476

Имишәв мичәһој ховмә парусди,
Тү рафди, ә сәрмә һилом чарусди.
Түсүз јаралүни сәр-тәнмә бүтүн,
И һолә, әј ХУДО, јор әз ки чусди?

477

Инсоф сох, дәкиши томом вәзијәт,
Гәрибә сәрмәрә мәди һәзијәт.
Сүпүл хәлг чәгусди әз дәс дуркуни,
Мидовми тоб дорә сабвр тәбиәт?

478

Ә чумһо пуф мезән хокисдәр күләш,
Әј ХУДО, әгүл ди и сәнгә дүләш.
Вор-дәвләт һошири бәсди чумјүрә,
Киснәһо миданү гәдүр сүнбүләш.

479

Мукум: – Јә боләјкәш, әј күл, вәдиरो.
Бил сүрхә әшг иму нә бошу чиро.
Куфди: – Әз ХУДОј һәгг вәки хәбәрә,
Бәкәм тә имоһој нә хундәј Тиро?

480

Муваһмә гәриши әз дәстү, әј јор,
Нәзникһош, дуриһош дәнишүрүт хор.
Әј ХУДО, ә рәһмтү вомунди сабур,
Ә гәфәс бәјәлуг чү мозол, чү шор!?

481

Софолү рихдиho булогhoш рачи,
Лүкэлү хунимho будогhoш рачи,
Эз һәрүс зијодтә варајүсди бог,
Ә бүкүр нисдиho гуногhoш рачи.

482

Мигдору, соју нисд гимәт дәдәјәш,
Фирәһү, тоју нисд исмәт дәдәјәш.
Эз ХУДО бәхш бирә јә «аксиом»и,
Бәхшәјү, поју нисд мүһбәт дәдәјәш!

483

Эз сүрх чусдә пака софи Израил,
Сурлу нисдho мәһној кофи Израил.
Шүкүр кәрдо ә нум ХУДО тәвәсәр,
Әри дүнјо ә фурм нофи Израил!

484

Гәләтһорә кәфкир зәрә вәкирит,
Нур чумһорә әз сәр дәрә нәкирит.
Әдәб-әркон нәсиһәти әз ХУДО,
Кипәһорә ә һәр һәрә дәкирит.

485

Тарһорә мәсухун ә хүшк киро, јор,
Эз дәрдтү әз хүшдәш оморәм визор.
Чәјтәнһој сүрхирә сохдикәш тиһи,
Ә руз нирасуну тәлһә интизор!

486

Һәр јәтән духдәрә нибу чум зәрәш,
Ә ләрзә мофдону һәм дог, һәм дәрәш.
Бијобур имбоши ә һәрәј нәсил,
Бәднуми мәкири ә фурм һәјвәрәш!

487

Сүрхэ күлһој чүлэ тэ булэ күрдэш,
Јэ мариш мәдиrow эз кулэј хүрдэш.
Эз хотур сохдэјһо һозор чүр һовун,
Хилосиш нибоши эз пәнчэј мүрдэш!

488

Ә чәрх нәс дарафда думдумэј һовун,
Ә һүлг кәс варафда судумэј һовун.
Эз һисоб ән ХУДО нисдикә вәкир,
Әри пуч мүрдәһо ки бирә зомун?

489

Расталү нә дирә нүшунэј бәдәш,
Ә хүшдә боворим мәбош ингәдәш.
Нәкуми вәхүшдкә јә һүршлэј ХУДО,
Сад фәткә мәкири эз бидин һәдәш.

490

Бәгфурми бурбундә буј ховорәрәш,
Тәрсундә кәрәк нисд јә соворәрәш.
Инчимиш имбошу Сәһиб ән һилом,
Гәним чун мидани һүкм оворәрәш.

491

Әсәр бул бирәји вәбирә чикәш,
Ә сарај вәкири дәбирә чикәш,
Эз ХУДО киләји сохдәјә вәһдә,
Әјә чүп мичари нәр бирә чикәш.

492

Чумһорә фәрзундә чүн коврә күкәм,
Бир-нәбир Нимаза хурдикә әкәм,
Тү мәрә човоб ди, әј хәрә күмәһ,
ХУДО нә дануһо јә кор нисд бәкәм?

493

Инсофтү бисдокэ эз гэдэр дэрэ,
Түрмэтиш, хүзэтиш мурав эз һэрэ.
Хүшдэни ХУДОрэш нисохи мити,
Дэстүрэ э лэмбэш нидани зэрэ.

494

Хүшдэнхоһ бирэнки бүтүн сог хүмүр,
Дэрдһојтү сојалү имбу э бүкүр.
Гэмһорэш мухури э һэзобэвоз,
Шэриктүш ниимбу јэ донэ мүгүр.

495

Коф-кэлэч варафдкэ э кэлэјэ тон,
Эз һэрэ мадаров куфдирэтно «чон».
Гэрэнтү микэшү сабур имидиш,
Гэзэбиш һэзүрбэнд импоју э јон.

496

Ә бәһсэвоз гәсд дирэнки, чү бәгдә?
Ә нәһсэвоз хәст зэрэнки, чү бәгдә?
Јэлов күрдкэ үкәјлүјэ дэвлэтиш,
Ә һәрсэвоз мәст бирэнки, чү бәгдә?

497

Мозолмэндэ шинохдәнүт эз рујуш,
Тәлолбәндлү рүһ вәбәрдә эз сујуш.
Сеһирбәндиш кумәк дирә эз ХУДО;
Тһофт ранклүјэ күрпи норә һәсмүјуш.

498

Хәчәлэти нә вүнүку сәр јәкиш,
Ә бәдбәхти туш нә бошку дәр јәкиш.
Омбуруһош э вәһдәјү расирә,
Ә бивәхти пој нә доно шәр јәкиш.

499

Чэндгэдэр э товуш зомуни чумһо,
Јэтимлү-јэсирлү нимуну чумһо,
Офто үшүгирэ күшдэјэ вәһдә,
Һә кәнәш э пурсуз момуну чумһо.

500

Хилоскор дү-јәки бисдокә һәммә,
Әз товнәј ковләји ни имбу гәммә.
ХУДОрәш хош мијов әз динчијәти,
Ә сәр шори-ники мәбу Һәләммә.

501

Һозор бош војисткә хуб-хуб дәчирә,
Фикирә э һәјбә нибу вәчирә.
Хүшдәрә расундкәш э богчәј ән јор,
Ә хунә нидаров јә күл нәчирә.

502

Һәр түндә мүһбәтлү сәрсониш нибу,
Ә Һәдәт дәб киро хәр – шәниш нибу,
Әз имид ән ХУДО бәхш вәкүрдәнки,
Кук-духдәр војуһо сәрзаниш мибу.

503

Чү рачи зүһүсдә, ој ХУДОј Һилом!
Чү бочи нүвүсдә, ој ХУДОј Һилом!
Имбуруз јә Һәјил гунши кирошди,
Чү чочи кирисдә, ој ХУДОј Һилом!

504

Ә зәһәр суј мәди әрх шоримәрәш.
Әз Һәрим руј мэкәш рәһ Һоримәрәш.
Микәшдүм нијофум бәгдә чәннәтә,
Пәсәво мәчарун чәрх Хоримәрәш.

505

Кэлэ сур ХУДОрэ нэ варасирэш,
Һэр инсон э вэкир нидов расирэш.
Чэнд сали һисоб дэ э дэс эн Сәһиб;
Нухоруш косиб дан нун-јармасирэш.

506

Дәрзәрэ нәштәрлү хундәнки чочу,
Һәчи миданү ки, јә доги бочу.
Хүшдәрэ бушә бос бурбундәкориш,
Вәхт мијов, э хәлгиш имбу мүһточу.

507

Хокистәр эн чару бошуһо бәндә,
Ә пишој мүрүмһо бирә мәзәндә.
Ғоһумиш-гәрдәшиш э јос нүшдәнки,
Дәдәјһош митәрсү әри «пуч» зәндә.

508

Мәлһәмлү бијовһо гуноғһош чү хуб,
Бәһәрлү воровһо будоғһош чү хуб.
Әз дүли ХУДОји тәбиәт дүнјоһ,
Сәринлү рүхүһо булоғһош чү хуб!

509

Әри хурдә-бәрдә дәстәј хосһорә,
Миллјонһо һисдикәш битәв босһорә,
Осдугуј занирә совлу сохдәнки,
Әз һичош сугдә пој нидов восһорә.

510

Шоботһо чумһорә мәсох һәрси тү.
Чүн шәһәм миһиди нијо кирси тү.
Нәвәһо, нишрәһо һисдикәш зијод,
Әз ХУДО һәмишәш бијо тәрси тү.

511

Нәһәләт бошуку э руј саданһо,
Шәһмәлә даравку э буј саданһо,
Әз дәдәј оморә кәчәл бирәјиш,
Шунә нә варавку э муј саданһо.

512

Куфдурум: – Рәһмәрә бијо вичи тү,
Нәбукә әримә томом һичи тү.
Човоб до: – Рәһ ХУДО точ бирә чикә,
Јәкирәш кәрәк нисд әгүл тичитү.

513

Туршовә шороби дәбәј гуншиһо,
Әз дүлһо кобоби һәмәј гуншиһо.
Һозорбо кулләлү булә доруткәш,
Нифрини, гопози һәдәј гуншиһо!

514

Гәсдлүбәнд тәрсикә әз сојәј хүшдә,
Ә зир кәрми офто ниданү нүшдә.
Ә товнәј торики күрдәји һилом,
Ә хунәш үшүгә миданү күшдә.

515

Дусдирә нә бурит гәмишә хуно.
Тирорә хосдәкор һәмишә хуно.
Әз ХУДО шинирә кофмәни э хов:
«Ширинмәст кәрдошит кишмишә хуно!»

516

Тәлолһо пој мүнү э рач хушбәхтиш,
Ә һәрим туш мәнү бирач бәдбәхтиш.
Әз ХУДО сабурсуз руј чарундәнки,
Түчәткор мофдону э гәч бивәхтиш.

517

Эз коһнэј эн дүли эри зиһисдэ,
Шумордэ кэрэк нисд сада, дивисдэ.
Эри кэрмэ һэрчо мүһточ бирэкор,
Э пишој чун дорэш мидов кирисдэ.

518

Эз үшүг эн чумһо тор бирэ-бирэ,
Э кисэј хушбэхти вор нэс дэбирэ.
Јэ рузиш эз дүнјо бэрдэнки ХУДО,
Дэдэјсүз һэјилэ шор нидов дирэ.

519

Һозор бо шумордэ куфтикэш сэрэ,
Нихрэсүз эз ширһо никэши кэрэ.
Рүгэнсүз бошуһо дугиш дод мүдү,
Гэтугиш эз мичэ мүјнү хүшдэрэ.

520

Эхир эн һүзүмиш һисди күмүрү,
Саррафа дананһо бирэ бүкүрү.
Эз һилом сэхт дүјмиш бошуһо мүрдэш,
Чумһорэ һич мәһэл рәһо никүрү.

521

Човгунэ-бэјэлү мәбош, эј инсон.
Хунэһо мәсухун јэ бош, эј инсон.
Э бэди, э ники кэрэклү бирэ,
Э мүһточ эн чэннэт дэбош, эј инсон!

522

Судумлу мәдэниш э кор-бор дэчо,
Кон дүлэ нэ һэлун эз сәһэр кэчо.
Имидэ хубтэлү дор эри сәбәһ,
Сабурмэнд дур кэшдэ эз дэр гәфәчо.

523

Дор күлэ жаралү мөсөх эз күкү,
Чүл-чәмән кар имбу эз оһ-вој чүкү.
Дэсэ э пишони мәнү ХУДОј һэгг;
Чүнки и һиломэ очуги лүкү.

524

Ә дүлһо зијодэ нур әри рихдэ,
Кәрәки һәмишә үлчүрә вихдэ.
Нәбукә һэгг-һисоб имбошу гәриш,
Әз кәрми эн аташ нидај вирихдэ.

525

Сәр говрә һисдикәш күллү һәмишә,
Мүрдәрә никири дијә э кишә.
Оморә рафдајтү дорәнки һәрә,
Әритүш мизәнүт һәчи тәшвишә.

526

Ә пәсәј ворвори омокәш ворущ,
Чүл-чәмән әји һол зу бири хомуш.
Гонунһој тәбиәт һүкми куфдирә,
Әз дорһош, эз күлһош нибу вәкоруш.

527

Ә зир гултут рәһбәр тә нә дарафдә,
Ә кәлә гуллуғһо нибу варафдә?
Зәһмирә күрдәнки эз и һол ХУДО,
Гәзәбһој эн дүлүш тә әхир рафдә.

528

Ә мујһо офдокәш һәрәбирә дән,
Хәчәләт пирирә э дүлиш дир зән.
Локолу буһорәш хосдикә дәблү,
Тоорих пузмишиш мисоһу бирдән.

529

Салһорә гәд сохдә пири вәчирәм,
Ә рәһһо маладһој гири дәчирәм.
ХУДОј һәгг үзјоглу расунд ә хунә,
Ә сифрој ән кушдиш шири нә дирәм.

530

Ә хунәј гәдими јәтим бирәкор,
Дәдәјә һич вәһдә нидав дирә шор.
Ә фикир мофдону хүшдәни ХУДОш,
Рихдәрә вәчирә нијилү әз һор.

531

Хәндәј хушбәхтирә кәм мәсох әз лов,
Мәһәној шинә мәкүрүт әз хов.
Кәлә ХУДОј һилом рәһ дорә бәгдә,
Јә чапар ән дүшмәш ә һәмәл нијов.

532

Тә пусту әз чәндәк нә бошу сујмиш,
Бәдә рүһ әз хурдә нәс бирә дүјмиш.
Бәгдә, нәгәсданки, парт шәндәнки дүл,
Әнчәг јосхонәрә мисохут гурмиш.

533

Сипирә гошһорә дирә ә сәр чум,
Пирирә чүн пәлү мәнүт ә гәд нум.
ХУДОрәш, һәләги, мүкүрү хәндә:
«Оһилһо һич мәһәл нијо бу бәднум!»

534

Әз шәфтә кориһош нолә мәди́ров,
Әз дүздә вориһош болә мәди́ров,
Курундә дәрдһорә әри бәрдәкор,
Әз дузә хориһош чолә мәди́ров.

535

Өчәш рәһ офдокә ХУДОлу бош тү,
Ө хубиш-хәрәбиш туболу бош тү.
Ө фурм рәһми Сәһиб зәһмүш түндлүни,
Өз әгүл ән Тирош нуболу бош тү.

536

Доһорһој хәјолһо кәј вачарусди,
Комини мәһәлһо ранкһо парусди;
Дүлтүрә пәһники әри рухундә,
Дор тути мәһәләш сәдигә дусди.

537

Чүрһәтү тичлүһо кәмбиш вомундә,
Хунһо ә дамарһо вәрдиш домундә.
Чәндгәдәр ранк рујтү бисдокәш дәкиш,
Кәрми дүл ә пириш һә һочу мундә.

538

Шикојәт нә сохдә әз әһвол хүшдә,
Ө кәрәк бирә вәхт нидај вәхүшдә.
Өз һәчәл хәбәрдор бошиһо вәһдә,
Јә ХУДО миданү садана күшдә.

539

Өз дүли нә сухдәј әри јә кәсиш,
Дәсдәчу нә бирәј әри јә дәсиш.
Ловоһој ХУДОји нәгүл бисдокә,
Тамаруз мумуни әри јә сәсиш.

540

Нәнүјәш, нәнәмәш дәдәјһо хунди,
Холәһош, һәмәһош ә дурһо мунди,
ХУДОј һәгг кура сохдә ә мүлк Израил,
Дүлһошу нәхәһһош ә хун домунди!

541

Мэмизүл рәһирә әри кирошдә,
Тәршорә э гэд дүл ниимбу дошдә.
ХУДОрә э јортү гэлхәндлү күрдә,
Ә хунәш саламат мидај вокошдә.

542

Ә түндә хәјолһо домундәнки тү,
Һич мәһәл сәр мәкуф, кәнәш тәки тү.
Мәһәббәт һәјили бошуһо духдәр,
Әбәди сојәлүш һисди әкитү.

543

Әз раса ворирә бәсдәнки јә вәхт,
Дәдәј нәс вомундә әз ловојә бәхт.
ХУДОрә јозуги оморә кәнәш,
Ә мозол мичару војәлүјә чәһт.

544

Һүрмәтә гәдәрлү нәс күрдәкә хуб,
Әз лүчү импалу пәшмулујә губ.
Дурәлү гәрг имбу һол инсонјәти,
Винитүш кујәлуг микәшдү чүн хук.

545

Думонһој һәсмурә әри покундә,
Чарундә дәсмолә әчә докундә?
Дураза сүлмәрәш әри вонорә,
Очорсуз јә сураш нидај вокундә.

546

Ичкирә бул хурдә мәкүш хүшдәрә,
Согијү нә буһо – дорлу хүшк зәрә.
Ә јосиш нүшдәнки гоһум, әгрәбә
Әз һәдәт хундәнүт и чүр күшдәрә.

547

Томошэј эн җилом бошуһо бэндэ,
Номусэш, гижрэтэш э зир пој шэндэ.
Јэ эзјон кирориш сэр дэкүрдэнки,
Моју ки, хүшдэрэ э сажл дэшэндэ.

548

Шэггэлү зэрикэш хэндэһој чара,
Хэјоллу күшдикэш далгаһој шара,
Эз сәһэр эн рузи эри динч бирэ,
Нум ХУДО нэ күрдэ э хов нэ дара.

549

Ихтилот сохдэнки һэр тониш, һэр кәс
Хошлүјэ мәһэно бијовку эз сәс.
Эз хүшдэ гәзәблү вәдарафдэнкиш,
Һәчәлиш оморә күрүку эз дәс!

550

Ә гәнәт хэјолһо кәјки мәниши,
Зәвәро эз зирһо бијо дәниши.
Богрујтү парусдә, сүпүл чәгүсдкә,
Эз тәрси һәчәлиш нијо вәниши!

551

Һәгг-һисоб бусдурә эри тән дошдә,
Пијозә э чикәј сир нивој кошдә.
Җовурә эз дүшмәш чиро нэ сохдә,
Јә мәһәл э хунәш нидај вокошдә.

552

Һәрдән осдугурәш нијо чави тү.
Һәмишә “ләзкинкә” нивәчәји тү.
Кип-кәлә гувотһо дәкә э гулһош,
Ә пишој эн куллә јә мичави тү!

553

Ө кэм-кэс сохдэнки кэмбишэ совоб,
Гизмишэ саданһо бирэнки кобоб,
Мәһэнэ нэ дүһо коф пирсирэнки,
Гул мәбош э пишој чэтинэ човоб.

554

Өз һүлгү күрдэнки догвэни хэлгэ,
Појурэ чүфтэлү дэни э һэлгэ.
Өз Тирој эн Мишиш мидани хундэ:
«Һэр сухдэ јэ күмүр нэс дорэ бэргэ.»

555

Рукэрук бисдокэш бүтүрүкчиһо,
Битэрүһ имбоши эз чүрүнчиһо.
Чэнд гэдэр эгүлсүз зүһүсдкэш инсон,
Нэхшэ зар нивэнү э түртүр чиһо.

556

Пэсэво мәвокошд эз никлүјэ рәһ,
Өз дэдэј гэдимһо мунди и тэмәһ.
ХУДОрэш јэ сүрхэ војәји һэр руз:
Зу вэхис, нур вэчи эз таза сәбәһ!

557

Өгүлһој мувәһә әри соф дирә.
Хүшдэрә нијүлү нүкәр коф бирә.
Ғәлчикәр митәрсү эз зәһми ХУДОш,
Нидов ранк гәтугә сијә куфдирә.

558

Нәфсү тәмизлүһо бүхтүш нивэнү,
Ө догләј сүрхэ дүл Тирош мидәнү.
Дәндүһој ләһәјү тич бирәкориш,
Сүркү нэ вәбирә, кәлләш низәнү.

559

Ә тәһәр ворвори зәрә мәкирор.
Тон сәсәш һәмишә әз дәрә бијор.
Јәһәлмиш бирәјкә ә товнәј ХУДОш,
Хәбәр нә расирә әз һәрә кирор.

560

Уталмиш-һәловиш нәс бирәкә тү,
Әз чәрмә гәндәји пучи бәкә тү?
Тһүрмәтиш-һүзәтиш хок бирә чикә,
Зуһунә тич мәсох ә сәр јәкә тү.

561

Әз мүрүм бәтәри тоб иһтиборсүз,
Моју ә дүл даров лап ихтијорсуз.
Зимистуј һүмүрүш чилит зәрәнки,
Јосүрәш мүкүрүт сәлт миһтијорсүз.

562

Рушумә палундә әз гәдәриш сәхт,
Ә гәриш дамарһо тә хун зәрә ләхт,
Әз дәс һозор чүрә бәдбиһисобиш,
Вичдону чәкәвәк имбошу һәр вәхт.

563

Тирјох добогирә вокундә бәгдә,
Пәјләј ширнә чојә докундә вәһдә,
Әз бичин динчирә әри вәкүрдәш,
Нун-пәни хурдәјиш ә ләззәт һәгг дә.

564

Бәбәлү бирәји хуби һәмишә,
Ә фурм тәхт миниши ә гучог – кишә.
ХУДОрә хош мијов әз и мәнзәрә,
Кукһој мәһәләјиш нидү тәшвишә.

565

Тол-әһвол нәсазлү бирәнки һәрдән,
Бүтүн сәр зәрәнки сипилүжә дән,
Ә һүчүм кирошдкә гәтрәјә дүшмә,
Һә кәнәш салдат бош әри хок Вәтән!

566

Тәһәди сохуһо сабур нәс дирә,
Чәһм һәјбә гәләтһо тә гур вәс бирә.
Мозолә дорһорә бәхш докәш ХУДО,
Бәдһәсүл мишовну обур мәстирә.

567

Мәһәно нидобу ә килитләмә,
Чоһилбәнд нисоху вәкили гәмә.
ХУДОрә Тиролу шинохдәкорһош,
Шәх-шәхә нихуру әрәги дәмә.

568

Куфдурум: – Јә бобот ә хүшдә ди́ро,
Јә үзкә дәвләт нисд әз соги чиро.
Муку ки: – Хәјјамиш амбар нүвүсди:
«Шоробә нә хурдә чү дин, чү Тиро?»

569

Куфдурум: – Лиһәбәнд мәсох палаша,
Ә сәртү мокунут күлә, аташа.
Човоб до: – Хурдәјкә әкәр шоробә,
Ә вәчиш никири и чүр саташа!

570

Куфдурум: – Әз һәдәт ә гирог мәпој,
Хәлолуш мијору чәһтиһо һәр бој.
Муку ки: – И дүнјо ән јәкиш нисди,
Нәһоги – кирјәһо, нәһоги – оһ-вој!

571

Сумогэ дэхсундэ э буј мәди тү,
Говрэлү – гурлуни гәјгуј бәди тү.
Раклүјэ пәнчэ дэ э гәриш дүлиш,
Јэ мүргиш нәкәрдэ э суј вәдитү.

572

Ә чој нивирихи эз сәрәкичи,
Догэ ничумуни эз зуһун тичи.
Чүнтүни пучлүһо амбари кәнэш,
Әнкүшдлү шумордэ, сојәш нивичи.

573

Пирсирүм: – Әрчүни и шәфтэ корһо,
Бәкәм дәрд бијо дү и пүшкә һорһо?
Човоб до: – Хүшдәрэ мәхун әгүлмәнд,
Бул бәһәр нәс дорә һәр кошдә дорһо.

574

Парслүјэ кинһорә эз дүл вәдәшән,
Хүшдәрә э болә, э дәрд мәдәшән.
Дүборә һүмүрә нәс дорә ХУДО,
Јэ минут зомонәш э һәдәр мәшән.

575

Нум чәнди кијовә јонуглу күрдә,
Чумһорә эз һәсрәт ховһо дәкүрдә;
Дурәлү бисдокә һовој ән нәфәс,
Әз хүшдә мидани дәсиш вәкүрдә.

576

Тәбиәт һочиз нисд, гојими пүстуш,
Чумурә нибәсдү чилид зимистуш.
Әз ХУДОј ән һилом бәхш дорә вәһдә,
Товлүјэ Офтоји – һәзизә дусдуш.

577

Нэфсэ рази сохдэ эз парун-парун,
Гутинэј сүрхирэ э хок мачарун.
Инчимиш имбошу Сәһиб эн рүһһо,
Ә пишој софә коф кушәш нә карун.

578

Рүхшәндә коф мәсох э һәмоләвоз,
Пијозлу пуст мэкән э хәјоләвоз.
Әз гәдәр кучлүни антинај ХУДО,
Боч бәрдә нидани э һәјорәвоз!

579

Ә фурм дүм омбуру дуллу мәбош тү,
Хәләјиг михәндү э чум, э гоштү.
Рачирә эз дәдәј овурдә инсон,
Ә бим әгүлмәнди зиһим дәбош тү.

580

Јә бурра нәхүш нисд кинлүјә әлчәг,
Шүбһәлү нәбукә, нивокну әлчәк.
Хунәһо мачару эз һәмәлһоју,
Бәгдә э чүкәвоз мүмүрү әнчәг!

581

Гизмишә кәләкәд мәбош һич вәһдә,
Зиһисдәј һәр бәндә э гонун һәгг дә.
Вортүрә сәјловһо пуч сохдә чикә,
Хүшдәнтү э чүпиш нивәрзи бәгдә.

582

Сад јара вәкүрдкә эз әлчәгә нум,
Ә пишој эн ХУДО офдокә эз чум;
Ә гуриш динчирә э товнәј дирә,
Хиникә хокһојуш мисоху һүчум.

583

Нэсдакэ фубэрдэ кофэ тэ эхир,
Човобэ пәһәни мәсох эз пәхир.
Ја ујун бијор ки, э сэр зуһуну
Ја бојкәш бил э тү нә дәнүшү һир.

584

Гэрәнтү зэрәнки үшүгә чумһо,
Војкә вәкүрдәнки тәһсирә нумһо;
ХУДОрә језуги омокә јә кәм,
Ә сүрхиш миданү чарусдә гумһо.

585

Хәтолу бошуһо јә чүплә ләмбәш,
Ә дүл мидав зәрә јә кәлә зәрбәш.
Булоглу мәди́ров чүлкијә римһо,
Нәфәслү мокошу бујлујә мәркәш.

586

Дүл јорә хүрд мәсох шишәрә хуно,
Ә һәјвон бәнд мәбош вишәрә хуно.
Сохдәјһо һовуниш мәди́ров эз чум,
Сәрсони мисохи пишәрә хуно.

587

Мүшкүлү нисдикә эз һәјо вәдиш,
Сәрә вурухундкә эз сијосәтиш,
Хунһоју эз раkho вәдәрәхшикә,
Дузә кор нисоху тә гијомәтиш.

588

Әнкүшдлү шумордә хубә рузһорә,
Ә хүшдә мәхәндун шәфтә бузһорә.
Бәкәм тә имоһој нә шинирәј ки,
Хәләјиг нәс хосдә бәхтү гузһорә?

589

Чэнкэсур бисдокэ экэр јэ човон,
Түкмү нидав бирэ э сэр эн зомон.
Сүпүлү мичэгү э пишој ХУДО,
Вэхт нибу зуһунуш кују, ој, омон!

590

Мүһбэт гәришүглү гуј зэрэ бәгдә,
Миданү лолијү э сурһој чәһ дә.
Әз һәгги эн ХУДО нә тәрсирәнкиш,
Ә гәрмог пәләнкһо мофдону бәгдә.

591

Нәсдакә һовункор әнкүшдә бурра,
Әнчәг софә дүлә миданү дурра.
Ә кушу дарафдкә мәсләһәт Тиро,
Чумһорә бәсдә вэхт мокуну сурра?

592

Марсәјәг тәлһикә ширәј зуһунтү,
Ә зәһәр мичару чавусдә нунтү.
Минәтә чусдәнки әз ХУДОј һилом,
Нимәчун мумуни тә вэхт зүһунтү.

593

Ә кәсһо вәмундкә јә сүрхә хәләф,
Мүрүхү һәрс чуму э сәјәг сәдәф.
Појурә бирәһнә дирәнки ХУДО,
Зимистуј фәсиләш мисоху тәләф.

594

Ә һәрәј дү һовур дарафдкә садан,
Әз дүдү јәкишү нијо бу надан.
Әз Тирој эн Миши мәсәл овурдә,
Мәрдүмә э гәрмог мәнү чүн сазан.

595

Эз һәжил ворихдә һәм мозол, һәм бәхт,
Ә хуби, һәжилсүз нибу сохдә чәһт.
Нидајкә тәрбијә дорә әвлодә,
Ә ХУДОш ә минәт мәвомун һич вәхт.

596

Сәрсониш бирәјкә ә сәјәг Мәчнун,
Лап һәчи гәсд мәсох ә ношумој чун.
ХДОрә нәфсү нисд, күрү әз дәстү,
И хәрә һәдәтә јә бушә вәч хун.

597

Мәрдлүјә шүвәр бош ә гәриш хунә,
Эз мозол дәпарун вәрдиши чунә.
ХУДОрә ниимбу шәндә әз фикир,
Тәл бирә, дәм мәкәш ә тәһәр дунә.

598

Јарашмиш нәс дорә бирач бу инсон,
Ә һилом лов бири сад чиро имкон.
ХУДОрәш кузкини әри соф дирә,
Бәхт мәкәшд әз куләј ән гәрәтикон.

599

Ләззәтү нәс бирә ов булә чирә,
Дәһәмә ә ләгәш нидај вәчирә.
Шүкүрлү бошуку нум кәлә ХУДО,
Ә сәртү әгүләш мидав дәчирә.

600

Ә бәһс-мәһс мәдәбош ә гунширәвоз,
Сугдлүјә нәзник бош ә гунширәвоз.
ХУДОрә сабуру зијоди һәр вәхт,
Эз хәһәр кәм мәбош ә гунширәвоз.

601

Ә сәрмә әз рујтү гисмәтиш мибу,
Ә дүлмә әз бујтү һәсрәтиш мибу.
ХУДОјму һозор бо фикир дори ки,
Ә чунмә әз мујтү јә гәсдиш нибу!

602

Рузбәруз Офтолу әри бәрг дорә,
Имидә шәкәлү нибу гәрг норә.
Сәбәбкор шорә бәхт бирәји кирош,
Әнчәг ә әшгәвоз хојит ХУДОрә!

603

Ә зир зуһун нәдәрикә зулум, шәр,
Мизузәлү товуш мүдү гопуј дәр.
Јә вәлк Тиро хундә мијов әз дүли,
Ә куш ХУДОш зу мирасү и хәбәр.

604

Офуррәкор гувот дүку ә сәстү,
Әз хушбәхти чар зәнүку һәвәстү.
Тирој Миши чүларз војә сохдәкә,
Инсонјәти вир нә бошку әз дәстү.

605

Әз һомор парусдә рәһ норә-норә,
Әз һәсәл палусдә мәһ норә-норә,
ХУДОј һәгг курундә гәјгу кәширә,
Инсонһој һиломә рәһмә шор дорә.

606

Әз дәсү офдокә нун ән инсониш,
Әз руһү парусткә чун ән инсониш,
Һәммәрә оводу сохдәнки ХУДО,
Ә мувәһ нидүшү хун ән инсониш.

607

Эз чуму јә чүплә э дур нә мундә,
Гәјгуһој чүлкирә тә дэхүсүндә,
Үүкм ХУДО точ бирә нәсилбәнәсил,
Үшүгә күшдәни, һәм дәкәсүндә!

608

Үүкүм ән мүрүмә тәјтә вәкүрдә,
Бугозу хүшк бирә, нур чуму мүрдә.
ХУДОрә јәзуги оморә вәһдәш,
Тирорә нәкуми э руј дәкүрдә.

609

Фикирлү нисдикә әкәр јә кофтүш,
Локолу мумуну сад чиро софтүш.
Нәгәсди, чум ХУДО вохурдә вәһдә,
Рәһм соги мокосу э домәј нофтүш.

610

Мундиһо һүмүрә тә һәдәр дирә,
Кәшдәјһо мозолә тә гәдәр чирә,
Дәс расти ән ХУДО мәбу э сәртү,
Эз ховиш мидани шор хәбәр бирә.

611

Хүшдәни ән ХУДО хосди тәкирәш,
Ә бүкүр, э нәзник нәһишд јәкирәш.
Далгаһо бүһ зәрә варафдкәш зәвәр,
Эз ХУДО пәһники батмиш ки бирәш?

612

Ә һәммәј тәбиәт э точи лојиг,
Эз ХУДО бәхшәјтә нисди јә сојиг.
Зәһмијү чарусдкә э кәлә һүршһо,
И дүнјош нисд имбу э гәриш јә миг.

613

Ги́линчэ э пэнчэ кэ́жки мэкүрү,
Сэртүрэ чүн думон ни́жо дэкүрү.
Дэс растү хүшк имбу эз гэзэб ХУДО,
Һич һолуш ни имбу һэрэ вэкүрү.

614

ХУДО́мү бэхширэ шири́нэ ховэш,
Дэ́рjоһлу докунди э хори овэш.
Тари́һо эз хүшки амбари дү бо,
Мидани бул шушдэ хэндэ́jэ ловэш.

615

Данана һэ́jб нидү һозор чиро фэнд,
Дү дүшмэ э́jэки нидов бирэ бэнд.
Э һэрэ чум воно Бэбэ́jэ-ХУДО,
Хүрсэ һэмэлданиш пуст энкүшдэ кэнд.

616

Э мүгүр омокэ дүшмэ чэһтэ-чэһт,
Э сэвкэнд вомундкэ залум сэхтэ-сэхт,
Э сүрхэ ковлэ́ji нифрэт сохдэкор,
Эз ХУДО сад болэ мү́jнү вэхтэ-вэхт.

617

Фэргү нисд, чэһм шэвһо һэрбо́j сижэ бу,
Нур чумһош бивэхти күмүр ни́жо бу.
Милjон таза нэсил оморэ вэһдэш,
Э ХУДО эбади шүкүр би́жо бу!

618

Дүлjү тэмизлүһо зулм ни́дав дорэш,
Эз чуни хо́jуһо сэр ми́дав норэш.
ХУДО́j һэгг мүһүчүз эри бурбундэ,
Эз сүрхһо ма́равну лүкэ́j һэр дорэш.

619

Овоми нэ дирэ эз һүкм бэхтэ-бэхт,
Зиһими мувәһә ки хосдәкә сэхт;
Ә чикәј әгүлиш чунә дорәкор,
Әз дүли ән ХУДО имбошу һәр вәхт.

620

Әз дијнә һәмәлтү нисдикә чәһтиш,
Јүнкүлә тәһрифһо бирикә гәһтиш,
Ә пишој суд ХУДО сәр куфтә вәһдә,
Мумуни ә чикәј ән бәһәдәтиш.

621

Бушәлү дирәнки әгүл ән хәрә,
Ә килит нә очор мәјилүт дәрә,
Ә пој вәхүшдәнки эз килкәз бәгдә,
Ә пәнчәј дәс ХУДО мүвүнүт сәрә.

622

Рушумһо нә хәстһо нә күнчүсдәнки,
Хунһо ә дамарһо ләх чүмүсдәнки,
Дү әгрәб һәчәлү појундкә дүлә,
Ә хүшдә микәшү рәһ мүздә тәнки.

623

Бил зәһәр нә бошку ә гәд хурдә ов.
Бил чорә дәбошку ә чун һәр кијов.
Кәрәксүз мундәнки зиндон дирәкор,
Јә мүргиш пој норә ә сурог нијов.

624

Овлүјә никәрә нидав хүшк зәрә,
Мүрүһо нибәрү ә гур хүшдәрә.
Милләтә ә дәвләт фурухдә вәһдә,
Фәләкиш чун нидү ХУДО күшдәрә.

625

Томошэ сохдэнки күлһој чэмэнэш,
Тэјручэј дэдэји мурај Вэтэнэш.
Мэнкэни ХУДОрэ тазадан эјор,
Эн хүшдэ мидани шор һэр јэтэнэш.

626

Соворэ дирэнки јетим-јэсирэ,
Эјортү мэнкэни эһвол эсирэ.
Бэбэјлү-дэдэјлү нэ бирэ чикэш,
Дэһэмэ чусдэкор дорун хисирэ.

627

Гэјгулу гуллуґ сох кошдэјһо дорэ,
Һич мэһэл тэшнэлү ниимбу норэ.
Гул-гэнэт вокундэ – бујлу-бухунлу;
Һэр сал эри бэһэр күл вороморэ.

628

Тирорэ хосдэји кэј ки э хош дэ,
Гэдүрдан буһорэ ХУДО шинохдэ.
Хэјолһој гэдимииш эһэнк пишоки,
Дэвронэ пэсэво војисдэ хосдэ.

629

Фикирһо гэрүшүґ энкүл вошэндкэш,
Ним-ноһог эз дүли никэши тэнкэш.
Вэкирһош э сэртү сэвкэнд хундэнки,
Бүзүрки точбэндэш э хүшдэ тэн кэш.

630

Сабура вэнчикэш э сэјэг гитоб,
Имидлү э һэр дэрд мидав дорэ тоб.
Э Тиро боворим нэ бирэ вэһдэш,
Энчэг эз зэһм ХУДО имбошу кобоб!

631

Ә зуһун нәјорит хәрәби кәсә,
Ә бәднәфс суј мәдит һовој нәфәсә.
Һәр чүрә бәһәмлү кунчунди ХУДО,
Шәһәмлү һал сохит сәрзир гәфәсә.

632

Әз зуһун нишини кәлмәј "вәсси"рә,
Әгүл сәр буррикәш корә дәс дирә.
Хүшдәни ән ХУДОш данусдәни ки,
Ношумо вәкүрдә һәсонт нәс бирә.

633

Ә товнәј пул киро тик мәки сәрә,
Һовурә, һәрмәһә мәшән әз һәрә.
Әз сүрхиш тәмизи хосијәт ХУДО,
Әри һәлолбәндһо вокундә дәрә.

634

Гизишмиш бирәнкиш хүшдәрә дор тү,
Бил зулум нә рүхү әз һадәт кортү.
Ә зәвәр ән тики појисди ХУДО,
Фурсбәндә-күвәнмиш мәбош ә вортү.

635

Јә ләшкәр фәгирә бурра әз һәвәс,
Гәрмогә мэдәшән ә базуј һәр кәс.
Мәләкһо хәбәрлү имбу ә ХУДО,
Ә јә миг мумуни чиро әз дү дәс.

636

Рүхшәндлү нихәндү хотур хосдәкор,
Ә мирод нирасү талан сохдәкор.
Чәһмәтә сәһибјү ХУДОји әнчәг,
Зир хокә вичүку – бос војисдәкор.

637

Гэбэрлү дог мэбош э лэрбэ кирош,
Аташлү су мәки э пэмбэ кирош.
Сәһибэ эз ХУДО нэ дирэ вәһдә,
Һоширлү суј мәди э ләмбэ кирош.

638

Әнкүшдлү мэбурбун пишикәш, сәкәш,
Ә кәллә мәнүшун гулкирәш, бәкәш.
Түршләмиш сохдәји Кәлә ХУДОрә,
Тәһсирә мивини дәндүһој нәкәш.

639

Әздоғһо палундә тәмизә овә,
Ә хәндә вокордун гәбәрә ловә.
Чалмаһој ән вәрфиш эз һүкм ХУДОји,
Офтолу вәһш мәсох ширинә ховә.

640

Чәјронһош э һәгг дә әри зүһүсдә,
Шоһирһош салбәсал әдәт нүвүсдә.
Хош ХУДОш һисдикә нәсилбәнәсил,
Бәгдә кулләј овчи әрчү чүмүсдә?

641

Вәрфһош дәрјоһлүнүт э сәр ән доғһо,
Ворушлу рихдәнүт э чүлһо, богһо.
Хориму чәнгәдә һисдикәш кәлә,
Ә ХУДО вәдини э фурм имогһо.

642

Ношумо рафданки э бугмәрәвоз,
Дәрмурә нихурут э лугмәрәвоз.
Һәјб нәбу куфдирә э пишој ХУДО,
Јәхәнәш имбәсдүт э дугмәрәвоз.

643

Өз гэдим суј мүдүт чүфтэ бэнд мујэш,
Ө һисоб никүрүт сар-һүндүр бујэш.
Өз ХУДОј-Бэбәһо руј чарундәнки,
Һәрслүбэнд мушуру шориһој рујэш.

644

Өчикәј кәлмәһо чум бурбундкә рәһ,
Хүшдәни әгулиш мәкүрү тәмәһ.
Ишорә вәс имбу әри хош ХУДОш,
Шәггәһо нипоју тәјтә нур сәбәһ.

645

Ө нәзники нәјишдәнки јор түрә,
Гәтрәмәндә һол мәкүрү шортүрә,
Өз зир чуми фәм мисоху ХУДОј һәгг,
Јә бушлүјә һич мисоху вортүрә.

646

Соворә лүкәһој ән таза дорһо,
Дәдәји мисоху әри чун борһо.
ХУДОјмуш ә вәһдәј ә динчи нүшдә,
Рәһәти мәкүрү әз и чүр корһо.

647

Гәһрирә әз хәјол әри дур норә,
Чикәрәк никәшдүт бинәј сурр корә.
Хәчәләт кәширә ә пишој ХУДО,
Зу гәләм мизәнүт лүкәј чурдорә.

648

Тәјру мурам пој норәјһо хок рәһә,
Зәһәр нидам докундәјһо сок мәһә.
Офуррәкор гисмәт дори нумтүрә,
Ө гичәј дүл бијо вәнүм пок чәһә.

649

Догунoг бирэнки фикирhoј эгүл,
Сад чиро губиho дарафда э дүл.
Тэ хэбэр шинирэ Бэбэјэ-ХУДО,
Кэмэрэ гуз күрдэ, нидај чирэ күл.

650

Чувурhoј догимэ кэј ки зинисди,
Фэргү нисд, хэндүсди, нобкэ кирисди.
Э кэлэ һэсмуho эз ХУДО бэхшэј,
И чүклэ хэлгмэрэ јэ кэсиш нисди.

651

Јэ рузлэ зэвэртэ нэдикэ экэр,
Дэдэј эри һэјил имбу чүн шэкэр.
Тэјтэ гэнэт зэрэ э гэл – гучогуш,
Чумhoју бушэлмиш нибу эз сэхэр.

652

Э гэрги кэрмиho бим-буш вирихдэ,
Расирэ борhorэ ниимбу вихдэ.
Курунди – супуки фэргү нэс бирэ,
Э гуг дор вэбуho мидав ворихдэ.

653

Кэј новој һэсмуho хиники дори,
Ворушho э фурм вэрф рихди э хори.
ХУДОјму хэндэлү томошэ сохдэ,
Фэсил зимистурэш э һэрэ нори.

654

Э вэхдэј човони дорэјкэш чэг-чэг,
Оһили тоб нидү эзир рихдэ дэг.
ХУДОјму «аксиом» хунди и һүкмэ:
Э эһвол мүрүми – чорэсүз, энчэг!

655

И ҳилом гуч бири э сэр эн дузиш,
Ја кәсиш нијо бу э мӯһточ гузиш.
Амонһо эз ХУДО руј чарундәнки,
Амбарһо пуч бири эз дәләдузиш.

656

Ә һүкүм ҳәсму бош һәр бој вәхтәвәхт,
Ә әһвол һәггәвоз мэдәмун э чәһт.
Ја сугдә кукурә хосдәнки ХУДО,
Инчимиш нә бисдо Овроһом эз бәхт.

657

Әзбинај ҳәсүлһо бурбундә ҳорә,
Товушлу имбәрүт курундә корә.
Хисирәј рәһәти динч бу куфдирә,
Хүшдәни эн мәнкиш товә кәм дорә.

658

Вурулмиш бирикә э чум, э гоштү,
Һә хәндә зәрәрә мәјор э хоштү.
Иһтибор нисдикә э гулум-гуншиш,
Хисирә вәһдәһош ујоғлу бош тү.

659

Сад чиро бәһәрһо кәј ки э хош дә,
Һәр ки, әри чорә јә сура дошдә.
Әз зәһәр һисдиһо јә чүклә каплиш,
Ја сүрхә чәндәкә соғломлу кошдә!

660

Ја кәсиш э овом нәс сохдә бовор,
Хәчәләт зүһүсдә ҳовун содәкор.
Ја бојкә дүборә нијов куфдирә,
Әһвол ҳочизирә вәдәшән эз јор.

661

Дэс һэчэл вэрикэ эхэр э сэртү,
Зу јосиш мидиров э гопуј дэртү.
Э чэннэт эн ХУДО чарлү бирэнки,
Һэсэллү бошуку бэрдэ хэбэртү.

662

Кэлэһо, чүклэһо э вэхт бэһс дирэ,
Эгүлмэнд пуч сохдэ һэр чэһт гэсдирэ.
Ја ХУДО данусдэ чү чүр корикэ,
Һэр һүмүр дуразлү хушбэхт нэс бирэ.

663

Чүн Офтој эн рузһо эри дорэ бэрг,
Хундэји дэбошку э сэртү энчэг.
Эз ХУДО хосдэјиш нисдикэ зирэк,
Нобкэ лол мумуни э сэјэг эн чэһ.

664

Чүфтэ дэр эн дүлэ һишдэнки очуг,
Эз пэхүр сурогу нијо бу јэ дуг.
Һэрэбир војисдкэ фэм соху ХУДО,
Чэннэтлү дануку түрэ јэболуг.

665

Вокундэ сэр-тэнү нисдикэш чэг-чэг,
Ја лэззэт нэ дэри э һол утончэг.
Офдорэ э пишој чэһмэт эн ХУДО,
Зиндэкун эн хэлгтү бил дүку вэрэг.

666

Војисдэ чубон бош, војисдэ Шоһ тэхт,
Килэји һэдэтлү нијо бу һич вэхт.
Эз Бэбэј Бэбэһо— Кэлэјэ ХУДО,
Вомухдэ кэрэки рэһ дузирэ сэхт.

667

Чэнд гэдэр э имкон дэрикэ тобу,
Совэсов нијо бу шидрај битобу.
Ја хошхош э садһо чарусдэ чикэ,
Инсонэш һа һочу нэсил бијо бу.

668

Парустэк эһэнки эри парусдэ,
Э ново чэрхэлү нибу чарусдэ.
Һозорбо э мәшг мун э рәһ ән һэсму,
Нобкэ ворворилү мидај чарусдэ.

669

Фикирһо лов нибу эз сој «охош»тү,
Тушһорэ чару зән эз чум, эз гоштү.
Фәм сохдэј ХУДОрә әјор дәшәндә,
Пурдали бирәнкиш әдәблү бош тү.

670

Э зиндон пачирә әсирбәндлүһо,
Әз үкәј тәһсирә јәсирбәндлүһо,
ХУДО хәбәрәтәр нә күрдә вәһдәш,
Э һисоб нәс нүшдә сәр-зир чәндиһо.

671

Дәдәјә вәрзундкә э шорәвоз кук,
Һакимә чү кәрәк – нәчәг нә кутук?
Вәһдәрә норәнки ХУДОјә мәһәл,
Пар зәрәј чәннәтүш микирору сук.

672

Әз сифрој кәс нибу пиловтү, оштү,
Үкәјһо һич мәһәл нијов э хоштү.
Кәләтә һисдиһо ХУДОјму бәхшәј,
Э пәнчәј ән јәкиш нә домунош тү.

673

Ә бәјә чарусдкә шидрај кәмәртү,
Ә чикәј ән дүшәк имбу нәмәртү.
Әз ХУДО сад лово хосдә әз дүли,
Бил дордлу нә бошку зиртү-зәвәртү.

674

Чәнгәдә нәшумо дәниши ә коф,
Әз дәстү норәрә миданикә соф,
Јә ХУДО јәһәлмиш ниданү бирә,
Чәнгәдә сурһорә кәрдундә јә ноф.

675

Ворвори мујһорә әз сәр вәкүрдә,
Гәришуг-гәришуг гүчүм дәкүрдә,
Јә минут гәдәри бисдокәш вәхтү,
Јә дордиш нә дирә ки мидов мүрдә?

676

Мурдалиш бурбундкә сәр-тәнә сәрраф,
Тузурәш покундә нивәнүт ә раф.
Мүһүчүз мивини әзи чиро кор;
Туфәлүш мушурут әз һәр чор тараф!

677

Мүһбәтлү нисдикә әкәр зомунтү,
ХУДОрәш гәһр мијов әз и һовунтү.
Рачи руј нисдиһо бәндһој мујһорә,
Јә бојкәш әзгәјчи мәкировун тү.

678

Хүшдәрә фурмундә сәр-синә мәкуф,
Тәлолә фубәрдә, һәримә вәкуф.
ХУДОлу нәсдакә дошдә хүшдәрә,
Рујә әри шушдә мәвәмун ә туф.

679

ХУДОј һэгг куфдири: – Һә зијод бошит,
У вәхти һәммәшму әримә хошит.
Әз и чүр кәлмәһој ән Офуррәкор,
Чүларза руз дирә, хушбәхт нибошит?

680

Әз алмаз сәхт бошку бурра лүгәј нун,
Инсонһо һәчилү имбошут шорчун.
И корһо дур нибу әз фикир ХУДО,
Һәчи дуз импоју әсәр сутун – бун.

681

Јә чүклә һәјиләш софә дүл вәри.
Дәдәјиш әрију сүрхә дилбәри.
Әз хосдәј ХУДОји нәсиллү бирәш,
Амонһој Әстерә зутәш күл зәри.

682

Нәгүлһо ниданү фурмундә мәрә,
Саданһо һәрәбир бурбундә сәрә.
Түнд сијә рәһһорә зу бәсди ХУДО,
Јә хәриш миданү фурмундә шәрә.

683

Вәјкәрә ә һәләм нибу чарундә,
Лүгәрә әз ләһә нибу парундә.
Имидһо әз ХУДО сабур вәкүрди,
Һүмүрә әз гәдәр нибу сарундә.

684

Јә хәндәш әри дүл шори мијору.
Јә Рабиш әз ХУДО һори мидору.
Һәләмлү кәрәк нисд ә тики нүшдә,
ХУДОбәнд әри хәлг хори микору.

685

Ә һүчәт нә дара ә нәданавоз,
У бирор зу бири ә садановоз.
Ә Тиро фикир ди ә кофһој ХУДО:
Ихтилот нисохут ә сазанавоз.

686

Әз хуби ә гирог нибу појисдә,
Әз һүлчәг зәвәртә нибу војисдә.
Јә кориш ХУДОсүз бәһәм нәс бирә,
Әз гисмәт зијодтә нибу хојисдә.

687

Ә ночог бирәнки әз мәлһәм зәрүм,
Әз оһил бирәји ә мәһтәл дәрүм.
ХУДОрә и сабур әзчә омори?
Әз дәс күрдәјијү ә рәһбәр вәрүм.

688

Дәрдлүнүм куфдирә әһволиш нисди,
Ночоги бид зәрә бәдһолиш һисди.
Әз товнәј чунсоги бәндүм ә ХУДО,
Муку: – Чүнтүниһо садиш зиһисди!

689

Товури доруһо кәләксүз имбу,
ХУДОлу шоруһо фәләксүз имбу.
Одјәти нәбирә ә гәриш милләт,
Ә тәһәр чүп ләмбә кәрәксүз имбу.

690

Әз әгүл зәвәртә точ бош тәвәссәр,
Түндә кор милләтә хош расун ә сәр.
Мәсләһәт ХУДОји ә Тирорәвоз:
Ә түндә гәлпәвоз мәбош сәрәсәр.

691

Дәһәмә дануку э богчәј хүшдә,
Һәзобә кәшүку эз ноләј хүшдә,
Рәһмлүјә ХУДОрә зәһмијүш һисди,
Мүрүмә күрүку эз һоләј хүшдә.

692

Батмишһо ләмбәрә чорәсүз күрдә,
Үәримһо шәһәмә һорәсүз күрдә.
Әз һүкүм ән ХУДО э гәзәбәвоз;
Чугулһо миданүт говрәсүз мүрдә.

693

Әз сүрхиш зијоди јә мичәј шори,
Әз бәргиш зәвәри јә вичәј хори.
Ә ХУДО кәрәки һә шүкүр сохдә,
Әз Тирош зомуни јә хушәј һори!

694

Ә сифрој нисону – точи балаһош,
Ә сүрхәј һәлоли бочи балаһош.
Тәрбијәј Тирорә әри вәкүрдә,
Ә дәс Кәлә ХУДО – вочи балаһош!

695

Бул-бәһәр нәвәкә әкәр э дортү,
Ә үзкә богикә имид мәдор тү.
Нум ХУДО һүрмәтлү дәбирә чикәш,
Хәрәби јә кәсәш мәки э јортү.

696

Сәррафһо руз дирә эз расди ән дуз,
Үәрифһо гуз бирә эз үкәј гудуз.
Сәртүрә тик күрдә э ХУДО дәниш,
Офторә бәхш дори кәнәш имбуруз.

697

Ә дүкүм офдокә һәдәтлүјә кор,
Хүшдәрә әз һәр чүр бәдбәндлүһо дор.
Гәриш нә бирәнки хүшдәни ХУДО,
Зу гәчор имбоши чүн лүкәј ән дор.

698

Духдәрһо кирбишин дәкүрдкә ә сәр,
Ҳәзүрлуг һәриси мүјнүт тәвәссәр.
ХУДОј һәгг зирчуми дәниширә вәхт,
Әз гәриш ән мәчлүс гуј имбу һәр шәр.

699

Ә һәдәт офдори мүрүм инсониш,
Лоләлү појисдә зуһун имкониш.
ХУДОј һәгг, човоб ди, вәхт мунди әхи,
Муку ки: – Ҳәрзоји дәр имтиһониш!

700

Ә сәјәг човони кәнәш виз дори,
Әз зир пој тә гуг сәр бәхил бисдори.
Хүшдәни ән ХУДО јә ишорә до: –
Әзини һовурә хубчи пәс дори.

701

Ә јә чүп сарусдәј, ә фурум хүшкә шох,
Әз ХУДО ингәдә киләји мәсох.
Чүн ләгләг ләһәјтү һич офдәш нијов,
Вәсси, тә ингәдә бирәј тохәтох.

702

Ҳүршә фантан мазән ә сабур киро,
Имидә дошдиһо гәм хурди чиро.
Ә пәсәј сәдигмәнд ХУДО појисдә,
Нәбукә, әрчүни нубој ән Тиро?

703

Офтолүжэ тәһриф мәди хүшдэрэ,
Әжортү ки, э шэв јэбо күшдэрэ.
Гәһријэ һол нэ расуку э ХУДО,
Нобкә мидов нәм чикәриш хүшк зэрә!

704

Ә сәр доғһо вәрфә кәрэк дошдәји,
Әри дәрјоһ эз һәрчү кор хоштәји.
Гәлэт бирә, ХУДОрә һүрш дорәнки,
Ҳисоб сох ки, бәхтүш э хок кошдәји.

705

Ә руј дүнјоһ лов бирәнки шәритү,
Богруј дэдәј јармиш имбу әритү.
Шэв тә сәбәһ рујә һәсму момуну,
Оммо кәнәш һовун имбу зәритү.

706

Ихтилот сәр күрдә эз кутук бинә,
Бушәлмиш нә бошкү һомбор эн синә.
Сад бојкәш синәмиш сохдәнки ХУДО,
Јигчәмлү нушу до э Тиро динә.

707

Ә пәнчәј дәсһоју дәрикәш буллуг,
Ҳәрмәһә һишдәни э сухәсух дуг.
Сад шүкүр кәрдо ки, э Офуррәкор,
Чунтүрә сог дошди э гәд кујәлуг.

708

Әрәгә рухундә нисдкәш э хоштү,
Ә шори, э бәди кәрәклү бош тү.
Нобукә ХУДОј һәгг зу руј чарундә,
Мисиһо лов имбу э фурм шобоштү.

709

Эз сэртү голиндтэ нисдикэш ховорэ,
Эз јор мавэдэшэн һэсмүј һоворэ.
Э Тиро лэг сохдэ, хэндүстэ вәһдэш,
Эз һилом эн Одом мурај оворэ.

710

Бугозэ бурирэ эз һәмэлтү шэн,
Сэртүрэ э болэј хуни мэдэшэн.
Эн кэлэ рэхбәриш ХУДОји, энчәг,
Зу пәшму бирэрэ э кушу дэшэн.

711

Э һилом шор эчи эз Офто хошдэ,
Торикэ дүлһорэш нурэлү сохдэ.
Мәһәббәт нэ бирэ инсонһојмурэ,
ХУДОрэш эшгәлү ниданүт хосдэ.

712

Әгибәт хүшдәрэ э хок чарундэ,
Лүгәрэ эз һони нибу парундэ.
Томошэ сохдәнки и вәхти ХУДО,
Хүшдәнтү һүлчүгә мидај чарундэ.

713

Зимисту нисдикэш пишбонгули зән,
Бил лүһүф дәкүрү зиминә дән-дән.
Э ХУДО ловолу мундэ һә кәнәш,
Эз товнәј Офтоји кирјәрэ мәзән!

714

Бирорлу дүдәси күрдикэ дусдэ,
Чәнд шорэ дәһәмһо мидани чусдэ.
Оммо ки, јә бојкәш фурс дикэ ХУДО,
Һозор бо һор миди – фитәракусдэ.

715

Мәһәнолу нә вичирүм гәрболә,
Әз дү-јәки зијод бисдо һәр болә.
Ә таравоз мәһни хундум әз ХУДО,
Әзир појмә сәр дураз сохд – шәр нолә.

716

Хошхошлүјә зәһмо вохурд ә совмә,
Аташлүјә кусов зәрүм ә ловмә.
Годолүјә минәт мундум ә ХУДО,
Сугдә дәдәј човон омо ә ховмә!

717

Мәһәччәр борхунә сиро мәдан тү,
Ләһчәһој шорхунә чиро мәдан тү,
Һозор чүр мәһнини ә ХУДО киро,
Һәр китоб һорхунә Тиро мәдан тү.

718

Чикәји һәјиләш, чикәји зәнәш,
Рүхшәндлү фәм мәсох, сипрә муј дәнәш.
Аксиом ХУДОји ә гәриш Тиро;
Әз дәдәј ширинтә – дәдәји кәнәш!

719

Әшглүһо јәкирә әз дули вихдә,
Әз сојәј думонһо дур нәс вирихдә.
Ә ХУДО ишорә расикә әкәр,
Ворушһој мүһбәтиш војәлү рихдә!

720

Сәдиги Овроһом томом – һәрчүни,
Сиб чирәј ән Тово имкон шәртүни,
Ә ХУДО боворим һисдикә әкәр,
Әз чәннәт вокошдәј инсон әрчүни?!

721

Куфдурум: – Һәрс чумә рухундкәш чүн дәг,
Кәләкәд нијо бу һүкүм һәр әлчәг.

Муку ки: – Сәһибкор ән кәлә дүнјо –
Һәмишә әбәди – ХУДОји, әнчәг!

722

Куфдурум: – Мити бош ә мүнбәт киро,
Әз дүли хојуһо никәшдү чиро.

Муку ки: – Һәсанти кофә куфдирә,
Шәклүрә һәјб дорә гонунһој Тиро!

723

Куфдурум: – Һәзиз дор хосдәј ән дүлә,
Ә сәр бәд пуч мәсох зиһим әгүлә.

Муку ки: – ХУДОрә хәбәри әзмә,
Әз һәр әшг низәнүм мозол әнкүлә.

724

Куфдурум: – Аташ рихд әз пирәнгинә,
Үшүг до, дорһорә сухунд әз бинә.

Муку ки: – Думонһош һәмәл ХУДОји,
Инсонәш мәнкәнү әсәр ән синә.

725

Куфдурум: – Офтоји вәрикәш ә гуг,
Сәбәбкор јәһәлмиш нә бири јә дуг.

Муку ки: – Сәһиббәнд Кәлә ХУДОрә,
Бијовһо нәсилһош миданут лап хуб!

726

Куфдурум: – Рәһм мәсох ә сәнгә дүлһо,
Әз күкү мәдировт сүрхијә күлһо.

Муку ки: – Дир бирәј, јә томошә сох,
ХУДО зу чарунди бәдә ә күлһо!

727

Куфдурум: – Хүшдэкүш мэбош эз вэчи,
Э мүгүр нијору дэрмуј һэрэчи.

Муку ки: – Дэрдлүнүм мәш түрэ хуно,
Эз ХУДО бэгшэјкэ чорэјму эчи?

728

Куфдурум: – Тикиһо э чум дарафдэ,
Бәһэзиһо војисдэ э гуг варафдэ.

Муку ки: – Һосирэ эз һэдэттү шән,
Һүршэлү мидани э гуриш рафдэ!

729

Куфдурум: – Һәшори никирүт чәнкәш,
Гәмхурһо кәширэ зиндәкун тәнкәш.

Муку ки: – Хилоскор зомонэ бош тү,
Э Офто мәфурух – дәрди-сәр мәнкәш.

730

Куфдурум: – Тиһорут нэ бирэ догиш,
Јорәвурд нэ бошку пәнч митро огиш.

Муку ки: – Гәрг мэбош э гэд хәјолһо,
Хушә руз – дәрмуни әри чун согиш.

731

Куфдурум: – Муј нәкәшд эз гәриш хојә,
Гозончә мүкүшү гәрд буһо мојә.

Муку ки: – Бәнд мэбош э коф-кәләчһо,
Кушдинчи нэ бирэ әрчүни војә?

732

Куфдурум: – Бијобур сохдә хүшдәрә,
Әгүлсүз мофдону э дог, э дәрә.

Муку ки: – Чүн Мәчнун әри хосдә тү,
Кәрәки эз дүли дурәлов зәрә.

733

Куфдурум: – Һәмишә ә шор бәнди тү,
Хушә руз винирә бијо хәнди тү.

Муку ки: – Бәхтәвәр зүһүсдә вәһдәш,
Ә мәрдүм һүлгүмә нијо тән ди тү.

734

Куфдурум: – Бодолог мәчүл һәләкиш,
Әз хоһин мичәгү сүпүл мәләкиш.

Муку ки: – Иһтибор әз сүрх зијоди,
Рихринчлү бијо бу кәкүл кәләкиш.

735

Куфдурум: – Сәдигһо әз һәгг чәмүсди,
Јәкишү ночоги, јәкишү сүсди.

Муку ки: – Әз ХУДО гул-гәнәт хосдә,
Ә дүшмә мәрәвну дәсә һәлүсди.

736

Куфдурум: – Хүшдәнхоһ мәбош, ә јормә,
Әз чумһо мәдиоров сохдә бовормә.

Муку ки: – Хәјр нәдә ә шәклү буһош,
Ә дузи боглуни мичәј совормә.

737

Куфдурум: – Зәһмәтә гимәт дорәкор,
Ә сәдиг хушбәхти сохдәни бовор.

Муку ки: – Мүһбәтәш чофо кәрәки,
Ундә рәһһој әшгиш имбошу һомор.

738

Куфдурум: – Ә сәр дәрд кәј гәм мәнишү, –
Бил ә тү чәһмәтиш хор нә дәнишү.

Муку ки: – Нәхоһһо әз гәзәб ХУДО,
Ҳофт сула мәдиоров әз бәдән ишү!

739

Гэзэб зуһун һүрш зэрэнки э шэртү,
Болэј хуни нэјоруку э сэртү.
Тэлһа кофју суј зэрэнки э зэһар,
Дирлү-зулу килит мәнү э дэртү.

740

Дүрүст нисдкэ нэ эһволлу, нэ војку
Үзкэ фикир хэм-хэјоллу нэјовку.
Эз вэрф догиш тэмизикэ һэсүлјү,
Бил гисмэтүш һа мозоллу бијовку.

741

Гэрэзбэндһо руј вэкүрдкэш эз нэдан,
Пишој рэһа нидов бэсдэш һар садан.
Бэдһисобһо локо зэкэш э нумтү,
Ә сэр күлһо туз нүшдэрэш һэдэт дан.

742

Ә үлүктү чикэ күрдкэ бисофи,
Әри јэкиш һэмэлэ бэд нисохи.
Эз дорујтү сүхдэ-сүхдэ – јэловлу,
Эз бурујтүш кэмэрэ гэд мисохи.

743

Шэклү мәмун сажлов дирэј эн овэш,
Чарлү мәзэн сурмэнд бирэј эн ховэш.
Имид јорэ бурра бэгдэ эз бинэ,
Тәримбэнд дан – хэндэ зэрэј эн ловэш.

744

Сијэбэндэ локэ вэкэ э бәхтиш,
Кумэк нибу нэ һүчәтиш, нэ чәһтиш.
Кикәрмишэ нэхүһорэ винирэ,
Гизмиширэ һэдэт мәки јэ вәхтиш.

745

Эз салһој эн һүмүр нэ дикэ дэһәм,
Бирази нэ бошку эз мигдор рэгәм.
Мәһәној Тирорэ нэсдакэ биһор,
Эз эгүл эн сәрјү коф имбу бәкәм?

746

Һәр бичигэ хүрдэ корэш шэрт нибу,
Ә рәһ Вәтән мүрдәкорэш гәрд нибу.
Дузлу-шәфтлү бирэ чикэ рәһ һүмүр,
Шәрбәт эшгэ хурдәкорэш дәрд нибу.

747

Һәјбәчәр буһорэ саташиш нивој,
Лиһәдор новурэ палашиш нивој.
Испичкэ нэ зәрә јәлов күрдәкә,
Эз эшг сухуһорэ аташиш нивој.

748

Ә гәд хинә донорәнки әнкүшдә,
Ә куш мәки нэ нәмирә, нэ хүшкә.
Назлү јорә һәрүс дәдәј дирәнки,
Дүл јә тәкәш киров мәјил ә хүшдә.

749

Кишмишјәти вәрзирәнки ә оду,
Мәлһәмикә, гичиг нидү зијоду.
Нур Офторэш вәчирәнки ә хүшдә,
Ә чумәвоз дүләш үшүг бијо дү.

750

Ә кәләтә вәрзундәки дәскирә,
Һәсүлдорә нибу эз јор пәс дирә.
Ихдилотә вәнкәсдәнки һәлолбәнд,
Јә хәбәрәш һүкүм сәрһәд нәс бирә.

751

Үүрмэтэ, һүзэтэ эри вэс дирэ,
Эз товнэј эн пири мэвин тэхсирэ.
Дүлэ дорд нэ дүку сипири мујһо,
Эз гуг һүндүрэ дог вэрф кэм нэс бирэ.

752

Човонијү кирэ моју вокошдү,
Һэрсэ рихдэ, нијо һолэ э вош дү.
Кэлмэј зуһун ширинтэһэр бирэнки,
Диракүриш э шолуми мокошдү.

753

Курунди Вэтэнэ э дүш вэтовун,
Һэр кэлмэј эн кофэ кусовлу товун.
Күрүкмүш нэ бирэ догһој зулумэш,
Тихмиш нибу сохдэ э сэр биһовун.

754

Кэј ки, гэмэ нэ чавусдэ фубэрди,
Кэј ки, чунэ э оһили зу бэрди,
Губ-һэзобэ э микләј дүл күнчундкэш,
Эз коф хүшдэ вирихдэкор чү мэрдиг?

755

Гэришэ рәһһорэ һомор хундэ тү,
Э тәһэр јэ точэ домор мундэ тү,
Дэдәјэ һэзизбэнд э коф күрдикэш,
Гэрдјүрэ нидани вокордундэ тү.

756

Асталү пој норэ јовош-јовош тү,
Зиндәкун оһили нисдкэш э хоштү,
Һэринэ кәширэ э сәјэг јэ хэр,
Эри бүтүн һилом чарбэнд мәбош тү.

757

Инсонэ сабурлу нисдкэ имидү,
Түвсэлэј мозолэ э бодиш мидү.
Губэ э дүл хүшдэ дошдэји чикэ,
Кэм-кэсэ һич дијэ һэзобиш нидү.

758

Өдэблү нүшдэкор э гариш чэһмэт,
Түрмэтэш, һүзэтэш туш дирэ гисмэт.
Һич мәһэл э пучи нирав чофоју,
Бәһәр-бор мијору кәширэ зәһмэт.

759

Ә јә һәрмәһөвөз э рәһ офдорум,
Һәр кофэ э кушу чәһә соф дорум.
И чиро гәләти дог кәши э мә,
Јә кифләт хунәрәш э ох-уф норум!

760

Әз сундуг вәкүрдүм норәһојмәрәш,
Ә һолју хәрч сохдум чорәһојмәрәш.
Јә түндә бәдһәсүл бирәји и дусд,
Әз чумһо вәдәшәнд дорәһојмәрәш.

761

Мүһүчүз дирәнки э чумтүрәвөз,
Һәрәрэ сокит сох э нумтүрәвөз.
Сүнбүлһој кәндүмһо әри бул бирә,
Зимиһо вәровку э шумтүрәвөз.

762

Сог һүмүр э чорәј вәрдиш дәбош тү,
Ә корһој чун-чикәр гариш мәбош тү.
Шолуми јә һәләм буку э кәф дәс,
Әбәди бијовку нәриш э хоштү.

763

Куфдурум: – Һәдәтлү чолвәкә мәбош,
И чиро зулумһо һич нијов ә хош.
Човоб до: – Әз Һәсүл палундә Һорә,
И сура ә фурм дор ә ја чолә кош.

764

Дәһноһој тироһо ә вәлкиш вәри,
Сүрхијә кәлмәһо һә бәргиш зәри,
Руј јорә диртәтә винирә вәһдә,
Тамаруз хосдәји ә һәггиш дәри.

765

Ә һүрмәт ниварај әз коф зијоди,
Ә софи мәһәно фикир бијо ди.
Бүхтүһој дуркуни чарлү бирәнки,
Гәләтһо овурдә – хүшкә биоди.

766

Ә чикәј ән овом мәки хүшдәрә,
Нәмијү нәбуһо зутә хүшк зәрә.
Ә хәлгтү боглу мун ә шори-бәди,
Тазадан чун ниди митој-күшдәрә.

767

Зәһләрә бәрдәнки гүчәгүч јага,
Зутәлү-зутәлү ә бим пуч дара.
Тәјтә садибисдә нә кирошдәј тү,
Әз товнәј мүрдәји чогагуч мара.

768

Мисголлу ворихдә әз Һәдәт кори,
Әрәгиш овурдә зијодә шори.
Ә тәһәрз сијә нәфт, сәһәр кәширә,
Сүрхәш парундәнүт әз зир ән хори.

769

Ә чүл-чәмән богчә имбу, бог имбу
Чумнәвәкир кобоб имбу, дог имбу.
Ә гәд чәһмәт һәрдән вәди бирәнкиш,
Ә товнәјүш рүхшәнд имбу, лог имбу!

770

Түрмәтјонә ә дү куштү дәбәр тү,
Чару зәрә нифри кәсә мәбәр тү,
Обуртүрә вәкүрдәнки чәһмәтиш,
Руј хоријә дәрә имбу зәвәртү.

771

Гиргинлүјә чәһти мәсох әри чи,
Јүк һиломә ә дүшһојтү мәдәчи.
Гәләтијә кор дирикә јә бојкәш,
Јә лүнк пишо нидај рафда тү һәчи.

772

Әз түндә рак сурог докә хәбәртү,
Һәзоб мидү рәһбирәји гәбәртү.
Әз тәрсиһо парусдәнки биһолиш,
Сур-сурогә ә ковнәј дүл дәбәр тү.

773

Мәһәл бијил әри нүшдә-вәхүшдә,
Шидрај кәмәр ә зир шәлә дәнүшдә.
Дү гәрпузә ә јә пәнчә тә күрдә,
Јә донәрәш гисмәт нидај ә хүшдә.

774

Һәрә нидү әз сад кијов хорәјтү,
Ә зир тохһо дүрүст нијов ворәјтү.
Јә нәсиллуг боворими һисдикәш,
Бил әз ХУДО гисмәт бијов чорәјтү.

775

Үовуртү нэ бошку элчэг, јарамаз,
Пэхүри хүшдэрэ мидав зэрэ маз.
Басарат бэхтүрэ бэсдэји ХУДО,
Јэ болэш нидаров эз дэр эн Нимаз.

776

Эз дэдэји сижэјикэ мозолтү,
Үурај зэрэ чорэ мэкэшд э һолтү.
Расирэјэ омбурурэ вэјишдэ,
Дэс зэрэкор офдо нијов э колтү.

777

Һэр кэлмэрэ исэр-усэр нэ чарун,
Үүн ворвори эз лэһэ коф нэ парун.
Дуркунитү лап һэсбэлү нисдикэш,
Кэлэ догэ э јэ тэпэ нэ сарун.

778

Үэрэмзэдэ чүтам тәһно вихди од,
Эз очугэ кофһо бошку ихдилот.
Эрэгшури бэрдэ бэгдэ сэр-тәнэш,
Үүн тара шол хүшкиш имбу э сэр от.

779

Биинсофи чикэ күрдкэ э чунтүш,
Эз бэрэкэт сурог нисдкэ э нунтүш.
Үэримирэ вәкир сохди куфдирэ,
Эз зәһм ХУДО бурра мијов омунтүш.

780

Һәјб мурдала дүрүч-хүрдэ вэдэшән,
Әгүлмәндэ нэзник күрдэ, хэрэ шән.
Боворими кучлуникэш јәнчигир,
Шәкһој дүлэ һич э јориш мэдэшән.

781

Кипəһој эн кукһо тэ э сэр вэри,
Рəһмиһо э дүлһо кəј ки бул дэри,
Һэндəвэр Офторə думон нэ күрдэ,
Тип-торик нијо бу руз пирə гəри.

782

Нумэ э рүхшəнди кəјһо ки минут,
Сад војкə мəkүрүт һэр һони, һэр лүт.
Бирəјү чүн дəрјо вэдэрəхшикəш,
Биһор буһо мəрдə э һисоб нинүт.

783

Һэрəлуг пијони кəј јə вичəји,
Лəзкинкəј чурирə нијо вəчəји.
Фикирһо гəришуг вошəндкə энкүл,
Нидани бəхт эчə, мозол эчəји.

784

Јарашуг вэс бирə э бəндə – бофһо,
Лəзəт нэс дəбирə э бичə кофһо.
Тəлһи ворихдəнки эз һэр чүр кəлмə,
Рүхшəндиш мисохут э кичə софһо.

785

Пəрвонə бəндикəш э үшүг шəһəм,
Ниданү винирə эз аташ дəһəм.
Фикир сох јəболуг түш ој одоми,
Гəнəтə туш мəзəн э бијовһо гəм.

786

Ә мүлк лəһə нə домундкəш јə дəндү,
Сур һэр корəш һэрбој нијо э зəн дү.
Гуллуг хəлгə вəровундкə јə һошир,
Мојəһоју таза пулһош мизəндү.

787

Војисдә һони бош, војисдә – бәј тү,
Әз нәшәрһ чиротә бошку сүлмәјтү.
Һәсүлсүз һисдикә јә гунши әкәр,
Зәһәрәш миһури әз чи бүлмәјтү.

788

Түрмәтә чусдәнки ә шори, ә шән,
Хубиһој ән кәсә ә һортү дәшән.
Јә кәмләј сижә хол вәрикәш ә дүл,
Шор күрдәј ән рујәш әз јортү мәшән.

789

Ә хүшдә мәвәки војәј ән кәсәш,
Ә лукут нә чарун тојәј һәвәсәш,
Һилим-оволимлү бисдокә инсон,
Ворвори имбәрү мојәј ән дәсәш.

790

Зутәтә дәрк сохит хәјр нә шәр чүни,
Нәданит дәрмуһо чорәј һәрчүни.
Әз товнәј мүрүми мити нисдикәш,
Һүмүр варасдәнки тәбиб әрчүни?

791

Әз сүрхиш һисдикә мичәј-софдону,
Кумәки нирухү әз шүһрәт-шону.
Аташ чун лап кучлу бошуһо вәһдә,
Әз сојил-бојилиш коф мијофдону.

792

Фүрсәт офдорәнки ә пәнчәј пәхүр,
Ә дод хок нирасү нә думон, нә хүр.
Сәһибсүз һишдәји мичәј кон дүлә,
Пуч мәсох һүмүрә ә хуш бигәдүр.

793

Ә Лејли ни имбу сужбасуј зәрә,
Рәһмә ни офдону ә дог, ә дәрә.
Вокоруш сохдикәш күһнә корһорә,
Әнчәг әзтү имбу кофмә ә Һәрә.

794

Мојәрә әз дәстү ә гәрд нијо ди,
Ә мирод нирасу хүшкә биоди.
Чәнгәдә сәртүрә ә сәнг зәрикәш,
Сәдигә дусдјәти әз чәнк зијоди.

795

Ә һисоб мәвәки куч әгүлүрәш,
Ә зир пој ә богју мәшиш күллүрәш.
Бушә чиб хүшдәрә бурбундә ә дусд,
Мидани әз чумју хундә дүлүрәш.

796

Кофһој гәдимирә хуб дор ә јортү,
Салбәсал бул бәһәр нијору дортү.
Инсонһо сәбәбкор дәрдһо бирәјиш,
Нә үкүз, нә хәрә мәсәл мәјор тү.

797

Ә пәнчәј залумбәнд јә вочиш нә бош,
Чүрһәтә вәрзундә ә бочиш дәбош.
Мәндәрә ә һисоб нә күрдә чикә,
Әз товнәј кор-бор хәлг һочизиш мәбош.

798

Әз нумту сур бошку кәлмәј ән «биһор»,
Сохдәјһо никирә мәвәнкән ә јор.
Мәлһәмә динчирә әри хуб дошдәш,
Гунширә буллу ди әз чирәјһо бор.

799

Мәһнихун доғһорә чарундәш нидав,
Тикијә һүрмәтә сарундәш нидав.
Һәрслүјә чумһорә покундә чикә,
Гәјмәгә ловһорә палундәш мидав.

800

Имидә дошдәкор әри хушә руз,
Сабурә чоғундә нисоҳу гугуз.
Әз корһо пичирә ә сәјәг јә нәр,
Сәрдори мисоҳу ә сәр һәр гудуз.

801

Гирлигон нә дәшән ә һәрәј чәһмәт,
Јәкиш ә мүрдәјтү нисоҳу рәһмәт,
Сәнгә-сәнг имбоши әз дәс һәјилһош,
Ә һони мивәрзи әз товнәј һүрмәт.

802

Ә дүнјо лов бири дәрди – сәритүш,
Ә һәрәј мүрүмһо нәзник дәри түш.
Ә вамас мичару чикәј гәлпәһо,
Чоғәгуч имбошу дәдәј әритүш.

803

Дәсһојтү, појһојтү зәрәји коврә,
Ә бичиш суј зәрәј ә тәһәр соврә.
Нәхурә-нәбәрә мундәји чикә,
Дәдәјәш имбәри ә гәриш говрә!

804

Әз дорун гәмдониш рәһ вәдәшән тү,
Ә рури ән губиш шивән дәшән тү.
Тәпәрә врафда шүшнәфәс күрдә,
Динчи вәкүрдәрәш әз јор мәшән тү.

805

Зэрдовбэндлү ранkhoj pyjə парундэ,
Эхирмэндэ гувот гулэ чарундэ,
Годожүрэ вэкүрдикэш, пэшмулу,
Эз тэлһ номэрд — һэсэл нидај палундэ.

806

Тәлолбәнди, кәј ки, эз рәһм импару,
Тәримирә нәс покундә һәр чару.
Суруг нисдкә эз појиз нә зимистуш,
Рихдә ворущ һич э вәрфиш ничару.

807

Хәјолбәндлү офдорәнки э тәлә,
Һәр дәгдәгә кузәт мәсох һәчәлә.
Тәфиһәди хуб-хәрәбә дануһо,
Пәнчәј појә гурбу нидү э чәлә.

808

Пој донокаш э вишәј чүл-бијобу,
Гәһрибәндһо эз дүл гәбәр нијо бу.
Воку сохдә әри һәрә вокурдә,
Һинәр чүрһәт эз дәб зәвәр бијо бу.

809

Ә чор тараф гуј сохдәји ләшкәрә,
Дорә хуно кәрәк нисди хүшк зәрә.
Куш дошдәји э коф-кәләч хәләјиг,
Хүшдәнитүш биһор мәхун хүшдәрә.

810

Әри зүһун ихтијори фәгирәш,
Бүтүн һүмүр војә мәсох тәкирәш.
Бәхшлүмәндә вәһдә томом нә бирә,
Чунбәрлүјә дәрд нијо бу јәкирәш.

811

Ә һәлим ошпалу сүј мәди һорәш,
Хүшкијә ичоләт бор нидү дорәш.
Појунда нәсдакәш сәјлов һәрchorә,
Имисал тәрк мијни һәсүлһој порәш.

812

Нәфсәлү тик мәки әз дәс бинирә,
Пәсә – пәс нишәнүт корһој динирә.
Кофһој кәләтәрә вәкоруш сохдә,
Бирәхми ХУДОрә мидај чин дирә.

813

Сәр синә куфдәји әз һисдо-нисдо,
Јә тәкиш ә сәр тәхт мәст нә вәбисдо.
Чундурһо јарашмиш мидокә ә хәр,
Паланјүш әз чомог һәлим нибисдо.

814

җиломә ә хүшдә кәј ки хош моју,
Әз һәсәл ширинтә бил бошу «һој»у.
Мәһәној һүмүрә гәрбол зәрәкор,
Әз сәр бәјәј вәрфиш ничәмү поју.

815

Ә нәфс пәлү чусдәј гисос күшдәрәш,
Әз чум нә вәдәшән бихос нүшдәрәш.
Киловһој мәһчуми офдокәш әз ранк,
Сәр һәр кор тиһорут мәсох хүшдәрәш.

816

Ә ләшәј ә нәшәрһ мәркиш вәкәрдо,
Ә мәскән динчиһо гәргиш дәкәрдо.
Зомонә һәдәтлү бисдокәш дәкиш,
Хосијәт сәдигһо тәркиш нә кәрдо.

817

Коф мэлкэмут кэј ки, эз шэр хэбэр до,
Курундэ дорд комини вэхт э сэр до,
Соги чунэ эри эз күк кэширэ,
Тэлһэчумлу – тэлһэдүлиш нэ кэрдо.

818

Ә гэрбол мавэјил һичэ мүрчорэ,
Әз јортү вэдэшән пучэ мүрчорэ.
Һоширэ милјончү бисдорикэш лап,
Јэ вэхтиш хэрч мәсох хүшкэ фурчорэ.

819

Сәһэрэ дорәнки һәлимэ мәндэш,
Дәһәмэ нэс чусдэ хилова хәндэш.
Ә гәриш кулэлуг шиширэ сэрэ,
Мозолэ эз хүшдэ пэс нивој шәндэш.

820

Мәһәлбәндлү бијо дани – шэр чүни,
Хов-хәјолэ, нәбу куји – һәрчүни.
Әри кушһо хош омокэш кәлмәһо,
Киснәчумэ һәсәлэ коф әрчүни?

821

Јәјлогһорэ винирәнки чубонсүз,
Ә сабурһо шүбһә мијов күмонсүз,
Офтој һилом нур рихдәнки, кәрмәлү,
Әз расдәкиш воруш нијов думонсүз.

822

Әгүл тәнкүсдәнки, пир бирэ-бирэ,
Сәһибсүз дирәнки јәтим-јәсирэ,
Әз һәвәс чәнкиһош рүһә вәбәрдә,
Әз воһнәј пүнһүлтиш шор нидав дирэ.

823

Ә гисмәт дәрмуһо, кәј ки момуни,
Ә һәсрәт хәндәһо нијо домун.
Мичәһој согирәш гәрбол зәрәнки,
Һәнәкчи бирәјиш чорәј ән чуни.

824

Софиһој вичдонә кәј ә дүл дәбәр,
Нәшумој һорлурә вәдәшәндә гәр.
Әз гәдәр зијодтә һүрмәт сохдәјиш,
Чәһмәтә ә болә нәс дәшәндә мәр.

825

Комини мәһәл ки, һәрмәһ – шәртүни,
Тәхсиркор бошуһо – әгүл сәртүни.
Ә кәлмәј сәдигиш лојиг нә бирә,
Әз һәгтү зәвәртәш тәһриф әрчүни?

826

Ни имбу куфдирә – һәр дүл шорлуни,
Јә чун – чинорлуни, јә чун – борлуни.
Корһој михәнәти чыч шәндә-шәндә,
Рүшвәтдор бирәјиш – һовундорлуни.

827

Чура һәнк нүшдәнки ә рақ хошитү,
Ҳиломә мэкүрү чарһој вошитү.
Ә тики һүндүрһо әри варафдәш,
Садимүн одоми нијо боши тү.

828

Ә ләзәт дачарун дәһәм тәмәһәш,
Әз гәрбол кировун хәрәбәш-чәһәш.
Ә ховһој ән динчи әри дарафдә,
Тәһәди - тәһәди нә кирор рәһәш.

829

Кушә карундәнки зилә сәс тону,
Бигәдүр буһорә кәм имбу шону.
Әз әгүл ән мувәһ фәјдә нә дирәш,
Һәр јәтән ә пишој хәлг ни офдону.

830

Ә суј һәсәл нушу нидүт тәһһлүрәш.
Әз гәд дүшмә нидај офдә рәхмлүрәш.
Түндә фүрсәт офдорәнки ә дәсјү,
Обурлүјә һәјә нибу зәһмлүрәш.

831

Јовош-јовош чүг ворихдкә әз тоху,
Зиндә дорәш зәһлә муров әз шоху.
Сабур пириш зијодикә гәдәрсүз,
Әри мүрдәш һич тәһәди нисоху.

832

Шори мәсох әри чоги ховорәш,
Тәјтә бурра һәзобуни јә дорәш.
Чун согирә һисоб сохдкәш сазтәһәр,
Әз ним-ноһог сүврә нидов оморәш.

833

Әз һәсүлһо тәһһи дәкә ә тумју,
Мәрдмазара нәһләт мибу ә нумју.
Ә фәрзәндһо вомундәнки јә бәбәш,
Нур Офтојиш чорә нибу ә чумју.

834

Појисдә нәсдакә ә сәр дүпоји,
Пијодәј јүргәрә һәрмәһ нивоји.
Әз имкон фәгири чурај зәрәнки,
Рүһсүзә инсонә әһволуш зоји.

835

Нәрмә әгүл хүшк зәрәнки ә гобу,
Өрәг мүрүм нә рүхүку әз тобу.
Дәһәм һүмүр ворихдәји әз тубо,
Дәһно зәрәш чәһмәтбәндлү нијо бу.

836

Зәһәрбәндә тәлһи нијов әз чәһәл,
Ловгојәти ә боч мијов әз јә һәл.
Ә дүл чикә вәкүрдәнки сојмишиш,
Сәстүш әз дур нијо бијов һич мәһәл.

837

Бәнд нәбуһо ә јә мичәј ән шәриш,
Мизузәрә вокосундә ә дәриш.
Әз дәвр Одом мәһүлүми – әдәблү,
Гәдбирәји лојиг нисди ә нәриш.

838

Ҳәримирә нәс вәрзундә дин шони,
Јә соворә нә парчоһи, нә хони.
Хүшдән Хори бим-булули куфдирә,
Һәр чүчоји бирәжориш – инсони.

839

Шор мәбош, нүшиһо стул тәхтини,
Нә дан ки, бәхт, мозол ә сәрләј тини.
Чорәј ән кифләтә нә бофдә чикә,
Инсофә вир сохдәш әз бәдбәхтини!

840

Әз дәрчәј ән буну рихдәникәш дәг,
Ҳоширбәнд ә Ҳониш нијо соху ләг.
Офтоји Ҳиломә нур дорә чикәш,
Ширинә бәхш ХУДОш – Ҳәјили, әнчәг!

841

Буг күчијү ворихдэнки эз һолуш,
Ночог буһо дујмиш нибу эз болуш.
Јә диглә рәһм нә чусдэнки эз һәчәл,
Тичә фәмү нә бошуку довһолуш.

842

Лүгәрә эз сифро дүздирәкә кәј,
Хүшдәрә никүрү ә тәһәрз јә бәј.
Дүмбәрәш рүгәнсүз һисоб сохдэнки,
Јә бојкәш, тазадан, бошку эз дәдәј.

833

Тар буһо, хүшкәлү нәс сухтә ә пич,
Јә тәштәј хәмирә војурдә јә мич.
Минәчиб бирәјиш – астарашумор,
Һисобәш гәришуг нијо бәрү һич.

844

Һәрдән-бирдән рәһ бурбундә ә һәр хом,
Коф мавәнкән эз боворим эн Одом.
Саррафирә хәрчундикәш сог һүмүр,
Оммо, әнчәг, јә ХУДОји шох һилом!

845

Бош-палтара вокундикә, бәкәлүш,
Сухтәкәлә бәхш нәс дорә јә әлүш.
Хәлгһој һилом данусдәни – тәкбәтәк,
Һәјвонсифәт гудуз бирә, сәкәлүш!

846

Ә пишојтү гилиникә дог-дәрәш,
Ә һәр јәтән нибу сәнгә-мүшд зәрәш.
Әз хотурәј пул-мол кирош һич мәһәл,
Ә һорсүзи нијо вәни хүшдәрәш.

847

Тәһноји нә муно пириш, мәләкиш,
Шор җилом нә дәри ә дүл ән тәкиш.
Гәрорә дорәнки Кәләјму – ХУДО,
Бәлкәсүз, чүфтәлү мурајм әјәкиш.

848

Овәлү, новолу зүһүсдәкәш шор,
Бәһәрә нәс дорә һәр јәтәнә дор.
Сипирә мәндилә кунчундә ә сәр,
Әз һәјо, әз обур нушунә бош, јор.

849

Зәһми нә рүхуку әз губинәјтүш,
Рәһмирә вәдәкун әз хубинәјтүш.
Офторә војисдкә әз дүли – чуни,
Воруш ранк нишуру әз гутинәјтүш.

850

Дусдог нијо муни ә пәнчәј вошку,
Чунсоги ворихдә әз кәлмәј – хошку.
Шәвәлү, рузәлү һәрдән рихүһо,
Кәрмә Һәрс ән чумиш әз шори бошку.

851

Әз дәвләт ворлуни ә чум дәримә,
Түсүз зијод бирә дәрди – сәримә.
Мәлһәми һәсәләш нушу мәди, јор,
Әз ховиш ширинтә түни әримә.

852

Воруш рихдә әз курунә думонһо,
Вәһш ворихдә әз дорунә кумонһо,
Офтојирә дәкәсирә дирәнкиш,
Тор вирихдә әз нурунә чумонһо.

853

Рүхшәнди рүхундә ә шориһој шән,
Ә әнкүшдбурбуһо тәјтә бирә тән;
Ә мозол дүрүсти пој зәрә чикәш,
Астарај бәхтирә әз чум мәвәнкән.

854

Чумһојтү ә Тиро кәјки дәкош бу,
Ловоһо тәшвәһо бијил јовош бу.
Әз ХУДОј ән һилом коф бирә чикәш,
Сәдигә Овроһом ә дүл дәбошку.

855

Әјәки вәчирәјм вор ә түрәвоз,
Әјәки дәчирәјм шор ә түрәвоз.
Рәһмирә рихдәји ХУДОј ән һилом,
Әјәки чүфт зивојим, јор, ә түрәвоз!

856

Нурһој чумә нибу әз кәс вәкүрдәш,
Лүһүф кулә нивој әз сүрх дәкүрдәш.
Гудузирә зәһм дошдикәш, дәбәлү,
Мәһәл мијов дәрд микәши тә мүрдәш.

857

Мозоллуји кәј әз бинә бул мибу,
Һоширбәндлү нүкәрлүјә – гул нибу.
Ә косиби ләзәт нәдә куфдирәш,
Әри һәр дәрд әлоч буһо – пул мибу.

858

Зәһәрлү коф сохдкәш, әз гәтрәј вәчи,
Ни имбу куфдирә – һәр инсон гәчи.
Зомонһо оморә һә кирошдикәш,
Ә һол кәс, һәрс чумә рүхүһо әчи?

859

Нурэ шэндэ, э торики кип нэбош,
Пэлэмүрдһо чум мокуну эки хош.
Эз пэсэво дэсэ шушдэ јэболуг,
Имид дүһо рәһ добошку э пишош.

860

Бэхшәһорэ кәј таразлү нибинүт,
Боворим нисд, дүлһој һәммә јәкинүт.
Хәләјигиш инсонпәрвәр нә бирә,
Рәһм ХУДОрәш, һәләмәһәл, нивүнүт.

861

Зуһун хүшк бирәји э ухшәш кијов,
Сүрхүји тәһрифһо э ләһәш нијов.
Гәддорэ дүшмәнэ – залум куфдирә,
Чычаһој күкһоју вәкәндәш мијов.

862

Кәмәргәдлү кәшдә вәһдә, гузбәгуз,
Рәһ балара нәс бурбундә – дузбәдуз,
Тәһнолүјә тәк мундәнки э һәрә,
Шәлә-күләш курунд бирә, рузбәруз.

863

Сипириһој вәрфә мазән э мујтүш,
Инсонмәндә һүрмәт дэзән э бујтүш.
Бишинохи овурдәнки әри хәлг,
Сувогбәндә малада зән э рујтүш.

864

Зиндәкунә дүрүст дирә нәсдакә,
Күтјәтирә зу кировун эз јәкә.
Рүһлүбәнди эз у дүнјоһ вокошдә,
Јәдовикәш совор мијој тү бәкә?

865

Чэгли кэсэ нибу э сэр дэкүрдэш,
Фэргү нисди – дүрүч бошку јэ хүрдэш.
Орденлүјэ нушунэлү бирэкор,
Җаримирэ нивотову тэ мүрдэш.

866

Әри товнәј дузов мундә Тирој дин,
Чум вәкундә и дүнјорә бәндлү вин.
Тәһәдилү нәс рихдәкәш әз сабур,
Күзәштирә дураз мәкәш чүн резин.

867

Рузбәрузлу дәкиш бирә бәнзәриш,
Сәбәһирә мәлһәмлү вин әз пәриш.
Кирошдәһо һәр сал тәкрор бирәји,
Шиллог шәндә јодикори әз хәриш.

868

Дигләј һәрсә рухундәнки сәһәрјүш,
Һәчәл нидов килит зәрә э дәрјүш,
Тәрсәнкоһлуш һәләчикәр бирә вәхт,
Дүнјоһ мидов дачарустә э сәрјүш.

869

Ә гәјгују нә мундәнки јә кәсиш,
Оһилмәндә – нүкәр хундә нәфәсиш.
Дүлхушијә коф бирәнки э һәрә,
Гүнчәбәндә очмиш бирә һәвәсиш.

870

Әз гәлхәнди һоволуни јә доғиш,
Богбонбәндсүз нијо муну јә боғиш.
Хубә фикир нә бирәнки инсонә,
Пәшмунәти үстүн мијов э соғиш.

871

Эз обурһо рәһ шәфдирә тә рафдәш,
Тиробәндлү әри э һәгг варафдәш,
Нум ХУДОрә кәширәји вәхтә-вәхт,
Дәсбәјәхә э чәнк нивој дарафдәш.

872

Һәр зуһунә һәсәл бошкү човобу,
Ә хүшкә дор јә бор-бәһәр нивобу.
Дәсшәфдирәш шәрәфбәндлү хундәкор,
Эз зәһм ХУДОш һәләчикәр бијо бу.

873

Эз һәр инсон нидав бирә мәлһәмчи,
Јә дәгдәгәш иһтибор нисд э зәһмчи,
Ә хәлг – милләт хубиһорә сохдәји,
Дүләтәнкиш нә вәпичо э рәһми.

874

Эз јортү шән гәлпәбәрә кинирә,
Чорәлү дан – чојбәндлүјә синирә.
Духдәр гәбләш түрә э сәр офдорә,
Торә шәвәш мидај рузбәнд винирә.

875

Хунхурлуһо чиро нибу тә күшдәш,
Сәһибүни зәрәниһо јә мүшдәш.
ХУДОсүзи чикә күрдкә э дүлтү,
Дироморә нидај һич вәхт э хүшдәш.

876

Ниһрәрә шовнуһо кәрәчиш мибу,
Биһовун күчирә һәрәчиш нибу.
Ә фәгир-фүгорә мәхәнд һич мәһәл,
Минкинү бирәкор гәрәчиш нибу.

877

Аташа парундэ эз кусов эн тов,
Ө тәһәр күчәри дәрд пирәш нидав.
Кипкову бирәкор эз ранк гутинә,
Бәлој чунсогирә кәширәш мидав.

878

Ө хушә кәлмәһо нәс дорәкә һој,
Ө вошкуј хәрәвоз нијо боши тој.
Бүзүркә кәрәмәт дәрикә ә тү,
Бәндәһој ХУДОрә һәзизбәндлү хој.

879

Инсон буһо нидәшәнү тәшвишә,
Ө вәхтәвоз Сифир вәни ә кишә.
Имид бурра ә дузкунә һәггәвоз,
Ө кин ХУДО сәдиглү мун һәмишә.

880

Ө нәһсәвоз ә сәркәллә нәвара,
Ө әшгәвоз ә үзгоји вәдара.
Үзкүм зәрә нә дәрикә ә бәхтгү,
Әз коф мәрдүм ә лугони мәдара.

881

Әз рачи сәр зәрә – мичәј ободи,
Гоһумә – гәрдәшә никујут јоди.
Мәлһәми һәр чирәш әри вәкүрдә,
Дәһәмиш – ләззәти, дәһәмиш – доди.

882

Јә болуг дәсә кәш әз сәнг – кәсәки,
Ө сүрхә кофәвоз пишој бәдә ки,
Зуһунтү чәндгәдәр дураз һисдикәш,
Лүһүфә әз појһо кутәһ мәдәки.

883

Зәһмәтә војәлү сәһәрлүш имбу,
Һәсбәлү бошуһо јәһәрлүш имбу.
Әз пәтәк ән һәнкһо һәсәл вәкүрдкәш,
Чи хурдәј нәкиро зәһәрлүш имбу.

884

Әз һүлчүгјү вәпичикә вози нәрд,
Һич ниданү кини рәһмлү, кини бәд,
Ә зир појһо лүгәј нунә вошшикәш,
Дүләсухи хос нәс бирә ә номәрд.

885

Сабурмәндһо гәмә ә дәрд дәчирә,
Гәбәрбәндә дурәловә кәширә,
Палашлүјә һәрchoј чумә нә рихдә,
Бәдбәхтирә әнчәг әз дүл кәширә.

886

Ә бог-богчә кәј чәһбәндлү кор дирә,
Бәһәр дүһо лүкәлүјә дор бирә.
Ә дүләсти домундикә хостәкор,
Сәбәһи руз нидав әз шәр шор чирә.

887

Әз сәдиги кәјки һәјбү јә кути,
Инсон нијо сәртик кәшдү әз гучи.
Ә дод фәгир нә расикә јә гунши,
«Руз ә хәјр бу!» – дорәјијүш һич-пучи.

888

Курунди имидјү бисдокәш јә тон,
Һәсүлә һорјүрә нибу хундә шон.
Зирчуми фәм сохдә, рүһ парундәкә,
Әз мариш бәтәри дүрујә инсон.

889

Хосијәт тәкәји мизмизи бим бу,
Ә һәрә һәдәтһој визи ниимбу.
Дү ранкә вичикә гутинај чүфти,
Јәбо зәрд, јәбојкә гирмизи мибу.

890

Әз гопуј ән Хори дироморәј түш,
Буј күрдә зәвәро вәроморәј түш.
Ә тәһәр кәзинә кәзирәј хәлгә,
Хубтә бу ә дүнјоһ нә оморәјтүш.

891

Руј чарундә әз һәмәлһој мар нә зән,
Зәһмәтбәндә чүн јә богбон дор дәзән.
Јалтогирәш һәдәт күрдә, вәхтә-вәхт,
Әз гобутһој мәрдијәтиш пар мәзән.

892

Һүмүрә әз сади зәвәркиш – бисди,
Һәрчүрә һәдәтлү һәрәкиш һисди.
Хәмиһој тәнүһо бул бирә чикә,
Ловошсүз тирочу кәрәкиш нисди.

893

Хурдәјү, бәрдәјү һисдикәш әз гәм,
Јә мүргиш ниһоју сал һүмүрә кәм.
Тәјтә нәзник бирә гутһо нә сарһо,
Хәрәби нә хуби дүшмә нисд бәкәм?

894

Тәкрорбәнд хосдәји дусдә сад кәрәш,
Дананһо никирә нәс дорә һәрәш.
Әрковон дошдәји, кукусә хуно,
Ә гуг сәр мәнүшун һәјил хүшдәрәш.

895

Офтоји ҳасмуни калә офдодор,
Дујмиш нәс бирәним әз сәрини дор.
Ә богчәј сәвмиши коф дим имбуруз,
Нобкә јәкикәһо сәбәһ имбу шор.

896

Ә корһој тәбиәт гул кәши ХУДО,
Војисдә һәр чирә әз вәхтү зу до,
Јә калә нәсилә зар-зар курсундә,
Әрчү бу мүрдәји, әрчү бу мито?

897

Әз бәнд Тиро руј вәкүрдә ҳадәтиш,
Әз дәрд хосдә јә руз бирә сәҳәтиш.
ХУДО әшгә әри мәрдһо офурри,
Ә номәрдһо гисмәт нибу рәһәтиш.

898

Шишәј әрәгирә әз јор вадәшән,
Хурдә, хәрәбирә ә кор мадәшән.
Ә мито суј зәрә зәрдово рујтү,
Соги нәс ворихдә әз хор бадә шән.

899

Ә вәхтү вәкирим һовој зобурәш,
Әз һурмәт вәнкәсдә нивој обурәш.
Имурә сәрсони тәјтә вәкүрдә,
Бијо кутәһ сохим һүмүр сабурәш.

900

Ә бор-бәһәр расун кошдә дорһорәш,
Һәр инсон хосдәни хоштә корһорәш.
И хокһо һәммәрә хорундә чикә,
Хүшдәнү хурдәни дошдәкорһорәш.

901

Ә кушһој һәлоли һә дуркун зәрә,
Ә тәһәр јә һәјил мәфурмун мәрә.
Әз мәјмун руј дирә мәлкумитирәш,
Ә пишој чум ХУДО мәбурбун шәрә.

902

Богрују чат зәрә әз бәһәр, әз бор,
Сад чиро чум дәри ә сәһәр һәр кор.
Ә һүкүм пуләвоз сәрвор бирәнкиш,
Бил һәзоб кәшику рушвәт дорәкор.

903

Зәһәрә ә дору кәј ки дәбәрди,
Сијә хок нәсәзәш бивәхти бәрди.
Ә вәһдәј оһили, динчи нә дирә,
Нәрәһәт бирәрәш амбара дәрди.

904

Офтоји әјозлу нәс рундә бәргәш,
Ә дүшмә таразлү бурбундә гәргәш.
Сәбәһи зомонә әри вәрзундә,
Пишово бәрдәкор кәрәки хәлгәш.

905

Ә сәјлов һәрсәвоз тә дорә мүздәш,
Војкәј ширинини тәлһә бүмүздәш.
Ә куч-боләрәвоз ә минәт мундә,
Әз һәвәс нидани фушәндә дүздәш.

906

Сәбәб нәчогиһо јә тәлүш имбу,
Пар зәрәј рүһһорә мәһәлүш имбу.
Чүл-чәмән лоләзор бошуһо чикә,
Овһој никәрәһо шәхәлүш имбу.

907

Бисэр нидав данан чүни, хэр чүни,
Бирнэбирэ нэбу куји – һэрчүни.
Сижэ хокһо һисди-һисди гэдэрсүз,
Э сэнгэлуг күл кошдэјтү эрчүни?

908

Эз ХУДО дорэји бијово хошу,
Э ранк мэвомуно нэ чум, нэ гошу.
Бәһэрэ бул дүһо, э фурм лүкэј дор,
Э пишој чум дүшмэш гэд нијо бошу.

909

Һово сэдиг нэ мунд эз јэ чиб чирэ,
Дананһо пишорэ эз хэјол дирэ.
Эз рачэ нухоруш коф вәнкәсдикәш,
Эз сифрој киснэји шор нидав бирэ.

910

Э дүл инсон нијо добу кинкириш,
Э бәдбәхтһо гисмәтлүни чинкириш,
Тирој ХУДО бәхширәји никирэ,
Дүлвәбәрэ шорулуни динкириш.

911

Шүбһәлү мундәнки эз чүлэ һүзәт,
Јә мүрглә ниданү хундә күлэ – бәд.
Фикирлү-хәјоллу һисдикәш дүнјоһ,
Э хов хурдәниһо ошәш чү ләзәт?

912

Эз дәрд вәрф јэ вәhtiш чун нидү күлиш,
Э бәјә хутәји чәмәниш, чүлиш.
Э ХУДОј ән һилом ловолу бош ки,
Хиники дәшорэ нэ винү дүлиш.

913

Ә гәриш парчоһһо кәј ки чәнк мибу,
Шоһидһо һәм Офто, һәми мәнк мибу.
Әгүлһо әз мувәһ вәдәрәхшикәш,
Әз војкәј инсонһо дүнјо тәнк нибу.

914

Әз кәрмиһо чәгүсдәнки визор-вош,
Ә сәһрәһо киләј имбу күзор хош.
Чилидлүјә сәринә ов офдәнки,
Гурбу мурај әри ХУДО һозор бош!

915

Әз һүмүр тә чусдә сәдибисдһорә,
Ә һәр чој чар мәсох нисдһо-нисдһорә.
Парчоһ ән руј Хори бисдорикәш тү,
Гәһртүрә әз дүнјоһ нидај висдорә.

916

Мүнүкә докундә јәнчигирлә кәм,
Нухоруш хурдәни шитикә әкәм,
Әз доғиш курундтә бисдокә мәтләб,
Ә куч дәс вомнуһо һочиз нисд бәкәм?

917

Хушә рузһо ворихдәнки әз тубо,
Фәргү нисди кәј диртә до, кәј зу до.
Әз дүлитү боворимлү мундәји,
Тәнкә рузиш шүкүр бошкү ә ХУДО.

918

Ә һәрәј дананһо кәј ки мидәбу,
Әри рачә корһо мәһтәл ниимбу.
Әнчәг әри мүрүм гәрхунд мундәји,
Һәр дирә кор-бору сәдиги мибу.

i

919

Рәһм ХУДОрә тәјтә чорә нидани,
Кутбәндлүрә нә пој имбу, нә зани.
Догјәтирә һәлим дирә руз-бәруз,
Имоһој кәј сурр һәр корә мидани?

920

Рүһ мәпарун тә әз хосдә коф бирә,
Мәһәббәтбәнд тәбиәтәш соф дирә.
Пәсо-пишо фәм нә сохдә әз һори,
Дүл әшгсүзә сәнгиш имбу куфдирә.

921

Әри шәфди јә чорәји – туболуг,
Шикојәтһо бил нә бошу јә говлуг.
Курундә коф суј зәрәнки ә јә тон,
Тәл бирәкор тузиш имбу јәболуг.

922

Биһол нүшдә гутинәјү зәрдлүһо,
Сәр пучундә дуркунирә гәрд дүһо.
Зиндә-зиндә ә чоләј гур офдокәш,
Һәггә һәшо нијо зәнү мәрд буһо.

923

Мәку ки, хунпәрәст һәзоб бәдини,
Әз рујуш, әз кофјуш гәзәб вәдини.
Әри шәх појисдә әз бим нифриһо,
Кушһорә кар сохдәш әз һәдәтини.

924

Әз бәдәл хәјр хүшдә сохдә тәмәһиш,
Саданһо појисдә ә пишој рәһиш.
Ночоги нә докә сијә булутһо,
Тазадан мәдиоров Офтој сәбәһиш.

925

Ә һүчәт нә вара әз товнәј ән кор,
Бәдиһо шор нидү әз мичәј һинор.
Әнкүшдһој ән богбон әз сүрх бисдокәш,
Дор сүүд бор нидү ә фурм һәр чинор.

926

Рачә салһој һүмүр тә нә бири гәһт,
Әри хубә корһо бијо сохи чәһт.
Гозончһој булирә тә дадарундәш,
Мојәјтү туршә дуг нијо бу һич вәхт.

927

Әз бәхт ән астара сәхт вәпичирә,
Әгүлмәнд әз војкә бор-бәһәр дирә.
Тоорих зутәтә вәкоруш сохди,
Мәһтәл мундәкорһо тәрсәнкоһ бирә.

928

Сәбәһи рузһорә ә сәгә норә,
Инсон нивәдиров әз һәр оворә.
Гобугу әз алмаз сәхтә һисдикәш,
Ләпәјү пуч буһо хәјр нидав дорә.

929

Хосијәт ухшәши нә вәкәш ә дәм,
Инсонһо әјәки суј зәрә јә кәм.
Ә әгүл сәрәвоз фикир сохдәнки,
Залумиш, зулумиш тән нисди бәкәм?

930

Гәриш дүлә кузкибәндлү нә дирә,
Ә рүхшәнди нијо бини кифирә.
Әкәр дүмүш ә зир ән дәр нә дәкә,
Годој кәсәш вәкүрдәкор ки бирә?

931

Эз дузови лојигигэ э чэһ од,
ХУДО түрэ нивэнкэнү э рэһ бод.
Һэсэлмэндэ коф рүхундкэш э һэрэ
Һэжил бирэ, бовор мөсөх э мөһ јод.

932

Э војкэјү нэ дэрикэ кэлэки,
Э үзјоги мэдэбэрү һэрэки.
Э сэр бэдиш тэ нэ рүхү бэхт-мозол,
Чэтинирэш э рэһ бэрдэ кэрэки.

933

Э тәһэр Низами хуб нэ нүвүсдэ,
Гозончиш нисохи һэјкэлэ – бүстэ.
Хунсузи зомонэш гәбул нэ сохдэ,
Э гәриш эн динчиш нидај зүһүсдэ.

934

Эз ХУДО дорэји чум бисдокэ тух,
Э вәһдэј оһили мидав мундэ шух.
Јэ гушун вәнчүһо э гилинчәвөз,
Э дүлјүш јэ мөһәл туш мохуру ух.

935

Сәдигбәндлү һорэ нинү эз дәсиш,
Тиро хундэ мәст мумуну эз сәсиш.
Биһорбәндлү нэ хосдәнки дэдәјэ,
Нимпуләјэ һүрмәт мүјнү эз кәсиш.

936

Һүмһәһорэ зијодикэ хәришүш,
Э әшрәфи суј низәнү зәришүш.
Зән нэ шүвәр рэһ нэ рафткэ әјәки,
Тәлһә мүрүм ширин мијов әришүш!

937

Сэдиги вомундэ эз сифир – китоб,
Нэфсэ мэвэбурчун э фурмэј гитоб.
Курундэ бүхтүрэ тэ вэтовусдэ,
Дүл мидов парт шэндэ эз дэс бэдһисоб!

938

Эз бинэ чүмүсткэ күк зиндэкуниш,
Э сэр эн чор дивор нимуну буниш.
Өгүлтү һэр корэ күнчундэ чикэ,
Вичдонэ мэнкэни э болэј хуниш.

939

Гэјгурэ күшдэнки һэ јэкэм-јэкэм,
Һэсмурэ хорундэ э бугэвоз дэм.
Э пэнчэј ночоги офдорэ бэгдэ,
Чүм рузиш гэрэнтү ниимбу бэкэм?

940

Совэсов рихдэнки бүлмәһој рафиш,
Эз мүһбэт нэс мундэ јэ тилтэ софиш.
Хунриза зомонэ күшдэнки эшгэ,
Эз Мэчнун нэ Лэјли ниимбу кофиш.

941

Ховбэндэ лүһүфэ шэвһо дэкүрдэ,
Чогэгуч бошуһо годо вэкүрдэ.
Э фурм «аксиома» чусдэ коф зэнэ,
Дэдэјэ эз хунэ ки вэдэкүрдэ?

942

Шинирэ нэвојку визлүјэ воштү,
Дәһэмлү бијовку э сүфрэ оштү.
Эз үшүг эн Офто чарундэ рујэш,
Э гомбур-зиндони хутэ мәбош тү.

943

Номусэ э зир пој хэшил сохдэкор,
Ө һэсрэт мумуну эри хоштэ кор.
Јэ тилтэ хубэ руз нэ дирэ эзтү,
Лэрз нијо дэшэни э чун хосдэкор.

944

Өн хубэ динчини һорлүјэ эдэб,
Һүршлүјэ сэс-кујһо нијо бошу дэб.
Согирэ эз пэнчэј сәһиб парундэ,
Бәһзибо, инсонэш күрдэни гээб.

945

Эри ички кэшф нэ бири финчон-гоб,
Инсон буһо сэдиг мундэ э бим тоб.
Вачарундэ зиндэкуни хунэрэш,
Јэ кифлэтэ гурбу нидү э шороб.

946

Бәһэрмэндэ дорбэндлү вин јэ кукаш,
Ө пэс мәни сэрбэрәһи јэ чүкэш.
Өз лум, күлүнк лэхс зэрэнки бун хунэ,
Гушэ хуно дур имбошу эз лүкэш.

947

Нифри мэлһэм нидав бирэ эри чун,
Бүтүн һүмүр нэ кинлү мун, нэ вошкун.
Бэдэ рузһо дэбирэнки э пишо,
Ө дүл мидов хэт кәширэ зиндэкун.

948

Ө фурм рүгән һэл бирэнки софи суд,
Хубијүрә э вәһдәјү нијофут.
Ө шүгәмо кәширэнки јэзугә,
Тәхсирбэндэ һовунирэш нибофут.

949

Лојигбэндлү эри күшдэ кэдэрэш,
Офдорэ кэрэк нисд э дог, э дэрэш.
Гэдүшэ нэ зэрэ эри сал бэбэ,
Сэлт русвој мисохи һэсүл хүшдэрэш.

950

Ә гәриш ән ховһо нэ појисдэ күм,
Һој-һорој мэдәшән: «Јә хубә мәрдүм!»
Һәм кәјфју, һәм рују тәлһ буһо чикә,
Ә шохмар чарусдә гудузә мәрдүм!

951

Хүшдәнхоһ бошуһо дәрд, гәм вәчирә,
Ә һарим тој мәки һәлолә ширә.
Әз обур офдорә э пишој кифләт,
Нә сәрпуш, нә точ сәр нидани бирә.

952

Јарашуг нә бофдкә пәнчәһој зобу,
Әз чәннәт коф нибу э чүл – бијобу.
Дорәһој ХУДОрә эри вәкүрдә,
Тәбиәт һәм тәмиз, һәм соф бијо бу.

953

Имидһо зиһисдкә э һәләмәвоз,
Хотурә ниһојут э һәмәләвоз.
Биһоли э луку чарундкә дәсәш,
Нидану чәнк бәрдә э һәчәләвоз!

954

Чәнд сәрһорә хәхә сохдкә лумһојуш,
Ә пәһники мәһлүм нибу нум чојуш.
Зәһриморә чусдә бәгдә чичәмү,
Әз хун рихдә тух ниймбу чумһојуш.

955

Эз јэхэнтү күрдэ вәһдэ човон, пир,
Вәпүчүһо нә сәггүзи, нәки гир.
Гудузирә ә пишој чум овурдә,
Јә чиројкә коф нишәни ә фәгир.

956

Чапаламиш сохдә-сохдә ә зир ов,
Војкәһоју ә јүрэвоз сурр мирав.
Соги чунә ә јә дәси мәки тү,
Шүл-кут буһо әз лүһүчәк дур нирав.

957

Чофокәшә нә бирәнки имидү,
Эз шориһо сәр низәнү миһидү.
Јүргәјә һәсб рәһәтирә нә сохдәш,
Чүфтә појһо ә лукуһош суј мидү.

958

Холинчәрә буһо мәдан әз кәбәш,
Эз һоморһо һүндүр бирә һәр тәпәш.
Ә гозонч кук вомундәнки әз пири,
Тәлһә кофһо нијо шинү јә бәбәш.

959

Пулпәрәстһо нәс хундәкә нәр түрәш,
Эз косиби нивокунут дәртүрәш.
Гәрги кәрми нә сухундә сифәтә,
Эз сәрини мәвәдәкун сәртүрәш.

960

Тәјтә кәј ки, мидај кәшдә әсәр пој,
Гопуһорә шухлу вокун тојбәтој.
Ә һочизи дәһәм нидав дәбирә,
Синәкофлу тәјтә һисди, күм мәпој!

961

Ән ширинә хәјолһорә војундә,
Ә һәггәвоз шәфдә нидов тојундә.
Хово хуно ә пишој чум бијовһош,
Ә ләгәвоз нәфсә мидов појундә.

962

Ә микләј аташһо низәни һүләш,
Шәхтәһој човгунһо гәрг сохдә күләш.
Тһүршләмиш бирәнки әз дәс зомонә,
Ә сәрбәт бушә коф мәләхсун дүләш.

963

Аташлү сухуһо тов дорин нибу,
Офтолу дүшүһо ов сәрин нибу.
Рәһәти сохдәнкиш ә нүшдә чикә,
Пинәки нә хурдә, хов ширин нибу.

964

Бәкәнмиш нә сохдә хосијәт јорә,
Мидани чун түрә зу ә бод дорә.
Тәлимлү бирәнки әз јәһәлмиши,
Пәшмуни шанс нидү дијә дүборә.

965

Инсонһо јәкирә ә чум нә дикә,
Әз вофо коф дәшән ә һәр чој-чикә.
Бәдбәхти дирәнки әз дәс ән хүшдә,
Һәнкор нә вәдәшән зомонәј никә!

966

Сироји бирәнки әз гәм бәдитү,
Бил вәди нә бошку гузә гәдитү.
Саламат мундәји ә сәр ән кифләт,
Гомбурә ә зуһун чикә мәди тү.

967

Сэнгһорэ чарундэ рэһбэрлүжэ туз,
Согирэ парундэ тэлһбэрлүжэ гуз.
Сад нэ бисд эјэки томом бисдокэш,
Эјзор нэс парусдэ рүһбэрлүжэ руз!

968

Чэндгэдэр шүһрэтлү бирэникэш шон,
Э сэр сијэ мујһо мијофдону дон.
Һэ јэ бо рујэруј оморэ чикэш,
Чумэ шор нисоху бүмүздэ чонон!

969

Богбонбэндэ кор нэдикэ јэкиштү,
Һэсэлмэндэ лэзэт нидү јэмиштү.
Э мэрчэвоз коф бирэнкиш эз рачи,
Э һэрэлуг винитүрэш мәшиш тү.

970

Эз эшг-мүһбэт мәворухун киптүрэш,
Э руј хори тэнлү мәјил тиктүрэш.
Эз милјонһо коф бирэнки э һэрэ,
Дорэ хуно мишовунут чибтүрэш.

971

Гэјгумэндэ фикирэ ди э хүшдэ,
Шидрај кэмэр ним-ноһог нэс дэнүшдэ.
Иштоһорэш эри эз күк кәширэ,
Э сэр сифрош дурдумоглу ки нүшдэ?

972

Фојдэ нэ дэ э тәһәди – зур-зури,
Шәклү мәмун эз нәзники, эз дури.
Эз гәдими тәсдиг бирэ јэ нуми;
Индушкәрэ ләгәбләјүш – куркури.

973

Сијә булут тә һәсмурә дәкүрдә,
Үшүг Офто, товуш ән мәнк тә мүрдә;
Кәрвонбоши чәсарәтлү нә бирә,
Әз рафда рәһ хәјрә нидав вәкүрдә.

974

Разидор нијофи әз бәдә зәһмәт,
Чунә әз дәс мәди ә хотур рәһмәт.
Әһәнк һәвәлине тәјтә вокошдә,
Гәришуг мәвәнкән ә гәриш чәһмәт.

975

Јәкирә әз ранк руј тәфтә зәрдүни,
Јәкирә ә ХУДО кәлә гәрдүни.
Согирәш нә офдә әз нәзник, әз дур,
Тамаруз мундәрәш һозор дәрдүни.

976

Рушуми хун коми вәһдә ләхтә бу,
Нәрми дүлјү нијо әз сәнг сәхтә бу.
Сәнәһәтүш әри зијод нә бирә,
Әз расдәкиш чугул бијо әхтә бу!

977

Нимәчунлу – дәрди, гәми, кәдәри,
Бил нә кују, зүһүсдәји һәдәри.
Ә сәр дү пој нәсданикәш појисдә,
Бүхтүвәниш әз рукәрук бәтәри.

978

Ә кин ХУДО әри бирә хошитү,
Јә мәһәлиш нунә нијо воши тү.
Парчоһирәш әри чусдә әз милләт,
Одлу-сонлу мәшһур бијо боши тү.

979

Әри бәндәј ХУДО хәрәби нә оф,
Хилос нибу бирә әз тубој инсоф.
Догһој ән сүрхирә пәс-пәс бүјлүһо,
Сад сал ә јор мундә гимәтлүјә коф.

980

Ә үлүк дошдәнки корһој гәләтә,
Тәнбәтән нәс бирә дәрһој дүләтә.
Кушһој һәјилһорә әри пур сохдә,
Мәрәглү бијо бу кофһој кәләтә.

981

Ә пучи мундәнки хотурһој вәчи,
Миданү хун бирә әз гәрәгәчи.
Бирәһој һәммәрә дәпарундәнки,
Зәһмдорә ә һәрә һишдәкор әчи?

982

Әз зәһәр вошундә хәрәрә гәт-гәт,
Фәләк әз пәрдәј дүл кәширәни хәт.
Дәһәмһој боләрә әри чусдә хуб,
Һәрдәнбир сәргузиш һишдәни гисмәт!

983

Хәлг хүшдәрә киһо хушә хәбәр до,
Офуррәкор мозолјүрә зәвәр до.
Әз хушбәхти һәрбој әри дәм зәрәш,
Шикәст бирә, гисмәт јәкиш нә кәрдо.

984

Ә пишој миһидһо – рузһој һомуну,
Кәј ки, бурра мијов мичәј омуну,
Әз курај бодомчон дујмиш нә буһо,
Ә курај ән чәһиш чумју момуну.

985

Нэрлү буһо эз шэхтэј вэрф нилэрзү,
Кэрмэлүјэ һэсму мијов э фэрзү.
Усталугэ сэнәһэтүш бирәкор,
Шор јэ рузу э јэ салиш мивэрзү.

986

Ләпәсүзә гобугһорә дирә буш,
Дәрдлү буһо әри јәкиш нијов хуш.
Бәдә азар зәһәрбәндлү ворихдә,
Ә тәлһәвоз дүл мукују – кукуплуш!

987

Үол-әһволә тәнкә нәфәс дирәкор,
Әјүрәвоз нидав дијә дирә кор.
Чүн һәзројил һәзүр бирә э гәсди,
Дүл вурхундә һәләчикәр бирәкор.

988

Ә ов тәнки вәмундәји сәр нә тән,
Рачиһорә палундәји дәнбәдән,
Ә мәһәвоз э бәһс «дијәт» вәмундә,
Хүшк бирәји јарашуг нисд әри зән.

989

Мизузәрә кiplү зәнит э дәрһош,
Коф бијо бу эз мәрдлүјә һүнәрһош.
Нәбукәнәр говол сохдә шүгәмә,
Гиров нүшдә нәс күнчүсдә э нәрһош.

990

Винирә зәвәро күрдәји јә кәм,
Хүшдәрә мәчарун э тәһәр күкәм.
Ә һәр тин һисдиһо – э хунәј ХУДО,
Гисмәт бирәјитү чорә нисд бәкәм?

991

Бәһзиһо вомундкәш э боләј гудуз,
Шәфдијү ниданү чарусдә э дуз.
Әз гувот офдорә, талатин буһош,
Һәр кофу әз говрә парусдә һәр руз.

992

Инсон һисди, салбәсаллү дор кошдә,
Сохдә кофуш әз сүрхјәти э хош дә.
Әз һәсүлһој од-шонлуји бирәнкиш,
Гундәрмәјә бүхтүлүрә ки хосдә?

993

Ә гургушун суј зәрәнки зәритүш,
Чинкир мәбош лап әз сәри-вәритүш.
Ә вәһдәјү расундәкор бисдока,
Јә дуглә ов чорә имбу әритүш.

994

Шитә гогол әри бирә дијәш нуш,
Тирој Мишиш э сәр сифро мијов хуш.
ХУДО дорә дәһәмәш тә вәкүрдә,
Мучучи бош э мәһлүмәј нисонуш!

995

ХУДОлујә сәһиб һисди гурбәрәш,
Әјү киро гимәтүни хүрдәрәш.
Јә балала инсоф дәкә э дүлтү,
Чәзо дорә, гәним мәсох хурдәрәш!

996

Вәрф нә воруш рихдәникәш э сәр бун,
Хиникиһо нијо дилов әз дәр чун.
Нимәлитбәнд дирәникәш кор-борә,
Дигләвозиш һисоб нибу зиндәкун.

997

Нэчоги согини – гэээблүжэ чэһт,
Һэмишэ фойдэлү нэс бирэ һэр бэхт.
Ө фурм пар һовоји тэ јүнкүл бирэ,
Тэн шушдэ кэрэки инсонэ сэрвэхт.

998

Һовурһо бирэни эз бирор софдэ,
Дусдирэ һовоји ниданү офдэ.
Хоһишэ э мэтлэб воровундэнки,
Ө һэр дий јэ хунэ миданү бофдэ.

999

Өнкүшдһорэ лисирэнки һэсэлдан,
Чура һэнкэ хундэникэ һэчэлдан,
Өз тэнбэлэ һочизбэнди дур бирэ,
Һүнэрлүжэ моһир имбу һэмэлдан!

1000

Кор-бор түрэ гурмиш сохдэ эз кэлэк,
Ө сэр сифро чум мәни чүн чикэрэк.
Гудузјэтиш күк шэндэнки, һэчэллү,
Сэкэ хуно һэнч вэкүрдэш чү кэрэк?

1001

Хүшкијэти чүл зэрэнки гэмэгэм,
Јэ һэвүчиш буј нишәнү эз бинэм.
Хэтоһорэ эсэрјэки оморэ,
Хэрэбиһо – зај сохдэји нисд бэкэм?

1002

Өри мүрүм һэзүрикэ гэрдлүһош,
Зийһисдэрэ ловэ моју зэрдлүһош.
Ө шоһ рақју вохурдэји һэр нифри,
Дигдугирэ нивотову мэрд буһош.

1003

Нэ фэрзэнд, нэ бирор нидору түрэш,
 Товарих нур мидү чор борүjtүрэш.
 Эз һолэт офдорэ, чумэ бэсдэнки,
 Хок хори, говробэнд, мидору түрэш.

1004

Ә чој мара, нум ХУДОрэ нэ күрдэ,
 Хубэ кор нисд, сэр һэммэрэ дэкүрдэ.
 Нэхүһојтү э лов хэнчэл чарусдкэш,
 Эз сэнг нидај гэрмог-хуни вэкүрдэ.

1005

Бәһизииһо сэрэ зэрэ э дивор,
 Чәнкһо күрдэт әри дэвлэт, әри вор.
 Эз хосдәјиш мәсд – сироји бирәнки,
 Ја үзкәрэш нијо хоју вәфодор.

1006

Богбон э од нијов бәһәрсүз-борсуз,
 Никирэ ниимбу фәрзундә шорсүз.
 Эз дүли, эз чуни сәхт хосдәкорһош,
 Һүмүрә ниданү вәрзундә јорсуз.

1007

Һәзоббэнд, шәрикә эз чун сухундә,
 Һәјбдорлү чумһорә мәгбун хисундә.
 Уталмиш-һәлһәлов буһо фәгириш,
 Һич мәһәл ниданү хун вохусундә!

1008

Әгүләдор э бод норэ бүмүздә,
 Согломидор тә пир бирэ зүһүсдә.
 Шоһирбәндиш һозор чиро хәјолә
 Гәрбол зэрә, бәгдә широ нүвүсдә.

1009

Бәһизийһо динч нәс нүшдә ә тәхтиш,
Бәһизийһо тәпик зәрә ә бәхтиш.
Јәһәлмиши куч вонокә ә сәртү,
Лүчүј әшгә ә вор мәди јә вәхтиш.

1010

Дүләдәрди хов чумһорә вәһш мидү,
Сәдигирә ХУДО хубә нәхш мидү.
Саданбәндлүш дарафдәнки ә һәрә,
Сијә фикир – сипрә рузә бәхш нидү.

1011

Јодлу буһо бил нә кују дәртүрә,
Бәдбиһисоб кучлу моју шәртүрә.
Бүтүн һүмүр әри мундә ә кин јор,
Әз болушу чиро мәни сәртүрә.

1012

Тәнбәлбәндлү әз кор имбу зу мәнә,
Пијонпәрәст мәрдјәтирә зу шәнә.
Бил әритүш тубо бошкү һүмүрлуг,
Һәрchoј чумә нә покундә, чү хәнә?

1013

Тәбиәт мүһточи әз товнәј хүрдор,
Киснәрә – сирoji мүјлү тәхүлдор.
Од-шонлу дирәји түрә ә гәд хәлг,
Утанмиш-һәловиш имбу пәхүрдор!

1014

Дүшмәрә кур сохдкә рачә вәдитү,
Бил ә јос нә чару хүрдә бәдитү.
Ә һүчәт мундәјкәш мәрди-мәрдонә,
Һәкәнәш сабурә әз дәс мәди тү.

1015

Руримэрэ мәбур, – куфдирәкорһо,
Мәһлүмәт нәс дорә әз фәјдә корһо.
Һүндүрә хунәһош шори дорәнки,
Зәһмәтә нипүрсүт әз бофдәкорһо.

1016

Бог-богчәрә кими сухунд, кими кошд,
Мүлк бәбәрә кими фурухд, кими дошд.
Данандајиш нибисдокә инсонә,
Әз сәнг шәндәш ә бомбоһо никирошд.

1017

Пијонбәнд әз ички рузә вәс дирә,
Нә рушум данусдә, нә ки хәсдирә.
Ә кәрәк бирәнкиш әри рихдә хун,
Әз мүрдә одоми шоһид нәс бирә.

1018

Һәдәти – гәнәтсүз нибу зәрә пар,
Мәһлүми – ворушсуз нидај бирә тар.
Кутирә ә кәрдә вәкүрдә чикәш,
Дуркунә хосдәји һәм кури, һәм кар.

1019

Јәнчигир сабур сох әз нум ХУДОјму,
Фәрлүјә обур вих әз тум ХУДОјму.
Әз Тово нә Одом тубо вәкүрдәш,
Ә һичош мәвирих әз чум ХУДОјму.

1020

Әз лукут әгүлһош тојәјмә түни,
Гәзончу бул буһош мојәјмә түни.
Һүмүр дураз нибу әз руш вәјишдә,
Ә гәриш хәјолһош војәјмә түни.

1021

Јаки шолум бирэ, јаки нәһс бирэ,
Ә һәрә мүрүмлү тәлһә бәһс бирэ.
Әз товнәј ән јориш гурбу рафдәкор,
Тазадән әз дәдәј һәсүл нәс бирэ.

1022

Кимиһо куфдурут: – Дәвләт һәрчүни,
Әзчәкә шинирүт: – Дури әрчүни?
Јәкикә муку ки, ә мүһбәтәвоз,
Әз шәји ән тәниш нәзниктә чүни?

1023

Фәрг нисди – ләгәри, јә нәбукә чоғ,
Күчиһо һәзүри әри һәр гучоғ.
Әкәнәр ХУДОрә војисдкә рәһми,
Әз говрәш миданү вокошдә нәчоғ!

1024

Залумбәнд вәрдүши – чунә висдокәш,
Кушһоју кар нибу сәс-күј виз докәш.
Зиндәкун ән хәлгә ә хун чарнуһо,
Хуб имбу, әз дәдәј һич нә бисдокәш.

1025

Кими әз пәхүри әдәни сухдә,
Кимиһо әлифбо әдәј вомухдә.
Түш әзсәр кәләтә јә коф сохдикә,
Бурра бәш зуһунә нидани духдә.

1026

Кимиһо әз миçәј мозол парусдә,
Кимиһо ә тәһәр кофтәр парусдә.
Сәрини нә кәрми ән дүл нә бирәш,
Хосдәји ә мәлһәм нидав чарусдә.

1027

Чунсоги нэс бирэ дүлү түртүрө,
Данусдэ кэрэки гэјгүј һэр чүрө.
Дүнјорэ э вэчтү күрдикэ, экар,
Гонунһо садибисд мидору түрө.

1028

Јэ бош эз чәһәннәм нә чусдэ дәрд, гәм,
Ә ХУДО иһтибор сохдә-сохдә кәм,
Әз чәннәт шүбһәлү бириһо Хәјјом,
Ә һәрәј биг нә руш нәдәри бәкәм?

1029

Пуч мәсох һүмүрәш әри зәрдә сүрх,
Әз товнәј ән согиш чумтү бил бу тух.
Динчә ковләјирә хосдә әз ХУДО,
Нәчоги дүлтүрәш э дүшмә фурух.

1030

Чәнк – дәһво никүрүт эз товнәј ән бәхт,
Әри һәммә нисди чор појә јә тәхт.
Ә коф Тирој Мишиш дәниширәкор,
Нимәрәһ чүникә ниданү һич вәхт.

1031

Әз мозол ән ХУДО појисдә дуртә,
Мәсләһәт нә дорһо кәј ки э гур дә;
Бәдлүјә ночоги әри нә күрдәш,
Әз пәсәј говуниш һәсәл ки хурдә?

1032

Ә әнкәл мәвәнкән тәһәди – зурәш,
Пәһәни нисохи бид зәрә сурәш.
Ә аташ чарусткә сухдә кусовһо,
Ә һәсму ниворов нәбуһо дурәш.

1033

Пишони мувәһә дэслү дәкүрдәш,
Пишој буһо корә ни имбу күрдәш.
Рүхшәнди сохдәкор ә сәр ән билог,
Гәзәб рихдә овә мидав вәкүрдәш.

1034

Бәхтә әз астара тазадән чирә,
Әгүлмәнд ни имбу әз нәдан бирә.
Ә вәч нә күрдәји кәләтәрә тү,
Әз ХУДО рәһмирә нидани дирә.

1035

Бәһәрә ни чини, дорә нә кошдә,
Оһили пәсәво нәсда вокошдә,
Пич-пичи ән бүлбүл ә күлһорәвоз,
Богбонә мидану човониш дошдә.

1036

Јә дүздә чибкирә фүрсәт дорәји,
Мивини јәхәниш ворә-ворәји.
Нәхоһиш дәрикә ә и чүр һәрмәһ,
Зу чиро бирәјиш сүрхә чорәји!

1037

Әјәки боглуни бугоз нә гони,
Әз пири һој дүһо сипри ән дони.
Сәр-тәнә тәмизбәнд әри соф дошдәш,
Киридә нә хәндә чорәј зиндони.

1038

Сүпүлиш чәгүсдкә әз курундә коф,
Биһолиш дур имбу әз согломә соф.
Пичпичи мофдону ә гәд гоһумһо,
Һә кәнәш моруху әврүшүмә боф!

1039

Жарашуг дорэкэш сэр-тэни инсон,
Эз чумһо вэнкэсдэ гэлэти – нүгсон.
Хэчэлэт кэширэш эз һэсрэт кифлэт,
Чүрүмүш имбошу чунуш э зиндон!

1040

Эз имид ниимбу боворэ шэндэ,
Һаримһо микэшү болэј рүхшэндэ.
Богчэһо нэ богһо күл вэровундэш,
Чэннэтэ миданү э јор дэшэндэ.

1041

Сироји буһорэ нивој хурдэ гэм,
Дүширэ ранкдонэ нивэнүт э дэм.
Сифро нэ дэшэндэ э сэр шилһониш,
Эз кофһо – кэлэчһо пур нибу шүгэм.

1042

Сәһибсүз э сэр тэхт варафдэкор нисд,
Ә пири, ә Нимаз нэ рафдэкор нисд.
Товорих вэриһо э говрэј гуриш,
Ә хэндэј шорэвоз дарафдэкор нисд.

1043

Эз ловһој эн рәһбәр тәјтэ туф чирэ,
Ә зәһиф мавәмух полат-куфдирэ.
Иһтибор нэ бирэш э һәр рәһкирор,
Сураш очуг сохдэ нибу куфдирэ.

1044

Чэндбоһо рәһбәрэ дорэ-дорэ әһд,
Чибкир эз бэд хүшдэ нэс нүвүсдэ әхт.
Эз чэлди әнкүшдһо һисдикэш бәһәм,
Сәрјүш әри гопоз вәрдүши һәр вәхт.

1045

Эз сурһо бихэбэр пучэш соф дирэ,
Э һэрэ сад чиро тэлһа коф бирэ.
Дәһ милјард салију томом бирәјиш,
Дүнјорә ниимбу пириш куфдирә.

1046

Зимистуј фәсилә ә куш нә күрдә,
Хиники әз һово гисос вәкүрдә.
Ә дәрә торики офдорә бәгдәш,
Сипирә сәр догәш чилит дәкүрдә.

1047

Кәмәрү гәдлүһо нәс дирә тикәш,
Согирә хојуһо нихуру чикәш.
Эз һол инсонјәти офдорә бәгдә,
Кофју никирору һич ә јә чикәш.

1048

Бог-богчәһо һич нә кәрдо дорсүзиш,
Хосдә дүлһо нәс зүһүсдә шорсүзиш.
Гәрибирә әри шушдә әз зуһун,
Әчә војисд нибу рафда јорсүзиш.

1049

Сијә шәв һәсмурә түндов торундә,
Јә чәмән чәнд сүри мидов хорундә.
Кәләји дүнјорә винирәкориш,
Шорирә ә мүлк дүл нидав дорундә.

1050

Сәррафһо хуб дирә ловһој тичирә,
Сәдигһо нәс чусдә ховһој бичирә.
Әри шор кирошдә рәһһој һүмүрәш,
Әнчәг јә шоробәш нивој вичирә.

1051

Әгүлмәнд јон нүшдкә ә фурум бодомчон,
Тозорбо әзишү куфдикә чон-чон,
Тузһој зир појһорә әз бим покундә,
Ә чару ничару әри һәр чонон.

1052

Әз овһој палаши хурдумкә јәкәм,
Чикәрмә һәкәнәш мизәнү түтәм.
Дәсһојмә хип-хиник һисдикәш әкәр,
Кәрмиһој ән дүлмәш аташ нисд бәкәм?

1053

Әгүлә вурхундә, дусдә мәфурух,
Әз бәдном чугули чумтү нибу тух.
Тү мәрәш әз ризмә һүл зәрәј, фәләк,
Ә мә сухдәнүмһо аташһо түш сух.

1054

Түрмәтә мәнкәни әз нимәлити,
Пәнчәрәјү – гили, дәртү – килити.
Тәһәриф дорикәш кәрмә оштүрә,
Мәлһәмә чи нидү – кунсухтә пити.

1055

Ә һәсб пәлү мәсох нум ән гәтүрәш,
Данана нивоју данү гәдүрәш,
Ә голпог дузуни әри домундә,
Нијо ошмиш сохи һәрдән һәдүрәш.

1056

Әз кузов ә гәдәһ докундә кәм-кәм,
Ә чикәј зәкускә хурдә-хурдә гәм,
Гәләм Умәр Хәјјам тичбәнд бирикәш,
Меј-шороб ловурә күт нә сохд бәкәм?

1057

Расыһо бәһәрә мидани чирәш,
Тәвәсһој оһили әз шони бирәш.
Кинһорә әз дүлтү нә вәдәбәрдә,
Зомонәј сад сала нидани дирәш.

1058

Әз һәјили тубо сохди нәһсирә,
Тәримирә јәрлү-диблү пәс дирә.
Шәвлү-рузлү ХУДОлуни куфдирәш,
Ә рәх-рүвәһ јә хәтоләш нәс бирә.

1059

Куфдурут, ә чолә офдори гудуг,
Әз хунәричаһо рихдәни дуг-дуг.
Һовундор бирәји и чиро чугул,
Сәрјүш паралүни әз кәлләј ән гуг!

1060

Зәвәро ниворов батмишә кәми,
Әри хун рүхүһо јә кулләш кәми.
Ә хунәј дәрд-фикир офдокә аташ,
Бунсузиш мумуну хәјолһој гәми.

1061

Рүгәнов нијофи дүмбәрә хуно,
Тәмәһә мәсухун пәмбәрә хуно.
Нимәшәв мүрдәнки үшүгһој туки,
Товушәш мијофи ләмпәрә хуно.

1062

Тәкәј ки, рүһлүни нәшумоји чун,
Ә гәд нухорушһо кәләкәди нун.
Ҳиломә кәшдикәш сәрә-зәвәро,
Ә пәнчәј јә мүргиш рачи нидү хун!

1063

Кәрдәнә хурд мәсох әз бим пучә коф,
Ружә мичаруну әз нәфстү инсоф.
Очор ән чунсоги ә дәһәм ов дә,
Шәфдә импусуну чүрһәт гучә соф.

1064

Ә ХУДО вомундә ночогә-хәстә,
Үзкәһо јә кәлмә нукуј пәстә.
Нәштәр ән хунирә војә сохуһош,
Јә руз чум хүшдәрә миданү бәсдә.

1065

Әз милјонһо зијодлуни һәришму,
Саламати бијо вүнү сәр ишму.
Јә тилтәлә мичәј гәмә тә хурдә,
Тәјтә мүрүм кујит, хәндит әришму!

1066

Ә ХУДО боглуни һозор мәләкиш,
Ә һәрә нијо бу визор фәләкиш.
Ә чәннәт туш буһо богһо-богчәһо,
Бил чикә нә күрү јә дор фәләкиш.

1067

Сарајһо нисуху әз су чохлахтү,
Ә сәр чога гучһо бошуку охтү.
Јә-дү моч вәкүрдә әз гутинәј јор,
Мәсдбәндә чумһорә томошә сох тү.

1068

Вихдә рәһ думонә нидај покундә,
Рихдә һәрсә ә чум нидај докундә.
Хубитү амбарта бисдокә ә хәлг,
Сүрхә дәр чәннәтә мидај вокундә!

1069

Эз хүшкэ дор шэк күрүһош нэм мибу,
Сэр мозолэ дэкүрүһош гэм мибу.
Зулм сохдэрэ һэдэт сохдкэ јэ бэдбэхт,
Чузлэјүрэ вэкүрүһош кэм нибу.

1070

Курунди түндэ коф јэ тониш һисди,
Ә сад расуһорэ од-шониш бисди.
Ә һозор салиһо фикир дорәнки,
И сәһэт нэ нүкэр, нэ хониш нисди.

1071

Әри һошир һилом кәми – зијодиш,
Ә чуму нидэбу нэ шон, нэ одиш.
Хэрэш ә сэр күрпи зәниһо вәһдә,
Чүн овом боворим мәсох ә јодиш.

1072

Ә кәс гисмәт мәвин јәсир дирэрәш,
Ә сал нивомухут – фәсил чирэрәш.
Әхири куллэрэ дошдә әри чун,
Әкәрдә мәвәки әсир бирэрәш.

1073

Эз уста момухут килов зэрэрә,
Эз овчи импүрсүт догә, дэрэрә.
Түрәш ки, чинкири киријә вәһдә,
Нәштэрә вәкүрдә мәбуур һэрэрә.

1074

Бәһзиһо һэдәтлү дирә күшдэрә,
Кимиһо дәбәлү силлә, мүшд зәрә.
Түш ки, вишәлүјә вәһширә хуно,
Ә гәд хәлг мәвәрзун мәјдуј хүшдэрә.

1075

Жаралү бошуһо гуш нидам бирэш,
Эз әгүл данани буш нидам бирэш.
Чәнд рачә мәләкһо нүшдкә ә сәрмә,
Јә әри чононмә хуш мидам бирэш!

1076

Ләпәлү-ләпәлү рихдәни вәрфиш,
Әри кәрәкиһо бирәни сәрфиш.
Сад гәтлү хосдәнүм әлифбојмәрә,
Эз коф кәм нијо бу јә донә һәрфиш.

1077

Ә мәгбун домундә һәриф бирәкор,
Ә чәшмәк вомундә зәһиф дирәкор.
Эз гәдәр зијодтә рачи тәбиәт,
Ә дүл рәһ вокундә тәһриф дирә шор!

1078

Бичирә никујут – сур тәләјини,
Чатирә нихунут – сүркәлүјини.
Ә космос риз рәһ вокундә вәһдә,
Әлгирә мучурут – сәркәләјини.

1079

Ә чум мивәрзүнүт товуш вихдәрәш,
Ә дүл михорунут хомуш виһдәрәш.
Дүсали гуроглуг кирошдә вәһдә,
Бәрәкәт миданүт ворүш рихдәрәш.

1080

Гирлигон мәвәнкән ә һәрәј дәсдә,
Пәшмуни микәши бәгдә нә пәсдә.
Эз тараф ән ХУДО тәсдиг бири ки,
Бәндә һәсүлмәнди әри зиһисдә.

1081

Ә рәһ мүрүм кәј ки, моју појисдә,
Мәрд ә номәрд һич ниhoју тојисдә.
Әвүр һово буј күлһорә дорәнкиш,
Бүлбүлһорәш мәһни хундә војисдә.

1082

Нә хундәкор бүтүн һүмүр овом мунд,
Чугул буһо ә гәриш хәлг нә домунд.
Ләзәт мочһош һәсәлбәндлү нә бирә,
Мәләкмәндһош ә назмәнди нивомунд.

1083

Ә ховһој һочизи домундә күчбәнд,
Ә чумһо тирһорә вогундә гучбәнд.
Бирнәбир бәбәрәш һә дадарундә,
Ә тирјәк нә дәрзә вомундә пучбәнд!

1084

Чунә гурбу ниди әри пучә бәхт,
Дүшмәрә әз дүли нибу хосдә сәхт,
Јә чүклә кор-бориш тә бәһәм бирә,
Әз ХУДО шикojәт нијо бу һич вәхт.

1085

Чәнд чиро ләзәтһо әз нәфс вокошдә,
Ән хубә дәһәмһо ә кәрмә ош дә.
Ә һәсму варафдкә сәс зүмзүмәһош,
ХУДОрәш хош мијов әри куш дошдә.

1086

Әри дүл шор нә дан јочһој бәдирәш,
Вичдон нивотову тәрchoј һәдирәш.
Ә кулләј – нәштәри имидә бәсдә,
Ә хун нә дачарун һәрchoј вәдирәш.

1087

Мүнүкбэндлү хурдэ бэгдэ мисирэш,
Тэкром мәсох хэрэбирэш-писирэш.
Җәл-Җәлмоши тә нә сохи гәддорә,
Соворәһо сокит нидав хисирэш.

1088

Әз чән Җәсму рихдә-рихдә су-јәлов,
Нә болуш вој, нә дүшәк вој, нә һәлов.
Ә сәр савзә дураз бирә, Одомбәнд,
Җовомәндә сад тубо ди ә гәд хов.

1089

Кирошдәнки әз чәнд чиро кәләјиш,
Нә сохдәнки әри киһо киләјиш.
Нисонурә кировундә сүрхәлү,
Нидомуни ә бим гобһој гәләјиш.

1090

Јә милјонлуг хәјр дорәји һәримәш,
Јә дүнјолуг шор күрдәји нәримәш,
Әз дүшмәһош лап бәтәртә бирәји,
Нәбу дусдә тәҖәриф ди әримәш.

1091

Овчи чүлә нијо овсуз тәрк соху,
Офто нурә нивој шәвһо бәрг соху,
Дүлдәрдирәш әри ә сәр офдорә,
Чорәсохиш бијо урә дәрк соху.

1092

Бугә хуно нә варавку һәвәстүш,
Ә гур гәрги нә буравку нәфәстүш.
Тә пир бирә,оһилбәндлү, јә болуг
Нәштәр-хуни нә даравку ә дәстүш.

1093

Нэ хорундэ соворэрэ мэхусун,
Мочсуз һишдэ, чикэр јорэ мәсүхун.
Пирбэндлүјэ сәһибсүзи куфдирэ,
Рүсвоһирэш э сэр диндор мэрүхун.

1094

Мүһүчүз һомонэ шэр хундим һэр вэхт,
Ов-воруш думонэ зэр хундим һэр вэхт.
Јаратмиш сохдәји тәбиэтэ рач,
Ә ХУДОј зомонэ гәрхундим һэр вэхт!

1095

Пир буһо, пој норэ асда-бэасдэ,
Күчмиши һэр инсон эз һәгг парусдэ.
«Сэр чумтү рушум бу!» Куфдикэш һэр руз,
Шориһо – никиһо нэсда варасдэ.

1096

Һәјэбо пишово чәнд салһо кирошд.
Пәсәво чарусдэ чумэ нэ докошд.
Пәсәво-пишово тәкрор бисдокэш,
Оммо ки,човони кәнэш нэ вокошд.

1097

Хонумэ нивоју мәндәлү бошу,
Чогбәндлү ниhoју дәндәлү бошу.
Әшглүрә фикирү һисдикэш амбар,
Кош, јору һәмишә хәндәлү бошу!

1098

Гәрд нэ бирэ кәј ки, э дәс мојә бу,
Шүкүрлү бош, лукуthојтү – тојә бу.
Јәкикәјкә, нәбу әзјор шәни тү;
Дүл инсонэ бијо хубә војә бу!

1099

Эз сэдигһо војкэ нибу вэкүрдэш,
Э шор – ники сијэ нивој дэкүрдэш.
Кишилүјэ мәрджәтирә һә дошдә,
Јәхәнтүрә ә дәс мәди тә мүрдэш.

1100

Рүхшәндлүјэ кәј фәрлүјэ од нәбу,
ХУДОсүзәш ә чәннәт һич код нәбу.
Шәв һәриси ә гәд мәчлүс никиһо,
Ә дәс хинә вәнүһорәш јод мәку.

1101

Ә гәриш чундурһо нисди әвәзтүш,
Ә митро чарусди зуһунәј кәзтүш.
Эз дүнјоһ нә хүшдә гәһри бирәнки,
Бәхт мидов киләјлү мундә әз дәстүш.

1102

Сәнәһәт һисдиһо пишәрә дор тү,
Бил нунә нәјилү шиширә һортү.
Ә чикәј ән сәгә норәнки дусдә,
ХУДОрәш гәһр мијов әз шәрә кортү.

1103

Гисмәт сипирә дон мәјил мујтүрәш,
Ә Мәчнун тој нивој зәрә сујтүрәш.
Кузәтлү-кузәтлү мундәнки чонон,
Винирә нивоју дијә рујтүрәш.

1104

Ә мүлк богчә чәһм сохдәнки вортүрә,
Ҳисоб сох ки, ХУДО дорә шортүрә!
Гуллуг сохдә фирәһмәндә дорһорә,
Эз бәһәрү булиш миди јортүрә.

1105

Ә дүлмә офдори Һәзизә дәдәј,
Әз дору, әз буру сухдәнүм әдәј.
Чәнд чиро нәчоги куч сохдә чикә,
Нәсданүм имоһој мүвүнүмкә кәј!

1106

Һәрисирә кировундә руз васал,
Һәрүсбәндлү рач мәчәји ә гәд зал.
Шорә Һәрчо рихдә-рихдә чумәлү,
Арзуһојтү бәһәр мүдү салбәсал.

1107

Ә кор сәдигбәнди сохдәнки бовор,
Ә гәфәс һич нијо суј дү чор дивор.
Хушбәхтә бәхтәвәр әри зүһүсдә,
Ракһојтү бил чиро нә бошу әз јор.

1108

Шоһир Өмәр Хәјјам ә мәј сохдә чәһд,
Әз дәһәм ичкиһо нүвүсди лап сәхт.
Ингәдәр әз хурдә вәнкәсдә кофә,
Шоһир шүгәмпәрәст имбуми һәр вәхт?

1109

Гушһо могбун нә нүшуку ә лулаш,
Воруш ә сәр нә рүхүку әз сулаш.
Һәммәләјму хәлг Овроһом бирәји,
Әнчәг бијо бирор хуним пасуләш!

1110

Кәләтә күрдәнки, һәрдәнбир хоши,
Түрмәтә хокәлү һич нијо воши.
Курунди рихдәнки ә сәр дүш Вәтән,
Хилоскор ән хәлгиш тү бијо боши!

1111

Һәминон әчәји, зимисту әчә,
Хиники әз кәрми парундә вәчә.
Тәбиәт боглуни ә чор чүр фәсил,
Јә тәшдләј хәмирәш кәрәки мичә.

1112

Ә чикәј куфдирә һозорбо рәһмәт,
Гәргүшә мәдәшән ә ләшәј чәһмәт.
Чусдә сәдигирә ә фурум Овроһом,
Соғирә мүһкәм дор әз товнәј зәһмәт.

1113

Хунхуриш зобуни, гәмхуриш зобу,
Сур мүрүм ә гәд хәлг ошкор нидәбу.
Ҷиломә кәшдикәш чорә нидани,
И болә ә коми китобһо вәбу!?

1114

Зәһмәтиш ән түни, сәһәриш әнтү,
Сәбәб кәм нә кәрдо ә шорә мәнтү.
Имидә бәсдәјиш ән хубә чини,
Хәто нә вәкәсо ә сәр нә тәнтү.

1115

Тәминон варасди, кәрмиш варасди,
Гул-гувот кәрәки әри дәс расди.
Фәрһадбәнд буһорә күлүнк бијо бу,
Дог јармиш ниимбу нисдкә карасди.

1116

Човонһош, оһилһош әри бирә шән,
Нә һорој, нә һәшир, нә вој мәдәшән.
Сәрвори чәһмәтә ә дәс вәкүрдә,
Инчимиш бирәрәш әз јор вәдәшән.

1117

Ә гисмәт нәдәкә дирә һәдијә,
Әз хуби-хәрәби коф мәсох дијә.
Ә тәһәр торә шәв нән үшүгә руз.
Бәхтиш һәм сипини, һәмикә сијә.

1118

Пијодә кәшдәји дәкәш ә хоштү,
Әз појтү чәмүстә һитијот бош тү.
Нәбукә шикәстә мәһәл бирәнки,
Кәрәрә нисовут ә сәр ловоштү.

1119

Кәј ки, булә әгүл ә сәр нидәбу,
Зу хилос нибоши әз дәс ән зобу.
Бәһәзи фикирһо һәл нә бисдокә,
Јә дәрзә – јә гујуг чүларз бијо бу?

1120

Ә фурм булутһоји сијә фикирһо,
Оммо воруш нидү зутә нә дирһо.
Һоширһош нәсдакә офдә јә чорә,
Бәгдә чү мисоху һони-фәгирһо?

1121

Залумә дүшмәрә әз дәсјү омон,
Әз товнәј хунхури һәзүри јомон.
Јә һилом имкону бул бирә чикә,
Әзини типһорә чү дошдә зомон?

1122

Појһорә кут сохдә дорд гилинчәвор,
Һәшданки әз күкү офдори јә дор.
Ә додол појисдә јә лүнк нишәни,
Фәрг нибу, хориһо һисдикәш һомор.

1123

Үзијог мундэрэ мавэјил э чэһд,
Ө фурмэј эмонэт э пэмбэ дор сэхт.
Фэсилһо нэ салһо тэкрорлүникэш,
Русвоһи хубэ кор нэ бири һич вэхт.

1124

Нэфсэ хутэ мэсох э дэдэговол,
Зутэ мијофдони эз эһвол, эз һол.
Јэкикэ вокошдэ эз күһнэ зомон,
Јэ болуг дэс вэки эз рушдэј шовол.

1125

Расдирэ чикэ ди э микләј хоштү,
Һэрс тији нијо бу эз пэшмуј коштү,
Хубһорэ эз хэрэб эри вичирэш,
Эз товнэј јэ нэсил нумунэ бош тү.

1126

Кэј ки, э нэфс киро нүкэри, гули,
Өри һэз вэкүрдэ эз бирэј були,
Сэдигэ э хотур пул фурухуһо
Мундала одомиш э фурм чугули.

1127

Тазадэн нэ вокошд э сэрһэд һэјил,
Ө тэһэр јэ киши биг-рушиш вэјил.
Ө иштоһ пэхүри мундикэ кэнэш,
Бихэјрэ э домэј эн дәриш мәјил.

1128

Ө чикэј гэлэм-дор кошдэникэ гэм,
Түрмэтэ садгэдэ дошдэникэ кэм.
Нэштэрэ э кишди кип бэсдэ чикэ,
Дүрујэ бошуһо инсони бэкэм?

1129

Ә хунәј ән Нимаз кипә дәки тү,
Ә тәһәрз ән раби Сифир вәки тү.
Тәлолә бәрәкәт бәбәрә хурдәш,
Ә дәстәј наданһо чикә мәки тү.

1130

Ә сәр тәхт нинүши әз һәрсә рихдә,
Һәр бәндә әхирдә говрәрә вихдә.
Зилә сәс бугозә чоч сохдикәш тү,
Әз һәшир, гијомәт шор нәс ворихдә.

1131

Ә хок хори сүрх буrowһо кирош дә,
Әз пој һәрүс бәхт нә мозол чирош дә.
Хүшдәнјүрә хәбәрәтәр нә бирә,
Таза һәтон – ә таза дәвр кирошдә.

1132

Јә мәһәлиш гујуг мәку дәрзәрә,
Әри үшүг кунчундәнүт дәрчәрә.
Мозолһорә нә бәхтһорә бул дирәш,
Тәсүлијәт әз һәдәтһо сәр зәрә.

1133

Тисоб мәсох, ә руј һилом јә түни,
Кәләкәди ән зобунә күтини.
Түрә дирә, мидам һәрбој куфдирә,
Тәрүмхурә кипә, Тиро әрчүни?

1134

Руј инсонә вәрзундәнки һәрәбир,
Вәкрүһорә нә зу дорә, нә ки дир.
Ә фурм комиш хурдә-хурдә, киснәлүш,
Тәсрәтсүзә нә дәрд бирә, нә фикир.

1135

Сарайһо сэр күрдэ эз буруј сирош,
Сэдиғһо эз ХУДО нэс бирэ чирош.
Човоб кэлэ судэ эри дуз дорэ,
Эн хубэ чорэји нубој эн Тирош!

1136

ХУДОрэ нисдикэш мичэј хэсиси,
Вэрки эри инсон нијов эз пэси.
Шоһирһо пурикэш э гэриш чэһмэт,
Оммо сој таланһо – пэнч энкүшд дэси.

1137

Эбэди э чэнки һүндүрбэнд нэ гуз,
Мүсбэт нэ мәнфини – сокит нэ гудуз.
Каинат пэсэво э чэрх дарафдкэш,
Тәрмәһ нидав бирэ дуркунхој нэ дуз.

1138

Тәһэди дорэји бандитэ, дүздэ,
Хэлг дијор э һолтү эдэј хэндүсдэ.
Эз элчэг бирэји одлу мундикэш,
Мүрдэнки нивәнүт эритү бүстэ.

1139

Эз довшон тәрсүһо «икид» мәбош тү,
Залуми нәјовку э мичэј хоштү.
Бүхтүрә чусдэнки эз нумәј ХУДОш,
Эз дүли нихэнди дијэ јэбош тү.

1140

Хунәһој кәшорэ мәвачарун тү,
Булогһој овирэ мәдачарун тү.
Э пэнчэј визорһо шанс офдорэнки,
Јэболуг имбоши парун-парун тү!

1141

Трипач бошуһо, фурсдорэ моју,
Бовору нэ буһо, фэрзһорэ моју.
Дорэрэ восторэ војисдэ вәһдәш,
ХУДОј һәгг һәчәлэ фирсорэ моју.

1142

Судургэ микүрү - һәрс рихдәкорэ,
Нэчоги мәкүрү – тәрсэ вихдәкорэ.
Јә тилтә нушунэ әри нэ мундәш,
Һозорбо килов зән нәһсә виһтәдорэ.

1143

Һәмишә әз дузи рүхун кофтүрә,
Јә вәхтиш әз пучи мәдух бофтүрә.
Сарајһо вокундә ә гирог мәпој,
Ә һилом чарлу сох сүрхи софтүрә.

1144

Чумә миторуну гәлэтә кортү,
Чунә нихоруну пысирә бортү.
Ә дәвләт јәкикә нәфсә дошдәнки,
Күвәш мијофдону ә бирәј вортү.

1145

Гәрәбәч одлуни ә ләпәрәвоз,
Рујбәруј нипојут ә дәбәрәвоз.
Тәјтәш ә чунһошу согломи дәри,
Вәкир сох дәдәјә ә бәбәрәвоз!

1146

Әз нур Офто сәр-тән нидав тарусдә,
Бәхтәвәри әз хушбәхти парусдә.
Һозор данан кунпәсәво кор дикәш,
Дуг нә кәрәш ә шир нәсда чарусдә.

1147

Э шори хубэ кук зэрэнки хинэш,
Э китоб чарусдэ кэлмэһој синэш.
Дэсдэкир нэ дирэк бирэнки фэрзэнд,
Хунэрэ чумундэ нибу эз бинэш.

1148

Эз мэлһәм чорэји палуку һојтү,
Эз нэзник рач бошку гуноги чојтү.
Бэхшијэт ХУДОрэш эри вэкүрдэ,
Бирорэш, хэхэрэш тэнбэтэн хој тү.

1149

Һовункор бошуһо э јон ХУДОј һэгт,
Эз чумһо һэрчорэ мирүхү дэг-дэг.
Бэлөј мүрүмирэш вэкүрдэ бэгдэ,
Дијэ э јэ кэсиш нидов сохдэ лэг.

1150

Хову вәһш буһорэ нивој хисундэ,
Түндбэндэ истивут ләһэ сухундэ.
Мүрүмэ јэ хәтош нэ күрдэјэ вәхт,
Шәһәмһој бәдирэ ки дәкәсундэ?

1151

Эз дүли чусдәнки сүрхи кортүрэш,
Э чәһмәт виләјәт расун шортүрэш.
Эз хәтој эн шүбһә эри дур бирэ,
Эз чумһо вир мәсох назлү јортүрэш.

1152

Хок хори тәшнәји эри думон, хүр
Э војэ вәһдәјү нәс бирэ һәзүр.
Мәтләбә дибдүрүст дирэнки богбон,
Такабур пәс нибу эз бәхил-пәхүр!

1153

Залумһо, дүшмәһо һич вәдиш нибу,
Шорирә, никирә јә һәдиш нибу.
Јә вәхтһо ә мәјдү чар зәрәнбуһо,
ХУДОрә војисдкә јә бәдиш нибу.

1154

Ән булә амбарһо сәр күрдә әз кәм,
Сад чиро дорбәндһо бор дорә әз нәм.
Рачә руј ән мәнкәш сијә сохдијә,
Дүшмәләј торикиш – Офто нисд бәкәм?

1155

Динчирә висдокә ә шәвһој сијә,
Әз товнәј һәл сохдә рүгәнә, пијә,
Нун-мүнүк вәрикә ә сәр ән сифро,
Чогбәндһо јә чирәш нивоју дијә.

1156

Мәсләһәт сохдәји сәнгә дүләвоз,
Мәрә һич мәфурмун ә нәгүләвоз.
Әз товнәј пијоздог, нә сирдог бирәш,
Човобә мәкири ә әгүләвоз.

1157

Чун-чикәр никујүт һәрәмзәдәрәш,
Курнә кор ниимбу – гәләм дзәрәш.
Дәһвоһој ән хуниш чојлу бирәнки,
Бәдбәхти Вәтәни — һәләмә зәрәш.

1158

Ә пишој чум ХУДО нә чар ә мәјму,
Богрујтү чат имбу әз ләгәб «һәјву».
Әз дәврон ән Одом нә Үово бәгдә,
Әз чәһм чүнтүниһо јә инсон кәј бу?

1159

Мүһточ һонијәти бирәникә бул,
Лүһүф ән пәшмирә нәс дирәкә кул,
Косиб һәзобкәшлү зиһисдә бәгдә,
Хушбәхти чүникә миданүми гул?

1160

Ловоһо, тәшвәһо һәј хосдә-хосдә,
Чумһорә, дүлһорә шор сохдә-сохдә,
ХУДОлу, Тиролу зиһисдә чикә,
Биһовун гомбурә әрчү шинохдә?

1161

Пенсијәј ән пири бирәникә кәм,
Ә чикәј кәрмә ош хурдәникә гәм,
Әз дүлү кирошдкәш чәнд чиро војә,
Чибһоју буш буһо бәдбәхт нисд бәкәм?

1162

Һәндәвәр чумһорә нә дирәткә нәм,
Биһори хүшдәрә норәткә ә дәм,
Әз һол пирә дәдәј бихәбәрүткә,
И чиро кук-духдәр фәрзәнди бәкәм?

1163

Ә сәр оһилә дүл офдорикә хол,
Духдәрјү бирәји, мундикә һәмол,
Нәсдакә чүмүсдә рујә чәп, нә расд,
Куксүзә бәбәрә чү һоләт, чү һол?

1164

Нәчоғ коф вәнкәсдкә әз һәјомәндиш,
Гозончһој јә һүмүр нибу ә минчиш.
Шорбәндә рузһорә овурдә әјор,
Чумһорә имбәсдү әз товнәј динчиш.

1165

Шолумирэ һэ вонорэ э дэбэш,
 Эри шэндэ хунэ корһој хэрэбэш,
 Овроһомэ бэбэ хундэ э мачлис,
 Кэлэ рәһбэр бирор куфди – һэрэбэш.

1166

Хэлг э Нимаз кәј ки фикир нидору,
 Тэ сирoji э дүл шори нијору.
 Эз ХУДОјиш бул нэ бирэ вәрф-воруш,
 Гуруглугиш киснәјирэ мијору.

1167

Эз һосонти нәс ворихдэ рәһ нуниш,
 Эз һәсәлһо нәс палусдэ тәлһмуниш.
 Кэлэ Судэ әри дирэ – ХУДОбәнд,
 Мүрдэ бәгдә, гәнәт зәрә рүһ чуниш.

1168

Нун-нухоруш ләзәт нидү дәһәмсүз.
 Јә дијорәш оду нибу һәләмсүз.
 Ә рәһ чәннәт һәзүрлуги тә дирә,
 Шоботирәш мәкировун шәһәмсүз,

1169

Боч тәклифиш вәхтлү бирэ һәмишә,
 Куч мүһкәмиш сәхтлү бирэ һәмишә.
 Эз коф Тиро үшүгмәнди дирәнки,
 Точ гисмәтиш бәхтлү бирэ һәмишә!

1170

Җәләчикәр сохдәникә рихдә хун,
 Гәним, шәхтә бирәникә хурдә нун,
 Хоһишбәндлү – рича сохдә э ХУДОш,
 Һәрсә хуно гәзәб дүләш мәрухун.

1171

Ә дәр чәннәт тә вәрзундә очорә,
Лүнкбәлүнклү нәс кәшдәкә һичорә,
Догуногбәнд ә лүһүчәк дәкәшдә,
Тәрс мүрүмә кәшүһорә чү чорә?

1172

Әз ХУДО тәрсүһо чат зәрә чүн гоб,
Ә сад чүр мүһүчүз дорә-дорә тоб,
Астарај ән бәхтү сухдәникәш сәхт,
Әз чузләј јә мүргиш никәшү кобоб!

1173

Әз дәһәм инсони дур мундә вәһдә,
Чинијүш, хәријүш ә кәлмәј «нәһ» дә.
Ә дәрзәј «кијов»һо хутә бирәји,
Фәрзәндәш ниhoју әз хүшдә бәгдә.

1174

Ә сәхти ән полат нәс бирә һовун,
Лол буһо, кур буһо нисоxу һовун.
Шәкәрә, һәсәлә ә рүхшәнд нокәш,
Ләһәрә дод нидү һәр личәј говун.

1175

Сәнәһәт гулирә күрдикәш әкәр,
Шидраһој ән кәмәр хүрдикәш әкәр,
Јә болуг ә куштү дәбәр, әј инсон,
Залумә һәјф нијов мүрдикәш әкәр.

1176

Ә тәһәр гәрәвул мундикәш ојиг,
Хүшдәрә әз гозһо хундикәш сојиг,
Ә һәсрәт дәрикә әз бим һәрими,
Һә кәнәш ә нум хәлг нибоши лојиг.

1177

Инсонә һүрмәтиш әз нубо имбу,
Дузә рәһ рафдајуш әз тубо имбу.
Ә Нимаз нүшдәнки ә гәриш дәһ мәрд,
Ән сүрхә кәлмәјуш әз ХУДО имбу!

1178

Сүрхә сарајһорә кәј мачарунут,
Дүшмәһо әјәки руј ничарунут.
Әз дүли нә бирә кофһој ләһәһош,
Ән кәлә дәһвоһош рүһ мипарунут.

1179

Кәширә зәһмәтһо вир нидав бирә,
Дәрзәјә тәлүһо тир нидав бирә.
Милјардһо ә рүшвәт чарусдә вәһдәш,
Бәндәһо ә говрә дир нидав бирә.

1180

Мәрдиماзар тәјтә чунә күч нидү,
Зарлү бофјү әз бәл-әтәк лүч нидү.
Гәм пәхүрәш хорундәнки ә хүшдә,
Зир чумһојуш рујә хуно гүч мидү.

1181

Тәбиәт әз Офто хосдәнки әркиш,
Думонһо һәсмурә нисоһу тәркиш.
Ә вәхтјү бијовһо ворушә хуно,
Һәмишә кәрәклү бош әри хәлгиш.

1182

Гилинч ән һәчәлә ә дәс вәкүрдәш,
Гирсәггуз нә бошкү зәбунә мүрдәш.
Шәвәлү-рузәлү чәнд мәһ хисирә,
Хүшдәрә ә суј хүрс тој нибу күрдәш.

1183

Хәрбәнд буһо, һәсрәт имбу әри чүј,
Һәринәјү һәм сәс мидү, һәми күј.
Дүвазда мәһ әјә салјү чарусдкәш,
Әз јә һәфтә һофт рузләјүш нибу нүј.

1184

Тов дорәнки чүфтә рузһој һомуну,
Мучучијә тәмиз буку Нисону!
Сур дәрдһорәш вокундәнки әри кәс,
Гәрболкәшиш бијо ә дәб домуну.

1185

Ә чәндәктү нә кәширә догбәдог,
Җәрмәһтүрә нијо кири әз һиног.
Сәррафбәндлүш әри кәшдә ә гәд хәлг,
Җәлифорә һорој мәзән ә гиног.

1186

Әз дор Тиро тә бәһәрә чирә тү,
Чәшмиш мәбош, чәтини­рә дирә тү.
Җәл нә сохдә чоғбәндлүјә рүгәнәш,
Әз ночоги дүјмиш нидај бирә тү.

1187

Тә кәјһо ки, әз сабуrhoј һәјојут,
Нур Офторә комиһо ки һә мојут,
Чум кәрдундә ә товлујә һәсмуһош,
Әз ХУДОј һәгг вәрф-ворушәш нихојут.

1188

ХУДОјму бәхшәрә пәсә нәвисдо,
Саломон ә һәвәс әгүл дәбисдо.
Әз Тирој ән Миши нубо вәкүрдә,
Түш бәхтә һорәј зән әз һәрчој бисдо.

1189

Күмүрһо сухдәнки эз хоши бүскиш,
Бәхтәбәхт мозолһо нибошу пүшкиш.
Кирјәһо, шивәнһо бул буһо чикә,
Лүкәһој хушбәхти имбошу хүшкиш.

1190

Ә рушумһо тә чарундә хәстһорә,
Хәм-хәјолә эз әгүл сәр пәс норә,
Гәриббәндлү гәмкин-гәмкин рихдә һәрс,
Ә мәрджәти һич јарашмиш нәс дорә.

1191

Әз дүл парусдәнки имконлүјә кон,
Әз јор вадарафдә һәм шүһрәт, һәм шон.
Тә әхир нәфәсәш сүст вокоширә,
Залумә јә кәмләш нәс бирә вичдон.

1192

Чарлуникә хәјр нә дүһо јә чәһтиш,
Сипирә ог офдорәји ә бәхтиш,
Әз пәнчәрә дуллу буһо пәрдәрә,
Әхирәти нибу хундә јә вәхтиш.

1193

Ошкор сохдә кутлубәндә шүлтүрә,
Һич јә вәһдә шонвор мәхун һүлтүрә.
Әз дәмиһо тәјтә ә буг чарусдәш,
Ә кин нәдан тиһи мәсох дүлтүрә.

1194

Һәр дәгдәгә лов-ләһәрә вокурдә,
Сәр јә кәлмә ә дүл нивој вохурдә.
Һүрмәтдори эз һүлг зәвәр бирәнки,
Әз киникә тәлһә кофә ки хурдә?

1195

Тэкэј ки, э һэрэ шэрэ һовур дэ,
 Нэ дан ки, э хуну сугдэ обур дэ.
 Э һэјбэј эн дүшјү сүрх докундикэш,
 Фэлэкэ э инсоф нибу овурдэ.

1196

Винтој нэфсэ буrow дорэ сэхт-бэсэхт,
 Бэдбэхтирэ дапарундэ чэһт-бэчэһт,
 Сугдэ һүмүр э пэлү нэ вомундэш,
 Мәһрүм нэ бош нэ эз гисмэт, нэ эз бэхт.

1197

Сэдиги нэ дирэ эз сүрхэ чорэ,
 Бэхш бирэ мозолэ э бод фирсорэ,
 Эз гисмэт зэвэртэ нэфс бурбундэји,
 Јэ хуби нэ сохдэ нибу фурс дорэ.

1198

Хэчэлэтлү бирэ бэгдэ бијобур,
 Ћэлим имбу рүгэн вичдон, пиј обур.
 Гохум-гэрдаш, тониш-билиш пурикэш,
 Јэ һој нијов нэ эз нэзник, нэ эз дур.

1199

Эз дэс нидүт парчоһлүјэ тэхтирэш,
 Мозол мијнүт һэллоллүјэ чэһтирэш.
 Бэхш ХУДОрэ э гэд пэмбэ дошдэји,
 Сүрхбэнд мојут һүмүрлүјэ вэхтирэш.

1200

Сур сэбэһэ вокундэји диһитү,
 Гоб эгүлә нидај дирэ тиһи тү.
 ХУДОбэндлү кровундэ һүмүрэш,
 Нэчи сох ки, мүрдэ бэгдэш зиһи тү!

1201

Өз дэс мэди миһтијору јорлүрәш,
Ө вәч вәки ихтијору корлүрәш.
Мозолһорә ә бәхтәвоз бәхширә,
ХУДО хосдә иһтибору шорлүрәш.

1202

Ө чум хүшдә шор дирәји чәһмәтәш,
Ө әшгәвоз кәширәји зәһмәтәш.
Ө вәһдәјү күч бирәнки әз дүнјоһ,
Кәлә-чүклә чәһм микују – рәһмәтәш!

1203

Тух нисдикә чумјү милјон мидикәш,
Фурсә дошдәкә, хәндәј ловјү гитикәш,
Јә вәхт мијов, әз һозор чүр һәјб-һори
Һә шур мумну, мәлһәм чуну шитикәш.

1204

Пәшму нибу ә сәр ән коф појуһош,
Ө од мәбу мәрд фурмирә војуһош.
Өз хосдәји хәбәр нисдикә куш дүлә,
Сәргир мибу, әнчәг зуһун хојуһош.

1205

Тәһноји нисдикә ә чүл-бијобу,
Мүрүм ворихдәнки әз гошгобогу,
Боворим сохдәнки ә имкон хүшдә,
Хилоскор — ХУДОбәнд, хошлүш бијо бу.

1206

Тә кәјһо ки, зимиһојуш чүллүни,
Коми вәхт ки, богчәһојуш күллүни,
Һәрисирә әри шорбәнд вәрзүндә,
Ҳисоб сох ки, војкәһојуш дүллүни!

1207

Эз дорһој зәһәри шәхтә чирәнки,
Эз аташ чун хүшдә вәбирчирәнки,
Һәчәлә чусдәји ә гәд хов-хәјол,
Һич кәрәк ни имбу фирәһ нә тәнки.

1208

Тәһсирә кинһорә ә дүл дәјишдә,
Дарамлү-дарамлү бәсдәји кишдә,
Дәрдһорә күнчундә ә шәләј-кули,
Кәмәрә дүгәди мидани һишдә.

1209

Јә фәрзәнд зомонлу кәј пој нәвәчи,
Эз дәрзәј мүрүми чү вәхт вәпичи;
Бирәһој бәбәрә чарундә ә күл,
Косибі мивинү ә фурм вәчвәчи.

1210

Ә һәрә нисдикә гәнимә рүһбәд,
Јарашуг севкини ихдилот-сүһбәт,
Кәмә рәһ нә дәкә ә гәриш дүлһо,
Эз чојһој дуриһо чү әшг, чү мүһбәт?

1211

Гобул сохдә хошә кәлмәј – һәзизә,
Јә дәрзәјү нушу докә јә бизә,
Сәһиб кәлә һоширбәнди бирикәш,
Дурнасојог әз һовоји пар ки зә?

1212

Гәрд вәкүрдә мојәбәндә јә нәгдәш,
Рузә ә руз фурухдәкә һә бәгдәш,
Бишүкүрә хорундикәш, комишлү,
Разилүгә нибурбуну јә вәһдәш.

1213

Јабѡјкѡш, садбѡјкѡш бил кујум ѡдѡј,
Ѣз косиб-күсүбһѡ нивѡдиров бѡј.
Куфдирѡ коф лѡѡ ѡри һѡгг бирѡш,
Һѡјил нѡ вѡмуно ѡ гѡргүш дѡдѡј!

1214

Ѣ һүчѡт нѡ дара ѡ зѡвѡсѡр чѡҺт,
Ѣз тараф ѡн ХУДО бѡхшѡји һѡр бѡхт.
БѡдѡрүҺ мундѡнки ѡз кѡм, ѡз амбар,
Бѡгрују парт шѡндѡ миданү сѡрвѡхт.

1215

Муноу ѡ сог кѡрдо, ѡ мүрһѡ рѡҺмѡт,
Чумһѡрѡ нур дѡрѡ – кѡшүһѡ зѡҺмѡт,
Ѣвѡду нѡ сохдѡ хѡрѡбѡјирѡш,
Нумтүрѡ ѡ хуби никѡшү чѡҺмѡт.

1216

Фѡрг нисди лѡгѡри, нѡбкѡ чѡгини,
Ѣхирѡт пѡнч митро сипрѡ огини.
Кѡмбишлѡ-кѡмбишлѡ ѡри чун дѡрѡш,
Ѣ ѡх-уф домундѡш ѡз нѡчѡгини.

1217

Вѡјѡлуг нѡфсирѡ расундѡ ѡ кѡм,
Чѡгирѡ нијили вѡјишдѡ ѡ дѡм.
Пишпонгул зѡрѡнки ѡз шѡр рѡҺѡтиш,
Үлүк зиндѡкуни – динчи нисд бѡкѡм?

1218

Гудурмиш бирѡнки ѡз були дѡнү,
Кофһѡрѡ ѡ куллѡ нијѡ тѡн шѡнү.
Зу чиро нѡ бирѡ ѡз норѡ појуш,
Һѡсүлсүз буһѡ дусд хуниш мѡнкѡнү.

1219

Гэнэтсүз мунуһо низэнү париш,
Ворушсуз чүл-чэмэн нијимбу тариш.
Сэлигэ-соһмонэ рач дошдэ чикэ,
Ә һүрмэт вошэндэ таза палтариш.

1220

Бомбоһој-атоми кәј ки чәркәји,
Зомонэ һүршлэмиш бири эз кәји.
Инсонһо кор-борэ сәхт түнд күрдәји,
Хориш чат мизэнү чүн гоб сиркәји!

1221

Әз зәһмэт һозори һәсэл пәтәкиш,
Јә гушун вор нибу эз тәһној тәкиш.
Ловголу-ловголу чар дәшәндикәш,
Хори нәс ләрзирә эз һүнәр јәкиш.

1222

Тә сәбәһ сухдәји шәһәмһој нумиш,
Булогэ нијофи эз бинәј мумиш.
Ә чикәј нун-мүнүк хурдә-хурдә гәм,
Тәлһә һәрс нирихү эз киләј чумиш.

1223

Сәр-тәнә сухундкәш ә фурум хүшкә шох,
Чорәсүз кирошдә бәдијә уф — ох.
Һалә јә мүрүмләш нә вокошдәји,
Сүпүләш чоғундә һој-һорој мәсох!

1224

Ә чикәј ә дүлһо шорирә зәрә,
Хәрәбә мәсәлһо мэкәш ә һәрә.
Ләјли нә Мәчнунә дошдикәш торих,
Имоһој эз дәрд әшг чү дог, чү дәрә?

1225

Өз товнэј чунсоги кэј ки кирисди,
Појэ нэ донокэ э садибисди,
Өдэблү, эрконлү күч бирэ вөһдэ,
Инсонэ јэ говрэ чикэјү һисди.

1226

Голмогол вэнкэсдэ э шори шәнү,
Номэрд э чикэј сэнг куллэ мишәнү.
Куч – гувот вөкүрдэ эз синэј хори,
Шивдоһој залуми күк нијо шәнү!

1227

Һэсэл ворихдэнки эз зуһун хошу,
Бинэдэн һэсүллү кэј ки имбошу;
Нубоһој Тирорэ сүфд вомухдэји,
Фэрзэнд хубэ бэбэ нун нијо вошу.

1228

Һич јэ бош шэр мэбош э гэриш јэ сал,
Тов ди чүн брилијант э мәчлис һэр зал.
Һэрдэнбир, нэгэсди, раст оморэнкиш,
Буж һэјвон нэјовку эз эвүр мурдал!

1229

Өз рихдэ вэрф-воруш сэр нэ мундкэ тар,
Ө дог нэс чарусдэ һэр тэпэј эн сар.
Өз дэс јэ чугулиш э бод офдорэ,
Чәһмәтиш гәзәблү мидав зэрэ чар!

1230

Һәлоли дәрикэ э дүлхошитү,
Хокһорэ гәзәблү нијо воши тү.
Әри шор фэрзүндэ зиндәкунирәш,
Гәрәвош тәбиәт бијо боши тү.

1231

Залуми тэкэј ки, э гэд дүлү нисд,
Бихэјрэ нэ һэвэл, нэ эхиру нисд.
Эз һэмэл күрдэ кор хун вэрэхширэ,
Э хэзон суј зэрэ мүрдэј террорист!

1232

Рүһэ хутэ мэсох э визор лэги,
Чунһо таза бирэ эз бовор һэги.
И Хори пэсэво э чэрх дарафдкэш,
Шори ниимпару эз кор элчэги.

1233

Хушбэхти пој нинү эз кэмэргэдиш,
Мозолмэнд нибоши эз сәһэр бәдиш.
Һәрчүрә э кифлэт бэхшә норәји,
Јә чүп никировни эз дәр әбәдиш!

1234

Э чәннэт суј дүку һәр күнч мүлкијэт,
Эз хокһој хорини мичәј бәрәкәт.
Эз рачә һәмәлһо вәпичирә сәхт,
Хубирә хәрч сохим әри тәбиәт.

1235

Эз нэчоғ нукујут – зәрджәти әчи?
Эз мито нипүрсүт – гәрджәти әчи?
Э һәрәј ән зиндә нән мүрдә дөкәш,
Гурумсоғ буһорә мәрджәти әчи?

1236

Губ-һэзоб нијо дүт сәнәһәтчирә,
Э һочиз суј нијлүт гул-гәнәтчирә.
Эз кәлә тә чүклә хуб данусдә ки,
Мурдала элчәһо михәнәт бирә.

1237

Хэрэбэ э хуби нэ хундэји гич,
Дүлэ кэрмундэји чүн аташ јэ пич,
Ә дэрд хэлг мундэји, әј Заур бала,
Дүнјоһтү зу дэкиш нијост бирэ нич!

1238

Сэрэ нипучуни эз хоши-хоши,
Мүрэ низүһуни эз воши-воши.
Кин дүлэ э буру вэдэкүрдэки,
Ә тәһэр ән пәмбәш супук имбоши.

1239

Мүһүчүз бирэји эз сәри-вәри,
Мундэји зиндәкун кәј ки һэдәри,
Ә сәрбәт гәләти толог дорәји,
Урә э дог, дәрә чү һәчәл дәри?

1240

Сәртикә догһорә чилит әрчүни?
Күч буһо сәдигә билит әрчүни?
Јәбојкәш, садбојкәш мидам пирсирә,
Дуз буһо ләһәрә килит әрчүни?

1241

Әз һүмүр нә чусдә сада нә бисдә,
Ним ноһог фәрзундә нисдиһо – һисдә,
Фурсәтә э пәнчәј ән дәс нә дошдә,
Һәрдәнбир пәшмулуш мидај зиһисдә.

1242

Хүшдәрә э чикәј јә шоир норә,
Кәмәрә э болуш пәргу вәдорә,
Мәһәној фикирһо дүл нә вәбәрдкә,
Јә тәкә мүргләрәш шор нидај дорә.

1243

Ловорэ хој, шәһәм шобот тә сухдә,
Рүһ нә парун – тох јарара тә духдә.
Номәрдирә вәкүрдәнки ә кәрдә,
Нәдан нидов ә мәрд әгүл вомухдә.

1244

Әз һор дәгмәлуни һәсүлсүзлүһош,
Бинәдән һомоли нәсилсүзлүһош.
Ән кәлә бијобур ән диһ бирәји,
Зиндәјә мүрдәји – номуссүз буһош.

1245

Әз булог ворихдә овһој палашиш,
Әз мүһбәт палусдә мочһој талашиш.
Ингәдә синәмиш сохдәји јорә,
Хүшдәнтү һүл мәзән ә гәд аташиш!

1246

Әз дүлхүрд нүшүһо чорә нишини,
Әз һәсүл үкәјһо һорә ничини.
Ә дәһ мәрд Нимазиш гобул нә буһо,
Һәр зәнчә бирәкор бәкәм кишини?

1247

Һәр косиб ә лүгәј ән нун митини,
Мозолә нә дан ки, ә сәрләј тини.
Кирошдә рузһошу нә букәш сијә,
Әз һилом шорбәндлү рафдәкор кини?

1248

Јарашуг чәннәтә боф дори Гүбә,
Гијрәтә, чүрһәтә соф дори Гүбә.
Нәсданүм чү сохум, әј ХУДОј һилом,
Һә кәнәш ә јормә офдори Гүбә!

1249

Әз гудузи зуһун јодә тич дирә,
Ә зир гултуг пәһни мәсох бичкирә.
Ҳәлолирә нә күрдәнки әз тубо,
Бирнәбирү кәнәш мидав һич бирә.

1250

Хүшдәрә ә гәриш дәһ мәрд дәшән тү,
Ә ХУДО шүкүр сох әз никә шән тү.
Сәһиб ән сарајһој сүрхи бирәнкиш,
Нун-мүнүк хурдәрәш әзјор мәшән тү.

1251

Ләпәсүз бирәнки пучә годоһош,
Ә јара јә мәлһәм нәс бирә уһош.
Дәдәјәш, бәбәрәш куш нә докошдә,
Гирлигон вәнкәсдә һоси бошуһош.

1252

Зәһлә парундәнки әз шоријә шән,
Нә һорој, нә һәшил дијә нә дәшән.
Сәбәһи рузһојтүш тә сијә бирә,
Бәдкорә һәрмәһә әз јор вәдәшән.

1253

Дәрд, гәмә ә дору дијә мәдәбәр,
Кинһорә ә буру зутә вәдәбәр.
Хүшдәрә сәдиглү тәмиз бурбундә,
Дүл дәдәј шоруку әз хушә хәбәр.

1254

Ә ХУДОј һәг, сохдә-сохдә һә шүкүр,
Јәлтоглүһо дәс никәнү әз бүкүр.
Бүзүркирә гозонч ән бәхт данусдә,
Тәлһә рузә мәвәпучун ә һүмүр.

1255

Богбонирэ сохдәникә һә довом,
Әри һәр кор нијо вәди боши хом.
Ә әлм кирош садбо гәрбол зәрәнки,
Нә хундәкор һәм нәдани, һәм овом.

1256

Куфдирәнүт: – И филәнкәс чү кәј бу,
Јә хушә руз нә кировунд тәкәј бу.
Һәммә һәчи әдәј фикир сохдә ки:
Ҳәлолә шир хурдәкорә чү гәјгу?

1257

Гировпојлу рәһә мурав вичәлүш,
Соломонбәнд күч имбошу һичәлүш.
Ҳәлимә дүл вәрзундәнки боләрә,
Кутә зуһун коф никују тичәлүш!

1258

Ә кәрмә руз нә хурдәнки јә хүпиш,
Чорә нидү сүрхәбәндә јә күпиш.
Үшүг чумә тор сохдәнки чоғјәти,
Ҳәл бошуһо чарусдәни ә чүпиш.

1259

Чәглиһорә вонорәнки ә фурум күл,
Әри сәвкәнд сурог нибу әз кәкүл.
Човонирәш пәс һишдәнки зиндәкун,
Зән хосдәјиш мијофдону ә мүшкүл.

1260

Хурдә чиһо һәлол бошу куфдирәш,
Ҳәримирә мәјил ә чум соф дирәш.
Дузбәндирә вичирәјкә сог һүмүр,
Ҳәшд нивини јә һәфтәји – һофтирәш.

1261

Кэлэһо сэр күрдэ эз һэр хүрдэ кор,
 Пэшмуни нэс чусдэ һэггэ күрдэкор.
 Астара, Мэнк, Офто вэди нисдикэш,
 Зир хокиш – Вэтэни эри мүрдэкор.

1262

Өзјор нијо шэни дэгигмэндирэш,
 Бошуһо нэрлү вин бичигмэндирэш.
 Өз рэһтү эз чуниш эри кирошдэ,
 Софэ эшг бијо бу сэдигмэндирэш.

1263

Мэ рачүм, мэ рачүм мэку ингэдэш,
 Күзэли јэ чи нисд э пишој кэдэш.
 Јэ сурог нэ бирэ эз булэ чиһиз,
 Дәһшәтлү мивини рузһој эн бэдэш.

1264

Дүрүчди-хүрдэји нисдикэ э хош,
 Рүхшәндэ һәјб мәјоф эри чум нэ гош.
 Гәлпә коф э тәһәр түндэ сиркәји,
 Мидани чат зэрэ эз дэс шәриһош.

1265

Өз сәбәһ тәјтә шәв нүшдкә пәришон,
 Өз хуби сохдәју нисдкә јэ нишон.
 Ловһојуш э јәки вокосирикә,
 Ъонијә ләһэрә нидав бирэ шон.

1266

Дуркунэ коф нибу э кин һәгигәт,
 Рәһәти мијору хәјрә әгибәт.
 Зијодә һәнч нунэ чавусдә вәһдә,
 Ләрзиһо мофдону э чун эн сәгәт.

1267

Эз сурһој залумһо шәкирә чусдә,
Ранкһошу, рујһошу әри ковусдә,
Эз товнәј хушбәхти ән сәбәһиһо,
Субурә кәрәки хуб вәтовусдә.

1268

Тәмизә һоворә һич нә вәкүрдә,
Эз кәрми офтоји һич нә дәкүрдә,
Јәкирәш кәрәкбәнд нисди куфдирә,
Коф језуг ә гәриш ән ләһә мүрдә.

1269

Һәрә нә дорәнки һорој-һәширә,
Эз чум вәдәшәндә хурдәјһо ширә,
Овсара донорә ә тәһәр јә хәр,
Курундә һәрәбә нидај кәширә.

1270

Әгүлмәнд бошуһо кәмәр дүгәдиш,
Әри боришмиши бирәни вәдиш.
Дүшмәрә ә кумәк һорој зәнүһо,
Тојбәтој ухшәри ә залум бәдиш.

1271

Һәчәл дор нијо бу мишар нә тәвәр,
Ә инсон никүнчү сад чиро тәһәр.
Чор кофәш јә донә мәһно бирәји,
Гуг доғиш – кәлләји, сәр доғиш – зәвәр.

1272

Әри әз чум вәдәшәндә мәсдирә,
Һич һәләво нијо соху гәсдирә.
Һозор чиро чорә офдокәш буһолу,
Сабурсүзә — гојимә дүл нәс бирә.

1273

Тојә-тојә пул бисдокә инсонә,
Варавусдә сарај мијнү зиндонә.
Тә митоју э гәд говрә дарафдәш,
Вир нисоху нә шүһрәтә, нә шонә.

1274

Рәд сохуһо э торики нүшдәрә,
Үшүг мидү зиндәкуни хүшдәрә.
Әз сәррәфиш кучлу богбон бошуһо,
Јә лүкәрәш нијлү бивәхт хүшк зәрә.

1275

Һәзијәтһо нә дорушдкә э тобу,
Мүрүмирә дијә тубо нијо бу.
Әз бибәхши парусдәнки нәчоги,
Хилоскору әнчәг ХУДО бијо бу!

1276

Бијобури һор нә докә бәндәрә,
Варасуһо э дәб мәјлү хәндәрә.
Кушдтәнхури тә дүл сириг зәрәнки,
Пәнч митро ог кәрәк имбу мәндәрә.

1277

Гәлхәндјәти хүрд бирикә дүгәди,
Ә пишој чум нијо боши тү вәди.
Түвсәләрәш нә дошдәнки тә әхир,
Сабурјәтиш вирәһ мидү әбәди.

1278

Пәшмунирә гәләтундә әз воши,
Хүшдәкүши нәс палусдә әз хоши,
Пәндүмһој дүл чарусдәнки э кинһо,
Әз биһоли үзүлмишиш имбоши.

1279

Хуб-хэрэбэ вичирэнки эз һүмүр,
Торикэ шэв пичирэнки эз күмүр,
Ә нур Офто шэк-шүбһэлү мунуһо,
Дусд-тонишэ нидај офдэ эз бүкүр.

1280

Офуррәкор тә рүһә нә вәбәрди,
Ә фурум һово кәј ки, гәмә фубәрди,
Динчјәтирә ә гәд ховиш тә офдә,
Сәс-күјлүјә гунши дирәш јә дәрди.

1281

Мозолмәнди ворихдәнки эз тобу,
Бирнәбирү палусдәнки эз тоху,
Сијәрујлү вокошдәнки ә хунә,
Әз мүрдәһош бәтәрлүтә бијо бу.

1282

Ә тор вишә әри вихдә софтә кор,
Јә һәфтәрә һич ниданү бофдә шор.
Хәбәрәтәр нә расундә ә јә мүрг,
Говрә чусдә ә тәфүргә рафдәкор!

1283

Рәдд бошуку бәдә дәрди-сәритү,
Әз әгүлһо ворухуку нәритү!
Офтојисүз нәсданикә зиһисдә,
Гәтрәјирә сојә мәвих әритү.

1284

Јә мәһәлиш шәфд нијо бу һәрәки,
Әз хиртәкү гудузбәндә шәрә ки.
Ә тироһо нүвүсдәји ХУДОј һәгг,
Тәманнасүз хуби сохдәш кәрәки.

1285

Өри нәфсјү мөлһәмикә нуш кијов,
Зиндәкуну әри хәлгиш хуш нијов.
Хуби-хоси нә дирәнки јә боләш,
Мазалајү ә сәр сәнгиш туш мијов!

1286

Сәнгәсурһо тә вирихдә ә пәстү,
Ә нәфсәвоз тараз бошку һәвәстү.
Ә гәд хубһо әри дијәш рач бирә,
Сәркуширә Һәләм мәки ә дәстү.

1287

Кәј ки, ә куш бихәбәрә кәләк дә,
Кәј ә хәми орд гәришут кәпәк дә,
Ә сәр бәднум рүхундәнки гәзәбә,
Ә һүрш киро Һоси бирәш ә дәб дә.

1288

Бәбә, дәдәј кәј ә чәвги мидәбу,
Һич нидани ки хубтәји, ки зобу.
Хәјирлүјә кор нә бирә ә Һәрә,
Динчијәти ә куш јәкиш нидәбу.

1289

Әрәгәлү кәј бор-бәһәр чирәни,
Тәмизбәндлү – мучучирәш дирәни.
Бог-богчәрә әри чәннәт винирәш,
Толиһмәндлү – әгүлмәндиш бирәни.

1290

Иштоһ нәфсјү һисдкә ә фурм чикәрәк,
Әрәгирә һәнчирәкә јә чәрәк,
Догбәндлүјә гәлхәндијү һисдикәш,
Чумкурлүрә ә гәд мәчлүс чү кәрәк?

1291

Кәј э дэс һаримэ бор нивәкирим,
Кәј э сэр кипэрэ һор мидәкирим,
Салбәсал тәкрорбәнд бирәји чикә,
Мәһлүмәј миһидәш шор бијо кирим!

1292

Рујә чарундәнки э «чон» дәбуһош,
Әри кәс хош нијов һорәјлүјә вош.
Догунөг бирәнки һәфтәбәчәрлү,
Әз хүшдә мадаров сәкунә буһош.

1293

Хилос бирә әз вокоруш нәдани,
Шолумирә хомуш хосдәш мидани.
Һәмишәлуг сәр чум рушум нә бирә,
Дәрдһој дүлә шобош сохдәш нидани.

1294

Хушо рузһо нә дирәнки јә киллә,
Одомјәти гул бирәнки э һиллә,
Хәрәбәји вәкүрдәнки хунәрәш,
Ә чордогиш мидачару јә виллә!

1295

Ә мәлһәми гәсдлү мундә лап зобу,
Биинсофи кәј ки, э дәб мидобу,
Һозор чиро тәһәрифһо дорикәш,
Ә ләтәј сәк – инсонјәти нидобу.

1296

Ә һәндәвәр тә лов бирә һәлим-һәл,
Ә гисмәт бәхт тә офдорә һол чәхәл,
Әз хотурәј һәмәлбази возиһо
Кәкүл сәрә – сәгә мәхун һич мәһәл.

1297

Хурдә-бәрдәј гунши кәј ки, гәм мибу,
Динчи ХУДОјәти тә бәһәм мибу;
Ә базуј гулһоју тә гувот дәри,
Әз чибһој мәрдмазар сәнғһо кәм нибу.

1298

Һозор чүр һәмәлә әз чум пәс дирә,
Аташ рушумундә полат хәстирә.
Ҳиломә садборә чәрх дарафдикәш,
Бәглүјә шүгәмә чорә нәс бирә.

1299

Комиһо ки, хүшк нәс зәр әз тари,
Кәј ки, бујһо нә һүндүри, нә сари,
Әз нәчоги хәбәрәтәр нә бирә,
Ә нәкуми мүрдәкориш амбари.

1300

Салбәсаллү дәшәндәкә тәшвишәш,
Тәмол кукә һич нивәнү ә кишәш.
Сугдә јорју коф сохдәнки шүбһәлү,
Әз гәд хојә муј микәшдү һәмишәш.

1301

Дәр, пәнчәрә гилиникә әз суриш,
Дәһәм сабур нәс ворихдә әз зуриш.
Ә рач дүнјоһ бикәнәлү мунуһо,
Әз товнәј әшг тәшнә муров ә гуриш.

1302

Зиндәкунә бәһәмбәндлү вәс дирә,
Хок ән хори нијо сохи дәскирә.
Һозор чиро гилгилирә дорикәш,
Тамарузә шорә хәндә нәс бирә.

1303

Рәһ дузирә вичирәнки зомонлу,
Тәһә рузһо гисмәт нибу јомонлу.
Әгүл сәрәш вир сохуһо зутәтә,
Әнчәг мидав коф куфдирә добонлу.

1304

Чун инсонә дошдәниһо овуни,
Әз вәрф-воруш парс күрүһо һовуни.
Хәчәләти нә кәшуһо мүргикә,
Ә сифәтсүз коф куфдирәш һовуни.

1305

Вәрф нә воруш әз булутһо чарусдә,
Бәһәләһо әз лулаһо парусдә.
Тә сад сала әкәр кузәт сохдикәш,
Шоһир бирә әз војә нәс палусдә.

1306

Ә сәрјәки тә оморә сад нә бисд,
Әри шәфти һозор чиро кәләк һисд.
Ә тартапил биинсофи домундкә,
Нијәтсүзә дәһно зәрәш кәрәк нисд.

1307

Хосд-војисдһо тәрсирәнки әз видү,
Азарлүји чун согирә пәс мидү.
Вәмундәнки ә дәрзәһо, дәрмуһош,
Нә буј ән чи, нә дод хурдә һәз нидү.

1308

Нур Офторәш кәј ки шәһәм нијору,
Турш бошуһош дијә дәһәм нидору.
Зулум дәһво хүрд сохдәнки кәмәрә,
Имидтүрәш хәлг ә бәһәм мијору.

1309

ХУДОј дүнјоһ һәр зомонә соф дори,
Әри Мошјәһ, Овроһомә коф дори.
Һәр дэгдәгә әз пәсәво чарусдәш,
Човонитү гујкәш әјор офдори.

1310

Һәсүлһојтү әз чинс сәки, әј залум,
Сәрәвнолу шол мәдәки, әј залум.
Нүкәр ХУДО тә чунтүрә парундә,
Әз чоллоди дәсә вәки, әј залум!

1311

Дорунә дәрәрә догиш кәрәки,
Хүшклүјә ләгәрә чогиш кәрәки.
Дүнјоһә кофәлү әри вәрзундә,
Саламат ләһәрә согиш кәрәки.

1312

Әз сәјловһој талаши чүл-бијобу,
Ов малади – палашбәндлү нијо бу.
Дәрјоһ гәмә фубәрдәнки кәмәкәм,
Буг дорәјиш әз аташ дүл бијо бу.

1313

Һич војә нә сохдә јә хүшкә чүпәш,
Јә гәрбол нә зәрә хәрәбә – хубәш,
Дүлү назик буһо инсонә хуно,
Әз товнәј гәрибһо кирисдә Гүбәш!

1314

Сәвкили јор оморәји ә хушмә,
Мукум: – Бијо, јә коф расун ә кушмә.
Човоб до ки: – Орхојин бош, чун-чикәр,
Јә әз әшгтү бијо палү товушмә!

1315

Ө гәриби вомундәнки э јодлу,
Нимәчунә бүкүр нидү биодлу.
Өз сухдәји гәбәр буһо јараһош,
Сабуһорә һүмүр мидү зијодлу.

1316

Балај һич кәс нә шиново јә војиш,
Шәрһој дүшмә нәс дорушдә э сојиш.
Гобул сохдә дәһно зәрәј дәдәјә,
Сәр вәкүрдә, гујлу мәбош э чојиш.

1317

Ө дәстә никирут зәрдә күлһорә,
Ө һисоб никәшүт мүрдә дүлһорә.
Өз дору су күрдә, јәлов зәрәнки,
Ө овһо мирихүт вихдә күлһорә.

1318

Ө кузки мәвәмун эз товнәј хоштү,
Һәрсһо тији нибу э сәрбәт воштү.
Өкәр ки, нумтүрә нә дошдкә хәлгиш,
Өнчәг јә эз хүшдә шүбһәлү бош тү.

1319

Ө хүшдә нә варас нәданјәтирәш,
Һәммәрә кәрәклү нидани бирәш.
Һәр тараф софәлү бошуһо чикә,
Чәннәтә э кәф дәс мидани дирәш.

1320

Догһорә һәм пәләнк, һәм шириш нисди;
Һәм совор, һәм човон, һәм пириш нисди.
ХУДО бәхш дориһо эз рачә һүмүр,
Өри һәз вәкүрдә һич дириш нисди.

1321

Рүгәнлүјә пәни нибу эз кәрә,
Сәрдогирә һорој мәзән эз дәрә.
Мичәј дүлтү сүхдәникә аташлү,
Јә моч бәрдә нә вадара эз һәрә.

1322

Воруш рихдә, бәхшә дорә нәмирәш,
Оvһој дәрјоһ шовундәни кәмирәш.
Амбарһорә фубәрдикәш хок хори.
Нијо эз дәс вәдәшәни кәмирәш.

1323

Фәргү нисди јә дусд имбу, јә әдәш,
Ә сәр сифрој ән нун-мүнүк дәсә кәш.
Дәблү-дәблү кирошдәнки зомонә,
Рәхми дүлтү вир нә кәрдо јә вәһдәш.

1324

Руј бијо бу әри чумә докошдәш,
Шор нијо бу әри дорә нә кошдәш.
Әз хуткори пишпонгули зәнүһо,
Әз рафда рәһ пәшму мидав вокошдәш.

1325

Хоһиш сохдум: – Дарам мәки хүшдәрәш,
Һәсүлмәндлү јарашуг ди нүшдәрәш.
Ә лов хәндә зәрә-зәрә куфди ки: –
Тә вәхушдә мат һишдәнүт дүшмәрәш.

1326

Ворвори рихундә зәһмәј хәзәләш,
Ә зәрди чарундә рачһој күзәләш.
Әз дүли, әз चुни шоһир бошуһо,
Әз кирјәһ палундә кәлмәј гәзәләш.

1327

Ә кәлә чарусдә јә хүрдә кориш,
Шор кәшдә, бор-бәһәр вәкүрдәкориш.
Шолјәһү нә бирә ә вәхт бәдбәхти,
Сухдәни күмүрлуг су күрдәкориш!

1328

Нә ку ки, чүн мәни ниимбу дијә,
Рузһој ән чәндиһо бәди әз сијә.
Хүшдәрә зутәтә ә дәс вәки тү,
Ку ки, ә хов бирә и чүр фәрзијә.

1329

Боворим сохдәјтү мүһкәмикә сәхт,
Әз гул кәширәјтү мәһрүмикә әхт,
Чумһорә тәрсундкәш нәчәг нә кутук,
Ә тараф ән номәрд нә кирор һич вәхт.

1330

Ә гәјгуј шолуми вор бош һәмишә,
Һәсүлјү буллујә һор бош һәмишә.
Вәтәнтү Гүбәрә сәхт хосдә чикәш,
Ә хори бәбәһо шор бош һәмишә!

1331

Војкәһо вәрзундә хәндәј ән ловәш,
Һәсәллү чусдәнүт дәһәм ән ховәш.
Чун дүнјоһ ә воруш дәри куфдирә,
Дәрјоһсүз од нибу бәндһој ән овәш.

1332

Ә һәрә дарафдкә әри ов, аташ
Су-јәлов миданү сәхт бирә саташ.
Зобуни хосдәкор дүләсти күрдә,
Әз товнәј ән хуби һәл сох полаташ.

1333

Јә мәһәлиш һисоб мәсох чәнкә шор,
Ә лов хәндә нидов зәрә һингәдор.
Ә Нимазиш сәһиб нифри бошуһо,
Әз тараф хәлг мидав бирә сәнгәсор!

1334

Әз кәјһо, ки хиловирәш шур дирә,
Јә тилтәләш имид нибу гуркирә.
Бил әз јортү нә вадаров, әј инсон,
Әз хүскә дор тијнә вәлкиш сур бирә.

1335

Ә биинсоф нушу дорә дәскирәш,
Чура әлү нәбу куји әзкиләш.
ХУДОј һилом нә бәрдикә әгүлә,
Ә ботоглуг нијо дарај дү киләш.

1336

Мүрүмбәндлү кутәһикә рәһ довом,
Әгүлмәндә һисоб мәсох тух овом.
Хәриһојтү чәһм бирәнки һүмүрлуг,
Бәгдә түрә ниимбәхшү рүһ Одом.

1337

Тәшнәјәти дуллуникәш әз әтәк,
Јә булогәш хүп низәни тәкбәтәк.
Ә һәзәвоз һәнчирәнки бәхширә,
Ә зир шәләш чум нивәни ә дәстәк.

1338

Әз гәләмјү чусдә шорә дусд-тониш,
Әз гүдрәтү хәбәр дорә достониш.
Гудузијү сәс дәшәндкәш ә һилом,
Әз һол пири сәрә норә асланиш.

1339

Ә һәр мәчлис коф сохдәкә хомушлуш,
Һә ним ноһог Раби нибу јә рушлуш.
Әз нум ХУДО шәфтә ә дуз чарундкә,
Һәрchoј чумју тији имбу ворущлуш.

1340

Ә гәд дүлјү зијодикә рәһмдәриш,
Чолә-чухур нијо муну рәһ нәриш.
Хосијәthoј инсонјәти нә бирә,
Хәлг милләтә чорә нидү рәһбәрәш.

1341

Мә јәзугум, куфдирикәш һәмишә,
Кисәј мозол дуллу нибу ә кишә.
Һүмүр мурав, рузә ә руз фурухдә,
Бәхтлү буһо нә кор мијни, нә пишә.

1342

Аста-аста пијодә пој вәчирә,
Гәјгубәндлү гимәт дорә вәчирә,
Сојмишиһо ә бог-богчә нә рафда,
Дәсдәј күләш һәлол нидов дәчирә.

1343

Бочий зәри: – Ә һоројмә бијо, хәлг,
Мәјлит мәрә ә далгаһо бошум гәрг.
Лудкә чарусд, тү дарафди ә дорун,
Зарлүјитү чодрә дәкүрд ә сәр бәрг.

1344

Тәз зүһүһо ә зуһуну «охош» дә,
Ки мукују: – Јәзугбәри ә хош дә?
Әхир һүмүр тә расирә дугбәдуг,
Мичовбәндә һочизлүрә ки хосдә?

1345

Фурмунирэ хорундэнки э чэһтиш,
Бэдмозоли сура мидү э бэхтиш.
Сэбэһирэ пишобэндлү вүнүһо,
Гэлэтэ кор нидав дирэ јэ вэхтиш.

1346

Ә лүһүчэк бэнд ниимбу зэрбэчи,
Ә тәһәр сэнг — сэхт нимуну нәрмә чи.
Сад һозорбо чәрх дорикәш Хорирә,
Дузкунирә һал бүнүһо кәрм әчи?

1347

Үзбәүзлү кәј ки, бочор ниданү,
Ә гәсдәвоз рәһ бәсдэнки саданү,
Ә сәр јәһәр чәлд нүшүһо һәсбәлү,
Гилинч дәсәш пар һовоји миданү.

1348

Кунчундикә тәбәгмәндһој синирәш,
Хуб дошдикә һадәтбәндһој динирәш,
Нә хундэнки әшглү буһо мәһнирә,
Чум ән јорә мәсдлү нидај винирәш.

1349

Әз руј һәсму нә рихдэнки ворушиш,
Ә чој кәшдә оморәкә э хушиш,
Балаһорә әри гурбу нә дорә,
Әз лула дур нијо бошу јә гушиш.

1350

Имкон инсон расирәнки э мүрдә,
Дүрүчдијү һал бирәнки тә хүрдә,
Хун нә әрәг һәнчирәнки нүкәрлү,
Сәр ән чумәш мидав хәсти дәкүрдә.

1351

Сәһиб хунә гош-гобогә күрдкә сәрт,
Гоһум-гәрдәш ә сәр сифро нүшдкә пәрт,
Җәләчикәр буһо рујә бурбундә,
Лүгәј нунә гәним мијлү түндә шәрт!

1352

Җәрәмзәдә – корә күрдкә бичәлү,
Гәргүшһоју кушә зәкә тичәлү,
Пијонә вәхт сәрә ә сәнг додорә,
Әз һиломиш мидов рафда кичәлү.

1353

Гәм һиломә фубәрдәји ә сәр кин,
Пишој рәһә бурраникә ә һәр тин,
Чәнд хубирә расундикәш сал-бәсал,
Јә фәрлүјә мәрд нивини әз хоин.

1354

Гул – базурә сухундәнки кәзинә,
Ә бог һәјот чар бирәнки визинә,
Басарата бәсдә бәгдә тәрсијү,
Јә мәһәлиш кор ни бәрү, һәзинә.

1355

Јә кәм гәјгу кәрәкикәш јә вәһдә,
Чорәј бәбә вомундикәш ә бәгдә,
Зән нә фәрзәнд ә хәһәлтү нәбирә,
Әз чум гунши офдорәјүш ә һәг дә.

1356

Ә сәр сәнгһо күк нәс шәндә јә дориш,
Ә дог киро әдәшлүни доһориш.
Әрхәлүјә сәһиб буһо инсонә,
Кәмәрјүрә нидај зәрә ә хориш.

1357

Гәһр сохдәнки ә товуши, ә нури,
 Ә дод нијов нә хиловиш, нә шуриш.
 Сәһибсүзә сојилбәндлү мунуһо,
 Дур нијо бу әз зир гәнәт сабуриш.

1358

Ә дур офдорәнки әз бим бәхтә-бәхт,
 Әргил күрдә вәһдә әри Гүбә сәхт,
 Гәриб бисдорикәш ә коми дијор,
 Әз Вәтән һәјили коф вәнкән һәр вәхт.

1359

Ә сәр сифро кәләтәсүз тә нүшдә,
 Ә дүл киро нивој ә сәнг дәнүшдә.
 Сади бисдә һәрдов војә сохдикәш,
 Јорәвурдә һадәтлү дор ә хүшдә.

1360

Јорә дирә, пачирәнки софдону,
 Пәһәники кирошдәнки әз јону,
 Әз јә тирак ән пәнчәрә сохдә фәм,
 Ә ләшәјү чүлчүләјиш мофдону.

1361

Дузиһорә һәшо зәрә – һәнәки,
 Сәровнәрә ә тәһәр зән мәдәки.
 Әшрәфиһо нә сүрхорә винирә,
 Дуркунирә ә кәрдәнтү мәвәки.

1362

Әз дәс хүшдә вәдәшәндә јә нәгдәш,
 Гуллугтүрә кук нивәјлү ә бәгдәш.
 Бәһизиһо сухтәкәлә бирәнки,
 Биһүрмәти шәрәф нибу јә вәһдәш!

1363

Чэхлүникэ мазалаһој сэр ишү,
Әри «һәри» куфдә нијов дәр ишу.
Ловгобәндә такабурһо бирәнки,
Гәзәб ХУДО зијод имбу әришү!

1364

Күһнәһорә кәрәк нибу зәни чәнк,
Фирәһбәндһо нидомуну ә бим тәнк.
Хосијәтјү рәхһ офдәнки рујә дүл,
Мәнкә рујуш һәм рач имбу, һәм гәшәнк.

1365

Тәһәрифһо рихдәникә әри хош,
Әз сифроју кәм нисдикә кәрмә ош,
Әз һој-һорој Вәтәнхојлу бошуһо,
Ә вәхт довһо вәди нибу ә пишош.

1366

Әз һәлол ворихдкә бәрәкәт дәнү,
Хушбәхти овурдкә һәрәкәт шәнү,
Кутуклу нә чинслү һәсүлмәнд буһо,
Гәнәтәш әз шори милләт мизәнү.

1367

Әз сәнгә дүл нә шәндәнки нәһсирә,
Ә нәсилһо вомухдәкә бәһсирә,
Нәфс дүшмәнә ворә-ворә нә сохдә,
Ә Вәтәниш динч зиһисдә нәс бирә.

1368

Ә хуби нибәрү рәһһој кәләки,
Шолуми нидору рүһһој фәләки,
Ә низом-интизом ән гојдә-гонун,
Сәрәнчом вүнүһо нәриш кәрәки!

1369

Ә бош-палтар киро нибу дорә бәрг,
Хәриш чүн таза мәһс вокундәни нәлһ,
Инсофә, вичдонә фурухдәкориш,
Зиндәјә мүрдәји әнчәг ә чум хәлг.

1370

Ә хүшдә чәһм мәсох борһој биһоләш,
Тәјтә нәрасирә ничинүт коләш.
Ә минәт вомундә ә кәрм Офтоји,
Әз бәјә ворухун очор мозоләш!

1371

Әз дүли, әз чуни кор-бор нә бәрдә,
Сәфорә нә дан ки, ә һәндәвәр дә.
Војәһој арзурәш ә пәс-пәс мәјил,
Соги чун шор нидү әз сад зәвәртә.

1372

Вәлкһорә рүхүһо гәсд хәзәлиш һисд,
Һәр ширин һисдиһо сугд һәсәлиш нисд.
Дәсә тик күрдәнки ә сәр кәләтә,
Әхлогсүз бошуһо бәдһәмәлиш һисд!

1373

Нәһоги нәс нүшдә ә сәр мујһо дон,
Әз хәлгтү шори сох әз товнәј ән шон.
Хосијәт сүрхирә бурбундә чикә,
Ә һәрә тәлһә коф мәдәшән, инсон!

1374

Ә кәлә мәчлишә кәј ки имбоши,
Зуһунә һәзүр сох ә кофһој хоши.
Јә хүпләј ән овәш тәјтә һәнчирә,
Хүшдәрә кәширә һәл нијо боши!

1375

Бофдәһорә ворә сохдә әз вәчи,
Мүрүмлүжә војә хосдә әз гәчи,
Сифәттүрә вәшкунәво күрдә вәхт,
Әз јә кәлмә сокит буһо чун әчи?

1376

Рачә коф бирәнки ширин, мәзәлү,
Хун чунә ничуму ә тәһәр зәлү.
Јә һәнчиш зәрәнки әз бәһәр дору,
Турширә суј нидү чүн чура әлү.

1377

Хәрч сохдәнки хәрәбирә-писирә,
Шәр хундәнки гәләј дорәј мисирә,
Дүшәк поргу дәбисдокәш ә зиртү,
Јә мәһәлиш ширин нидај хисирә.

1378

Нијо руј вәкири әз һәрзәнә шир,
Мүрдәкор нә бири әз һорој-һәшир.
Тәрстү јә әз ХУДО бијо бу әнчәг,
Нобкә һәрим имбу дәдәј дорә шир.

1379

Мәсләһәт Тирорә нә дошдәнки сәхт,
Әри кәлә корһо бурбундәнки чәһд,
Ә кушју коф раси әз дорун һәсму:
«Әз ризтү ә гирог пој мәни һич вәхт.»

1380

Ҳәсмурә думонсүз хосдәкә һәркиш,
Хорирә кәрәки воруш, тәкәркиш.
Хиникә ә кәрми тој сохдкә инсон,
Сурһој тәбиәтә нисоху дәркиш.

1381

Куллэ буһо чикэ кэрэк нисд лумиш,
Ә вэхтү хэрч бирэ дэрјоһэ гумиш.
Әнчәг әри хәјри вокун ләһәрә,
Нифрилү, гәргүшлү муно залумиш!

1382

Шикојәт мәсох тү әз әвүр һово,
И һол дәкиш нибу әз сад чүр лово.
Дүдү нидав бирэ куфдирәј ХУДО,
Бәкәм ә јор нисди тубој ән Һово?

1383

Хүшдәрә мәвәнкән ә пичи-пичи,
Шор мәбош, сүрхһојтү кәрпич-кәрпичи.
Аташ бирәнгинә рихдәнки ә сәр,
Пәһәни сохдәјһо дәвләтиш һичи!

1384

Сог һүмүр ә гәд дүл зиһисдәнки тәрс,
Јә митро миданү чарусдә ә вәрс.
Дү милләт гәдимә дүшмә бирәнки,
Хуниш тији имбу ә чикәј ән һәрс!

1385

Руз ә хәјр, куфдирә әз бәдә рүһһо,
Овиш тији мәсох ә рафда рәһһо.
Хәрәбә әз хуби чиро нә сохдә,
Әритү фәрг нибу һовун әз сүрхһо.

1386

Кәләкәд мәбош тү ә руј ән хори,
Әз тү зијодлуһо зу-зу омори.
Әз ХУДО тәрсирә һәмишә сәрвәхт,
Сироји нә рафдат әз мичәј шори.

1387

Мол-гэрэһо сэр гитирэ дэкүрдкэш,
Вэчэлүжэ бэһэрлү дан я гүртэш.
Сэјрэклүжэ хунэһо кэм бирэји,
Кэндбэндлүжэ од бијо бу я сүртэш.

1388

Фојдэ нидү дүлсүз буһо я чэһтиш,
Сијэјикэ, рүхшэнд имбу э бэхтиш.
Бэбэ-писэр куш дошдэнки јэкирэ,
У кифлэтэ тоју нибу я вэхтиш.

1389

Догһо сипрэ шолэ тэјтэ дэкүрдэ,
Човгун огојирэ э дэс вэкүрдэ.
Дэрјоһэ сироји эри вэрзундэш,
Тэл бирэ ов вэрфэ никэрэ бэрдэ.

1390

Эз дэдэј бирэјһо эри мәмлэкэт,
Нијо руј вэкири эз кутәмэтэт.
Э кэрэк бирэнки гувот эн гулэ,
Чунтүрэ һәм гурбуш бијо ди һэлбэт.

1391

Дүјмиш нијо боши эз коф «дэдэјчон»,
Кэлэтэ зәмуни эз товнэј эн шон.
Эз садһо-дивистһо нэ бошку тэрстүш,
Эз һозор килоји курунди јэ тон.

1392

Тэ һэсонт вокундэ сэгэт әнкулэш,
Тәлмош нијо сохи јэ донэј күлэш.
Рүһә вэбэрдэнки хушбуј әтирһо,
Хотурэј чунсухи шор дорэ дүлэш.

1393

Ә коми әгрәбә софиш ә бим бу,
Растијә чорәрә офиш гәним бу.
Соворә нәнәхур нә бирә вәһдә,
Әз бинәј ән һәсүл кофиш ниимбу.

1394

Әји рачә дүнјоһ тәкәј ки ворит,
Мәданит һәмишә әз дүли шорит.
Ә Тирој ән ХУДО әри суј зәрә,
Коф норә чәһмәлү Вәтәнә дорит!

1395

Тәһәриф үзкәрә ә хүшдә мәкәш,
Әз товнәј тичини сәнәһәт јәкәш.
Томошә хосдәнки дәрәрә, догә,
Һир норә чумһорә чүфт мәвин тәкәш.

1396

Ә дүнјоһ һәдәти вәкирә хосдә,
Винирә хубијү ә мичәј хош дә.
Бәбәјсүз, дәдәјсүз кәлә бирикәш,
Коркирә ни имбу нәһәләт сохдә!

1397

Дүшмәјә дү дусдә минчи нәс бирә,
Казурһој ән гәсдә кинчи нәс чирә.
Сәһиб зијодијә дәвләт бисдокәш,
Ујоглу хисүһо динчи нәс дирә.

1398

Әз товнәј һүмүрәј мигдор сојитү,
Һәмишә ә сәр коф бијо поји тү.
Ә һәсүл расикә тубо дорәјһош,
Пәшмуни нијору хотурхоһитү.

1399

Эз фикир, эз хэјол нэс күрдэкэ дэм,
Эз иштоһ киснэји нэс хурдэкэ гэм,
Соги чун балаһо мүһкэм бирэнки,
Һэм бэбэ, һэм дэдэј хушбэхт нисд бэкэм?

1400

Кэлэ һилом иму бирэји булул,
Дузиһоју кэми, шэфтиһоју бул.
Нэ эхир вэдини, нэ сэр вэдини,
Ој ХУДО, дур кэрдо эз бэдэ килкул!

1401

Саламат хүсүһо шэрик никэшдү,
Ә һүрмэт расуһо сэртик микэшдү.
Данусдэ чэтини корһој һиломэ,
Кидав эз нэкуми ки мидэкэшдү?

1402

Нэ вомухдэ хэјриними, шэрими,
Һич нидани гэтүрими, хэрими.
Мүһбэт дусди хилов нэ шур бирэ вэхт,
Эз јэ сифро нун хурдэшүш һэрими.

1403

Хушбуј этир лов бирэнки э чумһо,
Коми бэндэ сэр низэнү э күлһо?
Ә и мэхэл кумэк бирэ ворвориш,
И мэлһэмэ мирасуну э дүлһо.

1404

Кэј ки, нэдан эз јэ сојэш митэрсү,
Кумэк нибу нэ һингэјү, нэ һэрсү.
Ә фурм Фэрһод сэр зэрэкэш э мүһбэт,
Дог гэлэјиш эз күлүнкјү нитэрсү.

1405

Зәһифирә бүхтү зәрә ә һомун,
Һәнкәрирә пәлү бофдә ә зомун,
Биһор-биһор шори сохдә әз толог,
Сүрхә шәндә, минәт мәмун ә һовун.

1406

Нурбәдлүжә үшүг чумә сухундә,
Јә-дү вәклә әз Тироһо нә хундә,
Гәләтә рәһ вичирәнки мүрүмлү,
Һәрс дәдәјәш мидај ә гур рухундә.

1407

Дузјәтирә һич нә сохдә соф-чүрүк, ,
Дуруловә вәнкәсдәнки ә үлүк,
Гәзәб ХУДО тиһи бирә ә сәртү,
Сәрлү-тәнлүш имбоши чүн пүтүрүк!

1408

Әз дәс докә һәм мојәрә, һәм нәгдәш,
Имидһоју вомундәнки ә бәгдәш,
Дорун-дорун нә кирисдкә әз дүли,
Әз дәс хүшдә мити нибу јә вәһдәш.

1409

Нәһс рихдәнки, әз сијә бәхт сәр-тәнү,
Корә-борә кәј ки, ә чәһд мәнкәнү,
Омонәтлү зомин буһо одоми,
Иһтиборә нијо әз тәхт вәнкәнү.

1410

Әз бим соги кәј һәвәсү мүмүрү,
Ә шәк-шүбһә тә домундә һүмүрү,
Дәсјү ә хун биһовун дә куфдирә,
Әһволурә гәзәб ХУДОш мүкүрү!

1411

Ја сүрхэ хэлэф бош эз шэн дијортү,
Мисгол һаримирэ э нун нэ дор тү.
Таза риз вичирэ э сэр эн вэрэг,
Таза фикирһорэш э чун бијор тү.

1412

Һәжилэ бәһәрлү овурдэ чүн дор,
Сәһиби сохдәнки э јә һилом шор,
Шушдәрэ вошәндэ э от – мәһәчәр,
Тәмизи хунәрэш бијо винү јор.

1413

Тә кәјһо ки, пијонирэ нишәни,
Һүрш вәчирэ эз зиндәкун бишәни,
Зәвәр-зофру дәниширэ э руј зән,
Силләј дәсэ э кор нијо дәшәни.

1414

Фәргү нисди бирачи, јә мälәки,
Коф лов-ләһә нијо бошу – кälәки.
Дивәһ зәнә әри күрдә – мәсдәлү,
Чәфојурә гимәт дорәш кәрәки.

1415

Сироји нисдикә эз «годоволим»,
Зибәрә бәрдәнки һилим – һоволим;
Һич фикир нә дорә э вәрф, э воруш,
Појһоју бирәһнә мијрүхү эз бим.

1416

Һәримхурһо амбар-амбар вокуфди,
Дәс шәфтһорә ки бәгшири, ки куфди.
Мә имоһој әдәм хуб-хуб пирсирә: –
Ә зәһәрхур бил нуш бошку, ки куфди?

1417

Ә хушдә вәрзундә кәлмәј вәкирә,
Ән кәлә хәјоллу ә хов дәбирә.
Зиндәкун тәлһирә ә вәч нә күрдә,
Әз хурдә һәсәлиш дод нибу дирә.

1418

И кәлә дүнјорә тәнк винирәкор,
Хәбәрдор ниимбу әз товнәј ән шор.
Вәдилү бирәнки – зиндә мүһүчүз,
Хокисдәр мишәнү ә чум дирәкор.

1419

Чонәнә дирәнки јә күлә хунош,
Пәмбәлү сук мәбош – јүнкүлә хунош.
Нәфсә гугундәнки сој кәлә пулһо,
Хүшдәрә вир мәсох әгүлә хунош.

1420

Килоһо, пудһорә расундә ә тон,
Хәбәр ди әз шүһрәт, хәбәр ди әз шон.
Курунди һүрмәтә бурбундә јүнкүл,
Холинчәј зир појһо мәбош, әј инсон!

1421

Һәсанти сәр догә дирә әз дәрә,
Ә зуһун нијори ловој әзбәрә.
Дәрсүз, пәнчәрәсүз бошуһо хунәш,
Бәкәм ә говрәј гур хушәз нәс зәрә?

1422

Ә нүгрә, сүрх кирә јәловлу нә сух,
Оһилә чунтүрә ә гур мәфурух.
Соғирә әз һәрчү зијод данусдә,
Әз нун нә мүнүкиш чумтү бил бу тух!

1423

Сэдиги – одлуни эз дэвр Овроһом,
Өгүлмэнд – гэмхури эз дэс эн овом.
Јарашмиш нэ дорэ э рәһбәрјәти,
Һәр инсон тикирэ нисоху довом.

1424

Ә нәдан нивәрзү нэ әгүл, нэ сур,
Рујсуз һәлим нибу эз пәхүл обур.
Јә бојкә тә хундә сәвкәндһорә буш,
Кофһој фирилдогә эз кәкүлү бур.

1425

Мозолә эз хүшдә кәј мидовуни,
Ә зир хәчәләти кәј мидомуни,
Ә чикәј әвлодә тәрбијә дорә,
Ә пуст, нә осдугуш нијо вомуни.

1426

Гәјгуј јосә һисоб мәсох хүрдә кор,
Тәһрифлүни һүрмәт мүрә күрдәкор.
Товорихјү эз зәрдә сүрх бирәнкиш,
Нур Офторә нәсда дирә мүрдәкор!

1427

Сип-сијә торикә рундә күкүрәш,
Үшүглү винирә чојәш, бүкүрәш,
Әз товнәј Офтоји, эз товнәј эн Мәнк,
Әбәди э ХУДО сохит шүкүрәш!

1428

Сәнгијә дүлһорә тә хомуш дирә,
Нәбу војә сохи рәһ күчмиширә.
Ә чүфтә чумәвоз фәм сох дүнјоһәш,
Әз и чүр рацјәти ки дујмиш бирә?

1429

Булутһо сәр-тәнә нә дэхусундә,
Офтоји һәсмурә кәј ки сухундә,
Һәм дураз, һәм кутәһ бисдокәш әз вид,
Сојәрә әз хори ки вохусундә?

1430

Аташбәндлү чуркум мидү јәловиш,
Сугдә бала шәлә мэдү јәдовиш.
Әз човониш ХУДОНәтәрс бошуһо,
Вој пирирә һәрә нидү ә ховиш.

1431

Ә дор чинор суј зәрәнки тикишү,
Әз бор-бәһәр мәһрүм имбу никишү.
Нә мәнк-Офто, нә руј Хори дәрд нидү,
Догвәкирә үзүлмүши микүшү!

1432

Ә шор киро нә зәрәнки јә хәндәш,
Ә һол хүшдә киров мәдор јә чәндәш.
Тә чәнгәдә Офто нә Мәнк нурлуни,
Әзир судум нә домунә јә бәндәш.

1433

Кәркә хуно кәндә бәгдә мәрдумәш,
Нәр ә хүшдә нидәбәсдү дәрд нумәш.
Һәрүс-духдәр тә туршундә ранк рујә,
Әз зән пишо бијо бәсдү мәрд чумәш.

1434

Шоһир буһо зу-зу мијов ә илһом,
Әз бим точи ә боч нијов әгүл хом.
Ә әгүлмә чикә күрди јә фикир: –
Рүһ соворәш әрчү бәрдә у Һилом?

1435

Дәһәмһој ләһәрә әри рач дошдә,
Сад чиро бәхшәји әзјәки хоштә,
Һүмүр човонирәш војә сохдикә,
Зомонә пәсәво нидов вокошдә.

1436

Омунә палундә ночоглүјә дүл,
Әз бушә сәвкәндһо шәклүни кәкүл.
Имид дор ә ХУДО, ә хүшдәрәвоз
Нобкә нивојури нунә әз тәхүл.

1437

Ә вәһдәјү коф раснуһо ә кушһо,
Күнчүсдәји ә һәрәј биг нә рушһо,
Дәр нә дугоз һисоб буһо ә ләһә,
Мочбәрлүјә ловһо мијов ә хушһо.

1438

Ә һисоб нә күрдә дуркурә, расдә,
Гонунһо әјәки ә тән тараз дә.
Кутәһлү, дуразлү бисдокәш һүмүр,
Әгүлә хәрч сохдә нибу варасдә.

1439

Тәфәһәт нисд – ләгәр имбу, чоғ имбу,
Гозончһоју јә пәнч митро ог имбу.
Һүрмәтлүјә һор нә буһо бәндәрәш,
Һәр-һәрлүјә рүхшәндијүш ләг имбу.

1440

Сәгәт буһо дәсә ә чиб нидәнү,
Нишон күрдә јә пәләнкә низәнү.
Ә һәнчәвоз түтүр сохдә биһолә,
Һовунләрәш ә кәрдән сәк мивәнү.

1441

Хушбэхтэ шорлурэ гэм нидав бирэ,
Тэхтлүжэ ворлурэ дэм нидав бирэ.
Эз гувот офдокэ гулно-базуно,
Эз эгүл жэ домчиш кэм нидав бирэ.

1442

Куфдирэнүт, бэдһэсүлэ һор нибу,
Данусдэнүм, дор чинорэ бор нибу.
Фэргү нисди човоникэ, пирикэ,
Дүлү эз сэнг бошуһорэш шор нибу.

1443

Эрэги тутирэ кэширэ вәһдә,
Гојдоһо, гонунһо кәј ки, э һэг дә,
Ә чикәј дәрмуһо хорундә чунә,
Чорәһој согирә никәшди бәгдә.

1444

Эз косиби чәтиниһо дирэ вәхт,
Хәлолуши вәкүрдәнки пирэ сәхт,
Эз нимә рәһ вокошдәнки пәсәво,
Чибиһојтүрә пур нисоху сијә бәхт.

1445

Бәһсиһој ХУДОсүз кәј һор нидору,
Амбар чәрх хурдәкәш э буру-дору,
Ә чумју һичикә боворим Тиро,
Эз гопүј Нимазиш јон микирору.

1446

Һәримн нә дәкәш әкәр э нуну,
Ә пишој чум ХУДОш нисдкә һовуну,
Ә гәриш чор дивор дәкәшдә нәчоғ,
Арзују э дүлјүш нијо домуну.

1447

Куфдурум: «Мэчнунсүз мунди и догһо,
Нисди хэбэрэтэр эз күһнэ чоғһо!»

Муку ки: «Ковләји имој духдэрһо,
Кэј војисд рафданүт э сэр булогһо!»

1448

Куфдурум: «Кэширэј э базујмэ дог,
Ә чуммэ нэдэри нэ күл, нэ билог».

Муку ки: «Әз хосдэ дэс вэкүрдәкор,
Бијо һасрэт муну э богчэ, э бог!»

1449

Сәһибсүз мундәнки дүлһо э гәфәс,
Чү фәјдә, гилинчәш нэ норэт эз дэс.
Оморә кирошдкә чәнд һүнәрлүһо,
Хорирәш ләрзундә нэ данусд һич кәс.

1450

Хүшдэрә нэ бәрдә чүн мәрд, чүн киши,
Тәфүргә вәкүрдкә эз зәһм тәшвиши,
Гирлигон вәнкәсдә э гәриш чәһмәт,
Ә кор хәлолушиш гул нијо кәши.

1451

Ә әхир ән һүмүр түш вәдарафда,
Ә зир сијә хокһо эз бим нэ рафда,
Әз тараф ән ХУДО гәрор нэ бирә,
Ә гилиг ән һәчәл нидај дарафда.

1452

Сугдәлү данусдә һол шикәсдирә,
Ә сәр-тән хорундә гисмәт гәсдирә,
Әз нолә, эз болә хилос нэ буһо,
Токи эз у дәдәј һич нијост бирә.

1453

Куфдурум: «Ә гәтрә мәвәнкән мәрә,
Дугә – дуг никујут, кәрәрәш – кәрә.»

Муку ки: «Үзкә нум нә дорәм түрә,
Түнәр сох, саданаш вәки әз һәрә!»

1454

Куфдурум: «Кәрәк нисд нә дог, нә дәрә,
ХУДОј һәг әритү офурри мәрә».

Муку ки: « И зуһун ниимбисдокә,
Мижосди сәртүрә ә күнч сәнг зәрә».

1455

Куфдурум: «Әз күлһо чәнд дәстә бофдум,
Оммо јә чүнтүни кәнәш нә офдум».

Муку ки: «Әз богчә ә дур нә рафдај,
Ниимбу чүнтүни әрковун – офдум!»

1456

Куфдурум: «Имбуруз әз дијнә зобу,
Сәбәһиш ә дүлмә шор нијо добу?»

Муку ки: «Орхојин бирә кәрәки,
Сәјмүн бо ә чумһо нур бијо добу».

1457

Куфдурум: «Һәрс мәрих ә кил гәфәсмәш,
Һәлә ә бим мүрдә нисди һәвәсмәш!»

Муку: «Әри хуби вокун ләһәрә,
Нәбукә импоју түсүз нәфәсмәш».

1458

Куфдурум: «Дәрдһојтү дәрдмә бијо бу,
Нобкә мијофдонум ә чүл-бијобу.

Муку ки: «Тү мәрә әри тәк һишдә,
Рүјтү әз пусд комиш чәрмтә бијо бу».

1459

Ә әнкүшдһо бәнд дирәнки коврәрәш,
Зирзуһуни нифри сохдә ховбәрәш,
Әз чорәһо оморәнки тә бугоз,
Нимәчунлу војә сохдә говрәрәш!

1460

Әз зәһмјү ә дүлһо нә домундкә кон,
Әз сәс бирәнгинә күк бисдокә тон,
Мүһүчүз бурбундкәш ә буһо мәскән,
Ә чүп зимиләрзиш нивәрзү туфон!

1461

Әз дәрјү әлчиһо әри дарафда,
Никә рәһ һүмүрә соф рафда-рафда,
Рач буһо, әз күмон тәһәрифә коф,
Кузкисүз ә буруш нәс вадарафда.

1462

Курунди һиломә ә дүш кәрдундә,
Хүшдәрә ниимбу хилоскор хундә.
Әз ховһој ән шәвиш фурсә дорәнки,
Чәһмәтәш миданү һәр-һәр хәндундә.

1463

Инсонә нисдикә јә кор ә хошу,
Пәлүј ән сәниһәт һич нијо бошу.
Әз товнәј бүзүркә шоһир ән хәлгиш,
Тәјкәлү јорбијор хәлг бијо бошу.

1464

Мити бош ә гисмәт, ә кәс чум мәни,
Әз һошир парундә ә чиб нидәни.
Вошәндә-фушәндә хүшдәрә чәнд бош,
Әз сиркәј ән гәһри чат нијо зәни.

1465

Чэһм чорэһо кэј ки, гичог-гичоги,
Шэк нэ дуку нэ лэгэри, нэ чоги.
Һэрдэн-бирдэн дүлэ хэрэб сохуһо,
Ја пул имбу, јэ шон имбу, јэ соги.

1466

Ә зир хэчэлэти нэ домун һич вэхт,
Мэнликэ мүһкэм дор дијэш сэхт-бэсэхт.
Бижовһо, буравһо гиногим иму,
Әбэди ки нүшдэ э сэр сүрхэ тэхт?

1467

Ә вози мэвэјил курундэ корэш,
Бомбоһо лов бирэ эз јэ ишорэш.
Нимноһог нэ бэхши ХУДО эгүлэ,
Сабур нэфс кэрэки эри тоб дорэш.

1468

Әрэги војурджэ тижон-бэ-тијон,
Молэлү вокошджэ эз корһо пијон.
Вочһој хушбэхтирэ мүһкэм нэ күрдэ,
Варасдаш ниданү эз болэј зијон.

1469

Муку ки: «Рузбэруз адэм кирисдэш,
Мэрэ војисдэни лап точ зиһисдэш».
Мукум ки: «Мити бош э гисмэтэвоз,
Нобкэ эз дэс миди сал садибисдэш.»

1470

Әз һүмүрдурази хэбэрлү нисдим,
Бэлкэш эри јэки дир-зу кирисдим.
Әз ХУДО асилү бирэји чикэш,
Хош винојм јэкирэ – тэкэј ки һисдим.

1471

Јод рихдә һәршорә һич нипокунум,
Ә овхур хәријү чүј мидокунум.
Әримә јә һәрмәһ нә бирә чикә,
Дүлмәрәш әријү әрчү вокунум!?

1472

Чәнчәлә шәрһирә бүхтү зәрәкор,
Һәмишә һәзүри ә рәһ шәрә кор.
Ләрзирә, тәрсирә ә вәч нә күрдә,
Ә пәләнк суј бирә, әри дусд — бирор.

1473

Курундә чәфо дә ә мәндр дәдәјһош,
Дорундә шори вә ә хәнд дәдәјһош.
Чәнд хубә инсонһо оморә-рафдкә,
Јәкирәш дү борә нәзәнд дәдәјһош.

1474

Асда-асда дироморәј ә дүлмә,
Пәрдәј әшгә сохдәј ворә, ә күлмә.
Тү нә бирә, һич имбошум һүмүрлуг,
Кәрәк нибу нә зиндәјмә, нә күлмә!

1475

Һә у сәһәт пишој кофә бурракор,
Јә инсонә јә тилтәлә нидү шор.
Кәрәксүзә ихдилотә сәр күрдә,
Туф мишәнү ә руј обур, ә руј һор.

1476

Хушбәхт буһо шәвлү-рузлу һә шәни,
Ә богчәјү јә тәкә сәнг нишәни.
Ә хосдәјтүш әри чумә докошдә,
Кәлмәј һәјбәш нијо ә јор дәшәни.

1477

Нум икидһо зиһисдәни тә кәјиш,
Мигдорһошу зијод бирә әдәјиш.
Ә рәһ Вәтән түш рафданки ә пишо,
Чун гурбу сох әри бәбә-дәдәјиш!

1478

Јә мүргләрә һүвсәләјү нә мундә,
Һәр одоми ә сад фикир дәмундә.
Нәсил-нәсил әзбәрикәш ә ләһә,
Нүвүсдәһој пишонирәш ки хундә?

1479

Рүшвәтхури кәј ки, ә хун мидәбу,
Нә хилов бош, нә шуrow бош, нә зобу.
Сәкунәји шовундәнки сәртүрә,
Бирәһојтү һич ә чумиш нидәбу.

1480

Фәрг нә бирә әз чәһм салһој сојитү,
Јә хүшдәрә тәһно нијо хоји тү.
Ә оһили вәмундикә ә нунтүш,
Һәмәл нијов ә руј бәбәш поји тү.

1481

Әз коф-кәләч хәлолуши нә күрдә,
Һәмәлданһо сәр ән сура дәкүрдә.
Јә-дү кәлмә коф вәкәндә әз хәриш,
Әз зиһимјү шәкә имбу вәкүрдә.

1482

Әри хурдә һәм нухоруш, һәм нунәш,
Сәһиб кифләт кор вүнүку – мәрдунәш.
Сәбәһ-сәбәһ әз зури вәһш нә бирә,
Һәр шәһәнкум гог мокошду ә хунәш!

1483

Фәмсохијү э бүлмәһој раф вәкәш,
Нэчогбәндлү э охэвоз уф зәкәш,
У дүнјоһо нэ винирә јә бәндә,
Һич ниданү эз товнәј чү рафдакәш.

1484

Әз сохдә чи чусдә-чусдә бидоди,
Ҳисоб мәсох очор мозол э јоди.
Ә гәд чәһмәт әри бирә нүмунә,
Сәрбәрәһә сәрпушбәндиш јә оди.

1485

Ә тәһәр јә сәдиг э һәрә дәкәш,
Дәрдһорә, гәмһорә э шәлә зәкәш,
Синәмиш нә сохдә дусдә нә јорә,
Дүлтүрә вокундә пәшмуни мәкәш.

1486

Лүкәј борјү тә занијү дәкәрдо,
Киснәјијү эз һонији вәкәрдо.
Ә бәдә руз, дәс э бухов дәрикәш,
Зир хәрмонјү лүгәј нунтү нә кәрдо.

1487

Вомухһорә э бор нокәш нуболуг,
Гәриш дүлә губ нә докәш туболуг,
Вәнчирәлү тутум-тутум сохдәјиш,
Әз рәхм ХУДО дәстүрә кәш јә болуг.

1488

Әри бәди һәзүр мәбош, әј инсон,
Ә гүдрәти кәкүл вәбош, әј инсон.
Сокитбәндә динч вәкүрдә јовошлуш,
Ә нум ХУДО шүкүрлү бош, әј инсон!

1489

Могбунлу кэшдэкэш экар чичорэ,
Эз базу парундкэш гэлпэј гэчорэ.
Эрэги бирэнки нуну, һәм ову,
Думонлу бошуһош сэрэ чү чорэ?

1490

Эз полат мүһкэмтэ нэс бирэ тэхтэ,
ХУДОсүз тәһноји фэрзундэ бэхтэ.
Эз дэдэј бихэбэр зүһүһо кукэш,
Нуну гәним бошку, хүп ову – шэхтэ!

1491

Иһтибор ни имбу э дијнэ сәкиш,
Орхојин нэ бошку имбуруз јәкиш.
Чүр-бәчүр хосијэт бул бирэ чикэ,
Нидани чү имбу һэлэ сәбәһиш.

1492

Инсонэ гәнимлү нијо бу нуну,
Нуборэ эз Тирој ХУДО бил хуну.
Һәр минут зиндәкун кирошдәнки хуш,
Ә салһој ән пириш човон мимуну.

1493

Ә ховһој бәдиһо дарафданикә,
Ноләјү э ХУДО варафданикә,
Имид нэ доруһо эз бим зиһисдә,
Чумһорэш имбәсдү рәһ рафда чикә.

1494

Фубәрдә нәсдакә коф дү-јәкирә,
Ә расди вәрзундә нибу шәкирә.
Хүшдәрә э хәри вәнүһо әлчәг,
Һәјбәчәр ән хәлгиш сүфт мидов бирә.

1495

Хубирэ ниимбу чусдэ эз садан,
Эгүл кэм дэбирэ э сэр эн нэдан.
Биһори эн рујэ э вэч нэ күрдэ,
Һүнэрһој кэһорэш эн хүшдэ нэ дан.

1496

Нэфсэлү јэ тэклэ хүшдэрэ хосдэ,
Нэ дан ки, һэр кортү э дэһэм хош дэ.
Сурһорэ пәһәни сохдикэш эз хэлг,
Дордһорэ эз дүлтү пиш нидај сохдэ.

1497

Эз гисмэт ХУДОји дэсэ вәкүрдэ,
Э сэр зиндэ мозол хокэ дәкүрдэ,
Өкәнэр эз шүвэр вәдирәмокэ,
Сог һүмүр јарају руј нидов күрдэ.

1498

Эз товнәј мичучи э точ вәбош тү,
Әри хәрәбәји бочә нэ дош тү.
Һәрчүрә хуб нэ рач офурри ХУДО,
Э шолум чум нэ гош элоч мәбош тү.

1499

Амбар тимор мәсох гилинч эн дэсэ,
Эз куллэ мидани бурра нәфәсә.
Јәкикә зијодтә куч һисди кофәш,
Јә кәлмә – эз бомбәш импарну сәсә!

1500

Һәрбој тәкрор сохдә: «имбуруз-сәбәһ,»
Иштоһә мәвәнкән дијә эз тәмәһ,
Эз расәј дуркуни дуллу бошуһо,
Дүрүст нәс вокошдә эз чоләјә рәһ.

1501

Мэрд нивоју хэрэбирэ-писирэ,
Раби, тэ кэј, бэхш нэ сохди мисирэ,
Торикијэ шэв нимэји куфдирэ,
Сэгэт мэбош эри товнэј хисирэ.

1502

Эз сүлмэј Һошири кэј ки, ниварај,
Э мийтү офдокэ одлүјэ сарај,
Э булэ милјонҺо тэмэҺ бурбундэ,
Эз сэрҺэд Һэлоли нијо вадарај.

1503

ЛүчүҺој шэфдирэ тимор сохдэ сэхт,
Бивэрзлү э хуби нибурбуну чэҺд.
СэбэҺи пэшмуни тэ рүҺ парундэ,
Имбуруз дузирэ војэ сох һэр вэхт.

1504

ИштоҺэ нэ зэрэ лүкијэ – лоху,
Јэ хэбэр нэ бирэ эз «уфу-оху»,
Бүхтүрэ вонорэ э Тиро киро,
Зэн нијо эз шүвэр чугули соху.

1505

Данусдэ нэсдакэ Һэмэл гэдүрэш,
Дэкүшүк сохдэјкэ хэр нэ гэтүрэш,
Дү борэ э дүнјоҺ нијој куфдирэ,
Сад чорэ винирэ кэрэки түрэш.

1506

Һозор эгүлмэндиш күрдкэ дэстэрэ,
Јэ ХУДО мидану Һэмэл пэстэрэ.
Эз гэдим – гэдимҺош јорбијори ки,
Хэр буҺош, э појҺо нэлҺэ нэс зэрэ.

1507

Ә зир дү чәглији дәјишдә пучә,
Ә рәһјү нәдово никүшүт гучә.
Әз киләһ мәрджәти мирихдкә әкәр,
Номәрд сәрбирәһнә никәшд ә кучә.

1508

Рачә мәһни хундә-хундә зарунчи,
Тү чәһмәтә кура бијор ә динчи.
Вәчәсдәрәш тәләб сохдә әз һәммә,
Шори бошку, чәкһо бошку ә минчи.

1509

Күмүр сухдә чарусдәни ә күлиш,
Бор нә дорә күт бирәни әгүлиш.
ХУДО һәрмәһ бирә бәгдә сог һүмүр,
Мәтләбһорә бәһәм мијни әз дүлиш.

1510

Бил, ә јәкиш гисмәт нәбу күш бәди,
Ә гәриш хәлг бијо боши түш вәди.
Рүгәнбәндә ләзәтлүјә чи хурдәш,
Нун нә мүнүк косибирәш пиш мәди.

1511

Нимәчун нә чусдә дирә нә зурәш,
Пијодә нәс кәшдә нәзникә-дурәш.
Әз имид, әз сабур дәсә кәширә,
Пишотә вичирә говрәј ән гурәш.

1512

Әзир пој хәлг, кәј ки, чоләш мәкәнү,
Садан әз тән јә мујләрәш никәнү.
Ә чәләјү офдорәнки биһовун,
Пара хуно базујурәш микәнү.

1513

Ә мәлһәмә нун чаруку тәхүлтүш,
Әз вәлһој әшг пур бошуку дәхүлтүш.
Әз хотурәј јә хәндәкүл бирәји,
Мозолмәнди күк шәнүку ә дүлтүш.

1514

Пәхүри, бәхили кәј әз гәдим бу,
Нәбу бовор сохи јә кәлә бим бу.
ХУДОрә әз дүли-чуни хосдәји,
Дорујтү әз буруш үшүглү имбу.

1515

Әз бәбә, әз дәдәј нисдкә ихтијор,
Хок хори нијо бу кәлә иһтибор.
Сајловһо рихдәнки әз гәзәб ХУДО,
Әз јор нивадаров и чүр миһтијор.

1516

Никујут: «Әз гәтуг бијо кәрә ки!»
Мукујут: «Әз һәјб-һор сәрә дәрә ки!»
Бочормиш нә сохдә јә чүклә корәш,
Догә чумундәјтү кирә кәрәки?

1517

Ә һәммә бәхш нибу һәзизлүјә бәнд,
Војисд Гүбә бошку, војисдкә Дәрбәнд,
Јә кәмләј әз кор-бор дир вәкошдәнки,
Гәл дәдәј мидаров ә кәрдән фәрзәнд.

1518

Әри соглом пири бурбундәнки чәһд,
Шир дәдәј дошдәји һәлолирә сәхт;
Әз гувот палундә куч һәрәкәтә,
Рузтү шәв нә кәрдо ә зобунә вәхт.

1519

Вичдонэ вошуһо эз кон домундэ,
Сәһибү бошуһо э шон вомундэ.
Ә салһој эн һүмүр фикир нэ дорэш,
Дүлшори хошуһо һэ човон мундэ.

1520

Сәһиб хәјр нибоши эз дэс зијончи,
Әрәги дәм дорэ јәлов тијончи.
Ичкирә хурдәнки э чикәј овиш,
Һәммә руз миһиди әри пијончи!

1521

Сифирһо варафдкә э синәј кишәш,
Дорһо бор овурдкә э чүл, э вишәш,
Тәфәһәт нэ бирә эз кәлә, чүклә,
Ә Вәтән дүлдинчи имбу һәмишәш.

1522

Һәмишә һәзүр бош әри дүлдинчи,
Ә васал суј ниди эз әгүл – минчи.
Зутә нэ вокошдә эз рәһ нимәлит,
Мәһнирә нидани хундә зарунчи.

1523

Ә сәр мазалају норәнки појәш,
Тәрсирә кәрәк нисд эз сәһиб сојәш.
Сад чиро дәрд, фикир дәкәш э сәртү,
Әнчәг әри хуби бил бошку војәш.

1524

Шолијәһ бошуһо рәһә нибәсдү,
Кәләрә – чүкләрә нијо э дэс дү.
Һовунә вәкүһдә эз кәрдән хүшдә,
Һәмәл хәјонәтә бијо һә пәс дү.

1525

Нә кошдә ниворов јә донә тумиш,
Сад болә күк шәндә ә јә нәкумиш.
Ә һәрчој офдокә никијә рәһтү,
ХУДОрә һәрмәһ вич ә гәриш чүмиш.

1526

Кәјһо ки, рујә Марс зәвәр варафда,
Хәндәј астарәһо ә куш дарафда.
Офтојиш ә хунә тә нә вокошду,
Мәнк шәвиш ә буру нәс вадарафда.

1527

Инсонә доруһо һәм нуни, һәм ов,
Киснә ә тухәвоз ә чәнк нидаров.
Ә хотур јорбијор мундәј шоһириш,
Бәнд мәһни әз јорһо нијо вадаров.

1528

Хүшдәрә суј мәди ә фурм рәһкирор,
Әгүлтү хәрч бошку әри хәлг дијор.
Ә һадәт офдорә ковләј – азади,
Јәк бирә кәрәки чүн сугдә бирор.

1529

Тәсрәтлү кәширә дәрд садибисдә,
Курундә хош мәвин вор һисди-нисдә.
Ә дүлтү дәрирә ә буру дорә,
Јүнкүл бош һәмишә әри зиһисдә.

1530

Һәр инсон оморә ә јә рәһәвоз,
Хәбәриш бирәни ә сәбәһәвоз.
Ә духдәр-кукәвоз синәсов бәгдә,
Ә кориш рафдәни ә тәмәһәвоз.

1531

Бэдрэһо пур бирэ эз дэгһој – дуг-дуг,
Чојһорэ тов виниш э фурм бүкүрлуг.
Хубиһо вичирэ эз кирошдиһош,
Ө Вэтэн боглу бош тэјтэ һүмүрлуг.

1532

Софојэ гэјгурэ һич эз јор мәшән,
Шорһорэ тојэ зэн эз никијэ шән.
Васала бэхширэ э чофокэшһош,
Булутһој вэрфһорэш э һомбор дэшән.

1533

Һүмүрлуг пэлүни чэнд сој гәрдитү,
Әри бијобури кэлэ дәрди тү.
Нимәј курундитүш пэхүр бирәји,
Јэ сүрхэ коф мәрэш нэ фубәрди тү.

1534

Хүшдәрэ әгүлмәнд һилом мәхун тү,
Һозор һарими дэ э буј-бухунтү.
Иһтибор нәс бирэ э чәрмә рујһо,
Садан чикә күрди э гәриш хунтү!

1535

Әз товнәј тичи нәфс – одлуни јәкәш,
Ө дүлјү пәшмуһој мәгбуни дәкәш,
Хүшдәрэ милјонер әри бурбундә,
Пул кәсә хәрч сохдә чәтини бәкәш?

1536

Тә гәбул нә соху пулһој – кирорә,
Һозорбо хундикәш вәлкһој Тирорә,
Һүршһој бәхилирә әри нушундә,
Гәргүшиши сохдәни бирор – бирорә.

1537

Әри хуби чорәжикә бим имид,
Сабурјәти кәм ниимбу әз икид.
Азадирә пәлү сохдә ә ковлә,
Ә фурм шобот вәкир имбу һәр миһид.

1538

Ә сәр јәкиш нијо вәни тәхсирә,
Јарашугә әнчәг ХУДО бәхширә,
Вәч гәјгурә әз бим хушдә нә күрдәш,
Рачијәти әз и һовун тәһсирә.

1539

Боләбәндлү – хушә рузә тә дирә,
Гәтрәјәти дүләш мидав кәзирә.
Шәвлү-рузлу нүкәрикә әри јод,
Биһолирә чорә дүһо ки бирә?

1540

Һәр һәмәлјү ворихдәкә әз кәләк,
Һәримзәдәј бичиникә, чүн фәләк.
Хушдән ХУДО шәфдијүрә нә бәсдә,
И чүр типә дәһно зәрә чү кәрәк?

1541

Ә сәр Бәбә дәблү буку мунәјтүш,
Ә суј Дәдәј хушәз бил бу сунәјтүш.
Ә рәх Вәтән пој норәнки –мәрдәлү,
Ә нурәвоз пуриш имбу хунәјтү.

1542

Сәрә ә сәнг додорикәш чәнд караз,
Соги чунә нидај дорә чүн заказ.
Фурмунијә һүмүр омо-кирошдкәш,
Војәј дүлтү нә дуз имбу, нә тараз.

1543

Богбонэ шовундкэ һолу-әһволуш,
 Дәһәм расирэрэ тән нидү колуш.
 Зәрдовэ ранк рују бәрдәнки конэ,
 Шорлүжэ хәндэрэ низәнү ловуш.

1544

Дәһәмһој ләззәтә додлу нә чусдә,
 Иштоһиш бијо бу әри чавусдә.
 Корһоју јәрбәјәр бәһәм бирәнки,
 Јә вәхтиш нә вино бәхилә дусдә.

1545

Әз һәләм-әз һәләм чумә вокундә,
 Мүрүмлү рүхүһо һәрсә покундә.
 Әз чоләј ән гурии зу учмиш бирә,
 Хокһорәш мидапү ә сәр докундә.

1546

Әз бәбә, әз дәдәј данани дирә,
 Әз дура астара бәхтјүрә чирә.
 Сижәрә әз сипи сәчмиш сохуһо,
 Нимәлит јә рәһиш ниданју бирә.

1547

Гисмәтә дорәји ә ов-аташиш,
 Чүрбәчүр әһволәт мијов ә ховиш.
 Шидрај кәмәрјүрә хүрд сохдә чикә,
 Ә һорој азартү нијов јодовиш.

1548

Әз дүли, әз чуни војисдәникә сәхт,
 Гисмәт һәммә нибу јә шохлүјә тәхт.
 Һәјилһо-нәвәһо шор бирә чикә,
 Әз хурдә-вокундә мәдәмун һеч вәхт.

1549

Кон дүлэ бэрдэнкп бэдэ "уф" нэ "ох,"
Ә јарај пэшмуни вэнорэнки тох,
Ә рачэ-бэрачэј эн шүвэр нүшдэ,
Тэнкэшэш кэширэ рујэ зој мәсох.

1550

Һэрүси одлуни эз товнэј тојһош,
Шэггэлү кирошдэ хорој-хоројһош!
«Лезгинкэ» вэчэсдкэ э шор нэвәһо,
Һэшданки гәнәтһо моров э појһош.

1551

Гәпик-гуруш дуз нисоху һэрэрэ,
Бушә нийрә нивојуну кэрэрэ.
Кәлә пулһош шобош буһо мәһәлһо,
Зэрәкорһош нипојунут зэрэрэ.

1552

Гобонитү кәј ки, чикә микүрү,
Үол-әһволә јәкиш э куш никүрү.
Бовор мәсох э сабурһо, имидһо,
Ә чикәјтү һич јә кәсиш нимүрү!

1553

Үәрәмзәдә эз һәјили бич имбу,
Пучкунәндә эз сојили кич имбу.
Пәјлә-пәјлә фүбәрдәнки шоробә,
Гәлхәндјәти әгүл сәриш һич имбу.

1554

Ләрзундә ниймбу э дог бәндлүрәш,
Боворим кәрәки сәдигмәндлүрәш.
Зәһләрә бәрдәнки јә кәлмә кофјү,
Вокундә нидани сурһој эн дүләш.

1555

Ја кэлмэ коф нэ сохуho эз ҳори,
Эз бим вэчэh һич ничүмү эз хори.
Ө һариси шэггэ зэрэ хэндүho,
Хэлг мэчлисэш мивэрзуну эз шори.

1556

Ја тилтэлэш вэхтэ нијо һэдэр ди,
Зу кэшд, бијоф нэшуморэ ки бәрди.
Гутинэрэ э сэр синэ вэнорэ,
Ө гэл дэдэј һэсрэт мундэш һа дәрди.

1557

Тон эн бочий һ кәј ки, э фурм һэдә бу,
Һозор чиро хэтэр мијов эз зобу.
Ө дэс шүвэр әри зутә динч бирә,
Сәр-куш бәрдә бил э дэбтү нә дэбу.

1558

Сифроho дэшәндә э пишој эн хэлг,
Үшүgho, чүн Офто, бил тов дүку бәрг.
Шишәhoј әрәги буш бирә-бирәш,
Нә хәндә, нә шори бил нә буку гәрг.

1559

Эз сад донә томом букә јә војкәш,
Ө дурази лүһүф киро һа пој кәш.
Бушә чибә вэдәшәндә бурина,
Косибирә исбот мәсох јә бојкәш.

1560

Дүнјohә корrhoју чүрбәчироји,
Һәммәрә чорәју пули – кироји.
Һәрчү бәһәм нибу э һүрмәтәвоз,
Тә имој эз хотур ки мунд сироји?

1561

Чэнд вэзифэ кирошдикэш эз дэсјү,
Јэнчигирлэ кэм нэ бири һэвэсјү.
Сэдиг мундэ э сүрхијэ боворим,
Нум ХУДО дэ, нум Тиро дэ э сэсјү.

1562

Чәннәтирә рач дошуку дијортү,
Эз ХУДОји һор дэбошку э шортү.
Дорихмишбәнд кәширәнки дүләсдиш,
Сәрәкичиш бор нэ бошку э дортү.

1563

Шори хәлгә вәрзундәнки мәһсулуш,
Рүһ нибәрү рәһ ән ләлә, нә холуш.
ХУДОбәндә имид дошдә э хүшдә,
Овондмәндә бобот имбу әһволуш.

1564

Нәмлүји хорирә дирә јәдовиш,
Нәданки винирәј һәкәнә ховиш.
Ә һәрә нә ворущ, нә вәрф нә рихдә,
Эз бәјәј лилову ворихдә овиш.

1565

Мүһкәмлүјә гојимикә нәрмуну,
Дәһволујә чәнклү нисдкә мәјдуну,
Дүлдүнчијә тәһминирә доруһо,
Әрхоинә рәһәтирәш мәрзуну.

1566

Шикојәтчи тәјтә мундә эз омун,
Ә сәр сифро һәдлү бошку чи нә нун.
Эз гобони дәпарундә чумһорә,
Ләгәр бирә, хүшкиш мәбош чүн бичун.

1567

Эз ворвори чэх бирэнки будкэјтүш,
Бил э соһил зу расуку лудкэјтүш.
Һаримбэндһо түрә чәшмиш тә сохдә,
Эз һәлоли хәбәр дүку чуткэјтүш.

1568

Ә согдорһо бил чәләгиш бошуку,
Ә бог борһо бил әләгиш бошуку.
Ә һәндәвәр лов нә бирә сәс Раби,
Ә лог хорһо бил јәләгиш бошуку.

1569

Сој мигдорһо ә рәгәмиш мичару,
Чиһој шорһо ә дәһәмиш мичару.
Эз Мәнк, Офто садбо кәлә бошуһо,
Јә астарә ә шәһәмиш мичару.

1570

Эз дүлтәнки јә күлүнкиш низәним,
Эз ХУДОји дәс ә хинәш мидәним.
Ә түрәвоз пиш мисохим шәрһорәш,
Ә бәхт гисмәт һич јә пәлүш нивәним.

1571

Ә од варафдиһо нуммәш әнтүни,
Ләпәлү бошуһо туммәш әнтүни.
Ә кофһој саданһо куш нә докушдә,
Ә рәһ домундиһо чуммәш әнтүни.

1572

Бәхш коми ки, кәј ә обур, ә нур дә,
Дәдәј мидав рачә — көзәл војурдә.
Ә васалиш суј зәрәнки вәхт појиз,
Дәвр зимистуш кәнә хәзәл овурдә.

1673

Хэчэлэти нивотову јә бәбәш,
Кумәкјәти нә дусд мијнү, нә әдәш.
Нәһлэтлүјә дүшмәнә хок сохдәји,
Кәлә ХУДО мәрвовуну мәтләбәш!

1674

Дәһәмтүрә нибурбуну јә дәмиш,
Хушбәхтирә нихоруну јә гәмиш.
Јә чүнтүни нә дирәји руј хори,
Әз зобуһо зобутәји тү һәмиш.

1675

Курундирә ә сәр чуфтә дүш зәрәш,
Гәрбол мазән ә коми күнч нүшдәрәш.
Бәдә нумтү чар бирәји ә һилом,
Ә зир киләһ мәрд нә бурбун хүшдәрәш.

1676

Кәркһорә шәһидо сохдә ә локон,
Бил пәшму нә бошу һүршлүјә човон.
Сәр күрдә әз дәврон Ҳово нә Одом,
Бәкәм әри мүрүм гүч нисди чоһон.

1677

Нихрәрә шовундә дуг нә кәрә ки,
Һәр әгүл вәчирә сәрә дәрә ки.
Әри чум мүһбәти дәрму бисдокәш,
Шәлгәмә мујһорәш гуллуғ кәрәки.

1678

Әз һәлоли сохдәникә тәвәггә,
Ә синәмиш зомун мәки и һәггә.
Фәргү нисди чибһо пури, јә буши,
Әз нум ХУДО чүрһәт вәки һәр дәггә!

1579

Эз һарими коф вәнкәсдә ә һәрә,
Зијод мәсох ХУДО дүһо сәһәрә.
Бурчундәнки ә гәд аташ лов-ләһә,
Сәјрәклү шән сүрхә кәлмәј чәгәрә.

1580

Данан буһо нивотову тәркирәш,
Гимәт мидү гүрт нүшдәји кәркирәш.
Данусдәнки һәм гәтүри, һәм хәри,
Ә пул киро сәрлү никјү һәркирәш.

1581

ХУДОој җилом воруш дорә чүлһорәш,
Әз Офтоји нипачуну күлһорәш.
Мозоллүјә, бәхдлүјә хәлг Вәтәниш,
Әз шоритү михоруну дүлһорәш.

1582

Әгүлјү рафдәнки әз бушә тәһриф,
Кәмәрә ә хори тән дирә зәһиф,
Хунәрә фурухдә әз бим гумортүш,
Кифләтә догуног мәјил, әј һәриф.

1583

Ов варафдкә ә никәрәш, ә бәндиш,
Зој бисдокә чәнд шәһәриш, чәнд кәндиш,
Ә әшг киро домундикәш ә сәјлов,
Пәшму мәбош әри дорә сәвкәндиш.

1584

Дијор Азәрбајчон – һәр дәвр ә хоши,
Гирмизи Гәсәбә – сүрхә томоши,
Әз богһо-богчәһо тә чиро бирә,
Әз новој ән Гүбә мәстиш имбоши!

1585

Ловој сура эз јовошиш јовош ку,
Кофһој ләһә бил һәмишә э хош бу.
ХУДО мәрә бәхш дорәји әритү,
Әз чүфдимү һич јә шүбһәш нә бошку.

1586

Һәрчүрә тиб-таза сохдә эз бинәш,
Килитлү бәсдундә лов-ләһәј чинәш,
Арзуһој ән дүлә бәһәрлү дирә,
Чәримә нә дорә һеј сох мошинәш.

1587

Түрмәтә э гуг сәр кәј ки, моровни,
Губһорәш э гәд дүл нијо диловни.
Вичдонә нәфсәлү әри ворундә,
Шорирәш э вәхтү бијо кировни.

1588

Кәј ки, э гәд кофһо «нәһ»иш нидәнү,
Кирјәј «әри»јурә јәһиш низәнү.
Әз рүһјү шәфдиһо ворихдә сәһәт,
Ә пишој һәлолһо «мәһ»иш мизәнү.

1589

Лап курунд һисдикәш э тик варафда,
Амбартә һәсанти эз гуг дарафда.
Әз дәс э дәс кәшдкәш соворә һәјил,
Ә гәриш ән сад сал јуш мидав рафда.

1590

Шаст минут ән сәһәт буш нијо бурав,
Руз дирәј јә сәгәт хуш нијо бурав.
Мәһәној зиндәжун мәһлум нә бирәш,
Човонһо эз һилом зуш нијо бурав.

1591

Рафданикэш никэ рэһһој һоморэ,
Бул дирэкэш һәм бәһэрэ, һәм борэ,
Јә тилтэлэ таза шүбһэ нэ бирэш,
Хэлолуши һә јә бирдән оморэ.

1592

Очмиш бири кәнэш күлһој мәһэббэт,
Әз хосдәји нәсда дујмиш бу әлбэт.
Ә бим хотур ә богбониш чарусдәм,
Хосдәхундә чү һәчәл дә ә гүрбәт?

1593

Чунсухун кәрәки әри руз бәди,
Ә һәрәј дусд-дүшмә бијо бу вәди.
Мижәјкә мокунум зутә сурмәрэ,
Нијәјкә ә хүшдә бура әбәди!

1594

Хосдәјму ә чәнди салһо боглуни,
Чүлһојму чәмәнлү, һәм булоглуни.
И рәһһо тә кутәһ бирә, варасдә,
Зуһунмә – киләјлү, дүлмә – доглуни!

1595

Ошуг буһо комон зәрә, тар зәрә,
Дәрјоһ әшгү ә доһорһо шар зәрә.
Оморәнки – годојүрә мәкири,
Рәһ сохдәнки, рүһиш мидов пар зәрә.

1596

Ә сәр сифрој шоботјәти һәрчүни,
Хурдә-бәрдә әри мити һәрчүни.
Кофһој зуһун рихдәникә кулләлү,
Дијә түрә үзкә бәди әрчүни?

1597

Шири-кушди э сэр сифро нэ бошку,
Шоботһили э јор софтэ дэбошку.
Ҳәлол-һәрим – хәһәр-бирор бирәнки,
Офуррәкор зәһмә дошдә э вошку.

1598

Әз ночоги ранк парусди куфдирәш,
Әз дор ләһә «ох»лу мидај «уф» чирәш.
Офуррәкор сәдиг хундә нәфстүрә,
Јә сал нидај – јә һәфтәләј һофдирәш.

1599

Косибѳи нѳрүхү эз алыш-вәриш,
Әз гозонч ворихдә дәһәм алвериш.
Јә хунәј сарајәш әри парундә,
Шәшһорә бијо дү чүтлүјә зәриш.

1600

Һәлбүсә ни имбу гилгили дорәш,
Шәһәту мокуну дәр гилиһорәш.
Һәрдүшү әјәки тушлу бирәји,
Мәлкәмут винику руј гәлифорәш.

1601

Рәһә эз һәјили бијо буrow дуз,
Пир бирә, э фурм сәк, нијо бу гудуз.
Ә кәлә рүшвәтһо бәнд буһо рәһбәр,
Әз хәлгиш вирихдә миданү јә руз.

1602

Ә сәр тәхт нүшүһо лог нидов бирә,
Һәмәлдан бошуһо гог нидов бирә.
Ә дүл губ дәнүһош эз тараф вичдон,
Рүгәнсүз нә пијсүз дог мидов бирә.

1603

Сад чиро чорэји занију хурдэш,
Ә дэб нијо дэбу зобуни күрдэш.
Әз почкәј фурмуни ҳошириш буһо,
Һәзоб нә кәширә нидану мүрдэш.

1604

Күлсүзә богчәрә һәнкиш әрчүни?
Фирәһо дүлһорә тәнкиш әрчүни?
Коф сохдәј зуһуну чәһикә әкәр,
Мәндәјә кучсүзә чәнкиш әрчүни?

1605

Хунхурлурә – фәләк нибу ә тојуш
Чолвәкәрә – шолјәһ нијов ә војуш.
Әз коһнәју ворихдәнки мичәј гәсд,
Ә дәсәвоз кут бијо бу јә појуш.

1606

Ғәл сохдәј зуһуну кәј ки војә бу,
Әри кәлә-кәшвә тәјтә сојә бу,
Тәлһә руз тәмәһкор биһәсәл мундә,
Пәтәкһој богчәју һәнксүз бијо бу.

1607

Мәлһәм ән чорәји ХУДО дорә ов,
Сад чиро дәрмуһо нәзникиш нијов.
Ә һәсрәт һишдәнки фәрзәнд дәдәјә,
Хурдә шир һәјили әз виниш мијов.

1608

Һич сурог нә бирә әз алыш-вериш,
Тәбиәт ә һәр кор бирәни гәриш.
Хурдә шир дәдәјәш әри јод сохдә,
Сипири кәширә ә мујһој сәриш.

1609

Ҳаваслу нисдикэ э руш, э бигиш,
Э рәһ Офуррәкор мундэ дэгигиш.
Овроһом бәбәрэ муно сохдәји,
Хәто лојиг нисди э јә сәдигиш.

1610

Э фикир ән хушдэ күрдэ әсирәш,
Имтоһон нисохут јәтим-јәсирәш.
Сәһибсүз, хунәсүз мунуһо ҳәјил,
Һәм ҳочиз, һәм зәһиф миданү бирәш.

1611

Мүһүчүз бирәнки сугдәјә лоху,
Бәһәрсүз мундәнки хушкијә шоху,
Инсон бор мувәһә данусдә дүрүст,
Кутәһи лүһүфә чариш нисоху.

1612

Сироји тә бирә әз ширини хов,
Э дүлһо рузбәруз һәки шор мијов,
Бирорһо э јәки дустиш бисдоқә,
Курунди зиндәкун э јориш нијов.

1613

Гәлхәнди ән ҳәсүл кәј э обур дә,
Лүчүһој сабурә тәјтә војурдә,
Э ҳони чарундә ҳоширјәтирә,
Хосијәт заралиш мидов овурдә.

1614

Ҳәдәтлү әз ҳәсму ворушһо рихдә,
Тәкәркһо нә вәрфо мәһалә вихдә.
Руз бәдиш, руз шориш фантан зәрәнки,
Ҳәрchorәш сурһоји әри ворихдә.

1615

Рабиһо боч бәрдә әз товнәј нубош,
Сәррафһо рүһ мидү ә пишој ХУДОш,
Ә үлүк нә хуну күк дәшәндәји,
Равлүјә сәклүрә тәрс нидү тубош.

1616

Һүмүрлү нә күрдә јәхән јәкирәш,
Ә бим хушов дирә дәһәм тәкирәш,
Тирорә ә пишој чумһо овурдә,
Әкәрдә мәвәки михәнәтирәш.

1617

Әри јәкиш гәриб нибу дијору,
Тикиһорә иһтибору мијору.
Әз һәјили һәлолә шир хурдәји,
Һәримирә һич ә јориш нијору.

1618

Тәкрор сохдәникә лап јә сад кәрәш,
Әри зу хорундә таза хәбәрәш,
Соги чун фикирә тә нә расуну,
Ләһәрә һәлүсди зурбаји зәрәш!

1619

Пудрәһој рујикә думониш-хүриш,
Пәлүј чиһизикә јә илхи сүриш,
Кузкирә ә дәстү кәрдундә чикә,
Назгүрә нихүрү јә тәк хүсүриш.

1620

Дәһүд буһо пәсә-пишо нәс дирә,
Гәзәблүһо бисәс һишдә гәсдирә.
Ә фурм шороб финчон хунә әнчүһош,
Әнчәг мидов ә говрәј-гур мәсд бирәш!

1621

Сүлмэј точэ нэс варафда һэлчиһош,
Өријэки һэзиз бирэ гэлчиһош.
Өгүлмэнди тэн бирэнки э рачи,
Пошнэј дэрэ хүрд мисоху элчиһош.

1622

Согирэ доруһо нијо хуру гэм,
Голиндэ гобонлу бијо күрү дэм.
Фикир нэ дорикэш э зэрди эн руј,
Нэфэсү појуһо ни мүрү бэкэм?

1623

Хосдэкор хүшдэрэ тү зијодтэ хој,
Гирјэт кишијирэ мәвош э зир пој.
Дэдэј дорэ ширэ сохдэнки һэрим,
Эзини пучбэндэ зихисдэш нивој.

1624

Хунхури элчэгэ кэј ки мидани,
Гувотэ нэ палун эз базуј зани.
Һэлэмэ вошэндэ эз һүндүри сэр,
Хүшдэрэ э шолјәһ тој бијо дани.

1625

Фэрг нибу нэзники, јэ нэбукэ дур,
Бэдиһо мијору бирәһмэ чумшур.
Јэ рузиш э чэлэј Сәһиб офдорэ,
Дэкэшдэ чоләјүш суј мидү э гур!

1626

Инсонэ губ нидү ворлүјэ тәмәһ,
Имконэ хуб мидү борлүјэ јэ рәһ.
Тоб дорэ э зүлмэт торикијэ шэв,
Һэзүр бош эз товнэј шорлүјэ тәмәһ.

1627

Курундэ кор сәһәр докәш, мәндалү,
Әз чи сифро нә хурдикәш, хәндалү,
Ә сәр стол ә зарбавоз мүшд зәрә,
Пәjlә-бүлмә бил нә чүмү, зәнкәлү.

1628

Дурәловә бул фубәрдә – мәки һиз,
Бәһәмбәндлү довом нидү ә ки виз.
Пир бошуһо ә куш-куши домундә,
Коф шинирә чүн соворәш мәкирис.

1629

Ә вәчә чарусдкә лүкијә лохтүш,
Ә ХУДО расикә пәшмујә охтүш,
Рүшвәтә вәкүрдә, дүлсүзә хуно,
Хүшдәрә һиб-һәлол һисоб мәсох түш.

1630

Мизузәрә нә зәрәјкә ә дәртү,
Кишијонә ә вәч нисдкә һәдәртү,
Әј ХУДОсүз, әз Тиро моч нә бәрдә,
Илишмишә кориш мијов ә сәртү.

1631

Хубтһо сохдәји әз зуникә гәһт,
Әри боришмиши нә мундикә чәһт,
Гәјгулу мугојәт нә бирә чикә,
Ә сәр јор ә чәрхиш нидарај һич вәхт.

1632

Әз гобони һәчи мәдан хоси тү,
Әз нәфс бәди ән шүгәми лохитү.
Хушбәхтирә әз ләгәри палундә,
Соги чунә бијо зијод сохи тү.

1633

Һәрдән гәд бирәни мүйкәмә тириш,
Бил әз чум мәјовку хурдијо шириш.
Јә кәмләј ән әгүл дәкә ә сәртү,
Зәнә сәркуш мәзән һисдикә пириш.

1634

Чинһорә һәловә сохдә ә тәнтү,
Хәбәрсүз дәрүткәш ә никә шәнтү,
Сәгүзбәнд чавусдә тәлһә кәлмәрә,
Дүлә әз виһдәјү мәвәдәшән тү.

1635

Гәлпирә мәпарун әз сочкунә дәб,
Ә чунтү добошку әрконә-әдәб.
Һич хилос нибоши әз боләј ХУДО,
Дәсә хуни мәсох, әј хунәхәрәб!

1636

Мәрә һочиз мәдан һич, әј ночоги,
ХУДО хәбәрдори әз товнәј соги.
Милјон чүр чорәһо дүшмәнтүникәш,
Оммо ки, нәхәһмәш – пәнч митро оги!

1637

Ә сәр аташ вәкә һәр бој кофдону,
Милләт мәһтәликә ә софи шону,
Сәдиги шүвәрә пуч чусдәнки зән,
Ранкју зәрдов зәрә әз һол мофдону.

1638

Бәдһәсүл буһорә шүвәр ни имбу,
Әшглүјә јә дүлиш нијо һәлим бу.
Чәнд чиро вәкирһо әлчи фирсокәш,
Әнчәг ХУДО мидов сәбәһ чү имбу.

1639

Шэр э дэстү чарусдэнки э луку,
Бил Вэтэнэ дэрди-сэри нэ буку.
Сугдэ миллэт хэбэрэтэр күрдэји,
Эз хүнэртү јәкикәһо кујуку!

1640

Руј вәкүрдә кәләкирә эз фәләк,
Дәһәмлүрә хурдә э фурм чикәрәк,
Ә һәрәлуг ән дананһо зиһисдә,
Хәрә хуно һәрнә зәрә чү кәрәк?

1641

Хушә рузә нијо вәјли э бәгдәш,
Рујә бирач нијо бијлү јә дәгмәш.
Согә сәрәш әсәр боли вонорә,
Ночогирә нә хој војлу јә вәһдәш.

1642

Вәдиникә э гуг сәрһо вәријү,
Гобуликә э гәд дүлһо дәријү,
Соворәрә э гәл-гичог вәкүрдә,
Чогәгучиш бијо боши әријү.

1643

Хәлолуши тәјтә бәһәм нә бири,
Сүрхбәндлүјә һәдәт дошдә э пирн,
Эз әхирү хэбэрэтәр нә күрдә,
Нимәлитә кофә нәбу сәр кири.

1644

Тәлһ зәһәрә пәлү мәсох э шорки,
Һәм э Тиро, һәм э ХУДО бовор ки.
Имидһорә пуч дирәнки э вәхтү,
Сојил-бојил шумордәрәш әјор ки.

1645

Дод дэдэјэ холэш нидов овурдэ,
Ночог буһо колэш нидов војурдэ,
Сэрбирэһнэ, појбирэһнэ кэшдэ вэхт,
Гэрги кэрми болэш мидов овурдэ.

1646

Эри Вэтэн кэј ки, шолјэһ нисди түш,
Кэрэк нибу нэ сади, нэ бисдитүш.
Хэрэбиһо зијодикэ эз хуби,
Үисоб мәсох сүрхэпочэ һисди түш.

1647

Гэргүшбэндэ эз кон дэриш вэдәкун,
Үәлол нибу эри јәкиш һэдәхун.
Тимор сохдэ, э хунэјтү дошдэји,
Үәримирэ эри сәкиш мәдокун.

1648

Сугдэ Вэтэн дүрүч сохдэ хүрдэрэш,
Гојим дошдэ э вэч хүшдэ күрдэрэ,
Киснэ, тәшнэ нэс мундәкэш вэхтэлүш,
Дидәркинлү војэ хосдэ мүрдэрэш!

1649

Офуррәкор гул кәширэ э мүрсү,
Зијодэ коф э кәлэ суд нипүрсү.
Ә компитур һәммә кура бирәји,
Нифри чәһмәт э чәннәтиш нифүрсү.

1650

Һәр бирәһмә лојиг мәвин э ләрзү,
Догвәнирә нә тәрс имбу, нә һәрсү.
Нәсданикә дү дүји чәнд бирә,
Сәрворитү э «сог боши»ш нивәрзү.

1651

Һәр инсонә соги чуну војисдә,
Әри лојтү нәзник мәдан чојисдә.
Асдалу кәшд, асда вәхиз, асда нүш,
Әз шүшнәфәс дүлиш мидав појисдә.

1652

Ә рәһм киро оморәнки јәзугиш,
Хәтобәндлү кәширәнки әз губиш,
Бирнәбирә хәрч сохдикәш әри пуч,
Сәрәдорди кәм ниимбу әз хубиш.

1653

Сугдәлүрә рушумикә чум-гошу,
Шитә кәрә ворихдәкә әз хошу,
Никиһорә гобул сохдә гәдәрсүз,
Годокәрдун норә појтүш бил бошу!

1654

Парчоһбәндә нүкәр имбу, гул имбу,
Чүл-чәмәнә күлһо имбу, кул имбу.
Хунәдүрә одлу-сонлу дирәнки,
Ә зир поју чол вәкәһо бул имбу.

1655

Пәјлә-пәјлә вир сохдәнки гәдәрә,
Ә сәрјәки бәхш сохдәнки кәдәрә,
Дәсвозији сохдә-сохдә пијонһо,
Гирлигониш зу мофдону ә һәрә.

1656

Ә бог-богчәј јә кәләкбаз, нән јә бич,
Боруј чордог нә сәнг имбу, нә кәрпич.
Әгүл сәрјү зијодикәш әз гәдәр,
Түш ә ләһә нәбу килит вәни һич.

1657

Ә гәд чәһмәт нә дәрикә јә тоју,
Дәрдә нибу нә мигдору, нә соју.
Ләшәјүрә ләхсундәнки пијони,
Ә гуллугу һич јә мүргиш нипоју.

1658

Тәрсундәнки булә дорәј һәдәшән,
Ләрзундәнки гирлигони бәдә шән,
Тәсдиг сохдә кәм әгули хүшдәрә,
Овсар хәрә ә кәрдәнтү мәдәшән.

1659

Шор нибоши әри кәшдәј бикори,
Оворәһо әз дәс хүшдә визории.
Вој гэзончә зәрә-зәрә – тәһәди,
Ә мојәјтү әнчәг хәтәр мијори.

1660

Коф сәррафа бијо ә куш дәбәри,
Әлмхојлурә дананијү зәвәри.
Тәрсәнкоһлу чәшмишундә әгулә,
Ихдилотә нијо ә чәнк вәбәри.

1661

ХУДО дорә әгул дәри ә сәртү,
Әз нәфс зәвәр нијо бошу хәсәртү.
Әз нимноһог ә гәд гомбур офдорә,
Килит парси нә вәбошку ә дәртү.

1662

Бүтүн һүмүр нәс нүшдәнүт ә тәхтиш,
Әри соги иһтибор нисд ә чәһтиш.
Әз човони кирошдәнки ә пири,
Ә бәхтәвоз вози мәсох јә вәхтиш.

1663

Хушбэхтирэ һәки э чој гуј мидү,
Эз човони кәј ки, зәнэ руј нидү,
Зиндәкуни кировнуһо хунәјү,
Ә тиһорут – тишәмүтиш суј мидү.

1664

Сијәбәндә бәхтһојикә курајтү,
Эз һүндүрә гугһојикә фурајтү,
Чәшмишлүјә сәрәкуллу дарафда,
Эз доруни чүлһо мијов чурајтү!

1665

Тәсрәт мундә э хәмиһој тәштиһо,
Нәфсә рундә, э сәр појһо кәшдиһо,
Сәһәрбәндә вомундәји нә чусдә,
Довоммәндә соглом бирә вәһшиһо.

1666

Рүхшәнд сохдә э богчәлү, э боглу,
Шәвлү, рузлу хунә нисдкә чироглу,
Сијә торә нә хосдәји јә вәхтиш,
Бәхт-мозолиш пар мизәнү гироглу.

1667

Эз зиндәкун вәчирәји нәһәләт,
Гәтрәлүјә чәшмишикә нәбәләд,
Ворә-ворә сохдә-сохдә мујһорә,
Нәхојлүјә дәһүт имбу эз гәләт.

1668

Руј хүшдәрә чарундәји эз дури,
Аташбәндә чуркум дәкә э рури,
Бәнзәр сохдә хуб-хәрәбә әјәки,
Тәлолмәндә нун сәдигәш нибури.

1669

Куч бурбундкә үкәј јә кәм, сугд јә кәм,
Бирәникә нәзник јә гәм, чој јә гәм,
Дү чунбәрлү рујбәрујлу појисдкә,
Тәфәһәти нибурбуну сој рәгәм.

1670

Һүршлү бирә әз вошкунәј рихшәнди,
Ә гәһрәвоз кәј ки, ә јод михәнди,
Әз нум ХУДО гувот гулә чумундә,
Јә мисголиш нәбу ә дәс јәхән ди.

1671

Хүшдәрә күрдәнки ә сәјәг сәрбуш,
Әз шороб ән Хәјјам бирәнки сәрхуш,
Ә минчи дусд-тониш мундә мәһрәкә,
Әз чумһо мофдону зирәнки сәрпуш.

1672

Дүлчәјү нисдикә әз сәнг бәтәрлү,
Тәвәсү нисдикә китоб-дәфтәрлү,
Хүшдәрә ә сәнгһој доһорһо зәкәш,
Зиндәкун һүмүрү никрору фәрлү.

1673

Һәсүлә хорундә әз бинәј һори,
Бог-богчә дәшәндкә ә синәј хори,
Бул бәһәр вәчирә ә кифләтәвоз,
Сироји нибошу әз мунәј шори!

1674

Кәлә һәјб данусдә әри әгрәбә,
Әз фәрзәнд јаралү бошуһо бәбә;
Әһволә парундә әз дәс дүләсди,
Ә јориш нијору хошуһо дәбә.

1675

Бәһәм нә күнчүсдә ә мәрдә сәрвор,
Пәһәни бирәнки әз гәсди шәрдор,
Залумә фәрзундә әз сәр тәјтә пој,
Нимәлит нијо бу ә дәстү һәр кор.

1676

Рузикор кирошдкә ә фурум нәгулиш,
Омунә һәлундкә биһоли дүлиш,
Әз гәдәр зијодлу бисдокәш әкәр,
Кумәки ни имбу әз куч әгулиш.

1677

Әз хов хәбәр сохдә мәндәлүкирә,
Гәргә кәрм Офторә тәнүлү дирә,
Әрәһој сәр-тәнә рүхундә чикә,
Һәминон чилитәш әнкәлү бирә.

1678

Ә хәјол вомундә оһилә пирһо,
Гәјгусуз мундәнки сијә фикирһо,
Ә расдиш, ә дузиш шүбһәлү мундә,
Ә чүпиш суј мидү пәрдүјә тирһо.

1679

Имид бәсдкәш ә рүһ Одом нән Үово,
Ә әшгәвоз гәнәт зәкәш ә һово,
Дүрүстиһо нә кирошдә әз гәрбол,
Јә мәһәлиш ләпә нидү тон лово.

1680

Сад салиһо ә сәһәр тоб дүһорә,
Шәвә хуно дүлү торик буһорә,
Әри хуби һәрәкәтү нә бирә,
Ә кофәвоз үшүгмәнди ки дорә?

1681

Рузһо кирошдәкә гәмлә, кәдәрлә
Куч-гувот базуј гул нисдикә фәрлә,
Ә гәриш ән чәһмәт чар зәрә-зәрә,
Нумтүрә лов мәсох ә тәһәр нәрлә.

1682

Ә руз шобот кәј сој рузһо һофти бу,
Коми мәһәл әз һәrimi коф мибу,
Дәшһој сүрхи корә бәрдкәш әз дүли,
Бовор сох ки, әз һәлоли соф нибу.

1683

Ә әшгәвоз чум докошдә ә Хори,
Кәј һәрдүшү миһточ нисди ә воруш;
Офтој сүрхи вокошдәнки ә хунә,
Мәнк шәвирә имбу дирә ә кориш.

1684

Әз бор әгүл нә воришдәкә зәнбилү,
Әз духдәри дарамикә әнкүлү;
Ә фурум киши човоб дорә бирәһмә,
Әз киләһиш зијод имбу мәндилү.

1685

Ә хов-хәјол човонирә дирәкор,
Ә оһили сәһиб писәр бирәкор;
Кәмәргузлу кәшдә-кәшдә ә кучә,
Бил суј нәдү ә фурум ән јә пирә дор.

1686

Обурсуз, һәјосуз һәј рафдә-рафдә,
Дәр дүләш вокундә нибу дарафдә.
Хәчәләт хурдәрә тәрк сохдә инсон,
Ә һүрмәт ән тикиш нидав варафдә.

1687

Ә војәј гоночог һич нә вәрзирә,
Одлујә нумикә әз зобу бирә;
Рузалү-шәвәлү һә боч бәрдикәш,
Әз һилләј михәнәт хәјр нибу дирә.

1688

Тә јәнчигир вәкосирә ә тохтү,
Дәһәм куллә ворихдәнки әз «ох»тү,
Хәчәләтә дәшнәвундә – кәрәксүз,
Обур мәрдә хок ән хори мәсох тү.

1689

Шикојәт сохдәнки әз Офтој ән бәрг,
Јә тәлхәк офдокә ә пишој ән хәлг,
Ранк рујә парундә тәбиәт һилом,
Бәрәкәт вир имбу әз хушәј ән һәг.

1690

Тәмизи нә дирә кифләт – хупәлү,
Бог-богчә нә бирә оводунәлү,
Тузлујә вәлхорә кујә дирәнки,
Ојдунлуг нијору новој мунәлү.

1691

Һәр дов кура бирә әз дури-мури,
Ләзәт тә вәкүрдә әз рури-бури,
Чәповнә бирәнки кофһо-кәләчһо,
Појисдәш ниимбу әз гири-мури!

1692

Әрковун һисдиһо һәзизә хәләф,
Локорә вәнорә ә сәр ән сәдәф,
Бәбәрәш, дәдәјәш әри зу күшдә,
Әз кијов-зәһәри нијо бу тәләф!

1693

Һәсәнтиһо офдоруткә ә сәхти,
Хушбәхтиһо руј чарундкә бивәхти,
Дәһәм пири чикә күрдкә ә ләһә,
Әзимбәгдә әри чорә чү чәһди?

1694

Әлчәгирә нушу дорә гуз-бәгуз,
Тичә кофә дәшнәвундә руз-бәруз,
Әз залумһој ән руј хориш бәтәртә,
Лов-ләһәрә хүшк мисоху һәр гудуз!

1695

Һәрәлү мундикә әз дәһот ән дин,
Дәрд шәһид кәшикә залумә хоһин,
Чогәгуч појһоју бисдокәш әкәр,
Сәррафбәнд бошуһо нипоју зомин.

1696

Дорд сәрәш војурдкә кучинәј пингол,
Ә рујиш күк шәндкә чичинәј чингол,
Јә Һилом бирәји сијә хәјолу,
Ә дүлиш мидаров кичинәј тингол.

1697

Гимәт дорә ә рәһәти нүшдәрә,
Әз гәрги кәрм тә лов-ләһә хүшк зәрә,
Сәринирә чорә дирә һәмишә,
Әз нур Офто бәһәмлә дор хүшдәрә.

1698

Гәриш-гәриш кәшдә-кәшдә чүлһорәш,
Һәзоб дорә әшглүмәндә дүлһорәш,
Лүкут-лүкут зијод сохдә тојәрә,
Әһәнк кијов дирјоз мәзән күлһорәш.

1699

Хутэлү мундэјкэ эри лэрзирэ,
Тэзүрлү дошдэјкэ килэј Һэрсирэ,
Эрэгэ рихдэнки тэ чирэ хурдэ,
Э точи эн Һэјбһо мидај вэрзирэ.

1700

Һич вэди нэ бирэ нурһој сәбәһиш,
Гисгончи күрдэнки эз рачэ чәһиш,
ХУДОлу, Тиролу фикир нэ сохдэ,
Эз зиндэ тэ мүрдэ јэ лүнки рәһиш.

1701

Гәһрирэ күрдэји э фурум дирачи,
Энчэг мүрдәникэ һэ эри рачи,
Дәһ салһо оморэ кирошдэ бэгдэ,
Тологиш мәкүрү э вәхт бирачи.

1702

Пәрдэј биһорирэ э руј дәкүрдэ,
Сәһибсүз буһорэ эз һүлгү күрдэ,
Биэдәб-биэдәб хәндүсдэ чикэ,
Лүгәрэ эз Һәнчү киһо вәкүрдэ?

1703

Сабурэ э Һәрәј имид докундэ,
Рәһ нурэ зутәтә эри вокундэ,
Сүлмәрэ вәдәро чикэ нисдикэ,
Думонэ эз Һәсму киһо покундэ?

1704

Соломон э ХУДО имидэ бәсдэ,
Э бәлһој никиһо шорэ дәбәсдэ,
Эз дүли, эз чуни һәлолбу хосджәш,
Тәшдсад зән әрчү бу э гәд јэ дәсдэ?

1705

Күкә әз чикәјү тәјтә нә парунд,
Хушбәхти хунәрә кәј ки вачарунд;
Чәнд чиро чәләгә вәкосундәнкиш,
Чурлујә һүмүрә ә гинд ки чарунд?

1706

Зәрди гутинәрә һишдә киловсүз,
Күкәрмиш зәрәнки нәхуһо ловсүз,
Ә гәбәр расундә пәнчәј ән дәсә,
Су-јәлов согирә никүши овсүз.

1707

Һәлә чум нә дирә сәһнәј сәбәһә,
Әкәрдә вәкүрдә гәрор мувәһә,
Пишолу-пәсәлү думит нә сохдә,
Пәһники ки вокунд килит рувәһә?

1708

Гәјиш ән кишдирә дарамлү бәсдә,
Пијонбәнд дарафдкә әри вәчәсдә,
Вошәндә фушәндкәш чүфтә појһорә,
Чүн манчар ворилү ниданү чәсдә.

1709

Дүлһо чат зәрәнки әз сиркәјә тәрс,
Рујһо чәгүсдәнки әз тиркәјә ләрз,
Бәкәнмиш сохдәји тиһорутһорә,
Туфониш руј мәкрү әз сирр зимиләрз.

1710

Ә тирјох кирошдкә добонә мәһслүш,
Һүрмәтә әз һәрә вәкүрдкә бәһслүш,
Бочә воч сүрхирә әз дәс дорәји,
Нимәлит мумуну ниммүрдә нәһслүш.

1711

Нэр зимисду гуг догһорэ күрдэ гэл,
Сипрэ вэрфһо бирэникэш экэр һэл,
Салһој һүмүр садибисдэ суј докэш,
Күл гутинэ нэ пачуку һич мэхэл.

1712

Согију эз эгүл бирэнки вэди,
Хэчэлэт кэшикэ эз товнэј бэди,
Сэһэрэ э һэзоб чэлэг зэрэнки,
Ө чум хэлг амбартэш ниимбу вэди.

1713

Курнэ сэрэ эз бор хуши дэрэ ки,
Өз мэнэми хомуширэ һэрэ ки,
Ө фурм инсон хосијэтэ күнчундэ,
Куш дошдэрэ бочормиши кэрэки.

1714

Ө пучи эн дүнјо һич рази нэ бош,
Ө јоддош тэбиэт амбар сох мунош.
Ө сэр кирошдэјһо рэхһој човони,
Өз изтү суроги – локорэ хунош.

1715

Ө һэрэј хуб-хэрэб бэхтэш һэд бирэ,
Рузу зимистулу дијэш бэд бирэ.
Васала фэрзундкэ мэхһој эн појиз,
Өз бэхэр эн дорһо лүкэш гэд бирэ.

1716

Ө и кэмэ һүмүр мэйлэ э шон ди,
Хэторэ эз хүшдэ энчэг э јон ди.
Гэзончһој чунсоги чэтин һисдикэш,
Согирэ вир сохдэ дијэш һэсонди.

1717

Зијодэ буликэ кэјфү чоґлүһош,
Парчоһбэнд зүһүскэ бодолоґлүһош,
Илишмиш бирэнки э гэээб ХУДО,
Чәннэтэ нивүнүт эз бод лоґлүһош.

1718

Вэрфэлү сипундэ сижэј эн мујэш,
Шидралү гэдундэ миклэј эн бујэш,
Шэфдирэ э дусди бэхшундэ чикэ,
Чэрмэлү мэвэрзун пилкэј эн рујэш.

1719

Лэпэлү нисдикэ һэр кэлмэј кофту,
Сад чиро воһнэрэ пэлү мэјоф тү,
Нэсилһо дэбэлү бирэнки дэкиш,
Эз јорһо мадаров нэ буһо софту.

1720

Јэдовлә нэ зэрэ бала һүршлэрэ,
Тэрбијэ нэ дорэ балај хүшдэрэ,
Кэјһо ки, доғуноғ имбошу дүлтү,
Эз јор мэвэдэшэн сојил күшдэрэ.

1721

Гэдимэ хэјолһо кэј э јор офдо,
Товушэ кэрмирэ нидокэ Офто,
Э гэриш зулмэти эн торикиһош,
Э синэј эн хори бэјэ мијофдо.

1722

Шэк дорэнки лиһэ буһо ов садан,
Э фурум огу тэлһ бирэнки хов надан,
Боворимэ-чару зэрэ эз дүлиш,
Сабурулујэ рэһ имидэш тов мэдан.

1723

Бэдиһо дирэнки эз рэгэм нэрдһо,
Сироји бирэнки эз дэһэм дэрдһо,
Зијодэ хоһишһо э куш дарафдкэш,
Чи шори нидаров э шүгэм мэрдһо.

1724

Эз лэшэј эн јэкиш јэ муј нэ кэндэ,
Э зир хэчэлэти дэмундкэ бэндэ,
Хүшдэрэ кэширэ эз буру-дору,
Јэ лүнкэш динчэлү ниданү шэндэ.

1725

Түкүм офдорэнки э дэс бигэдүр,
Гэтрэји нэ дирэ јэ хэр, јэ гэтүр,
Киснэји шүгэмэ эри вэрзундэ,
Бурговэ э овхур нивинү һэзүр.

1726

Э мүгүр оморэ эз дүлхошиту,
Лүчиһој мозолэ нијо воши тү.
Хүшдэрэ чүн сэдиг зэвэртэ күрдэ,
Э рэһ хэлг, Офтолу бијо боши тү.

1727

Бэхтлэј асдарара һэ јэдов чирэ,
Вэшэрһи сифэтэ товэ-тов дирэ.
Локосүз һисдикэ кузкијэ дүлүш,
Рачијү э дијор лов мидав бирэ.

1728

Һэдэтэ дэбэлү нэ хундэкорһош,
Э һүкүм эн гисмэт вэмундэкорһош,
Эз дүли, эз чуни нэ хосдэ вэһдэ,
Э минэт элчиһо момуну корһош.

1729

Әз нәгәсди сәр күрдәнки кор бәди,
Ә Һәрәлуг нәс бирәкә шор вәди,
Ә сабурһо имид бәсдә дарамлү,
Һич јә вәһдәш Һор Һәсүлә вор мәди.

1730

Әз гуруглуг зәјлуникә кор-бориш,
Ә богбонһо гәсд сохдикә һәр дориш,
Лово-тәшво ворушбәндлү нә бирә,
Нәгәсдәнки очмиш нибу дәр шориш.

1731

Тәкәјһо ки, саламати мидори,
Әз омунтү гуј бирәнки бикори,
Әз зиһисдә дәһәм дирә, дод дирә
Руз-бә-рузлү динчи чунәш мијори.

1732

Ә әшгәвоз кәј тәбиәт бор мидү,
Инсоният һәки обур, Һор мидү,
Офуррәкор кумәк бирә сал-бәсал,
Әгибәтиш бүтүн Һүмүр шор мидү.

1733

Ә Һәрәлуг кәј Һәримә коф нибу,
Әз куләлуг кәј дәстәлү боф мибу,
Ә јорәвоз чүфт кирошдә әз губи,
Сабурмәндлү рәһ ХУДОрәш боф мибу.

1734

Ә гәриш дүл дәбирәнки су-јәлов,
Әз ХУДОји расд оморә һә јәдов,
Човонирә јорбијори куфдирә,
Әз күһнә дусд јә мәһәлиш бәд нијов.

1735

Мукум ки: – Кәшдиһо хок појтүнүм мә,
Војисдә әз кофтү «һәри» шинүм мә.
Човоб до: – Ингәдәр хүрд мәбош, әј кук,
Ә пишој чүнтүни чүјәш нинүм мә.

1736

Мукум ки: – Импачүм јә күлә хунош,
Ә хәлг чар имбошум нәгүлә хунош.
Куфди ки: – Пәһәни нибу хосдәкор,
Ә гәфәс кор мәки јә дүлә хунош.

1737

Куфдурум: – Әз пәси пәшму бирәкор,
Кәрәкбәнд нәс бирә һич әри јә кор.
Муку ки: – Әгүлә ә шәк мәјил тү,
Ә фүрсәт нивомну тәшвиш дирәкор.

1738

Мукум ки: – Тәшнәјүм әз дирә вәһдә,
Ә чү руз мираси мә сухдә бәгдә?
Куфди: – Зуһунтүни һәчи хосдәкор,
Дүлсүзә коф-кәләч бәкәм ә һәгг дә?

1739

Имид нисдкә тә садирә зиһнисдәш,
Нәшумоју нијо воју јә бисдәш.
Һәрдән-бирдән әз шуморуш сохдәји,
Коф ләһәју хәрч мисоһу дивисдәш.

1740

Чар зәрәнки, вор-дәвләтә һәзүрхој,
Гудузирә имбурбуну әз һәр бој.
Тә чат бирә гәриш дүлү, сиркәлү,
Ә гәсдәвоз чол мәкәнү ә зир пој.

1741

Куфдурум: – Хојуһо бэлкэш амбари,
Эз дэрдтү мүрүһо энчэг Элдари.
Човоб до: – Рэх мүһбэт һомор нэс бирэ,
Боворим сохдэјиш дэрди, азари!

1742

Мукум ки: – Тэнбэлһо офиш нэ бошку,
Бүхтүһо эритү софиш нэ бошку.
Куфди ки: – Э хирмон тэхүл нэ бирэ,
Эз хүнэр мүһбэттү кофиш нэ бошку.

1743

Э тәһэр омбуру нэ расирэм мәш,
Колирә нимәчун вәрасирәм мәш.
Чәкәвәк сохдумкәш эз сәхт хосдәји,
Һалә ки, тү соги, нэ тасирәм мәш.

1744

Э эшг офдорәји јаралүнүм мәш,
Эз тәвэр јә чонон паралүнүм мәш.
Эз аташ хосдәји пәх-пәх дүширә,
Э тәһэр пүлпүлә таралүнүм мәш.

1745

Эз јор мавәдәшән никиһојмәрәш,
Э хок мәдачарун тикиһојмәрәш.
Эшглүјә ләзәтә әри вәкүрдә,
Э мүнүк дэчарун чикиһојмәрәш.

1746

Э дәстү чомогиш нијо бошум мә,
Э кинтү јә гогиш нијо бошум мә.
ХУДО һәрчүјмәрә зијод дорәји,
Э чумтү јә догиш бијо бошум мә.

1747

Ө хорој чэшмиши мундэнки эгүл,
Вичдонэ сухундэ мэчарун э күл.
Һэзијјэт хурдэји тэ соглэм бирэ,
Һэрчүрэ губбэндлү мэдэшэн э дүл.

1748

Гэнэтлү нэ бирэ јэ донэ инсон,
Өз товнэј пар зэрэш нијофу имкон.
И чүр мүһүчүзэ тэсдиг сохдэнки,
Курунди дуркунуш кэм нибу эз тон.

1749

Мучучи сохдэнки хэрэбэјирэш,
Ө хүшдэ макунчун дэрэбэјирэш.
Нэбукэ э кэрдэн хомуд вокундэ,
Имбэсдүт дү чэрхэ һэрэбэјирэш.

1750

Сәһибсүз буһорэ эз јэхэн күрдэ,
Лүгэрэ эз һэнчү нибу вәкүрдэ.
Хэлэјиг эз тараф томош сохдэнки,
Чәглирэш миданүт э сэр дәкүрдэ.

1751

Инсонһо чүр-бәчүр зэрәнүткәш лох,
Дүнјоһа һич вәһдә пуч һисоб мәсох.
Кэлә курунди вә э кэрдэн имид,
Өнчәг э ХУДОј һәгг боворимэ сох.

1752

Булә кофһо дарафдэнки э куштү,
Сугдәлү вич, коми омо э хуштү.
Һәрбој һәчи зу-зу гәрбол зэрәнки,
Зәһәрлүјү нијо бијов э нуштү.

1753

Хуби нэс ворухдэ эз гэрэгэчи,
Ө дэрд кук домундэ һамолһој вэчи.
Дуролов зэрэнки биһовунлуһош,
Өз гэзэб эн ХУДО хилосмэнд эчи?

1754

Ө дэрјоһ ләпирһо һэр бој шар зэрэ,
Лолбэндэ чәһбэндһо нидов чар зэрэ.
Овһој эн булогиш мэлһәм бирэнки,
Ө чумһо үшүгиш мидов пар зэрэ.

1755

Һэр бој э гичогтү Сифир вәкүрдэ,
Кипәј сәдигирэ тәјтэ дәкүрдэ,
Инчимиш бирэнки – дәли-дивонэ,
Хүшдэрэ э митош тој мидав күрдэ.

1756

ХУДОј һэгг әгүлә кәјки нә бәрди,
Нимноһог јә мүргәш нәбу кәдәр ди.
Јә һовун нә дирэ э һүмүр хүшдә,
Бијобур бирэрәш јә кәлә дәрди.

1757

Һэр бој коф офдорэ әз рачә чумһо,
Өз јор нијо буrow күнчунд гүчүмһо.
Дүлһошу гәллүһо парт шәндә вәһдә,
Өз сәрбәт нәхоһиш имбу һүчүмһо.

1758

Гәнәтлү пар зэрэ, вир мәбош һәчи.
Сәдиги әз һэр кор һозорбо вәчи.
Һэр бој коф офдорэ э јон дусд, тониш
Мукујут, – әз мәрди јә сурог эчи!

1759

Шорэ дүл нибоши эз һич-һичиһош,
Ә гәтрэ мофдони эз кич-кичиһош.
Ә бүкүр, эз бомбэ сурог нэ бирэ,
Хунәһо мачару эз пич-пичиһош.

1760

Һоширэ нивини дэһоју тији,
Булули шүгәмү рүгәни, пији.
Сәлигәј бәбәрэ нэ вәкүрдәнки,
Дәһүтиш мумуну эз һад пинтији.

1761

Чавусдә нәсдакә јовонә нунәш,
Ә һәзоб мәвәнкән ширинә чунәш.
Ә бусду јә чордог вокундә вәһдә,
Әз јор нијо шәни – дәг дорәј бунәш.

1762

Чикәрэ мәсухун эз коф һәр мәрдүм,
Вози сәр нэ күрдә никујут, бәрдүм.
Ә хун чарусдәнки һәр кәлмәј гәләт,
Умоһој мошунут ә пәсәјтү дүм.

1763

Һүкүмдор чәзорә кәј туш мухуну,
Ә кәпәк мичару бәхш сијә нуну.
Сәркуш бәднумирә әри туршундә,
Гилинчдон һич мәһәл буш нијо муну.

1764

Әз ловһој һәсәли парусдкә хәндәш,
Гәјмәг шәрбәтирә ниданү кәндәш.
Сог һүмүр эз тәмәһ бәди дирәкә,
Чычинај ән нәфсә мидав вәкәндә.

1765

Нэдана э мүгүр тэйтэ овурдэ,
Чәһмәтиш мукују, бәхтү э сур дэ.
Јә дәһәм нә дирэ эз динчијәти,
Биһолбәнд бошуһо һәшдан э гур дэ.

1766

Хубирэ нивини эз әгүлкәмлү,
Бочийү күј имбу, зилији – бәмлү.
Ләрзирэ базујуш ковусдә вәһдә,
Болушуш хүшк нибу эз ичкиј-дәмлү.

1767

Чүрһәтбәнд буһорә војәјуш һисди,
Гозончә тә дирэ мојәүш һисди.
Ә мәскән говрәһо гәргикә әкәр,
Хүшдәнү нә бирә сојәјуш нисди.

1768

Гәришмәнд коф мәсох һич сәр јә минут,
Ә дәһәм ләһәјтү јәкиш нимунут,
Бирисмол бирәји э гәд маладһо,
Түрә јә һәсүлмәнд чүларз мухунут?

1769

Әз нәштәр тичәји гәм тубосүзи,
Ә ләзәт суј нибу дәм нубосүзи.
Мәсләһәт сохдәнкиш э гәришјәки,
Инсофу нә буһош јә ХУДОсүзи.

1770

Ә һәрәј һәрмәхһо кәләкиш мибу,
Әз садан бәтәртә фәләкиш мибу,
Әләгбәнд эз күкү вәкәндә чикә,
Хүшдәрә ләрзундә кәрәкиш нибу.

1771

Лов-бузэ мэфушэн эз тэмәһ чожкәш,
Эз бирәһм бошуһо нэ вәки вожкәш.
Әкәр кофә ә куш нәс күрдәкә ју,
Ә минәт мавәмун һич јә-дү бојкәш.

1772

Туфһој ән ләһәрә сохдә гәр-гәрә,
Эз дүли ниимбу хосдә гәһрбәрә.
Хосдәхунд эз чумтү сур бирә бәгдә,
Ә куфдә момуни гопуј һәр дәрә,

1773

Хубә нүшунә нисд әз рәһ вокошдә,
Офторә гәм нидү эз чум докошдә.
Нимәлит, тишәмит буһо зиндәкун,
Зиндәјә мүрүмһош миданү дошдә.

1774

Ә чикәј јә вәкир кәј нидав нәрә,
Сәркушә нидору лап һәрдов һәрә.
Һүрмәт сәдигирә нә вокордундә,
Хәчәләт эз сижәш дәм мидав зәрә.

1775

Нур Офто ә хори тәјтә вохурдә,
Пәјләј әрәгирә наштави хурдә;
Дәблү гобул сохдә сәрәдордирә,
И чүрә гозиһо ә коми сур дә?

1776

Јарашуг дорәнки рачә мәнзәрәш,
Эз ички хурдәји һәр зәрә-зәрәш,
Ә гирог, ә бичог фикир нә дорәш,
Ә пишој һәр јәтән гир мәки сәрәш.

1777

Биһоли вүнүһо эз тэлһэ гәриш,
Сәрминут миданү бирэ һүршләмиш.
Рукәрук – пүтүрүк һәлим нә мундә,
Горинә нивәнү э мәһәчәриш.

1778

Јәзугбәнд војкәрә э дүл дәјишдә,
Сәвкәндбәнд мунајә кәкүл вәјишдә.
Һәмишә эз судум сәһәр вүнүһош,
Кәмәрә дүгәди миданү һишдә.

1779

Ә зүм-зүм ән дәрјоһ һәрбој ләс дорә,
Далгара ниимбу јәсир вәсдорә.
Синај тәбијәтә гәрбол зәрәнкиш,
Һәр кијов эз чорә сурог нәс дорә.

1780

Иштоһо ворихдкә эз бим дуријү,
Һәсбәлү ниимбу рафдә зуријү.
Тојәлү мундәнки сад чиро гәргуш,
Чуркумиш мидаров э гәд руријү.

1781

Ә гәрор оморә эз сәри-вәриш,
Ә хурдә гәришбәнд бирәнки сәриш.
Әз дәдәговолмәнд бошуһо чикә,
Вәхүшдә ниданү эз сокуј дәриш.

1782

Рәһмәдүл буһорә никујут зобу,
Дананда э гијрәт мәрди мидәбу.
Сәдигһош чәһм бирә јә кор сохдәнки,
Ә һәрә јә тилтәш гәрди нидәбу.

1783

Мизузэрэ вокосундэ э дэртү,
Бил чэвгиһо кура нэ бу э сэртү.
Имид бэсдэ э сэбэһһој эн ХУДО,
Ә һэггэвоз дог варавку э шэртү.

1784

Гудизирэ эз гэјгуһо дэрэ ки,
Һэдэтбэндэ фэрлүһорэ хэрэ ки.
Әз чүрһэтһо хэбэрэтэр нэ бирэш,
Сэнг һэсрэтэ шэндэкориш кэрэки.

1785

Шитбэнди, шурбэнди нэ күрдэ лош тү,
Ә сэр чүфдэ чумһо гошлу вэбош тү.
Ә сад чүр һэзоб-губ хутэ мундэји,
Һэрсмэндлү эз чумиш тији мәбош тү.

1786

Күп сүрхи нэ дэкэш э бинэј дориш,
Бэрэкэт сифроји бәһәриш, бориш.
Әрхлүјэ чәркәһо әри хәјр дорэ,
Овһо риз кәширэ э синэј хориш.

1787

Кәвүл хосдәјирэ әри чүх дорэш,
Ә әсир мәчарун јэ тэк духдәрэш.
Сәрјү кич дарафдэ мофдону бирдән,
Һисс сохдэ ниданү эз дүл сухдәрэш.

1788

Кәлә кор сэр күрдэ эз јовош-јовош,
Соворэј һәјили зу мијов э хош.
Дәдәјмәнд-һәсәли мәрзүһо бәндэ,
Әз дүли имбошу чоғанәдәвош!

1789

Кор-борhoj чэнчэлэ варасда томом,
Бил ибрэт вэкүрү һэр хэрэ овом.
Өбәди дур бирэ чүрчүрә – гәргүш,
Гисмәтиш нэ бошку э һонијә хом.

1790

Зирho-зэвәрhorә кәшдә дән-бә-дән,
Хубирә тимор сох, хэрәбјүрә шән.
Һәрчүјү булиндә фантан зэрә вәхт,
Такабур – сүмичиш бирәни һәрдән.

1791

Һәрchoj чум рихдәнки эз пучә бәдү,
Кәмә шанс мумуну эз күчә һәдү.
Тәмизи хунәрә нэ дошдә вәһдә,
«Вирус»иш кор мүјнү э ичоләтү.

1792

Хүшдәрә кучлубәнд хундә эз бинә,
Ингәдә мәвәни дәсә э синә.
Ләпүrho омокә, э фурм әчдәһо,
Ширина мизәни чүн бирәнгинә!

1793

Нимәчун мундәнки эз совоб гәләт,
Пар зэрә ниданү хүрд буһо гәнәт.
Вичдону дүлбәндлү парс күрдә чикә,
Хуби кузәт мәсох эз дәс михәнәт.

1794

Өз бәди сәр зэрә һиссијәт вошку,
Өз мунум нә мүрүм – сүстмәсди хошқу.
Өвүр ән дүнјорә гимәт нә дорә,
Бивәхди ән күчиш гисмәтјү бошку.

1795

Боворими бурбундэнки э јәһләш,
Ухшәрију нијо бошу э чәһләш.
Хәјолбәндлү э чәһд гәмчил вомундә,
Бијо томом хутә боши э мәһләш.

1796

Чар бирәнки сијәбәндә хәбәртүш,
«Әпрәс»бәндлү һәл бошуку гәбәртүш.
Јәһәлмишә чәшмиширә дирә хәлг,
Сәнг доһори нијо рүхү э сәртүш.

1797

Имид бәсдә э мүһкәми нә сәхдиш,
Һәчәлбәндлү ковлә нисди э тәхтиш.
Дод һүмүрә әри ширин вәрзундә,
Пәрдәј һәмәл тох нијо бу јә вәхдиш.

1798

Курундә чәһт нә күнчүсдә э тобуш,
Тәримә чи буј күрүку э гобуш.
Чунсогирә әри мүһкәм фәрзундә,
Үлүкүрә чүк нә дүку һәр јобуш.

1799

Дуркунирә имид нисди э бәгдәш,
Ә шүгәмү гур-гур зәрә јә бәгләш.
Кушд-јәкирә чундур-чундур сохдәмунд,
Зән нә шүвәр э рәх нирав јә вәһдәш.

1800

Ә гәд мәчлүс, кәј точбәндлү мидиров,
Нәхоһлүһо һәјбә күрдә э киров,
Әз пәхүри коф вәнкәсдә э һәрә,
Гуноглуги әз чум нијо вәдиров.

ЧОР ЧЭРКЭНО

1801

Э тилсим эн ХУДО э шэк дэкэш бэхт,
Мичэј һалэчикэр вој тэкиш имбу.
Сэбэһһо эјэки хушэз зэкэш сэхт,
Энкүшдһој јэ пэнчэ тој јэкиш нибу.

1802

Эз бэхшэј эн ХУДО висдокэш һүнэр,
Дүлхүрди һэр инсон э вэкоруш дә.
Э сәјэг Короглу бисдокэш јэ нэр,
Дү гэрпүз э кэф дәс нидов дорушдә.

1803

Вичдонэ э һэрэ соф норэ бэгдә,
Суј һасэл бијо дү мозолбэнд бориш.
Э рихшэнд нэданһо офдорэ вәһдә,
Шэкбэндлү нијо бу һәлолмэнд кориш.

1804

Э зәһэр эн зуһун сэхт имид бирә,
Эз хотур һошири э мар нә чар тү.
Пучә нәфс гәлпирә тәјтә гит дирә,
Э сәр гисмәтлүјә зәһмәт вачар тү.

1805

Боворим хүшдәрә эз бим зүһундә,
Эз сабур бул бошку бофдәј имидү.
Гувотһој эн гули кәј э зуһун дә,
Инчимиш бирәјиш јэ фөјдә нидү.

1806

Нәһаләт мәркирә әри хос дирә,
Гәләтә никујут - тәһәрифини.
Эз гәрмог бәдәрүһ тә хилос бирә,
Хүшдәрә вир сохдәш эз зәһифини.

1807

Эз гисмәтһој эн мозолһо кироһош,
Хубә корһо вир нә бошку эз һәдәт.
ХаУДОхоһи овурдәји тироһош,
Эз мичәһој эн мәсәби – шәриһәт.

1808

Дүлдинчирә әри дирә әбәди,
Арзуһоју пуч нијо бу јә донәш.
Ә нәр шәриш сәр нә зәрә дүгәди,
Тичә кофә бијо кују мәрдонәш.

1809

Пәһәники гәд-гуд сохдә һоморә,
Әзовнәки нијо боши һә гурбун.
Ә чум милләт әри ә хош оморә,
Кафдаријә кәјдаријиш мәбурбун.

1810

Гувот гулһо тәһрифбәндә боч докәш,
Сәдигмәндлү әри мундә ә чум дин,
Тәрәмзәдәј лүтијәти куч нокәш,
Кәләкбази бичјәтирә точ мәвин.

1811

Эз һилләји һәрим дирә кор-борә,
Тә расирә ә һәлолә ов нә нун;
Әзмиш сохдә, хүрд-хәшиллү, бор дорә,
Ә бог гунши нә шәхтә бош, нә човгун.

1812

Туз докундкә ә чум һәрмәһ, чүн күли,
Һич јә мәһәл сугдлу нидов дәрджүрәш.
Фүрсәт кәшдә әз хотурәј јүнкүли,
Дәрбәдогун сохдә мидов сәрјүрәш.

1813

Сэбэһ тэ шэв кор сохдэнки гузовлу,
Хүшдэн ХУДО һэвэс дорэ дэскирэ.
Рэһһој хори нэ чусдэји дузовлу,
Хубэ кориш һэмишэлуг нэс бирэ.

1814

Ә эшгэвоз рак шорирэ нэ күрдэ,
Хушбэхтирэ бэхш нэс дорэ дэрд киниш.
Әз зиндэкун э бим һэзэ вэкүрдэ,
Сэбэһирэ әз имбуруз рач виниш.

1815

Әри дирэ рачэ бүлмэј чинирэ,
Пэрдэј чумһо нэ думони, нэ чэни.
Пэһәнүки гэсдэ корһо винирэ,
Ә чэнд хунэ кирјэ нијо дэшэни.

1816

Аташ Офто шэвлү-рузлү тэ сухдэ,
Хэзонирэш нијо воји әз васал.
Зомонэрэ сурһојурэ вомухдэ,
Хунэдуниш мүһкэм бошку сал-бэ-сал.

1817

Әз товнэј нэ рихдэш кумон пэхүрлү,
Офто үшүг дүһо һэсму бијо бу.
Әрэг тэн ворихдкэш думонлу, хүрлү,
Кифлэтдор һич мәһэл пэшму нијо бу.

1818

Кэлэтәһо коф сохдэнки әз хунчэ,
Килитбэндлүш бил кип нэјов дэр тэмәһ.
Тэ сироји куш дошдэнки, дујунчэ,
Хубэ рузһош гисмэт мијов һэр сэбэһ.

1819

Ә сад фаиз нәс расирә шор һәлбәт,
Ә чунәвоз нијо вози тупә-туп.
Әз гәд овсар рихдәјинчә вор-дәвләт,
Гушә хуно азад бирә дијәш хуб.

1820

Әз ләшәјтү кәм ни имбу һәр чү губ,
Сәр јә кәлмә рушум мәку хәстирә.
Кәләтәһо данусдәни әз тү хуб,
Сабурлурә пәшмујәти нәс бирә.

1821

Сәбәһ-сәбәһ гәргуш сохдә әз зури,
Әзовнәки имид мәди дүлтүрә.
Пәнчәј гудуз нә расикәш әз дури,
Ворвориһош гәд мисоху күлтүрә.

1822

Богруј түрә һәлимбәндлү һишдә һәл,
Һәрс чумһорә тиһи мәсох ә фурм дәг.
Бәдһисоби нә дирәнки һич мәһәл,
Фәгирһорә зу куш дошдә ХУДОј һәгг.

1823

Бәдиһоју кәј ки, әтәк-әтәки,
Ә пуләвош пур ни имбу чиб овом.
Ә нум Тиро коф куфдикә чәпәки,
Әз зәһм ХУДОш имфурогу тип-томом.

1824

Чум кәрдундә бисәһибә дирәји,
Һоширмәндһо нидов бирә зомуну.
Әз човониш һә кәјбала бирәји,
Гулә хунош ә зәһмәт дәс момуну.

1825

Курундирэ субукбэндлү дуркундэ,
Шидрај кэмэр мидов Һэсонт дәнүшдэ.
Шәфдиһорэ әри дузов бурбундэ,
Јә мәһәлиш куч мәвәни ә хүшдә.

1826

Дузјәтирә әз дуркуни тә хосдә,
Фәргиш нисди әгүлмәндә сәри тү.
Хушә рузә әри сијә нә сохдә,
Шәксохирәш Һәдәт мәки әритү.

1827

Јә тилтәләш бәхш нә бири әбәслү,
Һич нидани сал Һүмүриш кәј варасд.
Әгүлмәндлү куш дошдәнки, Һәвәслү,
Шәх никәрәш јә мәһнини расдәрасд.

1828

Сәлигәрә чусдә-чусдә Һәләмлү,
Дүл вәбәрдә тәмизлүјә ободи.
Шәхсијәтә әри дошдә Һәләмлү,
Әз зир судум хилос бирәш јә оди.

1829

Әз сојәјтү појә ә дур нә нокәш,
Ә јараһо мәлһәм нибу Һәрәки.
Имидһојтү булә бәһәр нә докәш,
Ә фурм чинор шәх појисдә кәрәки.

1830

Коф дәшәндкәш әз ловоһој гурбуни,
Бәдмозолә ошкор нибу тој дирә.
Јә Һәдәти ә гәд чәнкһој ән хуни;
Ә микләлуг дарафдакор шор бирә.

1831

Ә һәјвонәт суј зәрәнки дүборә,
Фәргү нисди кусәләји, кәдәки.
Ә һич-пучиш вәдәшәндә кор-борә,
Ә һәјбәвоз сәр јә мүргәш мәдәки.

1832

Мәлһәмлүјә чорәш дәри ә хәндә,
Ә сәнгәлуг јә чүпләрәш мәдәзән.
Мәрдјәтирәш әри ә чум дәшәндә,
Чопологә-силләш мәзән ә руј зән.

1833

Офуррәкор гәнәт дори һәр гушә,
Ә сәр дү пој кәшдәш һисди бим хошу.
Нәһәләти вәкүрдәнки сәрбушә,
Чүн кәрм Офто гизишмишиш имбошу.

1834

Ә пишој һәгг појисдәкә әкәр күм,
Шәвлү-рузлу һәдәт никрү нүшдәрәш.
Војкәһоју офдорәнки ә дүкүм,
Тәмизә дүл һәнкор нидов хүшдәрәш.

1835

Сәр сифрорә һәлолбәндлү дирәнки,
Хушбәхтирәш нә сој имбу, нә мигдор.
Ширинијәт – нәгүл-набат бирәнки,
Дәһәм ләһәш рүһ мәбәрү ә һәр кор.

1836

Нәгүлбәндә кофһо кәј ки ә куш дә,
Малад хори нә сәнг имбу, нә һовун.
Әз чүлкјәти руј сифәтәш нә шушдә,
Ширинтәһәр коф ләһәрәш мәшовун.

1837

Пәсини һүмүрә гәрбол зәрәнки,
Һазобһој губирә шорлу ниданут.
Сәбәһһо домундкәш ә гәриш тәнки,
Сабурәш, имидәш һорлу миданут.

1838

Әгибәт динчирә дорәнки әз дәс,
Сад гәлпә мәкүрү һәрәкәт дәһво.
Лүнкһорә пишово норәнки һәр кәс,
Әз үлүк суј мидү бәрәкәт шәһво.

1839

Әјәки бәмзәрә гүчум бирәнки,
Мәку ки, дәвәһо ә филһо тојут.
Нәтичәј һәмәлә ә чум дирәнки,
Әри бәдә килкул әдәш нипојут.

1840

Ә һәрә дошдәнки пәрдәј софирә,
Шүһрәтәш бәхш мидү Офуррәкор һәгг.
Ә чумһо бурбундә гәтрәј бофирә,
Чүн бунһој ән хокиш нијо рихү дәг.

1841

Кәмәрә гәдундә әз вәрдүш зәһмәт,—
Шобот сухдәниһо шәһәм нә бошку.
Хушәлү дарафда ә гәриш чәһмәт,
Ә ләпәј ән кофуш дәһәм дәбошку.

1842

Јә дорә гул-будог бул нисдкә әкәр,
Богбонә хош нијов әз һисдиһо гәм.
Тәфәһәт вихдәнкиш әри чун — чикәр,
Нәвәһош әз һәсәл ширин нисд бәкәм?

1843

Зэвэро вэрафдкэ аташ нэчоги,
Кулурэ салт дијэш нибу дэкүрдэ.
Мэсэлһо кэширэ эз бим чунсоги,
Эз нэгүл тэрбијэш имбу вэкүрдэ.

1844

Әгүл сэр эз зуһун нэс бирэ субук,
Оммо ки, коф зэрэ сухундэни сэхт.
Гэд дүлэ лошундэ эз хотурэј кук,
Ја мәрдиш һэмоли нэ вино һич вэхт.

1845

Ә пишој эн соги појисдэнки лол,
Эз полад нэн алмаз гүч нисди чуниш.
Ја сәбәб нэ бирэ эз фикир-хәјол,
Ним-ноһог э кәллэ низәнү хуниш.

1846

Кошдиһо дорһорэ бәһәрлү хосдэ,
Сәнәһәт хүшдәрэ нивәјлү э лог.
Шәвәлү-рузәлү һәрәкәт сохдэ,
Богбон чун сухундэ э хотурэј бог.

1847

Чәһмәтә гәһр докэ нүшдә-вәхүшдә,
Эз зәһмһој эн ХУДО нипоју воју.
Гәриб офдорәнкиш эз Вәтән хүшдә,
Ә чәләј һәсрәтиш мофдону поју.

1848

Эз шори, эз ники тә сал ворихдә,
Хостәјә чун-чикәр кәјки э гур дэ; –
Ә чикәј һәрс чумә ворущлу рихдә,
Ә сифрој эн бәди ички ки хурдә?

1849

Ә сифро Һәлолә чи пур норәнки,
Мозолә бәхш мидү асдарај бәхтиш.
Һүвсәләј зомонә сабур дорәнки,
Бул бәһәр мијору лүкәһој вәхтиш.

1850

Јә мисгол зәһәрә – мәлһәм мүдүрүт;
Ә сәр дүл зәһмлүјә јара вәрикәш.
Нә гәһри имбошут, нә чәнк мүкүрүт,
Ә һәрә дүрујә дусдһо дәрикәш.

1851

Нә кәчук кәрәки, нә кәрпич, нә сәнг,
Пәнчәјү мүшд буһо миxәш мизәнү.
Чәнд гәдәр булутлу бисдокәш руј мәнк,
Һә кәнәш гуј зәрә, кирјәш низәнү.

1852

Тиб-таза мумуну ичоләт шүгәм,
Әз кәрә, әз гәтуг, һәм әз шир нә дуг.
Әз шуриш, әз шитиш вәкүрдкә дәһәм,
Бәһәмә һәм буһош ә дүнјоһ – јәзуг!

1853

Сабурә ә гуг точ вәбәрдә вәһдә,
Сүрхә коф ләһәрә ә назһо мәјил.
Зијодә коф-кәләч тәһс күрдә бәгдә,
Мозолиш мијору пој таза һәјил.

1854

Һәз нидү – хурдәрә әри вокуфдә,
Пас күрдә килитһош боглу нијо бу.
Ә кәрәк бирәнки әри сәр куфдә,
Гијрәтә икидһош тоблу бијо бу.

1855

Нә әз дорд тәрсирә, нә әз гәм нә дәрә,
Ә Нимаз пој норә ә тәһәр киши.
Ә ХУДО боворим сохуһо һәр мәрә,
Сәр јә бо моч бәро әз Тирој Миши!

1856

Тәрбијәј нубоји – һәмәл һәр нәгүл,
Үлүк әз осдугу нубо висдокә.
Догһорәш миданү чумундә әгүл,
Мәсләһәт дорәкор – ХУДО бисдокә.

1857

Богбон әрәг рихдә, тә јә дор кошдә,
Кәрәксүз нивини һүзүм – гәјиләш.
Тичјәти әгүләш әри боч дошдә,
Кәләтә рүһ дорә чүклә һәјиләш.

1858

Хәјолһо чәрх хурдә дәкиш бирәнки,
Әнкүшдһој мүшдһорә ә чәнк ничарну.
Чумһорәш туш сохдә дәниширәнки,
Гошһорәш чумундә ә мәнк мичарну.

1859

Јүргәһој дин-дәһәт рафданки дим дуз,
Думонә фикирһо шәһ рихдә әз һәл.
Шориһо зиб-зијод бирәнки һәр руз,
Дәскурун-појкурун нибу һич мәһәл.

1860

Хов һәјил вәһшикә пишој хисирә,
Тәнкәшһо мокошу шир хурдә бәгдәш.
Тә ә сәр офдорә хуби-писирә,
Пәшмуни никәшү дүлхүрдә вәһдәш.

1861

Әз дүли омокә шәггәјә хәндә,
Әз нурһој бриллијант кујиш микүрү.
Руз-бә-руз јәнчигир ә бим буј шәндә,
Ә тараф бихови рујиш никүрү.

1862

Зомонәј һәжилә һәзиз зуһундә,
Рәһәти динчирәш мүфтә нәс дирә.
Дәшорә-појһорә әз бим чумундә,
Дарами дәсбәндиш сүфтә вәс бирә.

1863

Сәлигә дорәнки дорунә бофһо,
Әрхалут вәкүрдә әрхојин мәбош.
Әнтигә һисдикәш ширинә кофһо,
Ә ховһош ә сурог ән омун дәбош.

1864

Ә һәсмуј дү чүмиш думон дә, хүр дә.
Пак имбу шорә һәрс рухундәкорһо,
Мәһдонә нухоруш митанү хурдә;
Јә кусов күмүрәш сухундәкорһо.

1865

Куфәрәј һәжилә мәндә чумунһо,
Пич-пичи мисохут әз асда – јәвош.
Вәкүрдә годоһој тичә зуһунһо,
Зиб-зијод бијо бу әз астараһош.

1866

Кәләтә әз вори нәс сохдәкә шәк,
Һәжил чүн астараш нидов һә чәсдә.
Бирәһнә норәнки појә ә дүшәк,
Јә рачә «лезкинкә»ш мидов вәчәсдә.

1867

Эз ХУДО зижотдэ лово висдокэш,
Ним-ноһог пур нибу гучог этэкиш.
Ә һәсрәт ән динчи вәхт нә бисдокэш,
Эз гәрә-гәтрәји нитәрсү јәкиш.

1868

Чычаһој боләрә артмиш дирәнки,
Сәбәһи имидһош микүшү дәрдә.
Калушһо ә малад батмиш бирәнки,
Шәх-шәхәј ән овһош шушдәни бәрдә.

1869

Хилово ворушһо чумә фурмундкә,
Гәдәрсүз дод мидү бог-бисдүј Гүбәш.
Вәрфиһо хүшдәрә түндлү бурбундкә,
Одә ә бод нидү зимисдүј Гүбәш.

1870

Чарундә кәрәк нисд дуркурә ә дуз,
Гәләтә вүнүһо бичәзон нибу.
Бушә сәр мәрдмазар нә бисдокэш гуз,
Сәр пушмуј ән дүлүш һә хәзон мибу.

1871

Хүшдәнү – хүшдәрә гијмәт нә докәш,
Кор хәлгиш рәһмлүрә ә точ вәбәрдә.
Ә сәр хок појһорә сәлт асда нокәш,
Асланаш ә мәјдүј ән боч дәбәрдә.

1872

Тирорә тә хундә кәлә Рабиһош,
Шоботһо һәл бири шәһәмһој Нимаз.
Боворим дорәнки дузә разиһош,
Эз Сифир нәхш дири дәһәмһој Нимаз.

1873

Хунəһој эн хоки сажлов дирə вəхт,
Эз бəјəј чилиди шишəһој Гүбəш.
Вəһшијə һəјвонһо бихов бирə вəхт,
Чункили сəјəги вишəһој Гүбəш.

1874

Рихдə һəрс хошхошə эз сəр гутинə,
Гəдимə дəдəјһо һəјилəш мидо.
Пинəки нихурджə э сəр эн синə,
Чумһорə вəхш норə һич һэрəш нидо.

1875

Сипирə палтара зарлу вокундə,
Ә һəсму варафди Шондогһој Гүбəш!
Шəрбəтə ловһорə тарлү покундə,
Ә тарих дарафди булогһој Гүбəш!

1876

Тартапил сохдəнки чугулə чумһо,
Гилизə һəмэлə киловиш низə.
Лəпəһој һəсəлиш э гəриш тумһо,
Сундугчəј сүрхирə э килит мизə.

1877

Шəггəрə зэрəнки шəх-шəхəј Гудјол,
Фасонəш, кəллэрəш, тикирəш нихосд.
Шондогиш э хəјол рафданки чүн лол,
Чофорəш, софорəш, никирəш михосд.

1878

Пəхүрə гəзгунчə һүршлү бирə вəхт,
Дəсдəчуј дəсирəш јэрəг миданү.
Сəровнəј сəрирə бушлу дирə вəхт,
Сүрхə-куј кəсирəш јэлəг миданү.

1879

Хиртәклү, һиноглу, һүлгумлу буһо,
Јә кофә сад нијлү ә зуһун мүрвәт.
Әз дүлиш, әз нумиш бишәрһи дүһо,
Сәррафаш пәрт мијлү әз товун һүрмәт.

1880

Офторә күрдәнки думонһој тәнки,
Чумһоју пәликәш һәсму дәр бошқу.
Сәр синәј кучәһо малад зәрәнки,
Сәһмонә сәлигәш јәрбәјәр бошқу.

1881

Сәвкәндһо әз дәһәм Тиро бирәнки,
Мүкүшү һәмәләш, мүкүшү гәмәш.
Милләтә әз бәди чиро дирәнки,
Ә сәрјү мунәһо мисоһу һәмәш.

1882

Хотурәј бәбәрә доруһо бәгдә,
Војкәј сәбәһирә ниданү күшдә.
Шәһәнкум әз чүлһо вокәшдә вәһдә,
Мәндәрәш микәшү ә тараф хүшдә.

1883

Һүршлүјә пој куфдә, һәзоб хурдәнки,
Әз обур палуһо һорә вир мәсох.
Ә кәрми ән Офто, ә үшүг Мәнки,
Бәрәкәт рүхүһо корә вәкир сох.

1884

Ә болуш зариһо сәр вонорәнки,
Әз гозһо ујог бош ә гәриш ховһош.
Рујә лов булуогһо пој донорәнки,
Ә палаш чаруку лиһәјә овһош.

1885

Бэрэкэт овурдкэ гопуј мәһалә,
Ә мәскән – вирәһи дорһош бор мидү.
Әз говум нә гәрдәш чироји һалә,
Нә гулум, нә гунши дијә һор нидү.

1886

Астарај бәхтирә сохдәнки сурог,
Шикојәт нисоху әз шидрај кәмәр.
Тә кобоб дәм хурдә әз мүнүк, сумог,
Тәвәслү јон мидү ә савзәј – нәмәр.

1887

Көз-гулог мундәнки зомонә кәнәш,
Мәнксүзә мәһәлһо шор-шон нибошу.
Гәнәтсүз һисдиһо думонә, чәнәш
Әри фәм сохдәји һәјрон мибошу.

1888

Мийточи дорәнки асданај әгүл,
Ә сурог таза коф мидәбу чәһмәт.
Ә хош оморәнки дастана нәгүл,
Әри куш дошдәјиш ниимбу зәһмәт.

1889

Һүршләмиш бирәкор чәнксүз-хәтәрсүз,
Һәрдәниш – пәләнки, һәрдәниш – гузу.
Дүлтәнкиш дирәкор зәнксүз-хәбәрсүз,
Һәрдәниш дир мијов, һәрдәниш – зу-зу.

1890

Һүмүрә сејр сохдә томом әз бинә,
Ә чыгһој һәrimi зәрәнки нәчәг;
Тирорә гәл күрдә ә сәр ән синә,
Нәфәһој сәррафи мокошу әнчәг.

1891

Шәх-шәхәј Гудјолә зәр хосдәкорһо,
Сокити нүшдәрә һәдәт нисоху.
Мәнзәрәй Гүбәрә сејр сохдәкорһо,
Вомундәј ләшәрә рәһәт мисоху.

1892

Гијмәт дорәникә ләпәрәш, пучәш,
Ә гәриш рушлуһо нибу утанчәг.
Әри вәкир бирә ә гәриш кучәш,
Ҡовурлу – һәрмәһлү бијо бу әнчәг.

1893

Мәшгуләт бирәкор ә кәм умоғһо,
Ә бүкүр кифләтиш буш нәс вокошдә.
Бәрәкәт дирәкор әз дорһој богһо,
Ә бујруг ән дүлиш куш нәс докошдә.

1894

Ҡиро нә бирәкор әз коғоз – кугуз,
Карандаш вәкүрдә гушиш микәшү.
Бузломоч ә сәр тов бисдокәш гугуз,
Әз хундә, ә сифро дәсиш никәшү.

1895

Шитлүјә кәлмәрә куш шинирәнки,
Мәһәној бүхтүрәш нивараси тү.
Ә тичә чумәвоз дәниширәнки,
Ә әхир һәмәлиш бијо раси тү.

1896

Лүһүфһој мозолә бәхт дәкүрдәнки,
Шориһој ән никиш сәсмәки нибу.
Чәтинә мәсәлә вәхт вәкүрдәнки,
Зурбајә һүвсәләш кумәкјү мибу.

1897

Ә дүнјо чумһорә мочол вокундә,
Һәјилһо хутәји әри буј шәндә.
Дәдәјһош дәрдһорә ә чол докундә,
Әз дүли оморә рәһмлүјә хәндә.

1898

Милләтә әз шәрһо дур дирә чикә,
Кәләтәј ән хунәш һәрәкәт сохдә.
Зәнбилһој базари пур бирә чикә,
Дәрвозәј дугозиш бәрәкәт хосдә.

1899

Јорошугу нәс нүшдәкә ә дүлмә,
Фојдә нибу әз сүрхи јә һовуни.
Әнтигәјә чи нә дәкә ә бүлмә,
Әз иштоһо коф вәнкәсдәш һовуни.

1900

Ә чој-чикә тә согирә назундә,
Һәр нәчоги әз гәд чумиш вәдини.
Рәһ һүмүрә тәјтә әхир расундә,
Ҥәвәс нәфсә бугмиш сохдәш бәдини.

1901

Арзуј дүлә ә фурм хүшкә дор дирә,
Һич хүшдәрә нијо бәри шәрәки.
Ә гәд чәһмәт әри дијәш вор бирә,
Чәрми пустә сүртмишкори кәрәки.

1902

Зу хилос мундәнки әз боләј тәнки,
Ә хош хәлг бијовку һәр сохдә кортүш.
Бәхт, мозол пар зәрә нәзник бирәнки,
Хүшдәрә јон мәкәш әз хосдәкортүш.

1903

Тојәһој кијовә чәркә норәнки,
Вәчәһој кәркһорәш сој-һисоб нибу.
Пәниһој кусбәндһо дәһәм дорәнки,
Илхиһој куркурһош ә дәб мәһ мибу.

1904

Фәргү нисд хәрлүни, јә нобкә һәсблү,
Пијодә буравһош үзүлмиш нибу.
Питови-тирјохә нә дирә һәјблү,
Ә муној ән ләһәш сәдигиш мибу.

1905

Мол-гәрә салбәсал зијод бирәнки,
Кәндүмиш микорут ә дунәрәвоз.
Чүлһорә бәһәрлү, күллү дирәнки,
Һәсәлиш мәкүрүт ә чунәрәвоз.

1906

Ә бичин зимиһо рихдәнки әрәг,
Дорһорә тә чирәш јә мәһ кәрәки.
Тәһәнкһој онкурһо духдәнки вәрәг,
Шоробһош ә сифро чәрәк-чәрәки.

1907

Ә бәјәј зимисду әри кор дирә,
Чуһурһој догимә ә бушһо ниров.
Ә колхоз чәһмәти һәдәткор бирә,
Дүсәрә һәјбәһош ә дүшһо маров.

1908

Кирошдә рузһорә гәрбол зәрәнки,
Чумһорә ә дурһо бәрдә хәјолһош.
Рүһмәзә дорәнки күлһој чәләнки,
Шушдәни һәзәбһој дәрдә хәјолһош.

1909

Имидэ дошдэнки э гэриш пэмбэ,
Сабуруш нурлуни эри Гүбэjmэ.
Лүкутнош зэрэнкиш эз кижов – лэмбэ,
Сүртһојуш сурлуни эри Гүбэjmэ.

1910

Зиһимиш војуһо эз чэркэј бинэ,
Томотэј шоријэ никиһош имбу.
Шэјрһош кујуһо эз вэлкһој синэ,
Суј дэстэк һүндүрэ тикиһош имбу.

1911

Рузикор кирошдкэш гуруглу-нэмлү,
Меһрибон мүзүһүт вәкирэ чәһмәт.
Тәгсиркор бисдокэш хүрдәлү – кәмлү,
Ә һәрә суј нидүт үкәјә чүрһәт.

1912

Хүшдәрә дәрд мидүт э хәстәрәвоз,
Мичәһој согирә учмиш дирәнки.
Нәфәсә мәкүрүт э һәсрәтәвоз,
Кәләтә эз һилом кучмиш бирәнки.

1913

Зомонәј гәтрәји пој күрдә вәһдә,
Ә војкәј пәшмуни нидобу үлүм.
Әз Тирој ән Миши руј күрдә бәгдә,
Данани чуһурмәш имбу мәһүлүм.

1914

Гәдимә дәвр рафди э вој-војәвоз,
Хунәһој Гүбэjmэ күһнә, хүрдә бу.
Тә Ленин оморә э һој-һојәвоз,
Сиздәһ чүр Нимазиш чикә күрдәбу

1915

Јарашуг јакини вэлк э күләвоз,
Ја михэш кэчуксүз нидај зэрэ рач.
Војкәһо зүһүсдкә э әгүләвоз,
Ја вичәј хорирәш мидај зура дач.

1916

Ја кәлә боч мәдан һүнәр босс-моссә;
Хүшдәрә дилибоч нә хунуку сәхт.
Әхирсүз һисдиһо һәсмуј космосә,
Фәләкиш нидану кәшф сохдә һич вәхт.

1917

Ә пәнчәј ән дәсјү сәһәт нә дәкәш,
Офторәш вәһдәји әри кор дирә.
Гәд дүлјү сухдәнки, чурај нә зәкәш,
Әз кәрми чун хүшдә әдәј шор бирә.

1918

Сијәји вошәндкәш товә руј һәсму,
Әз товуш ән офто дүјмиш нибоши.
Чумһорә шор докәш лампаһој бәзму,
Һәмишә э сурог мәнкиш имбоши.

1919

Нәрдчирә һәјб докәш киләј-күзәрһо,
Шит-шури кәлмәрәш э һәд никүрү.
Һәмишә шәш гушшә нә һишдкәш зәрһо,
Әз дү-бир, кәрәкиш, ләзәт микүрү.

1920

Ош-пилов норәнки э сифрој шори,
Сироји нәс хурдә русвој бирәкор.
Һозор бо хубтәји э һәдәт һори;
Хүшкә нун чавусдә, динчи дирәкор.

1921

Бивэхд шобош мэсох пура һэјбэрэ,
Јэкикэ, хүшдэрэ амбар мәки сук.
Нэ букэ, пулсүзэ пирэ бэбэрэ
Нэ духдэр мухоју, нэ офдумэ кук.

1922

Ә сугдэ балаһо бурбундэ тубэ,
Әри чэнд үкэјһо бисдори – бэбэ.
Имоһој норикэш сэрэ э кутук,
Дијэ дэр никују нэ духдэр, нэ кук.

1923

Ә ләһэ ов күрдэ э тәһэр дэвэ,
Рачирэ ингэдэ томошэ мэсох.
Куч эгүл, сур дүлиш э сэр зуһун вэ;
Һүнэрлү нисдикэ јэ сүрхэ коф сох.

1924

Тэјтэ дэкиш бирэ эвир эн һово,
Гэлэм э дэс күрдэ бура пишово.
Ә гәриш эн чәһмэт бирәјкэ зәмун,
Дијэ эз һочизи биконэ мәмун.

1925

Ә товуш бирәнки јэ чигир бијоф,
Нэ букэ, тор имбу түндлүјэ вишэ.
Јэ кәлмэ мичару э сад бәдэ коф,
Түрмәтиш чат мүдү э тәһэр шишэ.

1926

Шор нэ гәм эз хәми јэ тәшд нисдикэш,
Јэ бо кирисдәни, јэ бо хәндүсдәш.
Рујбәруј бирәнки һәзиз нисдикэш,
Әз чумһо бәдһәмәл мухуну дусдәш.

1927

Инсонэ чэнд гэдэр фикир бијо бу?
Зэрдэ вэлк појизи, – пачирэјитүш.
Һэсонтэ дүлдинчиш мүшкүл нијо бу,
Эз тэлһи хов имбу – тасирэјитүш.

1928

Сэрвори чэнк бирэ чүрһэтэ дэрди,
Гилинчһо эз сэнгиш чуркум мэкүрү.
Мүрдэјиш – инсонэ эн бэдэ гэрди,
Һэсмүјүш нидану кэј мидэкүрү.

1929

Ә думит садсали домунди эгүл,
Пишој мүрдэјирэ ки мидов күрдэ?
Зомонэј эчдоһош чарусд э нэгүл,
Тэшнэји эн хориш э инсоф хүр дэ.

1930

Буругчи бирэкор нефтэш мүвүнү,
Ә јэлов аташүш гисмэт нэ кәрдо.
Мүһбэтсүз зүвүһо рузиш нивүнү,
Пэшмуни хуруһо зуриш вэкәрдо.

1931

Хокоруј бәдирэш чару зэн эз дэр,
Хушбәхтэ хэндәһо нуриш мијору.
Кипәһој нимазаш вәникә э сэр,
Кәмиһој никә рәһ чуриш нијору.

1932

Ә һүрмәт, э һүзәт э чэнк оморә.
Ә гоһум, э гәрдәш чушмиш мәбош тү.
Һалә ки, э боруш јә сәнг нә норә.
Эз гугәј хунәһош учмиш мәбош тү.

1933

Үлүм вәпичикәш э бәндәј ХУДО,
Чар, шивән дәшәндә сүрүтмә мара.
Әз Одом пак мунди мәзәндәј ХУДО;
Ә шориш, э бәдиш э һүрмәт вара.

1934

Јә кәсәш кәрәк нисд и бугозбурһо,
Гирлигон мәдәшән э чәндәк хүшдә.
Мүрдәкор рәһәти э мәскән сурһо,
Һүрмәти јосә ки, сабурлу нүшдә.

1935

Һәмишә јәкирә зу-зу дирәјткәш,
Чумтү товуш дүку кәнәш дирәнки.
Әкәр әз јә дәдәј һич нә бирәјткәш,
Дусд дијәш точ бирә, бирор бирәнки.

1936

Ингәдә сәр зәрә, синәрәш мәкуф;
Әз пәхүр һәјблүјә исмәт дирәјкә.
Јә гумләј ән чојәш јә сад бо вәкуф;
Ә сифрој һәримү гисмәт бирәјкә.

1937

Әз күкү сухундкә кијовә, күлә,
Бәхдсүзә чубонәш нәхир ни имбу.
Астара хундәкә хосдәј ән дүлә,
Софлүјә мүһбәтәш әхир ни имбу.

1938

Ләшәһој һәримһо су күрдкә әкәр,
Ворвори имбәрү хокисдәр күләш.
Лиһәјә фикирһо нә дәкә э сәр,
Тәлолә хәјолһо рүһ мүдү дүләш.

1939

Кэмэрју дуз нибу, шэлэ дирэкор,
Дэрдлүжэ ошугһош эз үлүк хундэ.
Эз русмуј мүһбәтиш тоху бирэкор,
Чуну пир һисдикәш, дүлју соф мундэ.

1940

Мичәһој севкирә шур мәсох һич вәхт;
Лов гәбәр мизәнү эз дәс тәшнәјиш.
Ә пәсәј ән дәриш нәс појисдә бәхт;
Хисирә мәдәмун тәјтә пишнәвиш.

1941

Пишорәһ чочурә појундә давшон;
Муку ки: «Дәс овчи нәс күрдә нишон.»
Бәгдәтә, зу војисд јә шәггә зәнү;
Нәкуми, эз куллә гәд мунд кәрдәнү.

1942

Годоһој сәр-тәнә чару зәрикәш,
Ләшәјү ниданү кәрми-хиники.
Гилинчә зэрәкор әкәр нәрикәш,
Әхиру шор бирә, нивүнү ники.

1943

Әгрәбһој сәһәтһо чәшмиш бисдокә,
Руз ә шәв мичару, шәвиш руз мибу.
Һозор бо, сох һүмүр, тубә висдокә,
Кәрдәнһој дәвәһо кәнәш дуз нибу.

1944

Фикирәш-хәјоләш гијмәт дорәкор,
Әгүләш ним-ноһог хәрч нидов сохдә.
Ә кәрми Офтојиш чуткә норәкор,
Һүмүрәш әри ог мәрч мидов сохдә.

1945

Шүшлүкхој чунсоги вошэндкэ гэбэр,
Тэмәһкор хэрч норэ јэ чорэ нидү.
Ә кушуш расикэ јэ шорэ хэбэр,
Үлүкхој осдугуш лап товуш мидү.

1946

Һәчи бәр хүшдэрэ тү әј бичорэ,
Нә данут һәrimi – хурдә шир һәмол.
Мәрд буһо, офдәни әз һәр дәрд чорэ,
Бил кујут: – Хәндәјүш-мәндәјүш һәлол.

1947

Јәкирәш әјәки коф-кәләч нисди,
Һәр кәсәш лојигә әгүлү һисди.
Һәмикә мәку ки, сади-дивисди;
Һүмүриш әз ХУДО тә садибисди.

1948

ХУДО чум вонорэ ә сәр ән һәр чун,
Һәкәнәш сур Одом – ә сур вомунди.
Әз әрххој ракхојму рафданиһо хун,
Чүн бәбәј гәдимиш ә нур домунди.

1949

Мәрә һәнкор мәсох әј бәхилә чум,
Әз јә коф зуһунмә мичари ә мум.
Ә дүлтү дәрикәш сад чиро бәди,
Һөзорбош ә рујтү имбошум вәди.

1950

Дү надан чәнк дәшәнд, хәнчәл вәкүрдә,
Чиросох шүшнәфәс ә һәрә дарафд.
Чәнкчиһо хәстә мунд ә тәһәр мүрдә,
Ә сәр чиросохиш сијә сәнг варафд.

1951

Сад китоб вәкүрдә э сәр шүгәм чар,
Јә бојқәш, сад бојқәш э сәр мәдәки.
Савадсүз бирәјиш э сарраф мачар;
Тү әри устајиш һәлә кәдәки.

1952

Нәсданум куфдирә, сәрә гуз мәки,
Зу әз јор вәдәшән чугул бирәрә.
Јә зәнчә бирәјкәш сәровнә дәки,
Зиндә имфубәрү нобкә дог-дәрә.

1953

Рузһој шобот – товуш дорәј шәһәм рач,
Рузһој миһид – ләззәт дорәј дәһәм рач.
Рузһој васал – зиндә бирәј хори рач,
Рузһој јә сал – мәлһәм бирәј шори рач!

1954

Әз чәнд чүр һәмәлһо дүл шорундикәш,
И һилом бинәдән кирошди һәчи.
Хирмовә, кишмишә бул хорундикәш,
Ә дүмбә ничарү вичәј дүм кәчи.

1955

Ә и һилом данан бирә јә оди;
Әз куч әгүл суриш јә боч нибәрү.
Аташ ән дүл әз су Офтош зијоди,
Һәрchoј чумһо локој мәнкәш мибәрү.

1956

Шәкәр-хун буликә э фурм диабет;
Вәлк кәләм нун имбу, вәлк тути – сок ов.
Әз тәмәһ парусдкәш кобоб нәбу дит;
Нәбукә, тәлһ мүдү һәсәллүјә хов.

1957

Әкар ки, руј хори ја кӱл нә дикәш,
Чәһм һәнkho пар зәрә дәрдимәнд имбу.
Ҳиломә чәрх хурдә, һич ә ја чикәш
Әз мичәј һәсәлиш сурог нијимбу.

1958

Ә дурәј су-јәлов чуркум нә шәндә,
Әз гәти вәкирит тәрchoј чумһорә.
Руз бәди бирәнкиш кирјә дәшәндә,
Зијод хәрч мәсохит һәрchoј чумһорә.

1959

Кәнәш кӱл овурди мирод һәвәстү.
Кәнәш бүск војисдә, күмүр војисдә.
Инсоф сох, әј овчи, бил ләрзү дәстү,
Маралһој догирәш һүмүр војисдә.

1960

Мәрә ворущ мәку, мә – һәрс чумһојум;
Ә булог мичарү чолоһој хориш.
Һәм хәндәј чумһојум, һәм тәрс чумһојум;
Һәм кирјә мисохум, һәмикә – шориш.

1961

Мә – дорум ә богчә, түш лүкәјмәни,
Мә – нунум ә сифро, түш лүгәјмәни.
Мә – сәрүм ә ләшә, түш әгүлмәни,
Мә – нәрүм ә дүнјо, түш нәгүлмәни.

1962

Әшг – мүһбәтә томом әз јор вәдәшән.
Әз богчәјтү һич ја кӱлиш ничүнүм.
Куч бурбундә, ухә ә дӱл туш мәшән.
Чорәј дәрдәш хушдәнимә мичүнүм.

1963

Новоју рач буһо јә васалүм мә,
Милләтиш чәһм бирә шори бәрүку.
Хоку мөлһәм дүһо богбон салүм мә,
Халгиш мочә әз и хори бәрүку.

1964

Мозолә гәл күрдә ә хәјолу мун,
Чум бәхтиш хәндүку ловтүрә хуно.
Кәлмәрәш куфдирә биконә мәмун,
Һәр кофтүш чәһ дүку ховтүрә хуно.

1965

Шәхтәј вәрфә воһнә мәјоф ә сујмә,
Офтојинүм, һәл мисохум чилидәш.
Гәриш дүлә боглү мәјил ә рујмә,
Јә очорум, зу мокунум килитәш.

1966

Крантһо сәһибсүз мундикәш очуг,
Ов хурдә, шүгәмәш јә говол мәсох.
Дәрмуһо буликәш, гобул сох дуг-дуг,
Чум нәфсәш тәрсундә, ә чун һүрмәт сох.

1967

Ноһог јәлов күрдә чуркум мәшән тү,
Нобкә нидај кәј әз тики мофдони.
Шәвиш-рузиш ә дүл һә тәрс дәшән тү;
Чорәј чугул говрә бирә, әј һони.

1968

Кәрәк нисди, јә гудузә сәк боши;
Әзимбилә рәһ чугулһо күрдәји.
Әз бәдазар дүлә сохдикәш хоши,
Јә дәб бири һә јә бирдән мүрдәји.

1969

Имбуруз дэкэшдэј, э дијнэ гудуз,
Кузкирэш хүрд сохдэј э гариш шори.
Имоһој чү фойдэ, сэрэ күрдэј гуз;
ХУДОјмуш јэболуг һэчэл фирсори.

1970

Гисмэтэ вэкүрдэ эз түндэ бэндэ,
Мэ рачүм, күзэлүм мэку ингэдэ.
Домундэ э зир сайл рүхшэндэ хэндэ,
Рачирэ мушуру воруш сад гэдэ.

1971

«Мэ түрэ хосдәнүм!» Куфдикэ һэр руз,
Бовор мэсох, духдэр, э нун војуһо.
Өкэр дүлэ э тү нэс дорэкэ дуз,
Ө чү руз мирасү зуһун хојуһо?!

1972

Өји һилом јэ мэтлэби хиловсүз;
Дүлтү эзмэ, дүлмэш эзтү бил бу шор.
Чөһ чүтам нэсдакэ зүвүсдэ овсүз,
Мэш түсүз нэсданүм зүһүсдэ, әј јор.

1973

Һәрбој сипирэ нун винирэ чумтү,
Нэбу э сијэ нун тэпик зэни тү.
Өкэр эз торики морихдкэ сад бэд,
Мәнкиш э сијэ шэв нибисдо гисмэт.

1974

Һэсмурэ лап нэзник нэ дирэм һич вэхт,
Дэс дураз сохдүмкэ э мәнк мирасү.
Мундиһо һүмүриш, э гэд мозол-бэхт,
Ө хори Израил томом марасү.

1975

Гәдимә нәгүлә әз јор мәшәнит,
Һәдәтһо әз гәрбол чәһмәт кирошди.
Салбәсал һүрмәтә дијәш вошәнит,
Бәбәһо һәсүләш әриму кошди.

1976

Инчимиш бирәјкәш мәдәниш тич-тич,
Кофһоју зајикә, чумуш пәл имбу.
Сәртүрә зәрикәш ә сәнг, ә кирпич,
Дүлкуји дүһорә, пијүш һәл имбу.

1977

Һәрдәнбир риск сохдә әри фурмундә,
Һәммәрәш нијимбу куфдирә овом.
Тәлоли ән дүләш әри бурбундә,
Тирозуј чорәрәш ки офд ә һилом?

1978

Тү рафди, думониш ә пәсәјтү рафд.
Офтојиш вәһш бирә, товуш дәкәси.
Һәрс чумә рухундум, ә дүл губ дарафд,
Малада хок хориш ә мәһс вәкоси.

1979

Сәһиб јә вәзифә бири куфдирә,
Хүшдәрә ки бәрдә гудузә хунош?
Ән бәдә нифријү тәјтә туф бирә,
Зомонә чәрх муrow јә рузә хунош.

1980

Ә муvәһ әгүлһо гәбәр дирәнки,
Гәришә фикирһош шәксүз нидиров.
Әз һәмәл суриһо хәбәр бирәнки,
Ә хунәј ән чумһош торик мидиров.

1981

Ә сәјәг јә һовун пас дороһојму,
Јә ә мәнк ән шәви мисохут мунош.
Товушә күшдәнки асдараһојму,
Тумә-тум имбошут хошхошә хунош.

1982

Асдарај бәхтирә кәшүдһо инсон,
Ә гәнәт хәјолһо ә дурһо нирав.
Сәркуллу домундкә ә гәриш зиндон,
Мозолиш һәләлуг ә сурһо мирав.

1983

Дүлдинчи јә нүкәр – јә гул бирәнки.
Тирорәш нихуну, париш низәнү.
Ковләји әз һәсму дуллу бирәнки,
Мәһәниш мухуну, тариш мизәнү.

1984

Кәрмини куфдирә хори бәбәһош,
Мәндәһо шур-шури овә микәшдүт.
Әз ХУДО туш бирә шори бәбәһош;
Хәндәһо зур-зури ловә микәшдүт.

1985

Јәки – Чулетаји, јәки – Ромео.
Үзкүмә зәрәнки ә дәрјоһ исмәт.
Бил лугонд нә даровт, нәһси и дүнјо,
Нәбукә, ә зир ов мијофут гисмәт.

1986

Јәкишү – Ләјлинүт, јәкишү – Мәчнун.
Әзишү дур бири нубо хундәји.
Хосдәјиш чарусдкә ә мүнүк нә нун;
Ә чү руз мирасү мүһточ мундәји?

1987

Тү мичэј чунмэни, јор бирэ чикэ.
Түсүз гэнэтсүзүм, шориш ниданүм.
Һэнк чүтам күлһорэ чумусдэникэ,
Мэш шэрбэт ловтүрэ һасэл мнданүм.

1988

Түндлүјэ булутһо чүллү мүрдэнки,
Ворушиш, тэкэркиш, лап вэрфиш мијов.
Күндлүјэ чүлүтһо дүллү күрдэнки,
Мозолиш, һэлолиш, лап бэхтиш нијов.

1989

Куфдурум: – И богһо бәһэр бул дири.
Куфдири: – Ә сэр дог сипрэ вэрф вэри.
Куфдурум: – Ә богчэ күлһо лов бири.
Куфдири: – Сэр догэ минингит зэри.

1990

Ә сэнгэ зарбавоз кучлү мүшд мазэн,
Пәјләһо-бүлмәһо «лезкинкә» вәчәсд.
Сәрсонә кәликә, сэрә ә дор зән;
Бил нәфстү бошуку һәм хәхә, һәм хәсд.

1991

Нәшумој коһлирә бил ХУДО күшо.
Хорирә моч сохдә кошдә кәрәки.
Хүшдәнтүш ә хүшдә әз јәккә пишо,
Түрмәтәш, һүзәтәш дошдә кәрәки.

1992

Ә ХУДО боглүни хәјолһој сәрмә.
Әз пәләнк, әз шириш дијәш кучлүнүм.
Гул-нүкәр сохдәмкәш хиникә-кәрмә,
Хәлгмәрәш јә дүнјоһ мәһни бурчлүнүм.

1993

Ловорэ түнд хосдэ эз Офуррэкэр,
Мукум ки: – Хэлгмэрэ э гэд пэмбэ дор.
Муку ки: – Дузэ рэһ вичиткэ ишму,
Э чэннэт мичару һилом эришму!

1994

Э һэсрэт рујтүнүм, эј һэзизэ чун.
Һасэлиш тэлһ бисдо, э һолмэ киро.
Һэ кэнэш хэмини э лэһэјмэ нун.
Эз мүрдэш бэтэри зүһүсдэ чиро.

1995

Чэнд гэдэр буј мујһо зэвэр варафдкэ,
Э кузки фэм сохдэ, мәст имбу инсон.
Экэр ки, э бүлмэ јэ муј дарафдкэ,
Зэһлэјү вирихдэ, гәсд имбу инсон.

1996

Эз һүрмэт офдокэ э гәриш чэһмэт,
Пәхури куфдирэ рујуш гүч мүдү.
Суруглу пој нокэш э тэмэһ чэннэт,
Тирјохуш ворихдэ, русмуш лүч мүдү.

1997

Хушбәхти чүникэ эри данундэ,
Э мәскән бәдбәхти пој мәдәни тү.
Хубирәш эз хәрәб эри парундэ,
Гәдимэ гәрболә бијо зәни тү.

1998

Э чәһмэт хуб дәниш, хэлгә мәфурмун;
Котубој һәчәлә тәјтә нүвүсдә.
Һәр сәбәһ зәрикәш һәсәлә э нун,
Јә дәһәм нивүни эз тәк зүһүсдә.

1999

Куфдурут: – Ә һолтү бијоф јә чорә.

Куфдурум: – Һәсанти әз тәхт офдорә.

Куфдурут: – Боләјтү лап јә гучоги.

Куфдурум: – Мәтәрсит, рүһмәш гучоги!

2000

Һәр инсонә хушә соги кәрәки;

Хун дамарсүз, дамар хунсүз әрчүни?

Һолсүзирә һич ә кәрдәш мәвәки;

Чун Әлдарсүз, Әлдар чунсүз әрчүни?

2001

Сабур сохдә лап Һәсанти ә Һилом.

Токи, имид дүрүст соху кәмбишә.

Ә виһд Һово нә воромо коф Одом.

ХУДОш зу сохд түндә чорәј тәшвишә.

2002

Ә манчар Һәмәлкор вомундкәш бичдон,

Сабуриш кәрәки, вәhtiш кәрәки.

Ә азар ән Һәнкор домундкәш вичдон,

Хомушиш кәрәки, сәhtiш кәрәки.

2003

Нәкуми һүндүрә доһор дирәнки,

Ә гәриш ән дү сәнг нидәнү чунәш.

Чәндәкү әз јә муј дуллу бирәнки,

Мукују разинүм, бурит зуһунәш.

2004

Һәммәрә гәриш сохд, у муку бәгдә: –

"Јә әзтү зуһунмә јә коф никују".

Зу мәрә вәһм вәкүрд, һә әву вәһдә;

Әз бирор кујуһо, әзмәш микују.

2005

Бүхдү лап хэрэби эри гэдүртан.
Һич мөһөл э јодиш локо нэ вэни.
Нэбукэ руз мијов мирасү, ки дан;
Зуһунэш мэнчини э тәһәрз пәни.

2006

Дүшһорэ тон мәки, точ варафдамунд.
Һич урэ сог һүмүр нидани дошдә.
Вэзифә эз дәстү вадарафдамунд,
Сад чиро дәрд имбу, сәргуз вокошдә.

2007

Тү амбар дир бирәј, пачири күлмәш.
Тәпк сохди зуһунә кофһој эн рачи.
Өз сәнгиш бәтәри имоһој дүлмәш.
Рујтү мәнк һисдикәш, нәфстү бирачи.

2008

Суроглү мундәјкә эри руј Мәчнун,
Ғәсрәтлү нүшдәјкә, Ләјлирә хуно;
Ширина нәшумо э һорој эн чун,
Ғәсрәтә дү чумиш э рәһтү муно.

2009

Догуног мисоху хунәј хүшдәрә;
Зәнчәјә кофһорә кујуһо мәрдһо.
Имидһој динчирәш эз күкү зәрә,
Ө губи мишәнү гәмлүјә дәрдһо.

2010

Дәрјоһрәш, дәһорәш хори миданү;
Дәрзәһој зәһәрә зәнүһо бәндә.
Ө виһтәј ујогиш шори ниданү;
Гудузә бәдијүш мизәнү хәндә.

2011

Ги́линч вичдон парундэ́нки пэ́шмурэ.
Бэдбэ́хтини э шэр товһо һол дирэ́ш.
Астара́ј бэ́хт чарундэ́нки һэ́смурэ,
Хушбэ́хтини э сэр ловһо хол бирэ́ш.

2012

Сэр воно́рэ э пэ́сэј дэр по́јуһош,
Эз һэр дү куш карлү бирэ́ нэ шино.
Эз дү-ја́ки хэбэ́рбэри хо́јуһош,
Бэ́ш зуһунуш гэ́бэр бэди вошэ́но.

2013

Гэдүрһо́ј согирэ́ш эри данусдэ,
Чорэ́рэ зирчуми лол ни́јо кэ́шди.
Эз пэ́нчэј һолсү́зиш эри парусдэ,
Һэ би́јо пар зэ́ни, һэ би́јо кэ́шди.

2014

Фэрзэ́ндһо кэлэ́тэј кифлэ́т бирэ́нки,
Чунсо́ги дэдэ́јэш шүвэр муку́ју.
Эз бэдби́һисоби нифрэ́т дирэ́нки,
Дэр гопу́ј пи́рирэш шүвэр муку́ју.

2015

Вэ́зифэ кэлэ́ји, һовурһо амбар;
Һэмме́ э чор тара́ф эдэ́ј пар зэ́рэ.
Вэ́зифэ чү́клэји, һовурһо лол-ка́р,
Һашда́н ки, тэ́рк сохдэ́т һило́м хүшдэ́рэ.

2016

Эз ру́ј хэндү́сдиқэ́ш, эз дү́л тохлу́ни;
Со́флү́јэ эгү́ләш нибу фу́рмундэ́.
Эз бу́ј лэ́нкү́сдикэ́ш, эз ру́һ охлу́ни;
Бо́флү́јэ э́нкү́ләш мибу чу́р хундэ́.

2017

Јакирәш кәрәк нисд паслүјә һовун.
Лүкијә хојәрәш зу мизәнү ләх.
Әз гәдәр зијотдә шурыкә һовун,
Вичдониш ә руј тов мүдүшү пәх-пәх.

2018

Ворвори нә буһо јә чүлә хуно,
Ә гәриш ән динчи ховолу бош тү.
Ә синәј Шохдогиш јә күлә хуно,
Ә вори нәдинчи һоволу бош тү.

2019

Шолијһ ә гәнәт јә һәсб – аташи,
Һофд гәтә һәсмурәш маров димбәдуз.
Дирәнки ә чәннәт – софи, палаши,
Ә торих нәгулһош мидаров јә руз!

2020

Чорәкһој шоробәш тәјтә пүнчундә,
Әз фикир мәшән һич доројһо кофәш.
Бинәһој сәвкирәш тәјтә күнчундә.
Јә сад бо гәрбол зән чүрүкәш-софәш.

2021

Лап күлли мигдордә һисдикәш пул-мол,
Ә әһвол сәбәһиш мундә кәрәки.
Сад чиро бәрәкәт омокәш һәлол;
Тироһој ХУДОрәш хундә кәрәки.

2022

Гәлифој ән бәди бисдорикәш тү,
Әјәки туш нијов шәрикә дүнјоһ.
Бир-нәбир һиломә висдорикәш тү,
Ә чүпиш хүрш мијов торикә дүнјоһ.

2023

Хүшдэнтү хүшдэрэ сохдикэ нифир,
Руриһој шүгэмиш мибу гип-гэриш.
Фојдэ нисд, човони јә нэбукэ пир,
Аташлү мүдүшү мазалај сәриш.

2024

Јә бојкәш дүборә нијој ә дүнјоһ.
Ә ловһој әгүл сәр мавәни сәнчәг.
Гисмәтлү бирәнкиш ә кәлә дәрјоһ,
Ә далгај әшг-мүһбәт чум мәни әнчәг.

2025

Шир дэдәј хојуһо ә фурм јә һәјил;
Ингәдә мәкирис әри мозол-бәхт.
Лап парчоһ бирәнкиш ә јортү дәјил;
«Чон дэдәј!» – Куфдирә чун миди јә вәхт.

2026

Әз гәриш су-аташ нә офдкәш чорә,
Хүшдәрә пәсәво никәшү икид.
Јаралү бирәнкиш пишој чун дорә,
Әнчәг нум дэдәјә микәшү икид.

2027

Зомунәј иһтибор бисдокә шәһвош,
Пучлүјә кәлмәһо софиш нәс бирә.
Хун фантан зәрикә ә мәһәл дәһвош;
Ә гәриш дү парчоһ кофиш вәс бирә.

2028

Талантһој ХУДОји ә мичәј чун дә.
Һүнәрү нә буһош мофдонү әз тәхт.
Гошһорәш ә кушвор әри күнчундә,
Зәркәрәш вомухдә нијимбу һич вәхт.

2029

Бисдурэ ов нидүт э совурэвоз,
Ә һәрэ јә әрхә сүлмә дәшән тү.
Ружбәруј шор бирә э һовурэвоз,
Ә пәсәј кәмәрү куллә мәшән тү.

2030

Бәндәрә тич буһо зуһуну нисдикәш,
Ә һәрэ вәкүрдә јәләгиш мәсох.
Әз гәдәр зијотдә һүрмәт һисдикәш,
Әз рушу сәхд күрдә әләгиш мәсох.

2031

Ә кәлмәј мәһдони гијмәт нә нүһо,
Ә тәһәр јә чәллад зәһмлү нијо бу.
Ә фурм јә гәләјчиш пәлү вәнүһо,
Әз дәдәј зијотдә рәһмлү бијо бу.

2032

Чум бәсдә, вонокәш лап һозор војкәш,
Бил душтош-тоништош э дур вүрүхү.
Јә бојкәш, дү бојкәш, лап һозор бојкәш,
Әз дәдәј зобутә ки һәрс мүрүхү?

2033

Һүмүрлуг вомундә э сәр ән муно,
Сад лово хосдикәш әз дүлитү сәхт;
Нәшумо бәрүһо һәчәлә хуно,
Бәхт-мозол э лој дәр нипоју һич вәхт.

2034

Нифирлү-гәргушлү тәјтә туф дирә,
Лап пәшму бирикәш һәлә дәс мәди.
Јә дәрзә, јә гуюг нә бу куфдирә,
Бушлүјә чүн чәниш кәлә сәс мәди.

2035

Шэниһо лүнкһорэш мэгсэд бијо бу,
Овһорэш буравһо эрхһо кэрэки.
Дирэјһо пэхүрэш һэсрэт нијо бу,
Совһорэш бэрүһо чэрхһо кэрэки.

2036

Холурэ, лэлэрэ боч дирэ вәһдэш,
Ә һасэл мичару кофһој зуһуниш.
Инсонһо эз һилом күч бирэ бэгдэш,
Ранк рујһо импару эз дог-дивуниш.

2037

Кирјәһо норәнки тә чүлэ бирә,
Һәрс чумһо куч мидү овһој Гудјоләш.
Хүшдәнү хүшдәрә нимпулэ дирә,
Ә јәккә гәрд нидү мәндәј ән һоләш.

2038

Миһидә чарлуни шүһрәтһој Гүбә,
Гәјлој шабалутиш бујмиш мибошу.
Шәвиһој шоботи кифләтһој Гүбә,
Әз ошһој – јәрпәгиш дујмиш нибошу.

2039

Гәјгулу мундәнки ә товнәј сәр-тән,
Лүһүфһој вәрфирәш пәшмү бијо бу.
Гувотә вәкүрдә эз хори Вәтән,
Дүшмәрә күшүһош пәшму нијо бу.

2040

Кәләтә һәјорә дәкүрдә вәһдә,
Ә сәр дог минишү курунди обур.
Човонһо һәјилә вәкүрдә бэгдә,
Ә пишој огсоггол имбу бијобур.

2041

Ә ујоги дәр зийимә вокундә,
Јә кәлмәрә әз хәрәбиш нисохи.
Ички хурдә, тә лов-ләһә покундә,
Дүл ән јорә буланмишиш мисохи.

2042

Рачә кофһо хәрч сохдикә синәлү,
Бүтүн җилом һојә мидү ә сәстү.
Әгүлмәнди зијодикә, бинәлү,
Зәһмдорирә җәләм мәки ә дәстү.

2043

Мозолһо ә бәхттү нә пичирәји,
Ә тәкрор мәвомун: токи миром кош.
Фәрлүјә сәнәһәт нә вичирәји,
Әз гувот офдорә, талатин мәбош.

2044

Ә тәхноји гисмәт имбу губиһо,
Бүтүн Һүмүр ХУДО дошдә тәкирәш.
Әз имконтү вәди нисдкә хубиһо,
Ә гәриш хәлг ифшо мәсох јәкирәш.

2045

Зәһмәткәши дирә бәгдә, чүн Одом,
Чура сибһо нә воровку ә дортү.
Чәнгәдә сал зиһисдикәш ә җилом,
Рүхшәндирәш ә бәш зуһун мәјор тү.

2046

Јәхән хокә әз зимисду парундә,
Тәбиәтә шори бирә әз васал.
Сүмбүлһорәш тәјтә ә нун чарундә,
Сабурһорәш ХУДО доро салбәсал.

2047

Өз сэр тэ пој вичирикэ софтэрэ,
Сәһәр ниди нә әгүлэ, нә чунә.
Ө чәнд болә әз товнәј нә офдорә,
Јә мәһәлиш пузмиш мәсох гонунә.

2048

Ө чикәј ән һәсәл висдокәш зәһәр,
Ө дорһој хәләјиг низәнү нәчәг.
Һүмүртү дүвојнә бисдокәш әкәр,
Өз туфи-нәһләти түш дур мун әнчәг.

2049

Дәрмәдогун әри сохдә гәфәсәш,
Инсон бијо куч бурбуну ә һәр дог.
Өз дәр вини вәкоширә нәфәсәш,
Ләһәјтүрә рәһә мәјил ним-ноһог.

2050

Сәлигәлү буј шәндәји бәһәр, бор,
Офуррәкор зијод сохдә һәр дәнәш.
Фәргү нисди, ә гәд хунә јә ә кор,
Тәмиз вокун оводуни сәр-тәнәш.

2051

Мәлһәмә рујһорә әри хуш дирә,
Ө гирог лүнк мәшән әз һәдәт кәсиш.
Хурдә лүгәј нунтү әри нуш бирә,
Мәрәглү бијо бу сәнәһәт дәсиш.

2052

Бүтүн һүмүр гисмәт мозол нәбуһо,
Хурдәһорә нә фубәрдә вокуфдә.
Ө мүвәһү мичәј рәһми дәбуһо,
Ө мүшдәвоз зән хүшдәрә ки куфдә?

2053

Ә гэд мәрдно гурбундәнки нүшдәрә,
Зәнчә бирә, сәровнәрәш мәдәки.
Гәрәгәчлү бурбундәнки хүшдәрә,
Әри чәһди кон ән дүләш мәвәки.

2054

Әз бим рузһој ән сәбәһи хосдә бәхт,
Мәлкәмутәш дијә нәбу һој зәни.
Ә јә чикә мәсләһәтә сохдә вәхт,
Әз чәмәһәт пәһәникиш пој мәни.

2055

Шор нијору һәр бој шидра дәнүшдә,
Гојимирәш нибу дорә ә чинү.
Чунсүзирә гисмәт мәсох ә хүшдә,
Јә чәррәһиш нобкә чорә нивинү.

2056

Һәримһорә таза сохдә, хәјоллу,
Әри һәр кор дүлә хәрәб нисохут.
Хубиһорә әз дүл хосдә, һәлоллу,
Һәр миһидә һәр сал һә дәб мисохут.

2057

Корә мүһкәм нә күрдәнки пишотә,
Әз шәк – шүбһә зијод имбу дәрд нә гәм.
Ә гэд сурһо гәрг сохдәнки һәр кодә,
Мәһр нә буһо зәнхосдәрә чү дәһәм?

2058

Әз вәһдәјү дир нә бирә јә кәмиш,
Һәм һәр сәбәһ, һәм шәһәнкум зутә кәшд.
Ә далгаһо бочәлү мун чүн кәмиш,
Јә киләјкә кәјфсүз бирә мәдәкәшд.

2059

Конһој дүлэ лэрзундэнки, мичэлү,
Сэдогэтэ һэјбэлү сох дүш шэрэ.
Өгүл сэрэ тэ фэрзундэ, тичэлү,
Чэшмишбэндлү вириш мэсох хүшдэрэ.

2060

Руј сифрорэ тэмиз сохдэ, чэрэзли,
Биэдэблү коф сохуһо утанмаз;
Һилләјирэ тэмәһ дошдэ, гэрэзлү,
Сэдигбэндлү нивомуху э ганмаз.

2061

Вэмундэнки э мүһточһој јэчуми,
Војкэј дүлјү кэјки эз күк нимуну.
Һэрсһој чумһо варасдикэш, нэкуми,
Чэнд мәһ бэгдэш э чүк-чүки мимуну.

2062

Мундәкуни зомонэрэ дод дорэ,
Ө гәриби тәһно буһо хун нидү.
Имид бурра эз һәр чиро сад чорэ,
Огчикэрэ һәләчикәр чун мидү.

2063

Әри хуби гисмәтикә һәр имкон,
Әл-виләјәт вәкир сохдә дәскирә.
Дилибочлу бошуһолу һәр инсон,
Ә руј кифләт хокәливәш нәс бирә.

2064

Өз дәһәм зиндәкун э бим һәз дирә,
Бил һәсәл воруху эз хов бәһәјтүш.
Һүмүрһој мәлкәмут дураз нәс бирә,
Аташ тији мэсох эз лов-ләһәјтүш!

2065

Чунвәкирә кәрәк нисди хошундә,
Сәнгәдүли әз хәрәбиш одлуни.
Һәмәлһорә ә сәр аташ лошундә,
Әлогорә бурракориш бодлуни.

2066

Дир нә бирә, тәрәтәсух, чум норә,
Ә сәр арзуј бәдмозоли сижәш кәш.
Ә мәһрәкә сур бирәнки бим чорә,
Аташ – әлов кучлу имбу дијәштәш.

2067

Шинирәкор әгүлмәнди сәртүрә,
Әз бәхили нә вәнүтку чәглирәш.
Биһор-биһор вәкундәнки дәртүрә,
Вир-ворә сох шүгәмбәјү бәглүрәш.

2068

Ним-ноһог чү кәрәк пишорә күрдә?
Әз товнәј сәдиги бијовку һүчәт.
Әз дурәј бомбоһо һәсмуш дәкүрдә,
Әз әвүр буј зәһәр нәјовку һич вәхт.

2069

Очилмиш нәбуһо сура дирәји,
Биһәггә ә һәггүлү нијо дәбәсди.
Әдәшһо ә јә мүшд кура бирәји,
Јәһудипәрәстиш – чуһурпәрәсти.

2070

Догһорә әз хори әри покундә,
Тубәјә хәтоһо нијо бу түрәш.
Киплүјә сурһорә әри вокундә,
Әз ХУДО разилуг бијо бу түрәш!

2071

Кофтэј чүлэ холинчэлү дирэ вэхт,
Сумогһорэш һалов сүрхи ниданүт.
Бофдэј күлэ холинчэлү чирэ вэхт,
Булогһорэш јалов кузки миданүт.

2072

Гэрэтикон һэ чэнкэсур мундэнки,
Софһој күкэш э һэјфэвоз нивэкэнд.
Шэрэ инсон эһэнк чэсур хундэнки,
Кофһој чүкэш э һэрфэвоз мивэкэнд.

2073

Һэр һәмэл хубэлү нисди куфдирэ,
Сэдигэ э һэлгэ нијо дэни тү.
Норэ рәһ ХУДОрэ һэ софлү дирэ,
Э сэртү сүрхэ точ бијо вэни тү.

2074

Фикирһо догуног бирэјэ вәһдэ,
Э гәриш хәјолһош јалов мәки тү.
Сәрпуши кәләтэ кәј ки, э һэгг дэ,
Э пишој појһојуш һалов дәки тү.

2075

Дэрэрэш, тәпэрэш нәхш дирэ чикэ,
Болэлү нијо бу чәпәки һэндэг.
Эз тараф эн ХУДО бәхш бирэ чикэ,
Зимустуш чүн васал кәрәки энчэг.

2076

Фадиһој тәнүһо кәј ки э хош дэ,
Хүшкә конколушлу нибу тикәјүш.
Јә күләш, чорэлү, нәсдакә кошдэ,
Э чәркәј тәмбәлһо имбу чикәјүш.

2077

Разилуг нэ бирэ эз хосдэј эн дүл,
Әлчиһо гушәлү бил нэ дарвку.
Ә гони һүчәтһо вошәндә әнкүл,
Шыринәш ә һәсмүј ХУДО варавку.

2078

Әз сүрхиш зијоди јүнкүл бирәји,
Әз һүлгиш зәвәртә киснә мәбош тү.
Јарашуг чәмәнәш әз күл дирәји,
Ә гәриш јор чирә дәстә дәбош тү.

2079

Саданһо ә нум јор бүхтү норәнки,
Әгибәт әһволәш рүһәлү пүрс тү.
Гәрибә шүшнәсәф тәнки дорәнки,
Чунтүрәш чорәлү ә рәһү фүрс тү.

2080

Хуб дивих сохдәнки софи пир-сирә,
Мичәһој шүһрәтиш ә күкһој шон дә.
Әз әгүл эн мувәһ коф нә пирсирә,
Сә борә әнкүләш нивој вошәндә.

2081

Сәр Вәтән дурәлү бирәнки һово,
Рүһ чунә һәми зән, һәми мәрд норә.
Әз вәһдәј эн Одом, әз зомон Һово,
Мүрдә руз һәми чән, һәми дәрд дорә.

2082

Хунәһо догуног әри нә бирә,
Зимиләрз нәс һишдә хәбәр вәчирә.
Инсонһо ә хотур ә һәгг дәбирә,
Дәрдһорәш ә чәјтән һәдәр дәчирә.

2083

Чорэсүз мундэнки э фурм һүрүмчэк,
Э боглу дэбирэј эн суриш дара.
Э гэриш аташа кэрми лүһүчэк,
Мүрүмлү коф сохдэ, э гуриш мара.

2084

Сүрхэ коф нэвэкэ э сэр зуһун тү,
Тарһорэш хүшкэлү эри сухундэ;
Нәһэлэт докундэ э чәһт зүһун тү,
Өхири һэрс чумэш нивој рухундэ.

2085

Гэбэрлү сухдэнки рәһ-рүвәһ хори,
Тикиһој рәһбэрэ эри сарундэ;
Јаләглү коф сохдэ, э фурм һэшори,
Э хокиш һэсүлә шәри чарундэ.

2086

Э сифрој нисону кәј гогол вәри,
Тәмбэлэш ниданү нәр хундэ ХУДО.
Дирэнки э һэрэ гәлмогол дәри,
Зәһмһорэш һиломлуг вәрзундэ ХУДО.

2087

Шәһмәлә дорэнки јәлов сухә-сух,
Војисдәј хүшдэрэ э бим вәкүрдә;
Сабурэ вәнкәсдә э тәрәтәсух,
Имидә эз бугоз нијимбу күрдә.

2088

Гәзәблү чусдэнки дәрдә күшдэрэ,
Хубә од нијору эгибәт шивән.
Әдәблү-әркәнлү бәрдә хүшдэрэ,
Рүхшәндлү нүшдэрэ зу эз һәдәт шән.

2089

Үшүгә күшдәнки Офтој эн һилом,
Јә шәвәш ә сәбәһ тә шон чарундә;
Сәдиги куфдирә ә фурм Овроһом,
Зәһләј торикирәш әз кон парундә.

2090

Рабиһо һәлолдор Нимаз бирәнки,
Зиһимбәнд әгүләш ә бод нәс дорә.
Сурrhoј тәбиәтә нәсаз дирәнки,
Саррафиш әз ХУДО човоб восторә.

2091

Ә дәс хүшдә вәкүрдәнки имконә,
Сәгәт буһош, әз јә дәрјо ов нидү.
Бисојлүјә гимәт букә инсонә,
Дамалтијүш ә фурм Офто тов мидү.

2092

Һәмишә әрхһорә овбәнд дирәји,
Корсохһо тәмәһлү муров рәһһорә.
Нәсилһо салбәсал дәкиш бирәји,
Мәһһо кирошдәнки салһош чәрх дорә.

2093

Хунијә ричалү кәкүл парусдкә,
Јәлов шәһмәләрә кәрәки күшдәш.
Әз һовун мәһәббәт ә күл чарусдкә,
Шикојәт нисоху әз дәдәј хүшдәш.

2094

Нәбу куји: – Бәсарәтмә әнкүли.
Ә дәстү дә һәр чүр дәрди-сәритү.
Чаругүчсох бисдорикәш әз дүли,
Һәрүс хунәш нәхоһ нибу әритү.

2095

Дәһәмсүзи пар нә зәкә әз чунтү,
Чикәј кәрә нидов күрдә гүчүртү,
Һәјбнәкәши гисмәтикә ә хунтү,
Боләј сәрә әз кәсикә мәчур тү.

2096

Әз бинәдән хунәхәрәб бошуһо,
Әри кәсиш сәрбәрәһи нисоху.
Јә һәдәти, – ләпәј нунә вошуһо,
Дәр бугозәш ләрбәрәһи мисоху.

2097

Ләпәј вәрфә сәдәф-сәдәф чирәнки,
Ә пәшмијә һәшт гәтәвош нијомо.
Гәлпәј кејфә һәдәф-һәдәф дирәнки,
Ә тәшнәјә һәсрәтәвош мијомо.

2098

Тубәлүјә дәм норәнки ә минчи,
Ә шәртәвош әз кәс һәләм нивәкүрд.
Бәбәлүјә гәм дорәнки ә динчи,
Ә дәрдәвош ә дәс гәләм мивәкүрд.

2099

Әз софоһо һор рихдәнки һәмәлү,
Шор хәндәрәш ә чун-чикәр нидәбәрд.
Әз чофоһо ворихдәнки һәсәлү,
Кор мәндәрәш ә нум шәкәр мидәбәрд.

2100

Јә хәјр динә әри нифри нә күрдә,
Әз нәсазһош сују сурлу нидарафд,
Ә сәр синә әри Сифир вәкүрдә,
Ә Нимазиш рују нурлу мидарафд.

2101

Эз оһили човони нэс вокәшдә,
Дүләхури зу офдорә э шокиш.
ХУДО дорә чунсогирә нә дошдә,
Имидтүрә мидај бәсдә э хокиш.

2102

Ғәјиғмәнди дорәникәш бирә кор,
Эз дәрд, фикир ғитијоти дүлә ки.
Эз һәд зијод чодумәндә дирәкор,
Сура нидү э һәр јәтән чүләки.

2103

Дүрүчдирә нушу докәш э хүрдә,
Дирлу-зулу ғәсрәт мумну э кәмиш.
Эз дин-дәғот гәнимәтәш нә күрдә,
Мәһәббәтү мијоғдону э гәмиш.

2104

Тәрәвәз бисдуһо кәј ки, э хүр дә,
Булирә чүчәрмиш мисохи эз кәм.
Эз дәврон човони ғәз нә вәкүрдә,
Дүлтүрә бушәлмиш нисохи эз гәм.

2105

Тәбиәт чусдәнки эз лово имкон,
Һәм думон, һәм хүрә нушләмиш хосдә.
Тәфәғәт нә бирә, э тәһәр инсон,
Ғәсмуһош гәд дүлә бушәлмиш сохдә.

2106

Эз пусду сохдүткә әнкүшдәш сујмиш,
Эз гәсдһо сирәји нибошу чуну.
Эз сифрој хунәјтү вәхүшдкәш дујмиш,
Кәнәш э сәр зани мәбошу нуну.

2107

Гэрбол нэфсэ сурр дошдэкэш салбасал,
Дэсдэрэрэ эз хэндэвэр пэс дирэ.
Чэнд зомонһо кирошдэкэш далбэдал,
Пулпэрэсдэ дусдэ һовур нэс бирэ.

2108

Имидһорэ пачундэји хош тэнки,
Бинэдорэ зәһиф норэш јэ доги.
Дүрүстирэ э мәһрэкэ дошдэнки,
Бигэдүрэ тәһриф дорэш нәһоги.

2109

Јэ кәмлэј чибһорэ пур дирэ бәгдэш,
Гизмиши эн нэфсэ эз бәхили шән.
Туршјәти зибзијод бул бирэ вәһдэш,
Чүн гәзгуј эн мүси пәхүр нә вошән.

2110

Ә дарам эн сәнги – дүл суј дорәнки,
Әз дэс пирэ дэдәј никүрү әлчәг.
Ә гулум-гуншиһо раст оморәнки,
Туфи-нәһәләти мәкүрү әнчәг.

2111

Әз лүкәј астарә бәхтә чирәнки,
Ә мичәј эн дүлиш зу шор нә дәшән.
Ә гүзүркүләвоз һәмранк бирәнки,
Пачирәј зујирэш эз јор вэдәшән.

2112

Иштоһә бугундкәш һәсәл нә кәрә,
Лүгәј нунә мәјил эз дэс парусдә.
Ә һәдәт норәнки вој-вој зәрэрә,
Рузкориш миданү э јос чарусдә.

2113

Хуб гэрбол зэрэнки һэрдэн эгүлэ,
Дүрүстэ э дузи расундэ жэ кэм.
Жарашуг дорэнки чэмэнэ-чүлэ,
Жэ хүрдэ дэрјочэ – овдон нисд бэкэм?

2114

Киһо ки, сэр микрү «ох», «оф»лу бирэ,
Бил војэ нэ соху зијодэ бисдэ.
Нэрмэ дүл – сэнгэлү нисди куфдирэ,
Кинкирбэнд тэјтэ сад нэсда зиһисдэ.

2115

Бэхт-мозол чусдэнки эз космос Мэнки,
Рэһ-рувэһ никиһо сэхтиш нијо бу.
Минэт сохдэ-сохдэ лово хосдэнки,
Эз бим рузкор дирэ чэһтиш бијо бу.

2116

Э шүбһэһо домундикэш һэр јэтэн,
Эз нур дијэш товлу имбу зэри бэрг.
Тэјтэ кура бирэ кэнэш э Вэтэн,
Хүшдэн ХУДО рэһ мокуну эри хэлг.

2117

Мэһэној Нимази одлујэ диндон,
Сифирһо һэм мозол, сифирһо һэм бэхт.
Һэрэвит шэвирэш хунуһо инсон,
Э чум Офуррэкор вэкири һэр вэхт.

2118

Килитбэндлү нэ бирэнки јэ сурру,
Сокит нибу, һэрchoј чумэ нэ рихдэ.
Эгүл сэрјүш кэј һичишэ нибурру,
Минэһэфиш эз гудиги ворихдэ.

2119

Ә чикәјү тә күнчундә дузһорә,
Ңисоб мәсох јә хушкијә шохи тү.
Дәдә-бобо нә винирә рузһорә,
Ә нәвәһош нәбу гисмәт сохи тү.

2120

Ә вәч нисдкә гополүјә дог-дәрә,
Рүхшәндлүјә гәһр нә бошку ә чәһтјү.
Кәләкәди кәрәк нисди ә һәрә,
Зирхәрмониш чорә имбу ә вәхтјү.

2121

Ә гисмәт нә дәкә сохдәниһо чәһт,
Сәрәлү гир имбу кәрдәниш јә бош.
Пәринә хосдәкор «нәһ» куфдирә вәхт,
Хүшдәрә вир сохдә, сәрсониш нә бош.

2122

Ңәрими нә сохдә јә пучә хүрдә,
Ңәлоли мивинү әз бәрәкәт орд.
Әз хокһој Вәтәниш кучә вәкүрдә,
Догәш миләрзуну гучогә чоборд.

2123

Јә тәлһә руз хушк бирәнки, булоглу,
Әз чәтини ә бим товнәј вирихдә; –
Мәлһәм дүлә вәдәкүрдә, тологлу,
Ә јәлов сәр бәдрәј нәфтә нә докун.

2124

Гәрг бирәнки ә хәјолһој бичорә,
Руј вәкүрдә әз һәдәтһој вәчвәчи; –
Ңәвәсбәндлү чәрх хурдәкәш дијорә,
Нә дүширә гәјмәг ширә ки вәчи?

2125

Фэргү нисди жэ дүрүчди, жэ хүрдэ,
Кук нэ духдэр чиро гимэт нијо бу.
Хэбэрэтэр соворэрэ вэкүрдэ,
Дэсхушлүжэ – муштулугу бијо бу.

2126

Эз кушһо дуллу сох зэрһој динирэ,
Бил дирэ чат зэнү шэр эн зүһуниш.
Бэхтэвэр никирэ тэ чум винирэ,
Кэлэ хушбэхтини ширни зуһуниш.

2127

Эз хосијэт чура тубо норэји,
Иштоһорэ мэчур, тәһэр чикэрэк.
Мэзэндэрэ Хүшдән ХУДО дорэји,
Эз бим рачи ранк совусдэ чү кэрэк?

2128

Пишонирэ эз булутһо дэкүрдэ,
Похли-похли һэрһој чумэ тэ нэ шэнд; –
Эз буд – кәфәл бибинэрэ вэкүрдэ,
Дурәловэ э руј һәсму ки вошәнд?

2129

Һошибирэ тәјтэ зутэ зәндэ бәхт,
Пуст ләшэрэ нијо дуг-дуг кәни тү.
Ә фурм јэ хэр шиллог-тәпик шәндэ вәхт,
Бурагәчә нәбу эз јор шәни тү.

2130

Мүһточә кәширэ әри чүј-тәхүл,
Рузикор микрору кирисдәкунлу.
Әһволу пачирэ ә тәһэр јэ күл,
Тәвәссәр ниданү зиһисдә чунлу.

2131

Пәшмулу зэрэнки һәјфлүјә пүфә,
 Гәтрәлү имбәхшү зәһмәш зибәрү.
 Ө һово дорәнки хәјфлүјә туфә,
 Гилизә лов-ләһә зәһләш мибәрү.

2132

Ләшәј дуркунирә инсоф шовундә,
 Гәзәбә рухундкә ә сәр ән садан; –
 Ө сәдиг һәлолһо коф дәшнәвундә,
 Хүшдәрә нимпулә нә сох, ој нәдан.

2133

Тәфәһәт нә нокә ә Тиро, ә дин,
 Чојлү, мироболу нинү синирәш.
 Гәлизә чәнчәли бирәнки чәтин,
 Кәмәрә дүгәди мидај винирәш.

2134

Гуногһо ә хунә пој донорәнки,
 Ө һүчәт појисдәш әз мәрди нисди.
 Өз товнәј һәг-һисоб һој нә дорәнки,
 Ө у һиломикәш дәсгәрди һисди.

2135

Өз күјчәки бәһәм әри шорундә,
 Кәчәллүјә муј рухундәш јә дәрди.
 Хәләјигә имидбәндлү хорундә,
 Өз коф хүшдә вүрүхүһош номәрди.

2136

Өлчәгирә әри ә хәлг бурбундә,
 Ө јор күрдә фәм сохдәјһо кинорә; –
 Сәрләһәји-сәрзуһуни фурмундә,
 Зиндә чунә ә хок бәхшә ки дорә?

2137

Арзулужэ војэј мэтлэб мүрдэнки,
Вэхт һүмүрэш нэ кировун һич һэдэр.
Нэрбэндһорэ э сој-һисоб күрдэнки,
Эз чүнтүниш нэ хэбэри, нэ этэр.

2138

Ңол-эһволэт нэ бирэнки зирэнки,
Рачи рујэш дурдумогһо дэкүрдэ.
Үшүг эн Мэнк э шәһәм суј зэрэнки,
Шэвқурирэш ки экардэ вэкүрдэ?

2139

Сәһиб сад сал эн шәрәфи һисдикэш,
Һәр дананда нидав никә рәһ норә.
Сәнәһәтқор сүрх-әшрәфи нисдикэш,
Ңәвәскорә һәрүслүјиш руһ дорә.

2140

Ә мувәһјү јә лок әгүл нә дэкәш,
Богруј чунә э гэд зәһәр дәјишдә.
Гәночогу э хок хори суј зәкәш,
Сәвкилирә э нимә рәһ ки һишдә?

2141

Ңонијәт кәмбиши һәзоб нә докәш,
Ә вәкир бошуһо һисоб вәкардош.
Эз чибтү јә гәпик офдә нәмоқәш,
Эз әгүл һич мәһәл косиб нә кәрдош.

2142

Эз зуһун лолундә әлчәг шәрчирәш,
Хунәј эн залумә әз күк вәчарун.
Ә гәриш эн ховһо зәг-зәг ләрзирәш,
Сәбәһи рузһорә э хун нә чарун.

2143

Ә сурог ковләји хуштәһәр нүшдә,
 Әри күк дәшәндә мичәј шори тү; –
 Чүрһәтә вәчирә ә һүнәр хүшдә,
 Вәтәнә әз дүшмә бијо дори тү.

2144

Гул-гәнәтлү палусдәји әз лумһо,
 Ә суј алмаз мүһкәм нисдкә һомунтү; –
 Һәрчој шориш әри рихдә әз чумһо,
 Бәдмозолиш нијо дәбу ә чунтү.

2145

Вәхтә чусдә сәһәтлүјә дәгигһо,
 Зәһми күлһо кәј әз әнкүл морухут; –
 Әз дү јәки нәзник буһо сәдигһо,
 Рәһми дүлә ә чәһмәтиш момухут.

2146

Тәвәссәр чум норә ә бичиг-хүрдә,
 Әри вәпичирә әз кор, әз пишә; –
 Коф-кәләч хәрһорә ә куш нә күрдә,
 Кәлләлү зиһимдор бирә һәмишә.

2147

Гудузһо чәһм мундә чәрмә шәндәнки,
 Дүрүсти хошуһо јә одиш мибу.
 Ә һүчәт дү чәнкир сәр дәшәндәнки,
 Монуһо бошуһо шоһидиш нибу.

2148

Фикир сохдә, ә һәндәвәр дог-дәрә,
 Арзуһорә ә бим мәстлү војундә; –
 Әгүлјонә коф вәнкәсдә ә Һәрә,
 Гонмәзбәндә мидани сүс појундә.

2149

Ә мичәј үлүкһо мэлһәм докундә,
Гутинәј сифәтјү зәрдиш нијору.
Ховлујә чумһорә тәјтә вокундә,
Ә гәсди мүрс киро дәрдиш мијору.

2150

Ә јәлов буглуги һијлә дәрүткәш,
Аташлү чәгүсдә гугузлуш мибу.
Һозор бо ә соги пәјлә зәрүткәш,
Һүрмәтә нә чусдә нүфузлуш нибу.

2151

Ә лој чәһмәт ләпәлүјә коф докәш,
Чум кәрдундә ә гәриш чүл-бијобу; –
Тәрәтәсух зу ә дәс-пој офдокәш,
Коркузәрлү бочәруглүш бијо бу.

2152

Рузбәрузә ә сој һисоб дәчирә,
Сабурмәндлү һә дошдикәш митирә; –
Әз нәфәсә буллу-буллу кәширә,
Нә хорундә, чоғ бирәрәш ки дирә?

2153

Шәфтә поју тә хүрд бирә, пошнәлү,
Тәмизкорә нидав вихдә хорушлуш.
Лутијәти чар бирәнки ошнәлү,
Әрәг тәнјү мидав рихдә ворушлуш.

2154

Пуф-пуф зәрә үшүг Мәнкә мәкүш тү,
Дуркунирә нибу әз һәг парундә.
Шәлә-күлә куриндикәш ә дүштү,
Тәјфбәрирә нидај ә куч чарундә.

2155

Фалокәтһо тар сохдәнки һоворә,
Ләтим-јәсир кәј ки, фәткә мәкүрү; –
Гоһум-гәрдәш нә дошдәнки соворә,
Рәһмә дүллүш бил ә куки вәкүрү.

2155

Мүһүчүзһо кәј ки, әтәк-әтәки,
Тәһәдилүш тәјтә әз дәс парусдә; –
Дурдумогә дуллу сохдә, чәпәки,
Гүчлү-гүчлүш кәрәк нисди чарусдә.

2157

Әз ләшәј сүрх ворихдәнки һәр кофу,
Тәлимбәндлү, кәј әз әгүл импалү; –
Мисгол-мисгол әри бофдә зәр софу,
Зиһимлүјә талант имбу бим салјү.

2158

Әз биһори тәјтә дорлу хүшк зәрә,
Рак ән шәфти дәбирәнки ә хуну, –
Ә шүгәмо шәндә-шәндә хүшдәрә,
Чүн шәһмәлә сухдә-сухдә мумуну.

2159

Нә шинохдә дәдә-бобо киникәш,
Һоширирә әри хүшдә вәс дирә, –
Һозор чиро тәһәрифһо шиникәш,
Әдәб-әркон ә пуләвоз нәс бирә.

2160

Ә миһточи нун нә мүнүк домундкә,
Рузлү-шәвлү хәндүһорәш гәм нибу.
Ә сәрвори корһој һилом вомундкә,
Әгүл мувәһ әз хәрч сохдәш кәм нибу.

2161

Рүхшәндијә зијод нә хој хәндәрә,
 Кәјф шәрирәш әз нубоһо никәши.
 Тутунәлү лов-тум нә вој мәндәрә,
 Җәјфбәрирәш әз тубоһо микәши.

2162

Бирнәбирә хәрч сохдәнки, шобошлу,
 Пијон бирә, офдорикәш ә сәр јон, –
 ХУДОсүзә корә дирә, томошлу,
 Әлчәглүјә Һәрә нә зән һич зомон.

2163

Дәсгәрдирә вәкордундә сәгәди,
 Бәдмозоли рүвәһтүрә кәј ки чусд, –
 Биһорлүјә руј бурбундә тәһәди,
 Нәгул хундә чү кәрәки әри дусд?

2164

Ә сифрој дусд ә гәтрәји дәбирә,
 Гоб чихурә хорундә чүн чикәрәк, –
 Јә тилтәлә хәјрә корһо нә дирә,
 Әз һиломиш гәһри мундә чү кәрәк?

2165

Ә сәр зани дәкүрдәнки нунтүрә,
 Ә нәфсәвоз гисос дирәш мидани.
 Пәләмүрди вәкүрдәнки чунтүрә,
 Әз дәс јомон хилос бирәш нидани.

2166

Тә нә хуну Сифир-Тирој динирә,
 Бәдхосијәт ә соф нидов чарусдә.
 Кифләтсүзә дәрбәдәрә винирә,
 Чун сухундәш әз рәһмјәти парусдә.

2167

Гэчэгирэ Һэдэт күрдэ эз дүли,
Ја хунэрэш јармиш мәсох үстәлик.
Тә имоһој эз хокистәр ән күли,
Ја һүзүмиш нә појисти тик-бәтик.

2168

Күрдә рәһ бәбәрә нәс рафдакә кук,
Чоләһо ә һомор нидов чарустә.
Ләмбәһо чүн пәмбә бирәникә сук,
Јәки пысирәни, јәкиш парустә.

2169

Әз чиһој ләзәти дәһәм – том дирә,
Әри тәһәдиһо корһо нијо бу.
Салбәсал вәһдәјү тә томом бирә,
Миһидһош ә һәсрәт шорһо бијо бу.

2170

Әз Һэдәти борһој хәлгәш чирәкор,
Куштәнхури сохдәјијүш дәм мибу,
Ә һәр хунәј чуһур догиш бирәкор,
Духдәр, Һәрүс шор дирәјүш гәм нибу.

2171

Бирәһмә гуншиһо сохдәнки гәсдә,
Дәстәклү зәрүткә үкәјә борәш;
Әз товнәј ән гуги һәллүјә дәсдә,
Богбон нәс шовундә лүкәј ән дорәш.

2172

Мә түрә нишәнүм, куфдикә һәр руз,
Киһорә кәрәки әзини кофһош?
Тирозуј мүһбәтү әри бирә дуз,
Бил әз сүрх палуку тәмнзи софһош.

2173

Дардһорә вәчирә ә гичог – кишә,
Гурбучәј сипиһо мәсох мујтүрәш.
Тәбиәт тә рихдә һүршһој тәшвишә,
Чумһојмә микәшдү мәнкә рујтүрәш.

2174

Ә далда појисдә дирәникә кор,
Тәһноји јә нәриш ә од ниваров.
Һәм ширии, һәм шәрбәт әи хәлг бирәкор,
Јә вәһдәј әи вәхтүш буш нијо буров.

2175

Офдодор бирәнки муфтәјә фүрсәт,
Базурә чарундә хунә мәрих тү.
Нәбука бүһ зәрә ә сәјәг хүрсәк,
Чун нидов парундә јүргәј вирихтү.

2176

Сәрпушлу кирошдә әз дог, әз дәрә,
Тә кәј ки, зиндәлү ә сәр поји тү.
Зиһимһој әгүлә ә гәрбол зәрә,
Үшүги милләтә бијо хоји тү.

2177

Лов-ләһә ә гәбәр дәбирә чикә,
Әз дәһәм әи овһо од нидәшәнүт.
Ә һәрә јә булог нә бирә чикә,
Ә сәһро гурбијә бод мидәшәнүт.

2178

Догуног мундәнки әз шәфтә корһо,
Шоһворәш әз дүмү нијимбу күрдә.
Ә фикир хәјолһо сүст рафдакорһо,
Шәвәлүш-рузәлүш һә дәм вәкүрдә.

2179

Зиһимбэнд эгүлэ хэрч сохдэ вәһдэ,
Ә сүрхэ јэ чорэ мичару кижов.
Бәһзиһо гопозлү сэр куфтэ бәгдэ.
Хундәји нэ бирэ, ә сојиш нијов

2180

Мәркомут бәсдикә әкәр рәһтүрә,
Һич нәбу појһорә дәни ә бухов.
Ә ХУДО нушу ди залум зәһмтүрә,
Чорәсүз бил бәрү әз микләј ән хов.

2181

Сижәлү бирәнки зәһләбәр бәхтү,
Говрәлү чәһм имбу хокисдәр, күлиш.
Әз гәдәр зијодтә кирошдкә вәхтү,
Сәхт кара мүкүрү мәтләбдор дүлиш.

2182

Догуног бирәнки гилијә дәрһо,
Ә хунәј чунсузһо зу маров килит.
Әз һәсрәт вәхүшдкәш һилијә сәрһо,
Бул бәһәр нәс дорә корһој нимәлит.

2183

Үүрмәтдор бирәкор ә чој, ә бүкүр,
Әз һәдәт һәсүли чүпиш нишәнү.
Бәхтәвәр руз дирә бүтүн сог һүмүр,
Әз сүрхһо, алмазһо күпиш мизәнү.

2184

Ә минәт вомундкәш һозор бо ә бәхт,
Јә бәндәш гәнәтсүз нидов парусдә.
Ә гәриш су-аташ вәчәсдәјә вәхт,
Шор рузиш миданү ә јос чарусдә.

2185

Мујһорә әврүшүм куфдирә вәһдә,
Гошһорәш нимәј мәнк һисоб сохдәкор;
Зомонәј човони гуј бирә бәгдә,
Әз вәрфһој сәр доғиш нидов хосдә бор.

2186

Зир-зәвәр сохдәнки һадәтә кәјһо,
Һәлүсти, нәкуми, ниһоји чорәш.
Ә бим дәчарусдә ә сәр дәдәјһо,
Думдумә суј мүдү әри чәрх дорәш.

2187

Ә гәриш мозолһо, әз шорә шәнһо,
Хушбәхти офдикәш нүшдә-вәхүшдә;
Ә рәһ шүвәрәвоз нәрәвһо зәнһо,
Бодолог мизәнү ә хүшдән – хүшдә.

2188

Сәнгәлуг доһору әз сүрх бисдокәш,
Ә јә руз, ә дү руј нибу чарусдә.
Дүнјоһә ә пәнчә әсир висдокәш,
Һә кәнәш миданү ә хок парусдә.

2189

Дәндүнәгиринчи сохуһо инсон,
Ә хүшдә әз тики бил нә дәнишү.
Әри руз јәтимһо тә офдә имкон,
И һолә мәкүрү сугдә зән ишү.

2190

Әз товнәј ән хуби сохдәникә чәһт,
Һозор бо пәјмундә, гәрбол зән сәхтиш.
Рушумһо ә хәсти гәриш бирә вәхт,
Кумәки нисоху мозолһој бәхтиш.

2191

Пэсэво чарусдкэ зүһүсдэ шорһо,
Э годој эн зувун амбар мэсох чэһт.
Эз тараф эн ХУДО нүвүсдэ корһо,
Сэргузлу нэс мундэ э пишој эн бэхт.

2192

Ховэлү чусдэнки вэһшлүјэ сэбэһ,
Эһволтү нијо бу рузлу, шэвлү бэд.
Хүшдэрэ күшдикэш э гэриш тэмэһ,
Эз һэјил зијодтэ нијофи дэвлэт.

2193

Эз рэһм Офуррэкор бэлэд хосдэнки,
Э гурэ говрэһо тэ дорэ гэрдэш;
Э пишој чум ХУДО гэлэт сохдэнки,
Пэшмунэ хэчэлэт мүкүшү мэрдэш.

2194

Сојэрэ эз дурһо кэлэ дирэнки,
Сэртүрэ пэһэни мэсох чүн чочу.
Вэтэнэ күрдэнки һэшорэ тэнки,
Э гувот гул дэри икидэш бочу.

2195

Чумһојтү јэ мэһэл дирэнки буллуғ,
Килкэзэ, тэпиклү, э јор нэ дэшэн,
Бэһэрлү-кэлирлү нэ бирэ гуллуғ,
Хэчэлэт хурдэрэ эз һор вэдэшэн.

2196

Эз һүрмэт һэзизи шорлүјэ чэһмэт,
Саррафэ һэмишэ э сэр дэс дирэ.
Инсонһо дэбэлү рафдкэш э рэһмэт,
Зомонэ һич мэһэл гүсүр нэс бирэ.

2197

Зибэрэ бэрдэнки сәһәрһој гури,
Нәһэлэт никујут э мозол, э бәхт.
Парчолһош јә мәһэл эз бијобури,
Әрэгэ рихдэнки нүшдәнүт э тәхт.

2198

Руј пири нәдирә, күшдә тәмәһә,
Лолирә мәвәни э сәртү чүн чәһ.
Гәзәблү-гәзәблү рафдајһо рәһә,
Пәсәво вокошдәш кәрәки әнчәг.

2199

Әз һадәт гонунһо тә чунтү нисд сог,
Ә чумһо тор зәрә мүргәлү мәбош.
Гәдимлү нүшдиһо э тәһәр Шолһдог,
Кәмәрә вәдорә э хәлгәвоз бош.

2200

Лолбәндлү појисдә э сәјәг чәһқи,
Ә рәһбәр корәвоз сүркә-сүрк мәбош.
Растирә рүхүндә э сәр биһәгги,
Әз кәлә нум ХУДО э бүзүрк дәбош.

2201

Обурә тә бәрдә шәрә гурумсог,
Ә рәһү сојәлү кут нијо боши.
Үшүгә парундә эз чум зулумдог,
Нәфсүрә тәпиклү хирт бијо воши.

2202

Голмогол динчирә вәһшү дирәји,
Чумәлү гәрүшуг хисирә сәриш.
Һәр вәхтә эз ХУДО нәхшү бирәји,
Шәвһорә э рузһо нисохут гәриш.

2203

Хосдәкорһо чәһм бирәнки ә гиног,
 Ә чум јәкиш бил нәјовку софожтү.
 Әрәг сәр-тән суј зәрәнки ә билог,
 Ә һүрмәтиш бил вәрзүку чофсјтү.

2204

Әз човони ә нәшәрһи суј дүһош,
 Ә кофәвоз һозор тәһриф мијорут.
 Сурәт сүрхи бирәкорә рујлүһош,
 Рачи Мәнкә һич ә јориш нијорут.

2205

Дәрбәдәр кәшдәнки һони, бичорә,
 Нимәтух мумунут шәвһо тә сәбәһ.
 Тә офдә јә бојкәш әри чун чорә,
 Сәр дуллу, дәс дуллу мофдонут ә рәһ.

2206

Бомбәһо гәтрәлү парт шәндә бәгдә,
 Ә базу мидаров гәлпәһој довһо.
 Кулләһо, ворушлу, рихдәјә вәһдә,
 Икидә куч мүдү дориһо шовһо.

2207

Разилуг дорикә хостәјһо духдәр,
 Фикирбәнд дүрујә нијо бу һич вәхт.
 Очорә вир сохдкә суррлүјә рүһбәр,
 Һәм сипиш, Һәм сијәш мидов бирә бәхт.

2208

Ә дүкүм домундкә сүрхәлүјә кор,
 Пәсәво рәһ кәшдә, пәшмубәнд мәбош.
 Әз имид ән ХУДО тә ворихдә шор,
 Рузәлү, шәвәлү ә кәшфмәнд дәбош.

2209

Ковшэнэ зимиho хушэ дорэнкиш,
Хорирэ рурундэ, кэндүмэш дэзэн.
Сайловho, һачэллү, туш оморэнкиш,
Түрэ нун дориho дэсэш һэнч мэзэн.

2210

Мэнкэнэј һэлгэho кучлү бирэнки,
Эз кофho-кэлэчho эз эгүл мара.
Тарлүјэ зир чумэ гүчлү дирэнки,
Ө тәһэрз Мэчнуниш э нэгүл дара.

2211

Чэнд нэсил пишотэ бинэ норикэ,
Сэдиги эз хуниш мидов парусдэ.
Эз гэлэм зэрэho синэ дорикэ,
Бәһэли э сибиш нидов чарусдэ.

2212

Эз Тирој эн Миши хундэнки нубо,
Эн бэдэ азари сијэ дүлхүриш.
Эз һэсүл бәбэho вәкүрдэ тубо,
Вичдонэ мәфурух э догhoј сүрхиш.

2213

Руј һэсму һәрдәнбир сијэ дәкүрдкэ,
Амбара һәмэл һисд эри имконhoш.
Говрэho э хори чикэ вәкүрдкэ,
Мүрдәји эхир нисд эри инсонhoш.

2214

Миллјон чүр һәмэлэ дирәји чикэ,
Сәсмәкү һисдикәш э тәһэр эн чәһ.
Гонунho аксиом бирәји чикэ,
Дүнјон э һәггәвоз зүһүсдэ әнчәг.

2215

Гувотһој эн гулһо нэ бирэ чикэ,
 Мозолһо бэхтэлү нинүшү э сэр.
 ХУДОј һэгг э кэрдэ вэкүрдэникэ,
 Тәлоллу мухуру нунэ тәвәсэр.

2216

Дундугэлү хунэ күрдкэ тэкбәтәк,
 Дүл нәравку эз бирачи имкониш.
 Гәнәтһорә вокундәнки парустәк,
 Мәһтәл мумну э и рачи инсониш.

2217

Кәлэ хори кунпәсәво чәрх хурдкәш,
 Сәрзәвәрә ов никәрә нирухү.
 Әгүл-зиһим э осдугу вохурдкәш,
 Кобоб бирә, рүгән эн дүл мирүхү.

2218

Сабурә дошдәнки э сојәј тәнки,
 Хүрһо вәпичирә, појисдкә нәфәс,
 Үшүгә һиломә сијә зәрәнки,
 Бүмүздә ночоги нәс вэкүрдә дәс.

2219

Ноләлү кәширә дордһој дәндүрә,
 Тәһәди мәлһәмә чорә бијоф тү.
 Нәбукә јосундә шорә шәнтүрә,
 Сијә хол мәнкәнү э сипрә софтү.

2220

Нәсдакә вэкүрдә дуркунә кофә,
 Чумһорә гучундә тичлү мәдәниш.
 Нәбукә кәширә чәфоһој һүмүр,
 Бәрәкәт нирухү әсәр сәр-тәниш.

2221

Нимэлит мундикэ сэр күрдэ кортү,
 Өз тэшнэј һочизи тэ дујмиш бирэ; –
 Таза рүһ дэшэндэ э чун бовортү,
 Садана пустлу кэн, – тэ сујмиш дирэ.

2222

Һоволэнк шэндэнки эз һэндэг овом,
 Ө лэрзэ мэвэнкэн хэбэрсүзһорэш.
 Јэ һэдэт лов бири э чэндэк һилом; –
 Ө тэшнэ суј нидүт гэбэрсүзһорэш.

2223

Киһо ки, тэпикэ зэри э нунтү,
 Годорэ вэкүрдэ, зэнчэ мэбош тү.
 Чэнгэдэр мэрдјәти дэри э чунтү,
 Ө хотур ковләји э чэнк дэбош тү.

2224

Инсофу бирәкор овчи нисдикэ,
 Гәнәтсүз нијүлү јэ морчикәрэш.
 Гэссоби дирәкор сэрчи һисдикэ,
 Өз боләј хуниһо хилос сох нэрэш.

2225

Дэрзәһо э гујуг чарусдэ вәһдэ,
 Өз тәпәј һүндүриш нијимбофи дог.
 Мичәһој эн нури парусдэ бәгдэ,
 Өз үшүг эн чумиш нијофи сурог.

2226

Курундэ һәмәлә тәһно дирәнки,
 Хубиһош һич мәһәл нибу зијоди.
 Сабурһо һәрдәнбир һәнкор бирәнки,
 Имидәш э һүчәт гурбу нијо ди.

2227

Ә суј тәнү кәј гичәлү вомундә,
Мисухуни һәрдән гәлпәј ән чунәш.
Әзир појһо тәјтә тәплү домундә,
Дүллү вәчи рихдә ләпәј ән нунәш.

2228

Гурбучәј ән јосһо дорә шәнтүрә,
Зарафат сохдикә ә доһорәвоз,
Рачалү вокундә палтар тәнтүрә,
Мәһнирә нихуни ә сәс хорәвоз.

2229

Әсирлү мундиһо судумә әгүл,
Кирошдә дәвронә әри тән дирә.
Мәһәно дәриһо гәдимә нәгүл,
Һич мәһәл әфсонә ниданү бирә.

2230

Саданһо бурранки басарат һорә,
Ә сәнгһој доһори вохурдкә поју;
Сипирә мујһорә гимәт нә дорә,
Ә сифәт кәләтә шохиш импоју.

2231

Ә хотур хубә руз бирә тәвәсәр,
Һәр јәтән мәрдүмә әри дорә руј;
Хәрәбә фикирһо омокә ә сәр,
Әз хүшдән ән хүшдәш мидов бирә гуј.

2232

Чүр-бәчүрә воһнәһорә нә кәшдә,
Шорә хуно ә бәдиһош тү пој кәш.
Чәһт сохдикәш әри таза вокошдә,
Нәнуј дәдәј тәкрор нибу јә бојкәш.

2233

Бәһәмлү нисдикә кәширә нәфәс,
Өз јонтү ә дурһо нибу садантү.
Сад чиро дәрмурә парундә әз дәс,
Пијодә кәшдәрә сүрхчорә дан тү.

2234

Вәрзирә нәсдакә ә парчоһјәтиш,
Күнәһкор киникә нијо дани тү.
Өз хотур јә тәшнәј ән моһијәтиш,
Нун ниіо вәбошу ә сәр занитү.

2235

Дәндәһој ән синә тәјтә бирә хүрд,
Појисдә нәсдакә ә зәрбәј хәнчәл;
Зәһифи бурбундә, ә фурм пәләмүрд,
Ә пишој хунхурһо түрә чү һәчәл?

2236

Чилитһо-бәјәһо хиник висдокәш,
Ә пәнчәј полати вокундә әлчәк;
Миродһо амбарлү-кәмлү бисдокәш,
Ә чикә овурдә кәрәки әнчәг.

2237

Мәһһорә ә салһо чарундәкорһо,
Ә һәрә бушә вәхт һәрзо нијо дү.
Тикәрә әз ләһә парундәкорһо,
Гудузи ән нәфсә рәһсо бијо дү.

2238

Соворә ә кишә тәјтә вәкүрдә,
Үшүг чум кәләтә рафдә, оморә.
Тә хунә вокундә, тә бун дәкүрдә,
Өз нәхү парундә чычһој һоморә.

2239

Ә сәјрәк чарусдкәш сипрә мујһој сәр,
Әз кузки фәм сохдә, гәм мәху һич вәхт.
Мозолһој пирирә кәшдә дәрбәдәр,
Ә һүкүм бәхтәвоз шоһлу нүш ә тәхт.

2240

Әри дуг нисдикәш јә бәдә тәнки,
Әз ниһрәј ән ширһо зу-зу кәрә ки.
Јәкикә, әз јортү нә вәдәшән ки,
Јә чүклә һәјиләш гәјгу кәрәки.

2241

Сәхт бизмиш бирәнки әз гумор ән чун,
Доһорлу појисдкә ә бәш ән боләш,
Әнкүлә вошәндә ә дамар ән хун,
Инсонә хилос сох әз кәшомоләш.

2242

Котубәј һүкүмү нүвүсдә чикә,
Биһолә ә говрә дәбәр-нәдәбәр;
Ә мәскән јә хори зиһисдә чикә,
Әз һони һоширә нијимбу хәбәр.

2243

Һәләлуг имидә вор хосдә чикә,
Партбәндә винирәш ә тин мәвәбәр.
Мәләкһо сәдиглү кор сохдә чикә,
ХУДОрә әз һәрчүш бирәни хәбәр.

2244

Әз ХУДО дүллүјә лово хосдикәш,
Һозор чүр һәјбһорә әри дәкүрдә;
Хәстирә ә рушум гәриш сохдикәш,
Һәр дувор киловә нәсда вәкүрдә.

2245

Од Тово чар бирэ э дог, э дэрэ,
Тэзүрмэнд бирэнки тубој Одомиш,
Хэндэһој ловһорэ тэјтэ пэхш зэрэ,
Э фикир домунди ХУДОј Һиломиш.

2246

Нимноһог, һич мәһэл, эз сэри хүшдэ,
Думонһо пар зэрэ, ворушһош нијов.
Оммо ки, бәһзиһо эз хэри хүшдэ,
Хорэјү э тәһэр хорушһош мијов.

2247

Гисмэт нэ бирэнки парчоһлүјэ тэхт,
Буллүјэ дэвлэтэ сохдэнки војэ;
Сүмбүлһој кэндүмһо сүрхлү бирэ вэхт,
Э догһој зариһош нидэни појэ.

2248

Гуморлу бошуһо эз һэдэј чэнки,
Јэкиһо вонори, јэкиһо бәрди.
Эз јортү һич мәһэл мэвэдэшән ки,
Ән кэлэ пулһорэш јэ кујэ дәрди.

2249

Ә минчи појисдэ э һэрэј чәһмэт,
Ләһэрэ вокундэ, чумһорэ мәбәсд,
Ә бим инсонјәти хундэнки рәһмэт,
Ә хомуд ән хүшдәш һэрәбә дәбәсд.

2250

Ләһэрэ шовундэ э фурмәј купчи,
Нифриһо рузбәруз нијо бошу мәшг.
Јэ бојкәш, сад бојкәш э јортү хуб ки,
Шәкәлү нәс бирэ гисмәтлүјэ эшг.

2251

Гилинчлү, нэштэрлү чэнк бэрдэ-бэрдэ,
 Ө һомбор дэрдэвоз гамиш мизүһү.
 Губһорэ эз дүлиш лэнк вэдэбэрдэ,
 Вошкунэ нүшдэкор чэһиш низүһү.

2252

Эз нифри гэргүшһо рукэрук бирэ,
 Дүлэ тэ појундэ эз лиһэј тэнкиш;
 Эз һүкүм эн ХУДО разилүг дирэ,
 Дуркуни һэл имбу эз хэхэј сэнгиш.

2253

Эз һүкүм паруһо гэрорэ хуно,
 Эз сифэт рихдэнки киловој зэрдиш;
 Эри нэ вонорэ гуморэ хуно,
 Сабурэ мидану гугундэ дэрдиш.

2254

Винирэ зэвэро нэ вокошуһо,
 Тикирэ пиллэлү тэјтэ варафдаш;
 Доморлу-һэрүслү хушбэхт бошуһо,
 Эз һилом сирожі миданү рафдаш.

2255

Ө нолэ кушэлү дэкошдэкорһо,
 Ө чикэј мүрдэһош ниданү хундэ.
 Эз довһо јаралү вэкошдэкорһо,
 Јэ појлүш, јэ дэслүш миданү мундэ.

2256

Вэрдүшлү нисдикэ эри гэм хурдэ,
 Түчэтэ э јара нибу чарундэ.
 Ө тичэј эгүлиш тэ кэм вохурдэ,
 Рүһэрэш эз бэдэн имбу парундэ.

2257

Растирэ, дузирэ соф хосдэкорһо,
Ним-ноһог нэс зэрэ бэдкуј тэшвишэ.
Эз хуби, хэрэби коф сохдэкорһо,
Ө хүшдэш сэхт фикир дүтку һэмишэ.

2258

Рујбэруј појисджэ овомлүјэ хэр,
Эз һүршһој эн лэрзи хэрч мәсох һич вэхт.
Хүшдэнтү эгүллү бијофдон э сэр,
Ө һэдэ лојиг нисд эзини бэдбэхт.

2259

Вихдиһо мүһбэтэ тэ сэрраст дирэ,
Ө сэјэг пэrvонэј шәһэмиш мибу.
Ө хосдэј дүләвоз эри раст бирэ,
Сүрхэ күл нэ чирэ, дәһэмиш нибу.

2260

Ө гувот эн русму вомундэнки чун,
Хубирэ һэр јэтэн ниданү бофдэ.
Јэ мәһэл буррајһо һәрмәһлүјэ нун,
Имбуруз сад чорэш миданү офдэ.

2261

Өри дошдэ һэдэтмэнди динирэ,
Тэ руз шобот сәһэт-сәһэт бирэ һэл,
Пар-парлүјэ Офтојирэ винирэ,
Шәһәмһорэ нибу күшдэ һич мәһэл.

2262

Богрујү јармишлү бирэнки эз сэс,
Ө пэсэј хубиһо никэшдү элчэг.
Јэ чүпэ вәкүрдэ нэ норэ эз дэс,
Хәјолу дүнјоһэ микэшдү энчэг.

2263

Өлчэгэ эз дэрјо кәширә бәгдә,
Өз полат гојимтә нибу чарундә.
Өз һүлчәк бугозу күрдәјә вәһдә,
Јә дәрдә э садиш имбу чарундә.

2264

Нимәчун чиролу мундәнки эз чәнк,
Тә фантан эн хунә фушәндә јә кәм,
Һозор бо сәр түрә зәрикәш э сәнг,
Өз мүрүм бәтәртә јә дәрд һисд бәкәм?

2265

Ә чумәвоз тә үшүгә шор дирә,
Ә гәриш хәлг офдорикәш мәзәндә.
Суррбәндлүјә космос бордор нә бирә,
Ә руз јә бо Офтојирәш ки зәндә?

2266

Ә сиб киро, сәр бәдирә дәкүрдә,
Ә руз јә бо дәниширә э дәндә;
Өз рүһ Одом бәхшләмиши вәкүрдә,
Нум Һоворә киһо әјор дәшәндә?

2267

Парс күрдәрә әри кошдә губәлү,
Күһнә сарај – күһнә бунлу нијо бу.
Дәһәм додә әри дошдә хубәлү,
Таза мәһни – таза нунлу бијо бу.

2268

Ранк гутинә һәрбој зәрдлү парусдә,
Өз һәдәтһо вәрдүш дирә азара;
Ә гәд хәрһо тә э гәтүр чарусдә,
Зу эз һәрә, дир нә бирә, вадара.

2269

Бэдхонһо локорэ зэкэш э нумтү,
Икидһо э минэт нэсда вэмундэ.
Чәһмэтэ шорбэндлү виникэ чумтү,
Хүшдэрэш мидани никмэстэ хундэ.

2270

Ә һэрэ хосдәји дәбирэ чикә,
Рафһорэ бодјәлүш, вазлүш дәчирә;
Хүшдәнјү кәлэтэ нә бирә чикә,
Гәјгуһој бәбәрэш назсүз кәширә.

2271

Әз күкһој һәсүли сујә дәкүрдә,
Ә тәһәр думдумәш кәј ки, мачари;
Әз точи, әз бочи рујә вәкүрдә,
Ә гуг сәр дәдәјиш бијо дачари.

2272

Гутурлу хосдәнки хорә-бәхорә,
Ночоги күрдәнки әз зәһмлүјә тәрс;
Согирә әз дәстү дорә-нәдорә,
Инсофә нијимбу гул сохдә э нәфс.

2273

Сипрә ранк вәкүрдә тәмизлүјә хун,
Ә мүрүм чарундкә һәчәл гәләтәш;
Ә хотур шининә һәзизлүјә чун,
Вәхүшдә кәрәк нисд э руј кәләтәш.

2274

Ә сәјәг сијәјә јополог хиши,
Сәсмәкү – лоләлү тә дирә һәмәл.
Әз хотур нәсохдә чапаламиши,
Дәшорәш појәлү бәсдәни һәчәл!

2275

Рәһмиһој ХУДОрә бәхшлү боч дирә,
Јә хәтәр нијору нә һәзоб, нә дәрд.
Ә пишој нәфс хүшдәш әри точ бирә,
Нәвәрә әз чумиш зијод хој, ој мәрд!

2276

Ә боләј ноләһо офдорә вәһдә,
Тә расај һүмүрә бурра әз минчиш;
Әз гәриш судумһо күч бирә бәгдә,
Әз һүкүм ән ХУДО мијофи динчиш!

2277

Чәннәтә кәләчһо кәј ки, ә сурр дә,
Сүлмәј дү һиломә әри варафда;
Гудузә ә мүгүр тә зу овурдә,
Јә поју ә говрәш мидов дарафда.

2278

Ә һисоб ән һүмүр зәрәнки чуткә,
Дордһо сула сохдә ә сәјәг ән дог.
Чәһм һәчәл ә инсоф мијоморуткә,
Мүрүмһо рәһәтлү имбисдо әнчәг!

2279

Әкәнәр овурдкә ә софи зәбу,
Әз кутә нүшдәһој һәрчү һәрә ки.
Јә сарраф әгүллү чү куфдирәбу: –
Хисирәј ән рузиш әрчү кәрәки?

2280

ХУДОлу тәкәј ки, ә расти һәгг дә,
Сог һүмүр сохдәнки сәдигә бовор,
Чумһорә әбәди бәсдәјә вәһдә,
Соломон Давидәш мијору ә јор.

2281

Мэрдјэти инсонэ кэј ки, тобу до,
Хушбэхти бирэнки нэ амбар, нэ кэм;
Митибэнд зүһүсдэ эз нум эн ХУДО,
Вэтэнэ хосдэјиш мүһбэт нисд бэкэм?

2282

Суј зэрэј човони вокошдэ чикэ,
Мэлэклү э чумһо эри вохурдэ;
Рачиһој эн рујэ хуб дошдэ чикэ,
Ловһорэ һэнчэлү нијимбу хурдэ.

2283

Базуһо кобобдог мундэнки э буд,
Тэмаруз тэкэј ки, булэлү нибу;
Гэсдлүјэ һүкүмэ хундэнки э суд,
Јэ кэлмэј зуһуниш куллэлү имбу.

2284

Эз нэсаз мэхэббэт мүрд хосдэ чикэ,
Хүшдэрэ бэрдэнки э тэхэр овом;
Гэлэчэј эн дүлэ хүрд сохдэникэ,
Эз болэј рүхшэнди хилос бош томом.

2285

Рузэлү-шэвэлү дорэнки бэргэ,
Фэрг нисди човони, јэ нэбукэ пир.
Шэјирһо магнитлү кэшикэ хэлгэ,
Ө зуһун нэсилһо момуну шоһир.

2286

Зэхэrbэнд һэмэлэ чэхмэлү күрдэ,
Гироглу-бичоглу нисдикэ э хош;
Хэторэ эз сэртү эри вэкүрдэ,
Ө күкэј мэрдүмһо тэвэр зэн јэ бош.

2287

Војкәһој хүшдәрә тасундә чикә,
Јә мәһәл һәрс чумә рихдәнки дэг-дэг;
Һозор чүр хубирә расундә чикә,
Јә чүпиш никәни әз һочиләгләг.

2288

Дигләһој һәрсһорә вәчирә бәгдә,
Ә һәрә дарафдкә мәстә хошиһош;
Нум ХУДО әз дүлү кәширә вәһдә,
Ә фәткә мофдону дәстәбошиһош.

2289

Садана чүн Амон тә зу сухундә,
Сифирә ә гичог күрдә-күрдә сәхт;
Тироһој Миширә әри хуб хундә,
Рабиһо јәһәлмиш нијо бу һич вәхт.

2290

Дәрзәј чум дүшмәрә јә тир дирәкор,
Шорирә-никирә тә ә хәлг дорә;
Сәһиб һозор чиро фикир бирәкор,
Ә гәриш ән губи нидов гәрг норә.

2291

Һәлгәјә һәмәлһо ә сур дәрикәш,
Хубиһо ә мүгүр кәј боч мидиров;
Ширинә ховһорә һә чар зәрикәш,
Әз јортү јә һомбор гозонч нидиров.

2292

Јә кәмләј чумһојтү пул дирә бәгдә,
Хүшдәрә бәрдәнкиш ә тәһәр бәки;
Әз зулмәт ховиһо вәһш бирә вәһдә,
Курунди һиломәш ә сәр мавәки.

2293

Зәһмиһој ворвори чочлу виз докәш,
Мүһүчүз һиломә хов вәрасирә;
Шәхшәхәј никәрә кучлу бисдокәш,
Ә сәјлов ворушһо нидов расирә.

2294

Әһволурә зирзимини тә чусдә,
Һәр тарафлү ухшәрикә ә зәлү,
Хун дамара аста-аста чумусдә,
Хокһој говрә зутә маров ә бәлү.

2295

Түндлүјә кофһорә тә дәшнәвундә,
Гондурмиш сохдәрә күрдикә һәдәт,
Әз пәнчәј әзини һә тәшнә мундә,
Әз һилом нијофи јә әзини бәд.

2296

Үлүкә кобоблу сухундә чикә,
Ә дәвләт јәкикә сохдә бәгдә чәһт;
Чумһорә мүрәлү хусундә чикә,
Сиһирбаз әз јәхән нәс күрдә һич вәхт.

2297

Әз зир курундәјә зәһмәт вәхүшдә,
Шидраһој кәмәрә тәјтә сов дирә;
Әз дәс хәчәләти ән кифләт хүшдә,
Мийһочи вүнүһо шор нидов бирә.

2298

Әфсанә хундәнки нәгүл динирә,
Зур-зури рафдараш тәјтә вәс дирә;
Јә кәмләј рәһәти әри винирә,
Никәрәј овирәш мочол нәс бирә.

2299

Офдорэнки һүрмәтлүжә гимәтһо,
Хәбәрәтәр нә бирэнки әз шону;
Хокәливә бирәкорә сифәтһо,
Ә һәсрәти говрәј хүшдәш мофдону.

2300

Мигидиди нә бирәјкә әз зүһун,
Сијә локош нивомуну ә нумтү.
Хушбәхтиһо ворихдәнки әз зүһун,
Совобиһош нур миојру ә чумтү.

2301

Нимәј һүмүр гисмәтикә ә гүрбәт,
Тәлолбәндлү бијо кәшди ә хориш.
Локосүзи вәрзирәнки ә һүрмәт,
Зәһләбәрә чикә нибу ә кориш.

2302

Фәргү нисди јә фәһләји, јә одлу,
Чәмчәмәки нијо бошу зир појуш.
Хәхәлүјә сәр бирәнки зијодлу,
Јә нәсилә овул мүјлү мир војуш.

2303

Согломјәти басарата бурра вәхт,
Шабалутлу тәһсирәнки покијүш;
Әврүшүмә руриһорә дурра сәхт,
Әз лүһүчәк рәһсо нидү шокијүш.

2304

Хок сохдикә сүрхәлүјә синәмиш,
Ә руј һилом чариш нибу әзбәрү.
Әкәр чунә рундәникә гинәмиш,
Тәшој ләһә нурһој чунәш имбәрү.

2305

Ә појизи һол нә мундкә ә вәлкһо,
Ворворисүз ә руј хори мофдону.
Сәр рујһорә дәкүрдәнки тәкәркһо,
Һич јә кәлмәј кофиш нибу әз шону.

2306

Бәдһисоби күшдәникә дәрдлүрә,
Шикојәтә әри сохдәш куч нијов.
Әз гәд ранкһо вичирикә зәрдлүрә,
Зир чумһојуш гиришлүјә гүч мијов.

2307

Ә сәрраф суј зәкәш гобилијәтү,
Гәлхәндү нә буһо икидлү нибу.
Сәдиги Овроһом бисдокә әтү,
У дүнјош әри тү миһидлү имбу.

2308

Хокә хуно вомундәнки ә воруш,
Ә фурм һәјил, кәј ки, әргил микүрү.
Диглә-диглә һәрс рухундә ә болуш,
Әз дәрд нәнүј ән дәдәјиш мимүрү.

2309

Әз хәјолһо парусдәнки јорәвурд,
Мүрүмһорә әри дирә ә ховһо;
Сурәтһорә ә пишој чум ки овурд,
Хәндәһорә сурр мисоху әз ловһо.

2310

Ә сој норә һиломлүјә сәһәрә,
ХУДО хосди тәһнолүјә тәкирәш.
Тәгсиркори нә дәрикә ә һәрә,
Пишокири нәбу кири јәкирәш.

2311

Әшглүһо хундәнки – “кәсмә шикәстә”,
Сүрхә күл хүшдәрә тә мәст бурбундә;
Әз мәскән дур бирә, ә гәриш дәстә,
Әз товнәј ваз сифро ә һәсрәт мундә.

2312

Ә вәчтү нисдикә кирисдәј һәсму,
Дүлтүрә ә сәнгиш мисохут бәмзәр.
Момуни ә имид јә сијә русму,
Јә мүргиш нидиров һич әз конәј дәр.

2313

Һәләлуг күчлүһо пәс нә вокошди,
Бијовһо-буравһош ә бим дәмунди.
Јә шәјир ән шоһир дүнјорә кәшди,
Әз парчоһ бириһош јә чүп нә мунди.

2314

Имид тү нисдикә ә расти һәрмәһ,
Шәһә һәрс мәрухун әз думон чумһо.
Мичәһој шорирә бурра әз тәмәһ,
Бил килит варавку ә күмон нумһо.

2315

Пој расти кутирә вичирә чикә,
Шүгәмо рафдара мәвәнкән һәдәт.
Мозолһо ә әгүл пичирә чикә,
Ә кәлмәј бәдбәхти зу микәши хәт.

2316

Пәлтәкә зувунтү лол бирә чикә,
Хүшдәрә тәһәриф мәди ә пириш.
Әз мүрүм зијодтә һол дирә чикә,
Мәһ ниди ә сәјәг шоһиш, вәзириш.

2317

Їуркумлу бисдокә гәриш рури тү,
Хурдәһо-бәрдәһо нуш нитав бирә.
Фәләкәш нисдикә һәриф сури тү,
Јә говрәш ә нумтү буш митав бирә.

2318

Ә мигдор варафдкә дуркуһој зувун,
Ә дүнјо јәкимүн имбоши әнчәг.
Әхири сәвкәндә хундикәш әз нун,
Сүрхчорә момуну ә чинкәј нәчәг.

2319

Әгүлә һовункор нибу куфдирә,
Ә чәһмәт бирорлу, хәһәрлү дәниш.
Номусу, һәсүлү әри соф бирә,
Митанү тәрк сохдә сугдәјә зәниш.

2320

Палтара рүтбәлү вокундәникәш,
Ә фәгир-фүгорә саташ мәбош тү.
Локоһој һовунә покундәникәш,
Ә кәлә суд ХУДО палаш дәбош тү.

2321

Инчимиш бирәјкәш әз јә кәлмәј коф,
Руј-бәруј мәпојун кифләт хүшдәрә.
Һәмишә һоморлу нәс бирә инсоф,
Лүкәһој һәр дориш митав хүшк зәрә.

2322

Сарајлү нисдикәш мүлк ән гәләчә,
Бичиги куфдирә мәпојун шорә.
Имбуруз нисдиһо јә чүклә вәчә,
Јә мәһәл миданү јә гушун дорә.

2323

Ә гувот гул киро мэлэрзун кэсә,
 ХУДОрә хош нијов әз и һәмәлтү.
 Ёич ә јә хүрдә чүп нә зәрә дэсә,
 Миданү зәһәрбәнд суј дү һәсәлтү.

2324

Сад һәмәл мәбурбун ә пишој ХУДО,
 Нәкуми мидани вир сохдә чумәш.
 Бовор сох, киһо ки дүлә очуг до,
 Зиндә вәхт ә чәннәт нүвүсдә нумәш.

2325

Чомогә чүн чубон күрдә, ој инсон,
 Чәрх мәди һәмәлә ә фурм дугово.
 Чәнд гәдәр ә дәстү дәрикә имкон,
 Ә чәннәт рәһ бијоф әз палаш һово.

2326

Тиб-тәһно зүһүсдкә дәдәј һофт һәјил,
 Лол-кар нүшдә чикә һәрс мүдү дү чум.
 Оммо бил данут ки, јә мәһәл, јә кил,
 И гәст ә сәр үшүш мисоһу һүчум.

2327

Јә годовәкијә хәһәр бирәнки,
 Дәдәјәш мивини ә пишој чумтү.
 Дустһојтү буликәш шонлу, фирәнки,
 Кәнәш сугд мухуну сәвкәнд ә нумтү.

2328

Ғол-әһвол нисдикә әз бәди ночог,
 Хүшдәрә кукусмәнд мәбәр һич мәһәл.
 Полатиш чәнгәдә мүһкәмикә сог,
 Ә вәһдәј кәрәки бирәни һиб-һәл.

2329

Имбуруз эз дүли шори куфдирэ,
Пэринэ һэрс чумэ мәшэн эз јортү.
Нэбукэ бул борэ тэјтэ соф чирэ,
Эз күкиш миданү пысирэ дортү.

2330

Хүшдэрэ вонорэ э һолэт һәмпов,
Сарајһој сүрхирэ зиндон мәхун тү.
Һэггэ гугундэнки э дэрјо эн ов,
Зәһәриш импалу эз мичәј хунтү.

2331

Һозор чүр һовуни вәрзундэ бэгдэ,
Нэ шори, нэ ники нипалу эз хов.
Чикәрһој сәдигэ сухундэ вәһдэ,
Ә нүшдэ чикәјтүш сад дүмбәл моров.

2332

Эз дәвлэт, эз вориш нәһәлэт дирэ,
Дү дүшмәш јәкирэ бирүһлү хосдэ.
Ә һэрэ дарафда, тә шолум бирэ,
Хүшдәрәш э кузки нидов шинохдэ.

2333

Думонһој тәкәркһо һәмәл дирәнки,
Эз һәсбиш сүрхәлү мәку гәтүрә.
Бәјәһо тәпәлү, доглу бирәнки,
Сузовһош миданү чоғундэ түрә.

2334

Гуллугчи бисдокэ э тәһәр зәркәр,
Эз дорһој сәдиги шәр нидај чирэ.
Овәлү хурдикэ шоробә әкәр,
Јә мүрдә мучовәш нәр мидај дирэ.

2335

Фэсилһој салһорэ бирәһмлү дурра,
Ә пишој суд ХУДО гогиш мимуни.
Јә русмуј дәрзәрә нәсдакә бурра,
Әз манчар горинә согиш нимуни.

2336

Нәфәсһој бугозһо әкәр һис докәш,
Курнирә ә дүштү нијо кәрдүни.
Кузкирә хүрд сохдә һосонт бисдокәш,
Мозолә пәсәво нивокордуни.

2337

Чура бор дорәнки һәр лүкәј ән чун,
Чүкиһо мирүхү әз мичәј зобу.
Тәпикә зәрәнки ә лүгәј ән нун,
Тирорә моч сохдәш ә дәб нидобу.

2338

Мәрдјәти нә рихдкә әз һәсмуј һору,
Чат бирә пәрдүһош имбу совә-сов.
Довомлу нисдикә бинәј ән бору,
Луг зәрәј ән буниш әз чум мәдиров.

2339

Чугулбәнд офдокә әз һүндүр тики,
Ә гилиг никүнчү боләј ән шону.
Чикәјүш нисдикә ә шори-ники,
Ә рафда рәһһојуш чолә мофдону.

2340

Буләрә дорәнки әз говрәј гури,
Ә ловһој растлүһо вонокә сәнчәг,
Әз тараф ән ХУДО, јә дири-зури,
Кифләтүш ә һовун мофдону әнчәг.

2341

Пучкүнэн ичкиһо һэчэл дирэјиш,
Тэгсирэ мавэни э сэр мозол, бэхт,
Ө чэркэј дананһо лојиг бирэјиш,
Хүшдэрэ овомбэнд нэ бурбун һич вэхт.

2342

Өз алмаз нисдикэш рүһлүјэ рәһмэт,
Нэ нэчэг, нэ тэвэр ниданү бурра.
Сэргузлу мундэнки э пишој чәһмэт,
Кушд лэшәј хүшдэрәш миданү дурра.

2343

Чорэлү хундэнки һэдэт хубирә,
Хэчэлэт пәшмуни тәјтә вокошдә;
Дүнјорә мәрдлүјэ хиртәк нэ бирә,
Тәбиәт сурһорә нидануст дошдә.

2344

Сурбәнди хүшдэрә тә космос дорә,
Милјард галактика бурбундкә вәчи;
Кәләлү-чүкләлү астарәһорә,
Ө зуһун бијовһо һәгг-һисоб әчи?

2345

Ңитијот чусдэнки әз сабур тәнки,
Ним-ноһог кәрәк нисд хүшдэрә күшдә.
Һәмәлһо дәрдәчәр губ овурдэнки,
Өнкүлһош моруху әз сәри хүшдә.

2346

Әгибәт вәкүрдә әз һүкүм әгүл,
Хәрәби сохдәрә мәвиниш бочлу.
Нәкуми појисдкә һәрәкәт ән дүл,
Мүрдә руз никујут рәһмәтәш точлу.

2347

Өз эгүл данани хушбэри дирэ,
Гувотһој эн гулиш јэ боч нэ бошку.
Јэ лэгэј ош – пилов нуш эри бирэ,
Динчјэти эн дүлиш э точ вэбошку.

2348

Рүгэндог бирэнки э лих сирэвоз,
Ликимлү-ликимлү нэ рихдэ совтү;
Гол-мэгол вэнкэсдэ һаримирэвоз,
Ө динчэ лүгэјтү зәһэр мэсов тү.

2349

Өз һовун фојдэрэ һэрбој чур дирэ,
Сифрој нун-һэсэлэ тэјтэ динч вихдэ;
Өз гур бэдмозоли эри дур бирэ,
Өз хүшдэн эн хүшдэш нидај вирихдэ.

2350

Ө ховһој мүшкүли бисој код норэ,
Возијэ туп мэбош э дэс һэр надан.
Никирэ нэсдакэ соф гимэт дорэ,
Вичирэ рәһтүрэш чәннэтлү мэдан.

2351

Ворушлу, сажловлу гәбәрдор бирэ,
Мичәһој хәјолэ э губи мәвош.
Нәшумој хүшдэрэ эри шор дирэ,
Бүтүн сог һүмүртү э хуби дэбош.

2352

Тән-бәтән нисдикэш нәзникһо, дурһо,
Һәм шориш, һәм бәдиш э суј тараз дэ.
Гәдәрсүз бирэнки сој эн сабурһо,
Рәһмјэти эн дүлиш мидов варасдэ.

2353

Эсэрбәһәм нә омокә војкәһо,
Булог чумиш биһәрс нидов хүшк бирә.
Пәс-пәсәлү губ дәшәндкә зәһмоһо,
Соги чуниш битәрс мидов пүшк бирә.

2354

Чум һәсмурә һәрсундәнки һор-һори,
Хокһош нидов әз нәмиши вирихдә.
Синәј дүлә ләрзундәнки вор-вори,
Шидраш мидов ә фурм бәјә ворихдә.

2355

Ә дәрјо чум дәшәндәнки јә тирә,
Әз коф-кәләч һол чунсогиш гүч нибу.
Гәтмәгәриш чусдә бәгдә фикирә,
Хәјолбәндлү әз һиломиш күч мибу.

2356

Ош-пиловә пур сохдәнки ә ләгә,
Сурмәндһорәш ловә-ловлу нисохут.
Гәләтбәндә коф рихдәнки әз ләһә,
Шишәј дүләш совә-совлу мисохут.

2357

Рүхшәндирә гобул сохдә биһорлу,
Сәр хүшдәрәш ә зир кулә нидәнүт.
Шопкә норә ә фурм пучә бикорлу,
Коф ләһәрәш чүн јә куллә мизәнүт.

2358

Гәнәтсүзә мәхлуғһорә додорә,
Әз һовоји учмиш дирә нидәнүт.
Фәткәј дүлә вәкүрдәнки сәборә,
Әз һиломиш күчмиш бирә мидәнүт.

2359

Гәһрибәндлү дәһно зәкә јә хомә,
Ә зир поју тәләш мидов дәкүрдә.
Нимәчунлу кәшдә-кәшдә һиломә,
Ә сәр дүшһо шәләш нидов вәкүрдә.

2360

Биинсофә тубој булә дорәнки,
Шәрбәндлүрә микировнут әз гәрбол.
Мүһүчүзлү гилинч дәсә норәнки,
Ә пишој хәлг нә од имбу, нәки һол.

2361

Зир-зимини әри бурра һәр шәрә,
Кулләјә коф нијо бошу јә тәкиш.
Ихтилотә вәнкәсдәнки ә һәрә,
Чәп-чәпәки тич мэдәниш ә јәкиш.

2362

Офуррәкор вичирикә тәкирәш,
Дананбәндһош ә и тубо гоглунут.
Әз дү-јәки хәбәр нисдкә јәкирәш,
Сабурмәндһош ә нум ХУДО боглунут.

2363

Әз торики ворихдәнки әнкәлү,
Ә фирәһо дүлтүрәвош тәнклү пој.
Әврүшүмә мујә хундә пәмбәлү,
Үшүгмәнди руј сифәтәш мәнклү хој.

2364

Чәрхәдуду дарафдәнки рәһһорә,
Чор фәсиллү рузкор мүјнүт јә салаш.
Вәрзундәнки тәмәһһорә-мәһһорә,
Әнчәг һүмүр кутәһ имбу әз талаш.

2365

Тэр-һэрһој хэндэрэ вихдэнки эз гэм,
Эз ләһәј бүмүздиш шәр мидај чирә.
Ә имид иһтибор нә букә әкәм,
Нурлујә сәбәһәш зәр нидај дирә.

2366

Боруһој сәнгиһо тә вачарусдә,
Киләһә бун сәрјүш ә һүрмәт мәбу.
Гәлпәһо вәхүшдкә әри шәр чусдә,
Сәһибүш суј мидү ә фурм јә јәбу.

2367

Биинсоф рундәнки синәј ән дүлә,
Гәргүшкүн пәлтәкиш имбу әз зуһун.
Бивәхти кәширә тугәј әнкүлә,
Нәшумош моруху әз бәзмүј ән чун.

2368

Дәрдәчәр бирәкор шәвһо тә сәбәһ,
Эз ховһо мәлһәмиш нидов вәкүрдә.
Дурәлов зәрәнки әз нәфс ән тәмәһ,
Сифроһој бәдирәш мидов дәкүрдә.

2369

Ә сурһо дошдәнки фәнд чумјәтирә,
Пучкүнән һәмәләш нидү ә дурку.
Тәһәриф дорәнки пәндумјәтирә,
Ичоләт шүгәмәш мидү ә гурбу.

2370

Јә лүнкә тә шәндә әз бүкүр тәнки,
Јә мүчләј зомониш тәрсәлү нибу.
Хәјолһо әз зәһәр суј вәкүрдәнки,
Сәбәһки рузкориш һәрсәлү мибу.

2371

Тү эмә «җиломмә» куфдири һәр руз,
Имоһој ја кофиш нә шини кушмә.
Богһорә чур дүрүм, догһорә – сәргуз,
Јә бојкәш, дү борә, нијој ә хушмә.

2372

Ә мүгүр офдокә һәсәлмәнди чун,
Сурлујә һәмәлә ја һәриф нидү.
Ә ләһә дәриһо дуркунә зуһун,
Имоһој јәккәрә тәһәриф мидү.

2373

Рәһәти нә дирә, һәрәкәт дикә,
Ә дәрјо һошири тәјтә дарафда;
Килкули вәкүрдкә, пој норә чикә,
Һә кәнәш пишово нијимбу рафда.

2374

Тој-бәтој вокундә дәрһој гәфәсә,
Ә шивән мәчарун шор вәч-вәчирә.
Ә хушдәш нәсдакә чәлб сохтә кәсә,
Әз лүкәј чинориш бор нидај чирә.

2375

Әз һочиз бирәкор мозол парусдә,
Ә кәлмәј ән кофуш нәдә ихтијор.
Боруһој чунсоги тә вачарусдә,
Планһој һүмүрәш ә чикә бијор.

2376

Оһили ән пири пој норә вәһдә,
Ә миһточ ән гувот вомундә гулһош.
Әз һәрә вәхт-зомон кирошдә бәгдә,
Һәмишә чәг-чәги нәс мундә пулһош.

2377

Иштоһа ворихдкә эз мэлһәм синә,
Ә гәзгуј зәһәриш ләгә мэдәкун.
Овһорә буррикә эз сәр ән бинә,
Ә јә сухтәкәләш ләһә нә вәкун.

2378

Зәһләрә рихдәнки эз һүкм ән бәһс,
Ә имдод нирасү нә дузи, нә һәгг.
Ҳәлмоши тә бирә эз курунди нәфс,
Хүшдәрә чорәсүз хилос сох әнчәг.

2379

Бочиһа һоројһо рихдкә биһорһо,
Богрујү јарилмиш нијимбу эз сәс.
Саданү виникә зијодә корһо,
Вәчирә дәвләтәш зу мидү эз дәс.

2380

Чәнгәдә дүлвәбәр бисдокә гиног,
Әз чунтү зијодтә нидани хосдә.
Кузкилүш товусткә овһој ән билог,
Хүшдәрәш томошә мидани сохдә.

2381

Вичдонһој бәдиһо тә говгуш бирә,
Хүшдәрә мәвәнкән ә пәнчәј әлчәг.
Сәбәһи динчирә әри хуш дирә,
Имбуруз чофорә зијод хој әнчәг.

2382

Личалич хокһорә тәјтә дирә – гум,
Тикәһој хорирәш зур мидај рундә.
Әз мозол һололи бирәнки мәһрум,
Әз һәрчој һәримеш дур нидај мундә.

2383

Булутһој Һәсмурә покундикәш тү,
Һәкәнәш һәр фәсил ә һәгг тараз дә.
Шопкәрә пәсәво вокундикәш тү,
Әз һәсрәт ән мүриш нибу варасдә.

2384

Локоһој пәхүрә соф покундәнки,
Әз товнәј киләји гәсд нидов хосдә.
Әз дүли, әз чуни коф вокундәнки,
Ихтилот мәрдирәш мәст мидов сохдә.

2385

Хокисдәр аташа сәрзир хосдәкор,
Әз куллә бәдлүтәш нидав һәширә.
Ә кәлмәј сәвкәндһо бовор сохдәкор,
Пәшмуһој Һиломәш мидав кәширә.

2386

Гәтрәјә човгунһо кәјки ә һәгг дә,
Кәрмиһо нирүхү әз бәхт ән никиш.
Зимисту һүршлүјә һүкм дорә бәгдә,
Јә фәсил мичәги әз чәһт хиникиш.

2387

Ә гичәј сикәһо вәмундә вәһдә,
Гурбучәј һүчәтһош бирә мидани.
ХУДОлу, Тиролу нә мундә бәгдә,
Сүрхијә рузһорәш дирә нидани.

2388

Бәһәмбәнд нисдикә бору норәјтү,
Әз фикир, хәјолиш нибоши дујмиш.
Дәрвоку тә офдә әри чорәјтү,
Әз салһој һүмүриш мибоши сујмиш.

2389

Хүшдэрэ фурмундэ лап эз сәһәри,
Әнчәг јә һоворэ нијо зәни тү.
Огурэ палундэ эз тәһ зәһәри,
Гәтугэ э гәдү бијо дәни тү.

2390

Хүшдэрэ э кузки э бим хуш дирэ,
Рачлүһо эз күмон холиш никәшү.
Түкүмһој тәбиәт әри туш бирэ,
Доһорһо эз думон шолиш микәшү.

2391

Чурмәндэ нәвило бисдокә гудуз,
Сүпүлә чогуңдә, тәрсә нијору.
Тариһој гутинә нә бирэ гугуз,
Дүборэ тәһлүјә һәрсә мијору.

2392

Әз конһој ән дүли рүвәһ чәсдәнки,
Вирәһлү нибоши эз гәлпәј чәһти.
Мозоләш күшдикә э нәгәсдәнки,
«Мүрүм»әш мидани хосдә бивәхти.

2393

Әз дорһој һәримми дирәнки чура,
Тол-әһвол сүрхирә кәјки импирси;
Һозор чүр сәвкәндһо бисдокәш кура,
Әгүлмәнд буһорэ э бод нифирси.

2394

Гәлпәруј вәкүрдә эз гәрәтикон,
Дәрзәлү мәдара э бәшһој әнкүшд.
Ә һәрә мундәнки эз дүл чычәј кон,
Ә мирод нираси эз һол күшдә-күшд.

2395

Гобулбэнд сохдэнки јә чэнд шәрthорә,
 Тәрсирә нивүнүт ә суј ән Одом.
 Чорәho бисдокә бүтүн дәрdhorә,
 Кирјәhoш кәм имбу ә руј ән ҳилом.

2396

Әз һүлгтү күрдэнки пәнчәhoј тубо,
 Видовлу чәрх мидү хунhoј дамариш.
 Ә инфаркт чарундә дүлә јә-дү бо,
 Әз соги мәһ нидү чунhoј азариш.

2397

Әз дәрdhoј битоби дәмә күрдәкор,
 Чатлүјә чикәрәш нидов гүч дирә.
 Ә тәһәр нун нә ов гәмә хурдәкор,
 Ә нимәј һүмүриш мидов күч бирә.

2398

Нүшунә нисдикә әз бәһәр бори,
 һәм нифри, һәм гәргүш бәдилү мибу.
 Чәһм вәлkhој дорhorә дирәнки хори,
 Нә чигир, нә рәһиш вәдилү нибу.

2399

Ә сәрhәд ночоги тә лүнкә шәндә,
 Ә иштоh вәрзүho нисдикәш һәрчү;
 Рачлүјә бәхthорә ә јор дәшәндә,
 Ә вәһдәј oһили кирисдәш әрчү?

2400

Холчәрә, кәбәрә ә чум дирәкор,
 Ә боч тәбиәтиш бофдәкор нибу.
 Әз күлho зијодтәш риб-рач бирәкор,
 Чүн һәсмуј ҳиломиш офтодор мибу.

2401

Зуһунэ сүрхэлү эри зарундэ,
Ә сәр һәр кәлмәјү күл нијо дэбу.
Шәјирәш ә мәһни эри чарундэ,
Шоһирәш мәлһәмә дүл бијо вәбу.

2402

Коми сал, чәһм һәнкһо гәрәгәтлүни,
Ә пәтәк һәсәлиш мидов дәбирә.
Тә кәј ки, јә хубә сәнәһәтлүни,
Нунјүш ә сәр зани нидов вәбирә.

2403

Ә хәјол рафданки әз були-нуни,
Ниданү вокундә тәнбәтән дәрәш.
Тә ә руз расирә әз дүли-чуни,
Сип-сипи мисоху мујһој ән сәрәш.

2404

Гәрәвош әшг-мүһбәт мундәнки әнчәг,
Сухдәји ән дүлә шәһәмиш нидү.
Ә војкә расундкә кәлә ХУДОј һәгг,
Зиндәкун һүмүрү дәһәмиш мидү.

2405

Курунди нүшдәнки ә сәр шәләјү,
Сабуrho огујә зәһәриш мидү.
Ә һол хәлг нә мундкә әкәр кәләјү,
Имидһо һич мәһәл бәһәриш нидү.

2406

Ә јәккә коф зәрә шиновундәкор,
Корһојүш һәмишә гәрәгәчлүни.
Дәвронә пучәлү кировундәкор,
Гијмәтүш јә пучә гәрәбәчлүни.

2407

Ә аташ чарундә дэвһоһој чәнкәш,
Сад һәмәл рүхундкә әкәр әдәштү;
Әз доһор һәсрәти парундә сәнгәш,
Ә пишој рәһ ән мәрд чапар мәкәш тү.

2408

Бәһәрһој бәхили чүк дорә бәгдә,
Әз сүрхиш софлүтә нивини һәрсә.
Ә дәрјоһ булјәти чап зәрә вәһдә,
Әз һүлгиш зәвәртә мәвошән нәфсә.

2409

Шәһәрһо, кәндһорә тәјтә күл зәрә,
Бирнәбир милләтә әри војундә;
Су јәлов вәкүрдкә чәнд чүр үлкәрә,
Сүрхә коф довһорәш мидов појундә.

2410

Чум вонорә ә мүзд тәнки ән бовор,
Дананмәндһо әз гопуј хәр нидаров.
Ширин-ширин хәндүсдәнки ә руј јор,
Хун дамариш ә сәр кәллә ниваров.

2411

Ә гилигтү кировундә һәдәтә,
Әз нәчоги кәширикә һә сәһәр;
Аташ дүлә нә күшдикә зутәтә,
Әз сабуртү нә бор мијов, нә бәһәр.

2412

Хәјирбәнд әгүлә тә кәјки соф до,
Әз рәһмлү бошуһо кәм нибу хәндәш.
Ә чикәј пишнәви расуһо офто,
Зарали нијору әри јә бәндәш.

2413

Човонэ шивэрэ кэжи кошдэ шор,
Мозолһо палусдэ эз дэбэј Һориш.
Ә хотур хушбэхти богэ дошдэкор,
Лүкэсүз нимуну јә вэлк эн дориш.

2414

Кутэлү вомундкэ дэс э сэр дэсиш,
Хушэ руз нивини эз гэрэгэчи.
Шолијәһ бирэнки әри кәм-кәсиш,
Гэдүрдан буһорэ гижмәтүш әчи?

2415

Ә гәриш эн чәһмәт мәрдлү нә кәшдә,
Јорәвурд һәјкәлүш эз бүст нијо бу.
Ә сэр шидрај кәмәр тәјтә дәкәшдә,
Чорәһош эз пәмбә дүрүст бијо бу.

2416

Кофлүјә кәләчһо кәжи э ләг дә,
Сүпүлү чәгүсдә, дүл нијо ләрзү.
Әз сијә фикирһо дур бирә вәһдә,
Јә хәндәј һәјилиш э милјон мәрзү.

2417

Нимдошә сәркушһо нәвәкә э нәфс,
Ә чикәј рәһәтиш нијо һә бим бу.
Хәбәрһој мәһлумәт нәдәкә э дәс,
Гоглүјә лолирәш әвәз нијимбу.

2418

Әһвол сәдигирә чусдә тәвәсәр,
Ә шорһо тәнбәтән хундәнки шәнәш;
Әшглүһо һәрәлү зүһүсдкәш әкәр,
Дүлһошу әјәки мукују кәнәш.

2419

Кәрмирә мөлһәмлә тәкәј ки соф до,
Чумһорә чарундә суј мәди ә дэг.
Боворим нисдикә ә үшүг Офто,
Хүшдәрә мүрүмлү һисоб сох энчәг?

2420

Пәхүрбәнд бирәнки сүстлүјә һәгкәш,
Һәр кофә чарундә, ловго мисоху.
Әз аташ-парпара чусдәјә вәһдәш,
Шолуми војуһо, дәвһо нисоху.

2421

Ә гәд тоҷһо әз һүкм сәрпуш вәбирә,
Пијһој дүлә әри сохдә зутә һәл;
Ә вәһдәјү ә гур гисмәт тә бирә,
Тәкабурлу ә хәлг мәхәнд һич мәһәл.

2422

Ә чүрһәт варафдкә әз шәрә һәвәс,
Нәһәләт шумордә мәнәј туборә;
Зутәлү вәкүрдә нәштәрә ә дәс,
Әз кәмәр низәнүт бәндәј ХУДОрә.

2423

Гол-могол бирәнки довһоһој бәди,
Ә фикир мәдәмун нүшдә-вәхүшдә.
Ә пишој эн чумһо нисдикә вәди,
Гушунһој ХУДОрә ки мидав күшдә?

2424

Гәләмә ә пәнчә гисмәт норәнки,
Һәр јәтән шоһирһош һәзбәрлү нибу.
Рүһбәрә хундәкор гијмәт дорәнки,
Шәјирһош ә зуһун әзбәрлү мибу.

2425

Пәшмунирә кәширәнки рузбәруз,
Дод дүшобиш ә суј Һәсәл ничару.
Үлчүһорә бурра бәгдә дузбәдуз,
Чор фәсилиш ә буј ја сал мичару.

2426

Ә сәр хокһо хубә корһо дирәји,
Тумһој чирә бул мәчини әз хориш.
Әз дорун дүл ошугбәндлү бирәји,
Чумһојтүрә нә вурухун әз јориш.

2427

Ә хушә һол расирәнки әвлодһо,
Миродһорә лојгбәнд хун – бәхтәбәхт.
Конһој дүлә нә фурухдә ә јодһо,
Ә рузкорһо сәдигмәнд мун – вәхтәвәхт.

2428

Әз һүкүм ән рузи шәвә зу дорә,
Офторә мәнкәлү ниданүт дирәш.
Шумордә-шумордә рузһој ХУДОрә,
Нәвәлү-нишрәлү миданүт бирәш.

2429

Равлүјә сәклүһо тубо нә күрдә,
Әгүлә хәрч сохдә әз нәһс вәдара.
Әз Һәдәт дәбәһо нубо вәкүрдә,
Гувотсүз нисдикәш ә бәһс нә дара.

2430

Сәдиги вичирә әз дузһој тубо,
Ә нумтү локорә нәбу вәјили.
Чүтам кәрәкикә әз тараф ХУДО,
Вокошдә ниданү рузһој Һәјили.

2431

Тәһәди нә рафда әри кумәки,
 Әз чумһо мофдону и коврә хосдә.
 Руз дирәј ән сабур кәј ки кудәки,
 Имидә мидани зу говрә сохдә.

2432

Гәрәзлү нәс бирә софтојә корһош,
 Дәсвози дустирә күшмә нихунут.
 Ә бушә сәһроһо офдорәкорһош,
 Офторә һәмишә дүшмә мухунут.

2433

Ә вәлкәвоз пәһни сохтә сәр-тәнәш,
 Әшглү бирәт һәми Җово, һәм Одом.
 Һозор салһо кирошдәнки һә кәнәш,
 Хосдәјирә чапар нибу ә җилом.

2434

Ә гәриш чур-чундур руз кировундә,
 Хүшдәрә бәднумә билисмор мәјил.
 Бәгдәһо ранк рујә тәјтә товундә,
 Ә кумәк момуни ә фурм јә җәјил.

2435

Гәлпәһо вәкүрдә әз базуј һүмүр,
 Хүшдәрә түнд мәбәр әһәнк јә чоһил.
 Имидһо суј докә әз кусов күмүр,
 Сифәтиш тов нидү – сәјәг човоһил.

2436

Җәјорә, обурә ә вәч нә күрдә,
 Нәһәләт рихдәнки әз сад бимхоши;
 Хүшдәрәш тәјтә ки, ә дәс вәкүрдә,
 Ә гәриш говрәһош зијод имбоши.

2437

Өз ликут соилһо тојә дэчирә,
Ө гәриш фикирһо чәшмиш мәбош тү.
Өз зомон тәбиәт појә вәчирә,
Һәмишә ә гәтрәј соги дәбош тү.

2438

Бәндәһој ХУДОи зәһифиш, нәриш,
Һәммәрә јә чүрә ихтијор мибу.
Хиники нә кәрми бирәнки гәриш,

Ө дивәһ рузкориш иһтибор нибу.

2439

Дарамлү тарсирә әз шәр кинлүһо,
Кучәлү мәвирих ә пәсәј ән од.
Гујәгуј бирәнки дидәркинлүһо,
Зәһифбәнд мофдону ә чәләј имдод.

2440

Зар – шивән дәшәндә ә пишој кифләт,
Өз һүрмәт бәбәји мәјофдон тә пој.
Мәрдмазар күрдәнки әз бугоз, гәфләт,
Сугдәјә әвлодиш нирасү ә һој.

2441

Дошдикә һәсүлә әз мисвој чәнки,
Ө сәр күк импоју ә тәһәр кијов.
Лүнкһоју дарафдкә ә мәскән тәнки,
Нун-мүнүк, һовоји, чүн бәһәр нијов.

2442

Ө гичәј һәјнәшиф дуллу вомундә,
Өһволәт нисдикә әри вәхүшдә;
Ө микләј саданһо мүһүчүз мундә,
Гәзәбәш мидори ә ләшәј хүшдә.

2443

Лозуги рихдэнки эз бимэј бэдбэхт,
Хушмэндэ кэлмәһош этэк-этәки.
Мүнүкэ э јара тiji сохдэ вэхт,
Әри тоб дорәјиш чүрһэт кәрәки.

2444

Јәловлу фәрзундә аташ эн чинә,
Әз алмаз сәхтә кәш тох энкүлтүрәш.
Мангала вонорә э сәр руј синә,
Әз һүчәт кобобдог мәсох дүлтүрәш.

2445

Зомонһо һэдәтлү омокәш, рафдкәш,
Боришмиш нибошу әјәки хәјр-шәр.
Ә һәрә сәдигә сарраф дарафдкәш,
Јә чорә кәшф нибу эз әгүлһој сәр.

2446

Ә офто имидә бәсдә тәвәсәр,
Үшүги һәм мозол, үшүги һәм бәхт.
Хәјолһо кузкилү товусдкәш әкәр,
Бәсдә чум рачирә нивүнү һич вәхт.

2447

Чәшмиши палундә эз һәвәс шәки,
Зиндәкун дорәнки чүрбәчүр овоз;
Булудбәнд чәрх хурдә э пәсәјәки,
Довһолу нијо бу руз э шәвәвоз.

2448

Ә сәр нүшундәнки шәрә садана,
Ә зәнчир гәтрәји пичирәш мидај.
Әгүллү хундәнки хәрә надана,
Үәрмәһә эз дүшмә вичирәш нидај.

2449

Әһволә тә күшдә рихшәндә хәндә,
Ә гилиг рузикор ән зомон дәбош.
Инчәји инсонә әз јортү шәндә,
Ә пишој әгүлмәнд јә һәјвон мәбош.

2450

Гәддарһо сокити-динчи нә вихдкәш,
Чумһорә ториклә әри дәкүрдә;
Кәлмәһој зуһунһо ворушлу рихдкәш,
Милләтә әз һәрә нибу вәкүрдә.

2451

Бизәһмәт гүч нибу назукә русму,
Чофәһош әз мичәј әгүл дәнүшдә.
Нәбукә думонә чәһм сохдә һәсму,
Ворушһош нәс рихдә әз сәри хүшдә.

2452

Дәндүрә бурбундә гилинчәворлу,
Һүнәрлү коф мәсох ә пишој гудуз.
Тә гәлпә вәкүрдә, чүн динчә һорлу,
Нәрмә дүл хүшдәрәш мисохи гугуз.

2453

Ә корһој бигәдүр сохдә нәһәләт,
Чәглирә мәвәни ә сәр ән хубиш.
Әкәр ки, ә һәрә нәбукә гәләт,
Хүшкә рәһ нијофи әз гәриш губиш.

2454

Хәрәлү дәчирә кофһој бәдирә,
Ә пәсәј ән һәрки хәрч мәсох кәнәш.
Нәбукә винирә кәмәр гәдирә,
Казурлу мијили хоруш бәдәнәш.

2455

Сэр ја лүнк нисдикэ амонһо вэди,
Ә һилом дүрүстмэнд нијимбу һәрчү.
Ҳәләво бирәнкиш саданһој бэди,
Кутбэндә појһорэш вирихдә әрчү?

2456

Әгүлә, чинорлу, ә хок дэзәрә,
Гүзүркүл куфдикэ лэшәј казурэш;
Ә омбор вор-дәвләт килит нә зәрә,
Гәрәвул мәпојун ја шәһәтурэш.

2457

Хэзон нүшдкә ә чәмәнтү, ә чүлтү,
Парс күрдәји әз фәрсүзи һовуни.
Һозор чиро һүрш дәрикәш ә дүлтү,
Хубә һәсбәш гәмчил зәрә һовуни.

2458

Бәдкүмонә ә сәр ләһә чарундә,
Шолијәһлү кәшдә-кәшдә чичорә;
Нәшуморэш әз кон ән дүл парундә,
Күшдәмолә бирәкорэш чү чорә?

2459

Јә һәдәти әз зомонәј ән Одом:
Күвәһорә бул мисоху мәркәвуш.
Гәдүртаниш тә күч бирә әз һилом,
Хубиһорэш нијо соху пәртәвуш.

2460

Јә духдәр бисдокә аташ-парпара,
Гәбәрһо мәдиров әз тәлһи зуһун.
Ә мүгүр омокәш әз дара-бара,
Һә кәнәш нәфсүрә гәнимбәндлү хун.

2461

Тэлмоши нэ бирэ э зир эн појһо,
Гузбэндлү тик вэки лүгэј эн нунэ.
Нэбукэ јэ мөһэл эз чура војһо,
Гэлэмиш нисохи лүкэј эн чунэ.

2462

Коф ләһэрэ һэр бој дурку висдокэ,
Тэлоллуһош нијо бурав э бэд гэрг.
Һозор чиро энкүшдбурбу бисдокэ,
Өрк сохдэрэш чикэјүни э гэд хэлг.

2463

Мүјрэлүһо э бим кушвор домундэ,
Нэфс хүшдэрэ бил э куллэ суј нэдү.
Нобкэ эз дэрд э һүкм дэрзэ вомундэ,
Ө чикэрү охмиш имбу гијбэтү.

2464

Һозор чиро губ дорэнки јэ чунэ,
Һэр равуһо һэнчлүбэндэ сэк нибу.
Боришмиши тэ оморэш э хунэ,
Ө говроһо чикэ күрдэш дэб мибу.

2465

Эз ширини варафдэнки шэкэртү,
Кэј ки, гулһо овсарлүјэ воч мибу;
Академик бисдорикэш экар тү,
Мигидиди коф сохуһо точ нибу.

2466

Сэдиги Овороһом нисдикэ јодэ,
Јәһэлмиш бирэјүш вэхтэ-вэхт имбу..
Доһорһо мачару, мүкүшү одэ,
Хуниһој дамарүш лэхтэ-лэхт имбу.

2467

Тэлһэлү бошуһо кэлмәһо дәрди,
Өгүлһо, дусдоглү, э гәфәс сәр дә.
Ә тәһәр возиһој тәхтәјә нәрди,
Мәһәни шохирә ниданү бәрдә.

2468

Дүшмәбәнд әз дурһош миданү күшдә,
Вәһширә һәрәлү нәс дирә надан.
Овсарлү нисдикәш нүшдә-вәхүшдә,
Әз сәкиш бәтәртә түнд бирә садан.

2469

Дүрүчдә киләһо нә офдкә имкон,
Дүләсти нијору јә финчон чуриш.
Һәвәслү бошуһо әз чофој инсон,
Ә шороб чарусдә сокһој онкуриш.

2470

Тәһәди сохдәрә һәдәт нә күрдә,
Сабурлу, имидлү бил бошу мүһләт.
Ихтијор сәһибә тәјтә вәкүрдә,
Чорәсүз мимуну әшглүјә мүһбәт.

2471

Тәшнәлү мундәнки хокһој ән хори,
Әз јә сал гуруги нипачу богһо.
Чумһорә күрдәнки тузһој ворвори,
Имидтү мимуну ә пәсәј догһо.

2472

Ләһәрә вокундә әз кон сәбәһи,
Гәргүшә ә һәсәл тој нибу күрдә.
Јәнчигир фубәрдә әз гәм тәмәһи,
Нифриһо сәһибәш ә гур дәкүрдә.

2473

Хүшдэрэ э чикэј јә һариф норэ,
Күмонһо вэрфэлү тэјтэ бирэ һал;
Сијэ тов чумһорэ тәһариф дорэ,
Әгүлә нимпулә мәсох һич мәһал.

2474

Синэбэнд дүшмэрэ дэгиг рундикэ,
Ә пишој чум эн хэлг мэләкиш һисди.
Хурдэ шир һәлоли сэдиг мундикэ,
Чәһмәтә мәһрәкә кәрәкиш нисди.

2475

Мизузәј тироји вәрикә э дәр,
Јә мүргиш јә хәто ниданү дирэ.
Дәрчәлү бисдокә бун хунә әкәр,
Томошәј һиломиш миданү бирэ.

2476

Гултугбэнд э лүгәј эн нун нә вәкәш,
Ә сәк һоширәво синәсов бирэ.
Ранк рујә, бәгдәтә, һә килов зәкәш,
Тирозуј фурсирә дуз нидов дирэ.

2477

Әз синә зәрәји зәрбәһој мүшдә,
Динчјәти сәр-тәнүш кәј ки э гур дә;
Сәһәрә кәширә әз боләј хүшдә,
Чумһоју миданү лиловуш хурдә.

2478

Әз дәдәј бошуһо һәжилә хуно,
Лолбәндлү гог мәнүш э сәјэг эн чәһ.
Сәвкәндлү сохдүткәш э сәртү муно,
Ә хүшдә имид бәст, э хүшдә энчәг.

2479

Хунэхой бисдокэ рэһмлүжэ човон,
Бэбэрэш, дэдэјэш михоју эз һэгг.
Дәһворэ суј докэ зәһмлүжэ зомон,
Вэтэнэш ковлэлү мивоју энчэг.

2480

Кофһорэ шовундэ пэс-пэсэјэки,
Ә тәһэр колэ сиб мәрих ингэдэш.
Имидэ бурранки дэс-дэсэјэки,
Сүпүлтү мичэгү ә фурм јә кэдэш.

2481

Чунэрэ мәрдүмлү нэ водорикэш,
Чәһмэтэ дүлэсти кәј мидај дорэ;
Синэрэ сэнгэлү һә додорикэш,
Ә мәскән дананһо пој нидај норэ.

2482

Әз дүли нисдикэ: «Руз тү ә хәјр бу!»
Дүнјоһуш догуног миданү бирэ.
Әз һолэт офдорэ әз коф зәһәрку,
Чумһојуш үшүглү ниданү дирэ.

2483

Тәкәј ки, нэс мундэ әз лэгэ чиро,
Әз товнәј һәр кәсә јаралу хосдә;
Ә түндэ кәлмәһој ән ләһә киро,
Гэд дүлэш миданү паралү сохдә.

2484

Симичи хүшдэрэ пәһәни сохтә,
Сэрә ә гэд кулэ дәшәндәкорһо;
Нифрирә ә тәһэр мәһәни хостә,
Шүһрәтә ниданү вошундә ворһо.

2485

Сифэтэ гучундэ э фурум күнэһкор,
Корһоју кирошдкэ һәмишэ әнкәл.
Һүлгүмә гугундэ әз һүкүм зәһмдор,
Әз мүрүм суј мүдү гәтрәјә чәнчәл.

2486

Нум сала вәнкәсдкә әз һүрмәт, әз од,
Јә фәсил васалиш һәдәрсүз ниров.
Күчәри зүһүсдкә әз гәдәр зијод,
Әз дәһәм һәсәлиш хәбәрсүз миров.

2487

Чәнд гәдәр әз ранкһој мази висдокәш,
Хүшдәрә тәкәј ки тәк мидов дирә.
Әз дәвләт һошири рази бисдокәш,
Бизмудә нәвило пак нидов бирә.

2488

Тәбиәт дорәнки инчиһој динчә,
Војәлү нә хостә јә метро огәш;
Чојирә кијовһо, э фурум холинчә,
Хунәлү маровну богчәрә, богәш.

2489

Ә мујһо нүшдәнки дән вәзијәти,
Ә хәјол јә үзкә вәчикә нијов.
Әз дәһәм судумһој ән һәзијәти,
Бочәһәт әгүлү э чикә бијов.

2490

Сүпүлә чогуңдә кәј ки э һәгг дә,
Әз ХУДО нәхшлүни һәр чиро зәһмәт.
Арзуһој сабурә күнчундә бәгдә,
Хиловлу коф мәсох э гәриш чәһмәт.

2491

Эз сүрхhoј хэјоли зэрэ јәһэрэ,
Сијэ муј човони тэјтэ дэн дорэ,
Эз дорhoј һэчэли чирэ бәһэрэ,
Э зәһэр мәчарун гәјмог эн шорэ.

2492

Зәһмидор бирәнки мәмизүрлүһо,
Эз ники одоми нивүхүт шори.
Э сәјэг гум дәрјоһ нәми күрлүһо,
Дэгбәндлү-дэгбәндлү мирүхүт һори.

2493

Сәр-сифәт пәхүрә әри винирә,
Һич мәһәл чумкурлу нијо боши тү.
Э әгүл дәбәрдә нубој динирә,
Нәфсүрә чундурлу бијо воши тү.

2494

Бийовһо-буравһо һозор нәсилһо,
Өгүлә чарундә, сохдәнки ворә.
Имидә бәсдүткә мәһһо, фәсилһо,
Эз дурә астара нивинүт чорә.

2495

Нәфсә руј вәкүрдә әз пишәлугһо,
Суруглу кәшдәнки ә бим јә мич бәхт;
Чигирә вәнкәсдә әз вишәлугһо,
Э ләһәј вәһшиһо јәм мәбош һич вәхт.

2496

Тирорә хундәнки ә һүрмәтәвоз,
Сәдиги Миширә тә точлу вихдә;
Вәтәнә тој сохдә ә гүрбәтәвоз,
Кушд тәнә нијимбу базулу рихдә.

2497

Ә зүһун овурдә јәбујә муно,
Ҥәјорә, обурә әз Һор нәшән тү.
Мәһнирә шинирә нәнујә хуно,
Куфәрәј хүшдәрә ә јор дәшән тү.

2498

Зобујә Һәмәлә бим-буллу хосдә,
Әз сојәј кәләтә кәј ки миләрзү;
Кәлә сәр хүшдәрә дип-дуллу сохдә,
Пәшмулә бирәјүш ә милјон мәрзү.

2499

Хунлујә гозијә тә бәрдә чунә,
Әлочә дәрмулу нә дикә инсон;
Ҥәлимлү бошуһо ә тәһәр дунә,
Әз сулај ошпалу нијофу имкон.

2500

Сәјловә әз бинә нәсдакә бәсдә,
Чәһмәтә ховәлү мәјил хисирәш.
Нәбукә чорәрә тәјтә дәбәсдә,
Нун-мүнүк суј мидү јосһој мисирәш.

2501

Бензинә рухундә ә јәлов аташ,
Вәтәнбәнд шүһрәтә нибу вәкүрдә.
Тә новур киләји војурдә палаш,
Сәрсәнги говрәрәш имбу дәкүрдә.

2502

Чигирһој вишәрә хүрслү бәсдәкор,
Дузкисүз нәрәлү бирәш миданү.
Ә пиһој чум ХУДО фурслу кәшдәкор,
Кузкисүз кушһорә дирәш ниданү.

2503

Вихдэ-вихдэ рачэ кофһој ләһэрэ,
 Микирору рузһо, мәһһо нэ салһо,
 Һәминонэ вәдәшәндә эз һэрэ,
 Ә зимисту пој нидәнү васалһо.

2504

Пим-пишоки әри зэрэ хәндэрэ,
 Әз һадәти пишокири никүрү.
 Сүрхәлүјә бәхт нәбирә бәндәрэ,
 Әз гуг дориш офдорәнки мимүрү.

2505

Әз сокити вихдэ бәгдә динчирә,
 Һорој-һәшил чәрхәдуду нијо бу.
 Әз гәрболһо дәпарундә инчирә,
 Әз софјәти сүрхә оду бијо бу.

2506

Фурмундәнки һирә чумһој пәпүли,
 Пәһәники эз офтојиш миләрзү.
 Хостәјирә сәдиг дошдкә эз дүли,
 Тә күч бирә эз мүрүмиш нитәрсү.

2507

Ранк парундә, минәт мәсох ә бүмүзд,
 Һәчиникәш хүшкә дорһо бор нидү.
 Һозор чиро бүхтү маров ә сәр дүзд,
 Һәлоллүјә кәлмәһојуш Һор нидү.

2508

Сәјловһо рихдәнки ә сәр-сәрјәки,
 Имконәт импачү эз ришај хүшдә.
 Ә мүшкүл мидаров дәрбәдәр тәки,
 Нә нүшдә миданү, нә ки вәхүшдә.

2509

Зәһләбәр бирәнки дусдлүжә һәрмәһ,
Гүнчәһој ән күлһо ә чум нидәбу.
Тәбиәт тә дорә мәсдлүжә тәмәһ,
Ночоги ә гәтрәј һүчум мидәбу.

2510

Шәкбәндлү нүшдәнки ә гәриш шори,
Нервиһој - әсәби нивүнү динчи.
Согирә чаралу зәрә ворвори,
Инфарктә мүвүчү мүрүм рихринчи.

2511

Ә нуму тә һәрбој тәһрифи бирә,
Әшглүжә годорә тә кәјки висто;
Әз виһдәј ән хүшдә зәһифи дирә,
Түндә руј мәвәни ә һәрки бисдо.

2512

Догуног мундәнки әз кор, әз пишә,
Пәләмүрд әһволә тә чуну дирә;
Күкһорә дәшәндә чүн түндә вишә,
Бирјони, сәјрәклү нитднү бирә.

2513

Хушә хәбәр нә рихдәнки әз сурог,
Софә имид кәј лүнкә-лүнк.мәчару;
Јә фәрсүзә богбон бирә әри бог,
Лүкәј һәр дор бил ә јә шох нәчару.

2514

Тәлһә һәрсә ә гутинә додорә,
Тәбиәтәш рач нивүнү куртәлиһ.
Бир-нәбирә ә сәр соги вонорә,
Үшүг чумәш һәмишәлуғ нуртә вих.

2515

Динчјәтирә әз вәкоруш парундә,
Әгүл ән сәр, кәј әз хәјол мүјрүхү;
Дәб-дәбәрә кунпәсәво чарундә,
Ә руз васал, ә дүл нијо вәрф рүхү.

2516

Әкәр хосдәникә әз гәдәр зијод,
Ә дүлтү дәриһо и нифрәт чүни?
Тәлатүм бирәкор ә бим хүшкә од,
Сәбәбкор ән мүрүм әнчәг јә түни.

2517

Ә һәсму сәр зәкә гугиһој ники,
Чумһорә пәл-пәлү мәсох ингәдә.
Әз товнәј ширинә арзуһој ники,
Һә кәнәш мәку ки, ә һүлг һингә дә.

2518

Хәјолә әз фикир парундә чиро,
Ә дүлтү јә кәмләј һилләји дәкәш;
Мүһбәтә вир сохдә ә вичдон киро,
Ә пишој кәрколу пинәки мәкәш.

2519

Һәрбој сифәт түрә дирә әз дури,
Гушә хуно гәнәт зәкә дүл ән јор,
Мүһбәтлүјә руј хәндундә әз зури,
Бил ә дүнјоһ чар дәшәнү шивән шор.

2520

Әз гәтрәј мәмизүл кин дошдә-дошдә,
Кулләлү рафданки гәлпәј пәрчүми;
Бәдиһо әз һәрә тәјтә кирошдә,
Мүһбәтсүз хәндүһо рујиш әрчүни?

2521

Һәр күлә чәнд чиро ранк дүһо васал,
Ухшәмиш нәс бирә һич ә дү-јәки.
Чор фәсил хүшдәрә доруһо јә сал,
Дүвазда ән мәһүш чәрхлү сәјәги.

2522

Әз хисирәј мәгбунјәти вәхүшдә,
Ә гәд мәјдуш тә фурс дорә – шәрәки;
Ә сәр дүлһо пәхүрә туз нә нүшдә,
Дусдәш ә һәгг расундәкор кәрәки.

2523

Боләј ән сәр тә кут сохдә појһорә,
Бим чорәрә нијо учуз кири түш.
Ә һәгг-һисоб нә күрдәнки сојһорә,
Нобкә, томом, нәзник мијов миритүш.

2524

Мәмизүлә кобоббәндлү догундә,
Динчјәтирә әз чүләкон вәдәшән.
Сүпүлүрә ә мәскәнү чогуңдә,
Пој дүшмәрә ә хок Вәтән мәдәшән.

2525

Әз динчи ворихдәј ән мугојәти,
Ә пишәј ән дүзди хутә нисдкә дәс;
Әз дорә мисвоһој ән ХУДОјәти,
Ә пәсә-пишојтү хуб бошку һәр кәс.

2526

Гәлхәндмәнд појундә пишој бәдирә,
Садана әз лула пиш сохдә бәгдә;
Чумлујә тәкабур һәл бирә-бирә,
Чилитбәнд мундәјү ә коми һәгг дә?

2527

Зимилэрз чусдэнки эз догинтиһо,
Чуркумлу мокошду кэсиш эз дугоз.
Нифрирэ шинирэ эз лугондиһо,
Чолэлү мэдилов сэсиш эз бугоз.

2528

Ә бәһәр тәрәвәз кәј дәһәм дәри,
Ләзәтһо бинәлү мүр-мүриш нибу.
Ә тәһәр дүширә гут пәгәмбәри,
Киләһо базулу түр-түриш мибу.

2529

Шоробә докундә ә чамтәсәвоз,
Шолумә ковләји тәјтә војурдә;
Зиһимлү коф сохдә ә кәм-кәсәвоз,
Ә мүгүр бирори мидај овурдә.

2530

Обур палустәнки эз һүрмәтјәти,
Курундә күрдәнки ә тәһәр һәчә;
Ә гәриш човонһој эн чүрһәтјәти,
Һәр әвлод нәс бирә јә сүрхәпочә.

2531

Гирилмиш нә бирә тәл хоштә корһо,
Ә дүмбәл чарусдкә хүрдә чинголиш;
Әз инсоф кәләјә һәл сохдәкорһо,
Курунди јә тонә мидү пинголиш.

2532

Дәгмәрә вәнорә ә кәмәр софһо,
Тәкәј ки, нәрлүһо гучәлүш нибу;
Мүнүклү - шур бирә сәдигә кофһо,
Әз мичһој тәлһјәти пучәлүш мибу.

2533

Шәһмәләј јәловһо Офтолу сухдә,
Нур чумһо домундкә әзир кујәј дәрд;
Сәдиги хүшдәрә ә пул фурухдә,
Ә појһо мәјофдон – ә фурмәј номәрд.

2534

Әз күкәј һәсүлһо нисдикә әлоч,
Имидһо вомундкә ә тичә мич чәһт;
Хүшдәни – хүшдәрә вәбәрдә ә точ,
Дәрзәрә ә гујуг суј мәди һич вәхт.

2535

Разилуг нә докә хүшдәни вичдон,
Пишово јә лүнкәш дураз мәсох тү.
Әз дурку бошуһо шүһрәтлүјә шон,
Ә вәчәш ничару лүкүјә лохтү.

2536

Ә микләј дәрдисәр әсир нүшдә вәхт,
Сәртү думдумалү мидаров чәрхиш.
Ә сәр дү гутинә чикә күрдә сәхт,
Әз нәми хүшк нибу һәрслүјә әрхиш.

2537

Сәјловһо рихдәнки әз дог, әз дәрә,
Пирәнгинәј һәсму ә чун појиз дә.
Ә хүшдән инсонһо әри суј зәрә,
Гушһорәш мәһниһо хундә војисдә.

2538

Никорән нә мундә әз духдәр, әз кук,
Вичдониш дүләлү ә сәнг чарусдә.
Кутлүјә појлуһо ә фурмәј кутук,
Һә кәнәш әз тики ә хок сарусдә.

2539

Ә зәһмәтһо нә вәрзикә нәтичә,
Боләј җә сал нимәј чунә имбәрү.
Әз буј-бухун офдорәнки җә вичә,
Ә чор тараф мәһлүм имбу бим шәрү.

2540

Ә күнч хунә кура сохдә зир-зибил,
Тузәногә гәриш мәсох ә нәфәс.
Һәр винирә рүһ микәнү гурд-гәбил,
Хүшдәнтүрәш нә шор имбу, нә һәвәс.

2541

Ә сәрраф вәбуһо һүрмәтә хуно,
Гәдәрсүз һәјомәнд бисдокә һәрүс;
Ә дүлһо дәбуһо сурмәтә хуно,
И сәбәб әһволә әз һич кәс мәпүрс.

2542

Гизишмиш бирәнки шохворә хуно,
Ә гәриш хуб-хәрәб тәјтә зүһүсдә;
Ә һадәт офдорә җә корә хуно,
Шоһирәш дәврүни әри нүвүсдә.

2543

Әшглүјә мәһәни шиникә куштү,
Куп-купи ән дүлиш мидов појисдә.
И вәхти тәбиәт имбу ә хуштү,
Вичдонәш һол үкәј нидов војисдә.

2544

Тәрбијә дирәнки әвлодһој софи,
Һәркирә җә чүрәш сәнәһәт мибу.
Мүһүчүз дорәнки гәрглүјә бофи,
Тәлатүм чусдәшүш җә һадәт нибу.

2545

Сифэтэ эз һарcho дэхсундэникэ,
Гэлэти сэвкили нэс дорэкэ бэрг;
Хисирэ дэрдһорэ вэхсундэ чикэ,
Лобужлу күнд мәбош э бүзүркэ хэлг.

2546

Довомлу нисдикэ буш-бушэ кофһо,
Чэнд сали хосдэји импачу кэм-кэм.
Э чикэј э һүрмэт вэрафда софһо,
Имидһош хорилу нэм имбу эз гэм.

2547

Локолу мундэнки гијрэт јэ инсон,
Хэндэруј козилэ эз дүл нисоху.
Фүрсэт офдэрэнки эз тичэ имкон,
Һэ кэнэш мозолэ энкүл мисоху.

2548

Э хотур нухоруш сохдэниһо ов,
Рузкорэ тэ кэј ки, зәһм мидов дирэш;
Чэшмәһој булогһо нэдүкэ тов-тов,
Нумкирэ духдэрһо чәһм нидов бирэш.

2549

Эз гэдэр зијодтэ нэфслүјэ кинһо,
Согломи инсонэ тәһсундэ вәһдэ;
Шополог вонорэ э коф нәшинһо,
Сүстбэндэ э мүрүм кәширэ бэгдэ.

2550

Пэртэво нэ дорэ биһэсүллүрэ,
Хунэрэ мачарну э пишој эн чум.
Э һэдэт нэ норэ бигүсүрлүрэ,
Тәјтэ һүмүрбогиш мимуну бэднум.

2551

Мәһәнөсүз коф дәшәндә ә һәрә,
Әз виһдәһо зәвәринчи мәбош тү.
Тәлолбәндһо кәширәнки сәһәрә,
Марбәндлүји нијо күнчү ә јоштү.

2552

Думон һәсму тә һәрсһорә рухундә,
Пирәнгинә лов бирәнки бомболү;
Рихдәһорә тәјтә сәр-зир сухундә,
Әгүлмәндһош бијо бошу һомболу.

2553

Әз тәрсһо сүпүлә чоғундә вәһдә,
ХУДОрә ә кумәк һорөј зәрәнки;
Әз дүли дориһо сәвкәндһо бәгдә,
Әз Тиро мәпүчү чүн һәвәләнки.

2554

Әз вәрфһо, ворушһо нисдикә хәбәр,
Әз фәсил зимусту гәһри мәбош тү.
Тә ловһо әз хиник вошондә гәбәр,
Кәрмирә нәһләтлү мәхун јә бош тү.

2555

Хәјолһо нәбукә нә шур, нә хилөв,
Фикирһо ним-ноһог нијов ә сәртү.
Имидә ә сабур кәширә килөв,
Мозолһо бодолог мијов ә дәртү.

2556

Зирзимин зиһисдә ә кин гуншиһо,
Һозорә ә садиш нушу мәди тү.
Дәһәмлү хурдикәш ә фурм нунчиһо,
Ә пишој чум ХУДО пучә гәди тү.

2557

Сэс-сурог нэ бирэ эз һочизбэндлү,
Эз пэнчэј эн дэсү күрдэкор нибу.
Хосијэт мундэнки мүһүчүз фэндлү,
Кутирэ дирэјүш гүртэ кор мибу.

2558

Чәһмәтлү ки нүшдкә э сифрој ники,
ХУДОлуш, Тиролүш э дэб варафда.
Эз товнэј әрәги буһо әники,
Појһоју эз хориш ниданү рафда.

2559

Ихтилот бирәнки эз хубә инсон,
Човонһо мэлһәмә дәһәм мәкүрүт.
Үшүг мәнк, асдара нэ докә имкон,
Эз пишо-пишоки шәһәм микирүт.

2560

Нифриһо, гәргушһо варасда бәгдә,
Ә кәлә күнч сифро нүшдәнки әлчәг;
Мисирә вәкүрдә, һәнч зәрә вәһдә,
Туборә эз ХУДО мүвүнү әнчәг.

2561

Бор-бәһәр чирәнки эз кошдә дорһо,
Тә кәј ки, сиројиш ниданүт бирә;
Һүрмәтһој гунширә нә дошдәкорһо,
Сәнгәлуг түһмәтәш миданүт дирә.

2562

Соворә мундәнки кәслүјә мәјил,
Ә гәриш үкәјһо гәл-гәлүш нибу.
Бәбәјлү-дәдәјлү бисдокә һәјил,
Ә пишој чум ХУДО вәрзәлүш мибу.

2563

Компас хунэ нэ бисдокэ јэ бэбэ,
Өвлөдһорэ чэшмиш мијлү э рэһһо.
Өгүлмэндлү тэ вэрзундэ сэбэбэ,
Чумэ э хов сэркуш мәјлү сэбэһһо.

2564

Өзруз-тэруз кучлу сохдэ хэндэрэ,
Һэ ним-ноһог э чум чэһмэт мәдара.
Бигэдэрэ һэвэс дорэ мэндэрэ,
Өздэр хунэш э шор гисмэт вадара.

2565

Гүдрэтлүји мәһэббатэ тэ чусдэ,
Булог эшгиш мидов бирэ бипалаш.
Өзум бэгдэ рујэ ХУДО чарусдэ,
Өз сәјл ворущ шәһмэлэрэ чү аташ?

2566

Диабетэ күдмиш сохдэ гәрд зүһун,
Мәһрумикэ эз һэсэлһој пәтәки;
Тәһәрифи чикэ күрдкәш э зуһун,
Дордһој чунэш кәм сохдәкор кәрәки.

2567

Һәр инсон э богчэ гэләм кошдәји,
Тәкәј ки хэндэрэ мидов ловундэ;
Дэбэрэ растлүјэ сәдиг дошдәји,
Һәр дорэ нәһсәлү нидов шовундэ.

2568

Куфәрәј һәјилэ чумундэ вәһдэ,
Ширинэ хәјолһо кәм нибу эз сәр.
Соворэ э икид чарусдэ бэгдэ,
Дәдәјү – нур чуму имбу тәвәсәр!

2569

Өз губ зобуникэ кэлэ мәһалә,
Боворим нијимбу јәсир нә дирәш.
Чумһолү нә рундә һәлмоши – һәлә,
Вирихдә кәрәки тә дир нә бирәш.

2570

Мәһәниф бирәкор ә дәвләт киро,
Мувәһә ә губиш мидов дәшәндә.
Јәхәнү мундәнки әз шүһрәт чиро,
Мүрүмәш әз говрә хуш вәдәшәндә.

2571

Мәһәләј вичдонә тәрк сохдәнки кон,
Әлчәгә нивоју ә һәлов даров.
Фүрсәтә офдәнки әз кәмә имкон,
Бәдирәј бензинүш ә јәлов маров.

2572

Ә мүгүр овурдә одохлуһорә,
Ширинмәнд вүчүтку зуһун хүшдәрә.
Бәһәрһој бориһо тә тохлу дорә,
Шоробһој порирә мидавт хуш зәрә.

2573

Хубирә висдорә әз гичәј туку,
Ә ловһо низәни ә тәһәр сәнчәг,
Хәрәбә инсонһо, ә тәһәр луку,
Хокоруј хорирә мәчүнү әнчәг.

2574

Өз һәјили дүлү огу бирәкор,
Бинәборуј буј-бухунуш ләх мидү.
И чүрһәтә әз дур-нәзник дирәкор,
Ә һүрмәтү кәлләј сәрәш чәх нидү.

Во имя будущего

Президент Всемирного
Конгресса горских евреев
Заур Гялалов (Гуршумов) Россия

В начале февраля в Тель-Авивском отеле «Давид Интерконтиненталь» прошел Учредительный съезд Всемирного Конгресса горских евреев (ВКГЕ). Съезд собрал более двухсот участников и гостей из разных стран мира: России, Израиля, США, Канады, Азербайджана, Грузии, Германии, Австрии. Среди них были руководители общин и раввины, ученые, бизнесмены, политики и деятели культуры

Заур Гялалов (Гуршумов), Беньямин Нетаньяху и Акиф Гялалов (Гуршумов)

Выступление Эльдара Гуршумова на концерте в Тель-Авиве

Эльдар Гуршумов в синагоге "Бейт Талхум" г. Тират Кармель

Выступление Зльдара Гуршумова на 2-ом канале
Израильского телевидения

Новогодний вечер на 2-ом канале
Израильского телевидения

Праздничный концерт Гостелерадио Азербайджана.
Поёт Эльдар Гуршумов, дирижёр Народный артист Азербайджана,
композитор Нариман Азимов.

Выступление Эльдара Гуршумова
на Гостелерадио в 1980-х годах

2575

Мујһој сэрэ тэ ворвори лэрзундэ,
Бэдһисоби оморэкэш э хоштү;
Гэрэтикон һәмәлирэ вэрзундэ,
Әз вид – парчоһ, әз дүл – хоһин мәбош тү.

2576

Тәшнәјирэ әз чикәрү палундэ,
Сүрхә нумә чәлэг сохдә э мисү;
Түчәткорә тә нимпулэ чарундә,
Јә инсонәш мәчбур мәсох кирисү.

2577

Сүрхә хуно пар зэрәнки гәфәстү,
Хун рихдикә әз мүһүчүз ән шәни;
Үзкә чорә нә офдокәш э дәстү,
Бэдһисобәш э сәр кәллә мәвәни.

2578

Тәрсә чумлу гәмә хурдә, кәдәрлү,
Соф-чүрүкә тә әз гәрбол вичирә;
Чәрмә рујә килов зәрә, бәтәрлү,
Нуболүјә шобош мәсох бичирә.

2579

Нихрәј дәсү чихи зәрә кәрәсүз,
Чоләбәндлү кәј чарлүјә кор мибу;
Шәһәмһорә дәкәсундә һәрәсүз,
Ә тәрсәвоз зиһисдәкор шор нибу.

2580

Чибһојтү пуралү әри пул дирә,
Тәмбәли нәјовкә һич вәхт э хоштү;
Сифрәһој шәвһорә әри бул бирә,
Битәвә рузһорә әрәглү бош тү.

2581

«Рәһ ишму ник кәрдо!» – Куфдикә һәр руз,
ХУДОрә хош мијов әз дүли, чуни!
Шәфтлүјә чигирһо мичару ә дуз,
Кифләтиш шор имбу әз були-нуни.

2582

Јәлугһој дәсирә хәрч сохдә-сохдә,
Ингәдә мәкирис шәвһо тә сәбәһ.
Ә коф зуһун киро пуч хосдә-хосдә,
Бил ә гур мунуку и хүшкә тәмәһ.

2583

Сәрсонлу чусдәји зомон вәхтирә,
Әз тәшнәј чикәри бисдокәш хосу;
Гәтрәи кәширә боләј чәһтирә,
Рәһәти нә сохдәш кор нивокосу.

2584

Бүзүркә Вәтәнә виронә хосдә,
Саданиш, наданиш хор имбу бирә.
Киснәрә әз пијон чиро нә сохдә,
Мәһлүмәј миһидәш шор нибу дирә.

2585

Борлүјә дорһорә гирмиш дирәнки,
Јәлов пирәнгинә нидов тәрсирәш.
Сип-сијә думонһо учмиш бирәнки,
Ворвори – пәндулу мидов ләрзирәш.

2586

Хокһорә шиширә әз булә гәрди,
Рәһмијәт нә рихдә әз хәндәдорһо;
Әз пәнчәј пучкунә дорд дүләдәрди,
Мүрүмһо сој нидү ә зәндәкорһо.

2587

Сијэ думон пар нэ зэрэ э чојһо,
Рәһ Офтоји э мүшкилиш мофдону.
Хүр күрдәнки руј бүкүрһо нэ лојһо,
Тәбиәтәш рачи мидү һофд дону.

2588

Дүл әвлодә зәһми дикә бәбәјү,
Сәнг доһору э гумлугһо ничару.
Һоловлуглуш рачи нидү кәбәјү,
Сүрхә кофуш э тән ләмбә мичару.

2589

Мүрүмлү офдорә э һол вошқуно,
Хисирә мәдәмун рузиш э фурм шәв.
Ә ховһо бијовһо хәјолә хуно,
Руј Һилом әз дәстүш мичәмү битәв.

2590

Ночоги дорд дүлә шок дирәникә,
Сәр дәрдә ниданү кәсиш дәкүрдә.
Ә пишој чум ән хәлг, хок бирә чикә,
Әз хүшдә миданү дәсиш вәкүрдә.

2591

Имидһорә э сәбәһһо норәнки,
Сабурмәнди нүкәр имбу э рәһми.
Гәрболлурә э вор хирмон дорәнки,
Хәчәләти хурдәкорә чү зәһми?

2592

Гәлифорә нә шушдәнки һәр сәбәһ,
Һүчәтбәндиш дүләстирә мијору.
Хәм-хәјоллу офдорәнки әз тәмәһ,
Гәлхәндирәш э бод нидү дијору.

2593

Инсонһо имидэ эз сабур чиро,
Чурһорэ чарундэ э кэлэ тирһо.
Мәһәно күрдәнки э сәјәг Тиро,
Әримә јод нидов бирә фикирһо.

2594

Оһилмәнд дирәји әһвол бәбәрә,
Дәстәкир шидрају мидани бирә.
Нәбукә туршундә зәһәр гәдәрә,
Јәбојгәш дүборә нидани дирә.

2595

Тәбиәт җиломә хуб җусдә бәгдәш,
Әз зәһмәт җарунит лүчүј вәкирә.
Догһо э сәр доһор офдорә вәһдәш,
Әз җәсәл ширинтә хојит јәкирә.

2596

Кәлмәј ән «нәвило» - нифри бирәји,
Бил зуһун инсонһо нә соху тәкрор.
ХУДОј һәгг һәр корә кофлу дирәји,
Хүшдәрәш әз хүшдә һәмишә шән дор.

2597

Сәдигли дарафда э гәд һәрмәһи.
Видовлу сур мәбош җум дирә-дирә.
Ә дәвләт расикәш корһој тәмәһи,
Сәһибсүз мимуну тум бирә-бирә.

2598

Салбәсал инсофсуз мундикә кәнәш,
Түвсәләј бигәдүр шор нидов дорә.
Битовуш һишдиһо гәрәнтуј зәнәш,
Мүрүмчүл, җунәлү, мидов вәдорә.

2599

Новунлу зэрэнки курундэ мүшдэ,
Эз зэрбэј чатачат јаралүш имбу,
Хүршиһој ХУДОј һэгг тэјтэ вэхүшдэ,
Ә сэр сэнг офдорэ паралүш имбу.

2600

Һэ кэнэш һәрchorэ әри појундэ,
Хосдәкор зу әз кор бијо вокошду.
Һәр руз и возирэ әри војундэ,
Когозһој разводэ бијо э лош дү.

2601

Пәнчэјтү әз полад бисдокәш бәтәр,
Һэ кэнэш пәмбәрэ э зир пој мәвош.
Мошинэ ход дорэ әз сој эн гәдәр,
Динчирәш палундэ имбу әз јовош.

2602

Әз шорэ хәбәрһо дүл куфтэ бәгдэ,
Фикирһо э дурһо нибәрү түрәш.
Мозолһо хунәлү чәһм бирэ вәһдэ,
Хәләјиг э тәхтһо мәбәрү түрәш.

2603

Нимәшәв омокә һәр бој мәрд хунә,
Тип-таза воһнәһо мијору кәнәш.
Әхирдә сүст бирэ әз зәрбэј чунә,
Јә кәпик гијмәтү нибу сәр-тәнәш.

2604

Мүрүмлү рүһ чунә учмиш дирәнки,
Пысирәј нурирәш јә дәб нијо бу.
Согломлу, нәгәсди, күчмиш бирәнки,
Хисирәј гурирәш сәбәб бијо бу.

2605

Чэкэвэклү чикэ күрдкэ чүл зэрэ,
Дэрдһој дүлэ имкон нијлү нүвүсдэ.
Ә гэд хунэ гијмэт нисдкэ шүвэрэ,
Мүрүмбэндлү мидов миһлү зүһүсдэ.

2606

Чурлүјэ сәс бәсдә бәгдә һәширә,
Рәһбурбују кәј ки, әнчәг чомаги;
Визорикә әри нәфәс кәширә,
Әз лугондә торикиһо чү соги?

2607

Ә чүл-чәмән дураз бирә ә локһо,
Әз һәсонти кәј ки, мүрдәш миданү;
Бәхширәнки чун хүшдәрә ә хокһо,
Бирнәбирә ә дәс күрдәш ниданү.

2608

Тиробэндлү күрдә һәдәт динирә,
Овчи буһо кон ән дүлә никәнү.
Сәнәһәтлү кор хүшдәрә винирә,
Сәлигәлү пуст ән хүрсәш микәнү.

2609

Биһовунә корһо дирә ә минчи,
Рәһ һүмүрә кутәһ мәсох әз бинә.
Кәрә, һәсәл хурдәникәш ә динчи,
И рузикә хунһо моров әз синә.

2610

Әз човони ә хәспуши дәбирә,
Ә сәрбәти ән хуникә кофдону;
Вәхт шәһәнкум һәлә торик нә бирә,
Ә рәһ мүрүм әнчәг чугул мофдону.

2611

Јәкимүн ки дикә риказ Офторә,
Расирә омбуруш мичинү әз дор.
Оһилә вәһдәјү тә наз офдорә,
Чүрһәтә гувотәш мәчүнү әз кор.

2612

Бүтүн һүмүр ә һүкм гәтүр вәмундә,
Офдорәнки кәјки әз дүм микүрү;
Имидсүзһо ә нимәј рәһ нә мундә,
Һич мәһәлиш коф ХУДОрә никүрү.

2613

Әз кучбәнди космослүјә ворвори,
Чәрх дарафда, тә әз чикә чүмүсдә;

Рәһ үшүгә дәкиш сохдә ә хори,
Пој астараш шәвһо мидов чәмүсдә.

2614

Ә хубә вәһдәһо сәчкунә бирә,
Кишмишәш зәһәрлү сохтә миданүт.
Һәмишә рујтүрә вошкунә дирә,
Мүһбәтә ләпәлүш хостә ниданүт.

2615

Рузикор һисдикә кәрмә дәһәмлү,
Шәһәнкум шәвирәш тијон микујут.
Әгүллү бошуһо әз сәр бәһәмлү,
Киснәјә сүстлүрәш пијон никујут.

2616

Ә имид килитһо һишдә хунәрә,
Ә дурә үлкәһо учмиш мәбош тү.
Күдмишә овчиһо бәсдкә чунәрә,
Гәд сарај јә бојкәш нијов ә хоштү.

2617

Үшүглүжә күзәлирә кәшдәкор,
Әз бирачһо пәсиш мундә миданүт.
Још микрору, ә фурм ә гүрт нүшдә дор,
Овозлүжә сәсиш хундә ниданүт.

2618

Нифрәт сохдә ә зүлмјәти ән зәһмәт,
Дәвләтбәндлү кәј ки, әз дәр нидаров;
Биразилуг һонијәти ән чәһмәт,
Ә куш ХУДО дијәш чарлу мидаров.

2619

Зәһифбәнди тә сәр ләһә чарусдә,
Зиндәкуни кәј ки, вәрәг-вәрәг дү;
Сәнәһәтиш әри әз сүрх парусдә,
Ә сәр талант чофош бијо әрәг дү.

2620

Ә чун соги хоһинјәти тә бирә,
Кәј ә пәнчәј ән диабет дәри тү;
Әз вор-дәвләт һонијәти нә дирә,
Кобоб хурдә һәрим имбу әритү.

2621

Әз дуг һәрcho тар бирикә чум-гошу,
Вәчәсдәһо чумундикә хорирәш;
Вид ән һәтон нә омокә ә хошу,
Хәндәј рују тәлһи мидү шорирәш.

2622

Нуборә ә вәхтү нә хундә бәгдә,
Биһәггә әз дәсү тәјтә нә күрдә;
Ә нубој ошколә сәр зәрә вәһдә,
Шокирдә ночогиш мидов вәкүрдә.

2623

Чапар дүшмәјәти нисдикә һәјил,
Ә күнчһо, бучогһо сәјирлү мибу.
Бор-бәһәр нә дорә чүн хүшкә гәјил,
Әз дәсү јә ләмбәш хәјирлү нибу.

2624

Бүхтүһо кәшдәнки ләһәбәләһә,
Дәкишиш нијимбу һәрә сәс тону.
Имидсүз мундәнки ә сәјәг бәһә,
Сәбәбкор дүл дорә, чунәш мостону.

2625

Курундлү кирошдкә зиндәкуниһо,
Ә чикәј ворушһо тәкәркиш мијов.
Ә русму вомундә мундәкуниһо,
Ә һорој вәчәһо јә кәркиш нијов.

2626

Һозор чүр һәзоби тә һәјил зәндә,
Разимәнд нисдикә әз товун хүшдә;
Доруна сокитлү буһо јә бәндә,
Әхирдә хүшдәрәш миданү күшдә.

2627

Әз бим хәлг, хүшдәрә јә икид дирә,
Тә кәј ки, әз ХУДО чустә мивоју;
Ә кәрми Офтоји сәхт имид бирә,
Тәјтә сади бисдиш зүһүсдә моју.

2628

Әз фикир, әз хәјол күмонлу бирә,
Дүрүст нә парусдкә әз шону хәндәш;
Ночогә рузһорә думонлу дирә,
Ә чорәј Офтоји мофдону бәндәш.

2629

Пишнэвирэ пишој сэбэһ винүһо
Лүгэј нунэш эз бугонти нијофу.
Пич шэвирэ пишэј тэмэһ бинүһо,
Мичэј чунэш эз лугонди мијофу.

2630

Ғилләјэ шэр һэ виз докэш дузбэдуз,
У пэс һишдэ нэр хубирэш бэрнэбэр.
Гилијэ сэр нэ бисдокэш рузбэруз,
У нэс кэшдэ һэр хунэрэш дэрбэдэр.

2631

Гэтэ дүшмэ пир хосдэнки вихдэрэ,
Хүрдэ чунош коһ һәмүри, коһ һәмол.
Бэдэ дүшмэ вир сохдэнки рихдэрэ,
Хурдэ нунуш коһ һарими, коһ һәлол.

2632

Гуројонэ хүшклүникэ лов гиног,
Јэ хүп овиш мэлһәм бирэ э вэхтү.
Суројонэ пүшкиникэ хов синог,
Јэ чүп товиш һәлгәм дирэ э бәхтү.

2633

Бигәнэтэ шору һисдкэ э дәрјоһ,
Хутәлүјэ миннэт дирэ синәјүш.
Михәнэтэ кору нисдкэ э дүнјоһ,
Зутәлүјэ чәннэт бирэ чикәјүш.

2634

Фәсил-фәсил э һэд тубо дәриһо,
Зулумһорэш фәләк дошдә һәболуг.
Нәсил-нәсил э кәтубо вәриһо,
Залумһорэш кәләк кошдә јәболуг.

2635

Гувотэ э гулһо һеј бофдэ-бофдэ,
 Мугојэт бијо бу эз энкэл заниш.
 Эз гариш эн хојэ јэ муј нэ офдэ,
 Залумбэнд нијо бу јэ һэмэлданиш.

2636

Мәһтэл нәјилүку вәһшлүјэ вәчи.
 Эз пишо мәһлүми сој дирэ ховиш.
 Кәрәксүз нимуну бәхшлүјэ һәр чи,
 Эз товнәј бәдини һүкүм сајловиш.

2637

Эз огу бәтәртә тәһһәлүникәш,
 Хүшдәрә мөләрзун һәрбој коф бирә,
 Зуһун э гәд ләһә пәһәниникәш,
 Чумһојтү софирә мидов куфдирә.

2638

Эз һәзоб зәвәртә һәсрәт дирәји,
 Һич офдә нәјәво јэ донә гәфәс.
 Јә болә э дүнјоһ гисмәт бирәји,
 Дәдәјлү – јәсириш нә муно һич кәс.

2639

Эз дүли, эз чуни дирә-дирә кор,
 Дәрдноју нә буһо нијо зәнү вој.
 Э дорун эн дүлү тәрс дәбирәкор,
 Э зир гәрги кәрмиш миләрзү һәрбој.

2640

Эз товнәј бәһәмә кипә дәкүрдә,
 Э хүшдә мәхорун зијодә кофәш.
 Эз ХУДО, эз Тиро тәрсә вәкүрдә,
 Эз гариш тәһсирә хилос сох софәш.

2641

Чэнд салһо эз соги э шор дэбирэ,
Ночоги никирү чиробэчирош.
Ја дэрдү, ја дорду ошкор нэ бирэ,
Өз һилом мокошду э пири кирош.

2642

Тэфәһәт нэ бирэ э сал һүмүрү,
Мүрдәшир мивүнү туфи-нәһәләт.
Тә јәлов никүрү кусов күмүрү,
Дәс кәндә ниданү э бофи гәләт.

2643

Суј дэдәј нэ бирэ э зәвәр – дәрә,
Рузкору эз кәјфһо чиројиш мибу.
Шәвәлү-рузәлү вој-шивән зәрә,
Өз рихдә һәрс чумһо сиројиш нибу.

2644

Бәбәсүз, дэдәјсүз әсир мундәји,
Өз дүли бәһәмлүш нидов зиһисдә.
Тирорә шор күрдә гәмкин хундәји,
Шоботһо шәһәмлүш мидов кирисдә.

2645

Бүнүврәј зиндәкун хундә Офторә,
Дәрјоһә мивинү эз јә дәг Тирош.
Сәдиги Овроһом э јор офдорә,
Өз доғһош микрору јор э һәг кирош.

2646

Бәрәкәт рихдәнки эз васал – јози,
Ө кучәј ошколә бәхш имбу шоруш.
Чуј-чигинч суј зәрә э гәриш вози,
Хушбәхтә һәјили мијов э јоруш.

2647

Хосијэт бәдирә ә нәһс дәјишдә,
Әз рачи ән дүнјоһ мәһрүм мәбош тү.
Хунрича кор-борә ә пәсә һишдә,
Ә ХУДО хош буһо рәһми дәбош тү.

2648

Сабуrho туборә тә вотовусдә,
Имидһо нә дан ки, ә нәһс варафдә.
Илхи астараһош тә Мәнкә чусдә,
Офтојиш һәшданки ә бәһс дарафдә.

2649

Ә мәскән оһили пој нә донорә,
Ә чубуг чарундә түндбәндә зәһмиш.
Ҳозор чүр чорәһо ковнә нә дорә,
Јә говрә данусдә бурбундә рәһмиш.

2650

Әз синәј ән хори рүһ вәбәрдәкор,
Чор фәсил ән салаш һәзиз хосдә шор.
Сад чиро воһнәрә палундә әз һор,
Ә хиник нә кәрмиш тәмиз сохдә кор.

2651

Әз рачи һәмишә мәһлүм дирәкор,
Ә сифәт јарашуг хосдә гүчумәш.
Залумә гизмишә әз чум норәкор,
Һәшданки, ә хүшдә сохдә һүчумәш.

2652

Бәдбәхтирә ә шәк-шүбһә чарнуһо,
Һәр дәгдәгә бијо муну сојиглүш.
Хушбәхтирә әз бәхш ХУДО парнуһо,
Ә сәр кифләт точ момуну лојиглүш.

2653

Эз јортү вэдэшэн зәһәрбәндирә,
Эз шоһмор зәбутә нијо боши түш.
Тәз-ләзәт вәкрүһо эз ширин бирә,
Бил нубо бошуку әри хошитүш.

2654

Үлкәһә тәкәј ки, гуншијә вори ,
Дуркурә әкәрдә нивој вәкүрдә.
Ә Мәнк зиһисдәнки инсонһој Хори,
Гәриби – умоһој мидов сәр күрдә.

2655

Сәвкәнд хәрч сохуһо ә сәр хүрдә кор,
Чојлүрә нивоју бүкүрлү хундә.
Эз мичәј мәһәббәт јә хүп хурдә шор,
Ләззәтү миданү һүмүрлү мундә!

2656

Хәчәләт кәшүһо эз пучи ән шон,
Јәбојкәш пилләрә нидов варафдә.
Эз әһвол офдорә чүн һичә инсон,
Сәркуллу ә дәрәш мидов дарафдә.

2557

Тәјтә әхир хәрчундикә әгүлә,
Имбурузә нидај дорә пәсәвош.
Эз дур дирә хосдәхунди ән дүлә,
Һој низәни ә лоллујә сәсәвош.

2558

Хүшдәрә ә мәјму ухшәр дирәнки,
Чухури мидаров ә руј сифәтиш.
Гиришһо ризәлү ошкор бирәнки,
Бишәрки мәкүрү әз гәдә – гәдиш.

2659

Гәриб мундә, ә һороју кәс нијов,
Сокит нибу әз чумју һәрс нә рихдә,
Әз чәјикә ә кушһоју сәс мијов:
«Әз дәс ХУДО ә чој нидај вирихдә!»

2660

Әз бинәјтү пуч бирикә софә вәч,
У инсонә јә мәһәлиш шән нибу.
Тиракусдә әз гәлизи коф-кәләч,
Сәс дорәју ә һој дорәш тән мибу.

2661

Биһолсүзи вәкүрдәнки мәндәрә,
Ә вачасһо дәмчәһорә микәшүт.
Сүзмиш сохдә палундәјә шәндәрә,
Ә пәсәју һәјфбәрирә никәшүт.

2662

Гәтрәјирә ә фурум вози дирәји,
Пучиш мијов ә гугузә күләвоз.
Ә чум ХУДО ә бим вәкир бирәји,
Һичиш нијов ә тәмизә дүләвоз.

2663

Салбәсаллү офдорәји ә тәнки,
Хүшдәнију рәһ вокундә әри гәрг.
Зирзимини кор хүшдәрә күрдәнки,
Хәбәрбәриш – чугуллуни әри хәлг.

2664

Әз ХУДО бәхшәјиш вәкүрдәникә,
Тәһсундә ниданү софбәндә тумәш.
Мучучи сәр-тәнә нә күрдә чикә,
Рәһрувәк миданү тор сохдә чумәш.

2665

Әз товнәј косиби мүһточә күрдә,
 Возибәнд нивәрзү нә сәнг, нә лумиш.
 Әз әгүл дананһө бочә вәкүрдә,
 Ә хори мирасү кәмәр залумиш.

2666

Шоботиһо ә рәһ Нимаз мундәји,
 Ошкор нибу һич нә буһо шәритү.
 Шәвлү-рузлу шәһәмәлү хундәји,
 ХУДО һәрмәһ мидов бирә әритү.

2667

Нур Офторә әри дирә, сәбәхлү,
 Гуншибәндә зимисдуни – мәһ васал.
 Фәсилһорә тимор сохдә, тәмәхлү,
 Косиб – һони кәм бијо бу салбәсал.

2668

Нәрәлү нә вәпич әз курун бинә,
 Су-јәлов мофдону ә сәр нәдантү.
 Кәлә «ох» кәширә әз дорун синә,
 Офторә әри Мәнк амбар нә дан тү.

2669

Әз гәд гәфәс кон ән дүлә зу бәрдә,
 Гәним мәбош әри шори, әри шон.
 Һәзоб чүнә гәмә хуно фубәрдә,
 Зиндә-зиндә ә дәс дүшмә мәјофдон.

2670

Сугдә кук, чәһмәтә ә дәс вәкүрдә,
 Һәр сохдә кәлмәјү гәргүш нијо бу.
 Ән кәлә залумә ә гәфәс күрдә,
 Һәмикә Һәзизи хәлгүш бијо бу.

2671

Данусдэнки гизмиширә һиллә һисд,
Өз бәлһошу пәсәво кәш дү дәсәш.
Хәбәрәтәр расирәнки, куллә нисд,
Бушә туфәнк нитәрсуну јә кәсәш.

2672

Куш нә дошдә нә һовурә, нә дусдә,
Өз хүшдә гәјр јә кәс нидов – оворә.
Һәримирә ләзәт ләһә данусдә,
Бугулмишә сүврәш мидов оморә.

2673

Сифир – Тиро мәһрумикә әз кишә,
Киләјһорә әри хүшдә дан һовун.
Динчә рузә војә сохдә һәмишә,
Тамарузлу ә һәсрәтиш нә домун.

2674

Ә војәвоз очмиш сохдә сәбәһә,
Овә хуно кәј ки гәмә фубәрди,
Јәхәнтүрә һишдә очуг нә рәһә,
Ә пәнчәј јод гисмәт дорәш јә дәрди.

2675

Нур чумһорә ә чикәј бәрг војисдә,
Ә и дүнјоһ нәс дорушдә дәрд нәдан.
Јолтог-јолтог ә пишој хәлг појисдә,
Өз коф хүшдә вирихдәрә мәрд нә дан.

2675

Ковләбәнди кәј ки, сүрхә чорәји,
Вичдон нијлү руј вәкүрдә әз фәләк.
Нәшдәр-кишди нурлујә тов дорәји,
Куш мәрдүмә һәнч вәкүрдә чү кәрәк?

2677

Јаки-јаки күлһој ашгә чирәнки,
Рәһ мокуну аз синәјүш кофдону.
Хәбәрәтәр сәбәб шори бирәнки,
Гәдәһ шороб ә чикәјүш мофдону.

2678

Үүвсәләјү парт шәндәнки ә фурм шар,
Әз бим ХУДО амбар һисди ловојүш.
Хәчәләтә кәширәнки кәм-амбар,
Хәлг миданү урә нисди һовојүш.

2679

Борлу букә амбардәки корһојү,
Дәрә-зәвәр фәм нисоху ә јакиш.
Вәрзундәнки Нимазлүјә хорһојү,
Тәһрифийү имбу әтәк-әтәкиш.

2680

Гудизирә ә вәч хүшдә нә күрдә,
Нијо соху сәнгәсәриш дәскирә.
Боворимә әри пәсә вәкүрдә,
Һәр кәләсәр әгүлмәндиш нәс бирә.

2681

Әз чофојү бул бирәнки бәһәр дор,
Әз хубиһо ә од нумиш варавку.
Зирәкмәнди бурбундәнки ә һәр кор,
Јә эзини бил ә чумиш нә равку.

2682

Дорә кофә вәјишдәнки ә бәгдә,
Үәрәкәтү бијо нәбу рујә гәрг.
Ә мәһрәкә офдорәнки јә вәһдә,
Хәрәбијү чариш имбу ә гәд хәлг.

2683

Пишој рѣѣ бѣсдѣникѣ ѣр шѣјтон,
Пака корѣ нивѣјулут ѣ бѣгдѣ.
Кура сохдѣ икидѣорѣш ѣ мѣјдон,
Дѣшмѣорѣ тѣмбиѣ дорѣш ѣ ѣгг дѣ.

2684

Үшүгмѣнди ѣн дијорѣ дирѣнки,
ѣсүлдориш бѣхтѣ ѣ чѣѣт тој нинү.
Ѣз гѣјгүјтү никиѣо булл бирѣнки,
Чѣѣм чѣѣмѣтиш рѣѣѣт-рѣѣѣт пој минү.

2685

Сабурлу мун тѣ сифрорѣ дѣшѣндѣ,
Ѣ сѣр поји ѣр чү бисдо зур нѣ чав.
Кѣрѣксүзѣ ѣз хосијѣт тѣ шѣндѣ,
Руј мѣвѣки ѣз ѣол гобон, нѣ мичав.

2686

Кѣј ки, дусдѣо дѣр дугозѣ никујут,
Рузбѣрузлу хѣрѣбикѣ ѣовојү;
ѣоси бирѣ тѣкрор-тѣкрор микујут:
«Ѣ чѣѣѣндѣм ѣ гур муно бијовуш!»

2687

Визорикѣ ѣз күшѣкүш дирѣји,
Тѣѣсирѣјѣ ѣѣримлүни чур тумиш.
Вѣшмѣрдѣји – нифри – сүкүш бирѣји,
Ѣ сѣѣмѣвоз гѣрѣнтуни нур чумиш.

2688

Бушбугозѣ бушѣ лѣѣѣ бошуѣо,
Ѣмбартаја коф мисоху ѣ ѣр лој.
Ѣ ѣрѣлуг динчимѣнди хошуѣо,
ѣдѣтбѣндлү «ох-уф» мијовѣ сѣр вој.

2689

Ә чәнд чиро Һәзоб-губи дорә тоб,
Бил ә хомут нә күнчүку кәрдәнү.
Хәјrhoј ја сал офдорәнки ә һисоб,
Чәһмү нијо әз зарали сәр зәнү.

2690

Ә түндә вишәһо, ә рәһhoј тәнkho,
Залумбәнд чун хүшдә мәбош, шәрәки.
Чәндәкxур бирәји ширho, пәләнkho,
Ңитијот хүшдәрә дошдә кәрәки.

2691

Сад чүрә һилләти хунә дүшундкәш,
Гәлхәнди ән хәлгә әз бим хошу ку.
Шориho чәнд кәрә чәркә нүшундкәш,
Чәһмәт ә руз бәдиш кәрәк бошуку.

2692

Ңәзүрмәнд бошуho ә сәр дурә рәһ,
Әз чум нивәнкәнү расдирәш, дузәш.
Әри һәјр чиб хүшдә фурмундкә һәрмәһ,
Гәрәнту мисоху пәсини рузәш.

2693

Мүһүчүз бурбундкә гүлгүләјә шәр,
Нимәлит нијулүт битәвә корә.
Чәһми-чүмлотони тијнә әгүл сәр,
Ңәрәкәт нә сохдә бор нидов дорә.

2694

Зиһимбәнд әгүлho буликәш ә сәр,
Әз хүшкә сәнг, кәрпич ничарунут ов.
Чү чәһәт, чү сәбәб бисдокәш әкәр,
Инсонho әз гобуг бил нә вәдилов.

2695

Рэх һүмүрә һалә бәһәм нә рундә,
Мүрүмлүһо һич никујут – кәфән ди.
Ә зир ворүш әри тип-тар нә мундә,
Бочормиши зиргултигиш јә фәнди.

2696

Кәмәргәдлү биһол һишдә шормәндә,
Кузәт мәсох зәһмтү тәјтә чар бирәш.
Гул фәрзундә зирдәслүјә корбәндә,
Әз һад зијод нијо кәшүт чарчирәш.

2697

Күтбәндлүрә чорәјикә әз јәкә,
Фикир мәди һәр һәмәлү ә хош дә.
Ә зир дәндүш күнчүсдиһо чәһәкә,
Чуткә зәрә, хунәрича ки сохдә?

2698

Әз вамас һүлг күјлү зәрә һәширә,
Ә бугозу домундәнки тикәјүш;
Әбәдилуг әри сәһәр кәширә,
Ләтәј сәкә чәһәндәми чикәјүш

2699

Тәрк-вәрк сохит әз бикори нүшдәрә,
Әз рәһм ХУДО сәһиб бошит ә бәхтиш.
Ој инсонһо, һәчи бәрит хүшдәрә,
Әз чәһәндәм коф нә шинит јә вәхтиш.

2700

Тәрк нә сохдкә гомбурлүјә зиндонә,
Фәткә моров әри гобдон чихуру.
Чорәсүзи тәһсундәнки инсонә,
Әз киснәји пусд гәрпүзәш мухуру.

2701

Офуррәкор – Кәлә ХУДО хошуһош,
Мичәј Ҡово – Одомбәндә дәндәји.
Әз бим чәһмәт хубә чәрроһ бошуһош,
Ән фәрлүјә һәзизмәндә бәндәји.

2702

Ә чум хүшдә косибһорә гул дирә,
Әз әгүлһо нәс бурбундә тичирә.
Әри дијәш пулһо-молһо бул бирә,
Кәләкәдһо шәфдә рәһә вичирә.

2703

Күнд-бучогә бәјәј човгун дәкүрдкәш,
Ә зимисту ләрзә бофдә ниданүт.
Һәндәвәрә әгүлмәндһо вәкүрдкәш,
Әри һәр дәрд чорә офдә миданүт.

2704

Ворушлүјә һәрchoј чумә нә рихдә,
Бурч дануку ә јос бәди нүшдәрәш.
Әз дәрмуһо, әз дәрзәһо вирихдә,
Бил һәр бәндә рәһәт винү хүшдәрәш.

2705

Әри кифләт гудизикәш шәритү,
Ә јодәвоз говол-зурнаш низәни.
Толог дорә һәсондикәш әритү,
Јә кәм бәгдә крјәј дүләш мизәни.

2706

Кутәһлү виникә рәһ садибисдә,
Хосијәт јә кәсиш гәлиз нијо бу.
Тәјтә ә гәд дамар хунһо бәјисдә,
Кифләт әри инсон һәзиз бијо бу.

2707

Эз һәжили һитијоти хошуһо,
Хәјолбәндлү хушбәхт мүјнү хүшдәрәш.
Ә домој дәр гәрәвулчи бошуһо,
Һәдәт мидов чунсогирә күшдәрәш.

2708

Ночогбәндлү ә гәд аташ сухуһо,
Чура бәһәр әз дәс гинһо һә доги.
Дүл богбонә тәлү-тәлү сохуһо,
Хүшкә лүкәш јә бәдазар ән боги.

2709

Эз әрәг тән ворихдәнки лүгәј нун,
Тирохунлу дәс никәши әз хоши.
Рујә хуби дәкиш бирә зиндәкун,
Годокордун нумләј ХУДОш имбоши.

2710

Эз хосијәт әлчәгә коф нә бирә,
Ҡол-әһволә пүнчундәки лимон чој;
Эз мигдор сал һич јә хәто нә дирә,
Бүтүн һүмүр һәјомәнд бош ә һәр чој.

2711

Эздәс ән зән буррајикә омунтүш,
Дәһәм нидү нә јәрпәги, нә ошу.
Ҡәјомәнди нә дәрикә ә хунтүш,
Кук-духдәриш әзтү бәтәр имбошу.

2712

Ә кәләјә хоширәвоз оморә,
Чәрми рујә ошкор мәсох ингәдә.
Ә гәсдәвоз әзчум һишдә һоморә,
Ә хосд-војисд нушу нидү тин бәдә.

2713

Ә гомбур кошиһо нәс ворморә,
Ә зов мәһрум буһо дорһо хүшк зәрә.
Ә үшүг Офтоји вәдироморә,
Рузбәруз дәкиш һовој хүшдәрә.

2714

Бәдбәхтиһо вәкүрдәнки динкирә,
Хилоскорһо тәјтә әз ов тарундә;
Кусов аташ әз ворвори чун дорә,
Јә сарајәш ә күл-күмүр чарундә.

2715

Нүвүшорә дарам-дарам нә бәсдә,
Чару зәрә әз пишони ә чәһт шән.
Һәнкомәјә гәришмәтил вәнкәсдә,
Ә чун дәдәј вәлвәләрәш мәдәшән.

2716

Јә мәрдүмиш тик вошәндә винирә,
Әз әгүл сәр нијо вүнү буш – түрәш.
Шорә кофһој бәхтәвәри шинирә,
Зинк телефон бил вәрзуну куштүрәш.

2717

Әри ХУДО нүкәрикәш, гуликәш,
Һәндәвәрлү тә соғијү ә хош дә.
Һәр шәһәнкум сәр сифроју буликәш,
Әз коф Тиро пәс мундәрә ки хосдә?

2718

Ә вәһдәјү кипәј сәрә дәкүрдә,
Кисә-кисә дарафдаји ә гәрди;
Биһорирә вәкүрдикә ә кәрдә,
Әзкоф хүшдә випихдәкор чү мәрди?

2719

Энкүшдәри нивәкүрүт нә хосдә,
Чун сухундәм әри дорә «һәри»түш.
Зиндәкунә толиһмәндлү тә сохдә,
Һоволәнклү гуч имбошум әритүш.

2720

Зиндәкун ә чәләј һәсүл домундкә,
Әз әгүл ән мувәһ гәләт ниhoју.
Мәрд хунә ә чәфој һәрүс вомундкә,
Мундә рәһ һүмүрәш нимәлит моју.

2721

Гисмәthoј гиндирә тәјтә чурундә,
Никә рәһ бул бошку әз чоләј-һәндәг.
Хүшдәрә әз пириш әри дурундә,
Чикә кор һүзәтлүш бијо бу әнчәг.

2722

Ә чикәј хисирә әз бим рәһәти,
Әри кор хәрч мәсох торики шәвә.
Вәрзундкә писирә гәним чәһәти,
Һовунһој ночогиш ә кәрдәнтү вә.

2723

Әз говрә појундә сабур имидһо,
Ә расди гобул сох кофһој һәнәкәш.
Гәдимә јорбијор һисдһо миһидһо,
Әз нәсил – ә нәсил микрору кәнәш!

2724

Нубоһој ән ХУДО бирәји Тиро,
Әз сүрх, әз әшрәфи бошуку диндон.
И рәһә әз гисмәт дирәји чиро,
Хүшдәрә нимпулә мәсох, ән инсон!

2725

Бэхтэвэрјәтирәш һәдди тәвәссәр,
Чүрһәтһо бијо бу хүшдәнијүрәш.
Омонсүз мундәнки әз пој тәјтә сәр,
Түнди ән хосијәт күшдәни јүрәш.

2726

Војисдә зу мүрү, војисдәкә дир,
Әгүлә тә әхир нидав хәрчүндә.
Әз ширә нүвүсдә мәст буһо шоһир,
Һүмүрә тә садиш мидов вәрзүндә.

2727

Шоһирә ә вәхтү – јә бүст дирәји,
Тиробәнд мухуни вәрдүш күнтүрәш.
Куфдирә коф ХУДО дүрүст бирәји,
Һәчәлиш имбәрү гәргүшкүнтүрәш.

2728

Дәрdbәндлүһо шәрикикә ә гәмү,
Сад дуркурә ә ов мидү јә дузиш.
Ә кинәвоз бим-буликә шүгәмү,
Әлчәгирә имбурбуну јә рузиш.

2729

Саташиһо нә бирәнки ә бәхтү,
Сәбәһиһо әз дү-јәкиш зијоди.
Зиндәкуни варасдәнки ә вәхтү,
Ә кәнгидин гисмәт бирәш јә оди.

2730

Сәр јә лүнк бирәји чога нәдәво,
Һич сурог нијимбу «уф»у, нә «ох»у.
Әз шори согломи рачә нәвәһо,
Ләһәрә нә күрдә кофиш мисоху.

2731

Чофој дэшо нэ кэрдундкэ гузбэгуз,
Үзкэ корэ дирэ нидов, тэзэлүш.
Сэнэһэтү һэвэс докэ рузбэруз,
Нун-мүнүкэ ширин мидов, һэзэлүш.

2732

Пошнэј дэрэ тэ эз дэстү гүч сохдэ,
Куфдири ки,севкилимэ һэрчүни!
Мэрдэ хуно бэхшлэмиши нэ хосдэ,
Гэзэббэндэ пишокириш эрчүни?

2733

Рүһ парундэ эз һэлэвој шэрэкир,
Бэл вичдонэ парундэјкэ эз хосу,
«Мэрмэкино» куфдирикэш һэрэбир,
Ә чүнтүниш комини дүл мокосу?

2734

Һэз вэкүрдэ эз чэкмэһој эн нэлһи,
Фэрлүјэ кук дог нивәнү, дугэдуг.
Нум дэдэјэ кэширэји эз тэлһи,
Бил э ләһэш килит вәнү јэболуг.

2735

Соги чунэ лошундэји лох кэји,
Һэзоб гурии кэширэји тэ мүрдэш,
Ночогирэ эз хов хэбэр сохдэји,
Аташлүјэ кэрми дорэ гүздүрмэш.

2736

Ә хэјр хүшдэ сэдигһорэ күшүһош,
Әри дүлјү кэдэр мибу, гэм мибу.
Ә мәчлис шор, эз вәкирлү нүшүһош,
«Хуш һэлолтү!» Куфдирэкор кэм нибу.

2737

Гилинч бэбэјирэ эз дэс норэнки,
Хүшдэрэ суј мәди сәрсонэ хунош.
Бэдбэхти зир појэ чикэ доронки,
Ә кәкүл ән сәртү нихунут мунош.

2738

Ә микләј су-аташ кобоб тә бирә,
Дүшмәрә һој мәзән эз дэс кумәкиш.
Дәрмуһој кижовһо сәбәб нә дирә,
Ә чорә нирасү һәсәл-пәтәкиш.

2739

Һәр донәј кифләтә худкор дирәнки,
Әгүләш чәһмәлү ә кор дәшән тү,
Чәнклүјә гирлигон ошкор бирәнки,
Гәрхунди мүрүмәш эз јор мәшән тү!

2740

Әз ловһој хәлг дәпарундә хәндәрә,
Фүрсәт офдә ә һәрә јә дәгигәш.
Ә мәһрәкә вәдәшәндә бәндәрә,
Ә пишој чум әлчәг мәку сәдигәш.

2741

Ичкиһорә овә хуно рухундә,
Һәрисирә ә бод мидү јә донәш.
Ә шор ники рачә мәһни нә хундә,
Чиһој сифро ләзәт нидү һәтонәш.

2742

Ә дәрјоһчә суј зәрәнки сар-дәрәш,
Тәлолә сој ә һәг-һисоб нидаров.
Бэдбәхтирә әри эз зил чар зәрәш,
Ә кәлләј дог сүлмә норә ки маров?

2743

Ә гәриш фикирһо гәрг бирәј кәнәш,
Сәр-тәнә гүчундә әрчү кәрәки?
Ә кирјә чарундәј шориһој шәнәш,
Бәкәм әри хүшдә түш јә фәләки?

2744

Пој вүнүм јә минут, чәкәвәк мәбош,
Гәбәрбәнд чоғундәт бәш зуһунтүрәш.
Һич пәшму нә бирә һүмүрлүг јә бош,
Әздәстү мәкүрүт хош зүһунтүрәш.

2745

Хәчәләт хурдәрә әз обур дирә,
Ә гилиг нә дара ә бичирәвоз.
Ә пишој зиндәһо бијобур бирә,
Әз Һилом мәдарај ә кичирәвоз.

2746

Ә и дүнјоһ јә кәм амбар дәбирә,
Зиһисдәји мозоллүни һә кәнәш.
Әз руј Һәчәл јә сур-сурог нә бирә,
Војә мәсох сип-сипрәјә кәфәнәш.

2747

Азарһо ә кишә кәј ки, гундоги,
Сәвкәндә хундәнки ә сәр лүгәј нун;
Имидсүз зиһисдә әз дәс чун соги,
Күч бирәј хүшдәрә ә чум мәвогун.

2748

Јә мисғоллу Һәрәкәтә тә дирә,
Ә зир појһо мифитраку чүн күдү.
Әз сад чорә јә кумәкиш нә бирә,
Сәрәдорди пошнәј појәш күн нидү.

2749

Мәһлүмәј мүрдәји тәкәј ә хош дә,
Ә јортү дэбошку кирошдә рузһош,
Шәфдирә тиһорут, тишәмүт сохдә,
Дүнјоһ јаранмиши ә сәр ән дузһош.

2750

Тәјтә дэпарусдә әз шәјтон, моһир,
Гојимә сәрһәди мәкон шорирәш.
Гилинчсүз, кулләсүз ә мәјдон шоһир,
Мидани гәл күрдә хок ән хорирәш.

2751

Сәр-тәнә мәләрзун әз тәрси зиндон,
Вәсси вәкүрдәјһо түһмәт ән бәкәш.
Пәнчрузи һиломи, әј хубә инсон,
Ә хүшдә туш мәки дәндүј ән сәкәш!

2752

Чар дәшәндкәш ә кофәвоз куфдирә,
Кулләлүјә јара нибу күшмәрәш.
Ә кумәки ХУДОрәвоз куфдирә,
Гәргүшһојтү гәним имбу дүшмәрәш.

2753

Нуш бирәнки мәрчүмәкһој – хүрдәји,
Ә кәрмә ош күндиш мибу тәмәһтү.
Сәрдәгдәгә нум ХУДОрә күрдәји,
Саданбәндһо расдиш нибу ә рәһтү.

2754

Ә гәсдәвоз бишәрк хундә күзәләш,
Бил киләһә нә вәнүку ә фурум бәк.
Хүшдән ХУДО бәхш дорәји мозоләш,
Радбәндирәш дәбә сохдә чү кәрәк?

2755

Бәһәм зүһо нәс кәширә дәрд дүлә,
Әз кујәлуғ сүрх нә нүгрә нивихи.
Вәјәбәндлүш тә нәкүши мәрдүмә,
Һәрс ән чумәш әри бәди мирихи.

2756

Вошкунәјә корһо дирә ә чумтү,
Дәрд хүшдәрә ән јәкикә мидани.
Хубә кофһо ворихдәнки ә нумтү,
Әз шор ХУДО чү сохикә нидани!

2757

Сәр-сәрјәки шәндә-шәндә кор-борә,
Әз гәлборһо нидај офдә софһорәш.
Ә мәһрәкә вәдәшәндә һордорә,
Ә кәләјү нибу зәрә бофһорәш.

2758

Ә чунсоги сурр мәкундкә дәндәһо,
Әри дирә зомон әчи, вәхт әчи?
Әз сад зәвәр зиһисдүткәш бәндәһо,
Ки миданү һомон әчи, бәхт әчи?

2759

Мозолмәнди ә руј сифәт вәбирә,
Разимәндһо чуму ә хов вәрафда.
Үшүгмәнди һәјилһорәш нә дирә,
Дүләпәсә мунә-мундәш ки рафда?

2760

Дү-јәкирә әз дур-дурһо дирәји,
Дәс нә күрдә нә Офтоји нә Хори,
Бүј-бухуну дәһбо кәлә бирәји,
Астарара ә Мәнкәвоз чү кори?

2761

Дэсэ э хун нэ дэнүку хүшдэдор,
Кэлмэј кофэ нивој эз лов парундэ.
Ә гәһрэвоз гошгобоглу нүшдәкор,
Јэ мәчлүсэ МИДов э јос чарундэ.

2762

Хәјонәтлү кор чусдәји михәнәт,
Офто һич вәхт сәр низәнү э Хори.
Әз бинәдән нэ пој вәри, нэ гәнәт,
Астарара э Мәнкэвоз чү кори?

2763

Ә сәр кор-бор нэ бирәнки тәләблү,
Әз гәд хојәш јэ чәнд мујэ мијофи.
Рузһој бәдиш сәр күрдәнки, гәзәблү,
Тол-әһволә пирсүһорәш нијофи.

2764

Ники дусдә э јор дәшән һәмишә,
Һәр һовурәш бтрор нибу куфдирә,
Дүл амбарһо чат зәрәнки чүн шишә,
Мәрдјәтирәш нидај дијә соф дирә.

2765

Тәфәһәт нисд – јә тимор сох, јә зә күш,
Тәлолә кор нидов дирә сәргәриш,
Ә јөдәвоз асда вәхиз, асда нүш,
Чүј хурдәнки гудуз бирә һәр хәриш.

2766

Богбонјәти вәбирчнки э тики,
Нүмунәлү бирә чикәј чәфөјтү,
Сифроһорә дәшәндәнкиә ники,
Ләһәһорә ләзәт мидү сәфөјтү.

2767

Нимноһог бүхтүрә нибу вәнорә,
Инчимиш бирәрә сәбәбү бирә.
Ә пәjlәj шәрбәтү огу дәнорә,
Залуми вихдәрә тәләбү дирә.

2768

Гәләмә зу ә дәс вәкүрдә бәгдәш,
Шоһирә синәjү бирә кофдону.
Әгүлү әз сәрjү рафдаjә вчһдәш
Әз һәjил бәтәртә һолиф мофдону.

2769

Поjһөрә ә сугдә диjор норәнки,
Әх рәһ пузмиш нибу ләпүриш – изиш.
Кәләтә ХУДОjму гәрор дорәнки,
Ә васал суj мидү мәһһоj пиjизиш.

2770

Ә доғһо, дәрәһо гисмәт бирәнки,
Рачи тәбиәтәш мидани дирә,
Чумтү зир ән поjә нә винирәнки,
Әз чолә хилосиш нидани бирә.

2771

Ә әшгәвоз һәз вәкүрдә әз чәфо,
Чәтинирәш кәj ки, сәһәр ниданү,
Сифроj никә шор дәкүрдә әз сәфо,
Рәһ ХУДОрәш әз сүрх зәвәр мидани.

2772

Әз нәгәсди jә дәрд тә сад бирәнки,
Бил һовункор нә вәдир – әгүл сәр.
Тәjтә һәчәл поj донорә ә тәнки,
Ә хәлгәвоз охмиш миjор домәj дәр.

2773

Јэ кэмләј хэрэби винирэ чикэ,
Лапатка вэкүрдэ чолэ мавэкэн.
Дэchoјтү, појhoјтү сог бирэ чикэ,
Вомундэ кэрэк нисд э нун һэр јэтэн.

2774

Инсоф хубэ чини, – куфдирэ чәһмәт,
Рукәрук һисдһорэ дијэ чү гәргүш?
Ворушлу рихдәнки э гуру – «рәһмәт»,
Әз мүрүм ән күчи марасү гәрдүш.

2775

Һүршһој аташијэ јәлов мәки тү,
«Паралич» мизәнү нимәј чәндәкәш.
Мичәһој хәндәрэ э лов дәки тү.
Нәфәсәш, һүмүрлуг, э фурум бәндә кәш.

2776

Амбар гәриш мәсох инчо-унчорэ,
Хэрэби нә хуби дусд нидов бирэ.
Хәмирэ кэрэк нисддинчијэ чорэ,
Аташ нун э гәриш тәнү дәбирәю

2777

Әри товнәј хубэ инсон куфди, – мәрд:
«Кушдә хурдә осдугурэ мәшән тү.
Ә әркәвоз дәшнәвундэ јә чәнд шәрт,
Ә сәр номәрд овсар хэрэ дәшән тү.»

2778

Түтүр сохдә шибилитә, туфлирә,
Оворәји саз оморэ э хушуш.
Әз бикориш әрәгсүзи куфдирә,
Һомум нә тас нәс дәбирә э кушуш.

2779

Ә куш хушдә һич нә күрдә сој сала,
Хубә корһој гәдимирә нивүнү.
Хәрлүбәндә бифәһмлүјә кәјбала,
Дәдәјлүјә јәтимирә мивинү.

2780

Әри мүрүм сәбәб буһо тасундә,
Бәджүмонлу күрдәниһо мәрчүни.
Сурһој кәсәш әри ә хәлг расундә,
Ә һәр дәриш куш-гулогу әрчүни?

2781

Ранк рујурә зәрдә тәфтә тә дирәш,
Һәгигәтә ә сифәтү ирад сох.
Нә шинохдә, јә кәлмә коф нә бирәш,
Һәр јәтәнә тәмбиһ дорә, рад мәсох.

2782

Мәрдмазара дог нисоху губитү,
Шәһәмүрә нә дәкәсун, нә сухун.
Һичлү-пучлу чар бирикәш хубитү,
Ә һәрсәвоз гәзәбтүрәш мәрухун.

2783

Әри товнәј ләзәтлүјә һәз динчһо,
Данан буһо нәс хошундә дәр бәдәш.
Вәрфлү рихдкәш јүнкүллүјә гозончһо,
Ә гәл күрдә, нидај дошдә сәрвәтәш.

2784

Вәрдүшлүрә сохдә-сохдә имтоһон,
Гәриш мәсох дәрәбәндә зәвәрәш.
Нәсиһәтә нәс вәкүрдә һәр инсон,
Вәкорушә кофнә вәнкән ә һәрәш.

2785

Һәр һошир бошуһо – фурмунбәндлүрә,
Ә гәриш дү чуму – хониш никујум,
«Руз ә хәјр!» – дорәнки фәгирмәндлүрә,
Ә сәсјү сәс дорә – чониш микујум!

2786

Гәмә әнчирәнки, әз фәрз бәдијәт,
Гүјләмиш нисоһу гәлһој һүлмәрәш.
Хәндәјә фәмијү, ә фурм тәбиәт,
Күкләмиш мисоһу тәлһој дүлмәрәш.

2787

Әз бим сал мәпарун конһој дүлмәрә,
Әри нәфс хуш буһо сојәш мигдорум.
Ә дәрәш вәдорә појһој сүлмәрә,
Думонлу бошуһо догәш микрорум!

2788

Ә пишој ән чумһо пәрдә дәкүрдә,
Вичдону пак буһо ә јодиш ниров.
Әз һәмәл хосдәји илһом вәкүрдә,
Гәзәлһо,гәрболсүз, ә одиш маров.

2789

Јә-дү хүп нә зәрә әз сәринә ов,
Нурә ә пәсәј дог нәсда сохдә гәрг.
Һәр сәбәһ вәһиш бирә әз ширинә хов,
Офто: «Сәбәһ ә хәјр!» – куфдирә ә хәлг!

2790

Космосә ә үлчү вәкүрдә вәһдә,
Пәјмундә нијимбу фирәһәш, тәнкәш,
Думонһо нә хүрһо гәрг бирә бәгдә,
Торики ниданү тәрсундә мәнкәш.

2791

Бәһәрә тә дорәш вичирә дорһо,
Хәбәртү нијимбу әз зурѝ-дуриш.
Мүһүчүз һисдикәш и чүрә корһо,
Ә вәхтү мичари ә «ләпәј» гуриш.

2792

Әз товнәј пуч сохдә һәр сал норә чәһт,
Ә сәјәг ән залум сәрбушиш һә бош.
Огурә ә чикәј зәһәр дорә вәхт,
Ә мәскән ән зиһим сәрпушиш мәбош.

2793

Җовунә вәкүрдә ә кәрдән хүшдә,
Әгүлә, нәкуми, шокиш нисохут.
Җовобдәһ бошуһо нүшдә-вәхүшдә,
Вичдонә һәјб дорә, хокиш мисохут.

2794

Шәһәнкум, сәршәви, туз бирәнки лов,
Ә әјәз суј дорә гәнчүр торѝнош.
Сәһроһәј ән гуми нә чусдәнки ов,
Гутурлу мундәни и чүр хориһош.

2795

Сәнгирә рундәнки нәрмә җордори,
Оһ-војә пир буһо гәриш низәнү.
Әз сәрјү зәрәнки кәрмә ворвори,
Ә рихдә нур Офто сәриш мизәнү.

2796

Мәлһәмирә дорә ә суј пүлпүлә,
Һич нә бирә нә сәрсониш, нә гәриш,
Рихдә һәрсјү сула сохдә гәд дүлә,
Кукә әз рәһ мидов һишдә духдәриш.

2797

Ә номәрд мәвәди гузә кәмәрә,
Нә дан ки, језуги мијов куфдирә.
Сад гурбу дорикәш әкәр һәмәрә,
Һә кәнәш ә рујтү мидај туф дирә.

2798

Чүн пәрвонә чәрх дарафджәш ә сәртү,
Һијләкәрә нә һәјб, нә һор нәс бирә.
Чәнд бо әлчи дирәмоқәш ә дәртү,
«Нәһ» нә «һәри» зу мивичү гәсдирә.

2799

Миһидбәндә чи сифрорә тә хурдә,
Ә нун кәндүм суј нә дүку чүј фәләк.
Ә хотурәј ХУДОј һилом вохурдә,
Ә руз шобот кор-бор дирә чү кәрәк?

2800

Мәтләбә нивәјлүт ә бәгдә-бәгдә,
Бил Вәтән варају әз чүфтә дәстү.
Һүмүр човонирә зиһисдә вәһдә,
Басарат мозолә ХУДО нибәсдү.

2801

Ә рәһ ХУДО дәбирәнки дузбәдуз,
Сијә локо нидов күрдә ә нумиш.
Хосдәхундә нә дирәнки рузбәруз,
Зиндәкуни нидов мүрдә ә чумиш.

2802

Сәр чум Мәчнунбәндлү әз «һәри» бәгдә,
Ә чикәј ән рушум хәсдиш нијо бу.
Китобчәј дүлјүрә вокундә вәһдә,
Шәрбәтә нә хурдә мәсдиш бијо бу.

2803

Хосијетә дәкиш сохдкә рузбәруз,
 Һәр Тирохун Һәрмәһ ХУДО нәс бирә.
 Овроһомлуш сәдиг букә рузбәруз,
 Војәјүрәш әри чәннәт вәс дирә.

2804

Куш дор, инсон, гуј бијо бу шәритү,
 Әз бәхилһо булл нијо бу бүкүриш.
 Кәлә ХУДО јор бисдокә әритү,
 Кузәтлүјә вассал имбу Һүмүриш.

2805

Нимәшәв әз ховһо шәрә вәһшикәш,
 Јүнкүлә гәләтә софһош дирәни.
 Әгүлјү әз мувәһ вәдәрәхшикәш,
 Ә Һәрә сад чиро кофһош бирәни.

2806

Когоз јорә расундәнки Һомболу,
 Почталијон мидов хундә ковторәш.
 Булуторә лов-тум сохдә, бомболу,
 Әз бәхт мүһбәт зәндә мијни Офторәш.

2807

Һәр достонә ризбәризлү вичирә,
 Дүл мәбәрү әгүлмәндә мәсәлиш.
 Тәбиәтәш хәндәкүллү нә дирә,
 Зиндәкунә дәһәм нидү Һәсәлиш.

2808

Ә гуг дорһо сәрмәшуглу пичирә,
 И Һәрәкәт әри шортүш јод нибу.
 Дүрүстһорә әз хүрдәһо вичирә,
 Ә домој дәр әри јортүш од мибу.

2809

Ә сәнгә дүл нәс күнчүсдә дог, дәрә,
 Ә сәр чумһо мәпучуну чунәрәш.
 Дүрујәлү корһо дирә ә һәрә,
 Ә гәсдәвоз мәчаруну хунәрәш.

2810

Ә кор хунә сәлигәлү сохдә чәһт,
 Ә бош-палтар нивәјүлү күвәрәш.
 Ночог бирә чум бәдирә бәсдә вәхт,
 Јә зиндәјә мәјит мијлү шүвәрәш.

2811

Фојдә нидү хомә хокә нә рундә,
 Јә тон јүкә ә сәр кәрдән нә кәрдун.
 Рәһми дүлә рујә һәсму чарундә,
 Дүшмәј һәггә ә рәһ дузи вокордун.

2812

Фәлокәт ә фурум мар вәпичирәји,
 Дүлһорә бәјунди туфон бәдитү.
 Зулмәтә ә хүшдә хуш вичирәји,
 Һүмүрәш ә тор шәв нишон мәди тү.

2813

Дог-дәрәрә булә күллү дирәји,
 Әз чәһм әгүл хәрч сохуһо сәрфә кәшд.
 Хосдәхундһош кәрмә дүллү бирәји,
 Ә гәд аташ ән мүһбәтиш вәрф мәкәшд.

2814

Сога чунә һәрәкәтлү дирәји,
 Воһнә мәки – бәш әнкүшдһош ковуни.
 Хокһој Вәтән бәрәкәтлү бирәји,
 Бушә вәхтә кировундәш Һовуни.

2815

Һәршорә рүхундә ә чикәј хәндһо,
Кәрдәнә гуз мәки ә пишој садан.
Һәггирә хорундә ә үкәјбәндһо,
Әнчәг јә ХУДОрә сугдә сәһиб дан!

2816

Ә фикир бәрдәнки хәбәрбәр шәки,
Һүмүрә ә мозол тәјтә дәбәсдәш;
Фәндһорә оморә ә сәрсәрјәки,
ХУДОлу мидану појундә гәсдәш.

2817

Инчимиш нә бирә әз новој рузкор,
Һәзобә ә хүшдә кәј ки вәкүрди;
Ә пишој чум богбон, әз борлујә дор,
Јә лүкә хүрд сохдәш јә кәлә дәрди.

2818

Суј дорә ә дәһәм һәсәл нән кәрә,
Винирә тик мәки әз гәдәр јә кәм.
Офтоји нәсдакә сүхундә мәрә,
Чумһојтү һәл сохдә мидану бәкәм?

2819

Фикирһо чүн думон, фикирһо чүн хүр,
Мәку, ки һәр корә бофдә мидани.
Хәјолһо фирәһмәнд, хәјолһо һүндүр,
Әхирә кәшдикәш офдә нидани.

2820

Салбәсал бог-богчә әри бор дорә,
Гәјгурә чүн богбон кәрәки дирәш.
Әз хүшдә хубә нум әз товнәј норә,
Әзбәрһој зуһунһо кәрәки бирәш.

2821

Гоночог инсонэ тэ хуб-хос дирэ,
Ә чикэ мијору һәр норэ шэртэ.
Нэбука, эз зәнчир хилос нэ бирэ,
Гудурмиш нијо бу эз сәк бәтэртэ.

1822

Әз зутәтә данусдәнки әгүл нисд,
Ә хәрэвоз нијо боши тү тараз.
Әз бәбәһо мундиһо јә мәсәл һисд: –
Әз бәдгунши күчмиш бирэ зу варас!

1823

Данан буһо эз дәс нидү шорирә,
Ҳисоб мәсох – пәләмүрдиш мәрд нибу.
Тогә хуно гәл күрдәнки хорирә,
Чүн шомомо ранк ән рујуш зәрд мибу.

1824

Дәдәј хубтә товуш дорә рәһ лолә,
Ә мәһрәкә нәс норәнүт зу мүрәш.
Әрәг зәһмәт фуругундкә әһволә,
Мәһәббәтсүз сәфо нибу һүмүрәш.

1825

Пәшмуни дирәшү кәј ки, ә һәг дә,
Војисд човон буку, војисд – кәләтәш;
Дәһәм чиројирә вүнүһо бәгдә,
Јә бојкә нисоху кәлә гәләтәш!

1826

Сәнәһәт богбони ән хубә кори;
Әз чәфо рихдәни мичәһој шорһош.
Ришарә дәшәндә ә зир ән хори,
Мәст сохдә инсонә бор-бәһәр дорһош!

2827

Гизмиширə һүнəр нəдан, əј фəгир,
Ришəј күктү əз хори ворихди.
Тə кəширə чун бəрүһə һəјфə дир,
Ə говрəјү ворущ рихди, вəрф рихди.

2828

Хунхуриһə ə вəчјү һич нəбуһə,
Хосијəтə нивəкүрү əз əдəш.
Јəнчигирлə ə дүлјү рəһм дəбуһə,
Ə сəр синə дог никəшү ингəдəш.

2829

Күч бирəји кəј ə саташ нидəбу,
Коф һəчəлə һич ə јориш нијору.
Ə вəһдəјү, кəј ə аташ мидəбу,
һəзројилə зу ə кориш мијору.

2830

Хилоскор дан јə тəпикəш, јə мүшдəш,
Тəмбəлирə мəјил гисос вəкүрдə.
Һəрəкəттү тəшнəјирə нə күшдə,
Ə арзуһə нə расирə ки мүрдə?

2831

Гəфəс мувəһ данусдəнки – добонə,
Əз обуртү гозонч нумəш мирихи.
Күл һүмүртү нəс хундəкə чононə,
Ə појизи һəрchoј чумəш нирихи.

2832

Бəдə залум нијо кују дəртүрə,
Хəлолуши тији имбу ə сəртүш.
Ə һəггəвоз диндирмиш сох шəртүрə,
Ə чəнкəвоз чар бошуку һүнəртүш!

2833

Чэнгэдэ э тики чэһ варафдикэ,
Инсонэ чун дүһо шорэш мијофи.
Хорирэш јэ чэндбо чэрх дарафдикэ,
Тово сиб чириһо дорэш нијофи.

2834

Зэһмэтсүз, эрэгсүз сәфо хосдэнки,
Чурһорэ мәчини чэнд хэрэ гэт-гэт.
Ә тәһәр јэ совор гуллуг сохдэнки,
Хокһош моровуну һозор бэрәкәт.

2835

Ошһој јәрпәгиһо сифро дирәнки,
Сиројиш нибоши әз дәһәм бофју.
Киләһә вонорә, чиро бирәнки,
Мүһточиш имбоши әри јә кофју.

2836

Бәхтә э кучәвоз тә дәпарундә,
Әхир нәфәсәш нидани дорә.
Куфдирәј мәрдүмә һә дәчарундә,
Гилинчә әз дәсин мидани норә.

2837

Ә гәриш куләһо дәшәндә сәрә,
Орхојин бирәрәш гәзәб нијо бу.
Ә богчә нә богу күлүнк нә зәрә,
Хоһини дирәрәш сәбәб бијо бу.

2838

Әз дәрјоһ ән чумһо јә чуркум чәсдә,
Һәшданки нәхүбәнд хорусд дүлмәрә.
Ә вәһдәј мәһ васал зәрә-вәчәсдә,
Мә чүларз вир сохум әхи күлмәрә?

2839

Чәмәһәт сәр зәкә әкәр ә нумиш,
Тәһнолә ә тәһриф әрхә мәбош тү.
Нуборә овурдә ә пишој чумиш,
Һәмишә ә мәһлүм минәтдор бош тү.

2840

ХУДОлуј дузкуни кәј ки, ә һәг дә,
Һәдәтһој хубирә мәјил ә киров.
Китобчәј ән әшгә вокундә бәгдә,
Әз дәстү јә хәтош нијо вәдиров.

2841

Тә бәһәр булирә овурдә дорһо,
Богбонә ә бовор мидов дәјишдә.
Ә гәтрәј киснәји офдорәкорһо,
Имидә ә сабур нидов вәјишдә.

2842

Ә сәр винирәјә корһој һовуни,
Нунәш нијо вошшу чум дирә-дирә.
Рујурә тә күрдә парчој һовуни,
Ә дүлјүш һәмишә пәндүм дәбирә.

2843

Әз пәнчәј јә һәрмәһ шоколуникә,
Гозончу нијимбу јә мүшүк – хәрәк.
Әз сәр тәјтә әхир локолуникә,
Шәфдирә һәг-һисоб сохдә чү кәрәк?

2844

Коф-кәләч ән хунә тәлһ дорә бәгдә,
Әз шәрбәт-һәсәлиш мәсд нидај бирә.
Ә һәрә бәһс пулһо офдорә вәһдә,
Әз һовур гәдимиш гәсд мидај дирә.

2845

Хэлолуш нијо бу эз тараф тэнки,
Ә нимаз боглуни Сифирә диндон.
Бирнәбир нәхшһорә гәрбол зәрәнки,
Ән хубә бәхшәји чунсоги инсон!

2846

Дәдәј ә бәдмозол чумә вонорә,
Ә һәнк әвәлине нијимбу дијә.
Ә мәјдуј ән пири пој нә донорә,
Сәровнәј ән сәрәш мидәкрү сијә.

2847

Сәр хәлгә пучундә әз зәһми гәләт,
Әри точ вомундә ә тәхтлүјә шон;
Ружтүрә гучундә ә фурм нәбәләд,
Ә һилом хәјолһо мәдәмун, инсон.

2848

Әз норә пој васал дәм рундә шәрә,
Тазадан чүрһәтә вәкүрдә богһош.
Ә дәрјоһ нә һәсму әри суј зәрә,
Коврә сәровнорә дәкүрдә догһош.

2849

Әз чум ворихдәнки кирјәј шовһоһо,
Әри һәр зулмәтү әллоч бијо бу.
Һәсмурә дәкүрдә дурәј довһоһо,
Вәтән ә сипрә руз мүһточ нијо бу!

2850

Дод нунә данусдә – дәһәмә хуно,
Зимибәнд рүһ дүку хушәј кәндүмиш.
Һүмүрә һәлундә – шәһәмә хуно,
Ә хунә бул буку дош-гош ән хүмиш!

2851

Пишој ов-аташа зутә нә күрдә,
Ә јәлов мичару сијәтә күлтү.
Әз куллә бәтәртә фәткә вәкүрдә,
Әбәди момуну локо ә дүлтү.

2852

Әз пәнчәј бәлоһо нә дорә вирәһ,
Нидов вотовусдә нәрмә дүл инсон.
Ә һилом товуши әри офдә рәһ,
Чатиш мидов зәрә бинәј гәмкиндон.

2853

Болушә вонорә, күрдә нәфәсә,
ХУДОсүз, Тиросүз мисоху һәрчү.
Әз сәһиб гәзәбһо вәкүрдә дәсә,
Әз сијә сојәјүш тәрсирә әрчү?

2854

Ноләһој бәдиһо тәјтә чүк зәрә,
Әз лиһә дурр бошку ов зиндәкунтүш.
Ә хәто вәнкәсдә кәлә-чүкләрә,
Нәбуһо дог мәкәш ә мундәкунтүш.

2855

Чәнд гәдәр һәмәлә коф рүхундикәш,
Тә әхир нәс рафда һүмүр шәфтә кор.
Догуног буһорә софтә хундикәш,
Ә јә мәһ суј нидү һофд руз-һәфтәдор.

2856

Гәсдлүјә јарара һәр бој вәкәндә,
Бәлоју ә гәриш кәширә «ох» дә.
Әз әгүл – зиһими кәм буһо бәндә,
Хуби-хәрәбирә һис нидов сохдә.

2857

Сэр зэрүм: – Сәһибсүз буһо, чүн нүкәр,

Ә чикәј догвәки мәдәбәсд мәрәш.

Хәндүсдә: – Хосдәјтү соф букә әкәр,

Гуллуг кумәкирә нини ә һәрәш.

2858

Мукум ки: – Гурбунум әри соф бирә,

Јә үзкә чорәјкә нә дә ә дәсмә.

Човоб до: – һәсанти кофә куфдирә,

Әри һәр бичорә нисди һәвәсмә.

2859

Куфдурум: – Әзтү гәјр хосдәјмә нисди,

Имидә мәвәнкән әз чум ән сабур.

Човоб до: – Әкәр ки, мүрүмтү һисди,

Јә минут әз кинмә нијо боши дур.

2860

Һој зэрүм: – Зутәтә расун хүшдәрә.

Тәһноји әһвол нисд әшглүјә дүләш.

Бочий зә: – Ә һәдәт мәјил нүшдәрә,

Вәкошдә, рач бијо буј сохи күләш.

2861

Мукум ки: – Дог вәри ә лих базүјмә,

Мәлһәмә чорәјмәш јә тү имбоши.

Зу куфди: – Имидә мәбәсд ә зујмә,

Чүнки, ә сад чикә дүлмәш хошхоши!

2862

Пүрсүрүм: – Һовојтү чүларзи, әј јор,

Имбуруз ә күрүш мидај оморә?

Човоб до: – Ә әшгтү нә бирә бовор,

Ә буру чү кәшдүм ә фурм оворә?!

2863

Софэ арзу, софэ нијэт нэ бирэ,
Әхирүрә кузәт сохдәш әрчүни?
Тәјтә ә дәс дуркунчиһо дәбирә,
Јә ХУДОрә тәһно хосдәш һәрчүни!

2864

Ә шориһо ә кәлә күнч варафдә,
Әз курунди бәһәр бошку гузитүш.
Ә мәјдончәј ән хәм-хәјол дарафдә,
Бил ә нәгүл нә чаруку дузитүш.

2865

Лов-ләһәрә нәс бәсдәкәш ә фурум лол,
Ә кофәвоз хунә нијо вачару.
Әз Мәчнуниш бәтәрикә һол-әһвол,
Бијо чуниш ә суј мәјит нә чару.

2866

Ә сәр хүшкә хори кәшдә пијодә,
Ә тәһәр астара нијимбу чәсдә.
Ә шориш, ә никиш вәкүрдә бодә,
Һоворә нә зәрәш киһо вәчәсдә?

2867

Инчимиш нисдикә әз вичдон хүшдә,
Хәчәләт нибошу әз сохдә кориш.
Ә тәһәр јә биһор нүшдә-вәхүшдә,
Јә донә бәхш нидү әз вихдә бориш.

2868

Һәрбој дусд-тонишә мәсд дирәникә,
Нидану ә коми рәһ бијофдону.
Нәхурә-нәбәрә сүсд бирәникә,
Синә куфдә-куфдә әз һол мофдону.

2869

Куфдурум: – Лојиг мун э нум кэлэтэ,
Һэсүлэ бэхш мөсөх э рәһ һәр јэтән.

Човоб до: – Һәрдәнбир сохдә гэлэтэ,
Хәчәлэт мундәнүм э бүкүр Вәтән.

2870

Мукум ки: – Ә дәс јод мәди вочһорә,
Рәһһо чәрхәдуду мидов дарафда.

Човоб до: – Әз дүли буһо бочһорә
Гугундә, э сәрјү киһо варафда?

2871

Куфдурум: – Чәтини э од варафдә,
Ә һәммә ниданү гисмәтиш бирә.

Муку ки: – э түндә фикир дарафдә,
Әз соги мидани һисс бәдиш дирә.

2872

Куфдурум: – Чәнд гәдәр һисдикә имкон,
Әз синә јаралү мәвин хүшдәрәш.

Муку ки: – Чошбоши һәмәлһој инсон,
ХУДО мәдәшәнү Һовун күшдәрәш.

2873

Мукум ки: – Әх ХУДО һүкм бирә бәгдә,
Хуби э хәрәби нидов вомундә.

Човоб до: – Нәштәрә түш дирә вәһдә,
Ә бимһој ән дузи киһо домундә?

2874

Мукум ки: – Хосијәт – нүкәр-гуликә,
Нәфсиш әри сәһиб очуг рәһм дирә.

Човоб до: – Вәлкһој дор чүларз буликә,
Кифләтиш һә һәчу э күк чәһм бирә.

2875

Куфдурум: – Тәл бирә бирәһм гудузһо,
Дур бошку эзиму дәрдлүжә рузһо.

Човоб до: – Ә дорун дәшәндә чүкә,
Ә кәрдән мәвәни курундә жүкә,

2876

Мукум ки: – Чүн Лејли зобу гуј зәрә,
Ә һәчәл хосдәхунд нивој чарусдә.

Човоб до: – Ә аташ хосдә суј зәрә,
Офтојиш миданү сухундә пусдә.

2877

Һәрс рухунд: – Әј ХУДО рәһмтү бијо бу,
Јәнчигир инсофә бијо дор букәш.

Сәс омо: – Әрковон гәддор нијо бу,
Ә тәһәр јә инсон кәлә сох кукәш.

2878

Мукум ки: – Обуртү, һәјојтү әчи?
Дугмәһој јәхәнә дәзән – һәјолу.

Човоб до: – Пој нори зомонә һәчи,
Дүнјорә мәхәндун ә шән зијолу.

2879

Чар зәрүм: – Бугозбур нә бошку әвлод,
Әз ХУДО тәрсирә бил гүч диловку.

Коф војисд: – Дүл бәбә әри бирә шод,
Һәм мозол, һәм бәхтү нијо киров бу.

2880

Куфдурум: – Нә пусун дүлә, чикәрә,
Әрәги хурдәрә мәвој һәдәтлү.

Човоб до: – Рузбәруз мәсох сикәрә,
Јә үзкә чорәјкә нијофу бәдлү.

2881

Куфдурум: – Нур бијор эри чум бәбә,
Дәдәјәш ә фикир чәләг мәди тү.

Муку ки: – Әз ХУДО мундиһо дәбә,
Вәрзирәш ниданү ә ләг бәдитү.

2882

Куфдурум: – Ә пишо вәди мәбош тү,
Әз бәдә күләлә дур бијо поји.

Човоб до: – Ә ловој ХУДО дәбош тү,
Гиндһорә шовундә, чур нијо воји.

2883

Куфдурум: – Ә јонтү јә чүпиш нисдүм,
Әз софә әшг бәшгәј јә хошиш нидүм.

Куфди ки: – Сәһибләј јә күпиш нисдүм,
Сүрхһорә ә сәртү шобошиш мидүм!

2884

Куфдурум: – Әз дортү бәһәр ничүнүм,
Јә ләзәт нә дүрүм әз дијнәһојмәш.

Човоб до: – Јә ХУДО данусдә кинүм,
Әз тәлһ зуһунтүни дод күһнәһојмәш.

2885

Мукум ки: – Хүшдәрә вәкүрдә ә дәс,
Тәһәриф нә дорә, ә чорә бијо.

Човоб до: – ХУДОј һәгг тә дорә һәвәс,
Батмишиш миданү бирә кәмиһо.

2886

Куфдурум: – бәдбәхтә кука дирәји,
Кәләтә ә ХУДО һүзәт мисоһу.

Муку ки: – Әз бинә хутә бирәји,
Нимәчун мозолә кузәт нисоһу.

2887

Куфдурум: – Ө күлһо тој мәмун һәчи,
Һүмүрә мидани лап кутәһ дирә.

Муку ки: – Һәјфбәри дирә әз вәчи,
Садибисд зүһүһош јә руз чәх бирә.

2888

Мукум ки: – Ингәдәр губ-һәзоб мәди,
Ө инсоф оморәш әз икидини.

Муку ки: – Ө кәрпич кәј сәр мидәди,
Офторәш тор мијни әз түнд бидини!

2889

Пүрсүрүм: – Тәјтә кәј мумуни субој?
Салһо ә рәһәти нәс нүшдә һич вәхт.

Муку ки: – Вәди нисд ә мә киро тој,
Тәхсирә вәјилит ә сәр сијә бәхт!

2890

Куфдурум: – Тә кову бирә бәдәнтү,
Бијо ә һәрәбә дәбәсди хәрәш.

Муку ки: – Һәјбирә ә руј мәзән тү,
Јә үзкә чорә нисд чәхәләј сәрәш!

2891

Мукум ки: – Дүјмүн руј војкә нә бошку,
Өнчәг әри јә руј бил бу һәвәстү.

Муку ки: – Орхојин тә мундә вошку,
Гилинчә ә хори нә нүку дәстү.

2892

Пүрсүрүм: – Нимәлит винирә корә,
Хүшдәрә бијобур әрчү сохдә тү?

Човоб до: – ХУДОј һәгг рәһми нә дорә,
Бәкәм ки, мидани һәрчү хосдә тү?

2893

Куфдурум: – Өз сәһиб чусдә гәләтә,
Салбәсал һә һәчи мәмун утончәг.

Муку ки: – Түрш мазән әз дәс кәләтә,
Сәһибмәш, сәһибтүш ХУДОҗи әнчәг!

2894

Куфдурум: – Сәнгәдүл ниҗо бу чонон,
Тәл бирәј шәһәмиш әз зиһисдәји.

Човоб до: – Сәр мазән әз ујон-бујон,
Јоскирә дәһәмиш әз кирисдәји!

2895

Куфдурум: – Фурмундә оморә ә јод,
Шоритү нә бошкү һәј гичог-гичог.

Човоб до: – Јә мәһәл дәшәндә фәрјод,
Кумәкчи микәшди әз гирос-бичог.

2896

Куфдурум: – Әгүлјү бәһәм бошуһо,
Дузлујә һоморә низәнү риндә.

Куфди ки: – Дәһәмә әз рач хошуһо,
Чумшурә ә бүкүр нидору зиндә!

2897

Куфдурум: – Киникә тәјтә шиохдә,
Тәјфә нә вадара әз рәһм хосдәкор.

Зу муку: – Пиритү кәнәш ә лох дә,
Ҳәсәлбәнд мухуру тәмәһ сохдәкор!

2898

Куфдурум: – Сабура бурра әз имид,
Сәрләрәш ә кулә нибу дәшәндә.

Човоб до: – Пәһәни хојуһо икид,
Севкирәш нијилү ришарә шәндә.

2899

Мукум ки: – Сэр чумтү тэ рушум бирэ,

Эн хубэ бэндэһо бијовку э хош.

Муку ки: – Јэ бојкэш гэлэти дирэ,

Э сэнгэ дүләвоз бэробэр мәбош.

2900

Мукум ки: – Ингэдэр мәчогун мэрэ,

Вокошдэ зу мијов эз дүл хосдэкор.

Муку ки: – Коһ эшгэ э човгун зэрэ,

Эз кэкүл бэјадор нидов сохдэ шор.

2901

Куфдурум: – Мэдэниш эз зир э зэвэр,

Түрмэтэ э һичиш мидај чарундэ.

Муку ки: – Коф мәсох јэ сад чүр тәһэр,

Војкэрэ эз гисмэт нивој парундэ.

2902

Пүрсүрүм: – Јэ хэбэр нисд эз «һэри»тү,

Вэхтэ э фурм ризин нибу кәширэш.

Човоб до: – Э сад чүр фикир дәри тү,

Нимноһог мэдэшэн һорој-һәширэш

2903

Куфдурум ки: – Экэр тојтү нисдүмкэ,

Бивэхт-бивэхт чунэ дурраш эрчүни?

Зу муку ки: – Эз дүлитү һисдүмкэ,

Кәјфлү-кәјфлү рәһэ бурраш эрчүни?

2904

Мукум ки: – Э чунмэ эз түни и зәһм,

Энчэг јэ эз дәстү ворәморәм гиг.

Муку ки: – Шор мәбош, чүнтүни бирәһм

Эз һәвэл э и һол эз зуни лојиг.

2905

Шикојет бирэнки эз дүл, эз дугу,
Дәһәмһо э фурмәј пүгүрүк нијов.
Дәрсүз-пәнчәрәсүз һисджәш осдугу,
Хиникһој зимисту эзүлүк мијов.

2906

Әз чунәј ләгләгчи һәзәр, сад һәзәр!
Кофә дәшнәвундә тој гисос мәсох.
Јәхәнә дартундә әз дәс бәднәзәр,
Чәфорә кәшгүһо чунәш хилос сох.

2907

Әз дәдәј һәјилһо зәһмиш дирәнки,
Гоһумә-гәрдәшә э гуног нијлү.
Зуһуну эз зәһәр тәлһиш бирәнки,
Јә сугдә кифләтәш догуног мијлү.

2908

Хосијәт һәркирә кәмбиш нә дирә,
Һәлүсди һовункор һор нијо боши.
Ә хотур јә кәсиш дәкмиш нә бирә,
Рүһиш чунә хуно шор бијо бошу.

2909

Ворихдәнки эз әнкүлһој духдә чәһт,
Нәгәсдәнкиш кутәһ имбу мәһәлтү.
Әз гәһр-гәзәб пәрвонәлү сухдә вәхт,
Түркәчорәш кумәк нибу э һәлтү.

2910

Дүлхојирә кәрәк нибу соху мәшг,
Ләзәт нидү пәшмүјәти ән бәгдәш.
Ә фурм Мәчнун нә сухдәнки әри әшг,
Бил эз дәдәј нә бошуку јә вәһдәш.

2911

Тэхт данусдкэ Һэсбэлүжэ жәһэрэ,
Сэдигјәти кузэт мөсөх эз эдәш.
Саданбэндһо офдорәнки э һэрэ,
Һич нидану эки кују дәрд бәдәш.

2912

Сәрлү буһо нивомуну э миннэт,
Воч эн дасэ нэбу јә бош э шәр ди.
Ө јорөвөз дэбирәнки э чәннэт,
Өз күлүстон чиро бирәш јә дәрди.

2913

Сијә рујһо э фурум дурә һис докә,
Ө кәф дәсһо нидәкүрүм хинәрәш.
Чун-нәшумо э гүрбәтһо бисдокә,
Ө гэд ховһо гэл микүрүм синәрәш.

2914

Јә тү тәһно тәхсир эн кор һисдикә,
Бил бор-бәһәр нә воровку э дортүш.
Өз һәвэлһо боворими нисдикә,
Гәһри бирә, рујә мәдор э јортүш.

2915

Дананһорә Тиробәндә һор дорә,
Ө фурум буру, соф бирәнки дорујтүш;
Бәһәмлүјә дүрүст дирә кор-борә,
ХУДО јә бо рач михәндү э рујтүш.

2916

Өз сәнг дапарундә дүлбәнди сәхтәш,
Софһорә миданү пусундә чүрүк.
Ө тәһәр хиникә ворвори шәхтәш,
Рәһтүрә мөвәнкән э домәј үлүк.

2917

Куфдурум: – Тү – Офто, маш – сојә түрә,
Әнчәг әз булутһо мидам гәрг бирә.

Муку ки: – Бәһәрлү дан војәјтүрә,
Чүнтүни сәһибә нидам тәрк дирә.

2918

Куфдурум: – Ә «һәри» мавәјил мәрә,
Әлчиһо миданүт појундә дүләш.

Муку ки: – Бијо бур домәј ән дәрә,
Әз товнәј разилуг хәрч сох әгүләш.

2919

Куфдурум: – Хосдәнүм мә түрә, әј күл,
Ә рәһ ән һүмүриш туфон нә кәрдо.

Муку ки: – Сабур сох, тә бурра әгүл,
Дәһәм хосдәјимуш ә дүл вәкәрдо.

2920

Куфдурум: – Һәм һәсәл, һәми һәнки тү,
Түсүз ә сәр сифро чүларз нүшүм мә?

Човоб до: – Һәм Офто, һәми Мәнки тү,
Чүнтүни үшүгә һич мүкүшүм мә?!

2921

Мукум ки: – Ку, винүм фикиртү чүни,
Хәјолһо әзчәһо дорәнүт хәбәр?

Човоб до: – Нәроһәт нибу чүнтүни,
Кәлмәј «һәри»мәрә зу ә куш дәбәр!

2922

Пүрсүрүм: – Тәјтә кәј мимуни һәчи,
Хубә јор бошуһо нибәсдү тәлә.

Муку ки: – Әз зујтү пәсимә вәчи,
Сәрмәрә пучундә һәсонт нисд һәлә!

2923

Тупэ хуно эри тэпик зэрэјтү,
Вози нисди севкибэндэ мэхэббат.
Эшг рихдэнки эз зэвэр тэ дэрэјтү,
Э фурм зэхэр тэлһ нэс бирэ мэј-шэрбат.

2924

Э чун овурдэнки чорэхој согдор,
Дорһорэ э хүшки хутэш нисоху.
Эз эрэг пишони буликэ богдор,
Лүкэхо хорирэ мочиш мисоху!

2925

Тэмтороглу вокундэнки бэдкүјтү,
Эз һэдэти һони кэшдэ, һэјбэлүш.
Јэ тилтэлэ нэ күнчүсдэ э рујтү,
Наз-гэмзэрэ зијод мәсох, һэјбэлүш.

2926

Э сад чикэ гурбу нидүт јэ чунэш,
Нимэлүтлү нијов кориш э хошу.
Сэр јэ сэхэт хун вэнкэсдкэ э хунэш,
Сэдиг буһо боришмишиш нибошу.

2927

Эз Мэчнун вэкүрдэ бэдэ һэдэтэ,
Амбара инсонһо кирошд эз чуниш.
Эз лэхэбэлэхэ чусдэ гэлэтэ,
Э һэрchoј чумэвоз вокошд хэзмуниш!

2928

Э гэриш эн овһој эн чунэхорун,
Јэ чорэ нијофу нэ чэх, нэ болуг.
Э дэрјоһ эн мүһбат дарафда дорун,
Лүһүфсүз, дүшэксүз мәхис јэболуг!

2929

Әгүлјү ә чикә дәбуһо бәндә,
Сабура әз имид нисоху чирош.
Чәндбо хундә-хундә бирәнки мәндә,
Һәммәрә јәрбәјәр мисоху Тирош!

2930

Дүлә вәбәрдәнки хошдор буһо чәһт,
Вошкунә мумуну ә нәгүлбәндиш.
Һәрчүрә һиб-һәсонт ошкор дүһо вәхт,
Нәрази нимуну әз әгүлмәндиш.

2931

Нур Офтојиш ә фурум воруш шор дорә,
Ә бул бәһәр сәбәб имбу һәр тумиш.
Сәрпушбәндиш – бүзүркәлү һор норә,
Ә тоорих мијофдону һәр нумиш!

2932

Куфдирәнки: – Әј нозлу јор, чү чунту
Бијо әз мә гәһри мәбош тәһәдиш»!
Човоб до ки: – Тә вомундә ә нунту,
Бил әз дүнјоһ вир-сур бошум әбәдиш!

2933

Хилос бирә әз мүрүмдон ән гәми,
Әз дәр Нимаз ә әшгәвоз диросу тү!
Сухдә ә фурум ән пәрвонәј шәһәми,
Әз мүлк ХУДО нијо кәшди чиро тү!

2934

Кушворһо, гилбогһо донорә чикә,
Бил ХУДО һәвәс дү нуш тәмәһтүрәш.
Тәкәрк гиләјәти вонорә чикә,
Бил човгун нә бәсдү пишој рәһтүрәш.

2935

Ә хотур кәләтә вохурдә вәһдә,
Вичдонә хүрдәлү бијо вәнчүнү!
Дәшәоју әз бухов ворихдә бәгдә,
Инчимиш бирәкор бил ов әнчүнү!

2936

Ә русмуј хәрәби вонорә әнкүл,
Инсон јаранмиши әриләј хубиш.
Рәһтү офдорәнки ә чәмән, ә чүл,
Нә малад бошуку, нә ов, нә губиш.

2937

Тамаруз кирошдәј зомонә дирә,
Әри сәбәһиһо мәкирис һәләш.
Гәсд сохдкә, әгүлју ә добон бирә,
Имбуруз мәјофдон ә бухов-тәләш!

2938

Зијодә мигдорә воји куфдирә,
Биовоз буһорәш ә хор мәдәшән.
Әриләј соги чун зоји куфдирә,
Түршләмиш бирәрәш әз јор вәдәшән.

2939

Кирошдә рузһорә әјор дәшәндә,
Мүшдә ә зир чунә дәстәк мәки тү.
Һәмишә һәр лүнкә јовошләј шәндә,
Әз нум Кәлә ХУДО мәстәк вәки тү!

2940

Ов-һәјилә әри бәһәм хошундә,
Рүхшәндлүјә војкују нисд Һорһорәш.
Бор-бәһәрә тәјтә дәһәм вошундә,
Дәдәјмәндә гәјгују һисд дорһорәш.

2941

Һәлүсди сәфорә нә дирә чикә,
Рузбәруз ә гәтрәј күлүнк дәбисдо.
Сәнәһәт вәфоју нә бирә чикә,
Әз мигдор ән салһо әгүл ки висдо?

2942

Ә гәриш мәчлүсһој шорә никиһо,
Ә фурм сәк равусдә һич хубиш нисди.
Шәһәнкум һәл бирә бујһој тикиһо,
Әри дүл һәм јара, һәм губиш һисди.

2943

Сәртүрә әз јәккә кәлә дирәнки,
Хүшдәрә әгүлмәнд һисоб мәсох һич.
Вәнчирә һүзүмһо тар – нәм бирәнки,
Хүшкбәндә гәчорсүз зу нәс сухдә пич.

2944

Томошә сохдәнки әз домој ән дәр,
Һәјосүз-Һәјосүз мәдәниш ә кәс.
Расдиш оморәнки ә гәришә сәр,
Бугмишиш имбоши әз пәнчәј дү дәс.

2945

Амбарһо чун дорә әз киснәј тәнкиш,
Хилос нәс бирәнүт әз дәс пучә бәхт.
Ә чибтү јә гәпик нә дәбирәнкиш,
Чумтүрә ә чиб кәс туш мәки һич вәхт.

2946

Лүкәһој дорһорә гуз нә дирәнки,
Ә пишәј чум нијов кәмиш, амбариш.
Корһо әз сәр һәвәл дуз нә бирәнки,
Әјәки чүфт мијов гәмиш, азариш.

2947

Тәһәриф чурһорә софһо висдокәш,
Ә богчә чүрбәчүр чәнд дор бијо бу.
Чәнд гәдәр ә һәрә кофһо бисдокәш,
Дү бирор әјәки гәддор нијо бу.

2948

Сибсијә һәмәлһој ән пүшкә дирә,
Имидә мавәјил ә тара һолһош.
Әз дорһо бәтәртә тә чун хүшк бирә,
Кортү нә вомуно ә карһо-лолһош.

2949

Дузкуни ән ХУДО кәј ки ә һәгг дә,
Бәхшләмиш нисоху бәдикујһојтүш.
Кәмәрә дүгәди винирә бәгдә,
Пүтүрүк имбошу осдугуһојтүш!

2950

Һорөјлу, бочийһлү чурај висдокә,
Тәјтә вотовусдә битоб дәндүрәш,
Һозор годовәки кура бисдокә,
Јәкикә никәшү һәзоб тәнтүрәш.

2951

Бүхтүһој гозитә дәрч хосдә вәһдә,
Јә дәһәм нидобу ә кишәј нунтүш.
Гәләтһој омборә хәрч сохдә бәгдә,
Дурәлов мәдиров әз ләшәј чунтүш!

2952

Ләзәтә вәкүрдә әз хундә рәһмәт,
Ә чәллод суј мәди ә бим јә нумиш.
Мәшәти нә сохдә ә корһој чәһмәт,
Дәс-појә зу вәчи ә јә нәкумиш!

2953

Рәһмлүжә дүл әз әгүл сәр сар дәкәш,
 Јор сәһибә ә мүлк хүшдә дәбәрдә.
 Зәлзәләһо куч гәлхәндә чар зәкәш,
 Хосдәхундә әз әшг бәхшәј чү дәрди?

2954

Әз пушдүј ән дәдәј тасирә чикә,
 һәрс чумә рухундкәш битобсуз һәјил;
 Имоһој ә мүһбәт расирә чикә,
 Сад чиро дәрдүрәш човобсүз мәјил.

2955

Таза әнкүшдәри вәкүрдә вәһдә,
 һәрбој никә хәбәр бијо фүрси тү.
 Хосдәји ә һәдәт кирошдә бәгдә,
 Ёолмәрә әз кәшо нијо пүрси тү.

2956

Әз зәрә чүфтә ух вачарусдәнки,
 Гошһорәш ә ухшәр ән комон дирә.
 Ә гәриш дәрд, фикир дачарусдәнки,
 Кәширә «oh» јориш лап јомон бирә.

2957

Һәр бәндә сәр зәрә ә мичәј дәһәм,
 Ә тәмбәл һочизи ошуг мәбош тү.
 Чәфорә һәл сохдә ә тәһәрз шәһәм,
 Ә гәриш икидһо ә гуг вәбош тү.

2958

Јә вәхтиш нә зәрә ә чунбәри суј,
 Ә дүл ән хосдәкор шор вәс дәбирә.
 Ә һәсму расикәш әз һүндүри буј,
 Ә лүкәј ән чинор бор нәс вәбирә.

2959

Түсүз мэрэ э лов хэндэ нэ бошку,
Рузбэрузлу дүлиш мидов дорд дорэ.
Ки мојукэ э гэд һичрон дэбошку,
Сэдиґбэндэ нибу э сов орд норэ.

2960

Парс никүрү сүрхибэндэ зэриму,
Шорихорэ э корэвоз сохдэнүт.
Эз гэдимһо һэдэт мунди эриму,
Мэчнунбэндэ э чонэвоз хосдэнүт.

2961

Һэр руз нидов сијэ булут дэкүрдэ.,
Руз зимистуш э дур мәмун эз пишэ.
Эз һэр тараф эгибэтэ вэкүрдэ,
Ә рәһ һэггиш сэдиґлү мун һәмишэ.

2962

Әнчәғ чәһм хубиһо бошку э јортү,
Сијэ руз нэ кәрдо эри сәнәткор.
Чәғбәчәғ рафданки һэр точә кортү,
Ә ХУДО, э Тиро кәнәш минәт дор.

2963

Тәһәриф куфдирэ э куш вәрирәш,
Әри чәнд күзәлһо јә нишони тү.
Гисмәтлү дорәнки әнкүшдәрирәш,
Јә мочиш мәкүрү эз пишонитү!

2964

Эз ХУДО бәхшундэ э чун дәбуһо,
Уталмиш бијо бу эз һор хошуһош.
Әри хәлг јә тилтә хәјрү нәбуһо,
Ә хори даравку биһор бошуһош!

2965

Эз бим рачи э дэм бошку рүһбэрһо,
Коф ләһэшү бил эз Тирој дини бу.
Ө фурм һәрүс варајисдкә духдэрһо,
Өлчиһорә һисоб сохдәш нијимбу.

2966

Мәсләһәт данана ворвори дорә,
Залумә руј мәди э хәндәрәвоз.
Мәнлики мәрдирә э хори норә,
Фәләк коф нисоху э бәндәрәвоз.

2967

Һәрүс бирә, вор-дәвләтә дирәнки,
Коф ләһәрәш чүхунуһо јор имбу.
Бәди дирә, вирәсурлу бирәнки,
Һәрчој чумә рүхунуһош шор имбу.

2968

Мун-нәмун эн инсон э дәгдәгә дә,
Кору бәһәмлүһо нинүшү мәгбун.
Хосдәрә э кәрдә вәкүрдә бәгдә,
Ө сәрбәт вәфодор буһо нибу чун.

2969

Шикојәтһо кура бири јә голуг,
Јә дир, јә зу мидәмуни эз нуниш.
Тә чәнд гәдәр куч расикә, јәболуг,
Бәхилирә зу вәдәшән эз чуниш.

2970

Чәфорә э сәјәг кәләк нә дирәш,
Эз мозол нәс вихдә јә дугә имкон.
Согләмә зуһуну пәлтәк нә бирәш,
Сог һүмүр лол мундә јәзугә инсон!

2971

Коф-кэлэч эз мигдор сади-бисдикэш,
Ө салју кэмлүһош зијод вэкәрдо.
Јә һәјил, јә човон, јә пир һисдикэш,
Јә чумиш әри нур биод нә кәрдо.

2972

Ө бүзүрк хэлгәвоз низәнүт әнкә,
Томом ә дү минчи нијо бу мәркәз.
Ө дүшмәј гәргәвоз бәрдәнки чәнкә,
Өз хүшдә мугојәт бијо бу һәр кәс.

2973

Тојәһо бофдәнки эз булә борһо,
Дәвләтиш вор мибу, пулиш вор мибу.
Рузәлү, шәвәлү эз күлә корһо,
Ловһо нә хәндүсдә дүлиш шор нибу.

2974

Һәммә гушһо ә јә фурмә парусдә,
Һошир буһо бәклү, хонлү нијо бу.
Мехрибони ә хушбәхди чарусдә,
Кукһој Вәтән әнчәг шонлу бијо бу.

2975

Өз товнәј гәһрјәти мәсох тәһәди,
Миданү бирә ки, вокошду дүлтүш.
Чәһмәтә хош нијов эз тухә бәди,
Ө зир пој вошширә мијов кәкүлтүш.

2976

Пәшму нибу гилинч дәсә бүнүһо,
Гәзәблүһо зутә эз чум офдорәш.
Гиләјәти ән туфонә вүнүһо,
Јос мүкүрү тәјтә дирә Офторәш!

2977

Изһој локојирә појдә дәкүрдә,
Зүһундә кәрәки обур һәр мәһәш.
Әз рәһ үшүгмәндә фәјдә вәкүрдә,
Әз бәло дур бијлит һовур-һәрмәһәш.

2978

Дүл таза һәрүсә хәстлү чарундә,
Мәстлүжә ховлүрә вәһшиш мисоһу.
Әз чиро бирәји рујә чарундә,
Һәлбәтки, дәвләтә бәхшиш нисоһу.

2979

Ә кәлләјү ә фурум гудуз вәбирә,
Һәрәлүгә чапарундәш ниданү.
Чәнд гәдәри дүрүстә руз нә дирә,
Тов ән чумә дапарундәш миданү.

2980

Ә сәр сифро нүшдә вәһдә – дәрзәзән,
Дәһәм нидү нә һәсәлиш, нә кәрәш.
Иһтиборә вир сохдәнки мәрд нә зән,
Очугә коф нидов бирә ә һәрәш.

2981

Ә килит бәхт, парса очор дәзәрә,
Әз дәс ХУДО нә дапарун күшдәрәш.
Мувәһ сәрә ә сәнг доһор нә зәрә,
Гәсдбәнд мијни парун-парун хүшдәрәш.

2982

Әз булог дог овә сәрин лисирә,
Чәһм гуноғһо шор никирәш мәһ мидү;
Пишој сәбәһ әз бим ширин хисирә,
Лүһүф пәшми хиникирәш рәһ нидү.

2983

Меһрибони дэбисдока э һэрэ,
Јэ кэлмэлэ зијодэ коф нијо бу.
Курни туфәнк э дүш дока сәһэрэ,
Вәтәнхоһә пијодэ соф бијо бу.

2984

Ворворибәнд тә һәнкорлу чәсдә бәхт,
Ә ләһәһо чикә күрдә шәри нум.
Әз фәм сохдә мәһәнорә чусдә вәхт,
Хуб нә хәрәб бәрәбәр нисд әри чум.

2985

Гүзүрмәлү кәј јә поју э гур дә,
Палусдәји хунәш нидов дәкүрдә.
Јэ кәмләјиш дүл хүшдәрә нә хурдә,
Бәһәмә пуч чунәш мидов вәкүрдә.

2986

Ә пилигһо пәнчәј гумә докундә,
Бәһәр нидү хәчәләти ән һәвун.
Нур сәбәһи тәјтә чумә вокундә,
Тә кишдибәнд э ов-сајлов мәдәмун.

2987

Мәгбун дирә чүрүтмиши инсонә,
Кутукбәндлү нә зәнүку тәвәрәш.
Күклү чирә чәллоджәти имконә,
Әгүлбәндлү вомухуку тәһәрәш.

2988

Гургушунбәнд тә әз бугоз тасирә,
Ә вәһдәјү сәхт бәсдүку ләһәрәш.
Ә мүлк кушһо тәјтә рафда расирә,
Ә сәр кәлмә нә шәнүку зәһәрәш!

2989

Јэнчигир пој расдә пишо норәјиш,
Өз гуг дог сәркуллу мидај дарафда.
Хүшдәрә ә ковтәр нушу доројиш,
Кунәји тәпәрә зур ки варафда?

2990

Зомонәј гәдимә ә хуш вәкүрдә,
Амбара салһорә никунчуни пәс.
Хәнчәрә, нәштәрә ә куш нә күрдә,
Өз куллә миләрзү гилинчлүјә дәс.

2991

Рүһбәндлү парусдә әз нумәј кәкүл,
Јорбијор мисоху һәдәр күшдәрәш.
Гирлигон вәнкәсдә ә домәј әгүл,
Дүндүрмиш нисоху дәдәј хүшдәрәш.

2992

Кәрдәнгир винирә гузә бәдирә,
Дуркуни вәнчирә биһәггә хәндәш.
Ә инсон күнчүро рузә тә дирә,
Хун-әрәг һәнчирә јәзугә бәндәш.

2993

Кәмбишә әгүлә мүһкәм чарундә,
Дүмһорә нивошшу кути дирәјүш.
Бирнәбир һүрмәтә ә хок чарундә,
Әнтигә имбошу мити бирәјүш.

2994

Нәрһорә сарундкәш гәсдә һүчумтү,
Сәрпушә ә сәр јод нивәјили тү.
Ә дүнјоһ әзбәриш бисдокә нумтү,
Ә пишој чум дәдәј һә һәјили тү!

2995

Ә сәр гог овсара нә дәшәндикәш,
Хубә руз јә мүргә ниданү хоштә.
Әз әгүл булә од вәдәшәндикәш,
Довһој хәбәрбәрә ки мидов хосдә?

2996

Әз һәсәл зијодтә шириникәш дод,
Ә гәдәр әнкүшдһо сој нијо бошут.
Сүфдәји-пәсини һисдикәш әвлод,
Ә пишој чум дәдәј тој бијо бошут.

2997

Әгибәтү ә кар, ә лол вомундкәш,
Ә чүкә-чүк нијо дәбу обур нәфс.
Һозор чиро ә хәм-хәјол домундкәш,
Тәјомәнди гәним нибу ә мүр кәс.

2998

Һәмәлјү чурбәндә јәһәни дирә,
Зибзиндә мәдилов әз гур зилләтиш.
Ә довһо әз дүшмән пәһәни бирә,
Дуркуни мәнчүнү әри милләтиш.

2999

Тәјтә һәзүр бирә кәфән мүрдәји,
Фәләк пишо нијов ә һорој, ә дод.
Ә әгүл расирә коф нә күрдәји,
Чун бәбә нә бәро дүлхуши әвлод.

3000

Дәһәмә әз товнәј зурә нуш дирә,
Ләһә ширин нибу әз бушә имкон.
Ә пишој чум ХУДО әри хуш бирә,
Ә пирә – кумәксүз јор бош, әј инсон!

3001

Өри хүшдэш пэхүритү нисдикэ,
Хушбэхтирэ гурбу мэди э бэгдэш.
Ө нум ХУДО боворимтү нисдикэ,
Дузкунирэ гэлэт мэку јэ вәһдэш.

3002

Һәрбој коф офдорэ эз домәј зиндон,
Мәһнорэ э хүшдә кәшүку – чәлблү.
Гијрәтү локолу бошуһо инсон,
Бил сәрјү э кулэ добошку – һәјблү.

3003

Тәрфһој кәлмәһорэ эз сүрх куфдикәш,
Әјәки бәмзәри сабур нә обур.
Өри сәр пучундә «хүсүр» куфдикәш,
Әз хуби сәр мәзән эз дәс тәкабур.

3004

Хушбәхти мозолә гүј дәшәндәнки,
Тәјојә обурдор овомлуш нибу.
Күкһој гәләтәји буј вошәндәнки,
Мүһкәмә сабурдор довомлуш мибу.

3005

Тә хилос нә бошу эз гисос тәнки,
Ө сәрјү гәришлүш мүмүрү һәвәс.
Ички нә тирјәкә тәрк нә сохдәнки,
Ө јону гәрориш ни күрү јә кәс.

3006

Сәнглүјә вичдонә рүһнәм дирәнки,
Нә һорој, нә чурој һәширәш нидов.
Ө тәһәр палутдор мүһкәм бирәнки,
Бәлоһој һүмүрә кәширәш мидов.

3007

Ночогирэ э сухэсух һишдэ тэк,
Өри синэ мэлһәм бирэ һэзэ чи.
Эз бэхш ХУДО суј зэрэји э мэлэк,
Рачјәтирэ гимэт дүһо кэс эчи?

3008

Ә фурм хүшдэ һәммэрэ хәр хунуһо,
Кәј ки, нидов э домәј дәр пој норэ,
Эз бидини хәчәләтбәнд мунуһо,
Бәкәм мидов хосдәхундә һој дорэ?

3009

Шор вәчирэ әз рачә руз ковкили,
Эз ХУДОји гисмәтикә јә мэлэк;
Эз дүлитү бирэ чикә севкили,
Хосдәјирэ һәшо зәрә чү кәрәк?

3010

Јә бичиглә һүрмәтбәндлү нә бирә,
Ә мунәһо нәс вәрзирә кәкүллү.
Эз хубјәти әри э дәб вәбирә,
Бочормишә кор вүнүку әгүллүш.

3011

Вүнүһо һәмәлү бирә чикә лох,
Кәј әз дәс мишәнү имконјәтирәш,
Хүшдәрә бәрдәкор э тәһәр охмох,
Бил әз јор шовуну инсонјәтирәш.

3012

Эз һәмәл һилләји шәр хушундәкор,
Ә гәриш һәг-һисоб бил нә дәбошкү.
Әнчәг э кофәвоз сәр пучундәкор,
Әввәлчә хүшдәрә вүнүку вошкү.

3013

Чэнгэдэ куч докэш эгүл мазала,
Чәйт мөсөх зөвөрө эри варафда.
Һә гәрбол зәрикэш чэнд милјард сала,
Ә хунәј астара гуног ки рафда?

3014

Ә һәсмүј хәјолһо һә чәсдә чикә,
Астарај ән бәхти ә кип дәбирә.
Куфдирә, хәндүстә, вәчәсдә чикә,
Ә гәд сугдә Вәтән гәриб ки бирә?

3015

Әз һүкүм пуликә чорә бијофтү,
Ә рәһми суј мәди, һочиз појисдкәш.
Ә хош јор нәсдакә оморә кофтү,
Фубәрдә ниданү, хурдә војисдкәш.

3016

Човгун вәрф чилидә ә духдә чикә,
Сузову ә үлүк мидов дарафда.
Әз аташ мәһәббәт нә сухдә чикә,
Хосдәји ә һүрмәт нидов варафда.

3017

Јә мәһәлиш әрхә мәки чинһорә,
Лүнкбәлүнкү нәзник мәјо ә бүкүр.
Зу вәдәшән ә дүл дәһо кинһорә,
Әри хосдә јаранмиш бош сог һүмүр.

3018

Кәмәрә ә борүј һәғһо вонорә,
Сифрој һәримирә нибу дәкүрдә.
Күллүјә васала гимәт нә дорә,
Һовунә ә кәрдә имбу вәкүрдә.

3019

Инчимишэ кофэ мэйор э лэһэ,
Севкилирэ э чэшмиши мэдэшэн.
Огујэ хол нэ даравку э лэгэ,
Јэ хүп овэш зу э буру вэдэшэн.

3020

Ә гәдими сәнгбәнд күшдәт чугулэ,
Омунурэ э чикәјү вәкүрдәт.
Тә хүрд дирэ э појэвоз һәм гулэ,
Инсоф сохдә, дэс јәкирәш нэ күрдәт.

3021

Сухдә э фурм ән пәрвонә гәсд мәки,
Чәшмишбәндә э вәһдәјү дәһно зән.
Тәлһлү буһо әз јә кофуш мәсд вәки,
Гәләмүрәш э гәд богчәј әшг дәзән!

3022

Әз һәдәти бор вәбошку э дортү,
Гиләтирэ шәрлү дирэ, һәрә ки.
Хомә фикир нэ диловку э јортү,
Әз хок Вәтән моч вәкүрдә кәрәки!

3023

Саданбәндһо војкәј дүлэ күшдәнки,
Сәр јә кәлмә һүршә ујог мәсох тү.
Сокитмәнди э мәсд динчи нүшдәнки,
Јәнчигириш хәто нијов э хостү.

3024

Дувазда мәһ бәһәм сохдә јә сала,
Инчимиши јә донә руз нәс дирэ.
Ә әшгәвоз точ вичирә васала,
Һәм тәрәвәз, һәм бор-бәһәр вәс бирә.

3025

Сад чиро мэлһәмһо рәһм дүһо чикә,
Зарафат нијимбу тобобэтовоз.
Әгүлә-сэрлүһо чәһм буһо чикә,
Ихдилот мисохут ә нуботэвоз.

3026

Әз зәһми нә рәһми һор чусдә бәгдә,
Һәрмәһ нидов бирә зобу нә хуби.
Әз Одом нә Һово зиһисдә вәһдә,
Рәһ јәки һомори, рәһ јәки губи.

3027

Әз кор хуни ә тәкбәтәк вомундә,
Ә гәриш хәлг мәһлүм имбу шәритүш.
Ә нәфсэвоз ә чәкәвәк домундә,
Тәмәһкори дәрд мијору әритүш.

3028

Кәј ки, војкә ә лугонди дәбирә,
Јә чүпләрә суј нијо ди ә тирһо.
Әз дү-јәки хәбәрәтәр нә бирә,
Зулм мојору мәхшәвәһо, фикирһо.

3029

Әз астара бәхт-мозолә чирәнки,
Нәсил-нәсил зүһундәнүт дәбәрәш.
Гәләтиһо ә пишој чум бирәнки,
Ә мәһрәкә нәс норәнүт бәбәрәш.

3030

Шир нәс бирә нә әз кәрә, нә әз дуг,
Дүл вәбәрдә мэлһәмә хош ән имкон.
Әз әлчәги дәс вәкүрдә, јәболуг,
Ә рәһ ХУДО һәјомәнд бош, әј инсон!

3031

Човоб зиндәкунә тәһәриф дорә,
 Ө чәһмәт нушу ди хош амбартүрәш.
 Нәбукә әз чумһо әри офдорә,
 Пинтилү мәвәкун бош-палтартүрәш.

3032

Ө јортү нә дәшән сада нә бисдә,
 Өз фикир зобуни мәһәној һичрон.
 Ө гәриш чор дивор тәһно зиһисдә,
 Бәхтәвәр нибоши әз сијә мич шон.

3033

Һәсәлиш ширини ә сәјәг шәкәр,
 Бәднумә нијимбу ә сүрх тој норә.
 Кофтүрә нә күрдкә јә әвлод әкәр,
 Өз һолиш мофдони әз тәмбиһ дорә.

3034

Чорәкәј шоробә ә сифро норә,
 Өз шори ә дәс-пој мәјофдон, әј бәд.
 Ө күчә лүнк шәндә, зарплү офдорә,
 Русвојиш имбоши , һәлүсди, әлбәт.

3035

Мурдали рихдәнки әз зәһмој шону,
 Өз ХУДО нијимбу хубә ишорә.
 Ө вәһдәј ән кәлә миһид «Нисону»,
 Тәмисиш мәчүнү пәсә-пишорә.

3036

Шир дәдәј һәлолу һисдкә јә дугләш,
 Мәрд буһо, гуз бирә, појә нилүсү.
 Туфи-нәһәләти бошуһо угрәш,
 Ө хокһој ән говрәш динчбәнд нихүсү!

3037

Тү јә сүрхә зәрдә бори э дормә,
Надан буһо нәс варафда э тәхтиш.
Нимәј дүлмә бирә чикә, э јормә,
Әз мә э дур нидај рафда јә вәхтиш.

3038

Шорә хәбәр руј һиломә вәкүрдкә,
Әз бәхт ән әшг фурмуш мәсох нумтүрәш.
Дәрд нијимбу торикиһо дәкүрдкә,
Шәв-нимәшәв астарә дан чумтүрәш.

3039

Ники хубә рузә нәс бирә гәдәр,
Дәһәм зиндәкунә әз шәнтү дирәм.
Ә дијор лов бошку и хәбәрәтәр;
Мә ән хүшдә нисдүм, мә әнтү бирәм!

3040

Түсүзә гәм кәј ки, э дүл мидаров,
Богчәј һүмүр зу импачу, зәрдәлү.
Офто дијә әз пәсәј дог ниваров,
Сијә булут чәнк мүвүчү, мәрдәлү.

3041

Әсәрбәһәм тә оморә војисдә,
Рүһә әз тән нипалуну дүләсди.
Ә фурм Мәчнун э сәр кофмә појисдә,
Чун хосдәнкиш микирорум һәлүсди.

3042

Зәрдундәнки э фурм вәлкһој тәһәнки,
Әзбәрлүјә тә коф ләһә «уф» бирә,
Ә вәһдәһој ән чәтини, нә тәнки,
Дур буһорә јориш нибу куфдирә.

3043

Тэлэ нэ гур эри дүшмэ нэбуһо,
 Ыол-эһволиш дэкиш имбу эз бинэ.
 Зобу бирэ, эз чүлэкон дэбуһо,
 Рузлү-шэвлү һэрс мирихи, вэрзинэ.

3044

Биинсофэ э руј нибу овурдэ,
 Јэ элүрэш эз биһ кэлэ мивүнү.
 Э сэр-тэнјү бэдэ бујһој новур дэ,
 Тэмизирэш э вәһдәјү нивүнү.

3045

Јэ руз јорэ нэ дирэнки э вәхтү,
 Гэм нэ гүссэ кордэ зэрэ э дүлиш.
 Сијэ шәрһо хэндүсдэнки э бәхтү,
 Лапаткаһо һэзүр имбу э бүлиш.

3046

Тәмәһкор бошуһо дуркини дикэ,
 Зуһуну эз нәфсиш бәтәрим мибу.
 Шәфтиһо э дүлјү күрдикэ чикэ,
 Э сәвкәнд эн рәһмүш боворим нибу.

3047

Зәһэрэ э финчон докундэ бәгдэ,
 Э гилинч суј нидү күлүнкиш, лумиш.
 Сурһој Офтојирэ вокундэ вәһдэ,
 Ночоги мүјрүхү эз нур эн чумиш!

3048

Кирјәлүјэ мугом зәкәш комон, тар,
 Э бүзүркэ һүрмәт вәри ов нэ нун.
 Э тәбиәт күнчүсдиһо кәм-амбар,
 Нәрчү рачи эри хушәј зиндәкун!

3049

Ә китоб вәфосүз офдорәнки нум,
Һәммә руј мичарну әз иһтибориш.
Әз кәлмәј ән дузи тәрсирәнки чум,
Сироји имбошут әз миһтијориш.

3050

Ә фурмәј палутдор күкһорә норә,
Әз кәрми һәл буһо кәрә мәбош тү.
Зиндәкун чәһтирә әри рәһ дорә,
Әз дүнјоһ фикирһо һәрәлү бош тү.

3051

Тик варафда донә-донә бирәји,
Рузбәрузлу бул бијо бу ов-нуниш.
Һозор чиро күлүстонә дирәји,
Әз рәһ мүһбәт дур нијо бу човгуниш!

3052

Һәл сохдәрә нәбу дани – гәзончи,
Әз хосијәт кәм нијо бу һор-вәчи.
Тәрәтәсух ошуг бирә һәсонди,
Әшгә ә дүл дәшәнүһо јор әчи?

3053

Хош омокә әз гәдимһој нәгули,
Һәзүрлү бош әри зури-зуриһош.
Никә рәһә куфдирәнки әз дүли,
Шор мокошди әз чојлүјә дуриһош.

3054

Залумбәндлү пусд чәһмәтә тә кәндә,
Соғә чикә нидомуну ә тәнтүш.
Ә рәһ һәрмәһ һәрбој чолә вәкәндә,
Һозор пәндүм мәдәшәнү бәдәнтүш!

3055

Мәһдонә-милихи һәсәл нә шәкәр,
Ләззәтә пирсирә миданү әзтү.
Хүшдәрә дәхијә сохдикәш әкәр,
Пирјәти вирихдә ниданү әзтү.

3056

Бәхшәј гисмәт мәдан сәр овомирә,
Һәсүл кәләтәрә ә хүшдә зүһун.
Јә һүмүр бирәји һәр одомирә,
Гијәлү нә офдон ә ләһә-зуһун!

3057

Ә фәхрәвоз әз гәјгуј кор нә нүшдә,
Ә кофәвоз пур нәс бирә әтәкһош.
Инсонјәти нә күнчундә ә хүшдә,
Ә дурр појит әз сад чиро кәләкһош.

3058

Ә сәр сади лап омокәш бисдикәш,
Амбардәки навад салаш вәс дирә.
Чумһо, појһо, дәсһо дүрүсд һисдикәш,
Һәр одоми хубә инсон нәс бирә.

3059

Ә пәнчәј һәр диргил јәхән мәдәшән,
Ә гәјгуј дуз буһо һәгигәт бош тү.
Ә кәрдән һәчәлиш бүхдүрә нә шән,
Әз шәхтәј зимистуш нәјовку воштү.

3060

Ә вәһдәјү шорә ә дүл дәбәрдә,
Һәм чүрһәт бу, һәм товуш бу човонлуг.
Пирјәтирә вәкүрдәјкә әкәрдә,
Ә у рузһо нивокошди, зомонлуг.

3061

Нэлүсди һоворэ вәкүрдэ вәһдэ,
 Зијодэ јүк нибу э кәмэр инсон.
 Эз әгүл эн мувәһ су күрдэ бәгдэ,
 Хүшдәрэ нибәрү э тәһәр сәрсон!

3062

Нәгәсди домундэ э зулмәт тәнки,
 Кәлэ имидһорэ мәбәсд э хүшдәш.
 Хун тији нә сохдэ э мәјдуј чәнки,
 Э мүгүр оморэ ниданү дүшмәш.

3063

Һәм бәбә, һәм дәдәј мидов гәдүрә,
 Мозолә нијимбу эз фәләк дирәш.
 Гисмәт э гәриби овурдкәш түрә,
 Һә кәнәш эз ХУДО хој кумәкирәш!

3064

Зүмзүмәјә ов булогә әнчирә,
 Һовој әһвол эз соф – софтә бијо бу.
 Тәвәрбәндлү тә дор чура вәнчирә,
 Гувот гулу эз коф бофдә нијо бу.

3065

Э вәч күрдэ һәјил-вози куфдирә,
 Кәлә-чүклә һәсүлдорлу бијо бу.
 Э күһнә дәб хутә бирәј куфдирә,
 Э зир киләһ гәсәбкорлу нијо бу.

3066

Тәхсирә вонокә э сәр-сәрјәкиш,
 Эз товнәј зәһмәтиш гијбәтү мибу.
 Һәрбој коф ләһәрә сохдәнки дәкиш,
 Э бүкүр чәһмәтиш һүрмәтү нибу.

3067

Сэбэһи хушбэхти э коф зуһун дэ,
Офтоји дүнјорэ мисоху бэргиш.
Рачэ һэмэлһорэ эри зүһундэ,
Һэмишэ кумэк хој эз ХУДОј һэггиш!

3068

Ә кофһо нэ дэкэ ширини шэкэр,
Чононһо ниданү хосдэ кобудэш.
Сэлт дэкиш бисдокэ мэтлэбһо экэр,
Рәһмјәти ХУДОрэ гозонч сох зутэш!

3069

Ә дэсјү нэ дэкэ һүкүм – ихтијор,
Ә микләј һәлолиш шәр нијо дәнү.
Чор тараф үшүглү бошуһо дијор,
Ә Офтэ нэ Мәнкиш сэр бијо зәнү!

3070

Богчэрэ фурухдэ, богэ висдокэ,
Хунэрэ э сарај чарундкэ әкәм,
Ә јә мич һоширэ пуллу бисдокэ,
Јә гушун э гуллуг нипоју бәкәм?

3071

Рачэ тәбиәтэ хуб дирэ чикэ,
Микрору эз дүлиш сад гэдэ шори.
Һовој әһволбәнди губ бирэ чикэ,
Ә јолтог вомундэш ән бэдэ кори!

3072

Дүрүчдэ очкирэ кәј вәкәндикәш,
Расара нијимбу дуволэ дирэ.
Дурази һүмүрә һә пәјмундикәш,
Мәһәббәт хосдәји јәболә бирэ.

3073

Хосдәјирә һисоб сохдә јә говлуг,
Ә миһ дәдәј мидомуни – јәсирбәнд.
Әри һәр кәс ошкор бошку – јәболуг,
Дәмдәмәки коф нисоҳу һәсүлмәнд.

3074

Әри инсон хуш бијо бу сәһәр дәс.
Ә сәр сифро нијо вәбу тәлһә чи.
Милјон салһо мәһүлүми ә һәр кәс,
Әз дод ләһә нидомуну сүрхвәчи.

3075

Рузбәрузлу дәкишуки вәчирә,
Әз һәјили соф бијо бу – чоһили.
Јә нәбукә, дәрдә ә гәм дәчирә,
Ә зир судум нијо дәбу – оһили.

3076

Әз нәзникһо ә чојһо чум докошдә,
Кәлә-күтүр бил нә бошку мәмизүл.
Пәшму бирә әз бим дәсбуш вокошдә,
Ән курундә сәһәр имбу гәми дүл.

3077

Күнчбәкүнчлү домәј вәрсә вокундә,
Јарашугә кировнуһо сәјр мидү.
Чүрһәт сохдә әз бим һәрсә покундә,
Бәдмозолә хоши күрдә хәјр нидү.

3078

Гүссәһорә бул вәчирә – хәрәлү,
Пучә күвә нијо дәнү һүмүрүш.
Ҳәвәсбәнди гул кәширә – нәрәлү,
Әз гонунһо сәр зәнүку мүһүрүш.

3079

Өз дүли, эз чуни хушэлү хосдә,
Мүһбәтә ә әнкүл нијүлү дорә.
Дәстәј күлә хуно томошә сохдә,
Дүнјоһиш мухуну сәвкили јорә.

3080

Чүнмәни һәр кәсә һүвсәлә муно,
Ә һәсрәт домундәм нүшдә-вәхүшдә.
Дәшорә күнчундә дү релсә хуно,
Өз гүрбәт парундә чәзб сох ә хүшдә.

3081

Ә һилом мәдәниш зиндонә хуно,
Чүнтүни чәһтсүзә һүрмәтиш нибу.
Чәтини вүнүһо инсонә хуно,
Вәтәнтү бәхтсүзә гүрбәтиш мибу!

3082

Ә сабур гәришуг имида дошдкә,
Чорә офдо нијов эз товнәј мүрдәш.
Чәнд милјард салһојкә омо кирошдкә,
Пишој ән охунә нијимбу күрдәш.

3083

Өз дәһәм һичикә һәримә инсон,
Тәфәһәт ничуру зәһәриш, додиш.
Садибисд зиһисдкә һәлолә диндон,
Мәнфәһәт мәкүрү хәһәриш, јодиш.

3084

Ә минчи јә хүшкә нумә норәји,
Өз әшг кәрмтәјикә гуллүјә шәјиш;
Ә чиһиз хосдәхунд чум вонорәји,
Ә һәрә нидобу дүләпәсәјиш.

3085

Имидһо сэр дүлэ фуругундэ вэхт,
Һичиш нэс дэбирэ э чум эн јэкиш.
Ја кэлмэј хубирэ тэ чогулдэ сэхт,
Ә мэгбун дәјишдэ зуһун пэлтэкиш.

3086

Әз чун кироруһо әз товнәј эн вор,
Малада хок хориш нидов фәгирә.
Гизмиши хүшдәрә нә појундәкор,
Пәшмуј сохдә кориш миданү бирә.

3087

Војәрә јәрбәјәр винирә бәгдә,
Хун сијә нисоху э сәр һәр кориш.
Пишој нәфс хүшдәрә нә күрдә вәһдә,
Зијоди микују тух бирәкориш.

3088

Гонунһој бәбәји кәј ки, э һәгг дә,
Ғәлоли тәнлүни әри амбар-кәм.
Вор-дәвләт бирорһо бәхш бирә вәһдә,
Ја сиб э дү минчи нијо бу бәкәм?

3089

Дәһәм пәшмунирә хошуһо бәгдә,
Ә чикәј гилинч дәс нидов һәширә.
ХУДОрә һүршләмиш сохуһо вәһдә,
Һәзоб чәһәннәмә мидов кәширә.

3090

ХУДОј һәгг, пучбәндә әз нәфәс тәнки,
Бәдбиһисобирә күрдәш ниданү.
Хәбәрү нәбирә, э нәгәсдәнки,
Ғәфләтән вәкүрдә бәрдәш миданү.

3091

Гэзонч нэс овурда һәмишә мојә,
Чәвгәлү нијо бу һәр гәрәгәчи.
Чәнд чиро мәһшәвә сохдимкәш војә,
Әз бәл ән хәјолһо күрдәкор әчи?

3092

Әз кәлә, әз чүклә хушу бирәкор,
Ә гәриш дүл јәкиш нијо губ бүнү.
Русмурә ә раса нушу дорәкор,
Пәсәј сәр хүшдәрәш бијо хуб бүнү.

3093

Тәһәриф бул рихдкәш әз јонбәјонһо,
Хосијәт кәм нибу әз хуб нә зобу.
Кәнәш чәрх дарафда зомон-зомонһо,
Һәдәтһој гәдими ә дәб мидобу.

3094

Әз тәнүј ән Офто кәрми чирәнки,
Тәшнәлү кәшдәји һүззәтиш нидү.
Ә пишој рафда рәһ билог дирәнки,
Јә хүп хиникә ов ләзәтиш мидү.

3095

Ә Тирој ән Миши нибу лог зәрә,
Әз сүрх зијод виниш кәлмәј динирәш.
Күллүјә савзакәј дирә богчәрә,
Чәннәтә хәјолбәнд мидај винирә.

3096

Ә раби сурлујә рушлурә хуно,
Хүшдәрә, мәрдәлү, ә дәс вәки тү.
Әз гәзәб ворихдә һүршлүрә хуно,
Басарат бәсдәрә һәдәт мәки тү.

3097

Иштоһој эн нәфчо тә кон парундә,
Вошкунә нијимбу хүшкә гул дирә.
Вор хонә эз домој дәр дапарундә,
Шүгәмәдордиһош эз бим пул бирә.

3098

Ә пишој бәдһисоб, ә фурм чәгбәчәг,
Кофһо-кәләчһорә сәрзириш докун.
Ҳүршләмиш бирәјкә әсәрбәт эн һәгг,
Силләрә зәрәнки һәрс рујәш покун.

3099

Духдәһо ә билог һәз домундәји,
Күллүјә чәмәнзор һисдкә ә хоштү,
Јә коф нә вәнкәсдә әз вомундәји,
Тә гүнчә вокурдә гәрәвул бош тү.

3100

Хосдәји, тәнүлү, бирчирә бәгдә,
Әз аташ мәһәббәт нидани сухдәш.
Кофһорә, русмулу, вичирә вәһдә,
Холинчәј широрә мидани духдәш.

3101

Михәнәтлү ә чүк-чонә дарафда,
Мичучијә Мәнклү нидү чүлклүрәш.
Сәр вәкүрдә, ә чој-чикә тә рафда,
Биһолә сәс тәнки мидү мүлк дүләш.

3102

Әз номус вошшуһо зәрикә һүлә,
Чојәлү, гүрбәтлү дијәш һәрә ки.
Локосүз бошуһо тәмизә дүлә,
ХУДОлу, Тиролу хијәш кәрәки.

3103

Әри хубә корһо сохдәнки војә,
Воч һүмүр бушәлмиш нијо бу әз дәс.
Ә кон дүл вәрзундә бүкүрә, чојә,
Хубијү бијо бу хәлис – мүгәддәс.

3104

Залум чунә кәј миданү јә танки,
Ә богрују чат мәнкәнү јә һәмләш.
Әз гәдими гобул бири һәшданки, –
Гонмоз буһо ниварасү јә кәлмәш.

3105

Ә зир дү пој хүшдә нунә шиширә,
Шәфтирәш, дуркурәш нијо хуну дәб.
Ә һовој сәһибјү нә дәниширә,
Расдирәш, дузирәш сохуку тәләб.

3106

Әз тараф ХУДОји кәј ки, ә хош дә,
Һәр чүрә ә вәхтү мәһәлүш һисди.
Бугозә әз ички әри тар сохдә,
Ә дәс-пој офдорә кәрәкиш нисди.

3107

Сәдиг нибу әз киләһә дәкүрдә,
Һәрдов бијо бушәлмиш бу зәһмвәчи.
Әз шәјтони нәсдакә дәс вәкүрдә,
Нәһләтлүјә залумбәндә рәһм әчи?

3108

Ә зәвәртә әри дошдә дин шонә,
Тирохунһо әз хәјр нубо варафда.
Бүтүн һүмүр сәдиг буһо инсонә,
Коф ләһәјүш ә куш ХУДО дарафда.

3109

Өз һәсүл нисдикә мүйкәмлүјә од,
Рәһмирә ХУДОј һәгг кәј ки, нибәхшү,
Чәфорә кәшикәш әз гәдәр зијод,
Һүрмәтүш әз сәрһәд нивәдәрәхшү.

3110

Гәнимү бирәнки гәргүш – нифриһо,
Ранк рујә әз товнәј војлу зәрдундә;
Чорәкәј шоробә норә ә сифро,
Гәһр-гәзәб ән һүршә нивој хәрчундә.

3111

Ә әвир ән һово суј зәрәнки һол,
Инсонә, һәдәфбәнд, мәвәки нишон.
Имидә бәсдәјкәш ә дәвләт, ә мол,
Јә дугиш ә дүлтү нидомуну кон.

3112

Өз товнәј ән Вәтән фубәрүһо дәрд,
Кәлмәјүш әри хәлг хуш мидов бирә.
Диндонә һүзәтлү нәбәрүһо мәрд,
Хурдә нун ләһәјүш нуш нидов бирә.

3113

Нур дорәј Офторә су-јәлов дирә,
Өз рачи тәбиәт нәс вәкүрдә һәз.
Ә чикәј уталмиш һәл-һәлов бирә,
Дүнјорә залумиш хундәни гонмәз!

3114

Өз гонун ХУДОји ә јон чарусдә,
Булуто һәсмүрә һә нәс дәкүрдә.
Әвир сәбәһинә рузкорә чусдә,
Бәрәкәт һәр корә мидај вәкүрдә!

3115

Хунэрэ зиндэкун хундэнки инсон,
Вишэрэ чоғголиш, пэлэнкиш һисди.
Киснэлү, тэшнэлү мундэнки һәјвон,
Өз һәјил соворэ зобуш кирисди.

3116

Нәбу дәкмиш бошит э хотур јәкиш,
Инсонһо әбәди нә бири һич вәхт.
Зомонһо – хәрәји э сәр-сәрјәкиш,
Хун тиһи мәсохит әри пучә бәхт.

3117

Үшүгмәнд зүһүһо бәхтәвәр бирә.
Шәк-шүбһә нә бошку әри әни һол.
Ә нун нә расүһо, әз сәһәр дирә,
Кәпәкиш мухуру э сәјәг ән мол.

3118

Инчимиш бирәјкә әз кифләт кәнәш,
Иәһвол дәһүдиш мисоху түрә.
Ә һорој зу нијов нә дусд, нә әдәш,
Пәшмуни јәһәлмиш нисоху түрә.

3119

Һәрәбир э хүшдәш бијо фикир ди,
И дүнјоһ имурә гүрбәтиш һисди.
Јә чүпә вәкүрдә нијо јә тир ди,
Ғәрифбәнд буһорә һүрмәтиш нисди.

3120

Өз дорун – дорунтә мәдара э ов,
Ә дәрјоһ иһтибор нә бири һич вәхт.
Шыринәј бочиһтү нәс бирәкә лов,
Астара э мәјит кәј бәхшири бәхт?!

3121

Дурэлов гэбилэ рихдкэ э домор,
Үшүгбэнд чумһорэ ториш мисоху.
Бэгдэтэ кор-бору ворихдкэ һомор,
Нэ дэрзэ, нэ дэрму кориш нисоху.

3122

Ингэдэ Товорэ мэдэшэн э јор,
Ә богчәј күлитү дор сибиш нисди.
Әнчәг э тироһој ХУДО сох бовор,
Сабурдор буһорэ Сәһибиш нисди!

3123

Чәһмәт хүрди чирэ кәј мидов дирә,
Томошәј ән һилом нијо боши тү.
Әз пучә хосдәји әшг нидов бирә,
Дәһәмиш дәбошку э гэд хошитү!

3124

Имконәт бирәнки јә кәмләј зәвәр,
Ә тәһәр ән тәхүл вор мәди пуләш.
Хәтәрә вәкүрдкә әз тичә тәвәр,
Гүзүркүл ниданү дорә һәр куләш.

3125

Әз зимиләрз хәбәрәтәр нисдикәш,
Чатһој хори чәнд хунәһо вачарунд.
Коф-кәләчјү точлу-бочлу нисдикәш,
Сәнгәлүгә э күлүстон ки чарунд?

3126

Һилим-һоволимлү сәрсон нә бирә,
Нәгәсди вир мәсох бәхт астарараш.
ХУДОјә бәһәмлү инсон тә дирә,
Әз күкү никәни чәһт ән заралаш.

3127

Хорирэ чүн хојэ һисоб сохдэкор,
Хојэкинэ зэрэ хурдэш ниданү.
Эз бэхт эн астара совоб хосдэкор,
Офторэ э фурм Мэнк хурдэш миданү.

3128

Хутэбэнд мундикэ эз човонлуги,
Нимэчун имбошу эз шороб хурдэ.
Ә һэсрэт домундкэ эз јомонлуги,
Һисоб сох, јэ поју э сурог гур дэ!

3129

Дүлјү фуругусдкэ эз һол чогиһо,
Әри лэгэр бирэ рәһүш ничару.
Һәрбој коф офдорэ эз ночогиһо,
Ә әгүл сэрэвоз дүлүш мипару.

3130

Кип-кэлэ корһорэ пул дирэ чикэ,
Инчимиш бирэрэш тубо никујут.
Амбара китобһо бул бирэ чикэ,
Тироһој Миширэш нубо микујут!

3131

Ә сој киро эн зојлүјэ һорикэш,
Нифри-гэргүш этэк-этэк нијо бу.
Војисл чүклэ, војисд кэлэ корикэш,
Мәрдэ хуно кофтү битэв бијо бу.

3132

Ә чумһоју үшүг дүнјоһ мүрдәнки,
Дүләш нивој э мүһләт нәфс вәјишдэ.
Әз сур – сурһо хәбәрәтәр күрдәнки,
Мәһлумотэш э доглә ки дәјишдэ?

3133

Эз дорун эн чикэр нэфэс тэ күрдэ,
Говрэлү гэрг бирэ мэмзүлэ одиш.
Воч бочэ нэсдакэ э дэс вэкүрдэ,
Э мүрүм бэнзэри нимэ зулмотиш.

3134

Мүшкүлјэти күч хосдэнки ховһорэ,
Хэрэ кофһош зуһунбэндлү нијо бу.
Хүшкијэти гүч сохдэнки ловһорэ,
Һэсмүј ләһаш думонбэндлү бијо бу.

3135

Э и дүнјоһ рәһһо һисдкэ – кэбэлүш,
Ңисоб мәсох, у һиломиш јэ јоди.
Э сал һүмүр расирәјкэ – дэбэлүш,
Э мүлк ХУДО пар зэрәјиш јэ оди!

3136

Эри хүшк вошэндэ э бүкүр тэнки,
Һәмишэ сәбәбү һәчәл нијо бу.
Э вәхтү пишорэ нэ вэкүрдэнки,
Рүсвәһи мијору һәмәл эн јобу.

3137

Һэр хунэ суј нибу бәзмурэ хуно,
Јәхән јэ һәтониш ворэ нијо дү.
Думонлу бирәнки һәсмурэ хуно,
Гәргәрәј ов һәсмуш чорэ бијо дү.

3138

Јэ сәвкәнд нэ бошкү э суј мунојтү,
Э парчоһ хушәз зән э нүшдәрәвоз.
Эз кор вокошдэнки рујә хунәјтү,
Шорирэ диловун э хүшдәрәвоз!

3139

Эз јэхэн күрдэнки чәһдһој эн јомон,
 Бил һарим нә соху хурдиһо ширәш.
 Бул дәкиш бирәнки вәхдһој эн зомон,
 Һәр човон зу әвәз мисоху пирәш.

3140

Үшүгмәнди нә бирикә ә чум гәрг,
 Бәләд хосдә ә ширмојиш дәчар тү.
 Мәрдбәндитү мүһкәмикә ә бим хәлг,
 Гәләт сохдә, ә зирпојиш мәчар тү.

3141

Рәһ хосдәрә нә чусдәнки һомовор,
 Эз һочизи кофиш нибу ә ләрзү.
 Бәл богләмиш нәс сохдәкә әкәр јор,
 Боворимү ә јә чүпиш нивәрзү.

3142

Ә һәсмуј зимисту бәди дирәнки,
 Шәхтәј хиникирә кәдәриш мибу.
 Һәминон думонсуз вәди бирәнки,
 Кәрмиһој Офтрә гәдәриш нибу.

3143

Кәзирәј кәзинә докә мәндәрә,
 Гәрмоглу мәнчүнү базулугирәш.
 Әкәр фирәвуни нисдкә бәндәрә,
 Томом нидов хундә разулугирәш.

3144

Пәрдәј ночогирә тәјтә дәкүрдә,
 Ә јә чүп суј мәди пәрдүрәш, тирәш.
 Ләзәт зиндәкунә әри вәкүрдә,
 Чог бирә кәрәк нисд човонәш, пирәш.

3145

Ә вичдон ән хушдә тәләбкор бирә,
Дүрүсдбәнд бијо бу һәмә әһволуш.
Әз дүли, әз чуни әри кор дирә,
Ә һичиш нивәрзү нимәховолуш.

3146

Гисмәтлү дирәнки чубониш, хониш,
Јә рачә миһиди – һәмәли хунчә,
Шолијәһ бирәнки әри дусд, тониш,
Чунәш әз дәс мәди әвәлүмүнчә.

3147

Кәрәклү буһорә сурлу дирәнки,
Әгүлә шобош сох әри соф дорә.
Әвәли мәһлумот дуз нә бирәнки,
Иһтибор миданү әзчум офдорә.

3148

Кәлә пулһо бәрдә-бәрдә, гуморлу,
Һәдәтбәндлү тү лүп мәјо. ә һәр кич,
Бичјәтирә һисоб сохдә, шуморлу,
Јә дәсикә әз дуркуни мәвәпич.

3149

Данусдәнки һәр кәлмәјү дәгиги,
Сәбәһинә бәһәрә чи әз човоб.
Хосијәт мәрд нә бирәнки һәгиги,
Әз поринә, пироринә чү совоб?

3150

Һич кори нисоху сад чүр вәсијәт,
Чүфдәлү гојими һүмүр нә вәрдуш.
Тол-һәзүр һисдиһо сугдә хосијәт,
Сојәјтүрә хуно һә бәнди ә түш.

3151

Дуркунбэнди лов бирэнки э чојиш,
Ја фикир сох, киһо мијов э хојтү.
Тэ чэнк бирэ э бүкүриш, э лојиш,
Сикэ сохдэ, э сэр јэ коф мәпој тү.

3152

Тэфәһэт нисд јэ очуги, јэ боглу,
Иһтиборэ эз дэс мәди э чүлиш.
Үитијотлу бирэ чикэ, ујоглу,
Нијэт дүшмә мидомуну э дүлиш.

3153

Лојигбэндлү тэ вомундэ э рәһмәт,
Ө вәһдәјү бијо ов ди дорләрәш.
«Һә имоһој» – Куфдирәји э чәһмәт,
Јә сал мәкәш јә дилгирә корләрәш.

3154

Өз дури дог сүрхи вәди нисдикәш,
Ө војә нирасү һәр бој војисдә.
Ө һәрә иһтибор дәбирә чикәш,
Һәр инсон э сэр коф сәхд нәс појисдә.

3155

Чәнгәдә бисдокә эз гәдәрү чәлд,
Ө зир пој рүхундкәш сүрхһој ән хүмә;
Тојбәтој вокундә гопуһорә сәлт,
Ө сэр дүл чикәлүш мәсох мәрдүмә.

3156

Шәшгушәлү вошәндикә зәрһорәш,
Ө гәд минчи сәдигијә һәд дәбош.
Ө һүрмәттү нә күнчүсдә һәр корәш,
Рүј вонорә дијә һәчи сәхд мәбош.

3157

Ә пул киро данусдәнки гәдүрә,
Хубәмәндлү нә дусдмә һисд, нә әдәш.
Әри хосдә рузбәрузлу јә түрә,
ХУДО һишдкә бијо зиһүм һә кәнәш.

3158

Ә мичәј хосдәји тәмәһ докурдә,
Јә донә кор-боруш сурлу нијо бу.
Ә хунәј гәбилә тә рәһ вокурдә,
Разилуг ән ХУДОш нурлу бијо бу.

3159

Һоморбәнд нә бирә вәкири зүһун,
Курундә кәлә кор идорәш нибу.
Әз нәһһо, әз радһо дурикә зуһун,
Һәр дорә човоб јор чорәлүш мибу.

3160

Әрәги дәсирәш јә кәм һәнчирә,
Хүшдәрә ә Хәјјом нушу мәди тү.
Вомундә нәсдакәш әз һәл вәнчирә,
Ә дүнјоһ ошкори күшә бәдитү.

3161

Тикбәнди гәлхәндәш тәк хосдә бәгдә,
Пәләмүрд нәс бирә сәрә гузкиһош.
Әз вичдон ән хүшдәш шәк сохдә вәһдә,
Шәфдә-шәфд мәдәниш ә руј кузкиһош.

3162

Һәсүлә, сәнгәлү, дәкүрдәмундә,
Нурбәндә шәрәфә ниданү вихдә.
Пәрдәрә әз һәрә вәкүрдәмундә,
Сајловһој һәсмуһош миданү рихдә.

3163

Ловгојэ фурсбэндэ рүһкән дирәнки,
Чарбэндэ hoj-һорој нивој дэшэндэ.
Точэ инсонјэти мүһкәм бирәнки,
Кон дүлә эз чикэ ки вэдэшэндэ?

3164

Өри дэс вонорэ Тиро хосдүткәш,
ХУДОсүз э хүшдэ нэсда кордундэ.
Ө һэрэ дарафда чиро сохдүткәш,
Гэрдјүрэ нидану кэс вокордундэ.

3165

Дүлэхүрди үлүк чунэ вәнчикэ,
Әзимбэгдэ почкэ зэрэш чү кэрэк?
Өз шоробһој Үмэр Хәјјом һәнчикэ,
Ө ботоглуг сочку бирэш чү кэрэк?

3166

Өз рак шоһи сохдэ корју хошикэ,
Јэ дэгдэгэш вошку нибу э пишэ.
Ө сэр сифро јэрпигибэнд ошикэ,
Үол-әһволуш лап хуб имбу һәмишэ.

3167

Һэзоб нибу пәмбәбэндлү куфдирэ,
Нурлу имбу үшүгмәнди дијору.
Өз човони хутэ нисди куфдирэ,
Нимәкәјфлү сәрәкичиш мијору.

3168

Өз мат бирэ тэ домундэ э хүшдэ,
Сәдиглү дор һэр хүрдэ кор динирэ.
Нимәшәвһош хифлэтбэндлү вәхүшдэ,
Сәбәһһорэш дүрүсд нибу винирэ.

3169

ХУДОј һэгг, э Тиро һисоб нори ки,
Эз бим хэјрэ кори код эгибэтиш.
Һәмишә э јортү бијо дори ки,
Ширлү, һәсәллүни дод тәбиәтиш.

3170

Әгүл чинит әз әз һәр Тирој ән Миши,
Софлу буһо гимәт дорә бофдорә.
Јовош-јовош хүрдә-хүрдәј кәмбиши,
Јә мәһәлиш гит ниданү офдорә.

3171

Динчирә э һисоб нә күрдәкорһо,
Зобу тәрсирәнүт әз хәто дирәш.
Һәр мәһ јә моошә вәкүрдәкорһо,
Сабурлу мундәнүт әз хутә бирәш.

3172

Кәј ки, инсон э мүлк динчи дир нибу,
Ә гәриш хәлг, һозор чиро кәләк һисд.
Јә фәрг нәдан човон имбу, пир имбу,
Дәрдәш э дүл диловундә кәрәк нисд.

3173

Тәбиәт һозор чүр сурр дошдә чикә,
Хәрч буһо һәр шәвиш сәбәһлү имбу.
Зиндәкун филовән кирошдә чикә,
Рәһмјәти ән ХУДОш тәмәһлү имбу.

3174

Һич мәһәл мәкујит, – лолбәнди гәммә,
Кәрәки јә бәндәш гоглу нә бошку.
Әхош оморәкәш э чумһој һәммә,
Битәвә томомиш чоғлу нә бошку.

3175

Мозолһо, лүһүфбэнд, кул дирэ чикэ,
Бэбэрэш, дэдэјэш кэдэрү нибу.
Фэрлүјэ кук-духдэр булл бирэ чикэ,
Шорирэш, никирэш гэдэрү нибу.

3176

Ә пишо јә рачә мәгсәд норәнки,
Гәоболлу вүчүку лолһој ән күмәш.
Ә зәһәр ухшәрлү тәлһи дорәнки,
Фубәрдә кәрәк нисд кәлмәј мәрдүмәш.

3177

Јәрбәјәр хосдәји шор нә бәдирә,
Ә гопон вобошку кәми, зијоди.
Мәшгуләт сохдәји фолчијәтирә,
Дузһорә ә дурку гурбу нијо ди.

3178

Рәһтүрә мәвәнкән ә тараф тәнки,
Әз сәһрош бәтәри сәһәр бијобу.
Әз һәд ән зарафат вәдарафданки,
Фитнә вәнкәсдәрәш гәдәр бијо бу.

3179

Һәсонтбәндлү нәс офдәнүт тикирә,
Әз һичишһо мәвәдиरो һовунлу.
Сәр јә сәһәт дәкиш сохдә фикирә,
Нум сүрхирәш ә парс мәди, һовунлу.

3180

Чаралү мундәји әз товнәј муно,
Нә һәјбәш, нә һорәш нидај дәкүрдә.
Хүшдәрә бәрдикә кәдәкә хуно,
Ухшәри гәтүрәш мидај вәкүрдә.

3181

Лүһүф хушбэхтирә дэкүрдә чикә,
Әз һүмүр шәк мәмун кәм дуразикәш.
Түһмәт ән Сәһибә вәкүрдә чикә,
Ә иштоһ зәһм бурбун и каразикәш!

3182

Хүшдәрә әри рач тәмаруз хундә,
Туширәш ә ризәј кушдор мәдәшән.
Гәрибә кәлмәрә винирәмундә,
Чорчумә бирәрәш әз јор вәдәшән.

3183

Әз һәр чүр ночоги нә дошдә чунә,
Бәдкујә нәхоһә гәсоб нисохи.
Бидордә ноләсүз чусдәнки хунә,
Гисмәтәш әз ХУДО һисоб мисохи!

3184

Әз хәјолһо нәс палусдә сурог мүр,
Ә дүлтү дог нә вәнүку суј бәди.
Војә сохдә кәнһәдимәш сог һүмүр,
Јә бичигә гәләтирәш руј мәди.

3185

Сәргәришуг сад чүр воһнә мәбијор,
Сог һүмүртү хуб гозонч сох рәһмәтә.
Киснәјә сал нә бирәји ә дијор,
Әз виз зәрә ки фурмундә чәһмәтә?

3186

Були бошку әри товнәј гәнимәт,
Тор нә дүку үшүгмәнди зәритү.
Хотур-кәвил вомундәнки ә минәт,
Куштәнхуриш зијод имбу әритү.

3187

Савза вэкэ э чүл-чэмэн, дэрэ-дог,
Киснэјетиш кунпэсэво мичару.
Мол-гэрэһо бул бирэнки э јэјлог,
Кијовзэниш э мүшкилот ничару.

3188

Кор-борһој шэфдјэти кэј ки э лох дэ,
Ордбэндэ кэпэкиш э нун ничару.
Э вэхтү хэторэ вир-сур нэ сохдэ,
Кубутэ һэнкориш э хун мичару!

3189

Һэдэтбэндлү имид мәбош э сэс һој,
Э кофэвоз һасэл нидү һэр пэтэк.
Эз русвоји офдорэнки э дэс-пој,
Бэш зуһунэ гэлэј зэрэ чү кэрэк?

3190

Эз һэгһој эн ХУДО мундэ чиро зу,
Пучэ бэхшлэмиши тү нидај хосдэ.
Дузов нэ кэшикэ гопон-тирозу,
Эз мәһтэл совоји чү мидај сохдэ?

3191

Эз судум нэшинох вэбирчирэнки,
Гэрибэ э дүлтү бэлэд нисохи.
Сохдэ коф ләһэјтүш нэ бирчирэнки,
Э фурмэј һэјилиш гэлэт мисохи.

3192

Э мәскэн динчиһо тэјтэ дарафда,
Дүлэдэрд микүрү эз логи вошку.
Э кэкүл эн догиш эри варафда,
Кэрэкмэнд һисдиһо чунсоги бошку!

3193

Хушхэбэр омокэ эз дур, эз бүкүр,
Эз күһнэ мундиһо дэрд нијо бим бу.
Дијэштэш дуразбэнд микэшү һүмүр,
Вокудэ бијовһо сурһош бул имбу!

3194

Тэлһа һүрш чэндэкэ шовундэ бэгдэ,
Эз шэфдэ гэлифо зутэ һэрэ кэш.
Һэрэбир э чэвги офдорэ вәһдэ,
Гәришуг мавәнкән хуб нэ хэрэбэш.

3195

Эз јорјү түндлүјэ сәркуш бирәнки,
Эз човгун мәһэббәт кәј ки миләрзү;
Ә ночог әшгбәнди сәр кәширәнки,
Мәзәјә хәндәјү ә һәрчүш мәрзү!

3196

Гиргинһој чэвгирә ә боди норә,
Динчиһо ә гәриш мичәј зүһун дә.
Сәргүзә мулојим сокити дорә,
Инсонә миданү ковлә зүһундә.

3197

Јә бәндәрәш ә хош нијов туф дирә,
Хуб мүкүнчү нум надана хом дорәш.
Хосијәтһо чүрбәчүри куфдирә,
Ә дүл һәр кәс рәһм ниданү оморәш.

3198

Мәчнунбәндлү тә һол дирә вәфолу,
Сәркәлләји нијо күнчү ә тоби.
Кәлмәһорә гәрбол зәрә, кофәлү,
Митибәндиш – гоил бирә һисоби.

3199

Ранкхој рујтү тэ суј зэрэ э күмүр,
Тэ дир нисди эз јортү шэн – визорэ.
Јэ һэјбэ кор нэ дирэји сог һүмүр,
Пэшмумэндэ хэчэлэтиш ки дорэ?

3200

Јодэ мәјил э сэр хүшдэ равусдэ,
Вичдонмэндиш э гэд мичэј обур дә.
Мэзлумирэ сокитбэндлү данусдэ,
Һочизирэш э һол мидај овурдэ.

3201

Үлүкбэндлү кор нэ дирэ зурбэзур,
Дүлэпэсэ хисирэкор вәһш мидү.
Фитнэ сохдэш дур бисдокэ эз чуһур,
ХУДО бэкэм садибисдэ бэхш нидү?

3202

Уталмиш һалов бош эз вамасирэ,
Хүшдэрэ нэ хосдэ, кэсэ ки хосдэ?
Дорунэј мэзмунэш нэ варасирэ,
Јэ мүргэ тэнгидиш нидани сохдэ.

3203

Лојигбэндлү тэ нэ бошу э нумтү,
Хәјоллу мун әри чорэј кумәки.
Јэ чијикэ нэ дәбирэ э чумтү,
Ә дод ночог зу расирэ кәрәки.

3204

Ә хотур вор чәһти мәсох э тәнки,
Фировуни нэ гомбури, нэ зиндон.
Түш хүшдэрэ ковлэмэнди Вәтән ки,
Һовунбэндлү хәто мәсох, әј инсон!

3205

Ја дэгдэгэ нэ куфдирэ – вој, омон,
Шорэлүжэ чэҥди имбу хэндэһош.
Коркүзори сохдэ-сохдэ һэр зомон,
Ә чум миллэт э точ маров бэндэһош.

3206

Сугдэ дэдэј э кумэки вомундкэш,
Бил нэ тэрсү нэ холэ, нэ һэмэјтү.
Богчэј хосбэнд э гэриш вэрф домундкэш,
Әз нэфэс јор кэрмиш моров һэмэјтү.

3207

Фурмиш нијо сохи ки дошдиһорэ,
Һэмишэ нумтүрэ күрдэнүм, дэдэј!
Хэјолбэнд фэм сохдэ кирошдиһорэ,
Әзумој салбэсал мүрдэнүм эдэј!

3208

Ә хотур сад чиро һэримэ кор-бор,
Һэсүлэ э кујэ нијимбу шэндэ.
Һовунэш әкэрдэ нэ вәкүрдәкор,
Вичдонэш әз күкү мидов вәкэндэ.

3209

Ә бэлэ тоб дүһо дүзүмэ хуно,
Ә чумһо мэдэшән зэрэ нэхшһорэ.
Сухундэ оморэ һүзүмэ хуно,
Әнчэг сијэ күлэ мидај бэхш дорэ.

3210

Дэдэј һофд һэјили тэк зиһисдәнки,
Тазадан бэхт, мозол бофдэ нијовми?
Шикојэт сохдәнки әз товнэј тәнки,
Ә дод расирәкор офдэ мијовми?

3211

Инсофу нэбуһо кэшорэ хуно,
Ә һэрэ чугулһо чэрх хурдкэш тэк-түк,
Тәмэвоз бошуһо сэшорэ хуно,
Кулэбэнд чәһм кәрдо хэлг э сэр јә күк!

3212

Вокурдэ күл тэ әхирбэнд хүшк зэрэ,
Түрш рихдәнки э фурм күтэ күмонлу;
Курунд-курунд бәрдэ-бәрдэ хүшдэрэ,
Ә чум милләт пәрдэ мэкэш, думонлу.

3213

Ә кор вәнкәсдәнки бәләд ән мүрә,
Һәкәнэш зиһисдә нијо воји тү.
Әкәрдә вәкүрдә һадәт һүмүрә,
Әз ХУДО һәлолбу бијо хоји тү!

3214

Кәј ки, чәһмәт кура бирә э парад,
Ә пир мәку: – Ә фурм һәјил нәдинчи.
Пишојурә нә бәсдәнки басарат,
Коф ләһэрә тутум-тутум ки вәнчи?

3215

Коми вәһдә сујмәндәји шоки шәнд,
Чү фәрг кәси, јә нәбукә гоһуми.
Ә һәр мәчлүс нүшдәникә сокитбәнд,
Туфә э руј вокосундәш һовуни!

3216

Әз јор мавәдәшән нәгүлбәндирә,
Һәјилһо бирәнүт әз дастанһо шор.
Чәнд гәдәр чарундкә әгүлмәндирә,
Әз надан нијимбу варасирәкор.

3217

Мэрдјәтирә тәјтә ә хәлг соф дорә,
Чәһт киләһәш ә шол нијо вәни тү.
Кор җиломә әри ә сәр офдорә,
Хуб-хәрәбәш гәрбол бијо зәни тү.

3218

Һозор чүр мәһлумот хундәји чикә,
Дәгдәгәј һүмүрәш нијо һәдәр ди.
Чунсоги Һәзизмәнд мундәји чикә,
Јаралү бирәрәш сад чиро дәрди.

3219

Әз пијони тәхсир әтү вәрикәш,
Кәј, јаралү биһәрәлү ә вој дә;
Әз түндә һүрш сәрә ә сәнг зәрикәш,
Әз һәјфбәри пәшмунијәт чү фодјә?

3220

Ширинбәнди нә чусдәји ә ховһош,
Тәһмәндлији јә һүмүрәш вәс дирә.
Хәндәһорә кура сохдкә ә ловһош,
Гәргбәндлүрә дүлшоријүш нәс бирә.

3221

Ә ришој Һәриси гәсд дүһо чунә,
Ә мәчлүс говол, тар, комониш нибу.
Нимәвачарусдә мунуһо хунә,
Јорәвурд бијовһо зомониш мибу.

3222

Әри шүгәм хүшдә бошуһо сәгәт,
Кифләтә нивәјлү ә хүшк буһо шох,
Һәлүсти моошә вәкүрдә сәһәт,
Пулһорә ә ички күл-күмүр мәсох.

3223

Һәр руз тәкрор сохдә мүрдә сәсәвоз,
Хәрчлүжә һүмүрә хундә бәгдә кәм;
Јә фурмә дәкәшдә ә һәр кәсәвоз,
Динчијә говрәј гур – мүлк нисди бәкәм?

3224

Јә вичә һүмүрә ә хок чарундә,
Мүһүчүз јаратмиш сохдәкор мәбош.
ХУДОј һәгг әз дүнјоһ тәјтә парундә,
Ә гултуг һәзизә хосдәкор дәбош.

3225

Хәјолһо тов докәш ә тәһәр бәзму,
Һүмүртү боглуни ә хорирәвош.
Һәрбој Офтојирә дирә ә һәсму,
Хәндүсдә кәрәки ә шорирәвош!

3226

Ә хок мачар, рак рәһбәрә тә күрдә,
Пој мизәни ә мозолиш, ә бәхтиш.
Ә хош ХУДО әри мундә тә мүрдә,
Дүмә нијо вәчәвуни јә вәхтиш.

3227

Ә дәсһо нә појһо тә куч дорундә,
Әз бим динчи кәм нијо бу һәвәс шор.
Мол-гәрәрәш әри бәһәм хорундә,
Кәлә зәниш кишди бәсдә ә сәр кор.

3228

Јә кәм кәшәмолә кәширә бәгдә,
Әз дәрд вәтәвусдә, нәс хосдә һәјбәш.
Зир јәһәр нәмәрлү нә бирә вәһдә,
Јүргәбәнд ниданү һәј сохдә һәсбәш.

3229

Эз товнэј согирэ һэ вәкир дирэ,
Динчирэш тији сох э сэр хошитү.
Эз салһој човони тэјтэ пир бирэ,
Мэгсәдиш уники хушбәхт боши тү!

3230

Кәјһо ки, «аксиом» э мичәј һәгг дә,
Јэ бојкәш мәкујит: – јэ чи ки бәрди?
Ә вәһдәј оһили чүл зәрэ вәһдә,
Эз һүрмәт офдорэш јэ кәлэ дәрди.

3231

Офуррәкор әри шори, нә бәди,
Һә нимноһог нә офурри јэ чирэш.
Тэјтэ әзјор фурмуш нәбу әбәди,
Һәрә нидү утанмиши кәширэш.

3232

Гимәт дорэ вәхүшдәрэ, нүшдәрэ,
Бил појизиш кироруку чүн васал.
Точмәндлүјә гәлхәнд бәрдә хүшдәрэ,
Ә дүл чәһмәт чорәлү бош салбәсал.

3233

Әри милләт чикәрикә, чуникә,
Вәтән – Дәдәј нијо мунут һәрәлү.
Јэ фәрг нибу коминикә, уникә,
Кукһој хәлгә гојим дорит, нәрәлү!

3234

Сәбәһки бор дорәј богһорә дикә,
Ә бушә вәхт хүшдә хундәкә әкәм,
Амбара китобһо висдорә чикә,
И дүнјоһ э кәф дәс нидәбу бәкәм?

3235

Эз дорһој хок хори богэ кошуһо,
 Эз гозонч һич нијо дэсиш вэкүрү.
 Эз һәммә пишотэ ујог бошуһо,
 Эз вози зиндәкун һәзиш мәкүрү.

3236

Ә рәһ һүмүр чошбошикә сәһәрүш,
 Һич ниданү кәј торијүш тов имбу.
 Эз зимисту руј вәкүрдә у һәрүс,
 Эз нәфәсјү шәхтәј һовош лов имбу.

3237

Корһо дүрүсд нибу – јәһәнирәвоз,
 Ворушһо, маладһо мәпүрс әрчүни.
 Эз товнәј зиһисдә ә мәһнирәвоз,
 Зимилү бошуһо кәндиш һәрчүни.

3238

Инсонһорә дәрди-сәрһо нә букә,
 Сал һүмүрә тә дивисдиш микәшү.
 Зинкиловлу сәс нә дүһо јә бугә,
 Курунд буһо һәрәбәрәш никәшү.

3239

Түкүм мүрә чәнк хосдәкор дорикә,
 Јәболугә бәхт ниворов ә шәртүш,
 Ә дәр гопу зәнк сохдәкор јорикә,
 Кәлә һилом чәрх мидаров ә сәртүш.

3240

Ә гулуш-гәнәтүш куч нәрасүһо,
 Бил һәзүр нә бошку әри пар зәрә.
 Нәтичәј кор-борә дир вәрасүһо,
 Надани әгүлә мидав чар зәрә.

3241

Ә рәһ ковлә нәрһој јомон мүрдәнки,
Һәләм күрдә, пишо ниров јәтәнү.
Дурәј довһо руј һәсмурә күрдәнки,
Вәтәнпәрәс күк дүшмәрәш мәкәнү.

3242

Офтоји чилидә тә овлу бофдә,
Ә хүшдә нидиров һәр бәјисдә бор.
Војисдәј хүшдәрә зуш мидов офдә,
Ә шориш, ә никиш вәчәјисдәкор.

3243

Һәнчәлү нәс бирә зуһунравуһо,
Бочәһәт сипири дәнбәдәнмәбу.
Ухшәрбәнд һисдикәш дүдунајиһо,
Хосијәтмиданү тәнбәтән нәбу.

3244

Бор-бәһәрлү винирәји бофдирә,
Зир дорһорә чүн кутониш нә рун тү,
Ә боруһо вокосири куфдирә,
Мәһәләрә ә чәннәтиш чарун тү.

3245

Ә гәд ховиш чум мәдәјил ә нунтү,
Ә сад чиро гәм мичару јә бәлош.
Чүрһәдјәти зијодикә ә чунтү,
Дәрдә ә зән нијо сохи һәволәш.

3246

Гувот гулһо буллуг һисдкә һәдәриш,
Синәлүјә јәхәникә воројтү;
Әри брчийһ лојиг нисдкә кәдәриш,
Әз һәд зәвәр нијо бошу һоројтү.

3247

Эз хэбэрэтэрһо тэ јорэ чусдэ,
Ө куллэ тој мәвин силләјэ күшдэ.
Зинкэ-зинк зэрэрэ чорэ данусдэ,
Хүшдэрэ гуллуг сох тэ э пој кэшдэ.

3248

Зарһој сүрхи тэ чарусдэ э нэхшһо,
Чүлоконбэнд нушу нидү э чэһдиш.
Зомун бирэ эри чэнд-чэнд бибэхшо,
Ө нум хүшдэ локо мэзэн јэ вэхдиш.

3249

Ө күлчэмэн кэшдэ-кэшдэ назалү,
Эз дур дирэ, говрэ мэхун һэндэгэш.
Сог-саламат бирэ чикэ, сазалү,
Ө вэхт пири э лэхз мәјор чэндэкэш.

3250

Эз гэдими јэ һэдэти э һилом,
Ночогбэндэ нэ шэн имбу, нэ шори.
Пүрсүриткэ човоб мүдү рүһ Одом: –
Сэдигэ нум зэрэ нијов э хори.

3251

Сүрхлүмэндһо бовор дошдэ э Тиро,
Хунэј сугдэ ки мукују, – вачарун,
Сэхдэ чэвги тэшкил сохдэ э сиро,
Нүкэ рузэ э сијэ шэв мәчарун.

3252

Эзовнэки дүл јэтэнэ шорундэ,
Воннэ мәјоф эри сэрэ дэкүрдэ.
Һэдэтбэндлү эз кишмишэ хорундэ,
Эз пий кэчи рүгэн нидај вэкүрдэ.

3253

Ги́либэндэ сэр фи́кирэ вэ́кундэ,
Хэ́јолмэндлү э́ һэ́смуһо вара́фда.
Һэлэлүгэ «бэ́никору» нэ́ хундэ,
Ә гэд мэчлүс э́ пинэ́ки ки ра́фда?

3254

Әз бинэдэн э́ сэр һэдэт нүшдэ сэхт,
Нэшэрһирэ́ нэс во́курдэ и чо́һон.
Һэзобһорэ́ э губэ́воз чусдэ вэхт,
Әз бэдэ руз пириш бирэ́ һэр чо́вон.

3255

Кэлэ кифлэт зиһисдэнкиш, һэдэтлү,
Лүһүф-дүшэк гэришуглу ни́јо бу.
Чүклэ корэш нэ́ күрдэнки, гэлэтлү,
Пишму́ј хунэш ја́рашуглу би́јо бу.

3256

Шори дүлһо э́ чүлэ́кон бирэ́ гэрҗ,
Имисалиш суро́г нисдкэ́ эз тэхүл;
Һозор чиро воһнэ́ буһо э́ри хэлҗ,
Когоз-кугуз пур нэ́ бошкү э́ дэхүл.

3257

Ә сад минэтэ́воз ра́фданки э́ чо́ј,
Әз гэјгу́ј дүлдинчи́ э вә́һтү во́кошд.
Гондурмиш сохдэнки́ кэлэтэ́ һэр бо́ј,
Ә лэрз нэ́ вэнкэ́сдэ, кофэ́ ки куш дошд?

3258

Әз товнэ́ј кэлэ́ күнч вичирэ́јитү,
Сэрпо́ји һэ́риси шэк ни́јо соху.
Ә буш бкһо́ чибһо́ пичирэ́ји тү,
Ән кэлэ́ шобошэш тэк би́јо соху.

3259

Ә минәт мәвәмун әз товнәј ән шән,
Зәвәро ниварај ја лүнк нә шәндә.
Ә болвар кәшдәнки ә фурм хијобон,
Чәннәтә мидани әјор дәшәндә.

3260

Гәчәгбәндһо вәпичикә әз бугоз,
Кәрәк нибу нә сәвкәндиш, нә мунош.
Тә килитә дуллу сохдә әз дугоз,
Дир нә бирә, зутә һојди ә хунәш.

3261

Сәрә гәриш сохдкә гизгинә чәһди,
Моји ки, әз ја чүп чорә бијофи.
Нидани вој зәни, нәбукә мәһ ди,
Мидомни ә һәрәј пучи нә софи.

3262

Зијодијә мәлһәмирә нә чусдә,
Һисдиһорә кәј ки, зутә вачарунд,
Вочиблүји согломирә данусдә,
Рәһ һүмүрә ә күлүстан ки чарунд?

3263

Тәмарузлу әри дирә сујтүрә,
Мәст бирәнки һәм пир-човон, һәм һәјил,
Күлә хуно зәриф һисдһо рујтүрә,
Јә мәһәлиш ә чәнд чүр ранк мәвәјил.

3264

Әсәр аташ тәнү күмүр докурдә,
Хошхошә чуркумһош ә тәрс ничару.
Дукмәјә гүнчәһо тә күл вокурдә,
Рихдә шәһ вәлкһош ә һәрс мичару.

3265

Хунэ вачарунэ э фурм маар зэрэ,
Куфдирэ кофһојтү бирэнки чонлу,
Ә битэв һиломиш эри чар зэрэ,
Зијодэ һүмүрэш мидај, гозончлу.

3266

Ә мүшкүл һилләји домундәникә,
Ә гәтрәј һәр һәзоб довомиш ниди.
Ә рихрич дәндүји вомундәникә,
Ә әгүл нә күнчә овомиш миди.

3267

Ә мәјдуј сабурһо кәрдәнгир нүшдә,
Һәрбој әз фәгири бор кузәт мәсох.
Ә гәнәт имидһо тәјтә вәнүшдә,
Рәһ дүләш имбуру чатмабәндә тох!

3268

ХУДОј һәгг һүмүрэ вәхт дорә бәгдә,
Сәбәбкор нәс бирә човониш-пириш.
Чумһорә әбәди бәсдәјә вәһдә,
Гисмәтү имбошу кәфән-сипириш!

3269

Шоботһо э Нимаз вохурдә чикә,
Зәвәртә һисдикәш э дүшһо чинү,
Гоголә э чикәј нун хурдә чикә,
Хунәрә һәмисиш нијо вәчүнү!

3270

Иштоһој ән нәфсә тиб-тич дирәји,
Хәлг хәбәр никүрү дәчирәјтүрәш.
Әз сәгәт түндлүтә симич бирәји,
Ов-сајлов имбәрү вәчирәјтүрәш!

3271

Вэрзундэнки дэһэм чирэ нэ нунэ,
Јэ чүплэрэ бил вэчүку эз вэсүш.
Ә нэгэсди офуррэнки һовунэ,
Сүрхэ мозол нэ чүмүку эз дэсүш.

3272

Боворимсүз ворихдэнки дүһо чәһт,
Әз вәкириш сурог нидү нимдошу.
Аташ мүһбәт тәнүбәндлү буһо вәхт,
Сухундәјиш кәмширинлү бил бошу.

3273

Бул офуррэ тазабәндә нүкә чиш,
ХУДОј һилом вәһдә норә гәрдһорә.
Ә кәлә шор һич нэ бирә күвәнмиш,
Һәр ночоги ә дордәвоз дәрд дорә.

3274

Әри чум торикбәнд хошуһо имкон,
Тәхсиркор мәвинит Мәнкә, Офторә.
Ән бочә вирихбәнд бошуһо инсон,
Һәмишә ә пишој ән хәлг офдорә.

3275

Гуморикә дири-зуһи мүрнәмүр,
Ә бәдә вәхт имид нијов ә русмуш.
Хәчәләти тәјтә дорә чој-бүкүр,
Рузбәрузлу оһтү маров ә һәсмүш!

3276

Ә тир-пәрдү тә вэрзундә јә чүпә,
Һәјминутә нијо вәјли ә бәгдә.
Чумһојтүрә вокундәји ә Гүбә,
Сугд ән Вәтән бирәјитүш ә һәгг дә.

3277

Ја чорэ вэс нибу эри һозор дэрд,
Эз гэнэт бихэбэр нидов парусдэ.
Тэ чиро нэ сохи номэрдэ эз мэрд,
Һасэлиш э зэһэр МИДов чарусдэ.

3278

Линдизһо вошэндкэ зэрэ-зэрэ һэр,
Хэјр дүһо сәбәбһо бијо бу шорэш.
Бургов эн кәпәкә хорундэ э хэр,
Палана э јәһэр суј нибу дорэш.

3279

Ләһәјү хүрдлүрә тич нидү јәкә,
Шүгәмү пурлуһо бивәхш хисирә.
Ә дәрјоһ эн сурһо үзкүм зәрәкә,
Әгүлмәнд буһорә бибәхш ки дирә?

3280

Ә чун һәмә хорундикә визорә,
Әри һәр кор чунә нибу водорә.
Эз ХУДОји кумәк нисдкә әбәди,
Хосијәтә э мәһрәкә ки норә?

3281

Ә мәгбун һәсмуһо дарафданикәш,
Војкәлү нә бошку вәси һәвәстү.
Чәнд гәдәр зәвәро варафданикәш,
Ә думон вошкуји нирасү дәстү.

3282

Тәмәһ эн чоғирә эри фурмундә,
Нүкәр нә бошуку зијоди нә кәм.
Кирошдә зомонһо әдәј бурбундә,
Эз зәһмәт тәрсүһо јә оди бәкәм?

3283

Тәрсә әз дәс нидү шәрлүјә сүврә,
Ә хорој нәфәси мувәһ ән сәриш.
Күкәлү нә нүшдә ә сәр бүнүврә,
Ночоги мојору – һаләчикәриш!

3284

Дәһәм ән хосдәји вој дүһо чикә,
Тә кәј ки, гәләтјү јә тәкиш һисди;
Сәбәһи зиндәкун зәј буһо чикә,
Ә һәсрәт домундә кәрәкиш нисди.

3285

Јә илхи бәдхәһә әз күкү зәкәш,
Нәрмәнди лов бошку ә нәзник нә чој.
Ә дәстү тичбәндә гилинч нә дәкәш,
Ә пишој чум дүшмә һочизбәнд мәпој.

3286

Әл-виләјәт нә чусдәнки вәч шонә,
Һәддү бошку сабурјәти сохдәрәш.
Човгун бәди чарундәнки вичдонә,
Ә вор киро ә хок мәди хосдәрәш.

3287

Әрхәјү һисдикә әз миçәј һорлу,
Човоб хосдәјирә һәрбој соф дорә.
Әзир астарәј бәхт зиһисдәкорлу,
Ә чәләј һәр дүшмә нидов офдорә.

3288

Човгунә нә дирә чәмәнтү, чүлтү,
Ә богчәј сәвкәндһо дәзән кәкүләш.
Сур буһо һәзобә кәшикә дүлтү,
Ә сурог ән чорә вәнкән әгүләш.

3289

Сироји тэ мундэ эз товун эн шор,
Токи, эз ХУДОЈи бэхшиш зиһим бу.
Сурһој тэбиэтэ нэ данусдэкор,
Эз һэсрэт сүсдмэнди вәһшиш нијимбу.

3290

Сэрвори нэ күрдэ эсэр эгрэбэ,
Ә војкэ расирэш һич вэди нибу.
Әкэрдэ вәкүрдэ хубэ-хэрэбэ,
Әхринчи хисирэш эбэди мибу.

3291

Әзчә дани ә дүл дусд чү дэбирэ,
Кэлэ пулһо хэрч сохдикэш тэ гәпик.
Әз хубијү хабэрэтэр тэ бирэ,
Зәһләјтүрэш мидов бэрдэ, үстәлик.

3292

Тәһрифһој эн хэлгә висдокә рәһмтү,
Димдузов мивини гәдиһојтүрэш.
Әз дорун – дорунтә бисдокә зәһмтү
Шумордэ нидани бәдиһојтүрэш.

3293

Ә сад чикә гурбу мәди јә чунә,
Хүшкә кофә эз бүхдүјтү вэдәшән.
Һәрүсбәндлү варајисдә ә хунә,
Дира күрдэ, гәтмәгәриш мәдәшән.

3294

Киләһ сэрә һәсонтикә дәкүрдә,
Кишијәти вомундәкә ә мүһләт;
Ә хок хори тәјтә чикә вәкүрдә,
Михәнәтә нэ һор бирә, нэ шүһрәт.

3295

Илхи бэхтһо чәһм бирәнки э дэртү,
 Гијмәтсүзә кәлмәј кофи – јорәвурд.
 Нум косиби варафданки э сәртү,
 Јә чүкләлә гуллугә ки – ворәвурд.

3296

Әз дәр паки тә дарафдә чүн пәлү,
 Ә һәрмәһи нивәкүрүт нәһслүрә.
 Ә пәсәј хәјр әри рафдагәтрәлү,
 Бәкәм коһли мидов күрдә нәфстүрә?

3297

Мозолә әз мүһләт зујнә хосдәнки,
 Әз бујтү зәвәртә нивини тикиш.
 Дәрдһорә әз хүшдә гуј нә сохдәнки,
 Шәлгәмә мујһорә мивини сипиш.

3298

Јә һилом пәхүрә кип дошдә вәһдә,
 Тә нүшдә-вәхүшдә нибу һовојтүш.
 Мәһәлһој јә зомон кирошдә бәгдә,
 Әнчәг әри һәчәл имбу ловојтүш.

3299

Гәләт зуһун нә ворихдкә әз килү,
 Һовунбәндлү нә шәр имбу, нә фәләк.
 Сурһој дүлә вокундәнки, кузкилү,
 Јә кәм бәгдә пәшмуј јобу чү кәрәк?

3300

Әз мәһрәкә э дур һишдә рүһбәрә,
 Һәрә-һәрә нә күј соху, нә гијбәт.
 Әнкүшдәри әри дорә духдәрә,
 Әз чум э дүл бијо рүхү мәһәббәт.

3301

Сэровнэј Һәмэлэ эсэр дэкүрдэ,
Пәһәни бирәнки э чолэј һэндэг;
Эз сурһој эн дијор хэбэр тэ күрдэ,
Эзир чум мэкүрүт залумэ энчэг.

3302

Һэгмэндэ нијимбу эз шәри күшдэ,
Мисвобәнд буһорәш гәрәзү нисди.
Буләрэ дорәнки эз сәри хүшдэ,
Инчимиш бирәрәш әвәзү нисди.

3303

Бор гисмәтэ учуз мәки, бәхтәбәхт,
Эз сад чиро бәдә рујһо Һәрә ки.
Әри сухдә сохдәникә јәлов чәһт,
Әсәр аташ ов вокундә кәрәки.

3304

Вирихдәрә зомун мәјил э сүрһәт,
Тәрәкәттү зијод бошку тә кәмбиш.
Эз Һочизи рүхшәнд сохдә э чүрһәт,
Һәјилбәндлү әргил мәки јә вәхдиш.

3305

Дү-јәкирә точундәнки дин нә чун,
Һиломхојлу бәнд нә муно э лолиш.
Эз мәшгуләт рүһ бофдәнки зиндәкун,
Корбәндлүрә нидов бирә мочолиш.

3306

Һәмишәлут эз дәс вичдон гујлуһо,
Эз хүшдә гәјр э кәс динчиш нисоху.
Фурмунирә э сәнәһәт суј дүһо,
Бәх Һүмүрә э дү-минчиш мисоху.

3307

Сој салһо эз бинэ э дэб дэбирэ,
Эз гисмэт хэрчбэндлү нибу гэдэртү.
Дүлхоһэ дэрвоку сэдиг нэ бирэ,
Һиломиш хэрэбэ имбу эсэртү!

3308

Лүкэбэндлү шовундэнки һордорэ,
Сэсэ имбу э күм шэндэш, јэболуг.
Ә сэрбәһәм овурдэнки кор-борэ,
Мәһтэл мәмун эз бим хэндэш, туболуг.

3309

Гэзэб дүләш әри э рәһ докундә,
Ә һүвсэлә шүбһәј шәкиш бијо бу.
Дәр мозоләш тә тојбәтој вокундә,
Әшг нә һәвәс дүшмәј јәкиш нијо бу.

3310

Чүклә чүпһо тә чарусдә э тирһо,
Һәсонтбэндлү нијо хуни имконәш.
Үзкүм зэрә э гэд дәрјоһ фикирһо,
Әри һәр кор мәлһәм мәдан бимдонәш.

3311

Хосијәтү вәрзирәнки сад гэдә,
Јарашуглу э дэб мибу јә холуш.
Тә нә шәнү гуморлүјә һадәтә,
Биһивози чорә нибу э һолуш.

3312

Хосдәхундлу вәрзундэнки күлһорә,
ХУДОхоһлу бәсдлү нибу дәр софуш.
Зуһунбэндлү кәзирәнки дүл јорә,
Эз зәһәрһо гәсдлү мибу һәр кофуш.

3313

Чирогэвоз вэрзундэнки думонэ,
Тэкэркмэндэ јэ мич вэрфиш нијо бу,
Һэминонэ зүһундэнки зомонэ,
Чэмэнзорэ күлшэнбэндиш бијо бу.

3314

Һэр болэрэ нијо вэни э сэр бэхт,
Гизмишиһо нэс күнчүсдэ э обур.
Иһтиборэ һэлимоши сохдэ вэхт,
Вирэворэ бирэ бэгдэ чү сабур?

3315

Эз човони гобул сохдэ бэдирэ,
Ә дорд мүрүм һэр одоми нидү тоб.
Дүрүстмэндлү хкбэ чорэ нэ дирэ,
Дуринэрэ мидов зэрэ эз һэзоб.

3316

Ә бим эн кэлэтэ нэ домундэкор,
Ә чикәј эн мэлһәм зәһәриш мидү.
Ә ХУДО э минэт нэ вомундэкор,
Зиндәкун хүшдэрэ тәһрифиш нидү.

3317

Корһој саданбэндэ нибу боч дирэ,
Куфдирэ «чон»һојуш э сәјф дэбошку.
Ә пишој чум ХУДО әри точ бирэ,
Токи, мундәкуни э һәјф нэ бошку.

3318

Дүшмәни залумэ зу чусдэ бэгдэ,
Ә куллэ чаруку чәглиһој күлиш.
Һовој «лэзкинкә»рә вәчәсдэ вәһдә,
Ә шорһо һәл бошку рүгәнһој дүлиш.

3319

Чэнд кифлэтэ вэјишдэји э војкэ,
Нимэшэвһо күјлү мәбэр јэ шәнэш.
Дүлтү эри күрд-күрд сохдэ јэбојкэ,
Гэсд гуншиһо һэрэ нидү һэ кәнэл.

3320

Хосијэthој тәбиэтэ соф дирэ,
Јэ дор виниш кошдэниһо гинголэш.
Ә һочизи хутэ бирэј куфдирэ,
Јэ тон мәдан курундјэти пинголэш.

3321

Нәфс ән дүлә һәсрәт мәјил э шори,
Әз хосдәкор кузәт мәсох гәсдирэ.
Чунбәнд һорэ нэ зәрәнки э хори,
Јэ тинголиш нидов әтү дәс зәрэ.

3322

Човгунбәндэ пәхүрирэ зу дирэ,
Данусдәнки һүвсәләјүш һәрчүни;
Тәјтә әз чум вәдәшәндэ хубирэ,
Дәмдәмәки коф зәрәјүш әрчүни?

3323

Сугдә бала зутэ јәсир бирәнки,
Һозор чиро дәрди һисди јәһирәш.
Јэ бичиглә инчимиши дирәнки,
Дәдәјбәндлү кәс нихоју һәјиләш.

3324

Чумһорэ гучундкә биодә хәтәр,
Әз һәрсә покундә коһлиш нисохи.
Јәјлугә вошәндә э от-мәһәчәр,
Әзир гәрги кәрмихүшкиш мисохи.

3325

Әгүлә мәфурмун ә һәр коф дорә,
Нә дан ки, ә һолтү сәдиг мәди́ров.
Әз гәдәр зијодтә әз куч офдорә,
Хүшдәрәш нимәчун мәсох тү һәрдов.

3326

Әз дү-јәки бәтәрикә күмонһо,
Јә мичигләш нәс ворихдә суј шори.
Сочкунәлү гуј зәрәнки думонһо,
Вәрф-ворушиш мидов рихдә ә хори.

3327

Сабурбәндә вәхт кәмикә ә һәрәш,
Әри хуби нивокуну ләһәрәш.
Әз нәгәсди чош-бош мијлү әгүлә,
Јә һүмүрлуг гисмәт мијнү сәһәрәш.

3328

Әз мозол сијәји чарусдә чикә,
Һәјбәчәр әхволә тә ә чум дирәш;
Әз јәкиш зарали нә чусдә чикә,
Тәхноји сухдәкор тү мидај бирәш.

3329

Кофһорә ворущлу шән рухундәнки,
Сајловлу буһорәш ә һор дәшән тү.
Әри сәбәһиһо чун сухундәнки,
Дәһәм имбурузәш әзјор мәшән тү.

3330

Мәшәти сохуһо һолә парундә,
Кәзинәј согирәш әз күкү ләрзун.
Кәләбәнд зәһмәтә һүллү чарундә,
Әри хүрдә корһош дүлә кәм тәрсун.

3331

Чорэју нисдикэш зэрдһој һомонэ,
Дүлэ зүһүндэкор шэн-һэвэс бирэ.
Дәһшәтлү нисдикэш шәртһој зомонэ,
Гәјгулу бошуһо пәшму нэс бирэ.

3332

Әһволэ ә ухшәр фәгир норәнки,
Ә сәдиг никуји нәһси кори дә.
Рујбәруј појисдә фикир дорәнки,
Јарашуг сәр-тәниш ә мәһс Һори дә!

3333

Тирохун әз ХУДО бәхш хосдә бәгдәш,
Сәнгәдүл зутәтә нәм бијо бошу.
Тәлһмәндә ховиһо аәһш сохдә вәһдәш,
Хушә коф әз ләһә кәм нијо бошу.

3334

Ә богчә вомундкә хүшк бирэ дорһо,
Ә мәлһәм ничару нә сабур, нә чәһт.
Нунәш әзир појһо вошширәкорһо,
Сүпүләш чоғундә миданүт јә вәхт.

3335

Вәдилү нисдикэш ә тәһәр јә дог,
Милјард астарәһо әз бүкүр дури.
Кип бирэ нүшдикэш ә бонләј ночог,
Јә вәхтиш чун ниди әз рури-бури.

3336

Мәһәној һүмүрү нисдикә һәјблү,
Биһовун буһорә никүрүт киров.
Кәләлү-чүкләлү зиһисдкә дәблү,
Бочәһәт ә дүлиш гәм, кәдәр диров.

3337

Зәһмәтә ә фурмәј гул дирә чикә,
Кирошдә һүмүрә кәј ки, софтә хунд,
Салһо зијодбәндлү бул бирә чикә,
Һәмишә һәзиз мун әри хосдәхунд.

3338

Шәрһорә ә рафһој әнкүл дәчирә,
Әз бәдә чумһо дор буруј ән тәнәш.
Әз дәбәј һәдәтһо әгүл вәчирә,
Дорурә сухундә күл мәсох кәнәш.

3339

Коми мәһәл бәди һисди куфдирә,
Ә бүкүртү гисмәт мәвин кушбәрәш.
Әз зир пинчәк вәди нисди куфдирә,
Әсәр шовол пәлү мәзән рушдәрәш.

3340

Сүрх, әшрәфи тә вәчирә ә јә күп,
Һәр кор-борә сохдәкориш дәс бирә.
Дәрдәчәрбәнд вомундәнки ә јә чүп,
Нимәлитә хосдәкориш нәс бирә.

3341

Әз күк мүһбәт вәпичикәш рузбәруз,
Ә дүл хәтәр нидов зәрә софә чи.
Рујбәрујлу дәнишикәш дузбәдуз,
Әри јара мәлһәм буһо коф әчи?!

3342

Һәсәлјони ширина коф куфдикәш,
Ә ләгәјтү бәнд нә бошку тәлһә чи.
Әз пәшмуни садбо сәрә куфдикәш,
Әз гијомәт вокошдијо рәһ әчи?!

3343

Һәрүсвори тәйтә ә точ вәбирә,
Күлкүлирәш ә һүкм гәјчи норәнүт.
Әз гәм, фикир хәбәрәтәр нә бирә,
Гилгилирәш ә вәһдәјү дорәнүт.

3344

Хәлолушә коф бисдокәш ә һәрә,
Синәмиши динчјәтирә војурдә.
Әз динчә чун тә пиш сохдә сәһәрә,
Җол-әһволиш пирјәтирә овурдә.

3345

Сәһрој мүһбәт товусдә күл дирәнки,
Дәрјоһбәндә һисоб мәсох хушклүни.
Хосдәхундлу әз дорун дүл бирәнки,
Сәрмәшуглу вәпичирәш әшглүни.

3346

Нәсданүм ә гәмтү чү кујум кәнәш,
Дүлтүрә хүрд сохди иһтиборсүзи.
Бичорә дирәнки дорлујә нәмәш,
Хүшкә тар нисоху чәһти борсүзи.

3347

Вомундәји ә шүһрәтһо, ә шонһо,
Ә Мәнк-Офто боглубәнди руј хориш.
Әри милјон кироруһо зомонһо,
Рүһ јорбијор үзкүм зәрә ә шориш.

3348

Хүшдәрә хундәкәш күтүчәј Одом,
Зуһуну, биһорлу, нијо бу јә кәз.
Нәбукә әз зәһми ХУДОј ән һилом,
Појһоју кут имбу әз гәсди-гәрәз!

3349

Ә нумтү лојигә ләгәб вәрзирә,
Һәр ә дәс офдорәш нијов ә хоштү.
Дүрүсмәнд нә буһо сәбәб нә бирә,
Әз амбар хәндүсдәш никорән бош тү.

3350

Әз гисмәт бул әгүл дирәји чикә,
Кучбәндһој рушумиш ә хәстү нијов.
Сәһиб тәмизә дүл бирәји чикә,
Ән хубә духдәриш ә мәстү мијов.

3351

Әсәр ән чум бор ән мозол тә нүшдә,
Гәм хурдәнки әри булә хәми нун;
Сәбәһ-сәбәһ әз сәһәри вәхүшдә,
Ә јә кәлә имидәвоз чум воқун.

3352

Тәлһ-огурә нә чусдәнки јә мүргиш,
Мич һәсәлә булл мәдокун ә додиш.
Әз гизмиши вәпичикә ә һүлгиш,
Гимиш сохдә дүл мәвоқун ә јодиш.

3353

Сүрхбәндлүјә гобһојикә раф бәји,
Тимор сохдә тә күнчундә тү һәр бој,
Фәгирбәндлү ә шүгәмо рафдаји,
Ә чум сәһиб һәлов мәмун әзир пој.

3354

Нәхәһлурә һәлолбәнди чарундә,
Хубјәтирәш әз хәрәбһо тә вихдә.
Әгүл сәрә тә куринди парундә,
Шолијәһиш әз расдиһо ворихдә.

3355

Эз Тирој эн Миши шәкиш дирәнки,
Ә һичиш нивәрзү ә бәди хундәш.
Зомонәј поринә дәкиш бирәнки,
Һәгсүзи ниданү әбәди мундәш.

3356

Котубој мүрүмә әри нүвүсдә,
Тә кәј ки, јә тәһно зани ә гур дә;
Тәмаруз мундәнки әри зүһүсдә,
Јә капли зәһәриш мидани хундә.

3357

Эз кәндүм кошдәји тә дирә хәмиш,
Бијо әрәг рихи әз бим шәнәшән.
Хәрәбә хосијәт нә бирә дәкиш,
Кәлмәј бәхтәвәрәш әјор мэдәшән.

3358

Түндә шохвор нидав ә суј пуф бирә.
Нәфс һүмүрә нидү војәш – биоди.
Эз ХУДОји офуррәји куфдирә,
Појдәкәзи әз сад чорәш зијоди.

3359

Ә чум хүшдә фәм нә сохдә гүрбәтә,
Хәрәбә хуб нидај дирә јә киләш.
Сәр јә минут винирәнки һүрмәтә,
Сәдогојтү мидов бирә гәбиләш.

3360

Бүтүн вәхтә ә пијони сохдкә сәрф,
Килитләмә коф нисоху ә фурм лол.
Бирисмолбәнд дәкәшдәнки ә гәд вәрф,
Күшдәмолә бирәкорә чү әһвол?

3361

Аташмэндлү э гүздүрмэ вэмундэ,
Чэнд болэжэ хэтэр мибу э зэрдүш.
Ө коф ХУДО сэдигбэндлү нэ мундэ,
Һорой-Һашил кумэк нибу э дэрдүш.

3362

Өз вор Тиро мэсд бирэнки эгүлдор,
Өз сэррафһо бэхш мэкүрү дэбэрэш.
Толиһмэнди чикэ күрдкэ э дүл јор,
Өзир појтү мидэкүрү кэбэрэш.

3363

Өз һэсмуһо јэ хүплэ һор тэ чирэ,
Вэрфэ хуно палаш буку обуртүш.
Хосдэј дүлтү сәһиб писэр тэ бирэ,
Һэзоб чунэ бил нэ дүку сабуртүш.

3364

Лүнкһорэ һэјолу норэји чикэ,
Чүрһэтэ һорлу бэр э фурм јэ зэн тү.
Ө рујтү јарашуг дорэји чикэ,
Ө мујһој эврүшүм гәјчи мэзэн тү.

3365

Јүш һэјил дирэрэ эзјор нэ шэндкэш,
Чунбэрлү нэ кәрдо һол гэрэгэчи.
Сад сүрхэ гәрболэ э кор дэшэндкэш,
Өз дэдэј зијодтэ хосдәкор эчи?

3366

Чүтлүјэ зарһојму гушэ дорэнки,
Һәм доруј, һәм буруј чүлиш бор чирэ.
Өз и бәһс ХУДОрэ хош оморэнки,
Өз таза бәһәрһо дүлиш шор бирэ.

3367

Нәфәсә бәсдәнки һәрәјә тәнки,
Ә чәлә мәдәмун әз јә шәһмәндлүш.
Ширинә вәһдәһо хәрә зәрәнки,
Ә минәт ки вомунд ә нәхәһбәнлүш.

3368

Сүрхә кофһој Тиро нубо бирәнки,
Ә һомор суј мидү кәләкүтүриш.
Әз нифри гәргүшһо тубо дирәнки,
Бирјони руј нидү ә пүтүрүкиш.

3369

Әз сијә чодроһо буј дәкүрдәкор,
Әз кофһо-кәләчһо јә одиш нибу.
Әз ләпәј гәрәбәч руј вәкүрдәкор,
Һәр кофу әз мәлһәм зијодиш мибу.

3370

Әз дорһој чинорһо гәм чирә бәгдә,
Булбәндә һүнәрлү нивүхү тәрсәш.
Кутәһи зуһуну кәм бирә вәһдә,
Ә микләј ихдилот мирүхү һәрсәш,

3371

Мозолә вихдәнки әз товуши дәр,
Јарашуг хунәји бүлмәһој рафиш.
Сајланти рихдәнки әз воруш бәтәр,
Ов һүршә мүрүхү ә һәр тарафиш.

3372

Зәхмәт нә кәшикә тәјтә тик бирә,
Вирәһмәнд бијо бу һовун сохдәмунд.
Сәбәһи рәһһорә әри ник дирә,
Зәһәрбәнд нијо бу зуһун хосдәхунд!

3373

Дураза һүмүрһо сад нә бисдикәш,
Мәдан чүн астарә лап ә дури тү.
Гиличтү әз дәрјоз тичтә һисдикәш,
Пишој рәһ јә кәсәш нијо бури тү.

3374

Сурбәндлү ә дүлһо домундәникә,
Әри од локоји мичәј һәнкориш.
Ә гәјгуј ән богбон вомундә чикә,
Бор-бәһәр әвлоди әри һәр дориш.

3375

Сәринә мәлһәми дорәкәш булог,
Палаш сәдигирә пој нијо вошу.
Әз дурә мәмизүл омокәш сурог,
Һәр бәндә ә инсон тој бијо бошу.

3376

Сабурә, дәһәдлү, ә гәјгу норә,
Бил хошхош нә бошку сүпәрдә гүч чәһт.
Чунә әри Вәтән тә гурбу дорә,
Һәләмә дәрәво нә фушән һич вәхд.

3377

Ловһорә биһорлу бијо нә хәндун,
Вичдонту ловорәш шәјрлү хојуку.
Војисд сәбәһмундә, војисд шәһәнкум,
Әгибәт дорәјтүш хәјрлү бошуку.

3378

Нәхуро һәримә гәнимеиш нибу,
Дурә нивәдиоров әз хиникә пич.
Әз аташ гүздүрмә һәлимиш мибу,
Ә пишој ән ХУДО гәләтикә – тич!

3379

Офуррәкор бәхшә јә дуг дорәнки,
Бил һүрмәт воруху әз вәкиритүш.
Хәлг-милләт сәс дорә ә гуг норәнки,
Винирә зәвәро нијо кири түш.

3380

Әһәнк ән сәрмәшугпичирә гузһо,
Ә јәлов дорәни гәчорә-хүшкәш.
Гәрәнту бирәнки сипирә рузһо,
Әз мәрдүм зијодтә суј дорә дүшмәш.

3381

Јә вәхдиш нивәјлүт ә чәшмиш чунә,
Тәһрифјү нә кәрдо әри гәди лов.
Һүрмәтә вәрзундә ә гәриш хунә,
Ә кучәш ә фурм мәрд бијо вәдиров.

3382

Һәр кәлмәјтү човоһирә зәрикәш,
Тә һәмәлһо ә «ох»әвоз «уф» бирә,
Очор һилом ә пәнчәјтү дәрикәш,
Ә кәләтә «әдә» нибу куфдирә.

3383

Мизузәрә нурлу хосдә ә дәртү,
Ә римәвоз дүку дордә гәбәр шәр.
Чәһм мәхлугә кура сохдә ә сәртү,
Нушу мәмун ә фурм ән јә хәбәрбәр.

3384

Әз шәфдбәнди сәр күрдикә сүфтәјүш,
Һисоб мәсох ә гәд хубһо ә сој дә.
Әз һәрими варајисдкә сүфрәјүш,
Јә тәкә руз нә хәјр мијнү, нә фојдә.

3385

Кэлэкүтүр рәһә рундкә тә дәриш,
Һоморбәнди кузки нијов – дузбәдуз.
Тираклүјә чат зәрәнки чикәриш,
Нәфәс бугоз кәмбиш мијов – рузбәруз.

3386

Мизузәрә мозолбәнд дан әсәр дәр,
ХУДОј ңилом сәдиг хундә Һордорә.
Хүшдәкүши зијодикәш әз гәдәр,
ТәҺәдији һәр бој нидов бор дорә.

3387

Әз фәгир јәзугҺо Һолә парундә,
БиҺовун буҺорәш мэдәшән ә кор.
Гәлифәј сијәбәнд тә дүлә рундә,
Куш-куши сохдәрәш вэдәшән әз јор.

3388

Ә ХУДО, ә Тиро сохдәкә муно,
Бәндә әз пул пишо чун бијо вүхү.
Рәһм бәрдә нәсдакә дузмәндә хуно,
Һәнәкчи бирәјүш хун нијо рүхү.

3389

Ә сухдә һүзүмҺо тә гум вокундә,
Чүх дорәј кәлмәҺо ә вошиш мијов.
Хокистәр ән товә ә чум докундә,
Кәләкбаз бошуҺо ә хошиш нијов.

3390

Ә бод дарафдәнкиш Һәзкири соги,
Ләгәбәнд миләрзү – Һәрим кәдәјиш.
Ә од варафдикәш әз фирилдоги,
Ә һичиш нивәрзү – Һәрәмзәдәјиш!

3391

Хомэ хокэ э чүл-чэмэн һэр рундэ,
Кэндүм кошдэ, кэј назүрэ никэши,
Тһололбэндэ вочэ эз дэс парундэ,
Һэчи-һочу, дарабара, ки кэши?

3392

Һәмэлһоју чунбэрлүјэ тичикэ,
Чәһм милләтэ чү фурмундэ, чү кэлэк?
Эз сүмэр ов бэрлүјэ бичикэ,
Хүшдәнхоһэ э рәһбәри чү кәрәк?

3393

Ә тәлһиһо нушу мәди бортүрә.
Сүпүлтүрә һич мәчогун тә чирәш.
Һәсәлбәндлү хосдәникә јор түрә,
Бирдән мијов, һәләм, һәзүр нә бирәш.

3394

Гәтрәлү бошуһо эз зулум бәди,
Ә вәчиш никүрү вәкорушһорә.
Гуроглуг э чумһо бирәмунд вәди,
Богбониш микүрү јос ворушһорә.

3395

Дурирә бүкүрбәнд лој хосдәкорлу,
Ә һәрәј дү һәчәј һәдиш дәбошку.
Иһтибор вичдонә зој сохдәкорлу,
Ә пишој чум ХУДО вәдиш нә бошку!

3396

Зибәр хәлгә вәкүрдәнки – дүврәлү,
Никирору эз бүкүрү јә донәш.
Хурдә чирә вокуфдәнки – сүврәлү,
Тһэз дәһәмә тәлһ мәкүрү биконәш.

3397

Хуш буј ворихдэнки эз бисдуј – гэндлү,
Мэлһәмэ бәһәрһој васал ширини.
Појизиш омокэ – зимистубэндлү,
Синихмиш бирәјиш эз сал пирины!

3398

Булмэндэ саһорэ воһнэ сохдәји,
Новобэнд ниданү фубәрдэ гәмәш.
Өз балај эн хүшдэ кәм нә хосдәји,
Сәдогој эн сәртү имбошу һәмәш!

3399

Рачбэндэ рујирә бишәркин дирә,
Мигдорһој чәһмирә э вихэ сој кәш.
Өз бүхтүј мәрдүмһо дидәркин бирә,
Әсәртү хокисдәр мәрих јә бојкәш!

3400

Хосијәтә эз хәрәби нә шәндә,
Өз һәгсүзи дијәш буллу мијов бәд.
Сәровнәрә һәловбәндлү дәшәндә,
Рүһ нидори эз һәширәј гијомәт!

3401

Точјәти фурсирә эз бим боч хосдә,
Чиројә һово нисд әри гудузно.
Конколуш тәнүрә гозонч нә сохдә,
Ловһо нәс хәндүсдә эз сијә рузно.

3402

Чумһорә тор бәсдә, рәһә шәфд мәбәр,
Мидај расд оморә э фәткәј бәди.
Ә һәрә гирлигон офдокәш әкәр,
Синәмиш сохдәрә э һәјб суј мәди.

3403

Фикиrhoj хэлвэти сур назмэндикэ,
Чэшмишэ чумhorэ һир мибу дирэш.
Салhoj зэнчирjэти дуразбэндикэ,
Эз софэ мэхэббат пир нибу бирэш.

3404

Чэһди сохдэ чүн Офтоji эри бэрг,
Кэj һэр кофу эз мэхонэj гиб-гучи;
Нэрбэндijу гобул нисдкэ эри хэлг,
«Мэнүм-мэнүм!» – Куфдирэjүш һич-пучи.

3405

Чинорбуji тэ вэрзундэ гузhorэ,
Эз оһили кэj э һовун дэри тү;
Тип-ториклү кировундэ рузhorэ,
Horoj-һэшил дэб нэ бошку эритү.

3406

Ворушрихи э рэхм думон дэбирэ,
Бирэнгинэ чуркум шэндэ э хориш.
Сэслүбэндэ голмоголи тэ бирэ,
Нур үшүгэ ки фушэндэ э ториш?

3407

Кэзинэрэ тэрк дэчикэ э гируг,
Һүмүр күлһо энкэл бирэш ниданү.
Һэдэтбэндлү лүнк вэчикэ э билуг,
Сэринэ ов һәмэл дирэш миданү.

3408

Киснэбэндлү һүмүр ниди зүһунэ,
Jэ гэлэмэш хуш кошдэкор кэрэки.
Һэ нимноһог сэхэр нэди зуһунэ,
Коф лэхэрэш куш дошдэкор кэрэки!

3409

Дәһнојиһо хәјрбәнд фәрлү бирәнки,
Хәлолуши әз тубојтү нијо бу.
Һәмәл кәсә сијә сурлу дирәнки,
Тәрсәнкоһи әз ХУДОјтү бијо бу.

3410

Үшүгбәнди ән сәбәһи тә бирә,
Боч зиһимә әз тироһо мучуру.
Әри чәһмәт үзјогә кор нә дирә,
Бијобури чәһм обурә мушуру!

3411

Рәһ ХУДОрә фәрлү күрдә, дузбәдуз,
Ә јон кифләт ә гәм губи мәдәмун.
Оһилмәндиш пој донока, рузбәруз,
Бирорикәш ә пул чибү мәвәмун.

3412

Куфдири: – Хосдәнүм әз дүли, चुни,
Әз тү гәјр ә чуммә јә гәргиш нә дә.
Мукум ки: – Тү дури әз коф дуркуни,
Бәкәм шүвәр бирә әз һәрчүш кәдә?

3413

Ә гәрор оморә әз биинсофи,
Вичдонә суј мәди ә тузһој хори.
Һәсүлбәнд һәјомәнд әз сүрхә кофи,
ХУДО әзунирә чү војисд дори!

3414

Јә сурог нә мунди әз хонијәти,
Һозор чүр һаримиш ә шәртү дәри.
Ингәдәр коф мәсох әз һонијәти,
Тәхсир ән киснәјиш ә сәртү вәри.

3415

Һәжилһо данусдә дәһәм нәгүләш,
Әри хәлг нуш нибу парса һовунтү.
Түршләмиш ән визор кәзикә дүләш,
Манчара ә кәрдән мәкировун тү.

3416

Әгүлмәнд кон дүлә нәс дапарундә,
Ә чәһмәт кумәк бош әз товнәј хушбәхт.
Тәјфбәри гәһрирә тәјтә парундә,
Ә кирјәј-јос киро шор мәбош һич вәхт.

3417

Гәлхәнди ә мүһточ вомундә чикә,
Сәр дүлә ә буру ки вәдәвурдә?
Әзир хәчәләти домундә чикә,
Нумсүзи миданү тәнки овурдә.

3418

Руј нә дорә нә силләрә, нә мүшдә,
Һәжилфурми тәрсирәнки әз сојәш;
Зиндокуни нә бурбундә ә хүшдә,
Һәјбнәкәшә хәбәр нибу әз војәш.

3419

Ән хубә чорә дан хәндәј хүшдәрә,
Гәјгусүз руз мәвин әз дәрд сәр-тәниш.
Лап фүрсәт офдокәш әри туш зәрә,
Бил омон нәјәфу нәфс ән дүшмәниш!

3420

Офтоји сәбәһә хуш дирә вәһдә,
Мичәһој согирә шорбәшор висдо.
Кассәј-омонәти буш бирә бәгдә,
Әз гәпик-гурушһо ки һошир бисдо?

3421

Әз боч чәфо кәј ки, ә шор дәбирә,
Бәхт-мозолу мәдан әтәк-әтәки.
Әз хәрәби мичәј сурог нә бирә,
Ә чүрһәтлү рәһми ХУДОш кумәки!

3422

Әз нәшәрһ ворида гирмизижәти,
Ә вәхтү бурранүт әз һәјил нофәш.
Дәһшәтә вәрзундкә зирзимијәти,
Бүхтүбәнд миданү чарундә кофәш.

3423

Јәкирәш нивоју тәлһә лох тәнки,
Әз һәзоб, әз гүзоб зутә һәрә ки.
Әз кукһо-духдәрһош шори сохдәнки,
Әри зијод бирәш мозол кәрәки!

3424

Һәсмүј һилом һәрбој нидов дәкүрдә,
Әз бим һәр кор бијо боши тү дәгиг.
Бәтәвәри әри локо нә күрдә,
Хәбәрбәри нәс вәрзирә ә сәдиг.

3425

Ә кәмәр фәгирһо әри јүк зәрәш,
Ә гәриш мәчлүсһо һә боч нидаарај.
Һәриф хундә-хундә кәлә-чүкләрәш,
Әз һорој дәшәндә ә точ ниварај!

3426

Ә алмаз фәрзундә парса һовунә,
Әз вичдон, әз инсоф чәһиш нијофи.
Әкәрдә вәкүрдә сохдә һовунә,
Ә дүл Кәлә ХУДО рәһиш мијофи.

3427

Эз рәһ ХУДО мөлһәмләни мәсдимәнд,
И хушбәхти нијо эз чум вәдиrow.
Җүлг бугозәш гугундәнки гәсдибәнд,
Эз һәјочон дурәловиш мәдиrow.

3428

Җәримирә мичәј хуну дирәји,
Ә һәрәлуғ сог һүмүриш кәләк һисд.
Үшүгмәнди һәчәл чуну бирәји,
Сијә рујә Мәнк бүкүриш кәрәк нисд.

3429

Җәз вәкүрдә эз һоширбәнд хоштәји,
Кәј әри мәрд кәлә гуллуғ һәрчүни;
Сугдә нумә әри тәмиз дошдәји,
Җәримәндә даш-башчилуғ әрчүни?

3430

Сохдә корә бодологлу дирәнки,
Нун занирә бәрәкәтиш никујут.
Шороб нә меј, чүн ов нә чој бирәнки,
Пијонбаза нимәлитиш мукујут!

3431

Зәһми рују нифријәтә висдокәш,
Җисоб мәсох – ночоглүјә зәрдү нисд.
Рәһбәријү лап кәләтә бисдокәш,
Рүшвәтхури пул хурдәрәш дәрдү нисд.

3432

Гәргүшбәнд нијо бу боләј һәдәјтү,
Чүрһәт ән човони ә мичәј хун дә.
Ә шори, ә ники балај-нәвәјтү,
Дәс-гуләш кәрәки боч вәчәвүндә.

3433

Руј-сифэт гүч дорэ э бүкүр тэнки,
Иһтибор нэс дошдэ һэр јэтэн дириш.
Пишорэһ гэмхурэ зу нэ күрдэнки,
Гэрэгэч мокосу э фум эн шириш.

3434

Мәрдмазар әсәртү күл рүхундәнки,
Әһволә хилос сох әз кәләкәди.
Јозуги бијовһо дүл сухундәнки,
Әз јә куш вәкүрдә, ә јәккә мәди.

3435

Чәннәтбәндлү һәвәс дирә кәмбәкәм,
Сәрпојилү пинәкијүш хов нидү.
Ә тәбиәт ошуг бирә дәмбәдәм,
Јонхунәји-мәһәләјүш тов нидү.

3436

Парај јәхән тох рундәнки, ворәлү,
Фантанбәндлү нијо хунә ә сәр ди.
Сијә хәбәр оморәнки, боләлү,
Шори-ники пәс мундәјиш јә дәрди.

3437

Ә кирјә чарундкә хәндәј кифләтә,
Кәләјүш-чүкләјүш ә хос нидаров.
Әз гәзәб ән ХУДО винирә һәдә,
Ширинај һоројүш ә һәсму маров!

3438

Бирәјирә дәпарундкәш чунвәки,
Дәкишуки нә добошку ә сәстү.
Сәрворбәндлү ә бим хәлгиш мундәки,
Һәгмәндирә һәләмлү ки ә дәстү!

3439

Әгибәтә кәј ә тәһәр мәрд нидү,
Гәм хуруһо һәз мәкүрү әз чүкүш.
Пәшмујәти һәнкој дүлә дәрд мидү,
Јолтогирә мәдәшәнү әз күкүш.

3440

Биһәјолу әз нәфс нидов тәрсирә,
Јә шуморә заралијүш кәләки.
Динчијәти әри ә сүрх вәрзирә,
Нәшуморә рәһәтијүш кәрәки.

3441

Шәкһорә фубәрдкә чүн һәләчикәр,
Үлүкбәнд импалу әз дүлү конуш,
Ә күл нушу докә гонголә әкәр,
Момуну ә һүлү јәхәј вичдонуш.

3442

Гәрәзлү гәсд дүһо – зиндонә хуно,
Әбәди нијүлү әсир ән војиш.
Боворим нәбуһо инсонә хуно,
Чоләрә мәкәнү әзир ән појиш.

3443

Шитәлү-шитәлү рури бурранки,
Имидвор мәмун һич әз хәндәһој сој,
Шәхтәлү-човгунлу рујә дурранки,
Үлүкәш миданү бәјундә һәр бој.

3444

Ә соги хундәнки һозорбо рәһмәт,
Ә хори һоморбәнд нибошу бујуш.
Хәчәләт хурдәнки ә пишој чәһмәт,
Ә фурум торикә ранк имбошу рујуш.

3445

Ә һәсмүј һофд гәти чумә вәдорә,
Ә минәт, ә синәт вомун јә бојкәш.
Зиһимбәнди сәрә гимәт нә дорә,
Гул-гәнәт низәни әри јә војкәш.

3446

Тәјо вориҙәнки әз обурмәндлү,
Јә һовун нә күрдә әз сәривәри;
Нуборәш вәкүрдә әз сабурмәндлү,
Әз рача имидһо рүһәш мәбәри.

3447

Чунә хушкундәнки әгүлһој чәнки,
Ә һәлим мичару доруһо пијүш.
Һәрә нә дорәнки дүләсди тәнки,
Әз зәһәр импалу хуруһо чијүш.

3448

Дүлбәндлү хосдәрә јә һәрә әчи?
Әз Тиро нур мијов ә нубој хоштү.
Јәкиш шор нә бири әз гәрәгәчи,
Сифирә вәрзундә, ХУДОлу бош тү.

3449

Ә минәт мундәнки јә-дү-сә килә,
Әнкүлә буш мәсох һәлүсди, духдәр.
Сәдиги нә дәкә ә нәфс гәбилә,
Фәләкиш импоју ә гәсди рүһбәр.

3450

Томомбәнд кут буһо әз дү пој бирә,
Әнкүл нивошәни әз хошхошә тох.
Ә һәр вошкунәвош әри тој бирә,
Обурә јә вәһдәш томошә мәсох.

3451

Һовунтү нисдикә ә пишој чәһмәт,
Хәндәрә парундә томом пәрт мәбош.
Әз товнәј ән хуби чар бирәј рәһмәт,
Ә гәрор күрдәјһо ә бим шәрт дәбош.

3452

Јә чорә нә дикә сүфтәји вәһдә,
Кут буһо јә јә појә нибу гүч дирәш.
Әз дәдәј бирәмунд, кирисдә бәгдә,
Бәндәрә вәһдәји әри күч бирәш.

3453

Коми вәхт гир-дуллу дирә кәрдәнә,
Рүһбәрлү нијо бу әз дәс күрдәјиш.
Ә болә дәшәндә соги сәр-тәнә,
Тәһәди ки сохдә әри мүрдәјиш.

3454

Зиндәјә мүһүчүз винирә вәһдә,
Боворим сохдәјиш һүкүмлү нибу.
Фәрзундә һәзројил-чинирә бәгдә,
Шолијәһ хосдәјиш дүкүмлү мибу.

3455

Кон дүлә әз гобуг лүт парундәнки,
Чикәрү сухдәкор, кәј ки, ә бим бу,
Һәрәбир винирә, руј чарундәнки,
Әз нәхоһ јә вәхтиш әрхә нијимбу.

3456

Хүшкә мүлк синәрә сә-гәтлү рундә,
Вәтәнсүз буһорә гүрбәтүш һисди,
Ә инчо, ә унчо һәдәтлү мундә,
Ичкбәнд буһорә һүрмәтиш нисди.

3457

Милјард-милјард астарано дурлуни,
Ә һәрәшү бушлуғино һәчәји.
Һәр донәјү әри инсон сурлуни,
Јәкиш нидов әхир космос әчәји?

3458

Рүхшәндбәндлү нүшдә-нүшдә ә јосоһо,
Миси-нунә һәлим мәсох әзир пој.
Әз и товнә ә тү ухшәр и боһо,
Дәр чәннәтә нивокупут тојбәтој.

3459

Чүрһәтһој гүдрәти кәј ә номус дә,
Рузһорә шәв мәсох ә хәјоләвоз.
Чүн зуһун дәдәји пак нә данусдә,
Ихдилот нисохи ә һәр лоләвоз.

3460

Ә һол кәләкәди дәбирәкәрһош,
Ә сифро әз кумәк һүкүмәт нүшдә.
Гурбучәј нәвәһо нә бирәкәрһош,
Мәрдирә шәнүтку әз һәдәт хүшдә.

3461

Ночоғино һүчум сохдкә, тәкбәтәк,
Рүһ бәдәниш бивәхт нијо воруху.
Саламата чун хосдәнки, шәкбәшәк,
Мүрлү-мунлүш әз әһволтү моруху.

3462

Гурбәгур сохдәнки дәрдә һүчумһо,
Чун соғи сәр күрдә әз јовош-јовош.
Рачиһој дүнјоһә тә дирә чумһо,
Һәрәјтү нә бошку ә јә мүргәвош!

3463

Эз бэбэ-дэдэјү мүлк нэ мундэји,
Ә нэфсјү күнчүһо чугулиш мибу.
Сэр-тәнјү э гәриш чүлк домундэји,
Эз у мәрд бәтәртә зибилиш нибу.

3464

Дәһәм мәһәббәтә нэ варасирә,
Һәрс чумһо әшглүрә нидов тов дорәш.
Сурогмәнд хосдәји э рүһ расирә,
Јорбијор э ховһо мидов оморәш.

3465

Сад чиро мүһүчүз хәто дирәнки,
Зимиләз мачарну гәлхәнд догирәш.
Вәһдәј Офуррәкор дүрүсд бирәнки,
Бочәһәт, мәшһурмәнд хоју согирәш.

3466

Һәсәлә чәтин ки, пәрт соху шәкәр,
Һәр чәјрон ниданү тој марал бирәш.
Јә човон, јә чоһил һисдикә әкәр,
Эз үкүд-нәсиһәт ки зарал дирә.

3467

Ә һилом ән ХУДО тә дорә гәрдә,
Арзурә нијимбу дорбәндлү кошдә.
Сәбәбкор чәвгиһо бириһо дәрдә,
Умоһој мијосдисурмәндлү дошдә.

3468

Килитдорһо вир сохдәнки очорә,
Тәрсәнкоһиш һәрифбәндлү нијо бу.
Гәләтсохһо вомундәнки э чорә,
Укуд дорәш сәррфмәндлү бијо бу.

3469

Коми мәһәл шидрај кәмәр һәлүсди,
И һәзобә мүргиш нидов војисдә.
Сабурмәнди пуч бирәнки һәлүсди,
Ә и түтәм дүлиш мидов појисдә.

3470

Хәјолбәндлү һилләјирә хосдә чәһт,
Әз һәмәлтү кәј ки, додиш мисохут;
Дусд-тонишә нифри-гәргүш сохдә вәхт,
Әз умоһој түрә јодиш нисохут.

3471

Гәрмогә пучундә чүн јә дәрзәгир,
Воч әшгә нә дәшән ә дәс һәр надан.
Һәмәлә күрдикәш ә фурм јә фәгир,
Гимәт хосдәјирә учизиш нә дан.

3472

Илишмиш бирәнки әсәр боф хүшдә,
Әз куллә парусдә тәләки мүрһәт.
Мәрдбәндлү појисдә әсәр коф хүшдә,
Гурбучә буһорәш кәрәки чүрһәт!

3473

Һисди-нисд әлмһорә киров хундәнки,
Ә гисмәт нидиров сәррафи һәләм.
Ә сәһрој ән чумһо овсүз мундәнки,
Әз шоһир кәм нибу дәфтәр нә гәләм.

3474

Әз чәнд чүр дорд һәчәл зәрә-зәрә вој,
Нәфсбәнди вичдонә тә дарамундә;
Нимәчун појисдә әсәр ән дү пој,
Сәр-тәнә чүн јолка ки варавундә?

3475

Ә зәһмој бодолог туш расирәкор,
Әгүлмәнд бошуһо лог нидов шәрәш.
Кофә кунпәсәво вәрасирәкор,
Ә базуј оһили дог мидов зәрәш.

3476

Һиломә кәшдәнки леј дорә-дорә,
Овсартү ә дәс кәс нијо добу һич.
Ә фикир нә күрдә дәвләтә-ворә,
Тумәтум тә бирә әз соги вәпич.

3477

Әз һәммә һәмәлһо сүфт бирәнки шор,
Фәрз мәсох, јәнчигир, ә чојиш мирај.
«Вачаром әсәртү!» – Куфдирәнки јор,
Әз бәзмүј хәјолһо ә чојиш нирај.

3478

Астараја мозол-бәхтә чирәнки,
Зиндәкуни әри јә бо һисд әкәш;
Јарашугә рачиһорә дирәнки,
«Вәчәһ-вәчәһ» – гош һәриси нисд бәкәм?

3479

Мүрмүрирә әрәг-чорә чарундә,
Јүргәлү бош әри нәфәс нә војку.
Әз һор һәсүл хубиһорә парундә,
Тој-тушһојтүш бил ә һәвәс бијовку.

3480

Пәрдәј падуш тә әз рују вәхүшдә,
Ә һороју јә фәләкиш нирасу.
Ә чүләкон мүрүмбәндлү һә нүшдә,
Әз пәшмуни һәрchoј чумуш марасу.

3481

Сәкәбәндлү һәнч вәкүрдә һәмкорә,
Рәһмијәтә нијо әз дүл покуну.
Рузбәрузлу әгүл сәрә дәм дорә,
Тәмәһкори рәһ бәдирә мокуну.

3482

Гилинч дәсә ә пој дүшмә норә вәхд,
Тисоб мәсох мәрдијәти јә од бу.
Зиһимбәндә әри тәмбиһ дорә сәхд,
Әгүл сәртү дү гәд бијо зијод бу.

3483

Ә һәрәлуг кәј ки, һүкүм Тирош дә,
Кәлә-чүклә нијо даров ә чәһдиш.
Әз сад рәһһо тәјтә үзјог кирошдә,
Вәкир мундә һәсонт нијов јә вәхдиш.

3484

Һоширјәти – сәрсонјәти нә докәш,
Һәр јәтәнә нә кәзүку һәмәлтү.
Булә дәвләт әз һәсонти омокәш,
Вәһшијәти нә пучуку ә бәлтү.

3485

Нурә чумһо рач һиломә тә дирә,
Нәсиһәтһој рүһлүһорә ә дәб дор.
Әз рихшәнди јә сурогиш нә бирә,
Вәчәјисдә дануһорәш чү һәјб-һор!

3486

Һәзоб-һүзоб әз бим ә чун дәбирә,
Ә дәс мүрүм тә офдорә бәл һәләш;
Доһорбәндлү доғһо тихмиш нә бирә,
Бог-богчәрә фәмлү нијлү вәлвәләш!

3487

Сарај дүлө тэјтэ бэрглү нэ дирэ,
Хэчэлэтиш һич воһнэсүз нимуну.
Бәһәрбәндә дорһо вэлклү нэ бирэ,
Сиб-омбуруш саровнэсүз мимуну.

3488

Ә чум дошдә хушэзлүјә сујһорә,
Зуһунбәндлү чој- бүкүрәш һој нидү.
Сирирә дон дэкүрдәнки мујһорә,
Јә вичәј дэс буј һүмүрәш сој мидү.

3489

Әз сәрпуш зиһимбәнд мујә парундә,
Тәзүрбәнд су мазән әри чүх дорәш.
Әз шорә мэтләбһо рујә чарундә,
Сог һүмүр ә шәфди мавәмух јорәш.

3490

Һәјбмәнди дәмирә тә вәрасирә,
Гәрикә нијофи әз чибһој пијон.
Ә нимә һүмүриш тэјтә расирә,
Ранк рујәш миданү ковундә зиндон.

3491

Хәјрлүјә совобә ә дүл кәрдундә,
Нә дан ки, ә кифләт јә никиш нибу.
Зусәри човобә нә вәкәрдундә,
Вичдон ә фурм полад хиникиш мибу.

3492

Зәһмәтә киһо ки, хәтолу хундә,
Бәхт-мозол ә әһвол гисмәт дәбирә.
Ә сугдә сәнәһәт хутәлү мундә,
Хәлвәти нисдикә динчи ки дирә?

3493

Ә мүрүм ән һәчәл гул нә кәширә,
Сүлмәрә зәвәрош имбу варафда.
Әхири нәфәсә нә вокоширә,
Зиндәбәнд ә гуриш нибу дарафда.

3494

Һор вичдонә маладундә, тузбәтуз,
Җисоб мәсох, дәрдлүмуниш гучоги.
Рурибури сохдә-сохдә, рузбәруз,
Зир-зәвәрә бәрдәниһош ночоги.

3495

Чусдәмундә хүрдә хијәј гәдирә,
Хуруһо нун бәһәм гугуз мизәнү.
Нур җиломә әри сијә нәдирә,
Зурлујә нәр ә кәмәр туз низәнү.

3496

Кәми зәвәрирә җисоб сохдәмунд,
Ә чинор суј нидү кудәкә бујәш.
Аташлү рихдәнки кофһојхосдәхунд,
Хүр-думон мәкүрү мәнклүјә рујәш.

3497

Ә сарај ән вичдон чикә дәшәндә,
Әз гәзәб нијимбу ә наз дәнүшдә.
Јә кофә әз ләһә чик вәдәшәндә,
Зурбаја дог мәнү ә базуј хүшдә.

3498

Залуми рихдәнки әз тәнки гудуз,
Әз әлчәг бәһәмә әвлодиш нибу.
Вичәлү пишәво рафданки һәр руз,
Сәбәһи әз дијнә зијодиш мибу.

3499

Бәхтә әз астара чирәји чикә,
Әз јортү вәдәшән хүшдә күшдәрә.
Һәр корә чумбәндлү дирәји чикә,
Әз һүкүм ән ХУДО ки дошд хүшдәрә?

3500

Имоһој Һовунһо чур парсирәји,
Јодикор нә мунди әз Одом-Һово.
Ә кушһој ән хәлгһо сур расирәји,
Нәсилбәнд хок бирә әз бәдном јово!

3501

Хәбәрәтәр нә расирә әз Һәсму,
Зутә гисмәт нијо бошу шәр гәмиш.
Мүрүм-мунум вомундәнки ә русму,
Јә лугмә ов чорә бирә һәрдәниш.

3502

Ә һәрә нур үшүг дәкәсирәнки,
Ә пәсә нишәнүт зомон нидирәш.
Ә дүл јор мәлһәмбәнд вәкосирәнки,
Әз кофјү сирoji ниданү бирәш.

3503

Әз рәһтү шәфдлүһо бәди дирәнки,
Әз товнәј мәрдмазар кәј һәјтүш нисди,
Ә кофтү дуркуни нә дәбирәнки,
Ә пәнчәј ән дәсһо чикәјтүш нисди.

3504

Гәзәбһој нифрәтә ә дүл дәбәрдә,
Чычәј иһтиборә кәј ки мүкүшү;
Сифәтә дәкүрдә әз чәрмә пәрдә,
Угрәш ә сифрој дусд һич нијо нүшү!

3505

Ә ХУДО нә сохдә јә тәкә муно,
Ә дәрјоһ җошири кәј ки мидаров;
Әһволә фәрзундә тәлхәкә хуно,
Утанчаг һәмишә ә тәхт ниваров

3506

Хүр-думон дорәнки әхири дәрдә,
Чүлһорә вәрзундә ә гәд бијобу,
Хүшки вошәндәки әз хурдә-бәрдә,
Тәнки кәширәрәш һәддү бијо бу.

3507

Әз зир сүмәр ов бәрдәкор нисдикә,
Нә јә кәләк, нә јә тубо нијо бу.
Әз сад зәвәр сал һүмүрү бисдокәш,
Устаджәти әз бәхш ХУДО бијо бу.

3508

Шәһәмһорә астарабәнд кошдәји,
Кәлә-чүклә бил бәрг бошкү ә нуртү.
Ғәлолбәнди ән обурә дошдәји,
Коф јә тәкәш нимәлитлү мәбур тү.

3509

Ә бог-богчә таза дорһо дәзәрә,
Бүкүрүрәш лојлу-күнлү хошуку.
Хотурбәнди ән мүргәш нә зәрә,
Коф сохдәјиш мәлһәмбәндлү бошуку.

3510

Әз сүрх вәчи Тиробәндә сифирһо,
Ғәсүмәндә нијо куји – надани,
Ғәришмәтил бирәмундә фикирһо,
Хәјолһорә гәрбол зәрәш нидани.

3511

Үзүлмүшә гәсдијәтү нисдикә,
Рәһәтбәндлү нијо нүшү ә тәhtiш.
Вәтәнхоһи мәсдијәтү нисдикә,
Һовункорә бијо күшү ә вәhtiш.

3512

Әри јод чунбәри – сифирә нумтү,
Хосдәхунд тәпикбәнд никују дәрәш.
Хәјолбәнд, мүһүчүз винирә чумтү,
Дәһшәтә фантан хун мукују сәрәш!

3513

Чунсогиһо – сүрхлүмәндә зәрикәш,
Мәһүлүми әз дәврҮово-Одомиш.
Үисоб сохдә, чәндбо чуткә зәрикәш,
Ујунмәндә – возилүни Һиломиш!

3514

Мәсәләј чоғирә сарраф норәнки,
Сәкәлү равусдә сәчкунәј типиш.
Әз мәјвә-тәрәвәз коф офдорәнки,
Әз дәһәм палусдә әнчинәј сибиш.

3515

Әз гобуг зу мәјил парусдә чунә,
Чәһмәлү мәфубәр һәр нисди-нисдәш.
Кәмләләј-кәмләләј чавусдә нунә,
Чи хурдә кәрәки әри зиһисдәш.

3516

Әз сад зәвәр зијодмәндә бисдикәш,
Ә чум нә дә нә сој мигдор, нә рәгәм.
Әз вор-дәвләт дүләпәсә нисдикәш,
Әз нур Офто мәһрумлүрә чү дәһәм?

РУБАЙЛӘР

3517

Көзүнү јолундан чәкәрсә јарын,
Боранлы сәрт ғыша бәнзәр баһарын.
Әркән јетдијинчүн әдавәтә сән,
Мум тәки әријәр гәдәрсиз арын.

3518

Хәјалар кечмишә апарса сәни,
Саф-чүрүк едәрсән олуб-кечәни.
Илк ешгин шаһиди олса да чинар,
Ғәјтара билмәзсән – балта кәсәни.

3519

Дәрди чох оланын тағәти олмаз.
Ған олан үрәји севинчлә долмаз.
Үмиди доғрулдан бәхт гөнчәси дә,
Нә күл тәк ачылар, нә дәки солмаз.

3520

Сәадәт мүлкүндә из салан заман,
Таләјдән сөз ачмаз нә тох, нә јаван.
Күнәшдән нурланан саф күлүшләрлә,
Ғәм-гүссә алчалар көзүндә һәр ан.

3521

Бағ-бағчалар нә вахт гарла долачаг,
Лалә, нәркиз һәм дә һејран солачаг.
Вәфасызлыг китабына дүшән дә,
Әбәдилик үрәји Ған олачаг!

3522

Товратдан дәрс алан дағлар ашачаг,
Дашлы Ғәјалардан јоллар ашачаг.
Арзусу, диләји күлмәјәнин дә,
Севинчи нә ашар, нә дә дашачаг.

3523

Өмрүн баһарына дүшән дә хәзәл,
Күнәшин нуруну богача әчәл.
Бәләдчи елчиләр јол көстәрәндә,
Мәни дә өзүнлә апар, әј көзәл.

3524

Дамлалар чохалыб дәниз доланда,
Далғалар һүчума кечсә бу анда.
Кәмијә бир хәтәр дәјмәмәк үчүн,
Аллаһа јалварар бир шаһ олан да.

3525

Чох да фикирләшмә үкәјдир заман,
Күнәш чыхмаса да сөкүләчәк дан.
Һәрәкәт етмәклә, јашамаг үчүн,
Јерин күррәси тәк јол дәјиш һәр ан.

3526

Бир кәлмә хош сөзә галанда мүһтәч,
Һәјадан, абырдан салар еһтијач.
Сәбәбләр мүхтәлиф олса да әкәр,
Јәнә дә ағылла тапылар әлач.

3527

Тәбиәт көзүндән һәрчәнд јаш ахмаз,
Булутсуз һавада илдырым чахмаз.
Фырлана-фырлана дөврә вурараг,
Ај да өз дибиндән кәнара чыхмаз.

3528

Пахыллыг учундан нә вахт мүркүләр,
Руһуну охшамаз һәр үзү күләр
Бүлбүлүн сәсиндән күлләр ачанда,
Јазыны гыша да дөндәрәр бу шәр.

3529

Өзүнлө бу гэдэр өјүнмө, инсан,
Һәр вахты чатанда тапылмыр имкан.
Мин шәфа тапмагчүн бир ичим судан,
Товратын булағы ачыгдыр һәр ан.

3530

Әлиндән дүшәрсә нәғмә-бәндли саз,
Бошалмыш симләрә фикир вермә аз.
Сағалмаг наминә үмид варса да,
Јараны баш ачыг сахламаг олмаз.

3531

Бу бөјк аләм дә көрүнәндә дар,
Көзүнү күлдүрмәз нә дәвләт нә вар.
Әсасы олмајан кин бағлајанда,
Доғмалар јаддан да бетәрли олар.

3532

Дүзкүнлүк олмаса һәр әмәлиндә,
Өјүнмә, арханча кедәр елин дә.
Тәпәдән даға тәк учалмағынла,
Сонсуз хәјаллара чатмаз элин дә.

3533

Тәбиәт гојнунда ушагтәк азсан,
Кәләчәк күнләрин кечинмәз асан.
Әзаблы дәрдрәри хәлбирләсән дә,
Үмиди доғрулдан бир шеј тапмазсан.

3534

Гәмләр дәрјасында дибә чөкәрәк,
Көзләрә көрүнмәз көј гуршагытәк.
Өлүмү дәрдрәрә әлач тапанда,
Әлини чәннәтдән үзсүн дә кәрәк.

3535

Шәрин либасына һачан бүрүнәр,
Вар-дәвләт наминә нә вахт сүрүнәр;
Һәгигәт дејилсә «севирәм» сөзү,
Баһарлы јазы да хәзан көрүнәр.

3536

Гылынчтәк кәсирсә һәр ачы сөзүн,
Дилинин зәһминдән гој дојсун көзүн.
Сәндән һүнәрлиләр чыханда үзә,
Чавабын аларсан бир анда өзүн.

3537

Нәфсинә гул икән, гарнын да долмаз,
Тәбии олмајан күлүн дә солмаз.
Улдузлар гәдәри оlanda варын,
Көјләр Рәббини дә унутмаг олмаз.

3538

Һәр гәлби дөнүкә газандырма һагг,
Гүдрәтли пилләјә галхмаз утанчаг.
Фәрги јох, јашынын сај мигдарындан,
Әһдиндән дөнмәјән саф олар анчаг.

3539

Дәјишир фәсәлләр, дәјишир заман,
Булутлар сәмајә вермәјир аман.
Јағышлы, күнәшли бир дүнјамыз вар,
Кәлмәләр, күчмәләр баш верир һәр ан.

3540

Күнәшли ишығы сачмазсан һеч вахт,
Өзүндән узаға гачмазсан һеч вахт,
Кәләрли-кедәрли бу дүнјада сән,
Өлмәзлик сиррини ачмазсан һеч вахт.

3541

Вичдандан һачан ки, бир эсэр галмаз,
Тәмбәлләр гејрәтин абырына далмаз.
Өзүнә үмиди бағлајан нәр дә,
Горху көлкәсиндә динчини алмаз.

3542

Һүнәрли һәрчәнд ки, бојнуну әјмәз,
Јухуда көрдүјү армуду дәрмәз.
Гангала бәнзәјән бир дәстә күл дә,
Сүфрәнин вазында ар дады вермәз.

3543

Фәсилләр нүвбәлү фырланыр һәр ил,
Тәбиәт варлыға ејләйир мәјил.
Күнәшин нурундан дојса да јохсул,
Мүһтачын әлиндән гуртаран дејил.

3544

Хәстәлик јарпағы нә вахт ки солмаз,
Сөкүлән синәси сөз илә долмаз.
Халгын өз артисти чыхыш етсә дә,
Шит олан јуморун күлүшү олмаз.

3545

Сел кими дөврәјә аланда дәрд, гәм
Әбәди гурулмаз көзүндәки нәм.
Узаға чәкилиб күнүн нурундан,
Анчаг гаранлыгла оларсан һәмдәм.

3546

Аллаһдан күсмәзләр, ағарса баш да,
Суларын ичиндә нәмләнмәз даш да.
Вар-дәвләт наминә итирсә әглин,
Дүшмәнин чыхачаг доғма гардаш да.

3547

Нәфсин бәһәриндән дојмајан ганмаз,
Фикирдән, хәјалдан керидә галмаз.
Анчаг өз таләһин дүшүндүјүндән,
Гардашдан, бачыдан сөһбәт дә салмаз.

3548

Һәр јетән көзәлә демә - мәләкдир.
Ағлыны апаран санма фәләкдир.
Шәрабдан дојмајан Үмәр Хәјјамтәк,
Сәрхошлуг һалы да кимә кәрәкдир?

3549

Мүшкүллү ишләрин оlanda бәрбад,
Мүһтәшәм бир нәсил гопарар фәрјад.
Фырылдаг ишләтсән доғма гардаша,
Сәнә чан јандырмаз нә гоһум, нә јад.

3550

Јахшылыг гопмаса әмәлләриндән,
Үрәкләр сыхылар һәдәләриндән.
Чәзалы һөкмүнү верәндә Аллаһ,
Пајыны аларсан јад әлләриндән.

3551

Мүчүзә јохса да гәбаһәтиндә,
Бир сиррли јанғын вар һәрарәтинда.
Аллаһа хош кәлән јалварышындан,
Һәдәрсиз сајылмаз шикајәтин дә.

3552

Торпағын гејдинә голмасан бир аз,
Сәфа көтүрмәзсән нә пајыз, нә јаз.
Вердијин сөzlәри хытырлајанда,
Хәчаләт чәкмәкдән үз дә гызармаз.

3553

Мурада јетишмир көкү сахталар,
Баһарлы гэлбиндә гарлар - шахталар.
Өмүрлүк дилиндә тәкрар олунсун: -
Үрји дүз олан, һаггы ахтарар.

3554

Һәрчәнд ширинлији - арын балыдыр,
Санма ки, бу дүнја гарын малыдыр.
Көјдә дә гүдрәти көсдәрмәк үчүн,
Аллаһдан ичазә алынмалыдыр.

3555

Јохсуллуғ кәсасы нә вахт ки доллар,
Арзунун јарпагы јайда да солар.
Һөрмәтин итириб елдә, обада
Кәлиш-кедишин дә көрүнмәз олар.

3556

Бир мә'на јохдурса дедијин сөздә,
Бәхш олмуш әглиндән әлини үз дә.
Тез күлә дөнәчәк сонсуз тә'рифләр,
Севинчи итирәр үрәк дә, сөз дә.

3557

Мәһәббәт кәлмәсин хырдалајанда,
Чавабы һәкк олуб иликдә, ганда.
Јохса ки, гуруча бир дилин илә,
Јолуну дәјишмәз чалан илан да.

3558

Јухудан дискиниб баһарлы јазда,
Мүркүдән әламәт галмаз бир аз да.
Тәбиәт дәјишәр өз либасыны,
Чәмәндә чалынар гавал да, саз да.

3559

Јапышма намәрдин бәд әмәлиндән,
Мин хәта тохунар ганлы әлиндән.
Ағ үзүн гаралса тутдугун ишдән,
Дидәркин дшәрсән доғма елиндән.

3560

Хаинә јалварма ағыр күндә дә,
Пәһливан көрүнмәз һәр сатгын кәдә.
Јадындан аздырма нәр Короғлуну,
Атыны гачырдар кечәл һәмзә дә.

3561

Ганан гапы ачар, надан бағлајар,
Набәләд оланы заман һаглајар.
Дәрди дә дост илә бөлдүјүн күндән,
Чан алан сабаһа анан аглајар.

3562

Көзәлә бахмазлар, бир көзү бағлы.
Дөрдүнү арзулар – үрәји дағлы.
Фырланыб чөлләрдә Мәчнун тәки дә;
Јарыны фәрз етмәз - Лејли сајағлы.

3563

Бармағы әздирәр – дәмли мыхлајан,
Кабаба көз гојмаз – диши лахлајан.
Гарнын да долдурса һәр күн шәрабла,
Бир гушун күлфәти кимди сахлајан?

3564

Алданма рәгибин саламына сән,
Дүшмәнсиз чәннәтә бәнзәјәр Вәтән.
Јада сал товрәтин кәламәтини: -
Һагга садиг чыхмаз һәр јолдан үтән.

3565

Дајынын сэрвэти, эминин вары,
Күлбэндли пуч ејлэр абыры-ары.
Хэчалэт ичиндэ эримэкдэнсэ,
Һалалча дуз-чөрэк јашадар бары.

3566

Сағламлыг чар олмаз үшүмэјинлә,
Кэлэчэк наминэ дүшүн бејинлә.
Узаглаш, дэрд чэкиб, гэм јемэјиндэн,
Мин шэфа чүчэрэр күлүшмэјинлә.

3567

Әшгин баһарында күл сола билмэз,
Хэрчләнән өмрүнэ јаш дола билмэз.
Өзүнэ чүрэтли күвәнирсэ дә,
Үмиди гырандан нэр ола билмэз.

3568

Соған габыгыны нэ вахт ки сојар,
Көзүн јашларындан бәһәмли дојар.
Сабаһкы күнү дә дүшүнмэјәндә,
Гоншунун евинэ јенә көз гојар.

3569

Шөлә олсан чыраглара бу ахшам,
Кэрэк көзүн нуруна да алышам.
Пәрванә дә зәифләшәр ганадлы,
Јәсир кими јаш ахыдар пахыл шам.

3570

Инсанлар өзләри билмәдән нәдән,
Поладтэк һәр шејә дөзмәјир бәдән.
Сакитчә јериндән галхдыгы анда,
Өлүм дә баш верир сиррли һеч нәдән.

3571

Сөкүлүб мөһв олса – гэлбиндә нә вар,
Дүнја көрүнмәсин көзләринә дар.
Белә бир суал да көврәлдир мәни:
Бәдбәхт олмағына кимдир күнаһкар?

3572

Һәјанын нәхшләри болдур үзүндә,
Күнәши әритмә нурлу көзүндә.
Дүнјаја бир дәфә гисмәт оласы,
Сачы да јонмазлар гаралы күндә.

3573

Сорсан ки, шәрабдан мәстли нечәјәм,
Санма ки, өзүмә гәсд едәчәјәм.
Шахталы күндә дә, бузлаг чағында,
Одлу нәфәсиндән исинәчәјәм.

3574

Јүксәлмәк учундан шүһрәтә, ада
Сәадәт говушмаз гумлу сәһрада.
Атыны чапса да һеј сола, саға
Өлүмүн өнүндә галар пијада.

3575

Иштаһын гулутәк бир су ичимдә,
Гарныны долдурма һәсрәт ичиндә.
Мүдрүклү бир өмүр јашамаг үчүн,
Ајнатәк көрүнсүн кәрәк ичин дә.

3576

Зәрләрин мүлкүнә - нәрд дә дејирләр.
Гәмин ләгәбинә - дәрд дә дејирләр.
Бир адәт јашајыр Азәрбајчанда: –
Тә’рифдән гачана - мәрд дә дејирләр!

3577

Сүкути гыранда зили һәм пәси,
Һамыны мәст едир авазлы сәси.
Һәлә дә бир суал ғајнајыр јенә: –
Бүлбүлүн ғафәслә нә әлагәси?

3578

Тәбиәт гојнунда илан сүрүнүр,
Көјләрдә улдузлар шам-шам көрүнүр,
Јүз иллик даими чарпышмалардан,
Гочалан үрәк дә руһдан өјүнүр.

3579

Көз јашы силинмир тәнһа оlanda,
Әтрафа јайылмыр дәрја доланда.
Пајызда гочалан гөнчәләр кими,
Сәһәрдән ачылмыр ахшам солан да.

3580

Адәтләр јашајыр өтдүкчә заман,
Аллаһсыз вермәјир Төврәтә аман.
Ганунлар һөкмүнә садиг галараг,
Тәбиәт ачкөзү удур да јаман.

3581

Фикирләр дәрбәдәр саланда сәни,
Һәмдәмә чағырма һәр бир јетәни.
Кәләфин учуну итирән дәмдә,
Гәриб сәјмајасан кәрәк Вәтәни.

3582

Ахшамлар диндириб өзүн-өзүнү,
Сәһәрә чәлб ејлә сөзүн дүзүнү.
Күнәш дә нуруну сачандан сонра,
Күндүзләр алышдыр көзүн көзүнү.

3583

Баһары севәнлә күл дә жарышар,
Шахталы боранла чөл дә барышар.
Бәдхәһлы пахырлар гәлби гыранда,
Чисмини удмаға көл дә гарышар.

3584

Доғсан, жүз гочанын јашыдыр анчаг,
Бриллијант үзүјүн гашыдыр анчаг.
Көркәми, камалы олса да әла,
Јетәнә инанан нашыдыр анчаг.

3585

Кечән күнү дөндәрәнә сөзүм јох,
Киф үзүнү чөндәрәнә дөзүм јох.
Миллјонлара јијә дуран олса да,
Суда үзән чөпүнә дә көзүм јох.

3586

Кәдәр вермә дијары хош јарына,
Јени кәлән баһары гош арына.
Тәбиәтә јамаг вурмаг чәтиндир,
Иштаһы ач ләззәти нуш барына.

3587

Гарышдырма бир-биринә илләри,
Танры Өзү бәхш едибдир дилләри.
Ашмамагчүн еһтијачын гәзәби,
Гызылла да һәмдәм сахла әлләри.

3588

Сораг етмә, гәлбиндә кин јығаны,
Тәрбијә ет, күнү гәмкин дығаны.
Зәһмәт илә өјүнмүшләр бабалар,
Һалалла је – сүфрәнә мин јығаны.

3589

Дүјаја кэлэндә ағладың сәндә,
Анаја илһамы бағладың сәндә.
Гочалыг бәхш етди бөјүк Јарадан,
Бир нәсли јас илә дағладың сәндә.

3590

Севинчдән кәнарда галма һеч заман,
Кәдәри гәлбинә салма һеч заман.
Һесабы олмајан ағырдыр дүнја,
Јүкүнү чийнинә алма һеч заман.

3591

Өзүндән зәјифи изләмә һеч вахт,
Һаләтдән дүшмүшү бизләмә һеч вахт.
Ағлыны тушлајыб нағыллара да,
Көјләрдән чөрәји көзләмә һеч вахт.

3592

Улдузлар ордусу дүз кәлмәз сәјда,
Күнәшин әмрини јетирмәз Ај да.
Фәлакәт јербәјер оландан сонра,
Пешман олмағын да кәтирмәз фәјда.

3593

Бүтүн гидалардан башдады чөрәк,
Узагчүн әлимиз оlanda көдәк,
Сирли бахышларын астанасында,
Сүфрәдә һәр шеји јербәјер көрәк.

3594

Севилән јаралы ола да биләр,
Ачылан паралы сола да биләр.
Үмиди сәбр илә чәмләшдирәндә,
Күвәнән – гаралы дола да биләр.

3595

Гујуну газан да дәринә дүшәр.
Сујуну ичән дә сәринә дүшәр.
Өзкәнин габындан наһар едән дә,
Яры ач галмагы јеринә дүшәр.

3596

Күлүнү көзләмә көтүк колундан.
Изини итирмә һаггын јолундан.
Танрыдан чан алан бәндәләрик биз.
Чәннәти арзула ағлын болундан.

3597

Һәсрәтдә оланын көзү дә күлмәз.
Нитги тутуланын сөзү дә күлмәз.
Одларын, суларын дағынтысандан,
Дәһшәтә кәләнин үзү дә күлмәз.

3598

Бүлбүл күллә, күл бүлбүлә өпүшәр.
Јахшы пислә, пис јахшыла илишәр.
Бивәфалыг көк саландан чаһанда,
Мәчнунлар да Лејлиләр дә јетишәләр.

3599

Фәрјад гопармасын күлүнкү чалан,
Ширинләр етмәсин гәлбини талан.
Јаланчы сәррафлар чар чәксәләр дә,
Тәк Танры Өзүдүр чаныны алан!

3600

Әријиб кедәндә күскүн сәадәт,
Алышыб јанмағы сәјмасын адәт.
Пис күнүн бағрыны јармаг үчүн дә,
Танрынын евини етсин ибадәт.

3601

Һијләкәр кәләкләр ајдаг тутанда,
Инсанлыг әхлагы унудулунда,
Өлүмлә чарпышан һалы данараг,
Башына күл төкүб јүз гат утан да.

3602

Аллаһын изи вар гапалы сирдә.
Мәһәббәт азтарыр чаван да, пир дә.
Хәјаллы фикирләр етсә дә үсјән,
Һәјаты севкисиз чар етмә бир дә.

3603

Мәналы бахышла сүзәндә јары,
Севкини салмаға чәлб етмә бары.
Тәбиәт инчијәр бәдбинлијәндән,
Бир даһа чалмазсан көкләнмиш тары.

3604

Заты гырыглыја «әһсән» дејилмәз.
Наданын өнүндә сәрраф әјилмәз.
Халгына сәадәт кәтирмәјәндә,
Шүһрәти чүчәрмәз, бары јејилмәз.

3605

Булағы охшатмаз газылан гују,
Ајдынлыг кәтирмәз хәрчләнән сују.
Миллардлар јашајан бир дүнјамыз вар,
Әлдән әлә кечәр нәсилләр боју.

3606

Јалан бүрүмәсин кәрәк дүнјаны,
Ешшәјә јарашыр тозлу паланы.
Јүз или кечсә дә өмрүн јијәси,
Ачы һәјатындан шадланан һаны?

3607

Дилини ачанда севки – мѣһѣббѣт,
Шаһидлик ејлѣјѣр анна тѣбиѣт.
Кѣлкѣлѣр салынар барлы ағачдан,
Бу бајрам тарихѣ јазылар, ѣлбѣт!

3608

Ағыл – камал үчүн гојулмаз сѣрһѣд.
Шанлы бачарыг да аша билмѣз һѣд.
Бѣхтин зривѣсиндѣн кѣлѣндѣ сѣсин,
Сирдашын, достун да кѣтирмѣсин бѣд.

3609

Шадланарсан елин бајрам күнүндѣ.
Һѣр мѣжлисдѣ күнѣш тѣки кѣрүн дѣ.
Гоүчѣлѣр тѣк ачыланда арзулар,
Диз чѣкѣрсѣн баһарын да ѣнүндѣ.

3610

Дағлар ашан, залымлара сатылмаз.
Дара дүшѣн, мүркүлѣрѣ гапылмаз.
Руһуну да дағыданда гѣрѣзчи,
Сағлығын да ѣлүмлѣрѣ гатылмаз.

3611

Һијлѣ илѣ ким ѣһвалы сорушар,
Гыргын салар, сонра ара совушар.
Кѣзүнүн дѣ нуруна хор баханда,
Үрѣк тутар, торпаға да говушар.

3612

Јығдыгларын балалара галачаг.
Мѣзарында чичѣклѣр јѣр алачаг.
Истѣклѣрин кѣрүшлѣрѣ кѣлѣндѣ,
Јухулар да чаналычы олачаг.

3613

Сүрүшүб дүшһчһк гују газан да,
Мешадэ кечэлэр јолу азан да.
Өзүнү бэхтэвэр сажса да шаир,
Илһама нөкәрдиr шејr јазанда.

3614

Өлүмләр алмајыр чаны саја да.
Дик дурра билмәјир учан гаја да.
Сән ки, Аллаһыны севирсән, инсан,
Пислијин дәјмәсин гарышгаја да.

3615

Һәјатын гәдрини билмәјән кәсләр,
Тәбиәт һөкмүнә ачы кин бәсләр.
Сонралар, үзүлүб әлдән дүшәндә,
Сели дә, оду да көмәјә сәсләр.

3616

Јарычан олмусан аһ – аһын илә,
Хәјала батмысан күнаһын илә.
Бир әләм дәрдинә чарә тапардын,
Барыша билсәјдин Алалаһын илә.

3617

Өкәј фикирләрлә отуруб – дурма.
Алданмыш касыба тәләни гурма.
Аллаһа бағлыдыр бүтүн бәндәләр,
Һеч кимин, зәли тәк, ганыны сорма.

3618

Алаглы шәрләри дартыб арадан,
Арханда дурарса бөјүк Јарадан.
Синәндә күкләјән дујғуларын да,
Раһат бурахачаг сәни һәр заман.

3619

Гарышдырма дин-иманы сөзүнлө.
Алышдырма ширин чаны көзүнлө.
Тәбиәти имтаһана чәкмәмиш,
Барышдырма вичданыны өзүнлө.

3620

Бәхтәвәр чағыны верәндә бада,
Бири атлы кәзир, бири пијада.
Кечмиш ногсанлары дүзәлтмәк үчүн,
Әбәди һәјат да олмур дүнјада.

3621

Јарышанда күләкләрин әсмәси,
Гулагына чатмајанда һај сәси.
Әдәб-әркән көзләмәјиб, әрк илә,
Өз дәрдинә шәрик етмә сај кәси.

3622

Фәхр еләмә көрәчәјин ишинлә.
Гарын дојмаз, чәјнәмәсән дишинлә.
Мејдан да пәһливаны дөјәндә,
Әријәрсән көзүндәки шишинлә.

3623

Јенилик кәшф етмәз ағылда азан.
Сирләрин дөјүнү ачылмыр асан.
Чадубаз хәјал да едәндә һүчүм,
Кәрәк гол-ганады сындырмајасан.

3624

Танрыны арзула һәр бир нәфәсдә,
Јухуна кирмәсин паслы гәфәс дә.
Фәрәһлә өтмәсә кәнчлик илләрин,
Хошбәхтлик наминә олмаз һәвәс дә.

3625

Ганан ариф учуз тутмаз арыны.
Гоча бағбан јерә төкмәз барыны.
Бу дүнјаны ағыл илә сүзән дә,
«Јох» сөзүјлә дара чәкмәз јарыны.

3626

Фәрги јохдур, гоһум олар, йад олар.
Ели севмәк бир шәрәфли ад олар.
«Ана» сөзүн кәтирән дә дилинә,
Үрәјилә вичданы да шад ола.

3627

Нәһәнк дүнја, кимә кениш, кимә дар.
Мөчүзәләр, бири һүндүр, бири сар.
Етибарлар садиг кими горунса,
Ода јаныб күл дә олмаз севән јар.

3628

Бу нәһәнк каинат јаранан андан,
Кәләнә, кедәнә дәрс верир заман.
Кимләр ки, ахыры көрә билирсә,
Үмиди гырмаға чалышмыр вичдан.

3629

Дилинә јијә дурр, нә ки, күч олар.
Өмрүн баһарынды нә боран, нә гар?
Фәлсәфи фикрини анламаг үчүн,
Бир кәлмә сөзүн дә бојук һөкмү вар.

3630

Нәјат ширин олса јухулар кими,
Хошбәхтлик тахтына сыхылар кими.
Алын јазысында дәрч олунубса,
Һүндүр гајадан да јыхылар кими.

3631

Һәгиги ишиндән олмасан кәнар,
Чүрәтин хошбәхтлик дадыны анар.
Чәкиләр зүлмәтин гара рәнки дә,
Күнәш дә әввәлки ешг илә јанар.

3632

Сындырма гәлбини –гәриб оланын,
Диндирмә дилини – күлтәк соланын.
Дәһшәтләр бөрүјәр сәна бар анда,
Дағытма сачыны – көкдән јоланын.

3633

Дүнјаја кәлмәји сајанада һәдәр,
Јаханда јапышар гүссәли кәдәр.
Јары севиндирсән сөз-сөһбәтинлә,
Гијбәтли шәрләр дә пуч олуб кедәр.

3634

Арханча сөјәнләр олса бир гошун,
Једијин дуз - чөрәк сајылмаз нушун.
Пахыллыг бочмоса бу бәдхәһлары,
Јатдығын анда да динәлмәз һушун.

3635

Савадлы оланын сөзү бәллидир.
Зәһмәти севәнин өзү әллидир.
Фачиә баш вериб, дара дүшәндә,
Хошбәхтлик одур ки, көзү еллидир.

3636

Саламат олмајыр тәклинин чаны,
Гызышыб гајнајыр дамарда ганы.
Һәјатдан дојмағы бачармаг үчүн,
Севдијин көзәллә кәз бу дүнјаны.

2637

Һәдә җағдырмасын җериндән дуран,
Јолундан җајынмаз нә гар, нә боран.
Тәбиәт әзәлдән вермиш һөкмүнү,
Чәннәтдән үзсүн Аллаһы јоран.

3638

Санма ки, һәр касыб гулундур сәнин,
Үрәклә өјүнән солундур сәнин.
Нечә сәј нәсилләр кәлиб –кәтсә дә,
Адам да, һава да улундур сәнин.

3639

Јарарлы фикирлә дағ да ашарсан.
Коланы чөл илә бағ да ачарсан.
Инамла гуллуғ ет Јарадана да,
Бал сүртән чөрәјә јағ да гошарсан.

3640

Јандырыб күл етмә диликләри дә.
Зәһмәтә алышдыр биләкләри дә.
Аллаһын евини учалдан заман,
Поладдан гурашдыр дирәкләри дә.

3641

Гүссәли гәлбини талан едәрәк,
Чөрәјә дузуну јаван сәпәрәк, –
Танрыны милләтә севдирдијиндән,
Шәр –шејтән гаршында диз чөксүн кәрәк.

3642

Мән сәни севирәм, десә дә һәр күн,
Алдадар дәвләтә, вара баш әјән.
Әкәр үрәјини вермәсә бүтүн,
Нә күнә чатачаг дилијлә севән?

3643

Ајрылыг дәрдинә дөзмәсә инсан,
Су кими гәјнајар дамарынды ган.
Гәјалар көрүнәр бир тәпә тәки,
Һаггын да јолуну тәрк едәр вичдан.

3644

Дәвләт хатиринә ким аддым атыр,
Кечәни күндүзә нәфс илә гатыр.
Сонра да бир хәбәр јајылыр бирдән;
Варыјла өјүнән торпагда јатыр.

3645

Үрәји ағлытма һәр сөздән өтрү,
Гәјаны чапдырма һәр үздән өтрү.
Ағыллы, камалла өлчүлүр һәр шеј,
Нуруну аздырма һәр көздән отру.

3646

Фикирләр гарышыг олса да һәр ан,
Үмидли аддымла јеријир заман.
Ганунлу амилдир јағыш да, гар да.
Һәр шеји әввәлдән өлчүб Јарадан.

3647

Јенилик кәтирир сәһвин өзү дә,
Мәрһәлә кечирдир одун көзү дә.
Шәхси һәјат үчүн гыјма һеч кәси,
Танрынын хәтринә горун дүзү дә.

3648

Күсәнләр тапымаз верилән пәјдан,
Улдузлар һәддини ашыбдыр сәјдан.
Узагдан узаға олса да ашиг,
Әбәди ајрылыб Күнәш да Ајдан!

3649

Чохлары дүнјадан накам кедәр дә.
Бир гарын чөрәјә гуллуғ едәр дә.
«Сәадәт» кәлмәси јоха чыханда,
Бири дикәрини шир тәк дидәр дә.

3650

Тагәтдән дүшмәји ејләмә адәт,
Үзүнә күлнмсәр гара гәлбли дә.
Вичданын чох инчә әсәбләри вар;
Үрәјин сәсинә артсын ибадәт.

3651

Мән сәнин гулунам, - дејәнләр дә чох.
Бир чүплүк көмәји едәнләр дә јох.
Һәјатын нәбзини тутмагдан өтрү,
Аллаһын евинә кедәнләр дә јох.

3652

Үзүнү туршутма елин ичиндә,
Мин бәла баш верир бир су ичимдә.
Мәхлугуг өнүндә баш олмағ үчүн,
Ајналы көрүлсүн кәрәк ичин дә.

3653

Бармагла илләри сажма бу гәдәр,
Инсаны мәһв едәр гүссә вә кәдәр.
Чөрәји вә дузу бол олмајанда,
Бичарә фәгирләр кәзәр дәрбәдәр.

3654

Әбәди ајрылыр торпаға кирән,
Орада тапылмыр чарә јетирән.
Өлүмдән сонра да из гојмағ үчүн,
Һөрмәтлә јад олсун кәрәк хатирән.

3655

Гэлбини сындыран сөзэ дэ нифрэт.
Матэми андыран көзэ дэ нифрэт.
Аллаһа сэрф елэ пак мэхэббэтин,
Чаныны јандыран көзэ дэ нифрэт.

3656

Балдан ширин олан дилинэ эһсэн!
Динчлији јашадан илинэ эһсэн!
Рәһмли гајнанаја – анна дејәндә,
Әрини шад едән кәлинэ эһсэн!

3657

Бәлалы башыны думан аланда,
Ајаг тутачагдыр јерсиз јалан да.
Долуну анладар күлә енән шеһ;
Гызылдан дәм вурар чындыр палан да.

3658

Бағбанын бәһәрли бағына алгыш!
Јемишә бал гатан тачына алгыш!
Мөчүзә јарадыр торпағын сирри,
Чәннәти охшадан чағына алгыш!

3659

Көзәллијә ашиг олан бәндәләр,
Әтрафына әләми дә бәнд едәр.
Хејир-дуа истәјәндә Танрыдан,
Әријин дә туршусуну гәнд едәр.

3660

Истәк илә кирмәк олмаз јарыша,
Инсан кәрәк нәфси илә барыша.
Алағлары гопарарлар көкүндән,
Имкан вермә ган да суја гарыша.

3661

Һәр аддым башында чиндән һөркәрәк,
Гој гәним олмасын једијин чөрәк.
Аллаһы көмәјә чағырмајанда,
Көз јашы силмәклә севинмәз үрәк.

3662

Отлардан јоғрулуз сүд илә бал да.
Гејмагдан дад алыр сағлам да, лал да.
Ибадәт едәндә Јараданына,
Мин дәфә ешг илә гадасын ал да.

3663

Өлүмлә битәндә тәләнин сону,
Гарадан бичиләр тәлејин дону.
Тәбиәт һөкмүнү верәндән сонра,
Бәшәр дә мәһв едәр хаин оғлуну.

3664

Дост, јолдаш ичиндә олса һөрмәтин,
Јерини тутачаг нәрли чүрәтин.
Вәтәнә гајыдыб хош илһам илә,
Јадикар галачаг дилдә гүрбәтин.

3665

Тәбиәт вугары дәрјадыр, дағдыр.
Күнәшли күнләрин рәнки да ағдыр.
Хаг үчүн истәсэн азадлыг, сағлыг,
Гибтәли күлән дә лал олачагдыр.

3666

Өлүмүн гүдрәти нә вахт ки артар,
Руһуну охшатмаз нә каман, нә тар.
Бир кисә гызылдан имтина едиб,
Һушуну динчәлдән мәгамы ахтар.

3667

Намыдан сэрфэли санма өзүнү,
Тәпәдән дырнаға данма сөзүнү,
Ана Вәтәнини ишыгландыран,
Күнәшли нурларла анла көзүнү.

3668

Алын тәр төкмәсэн, зәһмәт чәкәрәк,
Јери шумламаса, тохум әкәрәк,
Јашындан асылы олмадығындан,
Чөрәји басана ар олсун кәрәк.

3669

Күл јарын гәлбиндә мәскән сечәндә,
Ағламаз думан да, сүзүлмәз чән дә.
Арзулар гошуну бар верә-верә,
Пешман да олмазсан өмүр кечәндә.

3670

Нәләјиг әмәллә олмасын ишин,
Һарамлыг тикәни әзмәсин дишин,
Јенилик наминә бир иш гуранда,
Әглини хәбәрдәр етсин кечмишин.

3671

Өзүнү чашдырма биканәләрлә,
Јаныглы галарсан бир күн кәдәрлә.
Һәддини ашачаг мин чүрә гижбәт,
Барыша билмәзсән сајсыз һәдәрлә.

3672

Әлиндән кедәндә чохун вә азын,
Сәртли гыш һалына дүшмәсин јазын.
Чүрүјәр һәвәсин, гырылар сәсин,
Руһа гида вермәз бир дә авазын.

3673

Дэрдлэри сажмагла гуртаран дежил,
Солмуш жарпаг кими мэхв олур хэр ил.
Нэддиндэн артыг да бар верэн заман,
Јахшылар өнүндэ будаг тэк эжил.

3674

Арадан тез көтүр јаманлығыны,
Бал илэ дэјишдир јаванлығыны.
Бу кэлди – кедэрдэ адын да вардыр,
Гызылдан баһа бил чаванлығыны.

3675

Нэлајиг сөзлэри гошма дилинэ,
Фэсиллэр чэмлэниб јетмэз илинэ.
Халгын сэркэрдэси олмағын илэ,
Чалышма, тарихдэн адын силинэ.

3676

Јандырма өзүнү одун ичиндэ,
Мэхэббэт һеч олар хэр бир ишиндэ.
Мэчнун да демэзлэр адына, инсан,
Көзлэри охшадар үстүн, ичин дэ.

3677

Нэрдэн шэлалэ тэк ахмалысан,
Нэрдэн шимшэк кими сөз чахмалысан.
Өзүнү миллэтэ севдирмэк үчүн,
Халгын да көзүнэ дүз бахмалысан.

3678

Бу гэдэр өјүнмэ, ары балысан.
Һеч кимэ сөјлэмэ, дэрддэн һалысан.
Мэсүл бир вэзифэ дашысанда да,
Дүнјаны фани дэ сажмамалысан!

3679

Ичкиләр удса да һәр шеји сәјда,
Палчыға булашма пәйызда, јазда.
Өмүрлүк, әбәди јадында сахла,
Шәрабдан үстүндүр дәм алан чај да.

3680

Јахандан јапышан јохса дүнјада,
Гошула биләрсән лајыглы ада.
Әбәди јашамыр јүз иллик гонаг,
Чалыш ки, бу мүддәт кетмәсин бада.

3681

Булудлар чајлары једирдән заман да,
Мөчүзә ахтарма сирли дүнјадан.
Дағларын башында јығылан гар да,
Дәниз һәсрәтијлә ағлајыр һәр ан.

3682

Ешгиндә јохдурса һијлә вә кәләк,
Севдијин дилбәрлә вәдәләшәрәк.
Сөзләр чәбһәсиндә вурушмаг үчүн,
Анчаг дүзкүнлүјү сечәсән кәрәк.

3683

Јанмајан одундан көз ола билмәз,
Нуруну азандан көз ола билмәз.
Достларын үзүнә ағ олмајанда,
Һеч дә сәдагәтдән сөз ола билмәз.

3684

Әлдән әлә кечсә ширин һәјатын,
Һамыја ачылар сирин, адәтин.
Гуртара билмәзсәш рүсвајчылыгдан,
Дилдән дилә дүшәр шәхси бајатын.

3685

Алданма рәгибин кәләжинә дә,
Чаныны јандырма мәләжинә дә.
Көјләрлә әһәтә олунмушуг биз,
Ар олсун ев јыхан фәләжинә дә.

3686

Дидәркин дүшәнин сәбәби олар.
Үмиддән доғулан тәләби солар.
Башында фырланар евин дә дамы,
Ачы зәһәрлә дә пәтәки долар.

3687

Јанашы дурмазлар ган ичән илә,
Шәриклик етмәзләр шан бичән илә.
Гызыллар көлүндә боғуларда да,
Һәсрәтин чәкмәзләр јан сечән илә.

3688

Һәр ишин гәдрини анлајан биләр.
Алнынын јазысын ганмајан силәр.
Сирләрин чохлугу аزالан дејил,
Хоруза, рәһми дә банлајан диләр.

3689

Ардычы сүрәтдә дүшсә дә јада,
Бәланы өзүнә чәзб етмәз гада.
Јашындан асылы олмаса да һеј,
Адәт көзләмәјән јетмәз мурада.

3690

Субајлыг чағында ағырдыр анлар.
Бармагла сајылар гәмсиз оланлар.
Хәрчләмә вахтыны бош әмәл үстә,
Һәсрәтлә јарышыр тойдан галанлар.

3691

Өжүнә билмәзсән јаралы әлдән,
Јаддашы силмәзсән аралы елдән.
Бир кәрә кәлирик бу дүүнјаја биз,
Илһама кәлмәзсән саралы күлдән.

3692

Сүбһ чағы хорузлар банлајар бир ан.
Күнәшдән габаг да ојанар инсан.
Аллаһа хош кәлсә һәр әмәлимиз,
Јүзү дә ашмаға јаранар имкан.

3693

Гачаг тәк, варлыны сојмасын инсан,
Јахшылыг етмәкдән дојмасын инсан.
Јатаг отагында чан верән заман,
Дүнјаны фани дә сајмасын инсан.

3694

Јаралы гәлбинә сәпмә дузу да.
Кәријә гајыдар бәхт улдузу да.
Чобанын иштаһы кабабдан кәлсә,
Чомағы јалајар көрпә гузу да.

3695

Јүз дејил, мин дејил бәланын сајы,
Өлүмү дадмагдыр илбизин пајы.
Көзүндә кичиләр уча зирвәләр,
Күскүн далғаларда батар да гајы.

3696

Гәрибә јемләрә аздырма нәфси,
Үзүлмүш вичданла ејләмә бәһси.
Үрәјин ағрысы санчылајанда,
Аллаһ бағышламаз ганалы нәһси.

3697

Тәмиз ад инсана олмаса гисмәт,
Бошлуглар ичиндә батачаг исмәт:
Һеч кимә кар етмәз наләнин сәси,
Өлүмлә чарпышар бу ачы һәсрәт.

3698

Тәмизлә гәлбини гүссәдән,гәмдән.
Ағармыш башлары сечәрсән дәндән.
Јанан көз үстүндә бухарлананда,
Һәр диләк дирчәлмир чәкдији дәмдән,

3699

Бал үчүн бәсләјәр ширәсин һәр күл,
Чөрәкдән из галмаз битмәсә сүнбүл.
Мүасир заманда өмүр сүрсә дә,
Гәдим маһнысыјла өјүнәр бүлбүл.

3700

Өмүр күн кечиртсән ешглә һајанда.
Кәләкдән батмасын кәрәк мајан да,
Ел-оба јығышыб зәһмәт чәкәндә,
Мүфтә чөрәк јејәр чалышмајан да.

3701

Өләнә, һәрчәнд ки, гәбир газанлар,
Алындан силинмир гызыл јазылар.
Пахыллар ордусу гарышмағындан,
Тарихә дүшмәјән сәррафлар да вар.

3702

Көнүл сирдашы да дананда сәни,
Чар чәкиб, хәбәрдар етмә јетәни.
Галмағал инсанлар кәлир дүнјаја,
Гәриб дә сајылар доғма Вәтәни.

3703

Кечэли – күндүзлү кэлсэ дэ кэлэк,
Өл – голу багламаз нэ чин, нэ фэлэк.
Уча бина илэ фэхр етмэк үчүн,
Чох сажлы дашлары јонасан кэрэк.

3704

Кар етмэз, зирэкдир ја да утанчаг,
Фэрги јох, кишидир ја да ки алчаг,
Өмүр чешмәсини гурудан өлүм,
Чалалы бир гәбри бағышлар анчаг.

3705

Өлүм гылычыны тутсан дэ һачан,
Өз ишин көрәчәк дамардаки ган.
Јардымдан имтина етмәсәләр дэ,
Һәр шәфгәт евиндә гәјтарылмыр чан.

3706

Сүрәтлә јеримә чәмәнзарда сән,
Күлләр елә дојар, – һалдан бетәрсән.
Бүлбүл дэ сахлајар шән нәғмәсини,
Чәтин ки, бир јаз да бурдан өтәрсән.

3707

Сындырма гәлбини һалал јејәнин.
Инчитмә көнлүнү биһал дејәнин.
Гәсдинә дурачаг анламадығын,
Сон анда олачаг кар-лал бәјәнин.

3708

Өјүмә күндүзлү јасдығын илә.
Бир гәмли күнүн дэ чевриләр илә.
Јухуну дәрмәзсән кечәләрдән дэ, –
Өмрүнү чүрүјән чөп билә-билә.

3709

Евиндә жанмаса доҗма чырағын,
Чаны исиндирмәз тәкчә арағын.
Ағыллы-камаллы рлсан да белә,
Бөјүк вәзифәдән кәлмәз сорағын.

3710

Үрәкдән вурулсан кәнчлик пешәнә,
Чәннәтдән пај дүшәр нәһәнк мешәнә.
Бағбанлыг шан-шүһрәт кәтирә сәнә,
Халг да һејран галар сәнәт ишинә.

3711

Габарлы олса да зәһмәт әлләрин,
Зөвгүнү охшадар хошбәхт елләрин.
Одлардан, селләрдән имтина едиб,
Сәадәт наминә әсәр јелләрин.

3712

Сәррафлар сәрәнчам тапандан бәри,
Һәјатын тәкәри дөнмәјир кери.
Сарајлар учалыр күчлү әлләрлә,
Чәннәтә дөндәрир көј илә Јери.

3713

Диггәтли оларса башчылыг едән,
Ар-абыр ахыны башлар бинәдән.
Боллугун ичиндә јашар ел-оба,
Ашыг дә гошачаг сөзү синәдән.

3714

Гәддарын бүкүләр гәдди – гамәти,
Бирузә верилмәз сағ әламәти.
Әбәди дәрс олар ган ичәнләрә,
Бир даһа севмәзләр шәр фәлакәти.

3715

Күнэшлэ жарышмаз һәр үзү көјчәк,
Һеч вә'дә јанылмаз сөзләри керчәк.
Инди јашасайды Омәр Хәјјам да,
Мин дәфә дејәрдим : - Шәрабдан әл чәк!

3716

Һәрчәнд ки, күлләр тәк, үзү чичәкдир,
Санма ки, нишанлар дөзүләчәкдир.
Дилини бал илә чимдирсән дә сән,
Јенә да ачы сөз сүзүләчәкдир.

3717

Үрәјин башына долан, әј инсан,
Гој, һеч илишмәсин дамарында ган.
Динчини аланда раһатлыг үчүн,
Јахшы шәраитдән јараныр имкан.

3718

Танрыны фикириндән гачыран чаһил,
Дананлар кәшфиндә сајылмаз маһир.
Һарамлы-һарамлы мүркүләјәндә,
Бир голлу јады да санар Әзрајил.

3719

Бәләдчи олмајан мешзликләрдә,
Икидлик көсдәрмәз һәр бир сәркәрдә.
Дүшмәнин изинә дүшмәдијиндән,
Өлүсү тапылар гарлы сәнкәрдә.

3720

Ачылыг дадыны вермәз дә шәрбәт,
Улдуздан бәхтини дәрмәз дә һәр бәд.
Динин шүшәсинин сындыран хәсдә,
Чәннәт сүфрәсини сәрмәз дә әлбәт!

3721

Араја ачы сөз гатмағын илә,
«Афэрин» демэзсэн бу чүрә дилә.
Сөкүләр дибиндән гэлбин дирәји,
Сағламлыг әлвида дејәр бу илә.

3722

Гајаны ағрыдар сөкүлән даш да.
Кәрәкдир һәр түкү сахласын баш да.
Ирили-хырдалы мәчлисләр дә,
Сөзүнү дејәчәк гочалан јаш да.

3723

Илһамы верән дә агибәтлидир.
Тәнбеһи едән дә ғышдан сәртлидир.
«Ојунчаг» сөзүнү ишләтмәсәк дә,
Гонағлыг сүрән дә һөкмән шәртлидир.

3724

Аллаһдан рузуну нечә диләрсән,
Алһнындан јазыны һечә силәрсән.
Бу ачы хәтанын учбатындан да,
Бу ширин чанындан кечә биләрсән.

3725

Бәдхәһын әлиндән нә вахт динч јатмаз,
Малыны һарамлы маллара гатмаз.
Өзүндән асылы олмадығындан,
Сирләри ачмаға өмүр дә чатмаз.

3726

Гајғылы бәндә ол аз јашлыларла.
Дағ тәк өртүлмәсин башлары гарла.
Таләјдән асылы олса да һәјат,
Танры хошлајанда өјүнәр варла.

3727

Мәһәббәт одуна вахтсыз јананда,
Шүбһәләр јараныр гајнадан ганда.
Фырланыб тәзәдән кәлсә баһар да,
Гөнчәси ачылмыр истәји анда.

3728

Јолуну дәјишиб, дөнәрсә јарын,
Өзүнү догрутмаз илк еһтибарын.
Учалмыш дағ-гаја ашар башына.
Дүнјаны фани дә санар илгарын.

3729

Ичкијә гуршанма чаван јашындан,
Дүз јола чыхмазсан азан – чашындан.
Биканә көрүнәр һәјатын сәнә,
Гапалмыш түстүләр чыхар башындан.

3730

Саралмыш ешгинин јаман күнүндә,
Бәдхаһлар күлмәсин һәр ан өнүндә.
Инамы итириб, бу фәлакәти
Дүнјанын ахыры санма өзүн дә.

3731

Јол үтән һај вермәз сәсләмәјәндә,
Арзулар чүчәрмәз бәсләмәјәндә.
Билмәјән, сырғаны тахсын гулагдан ;
Күл-чичәк өпүшмәз мей әсмәјәндә.

3732

Дүшмәнин енәчәк, сән учаланда,
Кәнчлијин дөнәчәк, сән гочаланда,
Бир дә ки, Аллаһы дајаг сајанда,
Гисмәтин олачаг ән уча шан да.

3733

Санма ки, һәр варлы бир һавадардыр.
Чохларын камалы һәлә дә дардыр.
Үзүјүн гашыдыр үлви мәһәббәт,
Севки олан јердә чәннәт дә вардыр.

3734

Хәтанын башында үрәк дајанмаз.
Кәркинлик олмаса бејин ојанмаз.
Хәлбирдән кечириб биликләрини;
Нәр икид, залымын одуна јанмаз.

3735

Јерсиз гынамағы төвбә едәрәк.
Мәһәббәт јолуна күлләр сәпәрәк,
Севкинин шаныны јашатмаг үчүн,
Вәфасыз чыхмасын садиг дә кәрәк.

3736

Нөвбәли кәләндә һәм пајыз, һәм гыш,
Һәсрәтдә гојмасын нә гар, нә јагыш.
Үрәјин балача олса да сәнин,
Дүнјаны дәрк едән ағлына алгыш.

3737

Өмүр боју, һәрчәнд севинч диләрсән,
Сабаһыны бу күн јанлыш биләрсән.
Пәрдә-пәрдә сајы артса дәрдләрин,
Күлән көзүн јашыны да силәрсән.

3738

Чөпә бәнзәр – гуру сөздән алышма.
Ев јыханын хејри үчүн чалышма.
Сәбрин илә пычылдашыб арада,
Нәр јетәнин ишинә дә гарышма.

3739

Хошбэхтлији гоша версэ зэр кими,
Өтрафына чэлб елэсэ һэр кими.
Сағламлығын кешијиндэ дајаныб,
Гочалыгла өјүнэр дэ нэр кими.

3740

Зәнн етмэ, бөһтанлар алчалдар сәни.
Чәкинмэ, килејлэр гочалдар сәни.
Бағындан еллэрэ нүбар кэлэндэ,
Бағбанлыг шәрәфи учалдар сәни.

3741

Алгышлар дејилмэз һарам һэд үчүн,
Көз јашы төкүлмэз һәр гәһәт үчүн.
Әмәли олмајан ағыллынын да,
Үнваны јајылмаз мәсләһәт үчүн.

3742

«Афәрин» дејәнләр данан олмалы;
Һәр ара кәлмәни ганан олмалы.
Дәриндән дүшүнмүш бејни јарадан,
Сиррләрин ачары – заман олмалы.

3743

Галдырма сәсини башындан уча,
Нә чаван бәјәнэр, нә дэ ки гоча.
Даһи Илаһинин көзү вар сәндә,
Чалыш ки, руһун да чәннәтә уча.

3744

Шүшәли гәлбләри сындырмаг олмаз,
Зөвгүнү охшатмаз нә каман, нә саз.
Рүсвај да оларсан халгын ичиндә,
Нә сәсин чыхачаг, нә дэ ки аваз.

3745

Демэ, бири икид, бир гочагдыр.
Өјүнмэ, вар-дэвлэт бэхт ачачагдыр.
Һеч кэси керијэ вермэјән дүнја,
Сэни дә бир јоллуг апарачагдыр.

3746

Мэчнуна кэда тај ола да билмэз;
Мәһэббәт дәрсини ала да билмэз.
Даим говушмаса үрәк-үрәјэ,
Севкидән нишанә гала да билмэз.

3747

Башлара доланма пәрванә тәки,
Чөлләрә үз тутма диванә тәки.
Бу кәлди-кәдәрдә бир дәнәдир шанс,
Һечлијә алданма дүрдәнә тәки.

3748

Кәнчлик чағларыны хатырлајанлар,
Кечмиши дәнләјиб, тәзәни анлар.
Јенидән ојанар елмә һәвәси,
Һәр сирийн одуна јанар, нә јанар!

3749

Сејрәкли јағышлар сел кими дашмаз.
Һәр икид вүгарлы дағлары ашмаз.
Сөзүнүндән бир ләкә тапылмаса да,
Өјүнүб, күлүшмәк мәрдә јарашмаз.

3750

Уста чобан түтәјини чаланды,
Башга шајә ким нә десә јаланды.
Бирчә оддан, тәкчә селдән горун сән,
Билмәзсән дә бу нә чүрә таланды!

3751

Өмрүнү фикирлө чүрүтмө һәр күн,
Ағрылар чаныны бүрүјәр бүтүн.
Чарэләр мэдһәмли олмур һәмишә,
Мэзарын дашыјла өртүләр башын.

3752

Һәр дэфә тапмазсан итирдијини,
Камала алышдыр јетирдијини.
Ад-санла, толар тэк, доланда сүфрән,
Аллаһын бәхши бил кәтирдијини.

3753

Залым тэк боғушма гоншун илә сән,
Селлә дә јујулмаз дүшмән диләсән.
Сарсыдар гәлбини килејли сөзләр,
Кәрәк ачысын да хошун биләсән.

3754

Пис-јахшы адыјла көчүр һәр бәндә,
Дасдан да гошулур јери дүшәндә.
Дүз – әјри, әјри дә дүз ола билмир,
Руһуну инчидир һагсыз күсән дә.

3755

Дүүјадан көчәси гоча дәминдә,
Артачаг дәрдин дә, артар гәмин дә.
Аллаһ Өз һөкмүнү имзалајанда,
Еһтијач дојулмур олсун зәмин дә.

3756

Килејли көзләрлә сүзән бахышлар,
Ешгинә нә јанар, нә дә алгышлар.
Гара булудларын кишнәмәсиндән,
Одлу илдырымы анчаг бағышлар.

3757

Шэн кэзмэсэн јашадығын дијарда,
Дујғуларын гэлб евини јарар да.
Чайлар кими ашыб-дашар јашларын,
Һаллин тапмаз һөкмдән чыхан гэрар да.

3758

Торпағы белләмә гәмлә, кәдәрлә.
Тәбиәт достлашмыр һалы бетәрлә.
Һәјат нәбзини дә ғычыгландыран,
Бәхтинә сон нөгтә гојар һәдәрлә.

3759

Аозулар һәгигәт олмајан јердә,
Әлләчлар күч кәлә билмәзләр дәрдә.
Тәлејин јанығлы зүмзүмәсиндән,
Елә бил, тәрсинә фырланар Јер дә.

3760

Бивәфалыг бир бәладыр әзәлдән,
Наз-гәмзәләр ајры дүшмәз көзәлдән.
Ашиги дә бир көз кими јананда,
Сәси чыхмаз нә алчағдан, нә зилдән.

3761

Шәјәләр гәлбләрә шәр тәһәр доллар,
Вәфада дөнүкләр дәрбәдәр олар.
Бир һалал сүд әмән чыхса гаршына,
Сан ки, поладдан да ләл-көвһәр јорар.

3762

Әсән јелә бојнун бүкмәз күләкбаз,
Сүфрәсини јаван сәрмәз чөрәкбаз,
Әјрилијә сон гојмасан әбәди,
Вүчудуну чүрүдәр дә кәләкбаз.

3763

Јалварма гэддары пис олан јада,
Вәһшијә кар етмәз мин сәјлы гада.
Тәбиәт чәннәт тәк көзәлләшәрди;
Бу типләр көкүнү версәјди бада.

3764

Јалана гуршанар һаггыны азан,
Тәләјдән руһланмаг дејилдир асан.
Һәр сөздә – кәлмәдә долуса һикмәт,
Әдаләт јолунда нәр дә оларсан.

3765

Фәрәһли һәвәслә киришсән ишә,
Ешг долу үрәјин дүшмәз тәшвишә.
Сүфрәләр бәзәјәр јазда битәнләр,
Гышын да ләззәти јапышар дишә.

3766

Будағы сындырма , бир килә дәрсән,
Бағбанын бағрыны түгјан дидәрсән.
Гүссәли, губарлы ајрылығла да,
Бир өмрүн тәләјин хәзан едәрсән.

3767

Дәрәсиз бир дағын боју да олмаз,
Субајбәнд гочағын тоју да олмаз,
Һәјаты ојунчаг сәјма бу гәдәр,
Булудсуз дәрјанын сују да долмаз.

3768

Тохунма гәлбинә ешгдән јананын,
Һөркүтмә – өзүнү бәдбәхт сәјанын.
Көрүлән һәр бир иш вермәјир фәјда,
Јанылмаз – сәбрини алгышлајанын.

3769

Иманы јандырма алыш-веришдә,
«Мат» ола биләрсән һәр бир кедишдә.
Вичданын дүшмәни сајылыр нәфс дә,
Һарамлыг – өлүмдүр көрдүјүн ишдә.

3770

Шүһрәтбәнд хош күнү шана да диләр,
Шәрбәтбәнд мәлһәми чана да диләр.
Ғајғы көстәрдији јад көзлә бахса,
Ғәлбинин одуна јана да биләр.

3771

Кизли мәһәббәтә алышан гәлбдә,
Тәдричән лахланар көклү әдәб дә.
Көзләр дә нуруну итирән заман,
Абырлар, һәјалар олмаз да дәбдә.

3772

Ән әзиз досту да сынамајанда,
Һарамдан кәнара дүшмәз мајан да.
Әјилән будаг тәк чөкәр арзулар,
Архана даш атар – сәни сајан да.

3773

Һәр кәсин өнүндә әјилмәјәнлә,
Фәхр едә билмәзсән өз әмәјинлә.
Ади шүшә кими чатлајар гәлбин,
Чөпә дә дөнәрсән аз јемәйинлә.

3774

Әмәл ет Танрынын зәрли сөзүнә,
Ишыг кәтирәчәк зәјиф көзүнә.
Тәбиәт тәзәдән дәјишәр дону,
Күнәш дә чан верәр одлу көзүнә.

3775

Ағлыны аздырма күтләр өнүндә,
Хејирли арды вар һәр пис күнүн дә.
Јанылма, резин тәк, узанар өмрүн,
Әбәди чан јохдур дүнја үзүндә.

3776

Ағлына кәләни дилинлә демә,
Һәр јағлы тикәни әлинлә јемә.
Һәјаты Хәјјам тәк баша дүшән дә,
Шәрабы чај кими гојмаз да дәмә.

3777

Дүзү гана-гана јалан ишләдән,
Шүбһәдән чәкинмәз бу ан һеч нәдән.
Јүз бирдә илишиб, баш јардыранда,
Халг да ләгәб верәр: «Өзүн – пуч едән!»

3778

Пулу да, малы да варса мин этәк,
Өлүмлә савашда дураp тәкбәтәк.
«Әчдаһа» ләгәби дүшәр дилләрдән,
Елин дә өнүндә көрүнәр чөп тәк.

3779

Күндә имтаһана чәкмә чананы,
Бир даһа әритмә галан чаныны.
Солан солачагдыр, кечи-тези вар,
Керијә говдурма ахан заманы.

3780

Күлләрдән өтрүдүр бүлбүл нәғмәси,
Үрәји јардырар наләнин сәси.
Һәјат гәрибәдир, һәјат көзәлдир,
Сачлары тумарлар јелин әсмәси.

3781

Бәһанә ахтарыб гачма жарындан,
Михәнәт аҗрылар өз диҗарындан.
Јемәјин, ичмәјин бол олан јердә,
Донарсан гәлбинин шахта гарындан.

3782

Көрпә баласына гыҗмајан ана,
Нә вахт ки, аналыг борчуну дана;
Сонралар эзаблы аҗрылар илә
Өләчәк, ичиндән һеј јана-јана.

3783

Торпағы белләјиб кәсәјини эз,
Һәр күнчү-будағы аддым-аддым кәз.
Мејвәли бағына гуллуғ етмәјән,
Өз доғма чанын да гәдрини билмәз.

3784

Хәстәлик јапышса көкдән вә тагдан,
Наләси чыхарса һәр ан отагдан,
Бир көзәл јашарса көнлүндә әкәр,
Хош сәси галдырар ағыр јатагдан.

3785

Аләм билир, балыг јашар дәрјада,
Су гуруса, сәбәб олар фәрјада.
Күнәш һәрдән јандыранда күнорта,
Ғајнар чана јапышмаз да һәр гада.

3786

Једди миллјард күн кечирдир арада.
Бу мигдардан сәнә көрә нә фәјда?
Тәклијин дә мөчүзәси ағырдыр;
Унудулмаз бир кәс олма дүнјада.

3787

Сачыны ағартма навајы јердә,
Бир фајда тапылмаз сонсуз һәдәрдә.
Аллаһын сәбрилә дәр нәфәсини,
Сабаһа төвбәдир гәм дә, кәдәр дә.

3788

Бу дүнја јенә дә бошалар-долар.
Мәчнунлар, лејлиләр сачын да јолар.
Кәми тәк дәрјада батмаса дилин,
Тәбиәт гојнунда јуван да олар.

3789

Сөһбәти саланда һагдан-наһагдан,
Чох киләј ејләмә ағчағанаддан.
Әјәр шир үрәкли олмасајды о,
Инсаны охлајыб, һеч удмазды ган.

3790

Јоргун гајыданда бир ахшам евә,
Бир милчәк нөгсаны фәрз етмә – дәвә.
Буланлыг фикрини дағытмаг үчүн,
Бир аләм севинчи бәхш едәр нәвә.

3791

Горхаға јарашмыр өзүнү өјмәк,
Јохуну шиширдиб, чохуну сөјмәк.
Мүасир һәјата алышмајанда,
Дәбәли олачаг дизинә дөјмәк.

3792

Әј фәләк, дағытма тикиләни дә,
Көкүндән гопартма әкиләни дә.
Нәрләрин ичиндән сечиб зәифи,
Күнаһсыз ганатма чәкиләни дә.

3793

Ағыллы демэз дэ јахшыја јаман,
Вичданы вермэз дэ нэфсинэ аман.
Аталы-аналы үкэј галан да,
Гара булуд кими јаш төкэр һэр ан.

3794

Әтрафа нэзэр сал, бир сөз дејәндә,
Гынама көјләри гара кејәндә.
Тәбиәт ачылмыш сүфрәјә бәнзәр,
Севинәр варындан дадлы јејән дә.

3795

Көзүндә чанлансын нэр чағлары да,
Күлдүрмә өзүнә алчағлары да.
Зәһәрдән дад алса инамлы доғру,
Јаландан сүзүләр гајмағлары да.

3796

Фәрги јох дәрәсэн, фәрги јох дағсан,
Пилләдә мәгрурдур – нә гәдәр сағсан.
Бир дәстә чичәклә дөнәндә кери,
Азмыш севкини дә гајтараचाгсан.

3797

Артырма мејлини ичкијә тәрәф,
Сәрхошлуг ејләјәр ашиги тәләф.
Бәхтәвәр евладдан сөһбәт дүшәндә,
Гурумуш бәдәндән нә нәр, нә хәләф?

3798

Килејин-күзарын олмасын чәндән,
Зәһмәтин гадасы алынсын тәндән.
Ахшамдан елә јат, елә динчәл ки,
Сәһәрин көзү дә нур алсын сәндән.

3799

Үкәјли нөгсаны ахтарма күлдә,
Көнүлләр охшајыр чәмән дә, чөл дә.
Көзәллик ешгинә садиг галараг,
Нәғмәли јашајыр һәр бир бүлбүл дә.

3800

Јағыш тәк төкүлмүр нә дуз, нә чөрәк
Һарамдан һалала гатма бир әтәк.
Дүзлүјүн гәдрини билмәкдән өтрү,
Јаланын ачысын удасан кәрәк.

3801

Каинат – хош һаллы, каинат – јаман,
Һеч шејә күнаһкар дејилдир заман.
Тәбии сурәтдә јашамаг үчүн,
Ичкини өзүнә ејлә гадаған.

3802

Јарла көрүшәндә чәнли һавада,
Јағмуру да шеһә бәнзәр арада.
Талејини гурмаг үчүн ишыглы,
Миннәтдар ол јағыша да, гара да.

3803

Шөһрәт илә ајаглашан јан ејләр,
Ад-сан илә гучаглашан шан ејләр.
Гәм-гүссә дә көчән заман гәлбинә,
Севинчиндән узаглашан ган ејләр.

3804

Десәләр дә севинчинә кәр синә,
Билә-билә иши тутмаз тәрсинә.
Күндән-күнә саралса да јарпаг тәк,
Севән ашиг төвбә етмәз ешгинә.

3805

Инам олмајанда эһдэ, илгара,
Көјлэр дэ палтарын кејинэр гара.
Тэбиэт мүркүлэр нур учбатындан,
Јер јенэ фырланар јол јара-јара.

3806

Һава јағмурлајар, торпаглар ичэр.
Тэбиэт һэр шеји јербәјер сечэр.
Каһ зилдән, каһ бәмдән дејән бүдбүл дэ,
Күлләрин јолунда һэр шејдән кечэр.

3807

Һәр јетән адамла отуруб дурма,
Маралы охшатмаз һәр сачы бурма.
Хэлбирдән бир хәбәр јајылмајанда,
Ганы да сорачаг јүз чүр ујдурма.

3808

Сәадәт мүлкүдүр – өмрүн сарајы,
Сәсини галдырыб, салма һарајы.
Севдијин јарындан олса килејин,
Бир ил дэ сајарсан кечән һәр ајы.

3809

Кеф-әһвал үзүндән билинәр јарын,
Гадасын алмагла телинә сарын.
Өмүр-күн јолдашы олмагдан өтрү,
Кәрәк јары јолдан дөнмәсин арын.

3810

Чифајда, ешгданы мыхлајачагдыр,
Санма ки, әбәди сахлајачагдыр.
Дилсиз диндирмәсә әјәр севән гәлб,
Һардаса – ортада лахлајачагдыр.

3811

Аллаһа инамын артсын күнбәкүн,
Тәк Она бағлыдыр – Јерлә көј бүтүн.
Чашдырма бејнини үкәј фикирлә,
Гој ағлы удмасын шәрабла түтүн.

3812

Көз јашыны етмәк үчүн гадаған,
Севинчләри дөзә-дөзә јанбәјан;
Јар гадасын ала-ала әбәди,
Күсмәјә дә вахт ајырма һеч бир ан.

3813

Һансы дәмдә көзүндә нур алышар,
Хош дујғулар гәлбинә дә долушар.
Севән-севә дилдарына јетәндә,
Арзулар да бир-биринә говушар.

3814

Тәбиәти нә вахт әлдә јаз тутар,
Думан-чәни нөвбәсиндә аз тутар.
Бар ағачы кәсиләндә дибиндән,
Һәр мешә дә, инсан кими, јас тутар.

3815

Диләкләрин сыныг-сыныг олмаса,
Ганадларын гырыг-гырыг галмаса,
Хәјаллары фикирләрлә чәмләјиб,
Күмүшү дә чевирәрсән алмаза.

3816

Јахшы күнләр јер тутмаса нәзәрдә,
Өзкәсиндән ејләмәсин һәзәр дә.
Арзусуну бәзәмәјән нөвчаван,
Ел ичиндә үзү гара кәзәр дә.

3817

Күнү-күндән хоша кэлән дилбәри,
Дәрдә салар аҗрылығын илләри.
Вичданыны инсаф илә диндириб,
Тоҗ-дөјүнә дә'вәт елә елләри.

3818

Дәнизи бош һала салан да олмаз,
Тәбиәт һөкмүнә јалан да олмаз.
Сәррафлар сәранчам ахтармајанда,
Елин гајғысына галан да олмаз.

3819

Сүкута далса да гаја башында,
Јаранма аны вар гара дашын да.
Бағлы дөјүнләри ачыглајанда,
Гәлбини охшатмаз чан сирдашын да.

3820

Дүшмәнләр Хәзәри ала да билмәз,
Кәнчәјә, Бакыја дола да билмәз.
Әмрини аланда сајыг ордумуз,
Гәлбләрдә гәм-гүссә гала да билмәз.

3821

Бир дамла гызарты јохса үзүндә,
Јајында, көлкә тәк, кәзмәсин күндә.
Јүксәк имканлара гадирдир инсан,
Әчдаһа көрүнсүн дүшмән көзүндә.

3822

Һечаны бармағла сајанда «шаир»,
Сөзләри чатмаса дејәр, – вә саир.
Сачлары ағарыб, јашы өтсә дә,
Бир күн ағламајыр өзүнә даир.

3823

Санына һәрчәнд ки, гара дејилмәз,
Горхусу олмајан башыны әјмәз.
Достун һијләсиндән горунмајанда,
Сонракы чарәләр чөпә дә дәјмәз.

3824

Севинчдән көз јашын силәнләр дә вар,
Арзудан бәһрәни диләнләр дә вар.
Үрәк дөјүнтүсү һәддин ашанда,
Ағрынын дадыны биләнләр дә вар.

3825

Ашигин бәхшиши күлдүр-чичәкдир,
Ашыглар саз илә сөз дејәчәкдир.
Ана торпағын да ширин мејвәси,
Сүфрәни, бал кими, бәзәјәчәкдир.

3826

Доғма кими севәрли ол анана,
Әхлагсызлар јол ачмасын јанына.
Хошбәхтлијин кәләфини гыранда,
Дүнја дәрди бәс еләмәз чанына.

3827

Чифајда ки, хасијјәтчә фагырдыр,
Севән гәлби нә әзишдир, нә гырдыр.
Јахын досту итирәндә әбәди,
Нәтичәси һәр бир дәррдән ағырдыр.

3828

Чалыш ки, бүдрәмә бирчә килә дә,
Абырлы аддымла илдән-илә дә.
«Зәһримар» демәклә ачы олан јох
Тәрбијә веркинән доғма дилә дә.

3829

Бу сонсуз көйлэрэ чатмаса да эл,
Аҕлын дэрракына јалварыша кэл.
Јорулмаг билмэјэн бир сэрраф кими,
Күнэшдэн нур алыб, Ај илэ динчэл.

3830

Үрәји јандырма бэд јалварыша,
Азғын гудузларла кирмэ јарыша.
Һэддиндэн чох дејил өмрүн иллери,
Һәр ишә тэк Танры кәрәк гарыша.

3831

Чан јандырма улдузларын сајына,
Бу рэгәмләр кәлмәз сәнин һајына,
Танрымызын көстәриши оландан,
Күнәшлә Ај дүшәр анчаг пајына.

3832

Артыг тамаһ үстә јарытма башын,
Нәзәрә алынмаз – нечәдир јашын.
Көзүндән дүшәрсән һәгиги достун,
Керијә гајыдар атдығын дашын.

3833

Нөгсанын олмасын алыш-веришдә,
«Мат» ола биләрсән һәр бир кедишдә.
Күнүнү кәдәрлә јола салма һеч,
Сәбәбдән јараныр гәбрә кириш дә.

3834

Олуб-кечәнләри сајма бу гәдәр,
Бир анда доғулуб севинчлә кәдәр.
Гәлбинә тохунма вичданлы кәсин,
Чүн белә алгышлар сәни мәһв едәр.

3835

Гэлбинэ дэјмэсин һэр дејилэн сөз,
Дүшүнмэ гэддини эјэчэк һэр көз.
Гығылчым верэрэк аловланса да,
Өлүмлэ чарпышар одланан һэр көз.

3836

Гызмышлар нэ вахт ки, һэддини азар,
Сэни чашдырмасын нэ дэвлэт, нэ вар.
Күнаһын јохса да бир дамла гэдэр,
Хэчалат чэкмэјин гэбир дэ газар.

3837

Сарсытма чаныны дэрд, гэм ичиндэ,
Өфсанэ ишидир шэр илэ чин дэ.
Үмидлэ јола вер гарлы гышы сэн,
Нөгсан көрүнмэсин кэрэк ишиндэ.

3838

Фикриндэн чыхмасын сэлигэ-саһман,
Ганунлар үстүндэ гурулуб чаһан.
Халгына өмүрлүк нур сәпмэк үчүн,
Өзүн дэ күндүзлэр Күнәш тәки јан.

3839

Дәрдини сөјләмэ һэр бир кәдәјә,
Әслини андырма гондарма бәјә.
Гэлбиндә гаранлыг кин олмаса да,
Мәруз да галарсан сонсуз һәдәјә.

3840

Сөзүнү јарымчыг кәсмә һеч кәсин,
Гисмәтә дүшәнләр гој олсун бәсин.
Тик тутма башыны барсыз чинар тәк,
Һаггында тә'рифи кәрэк халг десин.

3841

Төврәтдән гидалан евдә, бајырда,
Әбәди көчәнләр ајылмајыр да.
Сәнин дә сүрдүјүн јүз иллик өмрүн,
Заманын бир аны сајылмајыр да.

3842

Дәһшәтли фәхр етмә газандығынла,
Аллаһ бағышламаз јол аздығынла.
Һазырлыг өнүндә көчәри јола,
Анчаг өјүнәрсән кәфән ағынла.

3843

Јахшылыг етмәји силмә јадындан,
Аналыг бәхш олсун һәр бир гадындан.
Кимлијин сорушма јолда галанын,
Дәрдинә элач тап – Танры адындан.

3844

Тә'рифли алгышлар верәндә ара,
Чалыш ки, севинчин дүшмәсин дара.
Ајағын бүдрәсә севки јолунда,
Күнәшин нуру да көрүнәр гара.

3845

Үрәкләр шадланыр – күлләр битәндән,
Нәсилләр дөврләнир – илләр өтәндән.
Јазын нөкәри тәк бахмајан гыша,
Бәрәкәт сүзүлүр думандан, чәндән.

3846

Горағлыг күлдүрмәз доғма Вәтәни,
Үзүјүн гашы сан – думаны, чәни.
Сәадәт јолунда чәкилән зәһмәт,
Танрынын көзүндә учалдар сәни.

3847

Чанына илишсэ азғын аҕрылар,
Санчылар етмэсин кэрэк баҕры ган.
Сэбрин дә төкәнсэ үмидин илә,
Овахты руһун да көјә чаҕрылар.

3848

Һалалла һарам да бишсэ газанда,
Иштаһы өлдүрәр балыг-сазан да.
Сүфрэдә хәбәри тутанда Молла,
Шәһидлик диләјәр бу чүр азанда.

3849

Зөвгүнү корласа төр-төкүнтүләр,
Гэлбини охшатмаз бол сөкүнтүләр.
«Чәһәннәм» кәлмәси силинсә дилдән,
Чәннәти бәзәмәз чөр-чөкүнтүләр.

3850

Јухары тонларла бәрәлтмә көзүн,
Дәрд ганан, мәлһәмли хәрчләјәр сөзүн.
Көјләрдән сычрајар одлу илдырым,
Сән јердә јандырма һеч нәдән өзүн.

3851

Јашыны сормазлар көзәл гадынын,
Рихшәндә гојмазлар шанлы адыны.
Ашигләр күлләрдән алар илһамы,
Сән дә бир чичәклә дөндәр јадыны.

3852

Нә вахт ки, үмиди сона гатарды,
Мәлһәмли кәлмәләр чана јатарды.
Сәбри төкәнәндә бабаларын да,
Вәтәнин јолунда гана батарды.

3853

Иллэр өтүшэндэ нэ чох, нэ дэ аз,
Өмүр жарпаглары нэ вахт ки солар;
Актјор ролуну бачармајан шэхс,
Рәһбәр вәзифәјә лајыг да олмаз.

3854

Назыјла ојнама вәфасын јарын,
Һечә енәчәкдир абырын, арын.
Һәгигәт јолчусу олан пијада,
Нәбзини тутачаг јағышын, гарын.

3855

Јухуну ачытмаз нэ чин, нэ дэ дев,
Сәадәт нурудур кәлин кирән ев.
Һәр көзүн дүшәнә јар демәк олмаз,
Үрәјин шамыны јандыраны сев.

3856

Зәһмәтлә учалмаг истәсән һәр ил,
Бар верән будаг тәк торпаға әјил.
Тәмбәллик јухусу вермәсә ара,
Дәрдләри сәјмагла гуртаран дејил.

3857

Үрәји ағрытса ачы сөзләрин,
Бир дэ күләр үзү көрмәз көзләрин.
Баһарын гајыдар шахталы гыша,
Бузла да өртүләр јашыл дүзләрин.

3858

Сән мәним чанымсан, десә дэ тез-тез,
Үрәк хәлбириндән һәр кәлмә кечмәз.
Гајгысы бөјүкдүр шүбһәли ешгин,
Ашигләр дил илә дәрјада үзмәз.

3859

Күнаһдан хилас ет доғма елләри,
Нифрәтлә гаршыла пис әмәлләри.
Јахшылар ичиндә биринчи олсан,
Танры да артырар галан илләри.

3860

Торпаға лајигдир верәрсә дә наз,
Мүләјим зәһмәтин гој олмасын аз.
Јарадан фәхр етсә бәндәләријлә,
Дағлар да пүскүрмәз, селләр дә ахмаз.

3861

Мәғрурлу горхмазлар көрәндә јуху,
Тәшвишә дүшмәкдән чәкинмир чоху.
Күнаһлар ашанда сајсыз-һесабсыз,
Өзүнкү сајырлар – атылан оху.

3862

Тамаһы, һијләни, кәләји сечән,
Јахшы инсан илә ола билмәз тән.
Көзләрдән дүшәндә әхлагсыз кими,
Бәхтинә күләчәк һәр јолдан кечән.

3863

Дөврәдән кәнарда нә вахт галачаг,
Тәнһалыг гәсдиндән пај да алачаг.
Гәлбиндән горхуну чыхартмајанда,
Рүсвајчы һалындан чар да салачаг.

3864

Гијмәти верилмир гызыл әлләрин,
Севимли оғлу ол – садә елләрин.
Јухуну дүз јозан олмадығындан,
Бағры да јарылыр шүбһәлиләрин.

3865

Нүмунэ олмагла севдир елини,
Ағырлыг наминэ гыјма белини.
Гочалыг дөврүнү зирэк дојараг,
Зәһмәтә алышдыр бир чүт элини.

3866

Әтирли күлләрдән илһам аланда,
Бејнин сарајында әсир галанда,
Кәлмәләр төкүлүб ләчәкләр кими,
Нәғмәјә чевриләр сирли бир анда.

3867

Нә ата, нә ана јохса јанында,
Јетимлик, јесирлик јашар чанында.
Дүнјаны кәшф едән Танрыдан башга,
Һеч кәсә инанма касыб анында.

3868

Улдузлар, Күнәш, Ај һеч унудулмур,
Думансыз рузикар јағмурла долмур.
Фикирләр дидсә дә бири-бирини,
Мәгсәдсиз истәјә чатмаг да олмур.

3869

Өмрүн баһарында күл дә – чичәкдир,
Гөнчәләр гапалы көрүнәчәкдир.
Севкилин өнүндә гәрар тутанда,
Јоллардан изи дә силинәчәкдир.

3870

Һәр үзү дөнмүшә едәндә көмәк,
Нә һарај лазымдыр, нә дәки көтәк.
Сүфрәси чөрәклә бол олан заман,
Өнүндә мәләјәр көрпә гузу тәк.

3871

Чәннәтли чөл-чәмән гарла доланда,
Гөнчәси ачылмыр чичәк соланда.
Тәбии фәлакәт баш верәндә дә,
Бир чөпдән јапышыр нәрли олан да.

3872

Күнәш нурлу көзлә нә вахт ки бахар,
Тәбиәт гојнуна одлар да тахар.
Тајалы гарлар да дағлар башындан,
Дәниз һәсрәтилә чајлардан ахар.

3873

Күнаһы, бајраг тәк, ким тутачагдыр,
Ачылы гәми дә һеј удачагдыр.
Гәлбинин евиндә хошбәхт олан да,
Көзләрин јашыны унудачагдыр.

3874

Сағламлыг нәбзини тутмагчүн һәр ан,
Илбәил Танрыдан верилмир фәрман.
Ашиги вүсала јетирәндә јар,
Мәлһәмли ешгиндән умур да дәрман.

3875

Евинә истилик версә дә очаг,
Күнәшин нуру да сачылмајачаг.
Өлүнчә олмаса саф мәһәббәтин,
Өмрүн гөнчәси дә ачылмајачаг.

3876

Гаранлыг кечәдә көздән итәрәк,
Ширлә әлбәјаха кирмә тәкбәтәк.
Ган удан чығырлар өлүм веринчә,
Халг сечән јоллардан кечәсән кәрәк.

3877

Биһәја-биһәја күлмә бу гәдәр,
Доғмалы гајғылар сајылмыр һәдәр.
Јүз тәлә гурсан да чөрәк верәнә,
Аллаһын бир аһы сәнә бәс едәр.

3878

Гәм гүссә гәлбини нә вахт ки дәнләр,
Дүшмәни олмајан газмајыр сәнкәр.
Көзләрин әбәди бағланмаса да,
Ачылы һәјатын өлүмә бәнзәр.

3879

Әјилән будағы галдырсан да тик,
Туршуну бал илә дәјишмәз әрик.
Кечәли-күндүзлү дојдурсанда һеј,
Ганмаз бир дәрдини чәмәз дә шәрик.

3880

Үзүнү туршутма гоһум-гардаша,
Һәр тәдбир чох асан кәлмәјир баша.
Вичдана чүрүмүш чөп кими бахсан,
Вахт кәләр башын да дәјәчәк даша.

3881

Һәр сәһәр гапыдан чыхдығын заман,
Ағыллы фикирләш илк аддымвндан.
Һәр заты гырығла иш көрсән әкәр,
Доғмача адын да чыхар јадындан.

3882

Гәддар бир инсанын дүшсән әлиңә,
Дүнјанын јүкүнү бағлар белиңә.
Керијә гајытмыр јахшы да, пис дә,
Алданма кимсәнин бәд әмәлиңә.

3883

Гызыл күлү сачларына дүзөндө,
Хумар көзлө севкилини сүзөндө,
Арзуларын тој-бүсата чеврилиб,
Гөмлөр удар үрөјини үзөн дө.

3884

Үрөк мөһөббөтлө дөјүнөн јрдө,
Саф олан вичданы салмазлар дөрдө.
Лө'нөти јағдырыб ев јханлара,
Гижөтлө сөзлөрө инанма бир дө.

3885

Нө вахт ки, Танрыдан рөһм кэлөчөкдир,
Бөхтини инамла дөрк едөчөкдир.
Һөддини ашанда садө чобан да,
Сүрүнү гурдлара једирдөчөкдир.

3886

Сүбһ нуру һачан ки, јајылачагдыр,
Бағбан зөһмөт үчүн ајылачагдыр.
Өмрүндө иш-күчө алышмајан да,
Дүнјанын бөдбөхти сајылачагдыр.

3887

Зөһмөт илө бош хырманлар долачаг,
Күл јеринө јаш гангаллар солачаг.
Ел ичиндө сөз дүшөндө әмөкдөн,
Севинчин дө гызыл анлар олачаг.

3888

Илдырымлар Күнөш кими јананда,
Јағмурлары бөрөкөтлө сананда,
Күзараны хош кечөндө милләтин,
Вөтөнини чөннөт анар ганан да.

3889

Саһибкар тә'рифә көз гапмалыдыр,
Газанан даш-гашлар дүнја малыдыр.
Ушаглар јашбәјаш бөјүјәндә дә,
Сирләрин көкүнә јол тапмалыдыр.

3890

Елмдән ајры дүшмәк гәрибчиликдир,
Хошбәхтлик тәмәли боллу биликдир.
Һәр бир шеј ағлына олмаса ајдын,
Мүәллим олмағын бәдбәхтчиликдир.

3891

Өзүнә күвәниб галдырма фәрјад,
Аллаһдан верилир һәм шөһрәт, һәм ад.
Сирләри өзүндә тутан тәбиәт,
Һәрәни вахтында ејләјир азад.

3892

Сәнкәрләр үрәји нә вахт дағлајар,
Аналар Танрыја үмид бағлајар.
Вәтән хаинләри басғын едәндә,
Әскәрләр вурушар, ел дә ағлајар.

3893

Исти јорғаныны үстә чәкәрәк,
Рәһмин бир дамлаја енмәсин кәрәк.
Боллуг дәрјасында үзсән дә белә,
Гој гани етмәсин сәни даш үрәк.

3894

Һәр јетәнә әллач үчүн үз тутма,
Ачы сөзү нә чејнәмә, нә удма.
Пәһливанә бәнзәтсән дә өзүнү,
Дүшмәнин дә чохлуғуну унутма.

3895

Көзүндөн дүшөрсө инандығын жар,
Гүдрэтин итирэр һәм абыр, һәм ар.
Фәхр едә билмәзсән кәләчәјинлә,
Көкүндән гырылар кечмиш иһтибар.

3896

Мә'налы өмрүндә јашасан мәтин,
Дашлара дәјмәсин рәһмлм нијјәтин.
Кәдәри көзләрдән нуру гапанда,
Ишыгдан савајы олмаз һәсрәтин.

3897

Ағлын олса һәм хамсајаг, һәм дајаз,
Дәрди-сәрин нә чох олар, нә дә аз.
Гулағында сырға олсун һәмишә,
Јаратмајан даими дә јашамаз.

3898

Јорган боја көрә узанмалыдыр,
Дүшүнмә аз билән алданмалыдыр.
Кәгыза вурулан һәр мөһүр кими,
Сөзүн дә еһтибар газанмалыдыр.

3899

Јағышлы јағмурла көл долачагдыр,
Шахталы долујла күл солачагдыр.
Зәһләси кедәрсә һәр кәсин сәндән,
Абрын да чавабы «өл» олачагдыр.

3900

Ағыллы чавабы белә гајтарды: –
«Ахмаглар! Бејниниз нечә дә дарды;
Аллаһа инамла баш әјин һәр ан,
Бәдләри чәннәтә нә вахт апарды»?

3901

Һаггын әдаләти савабында вар,
Инсанлыг гамәти чавабында вар.
Бәхдәвәр олмаға һәвәс көсдәрән,
Кечә дә, күндүз дә савад артырар.

3902

Үрәжә мәлһәмдир алгышлар шәни,
Булагтәк шәффафдыр јағышлар чәни.
Чиркин әмәлиндән чәксән хәчаләт,
Бәлкә дә вичдан да бағышлар сәни.

3903

Вурғунса да ширин балын дадына,
Ачы күнү гејбәт билмә јадына.
Дүнја долу сәрвәтләрин олса да,
Ағлын илә гијмәт дүшәр адына.

3904

Улдузлар тәкләсә парлаг Ајыны,
Ичиндә боғултма һаг һарајыны.
Поладдан, алмаздан олсан да мөһкәм,
Шүбһәләр дағыдар ешг сарајыны.

3905

Кәлирдән, зәрәрдән сөһбәт едәрәк,
Һалалы, һарымы мисал чәкәрәк,
Әзиз меһрибанын гонаг кәләндә,
Зәррәчә үкәјлик дојмасын кәрәк.

3906

Гураглыг чөкәндә дијарбәдијар,
Дағларын башындан сүзүләндә гар,
Аллаһа хош кәлән јалварышлардан,
Көјләрдән јерләрә јағышлар јағар.

3907

Бир талеј асылы галарса јардан,
Шүбһә јох, бир јоллуг чыхаммаз дардан.
Күнлү шүалар да оддан гопанда,
Һәр дағын кәлләси бошалмаз гардан.

3908

Фикриндән јајынмаз јүз дәфә десән,
Бир јердә дајанмаз күләктәк әсән.
Ән бөјүк не'мәтдир Аллаһын ешги,
Чалыш ки, бу јолда бүдрәмәјәсән.

3909

Мәчнун кими дүздә гојма јары да,
Соған тәки гәлбдән сојма ары да.
Һәсрәт кәсәр бағрын башын өмүрлүк,
Танры верән бәхшиш дојма хары да.

3910

Сәдагәтлә тутуланда зирәк әл,
Аралыгдан јол тапмасын кәрәк јел.
Сөзләри дә хәрчләјәндә, гызыл тәк,
Варлығына бағламаз да фәләк бел.

3911

Бир аз дүзәлиш вер күвәндијинә,
Ағыллы сәрраф тәк јалвар бејинә.
Сынаглар мәһв олур тәчрүбәләрдә,
Јарашмаз, паланы ат да кејинә.

3912

Диләнчи көкүнә салма өзүнү,
Бәдхаһын көзүндән гачыр дүзүнү.
Бәлалар төкүләр – јағышлар кими,
Чалалар бүрүјәр һамар дүзүнү.

3913

Көзләрин нуруну һарама сачма,
Баш јаран газанчын ардынча гачма.
Ичкидән хош күнә чатан олмајыб,
Шәраба күвәниб дилин дә ачма.

3914

Нә гәдәр ширинлик варса да балда,
Арабир нәфсинин абырын ал да.
Аллаһ истәјитәк чошмаг үчүн дә,
Бүтүн ганунлардан ибрәтин ал да.

3915

Бир овуч сиррини јайма дилләрә,
Хәта кәтирәчәк кәлән илләрә.
Нөгсанлар топлусу тәләф оларса,
Әһвалын бөлүнәр чох фәсилләрә.

3916

Сүмјә илишәр шахталы ајаз,
Кәрәк аздырмасын нә баһар, нә јаз.
Арабир Күнәшлә саламлашсан да,
Јаланла јеријән әһдинә чатмаз.

3917

Гәлбиндә кизләтмә ачылы кини,
Күлләли туш тутма дөнкәли тини.
Вичданы инсафла әлбир ејләйиб,
Фүрсәтин шаһы сан – чох елли дини.

3918

Хејирхаһ оланын үзү дә ағдыр,
Јалана ујан да удузачағдыр.
Көрүшә кәлмәјә сәбәб ахтаран,
Бир заман әһди дә унудачағдыр.

3919

Тэсэввүр едэндэ Күнэш одуну,
Күл илэ битирэр атэш сонуну.
Һәр һасы улдуз да јахынлашанда,
Гијамэт наминэ сечэр донуну.

3920

Достунла сөһбэтин кэлмэјэндэ тэн,
Гапгара сачлара дүшәчәкдир дән.
Козүнү тутдурар үмидин сону,
Галдығы өмрү дә кечирмэзсән шән.

3921

Үст-башын истлатма јағышда, гарда.
Сујугун овчунда галарсан дарда.
Дащгынлар көрсә дә бу гоча дүнја,
Билинмир әмәлин гырылар һарда.

3922

Өлдүрмә өзүнү јадын јолунда,
Күчдән бир әламәт галмаз голунда,
Тәнһа галачагсан гәсд мејданында,
Дүшмәнлә долачаг сағын-солун да.

3923

Алышма гулдурун бәд әмәлинә.
Нәбзинин ачары дүшәр әлинә.
Ачылар дөјүнләр јара тахы тәк,
Ев јыхан галарсан доғма елинә.

3924

Һәрчәнд ки, көзләрин сечимдә дуар,
Дилин дә шикары соргујла јорар.
Тәк јары биләндә өзүнә һәмдәм,
Гәлбин дә үрәклә тој-бүсат гуар.

3925

Кимилэр дастаны нағыллајыблар.
Дикэрлэр Гејси дә оғул сајыблар.
Мәчнунла Лејлини көздән саланлар,
Һәлә дә анадан доғулмајыблар.

3926

Күзкүјә чәлб едән көз илә гашдыр,
Чалыш, субајлығы башындан ашдыр.
Гәлбинчә јалвара билмәдијиндән,
Тәнһалыг – бојнундан асылан дашдыр.

3927

Һәјатдан күчәндә һәм шаһ, һәм нүкәр,
Кимләр сачы јолар, кимләр јаш төкәр.
Гадына залымлыг јарашса әкәр,
Өвладлар дијары дәрбәдәр сөкәр.

3928

Нашылар гоншуја даш атмасынлар,
Шәрбәтин јеринә јаш дадмасынлар.
Залымлыг етмәји бачаранлар да,
Аллаһдан горхмағы унутмасынлар.

3929

Нәзәрә алынмыр, гыса-узун да,
Һәр инсан бир шаһдыр өз һүзувунда.
Бир пајыз ахшамы, көнүл ачанда,
Хәбәри олмалы бәхт улдузун да.

3930

Елмләрин өнүндә диз чөкдүрәрәк,
Мин-мин китаблары әзбәрләјәрәк;
Һәјатын сиррини билмәк үчүн дә,
Танрыдан ичазә алынсын кәрәк.

3931

Бир чөпү тир көрмө гызан көзүндө,
Ләпәләр пуч чыхмыр сөзүн дүзүндө.
Одланыб јансан да дәли ешгиндән,
Һејкәлин көрүнмәз күлүн үзүндө.

3932

Севкилиләр сөз-сөһбәтлә јарышар,
Хасијјәтләр бир-биринә алышар.
Дәрд әријиб, ешг гөнчәси ачылса,
Алаһ Өзү нәфсинлә дә барышар.

3933

Гүссәләрдән аздырмагчүн көнлүни,
Бармаг илә садалама һәр күнү.
Саф үрәклә јанашанда достуна,
Бир һичран да сона јетәр өмрүнү.

3934

Ики саһили вар ахан чајын да,
Пајызы, јазы вар исти јајын да.
Башыны чинардан тик тутмаг үчүн,
Кәрәк бир чүт олсун фәрли дајын да.

3935

Истиләр һаваја нә вахт киришәр,
Сәһранын гумунда јомурта бишәр.
Өлүмүн өнүндә чан верәндә дә,
Сичанлар илана әрклә илишәр.

3936

Өзүнү һөркүтмә хәјалларынла,
Фәлакәт кәтирмә хам арларынла.
Чәннәтдән аралы батаглыгларда,
Сәрхошбәнд јатарсан хәјјамларынла.

3937

Фәрһад тәк нә вә'дә дағлар ашарсан,
Мәчнун тәк нә вахт ки, чағлар јашарсан,
Сәбрләр гочалтса чаван өмрүнү,
Чәннәтә нә үзлә ганатлашарсан?

3938

Бәхтәвәр сајылар – ким севиләчәкдир,
Кәләчәк күнләр дә тез кез кечәчәкдир.
Үмиләр бир дәрја севинч пәјласа,
Јарын да ешгинлә фәһр едәчәкдир.

3939

Иштаһан олмасын јаманлыга да,
Нифрәтин чохалсын гаранлыга да.
Фәлакәт чинијлә үзләшән заман,
Дил-ағыз сусмасын бир анлыга да.

3940

Доғма әзизләрә киришсән јаман,
Өз гәддар һөкмүнү верәчәк заман.
Јахын билмәдијин шәхсләр үчүн дә,
Әфсанә нағыллар ујдурма һеч ан.

3941

Говдура билмәзсән кәлкәни өндән,
Гәми дә уданда су ич үстүдән.
Үмид бәсләсән дә инандығына,
Сиррини ачачаг күсдүјү күндән.

3942

Илаһи гүввә вар һәр бир бахышда,
Изи силә билмәз гар да, јағыш да.
Ешгин аловлары сөнсә дә суда,
Севкисиз кечинмәз пәјыз да, гыш да.

3943

Имканын оландан бекар дајанма,
Ишини бәјәниб, зәһмәти данма.
Мәнзилә чатанда, алын тәринлә
Гисмәтә дүшәни һарам да санма.

3944

Динчлик мә'руз галса ишкәнчәләрә,
Раһатлыг бәхш олмаз чүт пәнчәләрә.
Сағламлыг наминә гәләбә чалан,
Јухусун сәрф етмәз дүшүнчәләрә.

3945

Шән – севинч кәтирир кәлишләр бүтүн,
Ел-оба јас тутур кедишләр үчүн.
Һәјатын ојуну башгадыр тамам; –
Јашындан көз јуммур көчмүшләр һәр күн.

3946

Аллаһын һәр һөкмү бил ки гәт'идир,
Сајмазлыг инсанын фәлакәтидир.
Севиб-сквилмәјә бир үрәјин вар,
Әлавә нахыш да мүвәггәтидир.

3947

Тезликлә тәмизлә үрәји киндән,
Пусгуда кизләниб вурмазлар тиндән.
Танры имтаһана чәкән мәгамда,
Гој аләм данышсын нәр гамәтиндән.

3948

Тамаһкары нәфс иштаһы јыхачаг,
Данан олан мәрд әлини сыхачаг.
Јер үстүндә сән дә дағ тәк учалсан,
Ағ сачын да гарла әдәш чыхачаг.

3949

Истэсэн гочаг ол, истэсэн дэ нэр,
Даими олмајыр чүрэтли хүнэр.
Әһвалын дәјишсә һәр дамла үчүн,
Сағлығын гамәти һечә дә енәр.

3950

Һәр сәһәр тәзәдән сөкүлән дә дан,
Иштаһла хәбәр тут ишин учундан.
Тез дуран удузмур, – дејиб аталар,
Тәнбәли јашатмыр нә дөвр, нә заман.

3951

Одлама гәлбини хырда шеј үчүн,
Бу аләм сәнинки олмаз да бүтүн.
Чох јери мин гарыш һеј фырлансан да,
Һәр изи итирәр көчәри бир күн.

3952

Еһтијач үзүндән јалварма јада,
Сыныхмаг јарашмыр мө'тәбәр ада.
Һәјасыз бахышла диван тутанда,
Дәриси галындан алынмаз гада.

3953

Өзүнә борч билмә јаш төкмәјини,
Гәддара андырма башсөкмәјини.
Баш-ајаг олса да полад гајалар,
Аләмә јәјдырма даш чөкмәјини.

3954

Јериндә хәрчләсә һәр бир кәлмәсин,
Шәнинә афәрин кәрәк ел десин.
Әхлағы олмајан бир рәһбәрин дә,
Адыны чәкмәјә дилин кәлмәсин.

3955

Өвладлар чатанда һәдди-бүлүҗә,
Арзулар күвәнсә мөһкәм дајаҗа,
Халгын да меһрибан бахышларындан,
Гәлбин дә севинчдән дөнәчәк даҗа.

3956

Тайбатай јараныб кәдәр дә, шән дә,
Јолуна чәкирсән јери кәләндә.
Үрәјин аловлу, одлу оlanda,
Күнәшин нуруну сәпирсән сән дә.

3957

Тәрини үзүнә нә вахт чиләрсән,
Чәкдијин чәфадан сәфа диләрсән.
Адына мин әһсән сөјләсә милләт,
Өзүнү бағбан да саја биләрсән.

3958

Көзәл нәғмәләрлә бәзә Вәтәни,
Тојунда шад ејлә һәддә јетәни.
Көкүндән дүшмәсә авазлы сәсин,
Шөһрәтин өзү дә тапачаг сәни.

3959

Сүфрәјә кәләндә чин дә, гудуз да,
Еһтибар јарадыр чөрәк дә, дуз да.
Ајағы рузулу олса өвладың,
Бәхтини пай верир узаг улдуз да.

3960

Бомбалар артарса јрин үзүндә,
Чохларың һәјаты сөнәрсә күндә,
Бир кәлмә сөз илә ганлар ахыдан,
Күнаһы ахтарсын анчаг өзүндә.

3961

Аллаһа бағлыса, кип тэк, күрәжин,
Бир ан да ағрымаз ишлэк үрәжин.
Јенилик арајыб дүшүнчәләрдән,
Һалал не'мәт кимидишлә чөрәжин.

3962

Сеһирли силаһдыр дашын гарасы,
Туш кәлсә, сағалмаз башын јарасы.
Һәкимләр ордусу сәј көстәрсә дә,
Өлүмдүр гочалан јашын чарасы.

3963

Көзәллик өнүндә чан верән олмаз,
Барышыг күнүндә ган дәрән олмаз.
Тәбии күлләрдән һазырланса да,
Пәтәклик балында јағ-кәрән олмаз.

3964

Күнаһа батанда гајнана, балдыз
Үмидлә сәбр етсин һәм дил, һәм ағыз.
Һәрчәнд ки, әрин дә тәкан верәндә,
Јенә дә бајрамда галарсан јалғыз.

3965

Күлләр илә фәхр едирсә ары да,
Унутмајын јағышы да, гары да.
Һавасындан дојмајанда Вәтәнин,
Ширин олар мејвәси дә, бары да.

3966

Көзәллијә алышанда нечә дә,
Шанс дүшәндә һәвәсә дә, күчә дә,
Дәбдәбәли тәбиәтин гојнунда,
Күндүз тәки парылдајар кечә дә.

3967

Нэ'шэли көрүнмэ елин ичиндэ,
Нүкэрэ чеврилэр өнүндэ чин дэ.
Һэддини бир дамла артырсан экэр,
Өлүм дэ һаглајар бир су ичимдэ.

3968

Өзүнү өјмөсин јүзү һаглајан,
Һалына ағламаз көзү бағлајан.
Ағзыны гыфыл тэк јуман тапылса,
Көзэ дэ бэнзэјэр – сөзү дағлајан.

3969

Кор көзүн эввэли, ахыры олмаз,
Лал чајын нэ'рэли ахары олмаз.
Нэслиндэн дејилсэ Өмэр Хәјјамын,
Күндэ сүфрэсиндэ чахыры олмаз.

3970

Хәјалын учмасын чох узағлара,
Бәһәрдән пәј дүшмүр шах будағлара.
Үрәјин үзүлсэ бәд гарғышындан,
Памбығы сырғалы тах гулағындан.

3971

Зәһәрдән бәтәрли данышанда да,
Мин сөзә-сөһбәтә гарышанда да,
Әлини сојудуб дүшмәнчиликдән,
Аллаһы фикирләш барышанда да.

3972

Киришмә ишинә гәддар инсанын,
Тутулар нәфәсин, әријәр чанын.
Арзулар пучлашар,сөнсә һәјат да,
Севинчлә гој кечсин һәр гызыл анын.

3973

Јарашмырса сәнә нә гәмзә, нә наз,
Һәмдәм олмаз шәнә нә баһар, нә јаз.
Тәмиз ешги күлә гурбан веринчә,
Сағлығында өз-өзүнә гәбир газ.

3974

Сәһәр-сәһәр пәнчәрәдән баханда,
Пәрчим-пәрчим үрәјини јаханда.
Јар бахышы милјонлара дәјәндә,
Бу аныны дујмаз нә бәј, нә хан да.

3975

Назлы гызын ачы сөзү оlanda,
Мүһнәт илә ешг касасы доланда,
Бир гыш күнү шахта түгјан едәндә,
Тапылачаг сачларыны јолан да.

3976

Ағыл-камал тән кәлмәсә јаш илә,
Ел ичиндә чох өјүнмә гаш илә.
Ешг шәрбәти һеј ичсә дә вәфасыз,
Јаман күндә баш да јарар даш илә.

3977

Алышанда гысганчлығы көрә нәр,
Зүлмәт кечә нечә көзүн кор ејләр,
Гәлби тәмиз олмајанда инсанын,
Пәләнк кими даим ган да төрәдәр.

3978

Јарана бәнзәдиб улдуза, Аја,
Ешгин гүдрәтини пак саја-саја,
Ишләк ара тәки зәһмәти севсә,
Севинч дә кәтирәр елә-обаја.

3979

Сағламлыг һәддинин кешијиндә гал,
Јарана дуз сәпәр һәр чүр галмағал.
Өмүрлүк јадындан чыхмамаг үчүн,
Үрәји ләкәләр һәм дә гара хал.

3980

Гәлбини үшүтсә хәзанын гары,
Јолуну бағлатма чанана сары.
Барыны зәһмәтлә јетишдирәндә,
Пәтәјә јол ачыр һәр ишләк ары.

3981

Күнәшлә һәмдәмлән чүр'әтә көрә,
Үмидлә гидалан мүһләтә көрә.
Сәсиндән хош аваз јајыланда да,
Аләми дағытма шүһрәтә көрә.

3982

Көзәллик нәфсинә кәлмәсин кәләк,
Һарамла нуш олмаз нә дуз, нә чөрәк.
Сәрвиназ бојунла наз еләјәндә,
Ағлындан кәм-кәсир галмасын кәрәк.

3983

Ел демәсин, – бир ачылмаз дөјүнсән,
Јүз јашарсан – үрәк кими дөјүнсән.
Ода јаныб, күл олунча әбәди,
Мәһәббәти горумағла өјүн сән.

3984

Гызылларла һәмдәмсә дә габ-гачаг,
Көмүрләрлә фәхр етсә дә һәр очаг,
Јығын-јығыг дәрманлардан ваз кечиб,
Бир хош кәлмә әлачын да олачаг.

3985

Бағбанын эмәји бол олан јердә,
Бүлбүлү чәлб ејләр күллү будаг да.
Тәбиәт кәлин тәк бәзәндијиндән,
Шаир дә шејр гошар көзәллик һагда.

3986

Бир будлу, аддымла, кәзмәз һәр јаны,
Кор көзлү бир даһа сүзмәз дүнјаны.
Өзүнү мәләјә охшадса да јад,
Шаири диндирән чамалы һаны?

3987

Чығыры јөнәлтмә дағ өнүнә дә,
Гојмаз ки, үрәјин сағ дөјүнә дә.
Бајрағын јухары галхмадығындан,
Гара хал јахачаг ағ күнүнә дә!

3988

Ачылан гөнчәләр јенә солачаг,
Дул галан аналар сачын јолачаг.
Руһ верән мүһитин олмајан јердә,
Үрәјин даша да бәнзәр олачаг.

3989

Дәһшәтли гәзәблә гәм једирдәрәк,
Гызмар көз үстүндә дәм кечирдәрәк,
Дәрјада гәрг олан кәми учундан,
Һәјатын кәдәрлә битмәсин кәрәк!

3990

Чај сујуну тутушдурма сел илә,
Әсән меһи гарышдырма јел илә,
Бир обада һәјат гуруб, јашајан
Гачғынлары гардашлашдыр ел илә!

3991

Күнәши анладыр нурлу ишыгын,
Кәлини охшадыр күл јарашыгын.
Јүз мә'на дојанда бахышларындан,
Гәлбләри фәтһ едәр аз данышыгын.

3992

Чох сәјлы милјонлар ашанда һәд дә,
Һесаба алынмыр гүссәли гәм дә.
Балдан ширин олуб ачы кәлмәси,
Шаны додагларда кәзәчәк һәм дә.

3993

Ахар сулар кәлиб-кедәр чајларда,
Зүлмәт кечә сүбһ нуруну һајлар да.
Күчмәләрин сифариши чохса да,
Кәлмәләрдән јенә артыр сәјлар да.

3994

Руһу охшаданда һәм пәјыз, һәм јаз,
Варлыгын дојанда һәм артыг, һәм аз;
«Севирәм» сөзүндән илһам алараг,
Севкини јаддашдан сүздүрмәк олмаз.

3995

Көз јашын ахыдан мәгам јетәндә,
Гәлбини гыранла көрүшмә сән дә.
Ширин хатирәләр унудуланда,
Дағ бәјда дәрд илә үзләшәрсән дә.

3996

Аловдан чыхана, оддан чыхана,
Залымы јыхана, јады јыхана,
Бәхтинә бир көзәл чанан дүшәндә,
«Һәри»ни вермәз дә гәлби сыхана!

3997

Горхуну кипләдиб баҫрын дүкүндә,
Бир чөпдән жапышыб һаггын күнүндә,
Ганыны итирмиш ярымчан кими,
Шамбәндли әримә халгын өнүндә.

3998

Рухдан дүшүб, сәнкәрләри газма аз,
Гатил дүшмән өз һајфыны аз алмаз.
Барышыға кәлсәләр дә, ярымчыг,
Сәрһәдләрдә күллә сәси азалмаз.

3999

Һәддини ашмасын тағындан кечән,
Короғлу сајылмаз бығыны ешән.
Башга мәгамлара дүчар оландан,
Торпаға сәрилдәр баҫрыны дешән!

4000

Нәфсини боғарлар вәзијјәтинлә,
Дамары сағарлар әзијјәтинлә.
Вичудун дүјүнү ачмадығындан,
Гәлбини сыхарлар нәсиһәтинлә.

4001

Бөнүврә тәк мөһкәмсә дә дирәјин,
Диз үстүүдә олмамалы чөрәјин.
Е'тибары итирмәклә илбәил,
Алмаз кими сыхылар да үрәјин.

4002

Садигә јарашмыр башла ејилмәк,
Сәадәт рәмзидир бәмдән дејилмәк.
Һичранын дадыны удмамаг үчүн,
Гој балдан сүзүлсүн севиб-севилмәк!

4003

Ешгин күндүзү дэ даралачагдыр,
Севки бағчасын да гар алачагдыр.
Мехри-мәһәббәти үз дөндәрәндә,
Көзүндә күнәш дэ гаралачагдыр.

4004

Ешгә дүчар олан севки диләнмәз,
«Бағышла» сөзүjlә күнаһ силинмәз.
«Хәјәнәт» кәлмәси дүшмәсә дилдән,
Һәјатдан көчмәјин вахты билинмәз.

4005

Јад сүфрәдә долдурмагчүн гарыны,
Бир анлыга унудараг арыны,
Утанмадан разы салыб нәфсини,
Хәчаләтдән сарсытмазлар јарыны.

4006

Һәрчәнд ки, һалала һарамы гатыр,
Өмрүн илләрини ким кимә сатыр?
Аллаһсыз јарымчан гудурдугундан,
Өзкә бостанына дашы да атыр.

4007

Һәр кичик уғурдан фәрәһләнмә сән,
Фәрз етмә, дөјүшдән икид дөнмүсән.
Өмрүн јолларында бүдрәмәјинчә,
Инан ки, өзүнү һәдәр өјмүсүсән!

4008

Бу гәдәр көјләрә галдырма башын,
Памбыг тәк јумшалмаз поладлы дашын.
Аллаһын адыјла дуруб-отуран,
Сонунчу һәддә тәк чохалдыр јашын.

4009

Бир дүнја гэм илэ долмајачағам,
Саралмајачағам, солмајачағам.
Залым фэлэк кими дөјмә гапымы,
Онсуз да мән сәнин олмајачағам.

4010

Әмәли шәр олан кәрәјим дејил,
Сүфрәнин јағ-балы хөрәјим дејил.
Киләјим олунча чан сағлыгындан,
Дадлы ширнијат да чөрәјим дејил.

4011

Сән Давуд нәслинин оғул-балысан,
Саламон бејнинин ағыл-малысан.
Халгын да башыны әјмәмәк үчүн,
Вәтәнчүн хиласкар доғулмалысан!

4012

Дөрд фәсил чәмләниб һәр бир илиндә,
Короғлу көзүндә – һәчәр билин дә.
Өмрүндә һеч вә'дә јанылмамагчүн,
Дәјәрли сөзү дә бечәр дилиндә.

4013

Ешгин очағында јанасан кәрәк,
Өлүмү аксиом санасан кәрәк.
Чәннәтдә бир аддым атмаг үчүн дә
Төврәти елм кими анасан кәрәк.

4014

Һәјатын нәбзиндән тәк-түк һалыдыр,
Тәбиәт веркиси пәтәк балыдыр.
Ихтијар саһиби доғулмаг үчүн,
Ата да, ана да пак олмалыдыр!

4015

Горхма ки, хэстэлик этэк-этэкдир,
Һөкмүнү һәр заман бэд верэчэкдир.
Инчэлик мичэсин горумаг үчүн,
Һалсыза өрнэк дэ олмаг кэрэкдир.

4016

Сағламлыг наминэ чөкмэк үчүн диз,
Кэрэк насазлыгдан галмасын да из.
Унутма, инсан да бир мөчүзэдир,
Тарихи алнындан силдирэр тэмиз!

4017

Гыш фэслиндэ јас сахлама гар үчүн,
Һарам малдан таја вурма вар үчүн.
Истэјинэ чатмаг үчүн бир анда,
Зэјифлијин энкэл олар јар үчүн.

4018

Кимлэр ки, тарихи чөндэрэ билмэз,
Јерин дэ тэкэрин дөндэрэ билмэз.
Илк ешгин мајасын Күнэшдән алан,
Ешгин дэ аловун сөндүрэ билмэз.

4019

Мэрд огул, залымдан алмајыр гада,
Фэхри ад газаныр бу шән дүнјада.
Енишли, јухушлу јоллар ашанда,
Улу кечмишин дэ кэтирир јада.

4020

Бам-башга һэсрэт јох өлүмдән бетэр,
Чох чалыш, бир анын кечмэсин һэдэр.
Бу ачы дүнјаја күвәнмэ чох да,
Кэлэнин јохса да, көчэнин кедэр!

4021

Гоһумлуг чилдинэ нэ вахт кирэчэк,
Ярына даими шэфа дилэчэк.
Дилинин балындан хејир көрөндө,
Сарај да, машин да чөһизлэшэчэк!

4022

Јалана јол вермэ севки әһдиндә,
Бәхш олмуш дөврү вар гызыл тәхтин дә.
Имканын көјлөрдән гуш вуран заман,
Дәрдинә шәрик ол бир бәдбәхтин дә.

4023

Үмиләр әјәр ки, гәлбини сыхар,
Булудлар кишнәјәр, шимшәкләр чахар!
Мин дәрдин өнүндә диз чөкмәјөндә,
Мәрдин дә көз јашы севинчдән ахар!

4024

Нурлу тој күнүндә солачаг гәм дә,
Севинчдән көзләрә долачаг нәм дә.
Динәчәк каман да, динәчәк тар да,
Субајлыг архада галачаг һәм дә.

4025

Арзуларын һансы вә'дә күл ачар,
Диләкләрин нә мөгамда јол ашар,
Нүфузун да баһар кими дирчәлиб,
Кен аләми дијар-дијар долашар.

4026

Сәбри түкәнмәздир адәткарын да,
Пешакар устады вардыр тарын да,
Милләти зөвгүнә чәлб етдијиндән,
Газанчы – гүдрәтдир сәнәткарын да!

4027

Әһдинә дүз чыхан – јазаны силмәз,
Танрыдан күч алан – талан едилмәз.
Узағы көрмәји ашырса һәдди,
Сәррафлыг дилиндә јалан да билмәз.

4028

Төвратдан дәрс алан – дәрд, бәла билмәз,
Гулагдан кар олан – зөвг ала билмәз.
Гәлбләри гырмаға мејл көсдәрән дә,
Инсанлыг чилдиндә чох гала билмәз.

4029

Гыјма ки, ел үзү күл кими солсун,
Гојма ки, ел көзү јаш илә долсун.
Чәмләшиб бир јерә гој десин һамы: –
«Ән ширин арзун да бар верән олсун!»

4030

Сү’ни күл-чичәјин варлығы солмур,
Јағышсыз-јағмурсуз дәнизләр долмур.
Бәндәјә бәхш олан ағлы азыбса,
Күч илә бәраәт газанмаг олмур.

4031

Бәднамлыг наминә чәкилсә ады,
Бәхтинә күлүмсәр гоһуму-јады.
Маһир бир сәнәткар олмагдан өтрү,
Елмдән бәһрәләнсин һәр сөз устады.

4032

Тәзә күн доғулур һәр сөкүләндә дан,
Илләрлә бирликдә дәјшилир заман.
Арзулар бирбәбир чин олман үчүн,
Аллаһын көзүндә пак көрүн һәр ан!

4033

Һалалла жанбәжан һарамы дүзмә,
Кабабын габында аҗраны сүзмә.
Достлуға җарарлы чыхмаг үчүн дә,
Өмрүнү узадан үрәжин үзмә!

4034

Охшарлығы бам-башгадыр һәр кәсин,
Чылпаг әлли кәрәк атын сүрмәсин.
Ләҗагәти өз әлиндә олан нәр,
Күнаһыны рәгибдә дә көрмәсин.

4035

Һәр фәсил дағлара гар сәрә билмәз,
Һәр евлад нәслиндән ар дәрә билмәз.
Гара фикирләрин гарышығындан,
Сүзүлән хәјал да бар верә билмәз.

4036

Күнашыры тәкрарлама кечәни,
Ишарәли һәдәләмә јетәни.
Мәзәндәнин һәддини дә ашанда,
Руһлар илә кечирдәрсән кечәни!

4037

Кәдәри, гүссәни сечәндә һәмдәм,
Булағы охшадар көзүндәки нәм.
Тәбиәтә вургун олан чағында,
Чејранлы-чүјүрлү ојлагда нә гәм?

4038

Михәнәт чыхана нуш олмаз чөрәк,
Төвраты күдәнә кәлмәзләр кәләк.
Јаланы доғрулда билмәдијиндән,
Һәгигәт өнүндә сусасан кәрәк!

4039

Бөһтанлар јағдырса гәлизли шәр дә,
Ләкәләр јурд салмаз тәмиз бәшәрдә.
Абыры, һәјаны јашадан кәлин,
Доғмача гыз тәки әзизләшәр дә!

4040

Тәнгиди удмајан күсәчәк сөздән,
Дашлыға тој тутан кечәчәк дүздән.
Доја билмәјәндә бал тә'рифләрдән,
Анбәан «мән» дејән дүшәчәк көздән.

4041

Хор бахыб ичкидән сүзән мәстә дә,
Өндә дурмаг үчүн доғма дәстәдә,
Күвәниб үмидин саф гүдрәтинә,
Инамла шәфаны тапар хәстә дә!

4042

Садиглик јашамаз һәр баш әјәндә,
Касыба пај вермәз бир аш јејән дә.
Күнәш дә нуруну сәпәләјәндә,
Дәмбәндли мүркүләр сәрхош кәзән дә.

4043

Бәд гоншу уданда нәһәнк гәми дә,
Алову јандыраp чаны нәми дә.
Атәши сөндүнрмәк истәмәдијиндән,
Бәхтинә јаздыраp чәһәннәми дә!

4044

Истәсән әтәјин гарыш-гарыш кәз,
Истәсән күлләрин-чичәкләрин әз.
Јазығы кәлсә дә дағын тәпәјә,
Јенә дә бојундан пај верә билмәз.

4045

Доғманы пак сајан дарда кәсләмәз,
Чичәјин јериндә гангал бәсләмәз.
Вичданы олмајан бағбан тәки дә,
Баһарын чағында гар да истәмәз.

4046

Иштаһы ачмырса һәр дадлы хәрәк,
Сөз долу синәни аста әзәрәк,
Өлүмлә үзбәүз кәләндән бәри,
Варын гајғысына галмаг нә кәрәк?

4047

Гараны јағлама Күнүн ағына,
Шүбһәни артырма Адәм бағына.
Мәгамы кәләндә, көз гырпымында,
Дағлар да баш әјәр Сион дағына!

4048

Раһатлыг ахтарма Көјдә вә Јердә,
Јетишән баһары вахтында дәр дә.
Көзүндән килә јаш ахмамаг үчүн,
Сиррини билдирмә аләмә бир дә.

4049

Зәһләни төкәнә нәзәр дә салма,
Өркөјүн кәлинә јарашмаз чалма.
Синәндә тәзәдән чүчәрибсә дә,
Чан сыхан кәлмәни дилинә алма.

4050

Һөрмәтә алышмыр јохсул дајылар,
Ач јатан кимсәсиз еркән ајылар.
Сусмағы гызылла тутушдуран да,
Доғма ел ичиндә «һејкәл» сајылар!

4051

Күтлөшмэк чэлдлији етмәјир әвәз,
Күнбәкүн инамла һәм јери, һәм кәз.
Үмид бәсләсән дә көз јашларына,
Гурумуш талеин бар верә билмәз.

4052

Ағлар кәлән – вә'дәсиндә көчәр дә,
Ешгә дүшән – од үстүндән кечер дә.
Далғаларын авазындан зөвг алан,
Мугамлары маһнылардан сечәр дә.

4053

Саһибинә гәсди сечән нөкәрләр,
Сарајынын һәр дашыны сөкәрләр.
Һарам јејәр, кол дибиндә кизләнән,
Вәтә үчүн – дүшмән ганы төкәрләр!

4054

Ағыр һәјат кечирдијин заманда,
Сағлығынла чарпышмасын ганан да.
Нәзарәтдән гачыранда гајғыны,
Үмидини тамамлама бир ан да.

4055

Һәмдәм дујуб гүдрәтләнән арыны,
Әвәз етмәз мәһәббәтлә варыны.
Ширин јуху чәлб етсә дә өзүнә,
Көзү дојмаз көзләмәкдән јарыны.

4056

Чөрәјә чатдырар хырда кәлир дә,
Гызылдан әламәт олмаз дәмирдә.
Көзәлин шәнинә сөјләјиб сағлыг,
Лејлини дилинә кәтирмә бир дә!

4057

Нәрбәнд икид өлүмүнү жанлајар,
Әгли олан кәлмәсини анлајар.
Тәләјинә гара чадра сәрән дә,
Өмрү боју нијјәтини данлајар.

4058

Сүфрәдән чәкинир һәр бир утанчаг,
Фағыры мәһв едир залымбәнд алчаг.
Башга фикирләрә ујмасын һеч кәс,
Касыбы дојдурмаг савабдыр анчаг!

4059

Ешгинин одунда јананы сеч дә,
Сечмиш чығырындан архајын кеч дә.
Бәдбәхт чаил тәки ад газанмагчүн,
Һәрләниб, фырланыб ган төкмә һеч дә.

4060

Нөгсан олмаз әдаләтин дүзүндә,
Һаг ишиндән кәдәрләнмә өзүн дә.
Бәднам адам көрүнәндә шәниндә,
Севинчиндән мәһрум олар көзүн дә.

4061

Кечмишин бәхтинә көстәрмә мејил,
Ирәли аддымла ешглә илбәил.
Хошбәхт аиләнин шәрәфи үчүн,
Һәјачан кечирмәк удузмаг дејил.

4062

Гәлбини гырма ки, көзләрин доллар,
Һәр гышда дујма ки, күлләрин солар.
Илк ешгин сәдасы дағлар ашанда,
Сәадәт јолунда изләрин олар.

4063

Севилмэкчүн верилэндә ихтијар,
Садиглијин бәзәјидир еһтибар.
Саһиб килә јад бир гатил кәлэндә,
Көпәк итин һөрмәјә дә һаггы вар,

4064

Тахты-тачда отуртмазлар һәдәр дә,
Вәтән ешги из бурахыр нәзәрдә.
Дүшмәнләрин нәфәсини боғанда,
Ел-обаја нур бағышлар хәбәр дә.

4065

Һәјатын нәбзиндән галанда дарда,
Үрәји кинлидән көзләмә ар да.
Зәһмәтин мејлине гәјғи артанда,
Үмидин тағындан дәрәрсән бар да.

4066

Мәгамы чатанда даныш да, дин дә.
Үз-үзә кәлмәсин алгыш да, кин дә.
Ајрылыг нәштәри бағрым дәлэндә,
Әлими сыхачаг сәнсизлијин дә.

4067

Чох да севинмә ки, ағылдан болсан,
Бир ишлә мараглан јаша да долсан.
Дәвләтин ардычыл ашса да һәддин,
Дәһшәтли өлүмә јенә дә гулсан!

4068

Космосун гејдинә гала билмәзсән,
Күнәшдә изини сала билмәзсән.
Елмләр хәзинәсин хәлбирләсән дә,
Өлмәзлик маршыны чала билмәзсән!

4069

Үст-башын бэзэсэ гызылла алмаз,
Күмүшү олана нэзэр дэ салмаз.
Фүзули һэчминдэ оларса эгли,
Һәр сирли гээлдән эсэр дэ галмаз.

4070

Кәрәкдир фикрини дәјишмәсин нәр,
Бир даһа өнүндэ кәзишмәсин шәр.
Јағмурлу булуд тәк јаш ахдыранда,
Елин дэ көзүндән шәк илә дүшәр.

4071

Нүмунә кәтириб шөһрәти, шаны,
Резин тәк узатма һәр бирчә аны.
Јарымчыг әлиндән, көз гырпымында,
Әлини үзмәклә раһат ет чаны.

4072

Чөрәјин дады вар сары сүнбүлдә,
Чејрана мәхсусдур чәмән дә, чөл дә.
Дағларын нурани этәкләриндә,
Бүлбүлүн назыјчүн јетишир күл дә.

4073

Сәбр едәнин диләјиндә көз олмаз,
Ешгдән јанан үрәјиндә көз олмаз.
Гоша кәзсә севкибәндли чаванлар,
Үмидин дә рәһмлијиндә сөз олмаз.

4074

Чәлд јеријиб, кери дүшмә замандан,
Дилин кәрәк мәһрум олсун амандан.
Һөрмәтин дә сахламагчүн өмүрлүк,
Сөз јеринә көз ишләтмә һеч бир ан.

4075

Гызыл Күнәш әридәчәк гары да,
Һалал јолла видалашма јарыда.
Севкилинә тез чатмагчүн көрүшә,
Һәјачанын гане едәр јары да.

4076

Хәтаны төрәдиб, чыхсан арадан,
Дәрсини верәчәк бөјүк Јарадан!
Бир дә гулағында гој сырға олсун;
Шикајәт ејләмә кимсәјә јардан.

4077

Һәддини ашмајыр нә пајыз, нә јаз.
Үрәјин сәсини гәләминлә јаз.
Гәдимбәнд бир адәт дәбдәди јенә;
Шәффаф мәһәббәтлә үзүн гызармаз.

4078

Күләкләр сүр'әтлә һеј бојланарлар,
Улдузлар узагда шамтәк јанарлар.
Кечәләр күлләрә шеһ дүшдүјүндән,
Сәһәрләр Күндән дә тез ојанарлар.

4079

Мәлһәмбәнд јашајыр көј илә Јер дә.
Һәр фәсил чүрбәчүр дону кејир дә.
Гәлбини Вәтәнә вердијин үчүн,
Чамаат исминә мәрд дә дејир дә.

4080

Талејинин варлығына етсә наз,
Көчмәјинә нә чох галар, нә дә аз.
Чанла-башла Танры илә өјүнүб,
Чәннәт үчүн борчуну да унутмаз.

4081

Өжүнмә, шылтағлыг јарашар сәнә,
Мин чүрә шүбһәләр гарышар шәнә.
Әбәди јашамағ һеч кимә галмыр,
Гочалыг өлүмлә јарышар јенә.

4082

Хошбәхтлик чүчәрир шанлы гәдәмдә,
Севәнләр севкијә олур һәмдәм дә.
Өмрүнә мин бәлә кәлсә дә әкәр,
Сүфрәни һарамла долдурма һәм дә.

4083

Һеч вә'дә бәрәлтмә көзүнү мәнә,
Бир даһа туршутма үзүнү мәнә.
Үмидлә јашаја билмәдијиндән,
Бишириб дејинән сөзүнү мәнә.

4084

Аддымы атанда әдәбләримлә,
Дағ чәкиб, ојнама әсәбләримлә.
Көлмәчә долса да көз јашларындан,
Һејфләнә билмәрәм әбәсләримлә.

4085

Көзләрин ешгимдән хумарланан ан,
Үмидә сон гојма хулјаларымдан.
Нәфәсин тохунса јанағларыма,
Демәли узағам хәјалларымдан.

4086

Өлүмлә барышма, чәкән заман дәм.
Гочалмыш үрәкдә тез чүчәрир гәм.
Јатаг отагында әтирләнән күл,
Чәннәтдән нишанә дејилдир, бәјәм?

4087

Бэрэкэт сүзүлүр жагышдан, гардан.
Инсанлыг дујулур абырдан, ардан.
Өзкэнин сөзүjlэ отуруб-дуруб,
Үзүнү дөндөрмэ доґма дијардан.

4088

Сафлығын тамыны һарама гатма,
Аллаһын көзүндө күнаһа батма.
Хэтринэ дэјсэ дэ бир ачы кэлмэ,
Һәјатдан көчмәјә аддым да атма.

4089

Милјон-милјон иллэр кәлиб-кечибдир,
Поладлы күлүнкләр дашлар дешибдир.
Өмрүн јолларына нур сәпән Күн дэ,
Јүз милјард ил үчүн тәкмилләшибдир.

4090

Јер үзү – дәниздир, торпағдыр, дағдыр,
Кечәси – гарадыр, күндүзү – ағдыр.
Мигдарсыз заманлар өтүб кечәндә,
Дүнјанын сирри дэ ачылачағдыр.

4091

Гәсд оларса Гудјал чајын селиндә,
Кәрәјиндә арха дурар елин дэ.
Тој-бүсатлар гурулачағ үрәкдән,
Көзәллији бәзәјәчәк кәлин дэ.

4092

Инсаллығы чәм еләјиб өзүндә,
Тир ахтарма башгасынын көзүндә.
Чинар тәки учалмагчүн гүдрәтин,
Ғылынч кими кәсмәлидир сөзүн дэ.

4093

Өзүнэ тој тутсун һәр бир утанчаг,
Мәһәббәт севдасы дејил ојунчаг.
Ешгин бајрағыны уча тутанлар,
Ели дә шәниндә ојнадар анчаг.

4094

Булағындан бир гуртум су ичмәсэн,
Һәр көзәлин гәлб мүлкүнә көчмә сән.
Күнү-күндән доланса да башына,
Јүз өлчмәмиш бир дәфә дә бичмә сән.

4095

Алгышлы шүһрәтә зәһмәт јетирәр,
Бағчаны сејр едиб дәјмиш бары дәр.
Өзүнү мәрд тәки көстәрмәјән дост,
Сәнин дә шәнинә хәтәр јетирәр.

4096

Көлкәјә чәкилмә јаз дәјишәндә,
Бағына гијмәт вер бар јетишәндә,
Бир парча өмрүнү баша вурунча,
Вәтәнә сөјкәниб фәхр ејлә сән дә.

4097

Танрыбәндли мурадына јетир дә,
Ағылдан кәм истәдијин едир дә.
Үлви ешги сәрт гыша да бәнзәдән,
Бу дүнјаны дәрк етмәмиш кедир дә.

4098

Абыры олмајан шәртлә дөјүшмәз,
Јоргана бүзүшән гышда үшүмәз.
Төвратда дәрч олмуш бир ганун да вар;
Аллаһа сығынан шәрә дә дүшмәз.

4099

Гочалыг хэддини сажма хэдэр дэ,
Сэбрини боғмасын гэм дэ, кэдэр дэ.
Өтмүш чаванлығын јада саланда,
Гој гэлбин севинсин дүнја гэдэр дэ.

4100

Сағламлыг јерини вар, дэвлэт вермэз.
Азарын нэфсини бешијиндэ эз.
Дэрдли үрэјинлэ гәриб елдэ дэ,
Үмид будағындан шәфа дәрилмэз.

4101

Сәрраф кими јериндэ де сөзүнү,
Һаггы севән һеч гаралтмаз үзүнү.
Пак олмајан – чүрүмүш ешг үчүн дэ,
Һәр ағыллы ода атмаз өзүнү.

4102

Һүнәриндән чар чәкәндә аләмә,
Пәләнк илә кирмәк олмаз һәмдәмә.
Өзкәләрдән бачарыглы олсан да,
Соғламлыгла ојунбазлыг еләмә.

4103

Уғурсуздан кәлмәјәндә илһама,
Ел-обаны гарыш-гарыш лахлама.
Әдаләтлә әл узадыб достуна,
Бир анлыг да хәчаләтдә сахлама.

4104

Һәр аддым атана тәләни гурсан,
Чәтин ки, бәхтини тез дэ ударсан.
Дүзлүкдән бир хәбәр јохса алнында,
Демәк, доғуландан сән күнаһкарсан!

4105

Фэрги јохдур көз бошалыр, көз долур,
Јадикары ләпир олур, из олур.
Мәһәббәтин сафлығыны күдәндә,
Ешг јолунда ләнкијән дә тез олур.

4106

Ағрылары дүзүлсә дә јанбәјән,
Кәрәјиндән аз ағламаз күч ганан.
Јаз баһары чүчәрсә дә илбәил,
Сөз јарасы көз бағламаз һеч заман.

4107

Севирәм, сеvirәм десә дә һәр ан,
Өмрүнү чүрүдүр дәрди ганмајән.
Үрәјин һөкмүнү дил вермәјәндә,
Илин һәр фәслиндә дәјишир заман.

4108

Ајрыла билмәзсән шәндән кәдәрсиз,
Зөвг алан тапылмаз кендән гәдәрсиз.
Үзүнү туршудуб јола саланда,
Үрәјин инчијәр сәндән хәбәрсиз.

4109

Үмидлә јашајыр торпағы ешән,
Үрәкдән хәбәрсиз кечирилмир шән.
Ағармыш сачларла јаш чохаланда,
Аллаһа јалвармаг олачаг пешән.

4110

Гочулар варына чыханда шәрик,
Башыны даша да вурма үстәлик.
Һәсрәтин тезликлә битмәсә әкәр,
Нөвбәјә дүзүләр јүз чүр хәстәлик.

4111

Шэрэфбэндли – дүшә биләр дара да,
Ағ бәхтинә шәрик олар гара да.
Фэрәһиндән чошмаг үчүн дилбәрин,
Фәрһад кими күлүнк дә чал арада.

4112

Зүлмәтли гараја ағаппаг десән,
Кеч-тези тапылар сәсини кәсән.
Дилинин одуна јанмамаг үчүн,
Шиширтмә сөзләри дәнә-дәнә сән.

4113

Танрыја мин шүкүр! Бәхти дәрәнчүн,
Ананы јад ејлә сүфрә сәрәнчүн.
Мәчнуна бәнзәдиб ачы талејин,
Өзүнү өлдүрмә наз да верәнчүн.

4114

Бајағы алгышдан руһ кәлмир чана,
Халадан-бабадан јетишмир анна.
Агибәт хејрли олмагдан өтрү,
Күвәнмә сөзүндән дәнән инсана.

4115

Тәләјә бәнзәтмә һәр көрүнтүнү,
Сәадәт наминә кечирт һәр күнү.
Танрынын хошуна кәлмәк үчүн дә,
Сәлигә кејимчүн гызарт үтүнү.

4116

Танрынын һөкмүјлә күлшәнләр солар,
Булуллар бошалар, дәрјалар доллар.
Сечимли сечдији Израилла да,
Үнсијјәт сахлајан бәхтәвәр олар.

4117

Баш вермәјән сөз кәздирмә арада,
Мәгамында сағалмајыр јара да.
Бәдбәхтчилик өз һәддини ашанда,
Көзүн нурун үстәләјир гара да.

4118

Шанына јаланлар јапылачагдыр,
Арханча дуранлар сатылачагдыр.
Дәниз тәк гопарма фыртына, туфан,
Сәни дә сусдуран тапылачагдыр.

4119

Гәнд – ширин, гәнд – мәлһәм, гәнд һәм хәрәкдир.
Анд – Аллаһ, анд – төврат, анд һәм чәрәкдир.
Сөзүнүн мајасы – севки олана,
Мәһәббәт нәфәсли јар да кәрәкдир.

4120

Чар чәкмә, әбәди, јарарлы сағсан,
Өјүнмә, әјилмәз вүгарлы дағсан.
Фәләк хош күнүнү аланда әлдән,
Јенә дә Танрыја јалварачагсан.

4121

Нә гәдәр ојагсан долан да, кәз дә,
Торпағы ајағын алтында әз дә.
Көзләрин әбәди гапанан анда,
Бәсин олачагдыр беш метрә без дә!

4122

Һарамдан чәкилир һалал кәлир дә,
Бир еви хараба едә билир дә.
Јаланы дәвләтлә дәјишән андан,
Учурумун сону көрүнмүр бир дә.

4123

Фэрг етмэз јаз-јайды, ја да пајыз-гыш,
Фэслин һеч бир күнү дејилдир јанлыш.
Үрәкдән бағлылыг һәмдәм оlanda,
Танрыдан бәхш олан гисмәтә алгыш.

4124

Севдијиндән кимләр ки, кен дүшәчәк,
Дүшүнмә ки, сөз-сөһбәтә дөзәчәк.
Анбәанлыг хиффәтини чәкмәкдән,
Гәмли кәдәр үрәјин дә үзәчәк.

4125

Талејинлә ојнајанда һеч-һечә,
Гој дилинә кәлмәсин дә «сон кечә».
Бу һичранын чыхмаг үчүн ахрына,
Кәрәк күнүн даими дә шән кечә.

4126

Түстүләр думан тәк нә вахт учачаг,
Аловлу көзләрдән исинәр очаг.
Одлу өпүшләрдән хумарлананда,
Хәјаллар чәннәтдән сөз дә ачацаг.

4127

Гәрарла танылыр јолу зинданын,
Тәмәли мөһкәмдир һөкмлү заманын.
Баһар сулары тәк ашыб-дашса да,
Дүбарә һәјаты олмур инсанын.

4128

Һансы анда дағ дибинә чөкәчәк,
Инанма ки, Күнәш кечә сөнәчәк.
Әмәлин дә Танрыја хош кәләндә,
Хәјалын да һәгигәтә дөнәчәк.

4129

Бөжүк имканлара лајыгса әкәр,
Зәјиф сајылмајыр ким ки, баш әјәр.
Нәрин ачиз јери галмаса сирли,
Мејданда архасы јерә дә дәјәр.

4130

Һәјатдан күсүлү сачын да јолар,
Сағлығы саз галан јаша да доллар.
«Еһтијат» кәлмәсин там унуданлар,
Тутдуғу ишиндән пешман да олар.

4131

Мәнлик дојан, хулјалара сатылмаз,
Хошбәхт олан хәјаллара гапылмаз.
Ел-обаја хор бахан да чохалса,
Фәрјадына јетишәни тапылмаз.

4132

Әдаләти тапдалајыб нә ки вар,
Гајнар су тәк бухарлашса абыр, ар;
Кимсәсизлик учбатындан гәмләниб,
Үрәјини үзән дәрә дә тапылар.

4133

Намәрдлик ләпири јохса ганында,
Севинчлә өтәчәк гызыл анын да.
Евин шәрәфини горумаг үчүн,
Јадикар галачаг фәхри адын да.

4134

Шәр әлиндән јолу азыр сүкан да,
Мәгамында тапылмајыр имкан да,
Һәјатыны горумагчүн јетәндән,
Гызылкүлә бәхш олунур тикан да.

4135

Чыгыры думандан сечә билмәзсэн,
Гар долу зирвәни кечә билмәзсэн.
Мәсләһәт верәндә јол биличиси,
Зүлмәтли чөлдә дә кечәләмәзсэн.

4136

Улдузун тә'рифи шама јазылмаз,
Таңры сахлајана гују газылмаз.
Сонсуз хәјаллара далса да инсан,
Күнәш тәк нур сачан «лампа» тапылмаз.

4137

Һалалы һарамла гатырмаг олмаз,
Заманын һөкмүлә атырмаг олмаз.
Сәбрин дә үмидлә видалашанда,
Бәхтин дә гөлпүндән јапырмаг олмаз.

4138

Вичданыны унуданда ганан да,
Еһтијатын кешијиндә дајан да.
Көлкәсинә чевриләндә јарынын,
Интизар да јоха чыхар бу анда.

4139

Дашла өјүнмәсин үрәјиндә нәм,
Хәјал очағында чан чәкмәсин дәм.
Бәхтијар өмрүнү кечиртмәкчүн шән,
Гәлбә дә долмасын нә гүссә, нә гәм.

4140

Шимшәкләр чахылыб, одлар дағылар,
Булуддан јағышлар, гарлар сағылар.
Гисмәтин һөкмүндән бәһрәләнән дә,
Шәрәфли өмүрлә бәхти ағ олар.

4141

Күнэш тэк севиндир үфүгләри дә,
Ешг илә кејиндир вәрәгләри дә.
Севкили хәјалла учуб көјләрә,
Күн кими исиндир шәфәгләри дә.

4142

Һалалы горујуб, һарамы әз дә,
Јүз или јашајуб, јүз или кәз дә.
Бал тәки дад верән көзәл дүнјадан,
Нәфсиндән усаныб гурума тез дә.

4143

Улдузлар сығышмыр мигдарлы пайда,
Ганунла дәмләнир үнәш дә, Ај да.
Борчу гајтаранда Јараданына,
Руһлар дүнјасында артачаг сај да.

4144

Чичәкләр баһары тән лөвһәсидир,
Бүлбүлләр дијарын көнүл сәсидир.
Танрыдан бәхш алыб бәхт улдузуну,
Кәнчлик дә өмрүнүн бөнүврәсидир.

4145

Истилик наминә јанмајыр очаг,
Күлләрлә бол олсун һәр күнч, һәр бучаг.
Халг үчүн чан верән нәрләр олмаса,
Вәтәни дүшмәндән ким горујачаг?

4146

Мәчнун тәк севмәјән дағ, дәрә билмәз,
Бағ-бағча бағбаны күсдүрә билмәз.
Азы бир чүт шаһид олмајанда да,
Һәр һаким гәрары дүз верә билмәз.

4147

Хэјалан дағлары ашарсан сэн дэ,
Илһамдан нэгмэлэр гошарсан сэн дэ.
Үрэкдэн говдурсан пахыллығыны,
Һалаллыг наминэ јашарсан сэн дэ.

4148

Тале гара бэхти һэрчэнд чағырмаз,
Гаранын рэнкини һеч дэ ағ алмаз.
Сэн мэнэ «һәјатым» десэн дэ һэр ан,
Гэлбимэ вурдугун јара сағалмаз.

4149

Үфүглэр севинэр јағанда јағыш,
Шәфәглэр бузлашар гар салса нахыш.
Енишли-јохушлу ешг јолунда да,
Ир хәта төрәтмәз нә баһар, нә гыш.

4150

Ел ичиндә чох өјүнмә вар илә,
Тәрәзини тараз сахла ар илә.
Һичранла да ишин јохса дүнјада,
Бир нәсли дэ чохалдарпсан јар илә!

4151

Шәләләдән су јеринә гар ахмаз,
Күлзарлыгда јарла кәзән дарыхмаз.
Дөвранла да јеримәји бачаран,
Губары да гәлбә јахын бурахмаз.

4152

Һәрчэнд ки, дөнмүшүн үзү гаралмаз,
Гүдрәтин шаныны вһчинә алмаз.
Һәгигәт јохдурса дедикләриндә,
Шәрәфли адындан әсәр дэ галмаз.

4153

Мин бир сиррә јол ачмағын нә хејри?
Зај бағбана охшамағын нә хејри?
Ағачлар да гурујурса илбәил,
Үмидләрлә јашамағын нә хејри?

4154

Гатил залым гаралдырса көзүнү,
Чалаларла сөкдүүрсә дүзүнү,
Чох јалварма заты ғырыг достлара,
Бирчә кәрә Аллаһа де сөзүнү.

4155

Көзәл јозуб бу дүнјаны гуран да,
Пакдан зәјиф јазылмајыб Гуранда.
Рәһмлијиндән сөз ачмаса ел-оба,
Јахшылығын һәдди ашмаз бир ан да.

4156

Ғығылчымла ишыг јашар алмазда,
Көзү нурлу һәрдән нәзәр салмаз да.
Гаранлығын нәбзинә нур сәпилсә,
Күн доғанда шамдан әсәр галмаз да.

4157

Еһтибар јох, гәм дадмајан арсыза,
Гуру ағач чох јарашыр барсыза.
Биканәлик өз һәддини ашанда,
Ола биләр – гәлбин гара ган сыза!

4158

Јеришинлә кери дүшмә замандан,
Ара-сыра ибрәт көтүр ганандан.
Ичәрини чүрүдәрсә һәјачан,
Чаныны да гуртармазсан јамандан.

4159

Бал дилли көзлэмэз елиндэн хэтэр,
Сөзбэндли јаралар дилиндэн јетэр.
Сонсуз мәсләһәтләр түкәнмәјәндә,
Изсиз итмәјин дә өлүмдән бетәр!

4160

Заманла барышыб һәдәмли бишин,
Гәлбини сыхмајан сөзә киришин.
Әлавә бир өмүр бәхш олунса да,
Јахшыдан савајы кечмәсин ишин.

4161

Һәјат өлүм илә һеч-һечә билмәз,
Күчмәләр нә күндүз, нә кечә билмәз.
Фәрги јох гарадыр ја ағдыр һава,
Чәннәтин өнүндән шәр кечә билмәз.

4162

Көјләри сарсыдыр сел ахышмалар,
Күнәшин нәбзидир бол алышмалар.
Һәрә өз ишијлә оларса мәшгул,
Көзә дә хош кәләр бу чалышмалар.

4163

Гануна бағлыдыр садиг еһтибар,
Тәбиәт заманла чыхарыр гәрар.
Јашыл јарпағлары көз охшајанда,
Дәмләнмиш чајын да өз ләззәти вар!

4164

Һараја салсаг да јолумузу биз,
Баһары, ғышы да олмалы тәмиз.
Рихшәндлә бахмазлар јағыша, гара,
Сәмаја бағлыдыр кәләчәјимиз.

4165

Гара фикирләри салма бејнинә,
Полад кејимләри өлчмә ејнинә.
Хошбәхт јашамагчүн доғулур бәндә,
Ганлы мејданлары дүзмә мејлинә.

4166

Араја кирәрсә ев јыхан шејтан,
Ганын гохусуну верәчәк мејдан.
Булудлар кишнәјиб, шимшәкләр чахар,
Јағыш әвәзинә јағар лејсан да.

4167

Бәхтинә күләндә досту, јады да,
Чар олан сөзләрдә чыхмаз ады да.
Инсанлар нә гәдәр көрүнсә бәдбин,
Күндәлик һәјатын олмаз дады да.

4168

Севкилинлә гоша кәзин, гоша дур,
Үрәјинлә гој дөнмәсин даша нур.
Көнүл ачан һәр фәсиллә өјүнүб,
Бир или дә тој-бајрала баша вур!

4169

Бу дүнјаны бәзәјәндә шөһрәтин,
Вәтән үчүн ашыб-дашсын гејрәтин.
Дағ үрәкли олмағынла бәрабәр,
Фәхр еләсин гүдрәтинлә милләтин!

4170

Фикир вермә гоһум олар, јад олар,
Инанма ки, ачы дилдә дад олар.
Үрәјиндә кини варса бир аләм,
Көз јашларын силәндә дә шад олар!

4171

Севинч һәдди сәјлы болла бөлүнмәз,
Севән үрәк күлсүз колла дөјүнмәз.
Ешг бағынын гајғысыны чәкән дә,
Даш-кәсәкли олан јолла өјүнмәз.

4172

Нә вахт ки, көрпәләр күјдән ојанар,
Һәрчәнд ки, һәм торпаг, һәм дә даш јанар,
Вәтәнин һајында бајрагдар олан,
Өлүм мәгамында өндә дајанар.

4173

Сәртли гышда боран олар, гар олар,
Гоча јашда мәлһәм верән јар олар.
Вәтән ешги дәмләнәндә көзүндә,
Гүрбәт јурддан гајыдан да вар олар.

4174

Јетим галан јесирбәндли ағламаз,
Од јанғыны ачы сөз тәк дағламаз.
Ешгә көрә гәтијјәтсиз олан да,
Күлшәнликдә јара дәстә бағламаз.

4175

Тоја илһам верир һәм каман, һәм тар,
Мүғәнни мугамла охујур «гатар».
Ешгин дә бајрағы тутулса уча,
Халгын да дуасы Танрыја чатар!

4176

Башгасын таныдан веркили һиссдир
Ган ичән һәрчәнд дә нәфсли хәсисдир.
Сәни дә јад илә көрүшдүрәндә,
Гој дилин демәсин јахшы да писдир.

4177

Фэрли мэчлислэрэ кедэндэ гонаг,
Абырдан, һәјадан гызарыр јанаг.
Долу шүшэлэрдән меј бошаланда,
Тәпә тәк кичилир һәр гүдрәтли дағ.

4178

Вахт олур инсанлар бир-бирин дидир,
Һәрчәнд ки, һамысы мазарә кирир.
Јад да вар, бир пиллә галхан гоншуну,
Зәһәрли илан тәк чалмағы билир.

4179

Нә вахтадәк хејрә-шәрә јарамаз,
Әгибәти каһ чох олар, каһ да аз.
Сојуг көзлә исти гәлби изләјиб,
Сөнән ешгин јарасын да сарымаз.

4180

Сонсуз хәјаллардан узаг кетмәзсән,
Гарача бәхт илә кама јетмәзсән.
Дашла һәмдәм олан дөнүк гәлблә дә,
Һеч вәдә севәни гани етмәзсән.

4181

Бәрәкәт боллашар торпаг олса нәм,
Ләззәтдән сөз дүшмәз чај алмаса дәм.
Пислик һәсрәтилә јашарса гәддар,
Чәннәт белә руһла олмаз да һәмдәм.

4182

Үмиди күдүлмәз ағылсыз күтүн,
Бәднам гәбир газыр ад-саны үчүн.
Кечәнин шәринә үстүн кәләрәк,
Сәһәр дә хејр илә ачылыр һәр күн!

4183

Гара пәрдә өртүләндә тән сәјда,
Көзә дәјмир нә улдузлар, нә Ај да.
Үмидләри тушлајанда бир јерә,
Саға-сола көз дикмәкдән нә фәјда?

4184

Шеһләр јува гурмур чәнсизлијиндә,
Үмид һәдәр кетмир гызғын бејиндә.
Баһар бағчасында изин галса да,
Гәмдән бетәр олур сәнсизлијин дә.

4185

Һәгигәти үстәләмәз јүз јалан,
Јанлыш ешгдән нә аловлан, нә дә јан!
Өзлүјүндән асылы да олмамыш,
Чох күлмәјин бәд кәтирәр һәр заман.

4186

Өз ағлыјла тәк гојмазлар күскүнү,
Одланмамыш үфүрмәзләр түстүнү.
Нишанындан һәсрәт илә ајрылыб,
Субајлыға сон гојарлар тој күнү.

4187

Сарајбәндли бәзәмирсә дахмасын,
Сулар кими һеч дә селли ахмасын.
Алдығы зөвг нур сәпмәсә көзүнә,
Нәфсинә дә кәрәк гара јахмасын.

4188

Бузлар да ләпири бир баш бағлајар,
Күнәш дә Шаһ дағын гарын дағлајар.
Севдији чананы етмәсә чарә,
Руһун да һалына көз-гаш ағлајар.

4189

Кәрәкли архасы олса да мөһкәм,
Нәфсини ашанда удачаг да гәм.
Көкүнү алаг тәк гопаран андан,
Дүшмән дә мөзарла олачаг һәмдәм.

4190

Харигәләр јаратмағын нә јахшы?
Һарамлыгдан утанмағын нә јахшы?
Архадакы чағырыша дөнәндә,
Көмәк элин узатмағын нә јахшы?

4191

Нә гәдәр һәјатда һәр шејин чохдур,
Сәнәтин – мараглы, гәләмин – охдур!
Ағлыны башына јығандан сонра,
Хәта төрәтмәјә һаггын да јохдур.

4192

Јанлышдыр өзүнү әбәди санан,
Бир көз гырпымында дәјишир заман.
Зәрләнмиш шешләрлә өјүнән күлләр,
Чалыш сағлығында көрүнсүн һәр ан.

4193

Суларын өртүјү буз бағлајанда,
Јағмур гар үст-башын гучаглајанда,
Баһарын һәсрәти бүрүсә чаны,
Тапылмаз истәјин чалаглајан да.

4194

Севкинин ләззәти уданда дады,
Хаинлик һисләри чашдырса јады,
Өлүрәм, өлүрәм! Десә дә бу ан,
Өмрүнү јарына ким бағышлады?

4195

Нә мүддәт ки, Ајла Күнәш јарышар,
Улдузлар да бу шәнлијә гарышар.
Хош кечмәјән күнләрини сајанда,
Саф үрәк дә памбыг тәки алышар.

4196

Сүбһ чағындан сөз ачса да банлајан,
Гој өзүлә фәхр етмәсин анбәан.
Гәм-гүссәјә дүчар олан кимсәсиз,
Бәлалары тајалајар јанбәјан.

4197

Јар әлиндән һәсрәт галсан салама,
Кен гәлбиндә тонгалы да галама.
Чамалындан дојмаг үчүн үрәјин,
Көзләринә јухуну да чалама.

4198

Көз үстүндә јарашығы гаш тутар,
Күләр үзүн севинчини јаш тутар.
Үкәј ләбә диләјәндә һәвәси,
Дүз јолда да бүдрәмәји баш тутар.

4199

Бәј вә кәлин субајлыгдан ајылар,
Јарадандан рузи диләр дајылар.
Гаршысында сәчдә гылыб ел-оба,
Ешг мә'бәди мүгәддәс дә сајылар.

4200

Һәр никбинә јарашдырма өзүнү,
Јол азана алышдырма көзүнү.
Залым фәләк гапына да јан алса,
Дәм алмагчүн гызышдырма көзүнү.

4201

Вичданыны нэ бағышла, нэ сат да,
Шэрэфини нэ алчатма, нэ ат да.
Хошбэхтликлэ дајанмасан үз-үзэ,
Даш кэсмэјэ гэрар верэр һәјат да.

4202

Чајлардан көргүнү сел алдырачаг,
Вэтэндэ шәһэрләр ел салдырачаг.
Абырдан, гејрәтдән јесир галан да,
Доғмача гардаша әл галдырачаг.

4203

Мәгрур чәсарәтдән сөһбәт дүшәндә,
Дағларын вугары олмалы сәндә.
Әмәлин дүшмәни севиндирәндә,
Өлүмү шәрәфлә бәзәмәзсән дә.

4204

Гүдрәти оларса дәрдә дүшәнин,
Сәадәт јағдырар түстүнә шәнин.
Кәләчәк күнләри хошбәхт сајараг,
Күнәш дә доғачаг үстүнә сәнин.

4205

Нә мүддәт ки, тәнбәлликдән гачарсан,
Нечә-нечә дүјүнләри ачарсан.
Инсанлығын агибәти сөнәндә,
Аһу-зарә дөзмәји дә бачар сән!

4206

Бағбана јарашыр бағча да, бағ да,
Икидә һалалдыр беш метрә ағ да.
Инсафлы мүрвәтин олмаса әкәр,
Ад-санын өләчәк сәндән габаг да!

4207

Бајрам сүфрәсиндә дағылыр гәм дә,
Чаја мәлһәм верир алдығы дәм дә.
Чөрәјин этири иштаһ верәндә,
Хорәјин ләззәти мәст едир һәм дә.

4208

Вәтәни һәрчәнд ки, өз бәси билмәз,
Көз јашын доғма тәк өзкәси силмәз.
Јад үчүн чанындан кечсән дә белә,
Мәзары чичәклә-күллә сечилмәз.

4209

Гоншунун дәјмәмиш барыны дәрмә,
Һарамла бол олан сүфрәни сәрмә.
Чох сајлы тәзјигә мәрүз галанда,
Ағлын да кәсмәјән гәрары вермә.

4210

Бәрәкәт наминә зәһмәтдән дојма,
Күндәлик фүрсәти сәһәрә гојма.
Заманә сүр'әтлә дәјишдијиндән,
Габығы олмајан дашы да сојма.

4211

Ардынча кетмәзләр бәднам ишләрин,
Һарам чејнәмәсин кәрәк дишләрин.
Танрынын гулу тәк рәфтар етмәсән,
Көзүнү ағладар шәр вәрдишләрин!

4212

Нәфсини өдәмәз сыныг хәлбир дә,
Ирәли аддымла һәр чүр тәдбирдә.
Үлви ешг думанлы гыш сајыланда,
Гәфләт јухусундан дојмазсан бир дә!

4213

Дэрдэ дүшмэ ким галдырар, ким јыхар,
Эзаб чэкмэ ким сүрүјэр, ким бахар.
Эмэллэрин соллу-сағлы олса да,
Үрэјин дә дүзкүн гэрар чыхарар\

4214

Хошдур тэбиэтэ сејрли гэдир дә,
Гызылы охшатмыр мис дә, дәмир дә.
Пешманлыг һаггыны мәним сәмэкчүн,
Инсаны сарсыдыр сахта кәлир дә.

4215

Ганунла дөвр едир Күн илә Јер дә,
Улдузлар шамлашыр узаг көјләрлә.
Садиги сечәндә Улу Танрымыз,
Сонсуз, мәһәббәти түкәнмәјир дә.

4216

Мәчнун тәки севмәји дә бачарсан,
Үлви ешгин үст һәддин дә ашарсан.
Дојмајанда севиләндән өмүрлүк,
Хошбәхтлијин ләззәтин дә дадарсан.

4217

Саһилиндә кәрәк аддым атым да,
Кечәләри кәрәк раһат јатым да.
Нәсилләрә чатачағы созум вар: -
Гәлби – дәниз шәһәримдир Бакым да!

4218

Һансы дәмдә севкилини гучарсан,
Фәрз еләмә, - мин бәләја дүчарсан.
Фәрәһиндән пәрвазланыб чушанда,
Гуш кими дә ганад ачыб учарсан.

4219

Өлүм-өлүм чәһти јарыш едир дә,
Танрынын хошујла чалыш тәдбирдә.
Нә гәдәр көзләрин гапанмајыбдыр,
Одлу мәшәл кими алышма бир дә.

4220

Сәрбәст јаранмајыб нә хејр, нә дә шәр,
Бу сејләр дост кими чәтин көрүшәр.
Ајыглыг һәддини ашан зәјиф дә,
Залымын гурдуғу тора тез дүшәр.

4221

Дүнјанын әксини дујуб көзүндә,
Шәк-шүбһә јохдурса күзкү дүзүндә.
Танрыдан бәхш олан көјчәклијинлә,
Ајын үзүјүтәк парлар үзүн дә.

4222

Јахшыны пис илә гарышдыранлар,
Дүзүнү јаланла арашдыранлар.
Аллаһын зәһмини һисс едә-едә,
Сајарлар өzlәрин – барышдыранлар.

4223

Дүнјаја нә вахт ки, көз ачачагдыр,
Санма ки, һәр јетән гндрәтли дағдыр,
Севинчи, кәдәри бөлмәјән бәндә,
Тәкчә өзү үчүн јашајачагдыр.

4224

Јарымчыг – һалалы гапа да билмәз,
Һәјатда сәадәт тапа да билмәз.
Һәр ишин ахыры пуча чыханда,
Чарәјә һарамы јапа да билмәз.

4225

Адәти јашадыр пәләнк дә, шир дә,
Хәстәјә әлачдыр ачылан сирр дә.
Санбаллы һәдијјә олдуғу үчүн,
Тәклифи резинтәк узатма бир дә.

4226

Кимләр ки, нәфсини гачырачагдыр,
Рәһмлији чичәктәк ачылачагдыр.
Илк анды Вәтәнә һәср едәндә дә,
Танрынын көзүндә учалачагдыр!

4227

Јараданын варлығыјла севин дә,
Әмәлинлә бәһрәләнсин елин дә.
Тәбиәтин тәрәвәти бунучүн,
Һисс едилсин һәр бир кәсин евиндә.

4228

Үфүрмәклә од галамыр һәр очаг,
Јаған гардан суја дөнүр күнч-бучаг.
Сојут јаран күч кәләндә сағлыға,
Нифрәт вә кин – чан алан да олачаг.

4229

Булаг сују күл едәчәк сел дејил,
Дүшмән сөзү күч верәчәк ел дејил.
Хасијәти көзәл олан кәлин дә,
Севкисини чүчәрдәчәк илбәил.

4230

Чылгыз горхаг нәр голуну бағламаз,
Сәрдар пәләнк ит өнүндә ағламаз.
Архасында дајанса да бир аләм,
Сәһра гуму гызыл тозу һағламаз.

4231

Дүа охунса да каһ чох, каһ да аз,
Көјлөрдөн төкүлүб торбасы долмаз.
Бир өмүр, тэр төкүб, күн кечирсә дә,
Хәјалсыз бәндәнин фәјдасы олмаз.

4232

Һәр пәһливан бир тел үстә кәзишмәз,
Һәр јыхылан үнваныны дәјишмәз.
Кениш дүнја һәм дә нәһәнк оласы,
Сел кәлсә дә ахыр заман јетишмәз.

4233

Көлкән кими чәлб оlanda гәм, кәдәр,
Һәјатыны кечирәндә бир тәһәр,
Сәндән артыг гат-гат үстүн оланлар,
Гәлб евини талан едәр дәрбәдәр.

4234

Мәрдә јарашмајыр јаланы данмаг,
Мүшкүл ола билмәз һәдәни ганмаг.
Нәфәси кетсә дә, кәлсә дә әкәр,
Өлүмдән бетәрдир јад әлдә галмаг.

4235

Зәһмәт илә гисмәт олур чөрәк дә,
Гајғысыны кәрәк һәр ан көрәк дә.
Аллаһынын инчијини дујанда,
Бу ағрыја дөзә билмир үрәк дә.

4236

Ағлы олан, күч топламаз сел үчүн,
Сағлығыны мөһкәм сахлар бел үчүн.
Халг ичиндә кәзмәсә дә бу әмәл, —
Өлүмү дә јуху сајмаз ел үчүн.

4237

Мәһәббәтдән үрәк кәрәк исинә,
Пешман олуб, жүз вурмасын дизинә.
Гәлб евиндә рәһми јохса инсанын,
Ел-оба да гәһ-гәһ чәкәр писинә.

4238

Бир башмаға јапыб ики ајағы,
Од пүскүрмә бир дә вулкан сајағы.
Кечә-күндүз көрүнмүрсә көзүнә,
Сәни саја салмајана нә гајғы?

4239

Гајнананчүн үрәјини гопарсан,
Тәндириндә чөрәјин дә јапарсан.
Агибәтин хош кәләндә Танрыја,
Бол јухунда динчлијин дә тапарсан!

4240

Севмәјәнләр бир-бирини ачылар,
Бир севкијә туш кәлмәсин бачылар.
Јар гәлбинә шөвг вермәклә бәрабәр,
Гөнчәләртәк сирләрин дә ачылар.

4241

Һеч бир кәсә бәхш олмасын јаманлыг,
Башдан артыг ағыл вермир дабанлыг.
Тапылса да сәнин кими күлбәдән,
Үрәјимдә јурд салмаз да бир анлыг.

4242

Көзүмү бағлама күмүшләринлә,
Үзүмү јағлама өпүшләринлә,
Садәлик наминә вурғунам дејә,
Гәлбими дағлама күлүшләринлә!

4243

Ким ки, даш үрәјин һәлимләмәз дә,
Гәлбинин кинини тәмизләмәз дә.
Әмәли үчүн дә јаш ахытмаса,
Садигин гәдрини әзизләмәз дә.

4244

Нәр үстүнә ојнадараг гашыны,
Бахышынла зәһәрләмә ашыны.
Шахта тәһәр, сәрт чавабы аланда,
Сөз дә әзәр, бир даш кими, башыны!

4245

Тәбиәт гојнунда мәһәббәтлә кәз,
Тарихин гануну изини силмәз.
Күлләри гохујан севкили чан да,
Лејлитәк ешгинә гәсдини билмәз.

4246

Пахыллыг гәсдини хәталы көрчәк,
Истәр чаван олсун, истәр – ағбирчәк,
Гәлбини бошалдыб һарам кинләрдән,
Өз һалал өмрүнү јашар да керчәк.

4247

Хошбәхтчилик һәјатын да тәмәлидир,
Аллаһпәрәс дүзүнү дә демәлидир.
Шәр ишләрдән әлләрини үздүјүндән,
Шөһрәтләnmәк сафлығын да әмәлидир.

4248

Рәһмчиләр бојнуну бүкүб, әјмәсин,
Зәһмчиләр Вәтәни сөкүб, дәјмәсин.
Әдаләт наминә арашдыранлар,
Кәрәкдир, Танрыја Саһиб дә десин!

4249

Нэ вэ'дэ јолуну боран баглајар,
Нэ вахт ки, гэлбини гыран даглајар,
Ајрылыг мәгамы баш верэндэ дэ,
Севкинин дадыны дујан аглајар!

4250

Нэфсинэ дүшәни гәмкин јемәзләр,
Чејнәмиш чөрәјә гәним демезләр.
Бејнини неһрә тәк чалхаласан да,
Сирри дэ јағ кими мәнимсәмәзләр.

4251

Чичәкләр соларса өмрүн дүзүндә,
Танрыны хатирлә көјүн үзүндә.
Ешгин дэ өлчүлсә варла-дәвләтлә,
Јашын да фәрги вар ешгин өнүндә.

4252

Ај ојнајар, нурлу Күнәш батанда,
Намәрд чыхар – Вәтәнини сатан да.
Јадлар чәксә гајғысыны Ананын,
Мәзарында раһат јатмаз Атан да!

4253

Мәнә бәнзәр ола билмәз дөзүмдә,
Бәдхәһлыгдан нишан јохдур үзүмдә.
Саф гәлбимә тохунмагла бир кәрә,
Бој-бохунун јерә чөкәр көзүмдә!

4254

Күнүмү тәк кечирмәрәм һеч һарда,
Күнәшимсән һәм боранда, һәм гарда.
Севкимизи гынамасан бир ан да,
Көнлүмүз дэ чичәк ачар баһарда!

4255

Дилиндэн дилимэ излэр чэкилиб,
Бағымдан бағчана күллэр әкилиб.
Бу ширин јухулар боша чыханда,
Көзүмдән көзүнә селләр сәпилиб!

4256

Аләмә күч кәлиб гарышдырмадым,
Күнәши Ај илә јарышдырмадым.
Инди аловланыб күлләширәм ки,
Руһуму өлүмлә барышдырмадым.

4257

Синәбәнд олмаса ат јәһәрләнмәз,
Әгибәт долмаса кәнд шәһәрләнмәз,
Аксиом һәддини ашмыр һәгигәт,
Намәрд дә јозмаса мәрд зәһәрләнмәз!

4258

Сыралы ләкләрдә битәр шитилләр,
Әтрафы бәзәјәр әтирли күлләр.
Гышын чадрасыны ачанда баһар,
Тарихдә сажы да артырар илләр.

4259

Мәгамында әлдән вериб фүрсәти,
Јары јолда мыхлајарса гисмәти,
Өлүм илә сөвдалашыб мәһәббәт,
Ешгдән доғар көзләрин дә һәсрәти!

4260

Һисс едиб севкијә итаәтини,
Суларда гәрг етмә сәадәтини.
Јарымчыг әлиндән «дад» да дејибләр,
Ешгинә говушдур сәлтәнәтини.

4261

Ачы кэлмэ үлви ешги јаралар,
Нәфс наминә кениш дүнја даралар.
Көчмүшләри ган ичәнләр оlanda,
Бәдбәхтлијин чырағы да гаралар.

4262

Вәтәнин шәрәфи дурур ишиндә,
Шәффаф олмалыдыр кинли ичин дә.
Азачыг бир һәдә, бир горху үчүн,
Милләти алчатма бир ан ичиндә.

4263

Јараданын ады дүшмәз дилимдән,
Ешги илә гәләм гопмаз элимдән.
Бајрағымыз учаланда көјләрә,
Нәсил-нәсил хошу кәләр елимдән.

4264

Нурудур Күнәш дә, Ај да һәр кәсин,
Өмрүнә элавә сај да дәрмәсин.
ХУДАдан көмәји диләјән милләт,
Доғмача торпагдан пај да вермәсин!

4265

Ајымыз да севки дону кејәчәк,
Улдузлар да ағ кипәләр сечәчәк,
Талејимиз севинчләрлә фәхр едиб,
Күнәшә дә «Ағсағалым» дејәчәк!

4266

Дәрәни, тәпәни ахтарма дүздән,
Көрүлән тәдбири чыхырма көздән,
Јолун јарысындан гајытмамагчүн,
Чанын да руһуну охлатма сөздән.

4267

Бэхтэвэр јашајпн сачын да јолмаз,
Бир дүнја севинчдэн үрэк дә долмаз.
Гара мөчүзэләр дэбдә оlanda,
Кэдәрлә доланан хошбэхт дә олмаз.

4268

Ешгин гычылчымы јүздә дә јанар,
Ел-оба ичиндә үз дә утанар.
Доғма талејиндән күсүлү галсан,
Үрэк јашадмајыб, көз дә гапанар!

4269

Ағач бары беш бармагла дәрилир,
Бэд бүдрәјән торпаг үстә сәрилир.
Писликләрин јахшылығы боғанда,
Сон һөкүм дә һәгигәтлә верилир.

4270

Машијах тезликлә пејда олачаг,
Үрәкләр түкәнмәз шәнлә долачаг.
Јарадан сиррини ачдығы андан,
Дүнјада зүлмә дә сон гојулачаг!

4271

Чалышын, әлләрдән вермәјин шаны,
Динчлијә чәлб един бу шән дүнјаны.
Нә гәдәр амбарлар бошалмајыбдыр,
Алов бүрүјәчәк јәнә һәр јаны!

4272

Бу күн тәзә кечиририк шәни дә,
Сабаһ үчүн күһнәләшир јени дә.
Исми пүнһан олан јердә севикилим,
Үкәј хәјал чәлб еләмәз мәни дә.

4273

Һәр үлви кәламда из гојур дијар,
Севиб-севиләнләр тәк тутмур гәрар.
Көзләри јолдадыр Азәбајчанын,
Өзүнү јетирмәк борчундур, Елдар!

4274

Дамчылы јағыша гар демәк олмаз,
Дүнјалы бахыша дар демәк олмаз.
Сурәти көзүндән пәрдә асса да,
Һәр үзү алгыша јар демәк олмаз.

4275

Һәсрәтбәнд нә вахт ки, сачы да јолар,
Инанма, ешг әһли һәр дәмдә солар.
Үзүнү пәјәндаз һесаб едән јар,
Ев-ешик тозуна һәмдәм дә олар.

4276

Јер үзүнә көз кәздириб анбәан,
Хиласкары бәхш едәндә Јарадан,
Гүдрәтинлә севдирәндә елини ,
Дуалар да ара вермәз һеч заман.

4277

Авраам тәк садиг галса сөзүнә,
Саф ешгиндән данышарса дүзүнә,
Утанчаг тәк гызартдырыб үзүнү,
Севиләни күлдүрмәз дә өзүнә.

4278

Мин чарәнин гулу олмаз – чаны сағ,
Гаранлыға диз чөкдүрмәз – күнү ағ.
Пәрвана тәк фырлансан да өнүндә,
Гуру ағач нә бар верәр, нә јарпаг.

4279

Һәр даға дырмашан дәрәжә бахмаз,
Һәјат ғајнамаса шәләлә ахмаз.
Һалалча халгына ган уддурмаса,
Башынын үстүндә шимшәк дә чахмаз!

4280

Өзүнү чохбилмиш сәјма да һәрдән,
Көзләмәдикләрин туш кәләр шәрдән.
Һәддиндән артыгдыр дөјүнлү сиррләр,
Бәхтин тез ачылмаз сәјсыз гәдәрдән.

4281

Күләкләр фыртына јапарачаг да,
Ағачы көкүндән гопарачаг да.
Танрыја кур сәсләр чаглајан заман,
Дүнјаны сүпүрүб апарачаг да!

4282

Фикирли хәјаллар ашыб-дашыбдыр,
Кими габагчадан гәбир газыбдыр.
Өлүмдән бетәрдир әјрылыг дәрди,
Гәлб евин јаса да һазырлашыбдыр.

4283

Аләмә чар чәкдир учалығынла,
Ел-оба фәхр етсин бу чағлығынла.
Фәрәһлә өтмәсә кәнчлик илләри,
Мин дәрдин олачаг гочалығынла.

4284

Ганунун хошуна алышма бир дә,
Танрынын ишинә гарышма бир дә.
Гисмәтдән әлавә мәнимсәмәкчүн,
Өзүнү јормаға чалышма бир дә.

4285

Танрыдан верилир бүтүн веркилэр,
Һәрәжә бир дәнә тәзә нәхш диләр.
Нә гәшәнк, нә көјчәк олмајан ана,
Дүнја көзәлини доға да биләр!

4286

Чох да фикир вермә дили јалана,
Мин дәрдә, фикирә ели салана.
Учурум көрүнүр бахышларындан,
Сағлыг диләјирәм дири галана.

4287

Нанкорун әлиндән чүпә дәнмә дә,
Чаныны чөрүдүб јүкә дәнмә дә.
Јүз һәшдад дәрәчә дөндәр өзүнү,
Күнәшдән нурланыб, чөкә енмә дә.

4288

Чанынын дәрдиндән «вај» да дејәрсән,
Чүпдән дәм аланда «чај» да дејәрсән.
Күндүзлә-кечәнин гатышмасындан,
Күнәшин јеринә Ај да дејәрсән.

4289

Чох касыб анадан кечибсә ганы,
Јохдурса шөһрәти, јохдурса шаны,
Һугугу јол кими тапталанырса,
Тәһгир олунмуша бәраәт һаны?

4290

Танрыдан бәхш олан күн кәләчәк дә,
Сөкүләр, дағылар, мәһв олар шәк дә.
Бәндәнин руһуну инчидән гатил,
Чәһәндәм одунда мәләјәчәк дә!

4291

Севэн өз андыны данмасын кэрэк,
Үмидлэ гэлбини јармасын кэрэк.
Севки бағчасындан чэлэнк бағлајыб,
Көзләри һәсрәтдә галмасын кэрэк.

4292

Нә вахт ки, сәадәт изини силәр,
Ана өз көрпәсинә хош јуху диләр.
Бунунчүн күвәнмә дәвләтә – вара,
Тале вердијини ала да биләр.

4293

Инсана мәхсусдур гејрәт, ганаचाг,
Хошбәхтлик наминә јашасын анчаг.
Халгы бүрүјәндә мискинлик, кәдәр,
Торпағы һәмишә тапдаланачаг!

4294

Нәғмәли чанлансын кэрәк һәјатын,
Хүсуси нәбзи вар әбәдијјатын.
Көнлүнү ачмаса дәрдли гәзәлләр,
Вурғуну олмазсан әдәбијјатын.

4295

Һәрә өз чанына күмраһлыг диләр,
Биканә тәнбәлләр гибтәјлә күләр.
Зәһмәтлә фәхр едиб улу бабалар,
Әмәјин гәдрини гананлар биләр.

4296

Нәсимитәк сојулмајыбдыр о, да,
Дәрјаһ гәми ким унуда, ким уда.
Зөвг алмасан охудуғун гәзәлдән,
Түгјан едәр Фүзүлинин руһу да!

4297

Јанаға севинчдән јаш дејмәлидир,
Үзүкләр чох сәјлы гаш кејмәлидир.
Гүдрәтбәнд – мүгәддәс олдугу үчүн,
Анаја бәшәр дә баш әјмәләдир!

4298

Гәлбиндә илишиб галмасын гәм дә,
Торпағын чаныдыр јағыш да, нәм дә.
Сачыны бәнзәдиб сары сүнбүлә,
Чөрәјин тамыны дујасан һәм дә.

4299

Нә вахт ки, руһуну мәстләјәрсән дә,
Бәхтини һәјата сәсләјәрсән дә.
Гәлбини сыхмаса үкәјли сөзләр,
Һалалча чаныны бәсләјәрсән дә.

4300

Гүдрәтли зәһмәтә дөзүрсә үрәк,
Јер алты дашлардан чыхсын да чөрәк.
Хошбәхтлик ешгијлә јашамаг үчүн,
Арзулар бар вериб, дашсын да кәрәк.

4301

Һәјатын нәбзидир од да, очаг да,
Сүфрәни охшадыр һәр күнч, бучаг да.
Алчаға гошулуб, иш көрәни дә,
Танрыны јадындан чыхардачаг да.

4302

Әдаләт һөкмүнү һагг үстә гулар,
Рүшвәтхор әгрәби тәрсинә бурар.
Чаггалын изинә дүшән ити дә,
Овчу күлләсинин сәси гудулар!

4303

Ашигин шөһрәти сөзүндән кәләр,
Садигин гүдрәти дүзүндән кәләр.
Достун ајағыны бүдрәтдирәндә,
Кәсдирән чөрәк дә бурнундан кәләр!

4304

Иштаһла өјүнмә нә чох, нә дә аз,
Нәфси дәрја олан гашыгла дојмаз.
Даш-гашы јығса да әбәдијјәтчүн,
О јадда нә вичдан, нә дә ар олмаз.

4305

Истәјир өмүрлүк тәбиәтдән јаз,
Лабуддур дөрд фәсил – јәј, пәјыз, гыш, јаз.
Һәддини ашса да һесабламалар,
Дағлара тәвәллүд верән тапылмаз.

4306

Инанма сөзләрин ән јахшысына,
Дил-ағыз саһибин тез јахшы сына.
Ортагла сәфәрә чыхмагдан өтрү,
Биканә бахмазлар јаш гајғысына.

4307

Күлләрин шаһы да һачанса солур,
Хәјјамын меји дә бошалыр-долур.
Фәрги јох дүнјанын һарасындадыр,
Хош мәскән сечәнләр күмраһ да олур.

4308

Гәм удмур балына дүшаб гатанлар,
Јүз дејил, мин дејил пачка атанлар.
Чәннәтин гапысы ачылса тај-тај,
Гушунла кечәчәк јалан сатанлар!

4309

Мин чүрә әфсанә һамысы јанлыш,
Сәһрәдә садигдир – јаз, јај, јайыз, ғыш.
Гәрарә алынмыр нә сәј, нә һесаһ,
Рәһбә әбәдилиһ бәхш олуб алгыш!

4310

Һәјатда бир дәфә верилир чан да,
Һамыја јар олмур шөһрәт дә, шан да.
Өлүләр дијары олса мәскәнин,
Бир дә пәнчәсиндән гуртармазсан да.

4311

Гәлбинә јатанда ширин ләблиләр,
Намусун нә вахт ки, јаддашдан силәр,
Әсәби бир һалда гачгын үстүнә,
Садигләр сел кими чума да биләр.

4312

Јарадан истәсә исинәр очаг,
Һәм дә нәрә дөнәр әјиф утанчаг.
Вүсалы тә'хирә дүшән бәјин дә,
Әһвалы Танрыдан билинәр анчаг.

4313

Тәпәјә баш әјмир һәр зирвәли дағ,
Ғызылы чејнәмир милјончу гуһаг.
Адәти көзләјиб, бүдрәјән шаһ да,
Чәтин ки бир даһа чаванлашаһаг.

4314

Зирвәли бузлардан төкүлүр һәр дән,
Сазлығын горумур һијләкәр шәрдән.
Сирләрин сәрдары олмајан јердә,
Тале вердијини алыр да һәрдән.

4315

Јахшыдан сөз ачмаз писи һисс едән,
Горхунчлуг сүзүләр һәр бир һиссэдән.
Енишли-јохушлу јола чыхсан да,
Аллаһдан савајы горхма кимсэдән.

4316

Гуру тә'рифләрдән долса да этәк,
Заманла дөјүшә галхма тәкбәтәк.
Бу елә, бу чөлә, бу чәмәнзара,
Вурула билмәјән јашамыр демәк!

4317

Һәрчәнд әмәлиндән әһвалы саздыр,
Һејләкәр олана демә ганмаздыр.
Јахшыны пис илә тутушдуранда,
Мүгәддәс чыхана шүкүр дә аздыр.

4318

Һәр тәзә доғулан доланмалыдыр,
Даш-гаша бахышы - талан малыдыр.
Күн көрмәз, јаланла гидалашанлар,
Сәдагәт дүзлүкдән јаранмалыдыр!

4319

Күвәнмә вәһшидә рәһм ола биләр,
Һәр јолдан өтәни зәһм илә дидәр.
Заманлар мүхтәлиф олса да јенә,
Һәр кәлән, изини өлүмлә силәр.

4320

Санма ки, бәдкүман садигбәнд галар,
Хасијјәт бәднамы тәшвишә салар.
Һәрдән тәкәбүрлү олса да белә,
Зијана дүшәндә илантәк чалар!

4321

Үмидлэ јашајан сәбрлэ долачаг,
Гөнчәни охшадан күллэ солачаг.
Гара ләкәләрин силинмәјәндә,
Гуруб јаратдығын күл дә олачаг.

4322

Атылан аддымы күдмүш дә билмә,
Гајгыны чәкәни дөнмүш дә билмә,
Парлаг кәләчәји көрмәдијиндән,
Бәхтин чырағыны сөнмүш дә билмә.

4323

Ајрылыг гәзәби гәлбин дә сыхар,
Вәтәнә нанкорлуг евин дә јыхар.
Арылар күлләрлә һәмдәм олмаса,
Балын ширинлији јаддан да чыхар.

4324

Үмидсиз, данма ки, сыхылачагдыр,
Тагәтсиз, әлбәттә, јыхылачагдыр.
Бәд јолун гаршысы алынмајанда,
Ән кичик әмәл дә ев јыхачагдыр.

4325

Саф сөзә јамаг да хас кәламәтдир,
Горхуну јајмаг да гәсд – әдавәтдир.
Танрынын мин чүрә бәхшәләриндән,
Јухусуз галмаг да пис әламәтдир.

4326

Гәмләр дәрјасында дибә чөкәрәк,
Сонунчу дамалы јашын төкәрәк,
Дидәркин, гачгын тәк, баша дүшүр ки,
Мәзары Вәтәндә газылсын кәрәк!

4327

Танрыја алгышлар дејиләчәк дә,
Гисмәти оланлар һеј кәләчәк дә.
Гануну позмадан, әсрләр боју,
Тамилә будағлар әјиләчәк дә.

4328

Исти јумуртанын чүчәси дә вар,
Өлүмлә чарпышан нечәсидә вар.
Сијасәт аләмин һәр күндүзү тәк,
Зүлмәти охшадан кечәси дә вар.

4329

Чох-чох инанса да бәла кәтирмәз,
Тамаһы күдәнлә гол-гола кирмәз,
Мәһәббәт јолунда бүдрәмәсә дә,
Һәр јалан сатандан јар ола билмәз.

4330

Истәр чәмән олсун, истәрсә дә чөл,
Нәғмә охумамыш өтмәјир бүлбүл.
Бағбаны хәбәрдар етмәсәләр дә,
Бир севки пајыдыр һәр чүчәрән күл.

4331

Фәрги јох, заманла өтүшмәлисэн,
Кәрәкдир – бәхт илә өпүшмәлисэн!
Боллуча варына сәј чатмаса да,
Падшаһ олмағ үчүн јетишмәлисэн!

4332

Јүнкүл чәкишмәләр бәркитмәз сәни,
Хырда чај сулары гејб етмәз сәни.
Садиг кешикчиси олсан ананын,
Көзүнүн нуру да тәрк етмәз сәни.

4333

Бэлэдчи оланлар чэтин азылар,
Бир анда баш верэр нэхэнк гэзалар.
Архажын јатмасын бир бэдкүман да,
Һэр гэсдин сонунда кэркин чэза вар.

4334

Вэфасыз гэлбини јаралар һәм дә,
Үз-көзүн күл кими саралар һәм дә.
Һөрмэтин тоз кими сүпүрүлэндә,
Сијасэт алэмин гаралар һәм дә.

4335

Бэдбэхтлик чүчәрир һәр бир алчагда,
Ганлары ахыдыр гулдур, алчаг да.
Гэлбләрә тохунан иш көрмәјэндә,
Танры эсарәтдән гуртарачаг да.

4336

Һәмдәм олмајанда эл – эли јумаз,
Тәкәббүр саһиби әфсанә ујмаз.
Сәадәт бәхт илә кiplәшмәјэндә,
Илыг су ичсэн дә һирсин сојумаз.

4337

Нә вахт ки, бој-бохун бүкүлмәјәчәк,
Руһун даш гәфәси сөкүлмәјәчәк.
Алнынын тәријлә једикләрин дә,
Гајыдыб бурнундан төкүлмәјәчәк.

4338

Танры јарадана палан кејдирмә,
Һәр јетән фәгирин бојнун әјдирмә.
Чаныны саламат истәмәјинлә,
Башындан јекә дә ојуна кирмә.

4339

Улдузлара чатан олмаз сайда да,
Кечэлэрин мајеси вар Ајда да.
Гэмкинлэрэ ејлэјэндэ јахшылыг,
Очағынын көзү сөнмэз јайда да.

4340

Сонсуз кечэлэрчүн сәһәр дэ чохдур,
Гәддар залымларчүн зәһәр дэ охдур.
Һәр евдә тој-бүсат гурулдугундан,
Көчүб кетмишләрчүн кәдәр дэ јордур.

4341

Севдијин сечәркән нурлу көзүнлә,
Дүјүнү ачарсан сиррли сөзүнлә.
Јаланчы дивара дырмашдығындан,
Аләми ударсан нәрли дүзүнлә.

4342

Шәрәфли халгыны һәрдән унуда,
Тәкчә өз әјнинә кејмә дону да.
Пејгәмбәр јолујла ајағлашанда,
Чәннәтлик олачаг јолун сону да!

4343

Зәһәрлә удулса лоғмаларын да,
Өлүмлә чарпышар боғмаларын да.
Јаланын одунда күл олмағынла,
Јаса һазырлашар доғмаларын да.

4344

Өјүнмәк наминә чошараг һәрдән,
Башыны ағрыдан сирр ачма бирдән.
Ахшамлар сағламлыг кешијиндә дә,
Чөрәји бөлдүјүн ортағла һәрлән.

4345

Кишилик гүдрәти адына дүшәр,
Өринин шүһрәти гадына дүшәр.
Гарлы зирвэләрин үшүтмәсиндән,
Бол јунлу јорган да јадына дүшәр

4346

Сабаһы көрәнләр шән һәјат гуарар,
Сәнәткар әгрәби сағына бурар.
Ушаглыг чағлары јада дүшәндә,
Атан да, анан да гаршында дуарар.

4347

Бајағы сөzlәрдән сүзүлмүр шәкәр,
Бағбаны охшадан бағ-бағча әкәр.
Әзаблар һәддиндә сығышмајанда,
Хәстәнин дили дә чох ачы чәкәр.

4348

Шөһрәти удана шан да верәрсән,
Одлу дөјүшләрдә ган да верәрсән.
Һәјатын севинчлә долмајанда да,
Гүссәли кәдәрдән чан да верәосән.

4349

Бир ади ојунчаг сајма дүнјаны,
Дүбарә бәхш олан Күн вә Ај һаны?
Ја оғлан, ја да гыз сечим едәндә,
Кәрәк сағлам олсун севкинин чаны?

4350

Худаја хас олан һағлы јолу сеч,
Милләтин өнүндән алны ачыг кеч.
Барсыз будаг кими әјилмәјәндә,
Инсанлыг һәсрәтин әримәз дә һеч!

4351

Көрүшө кэлэндө думан да, чэн дә,
Сөзүнү дејинән јери дүшөндө.
Ешгин јайлағында изин галанда,
Сөндөн этирләшәр күл дә, чәмән дә.

4352

Нә вахт батағлыгда бата биләрсән,
Өзүнү дәрде дә гата биләрсән.
Күндәлик ишини арашдыранда,
Кечәни раһат да јата биләрсән.

4353

Вахт өтсә Күнәшлә Ај арасында,
Ешгини чар чәкиб јаймалысан да.
Гәлбин дарыхмаса даим јар үчүн,
Севкини шүбһәли сәјмалысан да!

4354

Зәјифлик үз версә күләкдән сәнә,
Јарын пај кәтирәр хәрәкдән сәнә.
Севкилин гәлб илә меһман кедәндә,
Уғур да диләчәк үрәкдән сәнә!

4355

Гәриблик наминә верилсә гәрар,
Кәрәк инчимәсин бөјүдән дијар!
Јашындан асылы олмајан јердә,
Өјрәниб, јаратмаг сәјылмајыр ар.

4356

Ев јыхмаг истәјән дөнәр селә дә,
Тәләф етмәк үчүн гурар тәлә дә!
Сөз-сөһбәт дүшөндә халгын ичиндә,
Күнаһкар чыхардар сәни һәлә дә.

4357

Мигдары билинмир һәлә дәјәрин,
Тәмдәмли ешги вар Көј илә Јерин.
Космосу фәтһ едиб, сона јетәндә,
Шән илһам вердирәр халга әмәјин!

4358

Дүшмәни нә вахт ки, кәдәр дә алмаз,
Атдығы бомбадан шәһәр дә галмаз.
Ипини дартмасан гудуз итин дә,
Севимли гонагдан әсәр дә галмаз.

4359

Јарадана өз истәји бәс олар,
Бу варлыға хор бахана гәсд олар.
Тәбиәтин тәрәваты бол олса,
Шәрабыны ичмәјән дә мәст олар.

4360

Мәрд, намәрдин ич үзүнү ачачаг,
Үлви ана баласыны гучачаг.
Шәрабы да балдан артыг истәјән,
Үзүмү дә күлдән үстүн тутачаг.

4361

Нә вә'дә вичданын сатан да олар,
Гәмләр дәрјасына батан да олар.
Гәдрини билмәсә өз варлығынын,
Ардынча гара даш атан да олар!

4362

Бәхтәвәр – үзүндән севинч пәјләјәр,
Аналар көрпәсин һәзин лајләјәр.
Јахшылыг ејләсән һәр бир инсана,
Чәннәтин Шаһы да сәни һәјләјәр!

4363

Ганлы охла тутушдурма бизини,
Ахтаранда итирэрсэн изини.
Фэлэжэ дэ жагдыранда гаргышы,
Үзэ чыхыб, чөкдүрмэз дэ дизини.

4364

Сәксэниб туфандан, чэкиниб гардан,
Сөз илэ салмазсан дүшмэни ардан.
Бол не'мэт олса да еһтијат үчүн,
Гәһраман чыхмазсан вурушмалардан!

4365

Бағбан олан, бачардығын бечэрэр,
Һәр бичилән күк үстүндэ чүчэрэр.
Балдан ширин күлүшүн дэ Ај сүзүб,
Улдузларла пычылдашар кечэлэр.

4366

Чәннәтбәнд – кишинин шаһ кедишидир,
Садэ бир пешканын сөзүн ешидир.
Чаванлыг бир етаб олдуғу үчүн,
Сонракы өмрү дэ Аллаһ ишидир!

4367

Ағы – гара санма Күнүн көзүндэ,
Әммасы аз олмур шәффаф дүзүн дэ.
Әсил киши кими кејиндијиндән,
Кәлинтәк күзкүдән сүзмә үзүн дэ.

4368

Өмәр-Хәјјам кими чәкмәјәндә гол,
Шәрабла долмасын даим сағ вә сол.
Дүјүнлү сиррини ачмамаг үчүн,
Зарафат етсән дэ еһтијатлы ол!

4369

Иштаһбэнд дејилсә дадлы бир хөрәк,
Аллаһын көзүндән дүшмүсән, демәк.
Һараја кәлсә дә гудурмуш фәләк,
Кор олмуш көзләрә нә лазым чешмәк?

4370

Сај илә өлчүлмүр хәстәнин табы,
Өз сәһви учундан чәкир эзабы.
Һалалча үрәји диндирмәјирсә,
Јадларың онунла нә һагг-һесабы?

4371

Су чыхмаз – гујуну чәтин газсан да,
Кар етмәз – дүаны чарлы јазсан да,
Аллаһа бағлылыг олса үрәкдән,
Бир парча чөрәкчүн чарпышмазсан да.

4372

Санма әфсанәдир шејтан да, чин дә,
Танрыја мәхсусдур Төврат да, дин дә.
Кин илә гәзәбин барышмајынча,
Тонгал галаначаг даим ичиндә.

4373

Һалалдан сүзүлсә чөрәк-дузун да,
Бир гоча дөнәчәк көрпә гузун да.
Аллаһ шанс верәчәк јашамағынчүн,
Руһунун учмағы чәкәр узун да.

4374

Шәрәфчүн дүшмәндән бач алмалысан,
Јаш, һәдди өтәндә гочалмалысан.
Горхмазлыг ад-саны удмаг үчүн дә,
Аллаһын көзүндә учалмалысан!

4375

Залым әғјар јолда чала газар да,
Истәјини нә јолда гој, нә дарда.
Талејиндә баш версә дә чәкишмә,
Танрысына әмин олан удар да.

4376

Күлүшүн азалар – кәдәрин олса,
Әһвалын позулар – зәһәрин олса.
Көзләрин гапаныб, көчәнә јахын,
Мәзарын газылар – һәдәрин олса!

4377

Сөзүндә сөзүм јох, көзүндә – көзүм,
Һәр јанлыш очағда алышмаз көзүм.
Көзәл лејлиләрчүн јаландыр өлмәк,
Анчаг өз-өзүмә гурбанам өзүм!

4378

Фәрги јох, гөнчәсэн, ја да чичәксән,
«Севирәм!» кәлмәсин сөјләјәчәксән.
Әбәди мәнимлә күн кечирмәкчүн,
Көзүмдә мәскән дә ејләјәчәксән!

4379

Гырғынла битирсән јүз иманыны,
Көлмәчә чәмләсә өзкә ганыны,
Зүлмәтин ичиндә кечирәчәкдир,
Едди гат нәслин дә өз заманыны.

4380

Танрыја билдирсән еһтибарыны,
Ичиндә кизләтсән аһу-зарыны,
Кимсәдә вәфаны көрмәдијиндән,
Тезликлә әфв едәр хәстә јарыны.

4381

Сәадәтлә һөкм едән дә дәрд, гәмә,
Саф үрәкләр алынар да һәм дәмә.
Көз јашларын гурбан вериб севкијә,
Тәлѣјини чар едәр дә аләмә!

4382

Үкәј кими гарышдырма араны,
Тәлѣ сәнә јапышдырар јараны.
Көзләринин һәсрәтини чәкәндә,
Бир әмәл дә ағлашдырмаз араны.

4383

Сөз илә гәлбини сыхан да олар,
Көз илә евини јыхан да олар.
Бүтүн ағрылара дөзәрәк һәм дә,
Әһдинә вәфалы чыхан да олар.

4384

Иштаһбәндли гој шишмәсин гарын да,
Һәдди илә һүдуди вар арын да.
Көзләринин интизары олмаса,
Кәдәрини дуја билмәз јарын да.

4385

Көзәлликчүн чәкмәјәндә әзијјәт,
Гуру сөзлә дәјишилмир вәзијјәт.
Ағ думанлар бүрүмәсә көјләри,
Тәрәвәтлә өјүнмәз дә тәбиәт.

4386

Гајғыкеш, бахышдан ганыр да һими,
Зүлүмкар, мизрабтәк, гырыр да сими.
Бош газан һај-күјлү олса да јаман,
Долусу ангырмыр тох гатыр кими.

4387

Өмрүнү кечиртмә бош күлө-күлө,
Гудурмуш од-алов баш ејмир күлө.
Наз илэ отуруб, наз илэ дуран,
Гајнана евиндән атылыр чөлө!

4388

Һәрәкәт сүр'әтин дәјишмир заман,
Ешгә хор бахана вермәјир аман.
Көнлүмүн сәсини тапанда сәндә,
Һәмдәмин дадын да дојарыг һәр ан.

4389

Севинчлә гәлбинә мән долачағам,
Чох фикир етмә ки, тез солачағам.
Торпаг да, дајаг да ајағын алтда,
Ширин арзуларла мән олачағам!

4390

Тәлә горма нә јахына, нә јада,
Јахшы-јахшы адамлары сал јада.
Ја тез, ја кеч гејб олсан да торпаға,
Фәләк адлы залым олма дүнјада!

4391

Јај – пајыз, гыш – баһар фәслән дөнәрәк,
Һәрдән алышараг, һәрдән сөнәрәк,
Өлүм-дирим үчүн олан дәлилләр,
Тәбиәт сирриндән чанлансын кәрәк!

4392

Хош хәбәр јајылсын кетсән һара да,
Шүшәтәк чатланма, дүшсән дара да.
Үмидлә јашамаг јахшы олса да,
Ишин дә алынсын кәрәк арада.

4393

Зүлм илэ газанма чөрэјини дэ,
Торпаға алчатма күрэјини дэ.
Сағламлыг мүлкүнү тапдалајанда,
Гэзэбин мähв едэр үрэјини дэ!

4394

Мәчнуну чэлб етмир нә од, нә очаг,
Үрәји бол дәрдлә, гәмлә долачаг.
Ешгин сәһрасында, Күн јандыранда,
Бир гуртум суја да һәсрәт галачаг!

4395

Үмидин хејрини нә вахт ганачаг,
Һирсини чиловлар һәр бир утанчаг.
Тәзәдән ајрылмаг, тәзәдән күсмәк,
Үлви мähәббәтә ләкәдир анчаг!

4396

Ешгдән бәһрәләниб шәнлән илбәил,
Илкин мähәббәтин гаршында әјил.
Хасијјәт һөкмүнүн вәрдишләриндән,
Кечмиши арамаг асан иш дејил.

4397

Ешгдән ағырлығы сечиб чивә дә,
Кәрәк чошан гәлбләр һәмдәм севә дә.
Сүбһдән ахшаматәк «јар-јар» дејәнләр,
Сәадәт бәхш едир доғма евә дә!

4398

Досту да кәлмәнин сафлығындан сеч,
Јолу да дүзлүјүн чығырындан кеч.
Халглары сөз илә барышдыранда,
Гылынч да чыхмасын өз гынындан һеч!

4399

Јохсулбэндләр бел бағламаз шәнә дә,
Биһаллылар күн ағламаз дәнә дә.
Шахталы күн, бузлашанда һәр јерин,
Гоча гарын дил јағламаз јенә дә!

4400

Хаинбэнд пахыла нә сач, нә очаг?
Изинә дүшдүјүн сачын јолачаг.
Гоншунун бағына даш атмаса да,
Евини јыхмаға баис олачаг!

4401

Ағлына һөкм етмә јормаға, һәдәр,
Чинарын аһ-вајы јарпаға дәјәр.
Бәһәрдән узады пычылдамагла,
Боју да алчалар торпаға гәдәр.

4402

Танрыја лазымдыр һалал јејәсэн,
Төвратдан минләрлә мәсәл дејәсэн.
Бурнундан төкүлән һарамлары да,
Кәрәкдир ағзында чејнәмәјәсэн!

4403

Пилләни галхмагла өјүнмә бир дә,
Байрағы тутан ол – һәр чүр тәдбирдә.
Нә гәдәр көјләрә учалса чинар,
Јенә барсызлығы тәһгир едир дә.

4404

Тәбиәт мәлһәми – гардыр, јағышдыр
Күнәш дә доғанда гәми јығышдыр.
Өмрүндән үзкәјә чалајан кәс дә,
Һәлә бу дүнјада доғулмамышдыр.

4405

Көзэллик өнүндә вермә мазә сән,
Бәсләдијин бағы күллә бәзә сән.
Јарын да сорағын алмагдан өтрү,
Кәрәк ширин сөзлү диллә кәзәсән.

4406

Фәсилләр әввәлки дәблә өтүшәр,
Тәбиәт тәзәли иллә көрүшәр.
Бәндә дә оларса үрәкдән тәмиз,
Бәјнин дә пајына раһатлыг дүшәр.

4407

Нашыја јарарлы олма сечимдә,
Фикрини дәјишмә бир су ичимдә.
Мәһрибан-мәһрибан дејиб күләнләр,
Санки јашајырлар чәннәт ичиндә.

4408

Јер күррәси кәздирдикчә белиндә,
Фәсилләрә бөлүнәчәк илин дә.
Көјчәклијин дәчәллији олмаса,
Ачы сөз дә из бурахмаз дилиндә.

4409

Гураглыг һачан ки, әһдинә јетәр,
Инанма әкдијин һәр заман битәр.
Торпағын нәмлији дашданса әкәр,
Инамлы сөзүн дә дилиндән итәр.

4410

Ганбәндли һәм көчүр, һәм јетишир дә,
Јыртычы јараныб пәләнк дә, шир дә.
Бир парча чөрәји бөлмәкдән өтрү,
Јолчуну өзүндән күсдүрмә бир дә.

4411

Севки эгидэси һечлијә дәјән,
Күнбәкүн бағышлар сачларына дән.
Јолунда чаныны версэн дә гурбан,
Дағ үстә – дағ чәкәр гәлбдән севмәјән.

4412

Мәһәббәт мүлкүнү ким күл едәчәк,
Руһуну охшамаз нә күл, нә чичәк.
Дүнјаны вәчинә алмадығындан,
Үрәји дашдан да ағыр кәләчәк.

4413

Голундан јапышыб чәксә дә һәрә,
Адыны јаздырма гара дәфтәрә.
Кәрәкли мәгамда тугулар нитгин,
Јарарлы олмазсан шөһрәтлиләрә.

4414

Кечи-тези әчәл чанын аландыр,
Вар-дәвләти апармағын јаландыр.
Заман-заман һәр шеј тәкран олунур,
Дүнја малы өз јериндә галандыр.

4415

Јалан илә тох кәстәрмә көзүнү,
Јериндәчә мә'лум ејлә дүзүнү.
Инамсызлыг күлләдән дә бетәрдир,
Өз әлинлә мәһв едәрсән өзүнү!

4416

Сағлығына зәрбә вурар һәдәр дә,
Тонгалбәндли аловланма һәр јердә.
О бәла ки, ашырмысан үстүнә,
Һеч фәләк дә дөзә билмәз бу дәрдә!

4417

Хэчалэтдэн чырпа-чырпа көзүнү,
Зәһәрбәндли ачы демә сөзүнү.
Бәднамчылыг ардан үстүн оlanda,
Халг өнүндә итирәрсән өзүнү.

4418

Узаглардан узаг көрдүм шәни дә,
Сачларыма гисмәт етдим дәни дә.
Һава кими дәјишәндә әгидән,
Һәм күлдүрдүн, һәм ағлатдын мәни дә!

4419

Сон мәнзилә нә вахт сәнә јол олар,
Чан, әчәлә нүкәр олар, гул олар.
Зәһмли бахыш сусдуранда үрәјин,
Көрпә кими көз јашын да бол олар!

4420

Мәнлијини нә хәрчләмә, нә сатма,
Зәрбә алыб, бурнун учун ганатма.
Абыр-һәја пуч олдугу замандан,
Ел ичинә чыхмаға да чан атма!

4421

Тој-бүсатда нә вахт һамы јарышар,
Күсүлүләр саф үрәклә барышар.
Пахыллығы тез бирузә верән дә,
Гүдрәтијлә нәм торпаға гарышар!

4422

Көз јашыјла доғулсан да анадан,
Хош күнү дә бәхш еләјир Јарадан!
Севинчи дә үрәјиндән гопаран,
Сәнә дајы чыхмасын да һеч бир ан.

ДӨРД ЧЭРКЭЛЭР

4423

Улдузлар сөнөндө, шамлар сајағы,
Дағытмаг нэ лазым думаны, чэни?
Илин пајызында, бир ахшам чағы,
Тојлара говушдур күманы, шэни.

4424

Төвратларын билијинэ пак галыб,
Чох чэтиндир јаш адамы гочалда.
Сачларына дэн дүшмөкдэн зөвг алыб,
Ағсаггаллар мәчлисіндэ учал да.

4425

Торпағын чанындан чэкилөндө гар,
Ширин хэјаллара далма јриндө.
Өмрүнүн зинэти олса да баһар,
Зәһмөтдэн төкүлсүн алын тэрин дө.

4426

Сирләри чөкдүрэн ағылса варын,
Сэррафлар динөндө сөздө чашар да.
Шэкәрдэн, балдан да ширинсэ јарын,
Гәдрини билмәсэн ачылашар да.

4427

Бәлкә дө көзәлсән, бәлкә дө нурсан,
Һәгигәт өнүндө галмасы ардыр.
Фәрги јох, дүрданә ја да бүллурсан,
Өмрүн дө күлләр тәк солмасы вардыр.

4428

Зәһмәти өзүнә арха сајанда,
Хошбахт мәгамы вар учалығын да.
Чаванлыг чәпәри лахламајанда,
Шәрәфлә кечинәр гочалығын да.

4429

Бахышлар сүзэндә солу, һәм сағы,
Сүфрэләр бәзәјәр одлу һәр очаг.
Сазлы-сөзлү олан бир ахшам чағы,
Кәлин дә бәј кими хошбахт олачаг

4430

Дахмаја охшадыб тикан колуну,
Гисмәтли өмрүнү вермә һечә сән.
Сонунчу аддымда битән јолуну,
Анчаг шәрәф илә кәрәк кечәсэн.

4431

Фәлакәт далғасы борса әлләрин,
Мин чүрә дәрди вар үмидсиз тәкин.
Әсән меһләр дағыдса да телләрин,
Өмрүн пајызында хәзандан чәкин.

4432

Мәнәм-мәнәм демә һәр көрүшәндә,
Сәнә ришхәнд едиб, күләчәк елләр.
Шанын да јолунда зор сүрүшәндә,
Изини дилләрдән силәчәк илләр.

4433

Газанчын ардынча батса мајан да,
Үмидин азалар бары дәрмәдән.
Кечәни күндүздән ајырмајанда,
Һалын да позулар ара вермәдән.

4434

Дағларын гары тәк ағса сөзләрин,
Вәтәндән говдулар јад елләрини.
Гајгылы бахышлар доғса көзләрин,
Аллаһ да бәјәнәр әмәлләрини.

4435

Ачылы сөzlәри һәр ан ешәндә,
Тагәти олан да јерлә сүрүнүр.
Муғамын ифасы гәлби дешәндә,
Һәјат да көзүндә көзәл көрүнүр.

4436

Сәрхошлуг јолунда инсафы сатыб,
Санма ки, күнбәкүн кифләнәчәкдир;
«Киши»лик сөзүнү дилиндән атыб,
Папағы мыхда да кипләнәчәкдир.

4437

Галмағал дүшәндә ел илә ишдән,
Гәзәби бахышдан гачырт көзүндә.
Сәррафлар өнүндә сөјләмәмишдән,
Бејнин мичәсиндә јохлат сөзү дә.

4438

Дилиндән силәндә ағ јаланы да,
Садә зәһмәт илә олубдур үзјаг.
Бир гуру сөз илә дағ јараны да,
Күлүнкү алмамыш удубур торпаг.

4439

Мәнәм-мәнәм демә бу гәдәр чох да,
Һәјатын гарабәнд күндәдир јенә.
Ағрыјан һиссләрин оlanda «јох» да,
Мин чүрә јаландан өндәдир јенә.

4440

Үмидли арзуну ода јандыран,
Ағрыјан үрәјин гәфәси дардыр.
Шәфалар чәминдә ад газандыран,
Муғамын зили дә, пәси вардыр.

4441

Гәриблик гојнунда гәрги ганмадан,
Гөнчәси ачылмыр гәмдән соланын.
Азындан-чохундан фәрги санмадан,
Дәрдинә шәрик ол һәмдәм оланын.

4442

Мүдрүклүк наминә изин алмамыш,
Хејирлә гаршыла әгибәтини.
Ачылыг дадындан изи галмамыш,
Шәрә дә күлдүрмә һәгигәтини.

4443

Күлүнкү тушлајиб шәрин дашына,
Һәр бағлы дүјүнә тәк кәрмә синә.
Сайсыз фырлансан да Јерин башына,
Кипләнмиш һәр сирри ачмазсан јенә.

4444

Ләнәти јағдырыб чүрүк кинә дә,
Милләтә хејирли савабын олсун.
Намәрдин бир ачы кәлмәсинә дә,
Чарәси олмајан чавабын олсун.

4445

Абырсыз зәнн едиб јағышы, гары
Үфүрмә думаны, говма чәни дә.
Уғурлу күнләрин артса мигдары,
Хошбәхтлик илһамы бәзәр сәни дә.

4446

Өмрүн сәрт ғышында үшүмәмәкчүн,
Сәадәт сәбрини үзмә әлинлә.
Елин дә көзүндән дүшмәмәк үчүн,
Мәрди дә алчатма јүз әмәлинлә.

4447

Нурланан көзлөрдөн гижбөт салараг,
Кэрэжин олмасын нэ биз, нэ санчаг.
Севимли дүнјадан лэззэт алараг,
Пислијин јолунда чөпөр чөк анчаг.

4448

Доғма ев-ешикдән гәриб дүшәндә,
Түстүдән ваз кечәр сөнмүш очаг да.
Өзүнү јаддан да сорушса бәндә,
Рихшәнд күлүшләрлә гаршылачаг да.

4449

Чавана, гочаја верәндә һәдә,
Ағыл да мин һижлә гулар башында.
Өзүнлә барыша билмәјәндә дә,
Сифариш вериләр гәбир дашын да.

4450

Дирчәлмәк варса да чанында сәнин,
Садигә бәрәлтмә көзләрини дә.
Чүр'әтин олмаса ганында сәнин,
Күләкләр сүпүрәр сөзләрини дә.

4451

Кечәли-күндүзлү инан ки, валлаһ,
Күнәшин чырағы сөнүр гәбирдә.
Бир дәфә күзәштә кедәндә Аллаһ,
Гәлбләри гырмаға чалышма бир дә.

4452

Шаирлик синәндән мәлһәм дәрәндә,
Мә'налы сөзләри дүз әсәрләрдә.
Илин һәр фәслиндә илһам верәндә,
Нәғмән охуначаг јүз әсрләр дә.

4453

Улу бағбан тәки инамлығындан,
Көбәләк јетишмәз үзүм тағында.
Јанлыш фикирләрә инандығындан,
Пислијә говушар јахшылығын да.

4452

Бәдхәһлар сачыны бир-бир јолса да,
Өзүнү өјмәјә чалышма һәрдән.
О јана, бу јана чәкән олса да,
Спичка чөпү тәк алышма шәрдән.

4453

Товратын јолујла кәсилән чөрәк,
Аллаһын рәһмини јетирәчәк дә.
Һалаллыг наминә дөјүнән үрәк,
Вичдана раһатлыг кәтирәчәк дә.

4454

Бир тону дартсан да һәр бармағынла,
Хәтринә тохунма бир ушағын да.
Короғлу нәслини артырмағынла,
Ғылынчын әбәди гој галсын гында.

4455

Јухуна кирмәсин нә улдуз, нә Ај.
Күнәшдән мүгәддәс дүнјада нә вар?
Өмрүн фәсилләри артса да сај-сај,
Бир күн гара гәбрин көрүнәчәк дар!

4456

Ваз кечиб һәр чүрә олан имкандан,
Һәрдән дә дүнјаны ајағјалын кәз.
Чөрәјин тамыны дојан инсандан,
Ачлығын наләси чар ола билмәз.

4457

Пајызы хошламаз – јарпаглы эсэн,
Күлүшү нава тэк, һәр ан дилә дә.
Ачы хәјалларла мүркүләмәсэн,
Дүнјаны ударсан севинч илә дә.

4458

Јеришин чејрана охшамаса да,
Инчимә Аллаһын сон гәрарындан.
Јаралы ешгиндән батсан јаса да,
Дөnmә үмидиндән, сөnmә арындан.

4459

Тагәтдән дүшәндә гочалыг илә,
Дән дүшән сачларын нә вахт ағарды;
Ахан көз јашыны һеј силә-силә,
Гајғылы күнләрин кәсилмәз арды.

4460

Аддымын өнүндән кол гачмајанда,
Чығыры аздырма билә-билә сән.
Танрынын хошуна јол ачмајанда,
Арзуна чатмазсан јүз ил диләсэн.

4461

Чох лајыг олсан да паклы бир ада,
Өмүр дә Аллаһдан верилән пајдыр.
Улдузларла долу галактикада,
Күнәшлә әбәди галан да Ајдыр.

4462

Достунла шәриклик мәһв олса бир күн,
Гаргыш садалама кәрдишинә дә!
Јахандан јапышыб дартмамаг үчүн,
Сәрхош ардымлама шәр ишинә дә.

4463

Улу бабаларын сајына көрә,
Дүнјаны ачкөзлү јетирмә елә.
Бир дамла өмрүн дә пајына көрә,
«Вәфасыз» сөзүнү кәтирмә дилә.

4464

Сүфрәни бәзәсә бал пәтәки дә,
Чајы бузлу суда гојмазлар дәмә.
Нәвәни севмәјән баба тәки дә,
Бүтүн варлығыны гыјмазлар гәмә.

4465

Бивәфа үрәкдән севмәсә бары,
Ешгини јандырма күлүн хәтринә.
Балын да сиррини ачмаса ары,
Севәнләр јығышар күлүн әтринә.

4466

Пәрдәдән пәрдәјә бәмә дүшәндә,
Сим-сим дәјишиләр аһәнки сәсин.
Пајызы бәзәјәр думан да, чән дә,
Ашыг да бу ешгә кәрәк сөз десин.

4467

Јаланын бағрыны дүзлә јаранда,
Көзләрә туш олма көзүн күлү тәк.
Өзүндән бөјүкә сөз гајтаранда,
Абрын да солачаг хәзан күлү тәк.

4468

Јахшыја – јахшы де, јамана – јаман,
Һалал сүд әмәни гәлбән гучу да.
Гәфләт јухусуна гәрг олан заман,
Јар үчүн көјнәјәр бурнун учу да.

4469

Севинчә гуртулуб чыхса јаза да,
Архаја үз тутмаз гочалан јашда.
Ајағы јер тутуб аддымласа да,
Ағылдан сөз олмаз бош олан башда.

4470

Баллары рәфләрлә пәтәкләјәндә,
Разы да галарсан өз гәнәдиндән.
Јахшы адамлары дәстәкләјәндә,
Илһам да аларсан сөз сәнәтиндән.

4471

Гызылдан сөз ачыб мин чүр миннәтдә,
Тәбиәт сачыны зәр дарамаса;
Көзәллик мәркәзи олан чәннәт дә,
Гисмәт ола билмәз һәр јарамаза.

4472

Хәјал ганадына миндирмәјәндә,
Чәтин ки, Јер үстә көрәсэн сону.
Сәрраф да сөз илә диндирмәјәндә,
Кәрәк илк бахышдан дујасан ону.

4473

Чүрүмүш чүп кими бахса тиринә,
Азғын ган ичәнә вермәзләр аман.
Фикирләр гарышса бири-биринә,
Ағлын да башындан учар бир заман.

4474

Кәнчлик илләриндән из атмајанда,
Ајаға долашан сечмәз шаны да.
Арзуја, диләјә тез чатмајанда,
Үмидлә јашајан ичмәз ганы да.

4475

Гәриб бир үлкәјә тәнһа кедәндә,
Үрәји жанмаса јазмаз да намә.
Јүз чүрә сорғулар тә'сир едәндә,
Чавабы алмајан чатмаз да камә.

4476

Сонунчу мәнзилә чатмамыш һәлә,
Чәмләшән илләри сүрүшмәз сәјдан.
Хәстәлик тәлеји дүшсә әнкәлә,
Әбәди ајрылар Күнәшдән, Ајдан.

4477

Завалы бәхт илә шәр көрүшәндә,
Вар-дәвләт кәтирмир даим кәләк дә.
Бајрам күнләриндә, фүрсәт дүшәндә,
Мыхы чәкичләјир залым фәләк дә.

4478

Нәфсинин хәтринә шандан көчән дә.
Бәхтинин үстүндән өлүм ашар да.
Вәтәнин наминә чандан кечәндә,
Һејкәлли бүст кими даим јашар да.

4479

Һалаллыг сүфрәси сәрилмәјәндә,
Гүссәјә тапылмаз бир әвәз илдә.
Гәлбдән хејир-дуа верилмәјәндә,
Хошгәдәм сәадәт диләмәз дил дә.

4480

Көзәллик һәддини ашанда бирдән,
Һәдијјә вермәјир нә көз, нә гаш да.
Бәдбәхтли кимсәләр чашанда сирдән,
Бәдләр дә чашдырар ағлыны башда.

4481

Керијэ үз тутма дүшэндэ имкан,
Күнэш дэ сөнэчэк, јағса јағыш, гар.
Јахшылыг көрмәсә сәндән һәр инсан,
Һечә дэ енәчэк вәфа, е'тибар.

4482

Учалмаг наминә мин хош диләклә,
Үмидин сәбринә еһтијат доллар.
Арзуја чатанда зехни әмәклә,
Истәји тарихә нечә гат олар.

4483

Чарәси тапылмаз бөһтан јахманын,
Ағ күнү гаралдар ағаран һәр дән.
Гапысы дөјүлмәз касыб дахманын,
Аләмә јајылар ағрылы налән.

4484

Башындан бағлыны чәлб етсә дабан,
Гәдәрсиз варлыја едилмәз гијбәт.
Бир дэ ки, јадында сахла һәр заман,
Архада галана верилмәз гијмәт.

4485

Гурулуш чанына салсан вәлвәлә,
Зәһмәтин барына олмаз марағын.
Фәрһадын гәмини удмасан һәлә,
Дашлы гајаја да дөзмәз јарағын.

4486

Мәтләбә чатанда севки јашында,
Ешгли мәктубундан силинмәз јазын.
Бағчалы бағында, сүфрә башында,
Илһам да верәчәк сөрбәтин-сазын.

4487

Јраданын гадасыны аласы,
Зеһни илэ үстүн кэлэр шана да.
Бу дијара хош кэлэндэ баласы,
Сээдэти дэрк елэјер анна да.

4488

Гэлбини ачанда истэкли јара,
Танрыдан еһтијат алынмалыдыр.
Көчлү дә баханда тэркли дијара,
Үрөкдөн нечэ гат јанылмалыдыр.

4489

Нэ гэдэр зеһниндэ сағлам үмид вар,
Јарпаг тэк солмағы чаһана јайма.
Үстүнү аланда гара булутлар,
Бэхдэвэр олмағы асан да сажма.

4490

Күманлар чэминдэ тэк лахлајанда,
Еһтијач гэрг едэрэмэллэрини,
Өһдини, андыны пак сахлајанда,
Гызыла бэнзэдэр һәм эллэрини.

4491

Улунун гарғышы нэслэ туш дәјер,
Гижбэтэ јол вермэ дар бир заманда.
Ананын гэдринибилмэсэн әкэр,
Өвладын көзүндән ахыдар ган да.

4492

Зәнкулэ вуранда чајын селиндән,
Пајызын өнүндэ јай солачагдыр.
Мөһкәм дә тутанда јарын элиндән,
Сәнин дә кэндиндэ тој олачагдыр.

4493

Сүфрәјә һәр чүрә не'мәт дүзәндә,
Касыблыг дәрдини сормазлар тохдан.
Чајын да селинә гаршы үзәндә,
Тагәтдән дүшмәк дә дәбдәдир чохдан.

4494

Сонсуз хәјаллара јоллар ачанда,
Дағлар да ашылыр әфсанәләрдә.
Күнәш тәк, јухуда нурлар сачанда,
Сүбһүн ачылмасы нәфси дәләр дә.

4495

Үмидин ләпәси шәр әкиләндә,
Хәтринә дәјмәсин һәр дејилән сөз.
Јағышлар јеринә нур сәпиләндә,
Гураглыг һәјатын ачысына дөз.

4496

Күнаһы олмајан һәдәләнәркән,
Әсәбләр гајнајар баш-бәдәниндә.
Һал-әһвал көкүндән зәдәләнәркән,
Әдәши олачаг даш бәндәнин дә.

4497

Ганында јохдурса нә абыр, нә ар,
Нашыја һарамдыр һәм дуз, һәм чөрәк.
Торпағы мин не'мәт јетирән дијар,
Дүшмәни узаға говдурсун кәрәк.

4498

Варланмаг наминә хәрчләнсә күчүн,
Мәһәббәт сүзүлмәз һәр даш-гашындан.
Бивәфа әлиндән динчәлмәк үчүн,
Дәрәни тушларсан зирвә башындан.

4499

Арханы, габағы көстөрмә нишан,
Үрәжә бағлыдыр солдакы янын.
Нә шүһрәт لازымдыр, нә дәки бир шан,
Хәтринә дәјмәзләр јахшы инсанын.

4500

Касыблыг гаралы ләкә јаханда,
Дилиндән тутмазлар ата-ананы.
Аллаһын зәһминдән шимшәк чаханда,
Хилас да етмәзләр ода јананы.

4501

Дүшмән ордусуну әзишдирәнләр,
Һүнәр көсдәрәни – оғул сајыблар.
Талејин һөкмүнү дәјишдирәнләр,
Һәлә дә анадан доғулмајыблар.

4502

Даими ахтарыш бар верәр јаман,
Бир јердә дајанмаз күләк тәк әсән.
Үмиди ардынча чәксә дә заман,
Јенә дә сәбр илә видалашма сән.

4503

Мүдрик ағсағаллар әнчам чәкәрәк,
Хырда атышмадан горујар тоју.
Өзүн дә ичкијә төвбә едәрәк,
Инамы итирмә һәјатын боју.

4504

Горхаһлыг һиссинә вермәзләр аман,
Күмрахлыг јеријәр һәр хош тәдбирдә.
Ширин хәјаллара далдығын заман,
Динчини алмағы унутма бир дә.

4505

Өмрүнү зəһмəтлə гijбəтлəндирəн,
Гəлбин аловунда ода да jанар.
Ағачы бар илə гijмəтлəндирəн,
Пешакар бағбан да өндə даjанар.

4506

Доғруну демəji дил əjəндə дə,
Бəдбəхтлик кəтирəн дүшмəн əлидир.
Танрыдан азадлыг дилəjəндə дə,
Түфəнкин белиндəн дүшмəмəлидир.

4507

Нə гəдэр үрəкдə ган дөвран едир,
Санма ки, чөр-чөпдəн бəһэр дэрəсэн.
Коллары дəнлəсэн алаг тək бир-бир,
Бағчалы бағла да фэрəһлənəрсən.

4508

Өз алын тəрини нə вахт ичирсэн,
Тəмбəллик етмəjiб, аjагла да кəз.
Илин дөрд фəслини ишлə кечирсэн,
Чаванлыг – «əлвида» heч демəз дə тез.

4509

Матəм ахшамында, тəлатүм күнү,
Абрыны алмасын һэр jетəн jалаг.
Танрыдан бəхш алан гисмəт өмрүнү,
Гəлбдəн севдиjəнə етмəзсэн чалаг.

4510

Һəjатдан безмəсин гəмдəн доjан да,
Һэр jери дүшəндə чошар утанчаг.
Сонлуг дөврүнə дə гəдəм гоjанда,
Ширин хатирəлэр jашадар анчаг.

4511

Өз доғма евини јыхдыгы үчүн,
Гаралмыш күнләри көрүнмәз дә ағ,
Аллаһын јолундан чыхдыгы үчүн,
Һәр әли ганлы да чағрылмаз гонағ

4512

Дөндәrmә үзүнү доғма анандан,
Сөнмәјә чан атар көзләрин нуру.
Нәфсинин одуна аловланандан,
Дәнизә чуманда чызмаз да гуру.

4513

Гаранлыг һәјатын зүлмәтләриндән,
Ендирмә өзүнү торпаға сары.
Елдә газандығын һөрмәтләриндән,
Чәфанын сиррини өјрәнсин – ары.

4514

Чејнәнән гурулар сағызлашанда,
Вулканын одуна јаш да јаначағ.
Сүфрәнин башында ағызлашанда,
Балдан да чох ширин сөз олар анчағ.

4515

Һәјфыны аланда дүшмәнләриндән,
Күнаһсыз бәндәнин евин дә јыхма.
Залымлыг чилдинә кирәрәк һәрдән,
Оғлуна, гызына залым да чыхма.

4516

Гујуну газмагла битмәјир ојун,
Булагчын тәбиәт чыхарыр гәрар.
Јерин гатларындан сүзүлән сујун,
Сағламлыг үчүн дә фәјдасы олар.

4517

Кимсэнин варыны даим дананда,
Һәдәфә туш тутуб сәсләр јетәни.
Пислијин одуна аловлананда,
Ел-оба бармағла көстәрәр сәни.

4518

Ағлыны рамыдан артыг сајанда,
Һәр шеји олса да јерли-јериндә;
Өзүнү абырлы апармајанда,
Һөрмәти азалар варлы әрин дә.

4519

Башындан ашырыб дүзә јыханда,
Ағғы гыфылланар јенә лал кими.
Бир сөзү-сөһбәти үзә чыханда,
Зәрбәләр удулар һәр гавал кими.

4520

Севирәм, дејәндә истәк јарына,
Һәр гуру кәлмәдән дәрилмәз бәһәр.
Нәғмә дә гошанда илк баһарына,
Сәадәт наминә дирилмәз кәдәр.

4521

Јүз чүрә һөкмү вар бирчә анын да,
Һәр садә сөз үчүн чыхма өзүндән.
Думандан бир әсәр јохса јанында,
Одлу илдырымы чахма көзүндән.

4522

Инсанын бејнинин сирләшмәсиндән,
Нечә сај пајызда күл тәк дә солмаз.
Нәфс илә һәвәсин бирләшмәсиндән,
Бир чаны јүз јола бөлмәк дә олмаз.

4523

Нәғмәләр гошанда шәрин адына,
Һәр намәрд нәрин дә сиррини билмәз.
Тәкбәтәк чыханда әр мејданына,
Һәддини анан да изини силмәз.

4524

Шәнлик мәчлисиндә үзүн күлсә дә,
Достун кәрәжинә дар күндә тапын.
Чохлу узаглардан сәсин кәлсә дә,
Дәјәри һеч олар ијнәсиз сапын.

4525

Бојунуну бүкәндә саралмыш отлар,
Түстүдән из галмаз сөнмүш очагда.
Дөјүшә чыханда гара булудлар,
Јағышлар күндүзү азалдачаг да.

4526

Дөјүнә саланда дөврән ишләри,
Дашы да палыдла тән јарачагсан.
Бүтүн өмүр боју өјрәнмишләри,
Өзүнлә кизли дә апарачагсан.

4527

Гочалыг наләси бағры дәләндә,
Һәр сачы ағармыш халча тохумаз.
Мин дәрдин учундан тәнкә кәлән дә,
Сәрбәст јашамаса маһны охумаз.

4528

Күнәш шүалары сачанда һәдәр,
Думанлар јағышла дәрјалыг долур.
Көзләрин бағлајыб ачана гәдәр,
Илдырым чахма да бир анлыг олур.

4529

Ијнәли сүмүкләр чәнә әјәндә,
Севинч јашларыјла көзүн дә долмаз.
Хөрәји астадан чејнәмәјәндә,
Ләззәтин дадындан сөзүн дә олмаз.

4530

Нә чаван, нә дә ки, гоча олмадан,
Ағыллы мүдриктән нә вахт бағ алар;
Ешги, мәһәббәти вәчә алмадан,
Гарны долдурса да көзү ач галар.

4531

Кечәләр-күндүзләр заманлашанда,
Тә'рифли алгышлар галыр кечмишдә.
Һәрдән зәһмәт илә чаванлашанда,
Һәддини ашмагла гочалдыр иш дә.

4532

Тәзә фикирләрдән доғулур тәдбир,
Истәсән полад да мајеләшәчәк.
Дашы даш үстүндән көтүрсән бир-бир,
Дағын да гүдрәти садәләшәчәк.

4533

Ајағын бир мүддәт јери тутанда,
Көзүнү өртмәсин нә дуз, нә чөрәк.
Бәхтин кәтирәрсә – зәри атанда,
Касыба пај олсун рүзун дә кәрәк.

4534

Һеч нәдән бүдрәјиб даша дәјәндә,
Гараны јахмасын гүрбәт кедәнә.
Әдәблә-әрканла башын әјәндә,
Көзүндән бахылсын һөрмәт едәнә.

4535

Јашыл чәмәнликләр чичәк ачанда,
Тәбиәт өзүнү кәрәк өјә дә.

Тонгалын мәш'әли ишыг сачанда,
Гығылчымла түстү галхар көјә дә.

4536

Өзүнү тутарса һәддән ағыр да,
Күнаһы олмајан булашмаз гана.
Тохунмаз галмагчүн ар да, абыр да,
Күлмәк дә јарашсын кәрәк инсана.

4537

Бир дәрјаһ һәчминдә су илә јујуб,
Танры јазысыны ә'ла силмәзсән.
Ағлы-камалы да кәнара гојуб,
Шүһрәти варынла ала билмәзсән.

4538

Јүз јашдан јухары кечәндә бир күн,
Артыг јеримәјә шүбһә едәрәк,
Дүнјада әбәди јашамамагчүн,
Инсанлар пешиман олмасын кәрәк.

4539

Көзүнә шүбһәли көрүндүјүндән,
Һәр хоша кәләни салма кәмәндә.
Мин дәфә көлкәли сүрүнмәјиндән,
Бирчә күн инсантәк јаша, а бәндә.

4540

Бихәбәр һеч нәдән дүшәндә јаса,
Санма ки, үмидләр кама јетирәр.
Дахили саф-чүрүк көзә чарпмаса,
Харичи көрүнүш бәла кәтирәр.

4541

Лајигсә дә һәм шүһрәтә, һәм шана,
Нә олсун ки, сачы јолуб, баш јармаз.
Он евладдан тәк јашајан бир ана,
Көз јашындан башга бир шеј бачармаз.

4542

Әзиз кими гајғысына галанда,
Дашдан ағыр олмасын да кәлмәси.
Бәһанәни гарлы гышдан саланда,
Инанма ки, јаза галар кәлмәси.

4543

Саф өмрүндән күнлү-ајлы ил дәриб,
Тәнкә кәлмә һәр наданын әлиндән.
Аллаһ сәнә данышмаға дил вериб,
Сөз јарасы јел тәк тутар белиндән.

4544

Алдатмағы сајмаг олмаз бир пешә,
Көчән көчәр, галан исә галандыр.
Нағылларда олан кими һәмишә,
Уча дағлар ашмағын да јаландыр.

4545

Бирчә кәрә батаглыға батанда,
Сона јетсин кедишинлә кәлишин.
Нахаләф дә јары јолда атанда,
Еһтибары итирәнлә нә ишин?

4546

Дејилсәнсә нә бишәрәф, нә нашы,
Аллаһ Өзү бада вермәз бәндәсин.
Еһтираслы олмағынла јанашы,
Гој һәјан да көлкән гәдәр енмәсин.

4547

Һеч чаван галмазсан кечдикчә заман,
Ағлына кәлмәсин һәр јетәнин дә.
Өмүр резин дејил чәкәсэн һәр ан,
Бир јердә гәрар тут өз Вәтәниндә.

4548

Тирјәки чәкәнә дағ гырылса да,
Гәфләт јухусундан ајыла билмәз.
Тә'рифләр јағыш тәк јағдырылса да,
Көзәлик даими сајыла билмәз.

4549

Зүлмәтли гараны сечсә дә күмүр,
Күнәшдән алову гатар көзүнә.
Гәриб өлкәләрдә кечсә дә өмүр,
Вәтәни севмәји борч бил өзүнә!

4550

Һијләләр ордусу варса чанында,
Мөчүзә көстәрмә һәјадан кәнар.
Ләпәсиз шүһрәтин, јалан шанын да,
Бир сөзүн вурдуғу јарадан јанар.

4551

Торпағын үстүнә дизин дәјмәдән,
Зөвгүн охшамысын нә гангал, нә кол.
Бошбоғаз нашы тәк өзүн өјмәдән,
Севинчи јаратмаг игтидарында ол.

4552

Бир әмәл үстүндә гәрарлашараг,
Тәрбијә хәтринә зәрбәни етмә.
Ачылы һәјатдан кәнарлашараг,
Кәрәк шән бөјүсүн һәр јенијетмә.

4553

Фәрһад тәк, күлүнкү даша батса да,
Бир нишан үзүклә көпү дә долмаз.
Гәриб үлкәләри хоша тутса да,
Гисмәтдән савајы чөпү дә олмаз.

4554

Булудлу сәмадан кәркин учсан да,
Үфүрмә сөзүнү бәд гулаглара.
Хәјалан милләти һәр күн гучсан да,
Бағлама көзүнү күт чолаглара.

4555

Сүрүләр енмәмиш јашыл јайлагдан.
Кабабын ләззәтин сормазлар ачдан.
Һүшуну итириб күчсә дә бағбан,
Дәјмәмиш бәһәри дәрмәз ағачдан.

4556

Гәлбиндә кизләдиб гысганчлы шәки,
Хәнчәр санчылмасын саг чана бары.
Баһардан чан олан гөнчәләр тәки,
Пәнчәрән ачылсын бағчана сары.

4557

Күнәштәк доғулмур һәр сәһәр имкан.
Бир гуртум ичим дә дәмләмә киндән.
Хошбәхт ола билмәз көчәри инсан;
Дидәркин дүшәндә мәмләкәтиндән.

4558

Јенилик кәтириб доғулан һәр ан,
Аллаһын адына бағлыдыр һәр дин.
Зүлмәт горхусундан боғулан заман,
Көз јашы төкмәклә әримәз дәрдин.

4559

Бүлбүллэр дэм тутса дијар бејтинэ,
Икидлэр Вэтэнчүн күрәјин сэрэр.
Гыш да эримәсә баһар хәтринэ,
Милләт дә боллуча чөрәјин јејәр.

4560

Гүдрәтдән дүшәндә шүһрәт дә, шан да,
Гангаллар бүрүјәр күлшән јерини.
Ана Вәтәни дә зәбт олуһанда,
Дост кими сыхмазлар дүшмән әлини.

4561

Һәр сөзү-сөһбәти галса да елә,
Һәкк едән сиррини һеч вә'дә силмәз.
Һәм көзәл, һәм гәшәнк олса да белә,
Гочалыг һөкмүнә зид кедә билмәз.

4562

Сәрраф чоһбилмиш тәк фикир јүрүдән,
Күндәлик һарамы һалала гатмаз.
Сахта даш-гашла да өмүр чүрүдән,
Бир әсл каратчүн аддым да атмаз.

4563

Хәбәрдар олмасан кечмишләриндән,
Һәвәслә кечинмәз сәһәрин бир дә.
Үрәјин одланса сечмишләриндән,
Тәһлүкә төрәдәр шәрли фикир дә.

4564

Ирили-хырдалы даш-гаш сајанда,
Гәфләт јухусуна бир ан гапылмаз.
Гышын оғлан чағы бузлашмајанда,
Јајын да гәдрини билән тапылмаз.

4565

Бејин сирләр илә долмадығындан,
Чох сәјда мә'на вар һәр бир фикирдә.
Керијә гајытмаг олмадығындан,
Гәлбини сыхмаға чан атма бир дә.

4566

Иштирак етмәкчүн һәр бир көрүшдә,
Бирдә гарыш-гарыш кәзмә дүнјады.
Тахта үзәриндә кедән дөјүшдә,
Биринчи кедишдә «мат» олан һаны?

4567

Боранлы шахтада һисс етсән өзүн,
Һәрарәт истиси дујулмаз гардан.
Мәнасы оlanda дәјәрли сөзүн,
Әлавә ганлар да ахмаз дамардан.

4568

Бөһтаны рәһбәрә јамагламагла,
Чәтин ки, көнлүнү һәр кәс дә алар.
Ишләри јарымчыг тамамламагла,
Зәһмәт хејринә һәсрәт дә галар.

4569

Сәһәрдән ахшама чалышмағынла,
Демә ки, күнәшин оду вар сәндә.
Гаранлыг зүлмәтдә алышмағынла,
Кечәни күндүзә чевирмәзсән дә.

4570

Сөјләмә, даһисән елин ичиндә,
Тикдирдијин бина сөјкәнәр көјә.
Халг дәстәк олмаса, бир су ичимдә,
Чумарлар үстүнә, һеј сөјә-сөјә.

4571

Ләкәни гәлбиндән силәндән сонра,
Өлмәзлик биткиси чүчәрмир јердә.
Јахшынын гәдрини биләндән сонра,
Јаманы дилинә кәтирмә бир дә.

4572

Сөзләрим әманәт гој галсын сәндә,
Сәадәт ахтаран көз јашы төкмәз.
Аллаһ евини дә тикдирән бәндә,
Бир даһа дагытмаз, бир даһа сөкмәз.

4573

Фәхр илә јашамаг кәлмәсин асан,
Гајгы көсдәрмәјә анд да ичәрләр.
Јахшылар өнүндә ә'ла олмасан,
Сәбр төкәнәндә јан да кечәрләр.

4574

Сарајлы евиндән даш сөкүләндә,
Пис олан күнүндә сына әзизи.
Ағармыш башындан сач төкүләндә,
Бир даһа күчәндә галмаз да изи.

4575

Илишмә һәр јетән сөз устадына,
Куја ки, көјләрдән учардар сәни.
Әјри үстә гына, дүз үстә сына,
Санма ки, башында отурдар сәни.

4576

Көксүндән гопартма фәрјадларыны,
Аслантәк чошма да, дағлар ашма да.
Јербәјер етмәмиш евләдларыны,
Дүнјадан көчмәјә һазырлашма да.

4577

Ачылы немәтдән алынмаз шәкәр,
Јүз ојун чыхартма бир јалан үчүн.
Әчдаһа чилдинә кирсән дә әкәр,
Доғруну јыхмаға чатмаз да күчүн.

4578

Өлүчү хәтадан үзүшмәк үчүн,
Күчүн чатмадығы јарыша кирмә.
Ловгалығ ели дә бүрүсә бүтүн,
Өмрүндә бир даһа сөз күләшдирмә.

4579

Тагәтдән дүшәли һалын оlanda,
Имтина едәчәк күчүндән гол да.
Рәгибин көзүндә варын доланда,
Анчаг ағыл илә сәфәрбәр ол да.

4580

Мешәнин өнүндә тонгал јандырыб,
Јарыша кирмәзләр Күнәшлә, Ајла.
Күлләрин өмрүнү гангалландырыб,
Мүдрик сөзләрини шабашлы пайла.

4581

Галиб чыхмаг үчүн чәкишмәләрдән,
Шахматы јада сал һәр бир кедишдә.
Етираз едәркән чәкинмәләрдән,
Гајгы көстәрәндә ағрымыр диш дә.

4582

Фыртына күчүндән тапанда имкан,
Биналар дағыдыр, ағачлар јыхыр.
Дүнјадан дојмамыш көчәндә инсан,
Күнәш дә тез батыр, Ај да кеч чыхыр.

4583

Көнлүн бэјэндији гызылкулү дэр,
Багчаја јол тапан олмаз утанчаг.
Јохса, дөнүк чыхса тез сечдијин эр,
Торпаг ајағындан сүрүшәр анчаг.

4584

Тој-бајрам ејләмә халтын азанда,
Ағыллы, милләтин евини јыхмаз.
Вар-дәвләт күчүнә ад газанан да,
Гуру шөһрәтиндән одун да чыхмаз.

4585

Вурма чәдвәлини әзбәрләмәклә,
Чох да узагларә әл-гол атма сән.
Өзүнү ел ичрә алим демәклә,
Аләми бир даһа шәрә гатма сән.

4586

Ад-санла горусан доғма торпағы,
Сүфрәндән әксилмәз нә дуз, нә чөрәк.
Сәнинлә бир јердә аддымламағы,
Ел-оба шәрәфлә фәхр дә едәчәк.

4587

Севкинин шәниндән севинч дәрәндә,
Күл-чичәк бағышлар гучаг-гучаг да.
Бөјүк мәһәббәтлә көнүл верәндә,
Пешман олмағыны унудачаг да.

4588

Ајрылыг чар олса јарын сөзүндән,
Ешигјлә солачаг күл дә, чичәк дә.
Күнәшдән нурланан бир чүт көзүндән,
Аләмә гаранлыг һәм чөкәчәк дә.

4589

Һәр кечән тој-бүсат илэ кечәндә,
Өзүнү ән хошбәхт санма бир даһа.
Күнбәкүн ичкини артыг ичәндә,
Хејирин олачаг өлүмдән баһа.

4590

Көзләри ган илэ там долмаса да,
Заты гырыг дүшән демәз дүзүнү.
Бишмиш јумуртада түк олмаса да,
Бишмәмиш кәдадан көзлә өзүнү.

4591

Һәр јтән көрүшә шүбһәсиз кәлмә,
Јараға бәнзәтмә шүһрәт, шаны да.
Мә'насы олмајан ләпәсиз кәлмә,
Өлүмә чәзб едәр ширин чаны да.

4592

Азғын бир гудузла растлашан заман,
Әнкини әзмәјә көстәрмә һүнәр.
Ағлынын мәскәни оларса дабан,
Горхунч бир сөзүндән баш-ајаг дөнәр.

4593

Пула һәсрәтдирсә кишинин чиби,
Јол вермә, көз јашы төкүлсүн зәр тәк.
Мөһкәм олмајанда дишинин диби,
Учулмуш бинатәк сөкүлсүн кәрәк.

4594

Күрсижә чыхмазлар зәиф бир адла,
Тәбиәт шахтаны јайда да сәрмәз.
Ағлы чатышмајан һәр бисавадла,
Сонсуз чәкишмәләр фәјда да вермәз.

4595

Зәһмәт илә јарпаг-јарпаг чај дәрән,
Дәмә гојуб, севинч көрәр елиндән.
Јахшыја да пислик илә пај верән,
Сағлығыны кәнар ејләр элиндән.

4596

Бигәрар гәсдиндән хәбәр јетирсән,
Нәфсинин истәји әбәсдир, инсан.
Милли сәрвәтинә хәтәр кәтирсән,
Доғма евинә дә әвәздир зиндан.

4597

Өнүнчә дост, таныш сајча болса да,
Тојуг олмаға да чүчә кәрәкдир.
Севдијин һәләлик садә олса да,
Заман кечә-кечә чүчәрәчәкдир.

4598

Гаранлыг күнләрә дүчар оландан,
Севкин дә төкәниб тутмаз элиндән.
Һәр күн гыфылына ачар јоландан,
Бәрбад әһвалыны сормаз да кендән.

4599

Үмидлә ојаныб, сәбрлә јатанда,
Арзулар бәһәрли, барлы олачаг.
Хошбәхтлик наминә аддым атанда,
Үрәјин одундан јанар да очаг.

4600

Мәһрибан күләндә наз-назы јарын,
Үмид дә бағлајар доғма әзиз тәк.
Гохусу кәләндә јазын-баһарын,
Арзун да чағлајар чошғун дәниз тәк.

4601

Сәни көрмәк хош кәлмәсә јарына,
Ширин-шәкәр сөзләр дүшәр јадына.
Гара бөһтән ләкә олса арына,
Ики үзлү «ад» да гошар гадына.

4602

Пәтәкли бал үчүн ачсан да јаман,
Һәјачан кечирмәз чөрәкли чан да.
Көнүл китабыны ачсан һәр заман,
Јаддаш да бүдрәмәз кәрәкли анда.

4603

Күллү бағчан бәһәр илә доланда,
Чичәк дәриб, гөнчә үзәр севдијин.
Јахшы ата, – һәм көзәл әр оlanda,
Сүфрә сәриб, дәрдә дүзәр севдијин.

4604

Сәһвинә јол вериб үкәј тәк бахма,
Бир өвлад кимидир мейрибан кәлин.
Ғәјнана олсан да үрәји јахма,
Хош сөзү демәјә алышсын дилин.

4605

Тәрбијәни әксик етмә өзүндән,
Көзәл үчүн әсас дејил ишвә – наз.
Данышыгла нур төкүлсүн үзүндән,
Мәләһәтли сәсдә олар хош аваз.

4606

Көз-гулаг ол Вәтән үчүн, халг үчүн,
Намәрд кими тәһлүкәдән кечмә јан.
Дүшмәнинә јаман олсан күнбәкүн,
Торпағына ајаг басмаз һеч заман.

4607

Фајдасын көрэрэк гол-ганадынын,
Ајлары чалашдыр илдэн – илэ дэ.
Нэбзини тутанда шэн һэјатынын,
Севинчи бөлүшдүр јарын илэ дэ.

4608

Инанма рэгибин вердији анда,
Јаланчы бөһтанлар учалтмаз сәни.
Милләти сананда, һаггы гананда,
Дахили фэрәһ дэ гочалтмаз сәни.

4609

Садигли дөзэрэк галпаг һэддиндә,
Сәһәрки Күнәши нечә дэ көрмәз; –
Һәјатла өлүмүн сон сәрһэддиндә,
Дашлы гаја кими һасар да һөрмәз.

4610

Гүссәдән дәм вурар – чәкиләндә аһ,
Сөнмүш һәр очагдан түстү јайылмаз.
Тахтда да әјләшсә јарымчан падшаһ,
Сағлам бир касыбдан үстүн сајылмаз.

4611

Күләктәк учанда думанлар, чәнләр,
Һәјатын гышында буза дөнәр гар.
Гочалыг һэддиндә өлчүб-бичәнләр,
Һәр өтән күнә дэ чанын јандырар.

4612

Һәјатын мичәси үзүндәдирсә,
Һеч кәсин варына салмаз да нәзәр.
Кечмиш дэ көзүнүн өнүндәдирсә,
Демәк, сабаһы да бу сајаг бәзәр.

4613

Хэтадан, бэладан совушмаг үчүн,
Ичэрин гээблэ долмасын кэрэк.
Һаггын чэннэтинэ говушмаг үчүн,
Күнаһдан сораг да олмасын кэрэк.

4614

Күнэш сөнмэз, кечэ кечсэ күмүрлүк,
Мэгамы вар гаранын да, агын да.
Тэбиэтлэ һәмдэм олсан өмүрлүк,
Бол не'мэтли олачагдыр бағын да.

4615

Лалэни, нэркизи кэтириб дилэ,
Тэбиэт гојнунда кэзиб, долан да.
Гонаглар сүзэндэ күл-чичэк илэ,
Кэлин дэ зөвг алар тојун оlanda.

4618

Үрәји халг илэ дөјүнэн заман,
Ел-оба өзүнэ өвлад сајыбдыр.
Танрыны һөкмүндэн дөндэрэн инсан,
Анадан һэлэ дэ доғулмајыбдыр.

4619

Гырғынсыз сәһәрэ галмаса үмид,
Ел-оба јухудан ајылачагдыр.
Вэтэнин јолунда чан версэ икид,
Өлүмү шәрәф дэ сајылачагдыр.

4620

Өмүр боју бал гатсан да дилинэ,
Севинч илэ кэдәри вар һәјатын.
Гүдрәтли бир оғул олсан елинэ,
Дилдән дүшмэз нә варлығын, нә адын.

4621

Думан, чэн күнәши итирәндә дә,
Евләрин истиси јанан очагдыр.
Јај фәсли өмрүнү битирәндә дә,
Пајыз тәбиәтә сарылачагдыр.

4622

Бахышыјла даш гәлбини дәләндә,
Барышмагы нә гышлыгды, нә јајлыг.
Һәсрәт ичрә сон көрүшә кәләндә,
Арзуја да сон гојачаг ајрылыг.

4623

Јанлыш сөһбәтләрлә гулаг долса да,
Мә'насын хәлбирлә сечәсэн кәрәк.
Кәдәри унутмаг чәтин олса да,
Бу јолдан уғурлу кечәсэн кәрәк.

4624

Гучаг долу кәлмәк үчүн тојуна,
Чәмәнләрин күлү чохду Вәтәндә.
Мин истәклә киришәрәк ојуна
Үнванына тә'риф десин јетән дә.

4525

Ешгин зинданында әсир галанда
Човгунлу күләкләр әсмәсин кәрәк.
Елчиләр севинчлә "һәри"аланда,
Араны дағ-дәрә кәсмәсин кәрәк.

4626

Тәбиәтин гајгысына күвәнсә,
Баһар күлү нә саралар, нә солар.
Гыз оғланы истәјәрәк бәјәнсә
Севән гәлби нә даралар, нә јолар.

4627

Төврат үчүн дарыхараг үрөкдөн,
Гэм, гүссәјә һмдәм олма бир даһа.
Илһамланыб һәр арзудан, диләкдән,
Варлығынчүн шүкүр ејлә Аллаһа!

4628

Мәчнун тәки вуруланда јарына,
Севән көзүн ачы јашла долмасын.
Архаланыб абырына, арына,
Ешгин күлү јүз илдә дә солмасын.

4629

Лә'нәт дејиб һәм шејтана, һәм шәрә,
Һәмдәм сәјма зәрләри дә, нәрди дә.
Вар-дәвләти удузанда бир кәрә,
Газанарсан бир өмүрлүк дәрди дә!

4630

Сирли мө'чүзәдир көј илә Јер дә.
Һәр шеји саз гошуб бөјүк Јарадан!
Танрынын әмәли олмајан јәрдә,
Күнәш дә үфүгдән асылмыр бир ан.

4631

Өз һәддини ашмаг үчүн имканын,
Кәрәк нәфсин нә чох ола, нә дә аз.
Дәрди-сәри әријәндә инсаннын,
Көз јашларын сел кими дә ахытмаз!

4632

Көзәллији бәхш едәндә Јарадан,
Көзә, гаша јарашыгды бөлкү дә.
Елчили гыз сечиб ағы гарадан,
Саға-сола атачагдыр зүлфү дә.

4633

Һәсрәт ичрә нечә-нечә илләри,
Хәјалбәндли өз ардынча сүрүјәр.
Күләр үзлә кәлмәјәндә дилбәри,
Гара булуд алныны да бүрүјәр.

4634

Гапыны дөјмәмиш гулағын долсун,
"Һәри"ни алмамыш сүфрә сәрилмир.
Бир дә ки, сәбринә ибрәт дә олсун,
Кизличә севәнин бары дәрилмир.

4635

Һәр гочаја һәрдән чаван десән дә,
Санма, үрәк абыр-арла дөјүнәр.
Пајызда да сәрт күләкләр әсәндә,
Булудлар да јағыш-гарла өјүнәр.

4636

Залым гатил әтәјинә күз сәриб,
Фәрз еләмә, оддан бәхт дә дәрәчәк.
Әда илә ич үзүнү көстәриб,
Зүлүмбәндли дәрсини дә верәчәк.

4637

Үрәјинин варлығыны талајыб,
Фәхр ејләмә, ешги дөнүк јарла да.
Јазы, јајы пајыз илә чалајыб,
Көрүшәндә гаршылајар гарла да.

4638

Чарә гылмаз нә ишкәнчән, нә зәдән,
Јалваранлар анд да вермәз Аллаһа.
Сәнән Күнәш доғулса да тәзәдән,
Көчән инсан кери дәнмәз бир даһа.

4639

Вар-дөвләти чајлар кими аханда,
Инанма ки, ачбәнд көзү дојар да.
Төврата да хаинбәндли баханда,
Улу Танры јаман күнә гојар да.

4640

Гәриб дүшсә доғулдугу дијардан,
Чаны гызмаз нә боранда, нә гарда.
Сораг јохса һәм абырдан, һәм ардан
Күндән-күнә бағры јарар губар да.

4641

Кәл, өјүнмә мигдары чох иллә сән,
Ағылдан кәм шан-шүһрәтә гапылмаз.
Јар көнлүнү әлә ала билмәсән,
Сәндән бәтәр дүнјада әр тапылмаз.

4642

Бир аләмлик үлви ешги варса да,
Севән үрәк мәһәббәтчүн дар олмаз.
Үз дөндәрән әғјар бағрын јарса да,
Ешги күлә дөндәрәндән јар олмаз.

4643

Гаршыда мин илләр нөвбә сахлајыр,
Дәјишир рузикар, дәјишир заман.
Верилән вәдләрлә төвбә лахлајыр,
Хәлбирә көз тикир јахшы вә јаман!

4644

Залым дүшмән күч кәләндә елинә,
Һагг јолунда үмид бағла Аллаһа.
Короғлу тәк миниб атын белинә,
Әлин-гулун титрәмәсин бир даһа.

4645

Гатилә охшадыб јаманлығыны,
Наданын одуна алышма бир дә.
Үмидлә јашадыб чаванлығыны,
Сәбри унутмаға чалышма бир дә.

4646

Ағ сүфрәнә бол немәтләр дүзәндә,
Һарам тикә јува гурмаз чөрәкдә.
Балдан ширин күлүшүнү сүзәндә,
Чамалындан дуја билмәз үрәк дә.

4647

Фәрги јохдур һачан үзә көз салыб,
Инанма ки, гаданы да аландыр.
Күндән-күнә ајрылыгдан сөз салыб,
Ширин чандан кечмәји дә јаландыр.

4648

Надан илә јол јолдашы оланын,
Бирчә күнү бир или дә һаглајар.
Чәзасыны чәкә-чәкә һәр анын,
Үрәјини дирили дә даглајар.

4649

Залымбәндли зәһәр гатса овгата,
Күвәнмә ки, сәрраф бағрын дәләр дә.
Һалаллыгла анд ичәрәк төврәтә,
Чәзасыны Танрысындан диләр дә.

4650

Кәдәрини һисс едәрәк үзүндән,
Ајрылыгдан сөз саланда сон күндә,
Бахышыны гачырдараг көзүндән,
Өз севкин дә түгјан ејләр көнлүндә.

4551

Кечмишин сәһвини фикриндән атыб,
Ичиндә сыхынты олмасын кәрәк.
Күнәшин нуруну севинчә гатыб,
Көзләрин јашла да долмасын кәрәк.

4552

Јахшылы-јаманлы удса сөзүнү,
Садиглик ешгијлә көрүн әринә.
Гысганчлыг пәрдәси тутса көзүнү,
Гангалы сечәрсән күлүн јеринә.

4653

Ара-сыра дәјишәндә сөзүнү,
Инанма ки, үмид галыб Аллаһа.
Чәһәндәмдән рәдд етмәкчүн өзүнү,
Јар көнлүнү јаралама бир даһа.

4654

Һагбәндли јолларла һәрдән кетмәјиб,
Һәрчәнд ки, чанына бәдлији диләр;
Үрәјин сәсини гәбул етмәјиб,
Һамарлы јердә дә бүдрәјә биләр.

4655

Һәјаты мә'налы кечирмәк үчүн,
Ешгинә мәлһәм ол бу хош чаһанда.
Јохса ки, јаланы једиртмәк үчүн,
Аллаһын адыны чәкмә һәр јанда.

4656

Залым дүшмәнинә бојун әјәндә,
Һаггын хәлбириндән кечмәз сөзәрин.
Тохбәндлик нурун да пәрдәләјәндә,
Јахшыны фәрсиздән сечәз көзләрин.

4657

Гаранлыг көчмәмиш сөкүлмәјир дан,
Јеринә дүшмүрсә нә даныш, нә дин.
Вичданы көкүндән чыхардығындан,
Сәни одлара да салар үрәјин.

4658

Өзүнү ағыллы, көзәл сајанда,
Ичини дағламаз күтбејин үчүн.
Ничрана дөзмәји бачармајанда,
Шүбһә дә артачаг көчмәјин үчүн.

4659

Аддымларын јол ашмырса дүзүнә,
Үмидини чалашдырма сабаһа.
Кечә икән шәр гонарса көзүнә,
Кери дөнмәк гисмәт олмаз бир даһа.

4660

Ләззәтини – дада һәмдәм биләнин,
Сәпдији дуз нә чох олар, нә дә аз.
Хәјалла да севинәнин, күләнин
Архасында фәрли "дајы" дајанмаз.

4661

Күзараны хош олмајан инсанын,
Дәрди-сәри резин кими узанар.
Баш әјсә дә гаршысында имканын,
Бачардығын нә шиширдәр, нә данар.

4662

Чајлар кими сөзләр ахса синәдән,
Һәр шаирин ад газанан шаны вар.
Тәбиәтин һөкмүлә дә бинәдән,
Күл-чичәјин агры верән чаны вар.

4663

Чалыш ки, бир күнүн кечмэсин гара,
Күнэшлэ һәмдэмин позулар сэнин.
Хэјалла чэкилэн олмајыб дара,
Севинчбэнд ан-бэан арзулар шэнин.

4664

Сэадэт бэхтини күсэнлэр дилэр,
Тэбии көзэлин ајнасы олмаз.
Ашигин дэрдини севэнлэр билэр,
Јерсиз өјүнмэнин фадасы олмаз.

4665

Сағлығын чэфасы демэ, эбэсдир,
Севин ки үрэјин ритмлэ дөјүнүр.
Тэбиэт өзү дэ ганунпэрэсдир;
Һэр дағын дэрэси чајла өјүнүр.

4666

Бэзэкли сарајлар варла долса да,
Өлавэ олмасын гүссэли гэм дэ.
Шөһрэтин алэмэ бэлли олса да,
Азачыг бир шүбһэ сарсыдар һэм дэ.

4667

Һөвсэлэм чатмајыр, гара кејмишэм,
Һэвэс дэ шам кими эријиб сөнүр.
Танрыја јалвармаг олубдур пешэм,
Дидэркин јурдда да гэриб көрүнүр.

4668

Зэлзэлэ күл етсэ шанлы сарајын,
Ағрысы, эзабы сэнин олачаг.
Алэмэ чатса да чарлы һарајын,
Вечли бир шэрик дэ тапылмајачаг.

4651

Һәјат гул оlanda селә вә ода
Тәзәдән гуран да инсан әлидир.
Рузини верәндә Танрымыз Худа,
Дилин дә шүкр илә өјүнмәлидир.

4652

Нанкорлугу үстәләјиб типәли,
Ағач тәки чүрүјәндә сөзүн дә;
Бәдхәһлыгдан јапышараг кипәли,
Хәчаләтдән гызарачаг үзүн дә.

4653

Јағмурлу рузикар дадлыдыр балдан,
Бәрәкәт нахшыдыр думан да, чән дә.
Кәнара чан атма тәбии һалдан,
Дәһшәтә кәләрсән гананда сән дә.

4654

Хәбәрлә зәһәрбәнд сөз кәндәрәндә,
Инсафын дәјәрли көрүнсүн кәрәк.
Бәдхәһ рәгибләрдән үз дөндәрәндә,
Өнүндә гудузлар сүрүнсүн кәрәк.

4655

Олуб-кечәнләри вәчдә кәтириб,
Мәһәббәт сарыдан дөзәндә гәмә;
Өз чаван өмрүнү гәсдә јетириб,
Дар күндә өлүмү бәјан ејләмә.

4656

Илин дөрд фәслинә пак алышса да,
Гој садиг сајмасын бәндә дүнјаны.
Чүр'әтдән, һүнәрдән һеј данышса да,
Күнәшин өмрү тәк јашајан һаны?

4657

Мүдриг бир сэррафы тутанда дилэ,
Һәјатын мә'насы олмур тапмача.
Ағылдан кәм олан һәр јетән илә,
Нә Күнәш, нә ајдан сөһбәт ачма да.

4658

Даһиләр сүстләшиб һејкәл һалында,
Дашлы гаја кими дурдугча динмәз.
Милјардлар артса да өз заманында,
Өмрүн дә мигдары дәгиг билинмәз.

4659

Гајгыны дујанда елдән-обадан,
Вәтәндә дирчәлсин әмин-аманлыг.
Гүдрәти, гүввәти алыб Худадан,
Гојма ки, дүшмәнин чошсун бир анлыг.

4660

Мин дәфә ан-бәан десә дә валлаһ,
Јад адам ишини көрәр дә зәһмлә.
Падшаһа әдаләт верәрсә Аллаһ,
Халгына һакимлик едәр дә рәһмлә.

4661

Гајалы дағлардан көчмәји илә,
Көнлүнә һагг сәсин сәдасы долар.
Төвратын јолуну сечмәји илә,
Аллаһы севән дә сәбрли олар.

4662

Шәрләри дүз јола кәтирмәк үчүн,
Көзләри тутмајыр нә дуз, нә чөрәк.
Һәббә дә дүаны јетирмәк үчүн,
Һагг олан кәлмә дә чар олсун кәрәк.

4663

Азэри эскэри, кеч оҗлағымдан,
Тэмизлә солуну, бошалт сағыны.
Изини силмәкчүн Гарабағымдан,
Гангал тәк көкүндән гопарт јағыны!

4664

Гарабағ алынсын дан сөкүлмәмиш,
Өјүнә билмәрик гара төһмәтлә.
Јенидән элавә ган төкүлмәмиш,
Торпаглар бошалмыр ара сөһбәтлә.

4665

Ај мәним Азэри – нәр бәндәләри,
Гарабағ јасдадыр дүшмән элиндә,
Һеч ан Шаһ Исмаил дөнмәзди кери,
Ахы ад-саны вар икид елин дә.

4666

Бәднам хаинләрин алчаглығындан,
Гарабағ гаралдыр дүшмән үзүнү.
Һарај салсалар да гочаглығындан,
Гоншу өлкәләрдир дејән сөзүнү.

4667

Азлыға мејлини салмаз һәрә дә,
Дү-бир үстүн олмаз зәрли-гошадан.
Һәсрәт ичиндәдир дағ дә, дәрә дә
Бүлбүлүн авазы кәлсин Шушадан.

4668

Чох мүддәт галмајыб кејмәкчүн гара,
Бир аз да сәбр ејлә, ај Гарабағым.
Кеч-тези чәкиләр чаниләр дара,
Дүшмәнә верилмәз пај, Гарабағым!

4669

Баш ача билмирэм дэрдэчэримдэн,
Бэкэм сэрвэтимиз өзкэ малыдыр?
Боллу гызыл ахыр Кэлбэчэримдэн,
Бу ојун тезликлэ гуртармалыдыр.

4670

Лэкэни тарихдэн итирмэк үчүн,
Бағлы гапылары гисасла ачын.
Гарабағ јасыны битирмэк үчүн,
Гој азад олунсун мүгәддәс Лачын!

4671

Од-алов јандырыб өз үрәјиндә,
Мә'шәлә чәкилсин обамы сөкән.
Гарабағ мүлкүнүн һәндәвәриндә,
Ағдам тәк тапылмаз көз јашы төкән.

4672

Шеһләри јашдандыр тәр чичәкләрин,
Амандыр, гојмајын гүссәли солсун.
Бир даһа кәзмәкчүн чәмәнликләрин,
Гәләбә кәлмәси аксиом олсун!

4673

Јетим галдығындан һәр гаја, һәр дағ
Гудузлар рихшәндлә күлмәмәлидир.
Дүшмәнин зүлмүнә дөзән Гарабағ,
Или ил үстүнә кәлмәмәлидир.

4674

Һәмдәмли ешгләри алыб гојнуна,
Севәнләр кәзсинләр гоша, Гарабағ.
Азәри бајрагын салыб бојнуна,
Гој аләм сөјләсин јаша, Гарабағ!

4675

Гучмаг үчүн узаныбдыр голлары,
Гарабагым анабэнддир милләтә.
Доғмаларчүн һәсрәтдәдир јоллары,
Нурлу ишыг гәрг олмасын зилләтә.

4676

Ағачлары бәһрәлидир-барлыдыр,
Јашыллығыг мәскәнидир Гарабағ.
Шиш дағлары јағышлыдыр, гарлыдыр
Јүз јашы да аша биләр чаны сағ.

4677

Пејманына садиг чыхыб әһдлиләр,
Бөјүк-кичик кәрәк фәрјад гопарсын.
Гарабағдан говуланда вәһшиләр,
Иштаһлары торпаға да апарсын.

4678

Чәннәтбәндли пак мəkандыр Гарабағ,
Фитнәкарлыг едәнләрә ар олсун.
Вәтән үчүн тәк сүкандыр Гарабағ,
Мүдрик халга Улу танры јар олсун!

4679

Һәр бир әскәр кәрәк нәрбәнд чоша да,
Силаһ тутмаг шаһ борчудур јетәнин.
Ханын сәси далғаланса Шушада,
Унудулмаз шәһидләри Вәтәнин!

4680

Дидәркинләр бир милјону кечибдир,
Ахан јашлар чај сујуна дөнүбдүр.
Ағыллы да ушаг тәки чашыбдыр,
Гарабағда санки Күнәш сөнүбдүр.

4681

Сәһәр тездән Күнәш нурун сачанда,
Чан сыхылмаз дәбдә олса һәр адәт.
Үмид илә чох мәтләбә чатанда,
Инсан үчүн шәрәф дујар сәадәт.

4682

Төвратбәндли мәктәбини битириб,
Бүтүн халглар шүкүр едир Аллаһа.
Ара-сыра әгидәсин итириб,
Инанмајан көзүн ачмыр бир даһа.

4683

Балбәнд-ләззәт дад верәндә һәббинә,
Танрыбәндли олмалыдыр һисси дә.
Мәгамында јалвармаса Рәббинә,
Түстү кими дағыдачаг писи дә.

4684

Танры илә һәмдәм олан гол-гола,
Сәһәр-сәһәр мәһәббәтин көстәрәр.
Бирчә аддым говушанда пис јола,
Зәһми илә ушаг кими күсдүрәр.

4685

Барлыны барсыздан ајырыб Аллаһ,
Јарпагла өјүнәр сөјүдләри дә.
Гызылы памбығла сарыјыб Аллаһ,
Әбәди галачаг өјүдләри дә!

4686

Вар-дөвләт наминә учалмаг үчүн,
Бәлкә дә јаланы даначагсан да.
Хәлбирдән кечәндә гочалмаг үчүн,
Гәзәбдән од тутуб јаначагсан да!

4687

Залым тәмәлини лахламаг үчүн,
Сирли дөјүнләри ачмалысан да.
Гүдрәтли адыны сахламаг үчүн,
Бивәфа оландан гачмалысан да.

4688

Күләкләр көзләре көрүнмәсә дә,
Аслан тәк јухудан ајылыр бирдән.
Бәдхәһлар иланбәнд сүрүнмәсә дә,
Өлмәмиш – гәбирбәнд сајылыр шәрдән.

4689

Борчлар илә таразлашса гисаслар,
Кар ејләмәз, нә чүр кечиб әзәлин.
Күлли сајда боллашанда әсаслар,
Гулу олма ағылдан кәм көзәлин.

4690

Мәгамында ағыл вериб јүзүнә,
Күлләр илә бәзәјәндә дүзүнү;
Бир анлыға бахмаг үчүн көзүнә,
Бәднам илә көрүшдүрмә өзүнү.

4691

Үмидини бир мәләјә тушласан,
Мәһәббәтдән нишан верәр һәмдәмин.
Көзәл пајыз тојларын да хошласан,
Гышына да күн ағладар бу дәмин.

4692

Диндирмәкчүн ганачаглы кејмиши,
Өлүм-дирим јарашмајыр мәшг үчүн.
Дүрүстләјиб һалал сүдү әммиши,
Ашиг кәрәк чәфа чәксин ешг үчүн.

4693

Бэдбэхтчилик илијини соранда,
Агрысыны дәрман илэ дәмләјир.
Фани дүнја тагәтини јоранда,
Ачкөз торпаг једиздирир, һәм јејир.

4694

Мин десән дә шүкүр олсун Аллаһа,
Күнаһындан һәр ан кечән дејилдир.
Үмидини бағласан да валлаһа,
Сәдагәтин тәк өлүмә мејилдир.

4695

Шүбһәләрин хәјалбәндли олса да,
Танры илэ арашдырма араны.
Јаланбәндли дүаларын болса да,
Бәдәниндә јүз сајарсан јараны.

4696

Баһар илэ көрүшәндә сон анда,
Јаја лајиг јер шумлајар хышы да.
Пајызда да рүтубәтдән донанда,
Күл-чичәклә гаршылајар гышы да.

4687

Һүнәрини чар етсән дә чаһана,
Залым фәләк гамәтини әјмәсин.
Фәрәһбәндли јол ачсан да һәр јана,
Арзуларын даш гајаја дәјмәсин.

4688

Та гәдимдән һөкмү вериб Јарадан,
Гәдир билән чәннәт сајар бостаны.
Сорғу-суал апарсан да анбәан,
Барлы бағда бағбан кими дост һаны?

4699

Ашыглар үз тутуб дијар-бәдијар,
Гој даим сәсләнсин саз Гарабагда.
Сән дә дурна тәки учуб, ај Елдар,
Мөһтәшәм шејрини јаз Гарабагда!

4700

Кәнчәнин үрәји дарыхыр мөһкәм,
Бакы да һәсрәтлә изләјир анчаг.
Гарабаг, сәнинлә фәхр едир өлкәм,
Ел-оба сәрәнчам көзләјир анчаг.

4701

Үз тутуб дејирәм бүтүн чаһана,
Бу дәрдә көз јуммаг шөһрәтми, шанмы?
Гарабаг ағрыны једирдир чана,
Јенә дә тәзәдән төкүлсүн ганмы?

4702

Гарабаг зирвәдән һә ендикчә дә,
Дәјишир сөһбәтләр, дәјишир дилләр.
Јаланчы вәдләрә күвәндикчә дә,
Өтүшүр фәсилләр, өтүшүр илләр.

4703

Сөһбәтә гошулма чәнксиз-чәфәнксиз,
Атәшин күлүнү јандырмаг олмаз.
Бир дә Гарабагда топсуз, түфәнксиз
Наданлар ордусун гандырмаг олмаз.

4704

Мәлһәми гатанда мин гәмли дәрдә,
Једди чүр иглим дә нурлу чағдандыр.
Мүдрик ағсагаллар чин олан јердә,
Сеһирли аваз да Гарабағдандыр.

4705

Пак-сафлы үрэк тэк дөјүнсэлэр дэ,
Јолундан етмэзлэр гоча дүнјаны.
Ағылдан, камалдан өјүнсэлэр дэ,
Аллаһын исминдән учасы һаны?

4706

Шәрлә хәјр мүлкиндә позулса сәрһәд,
Дул галмыш гадынлар сачын јолар да.
Барлы ағача да гәсд ејләсә бәд,
Аллаһын зәһминә дүчар олар да.

4707

Улдуздан гызыл бәхт дәрилән заман,
Вичданлар нәфсләри алгышлајар да.
Рәбдән дә көстәриш верилән заман,
Торпағы бошалдан јағыш јағар да.

4708

Көзүнү өртмәсин нә шәр, нә јаман,
Һәмишә башда ол һәр бир тәдбирдә.
Худанын исмини тутдугун заман,
Гәлбирдә тәхсирә јол вермә бир дә.

4709

Зәһәрли дилиндән гаргыш сағдырыб,
Өлүмчүл олмајыр ганлынын зәһми.
Гураглыг јерләрә јағыш јағдырыб,
Боллуға чыхардыр Танрынын рәһми.

3710

Сағлығы әбәди гучмагдан өтрү,
Мин чарә тапылмыр һәр имкан үчүн.
Руһлар дүнјасына учмагдан өтрү,
Сон мәнзил гәбирдир һәр инсан үчүн!

4711

Гэсд етмәмиш көтүрсэлэр арадан,
Саф гэлбини јаран анда абыр, ар;
Фәрјадына гулаг асан Јарадан,
Нечә һагсыз бәладан да гуртарар.

4712

Гыссача бир өмрүн һәндәвәриндә,
Худасыз олмаз да кејф-дамагын чаг.
Бир дә ки, илһамла дүшүн дәрин дә,
Әбәди падшаһлыг Рәббиндир анчаг.

4713

Бир аләм дөвләтдән форсланма, инсан,
Өз доғма халгына зәһмли чәкмә даг.
Фәрзиндә болса да түкәнмәз имкан,
Варына көз тикмәз ачымыш торпаг.

4714

Зәһәрли сөзләрин һагсызлыгындан,
Данма ки, әр-арвад гоша да кедәр.
Тикдирдијин евин насазлыгындан,
Бәннанын әмәји боша да кедәр.

4715

Вәтәнә чәннәти гајтармаг үчүн,
Санма ки, гангалла кол әкмәлисән.
Дүшмән тәһгириндән гуртармаг үчүн,
Мәрбәндли һүчума гол чәкмәлисән.

4716

Дүчар олдугундан гәмли јаса да,
Гајгылыг наминә соруб чаһаны;
Фәрли иш көрмәји бачармаса да,
Аллаһын бәхшинә хор бахан һаны?

4717

Шэнлијин нэбзини үзэндэ кэдэр,
Күнаһдыр бош јерэ сөјлэмэк – валлаһ.
Зүлм илэ јашајан күнлэрин гэдэр,
Севинч пајыны да верэчэк Аллаһ!

4718

Заманы анаја пис сөјлэјэндэ,
Санма ки, дүбарэ доғар да сэни.
Бичарэ көчүнү һисс ејлэјэндэ,
Өлүм ваһимэси боғар да сэни.

4719

Көзлэри эбэди гапалајанда,
Руһуна демэзлэр үзүнү көстэр.
Рэгэмлэр үстүндэ чапалајанда,
Јетмишэ јетишэн јүзү дә истэр.

4720

Вар-дөвлэт наминэ әллэшән инсан,
Вечинэ алмајыр һеч ширин чаны.
Нә гэдэр артса да јүз чүрә имкан,
Өмрүн мә'насыны шәһр едән һаны?

4721

Севинчлэр, гәзәблэр гәлбә долса да,
Рәһмәтин көч пајы күлдүр, чичәкдир.
Јахшылыг, јаманлыг Рәббли олса да,
Инсанлар торпаға чевриләчәкдир.

4722

Һамбалын бојнуну ип дағлајанда,
Јохсула демэзлэр – аш-чөрәклисән.
Төвратын габығын кип бағлајанда,
Аллаһ да дујар ки, даш үрәклисән!

Ә гәриш китоб дәриһо

Әз дүли һисдиһокофһо.....	4
Јорбијор 70 - сали.....	11
Рүбанһо.....	26
Чор чәркәһо.....	326

Азәрбајҗан дилиндә

Рүбаиләр.....	612
Дөрд чәркәләр.....	766

Эльдар Гуршумов

РУБАЯТ

Художественное оформление обложки - автора

На обложке книги фото — автора

На обратной стороне обложки — фотография:

«Синагога Бейт-Талхум Тират Кармел»

Книга здается в авторской редакции

На правах рукописи

Редактор и Корректор издания: Автор

Графика и компьютерный набор:

Эльнара и Милька Гуршумовы

Подписано в печать 12. 06. 2013. Бумга тип № 1

Формат 84+108/32. Гарнитура Netwtop./ Печат

офсетная Отпечатано с готовых диапозитивов

Тираж 500 экз.

Израиль, 2013

Т.Г. Гуршумов

Синагога "Бейт Талхум". Израиль

Всё благодаря отцу -
Таиру Гилаловичу Гуршумову.
Он создал фонд сохранения и
развития еврейской культуры,
он заложил первый камень
синагоги в Тират - Кармель.
Это было в 1996 году, а через
несколько месяцев его не стало...
Мы не могли не продолжить дело
отца. Да будет благословенна
память его!